In dei nomine et aliorum sanctorum ac huius civitatis protectorum amen.

.I. De electione et electoribus potestatis et capitanei maioris sindici iudicis iustitie et aliorum offitialium forensium communis Pistorii. Rubrica.

.II. Quales esse debeat potestas et capitaneus et de eorum salario et familia. Rubrica.

.III. De offitio potestatis et capitanei. Rubrica.

.IIII. De iuramento prestando per dominos potestatem et capitaneum civitatis Pistorii. Rubrica.

.V. De quibusdam spectantibus ad offitium potestatis et capitanei. Rubrica.

.VI. Quod nulli liceat accedere ad partes superiores palatiorum habitationis offitialium. Rubrica.

VII. De iuramento iudicum sotiorum domicellorum et beroariorum dominorum potestatis et capitanei. Rubrica.

VIII. De iuramento notariorum potestatis et capitanei. Rubrica.

VIIII De electione et offitio ductorum et executorum communis Pistorii. Rubrica.

.X. Quod maior sindicus sit etiam capitaneus custodie civitatis et exactor omnium debitorum communis et non alius. Rubrica.

XI. Quod cancellarius notarius priorum et alii notarii qui fuerint rogati de aliquo contractu seu instrumento communis teneatur ipsum scribere in libro cancellarie communis Pistorii. Rubrica.

XII. De electione et offitio notariorum palatiorum et de offitialibus et offitio super fornariis panicuocolis viis fontibus et mattonatis. Rubrica.

XIII De assignatione et restitutione librorum potestatis et capitanei et sequestro faciendo de equis et arnesis eorum. Rubrica.

XIIII De sindicatu potestatis et capitanei et aliorum offitialium et de electione et offitio eorum sindicatorum. Rubrica.

.XV. De quibus et quomodo sindicati potestas et capitaneus et maior sindicus et eorum offitiales. Rubrica.

.XVI. De offitio maioris sindici et eius salario. Rubrica.

XVII. De appellationibus. Rubrica.

XVIII. Quod de condempnationibus maleficiorum non possit appellari. Rubrica.

XVIIII. De quibus non possit haberi recursus ad iudicem iustitie. Rubrica.

.XX. De condempnationibus non cassandis per maiorem sindicum et iudicem iustitie. Rubrica.

XXI De offitialibus sindicandis per maiorem sindicum et iudicem iustitie et quod non mictat eius familiam in comitatu expensis comitatensium. Rubrica.

XXII. De accipientibus laboreria communis ad coptimum et de dapnis datis et offitialibus sindicandis et quibusdam aliis pertinentibus ad offitium maioris sindici. Rubrica.

XXIII. De dapnis datis. Rubrica.

XXIIII. De interficiente vel vulneratore quasdam bestias que non veniunt ad stratum. Rubrica.

XXV. De dapno dato in salecto seu arboreto de ponte novo communis Pistorii et de custodibus dapnorum datorum et ipsis dapnis. Rubrica.

XXVI. Distinctio milliariorum in qualibet porta. Rubrica.

XXVII Quod maior sindicus sit offitialis super arredis et viis et quibusdam aliis. Rubrica.

XXVIII. De coronis non portandis et frongalibus et ghirlandis. Rubrica.

XXVIIII. De perlis lapidibus frigiaturis de auro et argento et schiegialibus non portandis. Rubrica.

.XXX. De velluto et drappis non portandis. Rubrica.

.XXXI. De annulis non portandis nisi ad numerum trium. Rubrica.

.XXXII. Quod mulieribus euntibus ad maritum non liceat habere vel portare nisi duas robbas honorabiles tantum. Rubrica.

.XXXIII. De quibusdam rebus non dandis vel

prestandis per consanguineos ara
sione alicui' parentele
.xxxiiii. De recusantibus vel fugientibus vel
celantibus se a dicto offitiali ⁊ eius
familia nomina sua
.xxxv. De modo pene solvende per mu
lieres ⁊ qualiter alii pro eis compella
ntur ⁊ solvat
.xxxvi. Quod confitentibus malitia remictatur
quarta pars
.xxxvii. De donis ⁊ mancias non fiendis
affiliatis
.xxxviii. De convitiis dominarum de sero non
fiendis
.xxxviiii. De convitiis non fiendis nisi usque
ad certum numerum ⁊ de modo in
vitandorum
.xl. Quod invitantes a certo numero supra
teneantur notificare offitiali
.xli. De donis ⁊ mancias non fiendis
religiosis personis vel militibus que
manutenentur
.xlii. De ludis coronarum ⁊ Ramarum
⁊ aliorum non fiendis
.xliii. De amantibus ⁊ vaghegiantibus
ad indulgentias
.xliiii. Quod ordinamenta convitiorum non
habeant locum ad primas cenas
.xlv. Quod non portentur chorone vel i
stinagialla tempore nuptiarum vel convitiorum
.xlvi. De extimatoribus elligendis sup
aneldis
.xlvii. De modo tenendo per offitialem contra
celantes sibi nomina.
.xlviii. De mortuis non ornandis ⁊ non
portandis nisi certa forma
.xlviiii. De clericis ⁊ religiosis certo modo
invitandis ad mortuos
.L. De cornatibus ⁊ lucetibus non fien
dis ad mortuos
.Li. Quibus ⁊ quando liceat ad mortuos
plorare.
Quod de sero ad domos mortuorum : .Lii.
non possit adunata gentium fieri
Quod nullus possit se induere de ni .Liii.
gro vel alio colore causa mortis
alicui' excepta uxore
De mortuis discopertis non porta .Liiii.
ndis ad ecclesiam ⁊ de pena contrafa
cientium
Quod non liceat stare per hostium .Lv.
defuncti ubi contractaretur
Quod nomina mortuorum notificentur offitia .Lvi.
li per nuptium artis vel paliam per
sonam qui requireret homines ad
honorandum corpus mortui
Quod nullus debeat remanere in do .Lvii.
mo defuncti ad comedendum tempore
funeris quibusdam exceptis
De offitialibus non ituris ad mor .Lviii.
tuos quibusdam exceptis
Quod priores ad mortuos non .Lviiii.
accedant quibusdam exceptis
Quod ad palatia vel in plattea cor .Lx.
pus mortui portari non possit
Quod artes ⁊ artifices possint por .Lxi.
tare duplería cere ad mortuos
de tali arte vel societate ⁊ non alii
De uno cereo portando ad mor .Lxii.
tuos ⁊ non pluribus ⁊ de candelis
⁊ pondere ipsarum dandis clericis ve
nientibus ad mortuos
Quod offitialis diebus festivis va .Lxiii.
dat vel mictat ad ecclesias ⁊ veniat
per contrata in suprascriptis capitulis ⁊ de
arbitrio offitialis
De arbitrio dicti offitialis intra .Lxiiii.
ndi domos de quibus mortui exhirent
vel in quibus convivia fieret contra for
mam capitulorum
De arbitrio ⁊ modo procedendi contra .Lxv.
culpabiles in quibuscumque contentis in statutis

huius libri.

lxvi. De parte lucri pecunie quam officialis prefatus venire fecerit in commune.

lxvii. Quod capitulum de correctis non habeat locum in cotidianis.

lxviii. Quod dominus officialis sit iudex viarum platee fontium et stratarum.

lxviiii. De faciente seu tenente inmunditia seu turpitudinem ante eius domum et quibusdam aliis locis.

lxx. De custodibus secretis eligendis ad nuptias delinquentes contra formam presentis statuti.

lxxi. De electione et officio capitis custodie palatii dominorum priorum.

lxxii. De electione dominorum priorum artium.

lxxiii. De officio dominorum priorum artium civitatis pisane.

lxxiiii. De arbitrio dominorum priorum artium civitatis pisane.

lxxv. De non proponendo aliquid per dominos priores vel permictendo quod processus etiales sine condempnatione tollantur.

lxxvi. De ordinamentis et reformationibus et de eorum prevalentia.

lxxvii. Quod officiales teneantur observare et observari facere omnia statuta et ordinamenta.

lxxviii. De electione bonorum hominum qui debent componere et ordinare sacchettos omnium et singulorum officialium civitatis pisane ac etiam mictendorum ad regimina castrorum comitatus pisani ac etiam civitatum et terrarum dicto communi submissarum et recommendatarum et de modo et ordine in supradicta electione servandis.

lxxviiii. De modo et ordine observandis per bonos homines deputatos ad componendum novos sacchettos officialium tam civitatis et comitatus pisani quam etiam pro communi dicte civitatis ad civitates et terras dicto communi subiectas vel recommendatas mictendorum.

De consiliis congregandis per dominos priores artium et eorum auctoritate. lxxx.

De pena maliciose consilium dantis seu existentis dominis prioribus artium. lxxxi.

Quod domini priores non accedant ad eligendum aliquem potestatem vel capitaneum. lxxxii.

Quod per dominos priores artium nulla proposita fiat in aliquo consilio nisi prius fuerit deliberata et certa forma servata inter eos. lxxxiii.

De officio notarii dominorum priorum artium. lxxxiiii.

De electione et officio cancellarii communis pisani. lxxxv.

De electione rectorum et camerariorum artium. lxxxvi.

De quibus cognitione et iurisdictione habeant camerarii et de non appellando ab eorum sententiis et interlocutionibus exceptis gravaminibus illatis artificibus. lxxxvii.

Quod ne artes non computentur inter artes. lxxxviii.

Quod morte quidem civis non possit ad brevia vel nec discipuli. lxxxviiii.

Quod nulla ars possit facere proventum et quot artifices sint cuiuslibet artis. lxxxx.

Quod nullus faciat se scribi in duabus artibus. lxxxxi.

Quod artes et artifices vivant bono statu civitatis pisane. lxxxxii.

Qualiter et quomodo vocantur camerarii. lxxxxiii.

Qualiter camerarii et rectores ac artifices artium congregentur et de pena officialium negligentium servare contenta lxxxxiiii.

in precedenti capitulo.
lxxxxv. Quod camerarii et rectores se valeat congregare ubi voluerint.
lxxxxvi. Quod ordinamenta per dominos priores camerarios et rectores artium facta observentur.
lxxxxvii. Quo novo ordine artes et artifices accedant tempore processionum cum luminariis.
lxxxxviii. De ymagine beati Herculani representata fiendi et portandi cum luminariis.
lxxxxviiii. De electione et offitio et annate consiliariorum consilii populi.
C. De electione et offitio maioris et generalis consilii et de congregatione ipsius.
Ci. Quod omnia statuta sententia et officialibus habeant locum in electis et eligendis.
Cii. De ambaxiatis et ambaxiatoribus mittendis.
Ciii. De electione et offitio massariorum comunis Perusii.
Ciiii. De solutionibus fiendis per massarios comunis Perusii officialibus.
Cv. Quod electiones officialium appareant manu cancellarii vel eius coadiutoris et non alterius notarii.
Cvi. De pecunia danda per massarios comunis Perusii pro rubbis nuptiis et famulorum dominorum priorum.
Cvii. De salario illorum qui tenent claves portarum civitatis Perusii.
Cviii. De salario ratiocinatorum maioris sindicatus.
Cviiii. De nuptiis referentibus bona nova et eorum salario.
Cx. De salario offitialium super monstris cassarorum et fortalitiarum comunis Perusii.
Cxi. De electione et offitio duorum bonorum hominum offitialium super expensis fiendis cum honorandis dominis et solempnes ambaxiatores.

De salario nuptiorum dominorum priorum artium. Cxii.
De salario dominorum priorum artium pro eorum et cancellarii et notarii comunis Perusii. Cxiii.
De salario notarii super cassationibus. Cxiiii.
De salario guattarum camere priorum. Cxv.
De salario ambaxiatorum mittendorum pro comuni Perusii. Cxvi.
De salario electorum destinandorum ad eligendum potestatem et capitaneum. Cxvii.
De salario offitialium armarii librorum comunis Perusii. Cxviii.
De salario custodum carceris comunis Perusii. Cxviiii.
De pecunia danda offitialibus deputatis super fonte platee comunis Perusii et aque ductu pro acconcimine ipsius. Cxx.
De salario offitialium deputatorum super fonte platee comunis Perusii. Cxxi.
De salario campanariorum. Cxxii.
De salario munditoris platee. Cxxiii.
De salario tubatorum nacharinii et ceramelle comunis Perusii. Cxxiiii.
De rubbis tubatorum naccharinii et ceramelle. Cxxv.
De caputeis fiendis dictis tubatoribus. Cxxvi.
De salario sindicatorum potestatis et capitanei. Cxxvii.
De salario sindicatorum maioris sindicatus et aliorum offitialium. Cxxviii.
De rubbis fiendis nuptiis partis guelfe. Cxxviiii.
Qualiter pecunia solvatur per massarios pro aliqua iustitia fienda. Cxxx.
De salario dandi malapertis. Cxxxi.
De tauro et aliis rebus emendis in festo omnium sanctorum. Cxxxii.

cxxxiij. De parte condepnationis soluendi per massarios heredibus accusati Rubrica
cxxxiiij. De salario offitialium super massaritijs et arnesibus comunis Perusii Rubrica
cxxxv. Quod de solutionibus fiendis per massarios soluatur duodecim denarii pro qualibet libra Rubrica
cxxxvj. De salario protectoris comunis Perusii existentium in curia romana Rubrica
cxxxvij. De subsidio fiendo fratribus sancti dominici de mense augusti et fratribus sancti francisci Rubrica
cxxxviij. De salario coadiutoris cancellarii Rubrica
cxxxviiij. De palijs currendis in festo omnium sanctorum et beati herculani Rubrica
cxl. De computatione apodixarum fienda per massarios Rubrica
cxlj. De salario quorundam offitialium eligendorum per cameram Perusii Rubrica
cxlij. Quomodo eligantur offitiales per priores et camerarios artium Rubrica
cxliij. De solutionibus non fiendis per massarios nisi secundum formam presentium statutorum Rubrica
cxliiij. De nibbis domicellorum priorum artium Rubrica
cxlv. De residuo pecunie restituendo per massarios eorum subcessori Rubrica
cxlvj. De emendatione equorum offitialium et ambaxiatorum comunis quando moriuntur uel fierent inutiles Rubrica
cxlvij. De salario campanarii pulsantis campanam pro scolaribus Rubrica
cxlviij. De extimatione rerum mobilium et inmobilium fiendi per massarios de quibus denarii micti debent ut gabella soluatur Rubrica
cxlviiij. De salario soluendo camerarijs artium Rubrica
cl. De salario dando annuatim pictoribus honorantibus ymaginem beati herculani Rubrica
De salario comunis dando offitiali recipienti pisces qui debent assignari per emptores aque lacus Rubrica. clj.
De oleo emendo pro lampadibus maiestatis de uolta Rubrica. clij.
Quod nullus ponderator aueris comunis possit aliquid accipere a comuni pro ipsa ponderatione Rubrica. cliij.
Quod omnia pacta reformationes et instrumenta ad utilitatem comunis facta obseruentur Rubrica. cliiij.
De electione et offitio offitialis super carnes uenientes encostro et certa dandis offitialibus Rubrica. clv.
De faculis et candelis dandis religiosis et alijs personis pro dicto offitio Rubrica. clvj.
De pecunia danda per massarios offitiali super carnes uenientes et alijs Rubrica. clvij.
De faculis dandis prioribus artium in festo sancti costantii Rubrica. clviij
De faculis dandis capitaneo partis guelfe Rubrica. clviiij.
De faculis dandis dominis prioribus artium et capitaneo partis guelfe in festo sancti herculani Rubrica. clx
De candelis dandis clericis in festo predicto Rubrica. clxj.
De faculis dandis capelle sancti herculani Rubrica. clxij.
De faculis dandis in festo predicto fratribus sancti dominici Rubrica. clxiij.
De candelis dandis donno michele acoli Rubrica. clxiiij.
De faculis et candelis dandis dominis prioribus artium et clericis et fratribus sancti dominici in festo adscensionis domini nostri ihesu christi Rubrica. clxv.
De faculis dandis dominis prioribus artium et quibusdam alijs in festo indulgentie que est apud ecclesiam sancti dominici Rubrica. clxvj.

clxvj. De facculis dandis in dicto festo
decias R°
clxvij. De facculis dandis dnis prioribus
artium in festo assumptionis gloriose
virginis marie et de candelis dan
dis religiosis R°
clxviij. De facculis dandis dnis priorib
artium in octava festi assumptionis et
gloriose virginis marie et de candelis
dandis religiosis R°
clxx. De facculis dandis priorib in
festo sancti lodouici R°
clxxj. De facculis dandis priorib in festo
decollationis seu passionis beati her
culani R°.
clxxij. De facculis dandis in infrascriptis
capellanis R°
clxxiij. De facculis dandis priorib in festo
beati augustini R°
clxxiiij. De facculis dandis maiestati de
nostra R°
clxxv. De candelis dandis disciplinatis
sancte marie predictorum R°
clxxvj. De quantitate debenda societati
saxi R°
clxxvij. De electione et officio officialium arma
rij librorum comunis perusii R°
clxxviij. De elevatione et positione libre R°
clxxviiij. Quod nulla mutatio libre fiat sine
licentia officialium R°
clxxx. De terreno quod tollitur per alluuio
nem aquarum elevando et ponendo R°
clxxxj. De molendinis et gualcheriis ponendis
et accatastandis R°
clxxxij De domibus que non pensionantur
elevandis et que pensionantur pone
ndis R°
clxxxiij De pensione domus assignanda et
ponendi R°
clxxxiiij. Quod omnes acquirentes aliquam rem
inmobilem debeat ipsam assignare
et si ponit facere in suo catastro R°
Quod comitatenses possint allibrari clxxxv.
ubi habitant in comitatu R°
Quod universitate castrorum et villa clxxxvj.
rum comitatus perusii non graventur et
pro absentatis exbanitis nisi cer
to modo R°
Quod notariis armarij liceat additio clxxxvij.
nes correctiones et alias scripturas
facere in libris existentibus in dicto
armario R°
Quod si aliqua hereditas alicui re clxxxviij.
manserit debeat ille cui remanserit
sibi poni facere R°
De nobilibus allibratis in comitatu clxxxviiij.
allibrandis in civitate R°
Quod nulla universitas possit inducere clxxxx.
testes de sua universitate in eius favo
rem R°
De erroribus mensurationum possessio clxxxxj.
num corrigendis R°
Quod ad petitionem sindici castri vel vil clxxxxij.
le cassetur libra absentati R°
De pena facientis fieri et elevari sibi clxxxxiij.
libram in fraudem catastri R°
De dotibus restituendis et usufructi clxxxxiiij.
bus rerum ponendis et allibrandis R°
Quod qui habitat domum propriam in qua clxxxxv.
exercet artem debeat sibi allibrari R°
Quod res empte ultra extimationem de clxxxxvj.
beat allibrari emptori secundum quantitatem pretij
talis rei R°
De modo cassationis libre inter ve clxxxxvij.
dentes et ementes R°
Qualiter allibretur milites cives et clxxxxviij.
uxores comitatensium R°
Quo modo et ordine allibrentur filij clxxxxviiij.
familias R°
Quod officiales armarij teneantur divi .CC.
dere libram bonorum divisorum R°
Quod quilibet allibretur in porta .CCj.

parti ubi habitat.
.ccii. De nullus allibratus in catastro cois pus possit cogi p(ro) uo subiectum ad restituendu res in suo catastro descriptas.
.cciii. De quicumque fuit allibratus in duobus locis eius libra reducatur in uno loco.
cciiii. De offitis armarii teneatur omni die & se facere copia.
.ccv. De comitatens no habens libram possit se allibrari & libra fieri.
.ccvi. De semp maius pretium ponatur in catastro.
ccvii. De forolanis mortuis & absentatis & paupertis cassandis et eleuandis.
ccviii. De privilegiis et licteris cois existentibus in armario explandis.
ccviiii. De offiales armarii teneatur libra facere cuicumque petenti.
ccx. De bona ponantur et allibrentur possidentibus.
ccxi. De salario notariorum existentium i(n) armario & de cassatoribus quarum dictarum condepnat(ionum) & de libra facienda no habentibus qui res aliquas acquisivissent.
ccxii. Qualiter comitatenses & pendentes debeat habitare.
ccxiii. Qualiter filii forensium allibrentur in libro civium.
ccxiiii. De no fiat libra civibus & comitatens.
ccxv. Qualiter corrigantur errores calculi.
ccxvi. De erroribus corrigendis sup catastro.
ccxvii. Qualiter augeatur libra.
ccxviii. De forolanis mortuis & absentatis.
ccxviiii. De bonis que possidentur extra comitatu pus.
ccxx. De electione & offitio auditorum boni boni sup scriptuis armarii reuidendis & de ipo armario exhibendis.
De summis summarum catastri universitatu fiendis per offitiales armarii. ccx[...]
De maior sindicus no habeat aliquaz cognitionez de questionibus catastri. ccxxii.
De allibrati in catastro alicui universitatis teneatur contribuere ad omnia honera occurrentia tali universitati no obstantibus aliquibus pactis. ccxxiii.
De no possit aliquid donari alicui rectori alicui terre cois pus nec possit sindicari infra tepus. ccxxiiii.
De fiat unus liber qui stet in cancellaria cois pus in quo scribantur forme venditionu communantiarum & gabellarum dicti cois. ccxxv.
De quodam libro fiendo in cancellaria cois pus in quo scribantur oia relicta dicto coi. ccxxvi.
De no possit oppo(ni) contra scripturas & subscriptores cancellarii. ccxxvii.
De hospitali de colle & de porte & bonis & rebus ipi(us) hospitalis. ccxxviii.
De hospitale misericordie sit exceptum a solutione gabellarum. ccxxviiii.
De ordo cois dando dicto hospitali misericordie. ccxxx.
De contra infra sindicatus & personas sindicorum dicti hospitalis no possit opponi. ccxxxi.
De offitiali & offitio sup guastis. ccxxxii.
De electione & offitio offitialiu sup necturis. ccxxxiii.
De offitio offitialium sup represaliis reddendis. ccxxxiiii.
De electione & offitio offitialium sup rebus represaliis. ccxxxv.

ccxxxvi. De spoliatis et rebus spoliatorum et de forensibus debitoribus pisini R. et de sequestris non fiendis R.

ccxxxvii. De baiulis et offitio baiulorum R.

ccxxxviii. De electione et offitio offialium sup baiulis R.

ccxxxviiii. Quod baiuli non accedant ad cameram quando aliquis habet ad presionem pro debitis dominorum camarie R.

ccxl. De tubatoribus comunis pisani et eorum offitio et salario R.

ccxli. De campanariis et eorum offitio et salario R.

ccxlii. De custodia et custodibus carcerum comunis pisani R.

ccxliii. Quod carceres comunis pisani reaptentur et de novo ordinentur R.

ccxliiii. De offitio et offialibus sup excarcerationem captivorum amore dei. R.

ccxlv. Quod exiti de carceribus amore dei non possint habere aliquod offitium a comuni nec ab artibus R.

ccxlvi. De exactione et executione datarum et collectarum fienda R.

ccxlvii. Quod emptores comunantiarum comunis pisani et socii cogantur ad solvendum R.

ccxlviii. De iuribus defendendis emptoribus et bonorum exbapnitorum et fructuum comunantiarum R.

ccxlviiii. De electione signorie per quam quis munit comuni pisano R.

ccl. De electione offitio et salario potestatis castriplebis R.

ccli. De electione et offitio castellani roche castriplebis et de inventario fiendo R.

cclii. Quod castellani quorundam rocharum reddant rationem et inventarium faciant de rebus existentibus in eis R.

ccliii. Quod omnia offitia comunis distribuantur per portas R.

ccliiii. De vacatione quorundam offialium R.

De electione potestatis canarii R. cclv.

De electione et offitio potestatis castri cclvi.

De electione et offitio potestatis offitialis castri castillionis R. cclvii.

De electione potestatum comitatus fienda ad brevia R. cclviii.

De electione et offitio et salario potestatum comitatus pisani ad sacchettum fiendi R. cclviiii.

De terminatione et diffinitione territoriorum castrorum et universitatum comitatus et de occupantibus fovea alicuius castri R. cclx.

Quod antequam fiat electio alicuius offitialis deputetur sibi salarium R. cclxi.

Quod electio offitialium fiat ante sonum campane que pulsatur de sero. R. cclxii.

De brevibus et offitialibus ad brevia eligendis R. cclxiii.

De brevibus dandis per electores vel per ... R. cclxiiii.

De clavariis portarum civitatis R. cclxv.

Quod nullus terrigena alicuius terre per pingus civitati prius possit eligi ad aliquod offitium in civitate pisana et de modo acceptandi regia terrarum non subiectarum tenendo per pisanos R. cclxvi.

De baiulis et nuptiis non eligendis ad quedam offitia R. cclxvii.

Quod nullus qui non fuit oriundus de civitate et comitatu pisano possit esse ad quedam offitia R. cclxviii.

De offialibus non absolvendis ante finem eorum offitii et non refirmandis R. cclxviiii.

De licteris per comune pisanum transmittendis et de solepnitate insinuandi R. cclxx.

Qualiter in consiliis petita mictantur ad bussolas et fabas R. cclxxi.

De guerra et cavalcata non fiendis et de non contrahendo debitum feneratitium nisi certa solepnitate servata R. cclxxii.

De quibusdam offitiis spectantibus ad artem notariorum et eorum electione R. cclxxiii.

cclxxiiii. De electione priorum notariorum. R.
cclxxv. De matricula notariorum fienda. R.
cclxxvi. De electione doctorum et de modo et ordine tenendo super studio civitatis Perusii. R.
cclxxvii. De electione et offitio conservatorum monete et auri communis Perusii. R.
cclxxviii. Qualiter solvatur stipendiariis. R.
cclxxviiii. De salario doctorum medicorum et magistrorum solvendo. R.
cclxxx. De solutione fienda revisoribus monstrarum et eorum notariis. R.
cclxxxi. Qualiter solvantur salaria rectorum et offitialium forensium. R.
cclxxxii. De salario potestatis Montecchi. R.
cclxxxiii. De salario castellani communis Perusii. R.
cclxxxiiii. De salario domicellorum priorum. R.
cclxxxv. De salario sindicatorum et consultorum forensium. R.
cclxxxvi. De salario offitialium et notariorum deputatorum ad colligendum datas et collectas. R.
cclxxxvii. De salario procuratorum curie romane. R.
cclxxxviii. De salario conservatorum monete communis Perusii et eorum notariorum et offitialium super exactoribus. R.
cclxxxviiii. De numero gentis conducende per conservatores. R.
cclxxxx. De conductione stipendiariorum fienda per conservatores ultra numerum. R.
cclxxxxi. De equis per stipendiarios non prestandis et de rebus eis non vendendis per conservatores et eorum notarios et famulos. R.
cclxxxxii. Quod presentia duorum ex conservatoribus sufficiat. R.
cclxxxxiii. De gabellis et communantiis vendendis per conservatores et de fideiussoribus per eos recipiendis. R.
cclxxxxiiii. Quod conservatores possint accipere pecuniam sub mutuo. R.
cclxxxxv. Quod conservatores et eorum notarii et famuli nuptii et marescalchi sindicentur. R.

De computatione fienda solutionibus ante tempus per conservatores. R. cclxxxxvi.
De reassignatione monete per conservatores fienda eorum successoribus. R. cclxxxxvii.
Quod conservatores possint corrigere errores bullettarum. R. cclxxxxviii.
De consilio et doctore tenendo ad consulendum conservatoribus. R. cclxxxxviiii.
Quod nullus offitialis forensis possit infra tempus sindicari. R. ccc.
Quod nulli offitiali possit augeri salarium. R. ccci.
Quod ex nunc sit imposita quedam collecta quibusdam terris communis Perusii subiectis. R. cccii.
De exceptoribus fiendis et exactis dandis per conservatores. R. ccciii.
De vacatione fienda per conservatores et eorum notarios et famulos. R. ccciiii.
De electione marescalcorum fienda per conservatores. R. cccv.
Quod nulla conductio gentium fiat nisi per sex mensibus tantum. R. cccvi.
De executione gabellarum fienda per exceptores ipsarum infra certum tempus. R. cccvii.
De libris communantiarum communis fiendis in camera conservatorum. R. cccviii.
De libris introytuum et exituum camere conservatorum fiendis. R. cccviiii.
De pactis et gestu fiendis inter commune Perusii et stipendiarios. R. cccx.
De electione et offitio capitaneorum partis guelfe. R. cccxi.
Ordinamenta studii. R. cccxii.
De offitio offitialium super blado campionis. R. cccxiii.
De captione carnium fienda et de electione et offitio offitialium ipsius campionis. R. cccxiiii.
De arbitrio offitialium campionis carnium. R. cccxv.

cccxvj. De foro et nundinis castri castil lionis clusinj R°
cccxvij. De electione et offitio suprastitum super muris ciuitatis R°
cccxviij. De electione et offitio offitialium super massaritijs et balistis R°
cccxviiij. Ordinamenta pro augmentatione maiestatis de uolta R°
cccxx. De electione et offitio consultoris sindicatorum potestatis et capitanei R°
cccxxj. De electione et offitio offitialium super mostris R°
cccxxij. De offitio offitialium super uijs fontibus et pontibus R°
cccxxiij. De electione et offitio reuisorum offitialium cassarorum et rocharum R°
cccxxiiij. Ad que tenentur castellani cassarorum communis perusii et offitiales predicti R°
cccxxv. De electione et offitio offitialium super fortificatione et reparatione cassarorum et fortilitiarum communis perusii et terrarum communi perusii subiectarum R°
cccxxvj. De electione et offitio offitialium ad recipiendum et ponderari faciendum pisces piscium R°
cccxxvij. De offitio offitialium super anguillis mictendis in lacum perusii R°
cccxxviij. De offitio offitialium super pignoribus conseruandis R°
cccxxviiij. De electione et offitio offitialium super quadam ecclesia hedificanda in plano sancti mariani R°
cccxxx. De ordinatione consiliorum ciuitatis perusii R°
cccxxxj. De consilio dominorum priorum et eorum auctoritate R°
cccxxxij. De consilio camerariorum et eorum arbitrio atque auctoritate R°
cccxxxiij. De consilio camerariorum cum quibusdam artificibus artium et eius auctoritate R°
cccxxxiiij. Consilium generalis adunatio R°
De consilio massimo et stretto et arenghe seu parlamenti et eorum numero et auctoritate R° cccxxxv.
De consilio generali et eius numero et auctoritate R° cccxxxvj.
De consilio maiorum eius numero et auctoritate R°. cccxxxvij.
De consilio populi eius numero et auctoritate R°. cccxxxviij.

In dei nomine et aliorum ſanctorum
ac huius ciuitatis protectorum amen

HOC. EST
uolumen ſtatu
torum Comunis
et populi Ciui
tatis Peruſij et
Factum renoua
tum et perfectu
per ſapientes et offitiales Comunis p
uſij ad id deputatos ſub anno domini
Millesimo Trecenteſimo ſexageſimo ſex
to. Inditione quarta tempore Domini
Urbani pp quinti Et demum reuiſum
correctum et reformatum ac cum correctio
nibus approbatum per duodecim prudentes
uiros ad ipsum reuidendum corrigendum et
et in melius reformandum deputatos de
quorum electione et arbitrio apparet manu
ser Jacobi Lambertutij notarij de peruſio et
ſub eiſdem anno domini Inditione et ponti
ficatu et perfecta reuideri corrigi emen
dari et reformari et cum dictis correctio
nibus approbari die xxvij menſis augu
ſti dicti anni Valiturum et uires habitu
rum prout in reformatione generalis adu
nantie artificum Ciuitatis peruſij ſcripta
manu dicti notarij latius continetur. Caſ
ſis et irritis omnibus alijs ſtatutis or
dinamentis et reformationibus hactenus
factis que in preſenti uolumine non con
tinentur ſeu que per aliquod capitulum h
huius uoluminis ratificata non eſſent.

De electione et electoribus potestatis
et capitanei maioris ſindicis iuſtitie
et aliorum offitialium forenſium comunis perusij

AD hoc ut electio dominorum
poteſtatis et Capitanei cu
ſtodis ſindici et Iudicis Iuſti
tie et aliorum offitialium forenſium Comunis
peruſij. fiat et fieri debeat pure et ſincera
mente et ſine aliqua ſuſpitione procedat
et non ad alicuius ſingularis perſone peti
tionem. Ordinauerunt et ſtatuerunt
ac etiam reformauerunt. quod tempore
quo fiet renouatio ſacculorum dominorum
Priorum et aliorum offitialium eligendo
rum et mictendorum ad regimina per
Comune Peruſij Boni homines qui
eligentur tempore predicto ad faciendum
electionem predictam per modum ſaccu
lorum et facient ſacculos predictorum
offitialium. Quod ipsi ſic electi te
neantur et debeant ſacculum facere
et inſacculare duos populares bonos
et ydoneos de porta in portam ita quod
unus ſit de una porta et alter de alte
ra. Saluo quod de electione uel pro elec
tione facienda de capitaneo cuſtodie et
dominorum Priorum artium debeant inſac
culare unum tantum bonum et ydone
um popularem cum uno notario de porta

in portam ut dictum eſt ita quod quelibet
porta inſacculatos habeat equaliter et
una non poſſit plus habere quam alia et ſi
citum ſit ſi inſacculabuntur et trahentur
de ſacculo adueniuram de una porta plu
ribus uicibus nichilominus ualeat et te
neat dicta extractio non obſtante quod non
ueniret una porta poſt aliam. Et etiam
teneantur et debeant inſacculare notarios
et de notariis ſacculum facere et ſimili
modo ſacculus fiat de ſindicis qui debent
ire cum dictis bonis hominibus de porta
in portam nec tamen ſi ſucceſſiue trahentur
plures de eadem porta uincetur ut ſupra
dictum eſt qui debeant extrahi de ſacculo
una cum predictis bonis hominibus qui
extrahentur. Interim uero donec fiat dicta
renouatio ſacculorum accedant cum electori
bus ſupradictis notarii et nuntii dominorum
priorum more ſolito non obſtante aliquo
ſacculo particulari ſiquis alias quam tempore
generalium ſacculorum factus eſſet de no
tariis et ſindicis iturus cum electoribus
ſupradictis quem irritamus et caſſamus
in totum. Qui electores debeant eligere
et poteſtatem habeant eligendi illum of
fitialem ad quem eligendum publicati fu
erint. Et predicti debeant electores in
modo et ordine infraſcripto uidelicet quod
incontinenti quod extracti fuerint de ſacculo
Cancellarius communis perusii teneatur et debe
at tenere ſecreta nomina ſic extractorum
de ſacculo et infra tres dies pro eis re
mictere ſecrete et ipſos iurare facere
credentiam quod nemini manifeſtabunt
electionem eorum et faciat eos iurare et
acceptare offitium predictum et manda
re eis ſub uinculo iuramenti quod infra de
cem dies a die acceptationis debeant
equitaſſe extra comitatum perusii. Et ne
aliquam poſſint habere excuſationem

teneantur maſſarii communis perusii ſecundum ad
mandatum dicti cancellarii mictere et da
re ſalarium quod habere debent dicti of
fitiales infra ſex dies ſine aliquo alio pre
cepto uel mandato ad dictum cancellarium
ſeu cui mandauerit dictus cancellarius
Sub pena ducentarum librarum denariorum aufferenda a
dictis maſſariis per ſindicum maiorem ad
petitionem cuiuſcumque petentis et etiam dic
to cancellario et de hoc credatur dicto dicti
Cancellarii quod maſſarii non dederunt dictum
ſalarium pro dictis offitialibus mictendis ſi
ne alia probatione. Quo habito facta ac
ceptione dictus cancellarius dare eis de
beat ſecrete per omnem uiam qua cognouerit
ſecretius poſſe fieri et fieri facere aſignatio
nem et extimationem equorum quos du
cere debebunt ipſe uel ſuum coadiutorem
ſeu alium cui idem commiſerit Cancellarius
ita quod nullus ſcire poſſit. Et ipſos faciat iu
rare quod electionem facient de meliori et ydo
neori quem inuenerint uel inuenire pote
runt ſecundum eorum conſcientiam. Et quod
aliquem non eligent ad petitionem uel ad
rogamina alicuius perſone cuiuſcumque condi
tionis uel ſtatus exiſteret. Et quod infra dic
tum tempus decem dierum exibunt de ciui
tate et comitatu perusii. Qui electores no
tarius et ſindicus ad electionem preſenta
dam auctoritate preſentis legis exire de
beant Ciuitatem et comitatum perusii.
infra dictum tempus ut dictum eſt. ſub
pena quingentarum librarum denariorum dictis bonis
hominibus notario ſindico in quam penam
ſi incurrerint Maior ſindicus ciuitatis per
usii ipſos debeat condempnare. Et
nullus qui extractus fuerit de predictis
poſſit loco ſui alium ſubſtituere nec aliquis
alius etiam offitialis communis perusii poſſit
alium loco alicuius predictorum ſubſtituere
niſi ratione mortis grauis infirmitatis uel

absentie ita quod haberi non possit, in quibus
casibus possint domini Priores artium una
cum triginta camerariis de quibus .xx.
sint in concordia, misso partito ad bussulas
et fabas alium loco talis mortui infir-
mi vel absentis eligere quem eligere de-
beant infra tres dies a die quo extracti
fuerint de sacculo talis mortuus infirmus
vel absens qui si negligentes fuerint in pe-
nam incidant centum librarum denariorum pro
quolibet dictorum dominorum Priorum et
Camerariorum. Et de hoc debeant expres-
se sindicari. ¶ Volumus etiam quod tales
sic extracti ad electionem predictam fa-
ciendam et eorum notarius debeant et tenea-
tur ducere secum duos equos pro quolibet
Sindicus vero unum et continue quous-
que reversi fuerint secum habere et qui
non duxerit vel non tenuerit ut dictum est
incidat in penam. Centum librarum denariorum pro
quolibet equo quem non duxerit et non
tenuerit ¶ Et teneatur maior sindicus
de hoc inquirere per sacramentum et ab
eis veritatem exquirere. Et si invenerit
ipsos vel aliquem ipsorum in hoc peccasse in
dictam penam pro quolibet eorum condep-
nare communi Pistorii persolvendam ¶ Et qui
extracti fuerint ad electionem potestatis
vel Capitanei faciendam infra viginti di-
es et illi qui fuerint extracti ad facien-
dam electionem aliorum offitialium fo-
rensium infra .xv. dies computandos a
die qua exiverint civitatem Pistorii debeat
elegisse de qua electione a die presentatio-
nis dicte electionis fiende infra tres dies
responsionem possint expectare et non ul-
tra. Et de presentatione acceptatione
vel renumptiatione per dictum notarium fie-
ri debeat publicum instrumentum et si
acceptaverit ille cui fuerit presentata in-
strumentum acceptationis teneatur et de-

beat facere et in publicam formam can-
cellario communis Pistorii infra tres dies a die
reversionis sue debeat presentare sub
dicta pena centum librarum denariorum ¶ Tene-
antur etiam dicti tales electores et no-
tarius a die acceptationis redire ad ci-
vitatem Pistorii infra quam brevius tem-
pus comode redire poterunt. Et habeat
et habere debeat quilibet predictorum
qualibet die pro quolibet equo quem
tenuerit ut dictum est medium florenum
auri et non ultra que quantitas de-
beat solui per massarios communis Pistorii visis pre-
cepto dicti Cancellarii ut dictum est.
¶ Et si contingerit dictos electores non
facta electione redire eo casu Priores
et camerarii ut dictum est debeant de
novis electoribus electionem facere mo-
do supradicto et secrete. Qua facta de-
beant ipsam dicto cancellario dare ut pro-
cedat modo supradicto.

Quales esse debeant potestas
et capitaneus et de eorum salario et
familia predicta.

qualiter esse debeant potestas et
capitaneus et de eorum salario
et familia 17

Ille qui in potestatem et Capita- ·17·
neum eligetur sit et esse debeat
a .xl. annis vel ante adventum suum
esse debeat de militari cingulo decoratus
et sit bonus et legalis et fidelis et ydoneus
et amator communis et populi Pistorii et
universarum Artium et fidelis ecclesie
Romane et de vera parte Guelfa et quod
non sit nec fuerit de parte Gebellina
et si repertum fuerit inveritate vel per
famam publicam in Civitate vel loco
de qua vel quo electus esset vel per aliquem
contrarium quod non esset et sit de vera
parte Guelfa vel quod esset vel fuisset de parte
Gebellina et esse debeat et eligi de civitate

singuli offitiales p trigenta

distante a confinibus ciuitatis pisii per
xl miliana, ad minus et eligi et esse et
non possit aliquis de illa ciuitate uel
loco de qua fuerit. Potestas et Capita
neus dicte Ciuitatis pisii in regimine
tempore sue electionis. Electio de eo fca
non ualeat nec teneat et sit nullius et
momenti ipso Iure. et ad regimen seu po
testariam uel capitaneantiam pisii non
debeat accedere nec etiam proficisci et
si accederet nichil habere debeat p salario
ul expensis. et pro Potestate ul Capitaneo
nullatenus admictatur nec habeatur et
q dictum est in potestate uel capitaneo
Idem p omnia et singula intelligatur in eorum et cui
libet eorum offitialibus et familiaribus
eorum et in a maiori sindico et eius offitia
libus et aliis offitialibus forensibus cōis
pisii. Iudice iustitie comunis pisii et in
suis offitialibus et familiaribus. Et in
litteris que mictuntur p potestate uel et
Capitaneo et sindico et Iudice iustitie et
et aliis offitialibus forensibus dicti Cōis
fiat mentio de predictis et narretur in
predictis litteris q si potestas ul capita
neus uel Sindicus uel Alius offitialis
forensis uel iudex iustitie ueniret ultra
formam predictam q comune pisii pro
testatur ex nunc q non uult ei teneri
pro salario nec expensis aliquibus ullo
modo. Et potestas et capitaneus et
alii offitiales cōis pisii forenses eligen
di p comune pisii teneantur et debeat
tempore presentationis eorum electionis
Sindico comunis pisii seu presentatori
huiusmodi electionis p ipso comuni facere
solempnes pmissiones et obligationes
et iurare et iuramentum prestare solep
niter q si occasione alicuius offitii qd
facerent ipsi uel alter eorum uel aliqs
ex eorum offitialibus uel familiaribus

in Ciuitate pisii condempnarentur in
aliquo ipsi uel alter eorum non conquerentur
ad aliquam curiam nec coram aliquo pre
side nec offitiali nec petent nec peti faciet
in terra eorum uel alibi aliquas represa
lias uel sequestrationes contra Comune
pisii ul singulares psonas ipius cōis nec
licentiam aliquam represendendi uel seq
strandi uel aliquem retinendi et q occasione et
predicta non habebunt recursum ad eorum
uel alicui eorum terram ul alibi ipsi nec
aliquis eorum. Et etiam teneantur re
numptiare omnibus benefitiis eis uel al
teri eorum competentibus quacumque iure
uel causa contra predictas pmissiones ul
obligationes et iuramenta et in eis conte
pta. Et q facient et curabunt ita et ta
liter cum effectu q comunitas unde est
solempniter refirmabit in consilio auctori
tatem habente q nulle represalie ul seq
strationes occasione predictorum conceden
tur nec concedi possint contra dictum cōe
pisii nec contra aliquas singulares psonas
Ciuitatis pisii. per Comune et homines
terre unde esset talis rector. Quam refor
mationem idem electus teneatur portare
secum autenticam et presentare notario
reformationum siue cancellario Comunis
pisii qui p tempore fuerit ante q intret
ad exercendum regimen dicte ciuitatis in pa
latiis ubi exercere debent. Et comune pi
sii sibi in aliquo non teneatur si predicta et
non faciet uel oseruabit. Et q nullus pre
dictorum offitialium acceptabit aliquod offi
tium in aliqua terra uicina Ciuitatis pisii
p. xxv. miliaria infra tempus quinque annorum
a die depositi offitii in ciuitate pisii et q
si in hoc contrafacceret ul ueniret ipse et eius
descendentes in perpetuum ad aliquod offiti
um in ciuitate et districtu pisii eligi non
possint. Et si eligerentur electio non ualeat

ullo modo et Comune puſiꝫ ad aliquid
ſibi non teneatur et eligentes inciderint
in penam .V.c libr. den. p quolibet eorum
ſibi de facto auferendam. p Maiorem ſin
dicum Comunis puſij. que omnia expre
ſſe ponantur et exprimantur et poni et
exprimi debeant in ſua electione et in lic
teris ſue electionis. Et dicte pmiſſiones
obligationes et iuramenta exprimantur
et expreſſe ponantur instrumento ſue
acceptationis et aliter eius electio et accep
tatio non valeat ipſo iure. Et comune
puſij ſibi in aliquo no teneatur de qua
acceptatione cum dictis promiſſionibus
et iuramentis fiat publicum inſtrumen
tum p notarium de ciuitate puſij iuriu
cum electoribus ad electionem huiuſmodi
faciendam ſubſcriptum ſubſcriptione uni
boni et experti not. de terra dicti Rectoris
eligendi. ¶ Et uolumus et ordinamus
quod aliquis poteſtas uel capitaneus uel
maior ſindicus uel iudex iuſtitie uel ali
quis offitialis comunis puſij forenſis non
poſſit in ciuitate puſij apportare nec apporta
ri facere in bandeira uel pennone ſeu etiam
targia uel aliquibus armis ſeu coptis corporis
aliquam inſignam aquile nigre paruam
uel magnam et qui contrafecerit puniatur
in mille libris tempore ſui ſindicatus et
p offitiali nullatenus habeatur et de hec
in ſuis licteris expreſſe fiat mentio. ¶ Et qui
cumque fuerit poteſtas uel capitaneus uel
maior ſindicus. uel Iudex Iuſtitie Ciuita
tis puſij non poſſit eſſe in aliquo offitio
eiuſdem Ciuitatis deinde ad .ccto. annos
integros. Iudices uero ſui. uacare debeant a
quolibet offitio dicte Ciuitatis p integros
quinque annos Sotij uero et Notarij p inte
gros tres annos domicelli uero et beruarij
p duos annos Alij uero offitiales forenſes
dicti comunis uacare debeant a quolibet o

offitio dicte Ciuitatis. p tempus .V. an
norum. Et quod nullus offitialis forenſis eli
gendus ad aliquod offitium in Ciuitate
uel diſtrictu puſij poſſit ducere ſecum
p iudice aliquem in dicto offitio qui fue
rit ſcolaris in ſtudio puſino et non uacaue
rit a dicto ſtudio p tempus quinque annorum
ante introitum dicti offitij ¶ Poteſtas
uero debeat ſecum ducere tenere et habe
re. quatuor bonos et legales Iudices ex
pertos in Iure peritos. Quorum unus ſit
ad maleſitia alius uero ſit ad ciuiles cau
ſas in porta ſolis cognoſcendas. Alius uero
ſit ad dictas ciuiles cauſas cognoſcendas
in porta ſancti Angeli qui iudex pro porta
ſancti angeli debeat eſſe legum doctor et in
ſtrumentum ſui publici doctoratus defer
re debeat et de ſui publici doctoratus in
ſtrumento fidem facere teneatur. Coram
conſeruatoribus monete comunis puſij
infra .ccto. dies principij ſui offitij ſiue re
giminis. uel coram Cancellario dicti comunis
pena Centum Florenorum aurj ſi fidem ipſius
facere neglexerit. Alius uero iudex ſit et
eſſe debeat ad inquiſitiones faciendas de
certis maleſitijs et delictis de quibus con
tinetur in forma noſtrorum ſtatutorum
comptentorum ſub rubrica de blaſſeman
tibus et maledicentibus et c. Item habe
at duos ſotios probos et expertos et legales
quorum unus ſtet cum dicto poteſtate ad
banchum et faciat illud offitium quod ſibi
fuerit commiſſum uel iniunctum p eum
Alius uero Miles ſiue ſotius cum domicellis
et familia numero in quo videbitur. Pote
ſtati uadat ad ſcructandum p armis et alijs
ſpectantibus et ptinentibus ad offitium
ſollicite et continue et p exbannitis ſecun
dum formam preſentium ſtatutorum. Et te
neantur Miles et domicelli quando ibunt
de die ad armandum p armis ire equeſter.

et etiam notarius. Et habeat et habere
debeat domicellos. octo. Berrouarios qua
draginta armis actos et de eodem panno
indutos unusquisque. Et ut nostrorum
civium familiaritas succidatur esse de
beat unus barbitonsor quos tenere debe
ant offitialis familiares suis sumptibus
et expensis. Item habere debeat toto
tempore sui offitii octo equos de quibus
saltem sex debeant esse armigeri valoris
triginta flor. auri ad minus pro quolibet
eorundem. Reliqui vero valoris octo
flor. auri ad minus pro quolibet. Et nul
lus iudex vel offitialis cois perusii possit doc
torari in civitate perusii tempore sui offi
tii et sui sindicatus sub pena quingen
tarum libr. den. tam doctorato quam doctora
ti. Qui etiam in ipsa civitate doctorat
fuerit non possit esse in aliquo offitio civi
tatis predicte infra sex menses a die docto
ratus prime computatos. Item quod po
testas pro suo suorumque offitialium et dic
torum berrouariorum suorumque totius familie sa
lario habeat et habere debeat a comuni
perusii. mille quingentos florenos auri
in sex mensibus. pro rata solvendo modo et
ordine infrascripto. Et de dicto sala
rio solvere debeat gabellam conservatori
bus monete cois perusii ad rationem duo
decim den. pro qualibet libra totius sala
rii supradicti. Capitaneus vero debe
at secum ducere et tenere continue in
regimine memorato iudices sufficientes
et legales et ydoneos quatuor quorum unus
sit ad malefitia. Reliqui vero ad civiles
causas deputentur. Scilicet unus ad civiles ca
usas cognoscendas in porta sancte subxanne
alius in porta heburnea et alius in por
ta sancti petri. Qui sit et esse debeat legum
doctor et instrumentum sui publici docto
ratus apportet et de ipso instrumento fidem

facere teneatur coram conservatoribus
monete cois perusii. infra. octo. dies principii
sui offitii sive regiminis vel coram Can
cellario dicti cois pena Centum flor. au
ri si fidem ipsius facere neglexerit. Et cogno
scere teneatur de omnibus et singulis
causis litibus questionibus et controver
siis quocumque modo spectantibus vel pertine
tibus ad hospitale vel contra hospitale mi
sericordie civitatis et comitatus perusii
tam in agendo quam in defendendo et ad
alia et contra alia hospitalia. ita quod nullus
alius offitialis cois perusii de predictis ha
beat congnitionem. set omnibus aliis
offitialibus sit et esse intelligatur in pre
dictis adempta omnis iurisdictio nisi
quando contingeret vacare offitium Capi
tanei quo casu cognitio de predictis spectet
et pertineat ad iudicem Potestatis ad
dictas causas civiles pro porta sancti Ange
li deputatum qui iudex pro porta sancti
Angeli sit et esse debeat iudex dictorum
hospitalium et contra dicta hospitalia
in dictis causis tempore vacationis dicti
iudicis. Capitanei qui iudices et quilibet
eorum cognitores ut supra dictarum cau
sarum teneantur et debeant procedere iudi
care et super dictis causis sumarie et de
plano sine litis contestatione et sine stre
pitu et figura iudicii diebus iuridicis et
feriatis ad utilitatem hominum indictis.
Et dictas causas decidere et terminare in
stantibus ambabus partibus vel una insta
te. Ubi iudex habuerit integros duos me
ses a die prime citationis facte. et ubi
non haberet integros menses duos a die
initii sui offitii infra duos menses. pena
dictis iudicibus non decidentibus et termi
nantibus dictas causas vel aliquam earum
quingentarum librarum den. per suos sindica
tores tempore sui sindicatus auferenda

p qualibet causa et etiam sit et esse in
telligatur iudex super insinuationibus
testamentorum legatorum et donationum
et super petitionibus cassationum et
que peterentur cassari que adsignata l
uel insinuari petita non fuerint infra te
pus statutum p legem de hac materia
loquentem in presenti uolumine et nul
lus alius de quibus causis insinuationum
et cassationum peti non possit fieri con
promissum. Et si uacare contingerit offi
tium dni Capitanei tunc tempus non
currat set in eodem statu remaneat. Alius
qz exeis. scilicet Iudex proporta Beburnea
sit sindicus et defensor appellationum et
causarum cois pisii et exactor et inuentor
Iurium dicti comunis cui sindico assistat
et assistere debeant duo aduocati et duo
procuratores qui eligantur et eligi debeant
de duobus mensibus in duos menses per
dnos Priores Artium Ciuitatis pisii sem
per in principio eorum offitii pena Centu
libr den dcis Prioribus ab eis auferenda
si non elegerint p eorum sindicatorem socio
plos et expertos duos Notarios uero sex.
probos et legales ac sufficientes. Unus q
quorum sotiorum stet cu ipo Capitaneo ad
banchum et faciat illud offitium quod sibi
fuerit commissum uel iniunctum. Alius uo
miles siue sotius cum domicellis et fami
lia in numero in quo uidebitur capitaneo
uadat ad scruptandum pannis et aliis spe
ctantibus et pertinentibus ad offitiu sollicite
et continue et p exbapnitis secundum for
mam presentium statutorum. Et teneantur et
miles et domicelli quando ibunt de die et
ad ruinandum pannis ut equester et etia
notarii et habeat et habere debeat domicel
los. octo. beruarios octos et armigeros qua
draginta et de eodem panno indutos Unus
quorum ut moris Ciuium familiaritatis sue
aditur esse debeat barbitonsor. quos offi
tiales et familiares tenere debeat toto
tempore sui offitii omnibus suis sump
tibus et expensis. Et habeat et habere de
beat et teneat toto tempore sui offitii et
regiminis. octo equos de quibus saltem
sex sint armigeri ualoris triginta Flor
auri p quolibet eorum adminus. Reliq
uero ualoris octo Flor auri adminus p
quolibet. Et teneantur et debeant dci
dni. Potestas et Capitaneus facere mo
stram et asignationem de dcis eorum iudi
cibus et assessoribus sotiis notariis domi
cellis beruariis et equis quatuor uicibus
tantum quolibet mense tempore eorum re
giminis coram offitialibus dci cois ad hoc de
putatis. Qui offitiales ad hoc deputandi et
eligendi p dictu cõe teneatur dictu offitiu
acceptare et iurare coram dnis prioribus
artiu ciuitatis pisii. Et ipm offitium re
nuere non possint teneaturqz offitialis et
ad hoc elligendus facere fieri talem mostra
et adsignationem publice in platea cois
pisii et si inuenerit aliquem uel aliquod
deficere et presens non esset in assignatione
fienda puntare et puntatiuis p scriptura
publica dare et assignare ea die qua facte
fuerint punctature conseruatoribus mo
nete cois pisii. pena dicto offitiali. centu
libr den p uice qualibet qua contrafecerit
in aliquo de predictis, et de predictis omib
et singulis expresse debeat sindicari per
maiorem sindicum cois pisii. Et habeat
et habere debeat p suo salario et suis offi
tialibus et familia a dicto coi pisii. Mil
le quingentos Flor auri in sex mensibus et
soluendo ei p rata temporis ut infra patet
de quibus soluere debeat gabellam conser
uatoribus monete cois pisii ad rationem
duodecim den p libra. Et p dco salario
teneatur quilibet eorum durante tempore

sui regiminis personaliter continuam mo
ram facere in civitate Pistorii et extra ipsam
civitatem et districtum non preaptare et
facere suis expensis omnes ambasiatas
quas ipse seu aliquis eorum offitialis pro
Communi Pistorii facere debeat per totum comi
tatum seu districtum Pistorii et que sibi in
poneretur per Priores artium et quidquid
pertineret ad eius offitium. ¶ Extra
vero comitatum et districtum Pistorii. nec
potestas nec capitaneus nec aliquis eorum
offitialis faciat vel facere possit aliquam
ambaxiatam nec ire modo aliquo sine
causa nec etiam mitti possint per aliquod
consilium populi vel communis vel sapientum vel
rectorum artium vel quod unquam aliud con
silium vel personam ad penam infrascriptam
auferendam potestati vel capitaneo contra
facienti predicta ¶ Et nullus audeat
vel presumat proponere vel reformare di
cere consulere vel recordari in aliquo consilio
communis et populi vel ardentie vel sapientum
vel rectorum artium vel in aliquo alio
consilio quod potestas vel capitaneus vel
alter eorum vadant ad aliquam ambaxia
tam extra comitatum Pistorii aliqua ratio
ne vel causa. Et qui contrafecerint condep
netur pro vice qualibet communi Pistorii in centum
libris denariorum. Et hoc capitulum sit precisum et
ita quod mutari vel consiliarii non possit nec inter
petrationes recipere per aliquod consilium
vel arengum vel congregationem vel adu
nantiam generalem nisi secundum quod lic
tera iacet. et eo plenarie continetur: Si vero
contingerit exaudenti necessitate. Pote
statem vel capitaneum ex reformatione
consilii facere aliquam ambaxiatam extra
comitatum et districtum Pistorii. habeat et
habere debeat tantummodo ab ipso communi
quilibet eorum qui dictam ambaxiatam fe
cerit pro die qualibet qua steterit vel steterint

in dicta ambaxiata decem libras denariorum. Et nolu
mus quod pro predicta ambaxiata vel occasione ipsius
maius salarium ipsi vel alter eorum habere
non debeant ullo modo. et si maius salarium
ipsi vel alter eorum peterent vel reciperent
per se vel alium occasione predicta solvat quod
contrafecerit nomine pene Communi Pistorii pro
vice qualibet Centum libras denariorum. Et si prio
res artium proponerent vel proponi permitte
rent in aliquo consilio vel adunantia rectorum
quod ipsi potestas et capitaneus vel alter pro eis
vel aliquo eorum occasione predicta. habe
ret maius salarium. Quinquaginta libras
denariorum. pro vice qualibet communi Pistorii solvere tene
antur. Et si aliquis dixerit vel consuluerit ali
quid contra predicta puniatur pro vice qua
libet in viginti quinque libras denariorum. et concessio
que fieret ultra dictam formam ipso iure nul
lius sit valoris ¶ Salarium quam quod
dicti domini Potestas et Capitaneus habere de
bent pro se suisque offitialibus et familia ut
superius continetur solvatur eis et cuilibet
eorum in hac forma silicet primo mense eorum
offitii et cuilibet eorum tertia pars salarii. et
immediate temporis eorum offitii alia tertia
pars. Alia vero tertia pars reservetur in depo
situm usque ad tempus sindicatus dictorum
Potestatis et Capitanei. silicet usque ad sen
tentiam ferendam per eorum sindicatores et
quousque dicta sententia lata fuerit et non
aliter ullo modo solvatur eis nec alteri eorum
nec ipsum habere possint usque in finem eorum
sindicatus et cuiuslibet eorum et donec fue
rint in ipso sindicatu vel absoluti vel condep
nati set ipsum salarium conservatores monete
communis Pistorii per sacramentum donec sindicabun
tur teneant penes se in sequestro paratum.
¶ Et si contingerit quod potestas capitaneus
vel maior sindicus vel Iudex iustitie vel aliquis
de eorum vel alterius eorum offitialibus vel
familiaribus fuerit in aliquo condempnatus

tempore condempnationis coi pisij uel spe
ciali psone de ipo salario per conseruatores
predictos debeat ei cui fuerit condempna
tus siue comuni pisij siue alicui psone et
de dicto corp salario satisfatio fieri incon
tinenti uisa sententia condempnationis et
usque in eam quantitatem in qua alter eorum
ul eorum offitialibus siue familiaribus
extiterit condempnatus. Et si contingerit p
coi sententia ferri quantitatem in ipa sente
tia lata conseruatores predicti p coi uel et
penam quantitatis in condempnationem co
tentam pro ipo comuni penitus debeant re
tinere. Residuum uero a condempnatione
supra. Idem conseruatores in continenti per
sacramentum in penam Centum libr den. po
testati uel capitaneo sindico ul Judici Justi
tie ul alteri pro eis ad ipm recipiendum sole
pniter ordinato lata sententia p Judicem et
qui ipm uel alterum eorp uel de eorum. ul
de alterius eorum familijs sindicabit solue
re teneantur. Et si ipi potestas et capitaneus
ul aliquis de eorum ul alterius eorum offi
tialibus uel familiaribus no fuerit aliquo
condempnatus. Volumus q dicti conseruato
res incontinenti p sacramentum et ad pre
dictam penam lata sententia absolutionis
p Judicem qui eos uel alterum eorum sindi
cabit soluant eis uel alteri eorum pro eis et
uel altero eorp ut dictum est salarium dictorum
duorp mensium ultimorum offitij potestis
et capitanei no soluendo nisi demum lata
sententia p sindicatores eorum. Et idem per
singula intelligantur et fiat et obseruetur
in Maiori sindico et Judice Justitie et in
solutione eorum salarij ¶ Si tamen dns
potestas uel Capitaneus ul Maior sindi
cus uel Judex iustitie. postquam uenerit in
Ciuitate pisij seruire desierit ul mortuus
fuerit uel impeditus intra tempus sui regi
minis non fiat sibi solutio supradicti salarij
nisi pro tempore et rata temporis quo
seruiuerit de quibus omnibus expresse
fiat et fieri debeat mentio in eorp et cuius
libet corp electione et acceptatione et
instrumento dicte acceptationis ¶ Et
si contingerit q dictus dns potestas uel
capitaneus Maior sindicus ul Judex iu
stitie infirmaretur ante ul in itinere et
quando uenerit ad regimen cois pisij ul
offitium uel moriretur nulla solutio de
salario seu occasione salarij uel p expensis
ul alia causa p Comune pisij sibi fiat
si ipi uel alter eorp non uenerint ad offi
tium comunis pisij psonaliter in Ciuita
te pisij. Et si uenerit et non seruiuerit
q non fiat ei solutio nisi p tempore et ra
ta temporis quo seruiuerit et no p tem
pore quo no seruiuerit. Et predicta omnia
significentur eis in licteris que p eis mic
terentur ¶ Vltra uero dictum salari
um idem potestas ul Capitaneus uel
maior sindicus uel iudex iustitie nec ali
quis eorp uel alterius eorum familia et
nec aliquis p eis habere non possit aliquid
p luminaribus cera oleo ul alio fornime
to equiue uegetibus ul rebs alijs quibs
cumque ordinamento uel reformatione et
aliqua facta ul fienda non obstante et
nec aliquam pensionem recipiat seu acci
pi faciat ul pmictat a coi recipi p eisdem
nec petere debeat nec peti faciat p se ul
alium seu alios aliquid aliud ultra dic
tum salarium causis predictis ul aliqua
earum ul alia in pena et sub pena duce
tarum libr den. de quibs possit quilibet et
corp contrafaciens a quolibet accusari et
condempnari in sindicatu in dicta pena.
¶ Et priores artium qui erunt p tempo
re si fecerint fieri ei uel alicui alij apodi
xam aliquam de predictis ul si pmicterint
q preponatur in aliquo consilio ul si ipi

pponerent contra predicta condemp
netur quilibet eorum in viginti quinque
lib. den. p maiorem ſindicum cois piſ.
de quo expreſſe debeant ſindicari et quili
bet poſſit eos accuſare nõ obſtante ali
quo capitulo ¶ Et nemo in aliqua
adunantia generali uel in aliquo con
ſilio populi uel cois uel rectorum audeat
conſulere q potestati uel capitaneo uel
maiori ſindico uel iudici iuſtitie uel eorum
uel alterius eorum officialibus maius ſa
larium detur uel addatur illo inſtatuto ⁊
eis conceſſo uel aliquid aliud cauſis ſu
perius nominatis nec aliquid ultra dictu
ſalarium ad penam Centum lib. den. et
ſi ſecus fieret non ualeat ¶ Item ſta
tuimus et ordinamus q quicumque pote
ſtas capitaneus. Iudex iuſtitie uel maior
ſindicus cois piſ. tempore ſui ſindicatus
fuerit iam condempnatus uel condemp
nandus p ſuum ſindicatorem non poſſit
de cetero ipſe uel pater eius uel frater ⁊
carnalis uel filius nepos uel pronepos ⁊
ul aliquis de ſua familia uel ſtirpe deſce
dens in aliquo dictorum officiorum eligi uel
aſſumi nec aliquod aliud offitium comunis
piſ. et ſi eligeretur eius electio nõ ua
leat. Et nichilominus eius electores in
cadant in penam quingentarum lib. den.
pro quolibet eorum eis et cuilibet eorum
aufferenda p maiorem ſindicum comunis
piſ. ¶ Et ſi dicti notarii Potestatis ul
capitanei fecerint aliquod inſtrumentum
Comunis piſ. idem inſtrumentum debe
at fieri et redigi in publicam formam
p eundem notarium et poſtmodum ipm
aſſignare debeat maſſario comunis pe
riſ. ſeu Prioribus artium in archio cois
piſ. reponendum et ſi ſotius ul ſotii ⁊
ul aliquis Iudex ul notarius ul ex domi
cellis uel beruariis. Potestatis ul. Capita
nei ul maioris Sindici ul Iudicis infra ⁊
tempus ſui regiminis morietur quod ab
ſit ul fuerit religionem ingreſſus ul nece
ſſe erit ul p(ro)hibitione ſtatuti cois piſ. eſſe
nõ poterit Potestas ul Capitaneus ul
maior Sindicus ul Iudex iuſtitie loco de
cedentis ul religionem ingredientis ul re
cedentis ul impediti ee. ſeu q Potestas ⁊
ul Capitaneus ul maior ſindicus ul Iu
dex Iuſtitie aliquem mutare uoluerit ⁊
expenſis et ſalario et ſumptibus ſuis alium
infra octo dies proxime ſubſequentes debe
at ſubrogare ¶ Teneantur etiam pote
ſtas et capitaneus et quilibet eorum et cuiuſ
libet eorum offitiales dare beruarios cuilibet
piſſino petenti in Ciuitate et burgis et in
comitatu et diſtrictu piſ. Cauſa capiendi
exbampnitum aliquem ul alia cauſa nece
ſſaria ſub pena et in pena p quolibet eorum
viginti quinque lib. den. Et de predictis poſ
ſit eos et quemlibet eorum quilibet accuſa
re et in ſindicatu indicta pena debeat quili
bet eorum contrafaciens condempnari. Et ⁊
ipſos beruarios dare teneatur in continenti
cum petetur et maxime cauſa capiendi ⁊
ſuos debitores ¶ Pro qua captura cuiuſ
libet capti in Ciuitate recipere poſſint ⁊
p eorum ſalario et mercede quinque ſoldos
den. tantu et ſi plus acciperent puniri debe
ant in viginti quinque lib. den. p qualibet
uice de quibus expreſſe debeant ſindicari ⁊
nulla conſuetudine obſtante de qua receptio
ne ſalarii pecunie ul mercedis ultra dictam
quantitatem ſibi ul beruariis ul beruario
ul alii famuliari baiulis ul baiulo facta q
cumque queſito colore credatur ſacramento ⁊
dantis ul dare facientis. Et quicumque baiu
lus receperit aliquod ſalarium pecuniam ⁊
pmiſſionem ul mercedem ul aliquid aliud
occaſione predicta pro aliquo offitiali fami
liari ul beruario debeat nudus fuſtigari uel

mitrian et ipam mitriam portare p tota
plateam Civitatis perusij. et nichilominus
p viceo qualibet solvat centum soldos den.
Et nichilominus restituat quod accepit
et publice p totam plateam quando fusti
gabitur vel mitriabitur et mitriam porta
bit proclamet et dicat pro quo et quan
tam pecuniam recepit et de predictis con
tra baiulum sufficiat et ppleua probatio
habeatur sacramentum damnis vel dni fa
cientis cum uno teste de visu. Et predicta
fiant summarie et de facto sine strepitu et
figura Juditij p quemlibet offitialem com
perusij ad petitionem petentis. pena offiti
ali negligenti vel contradicenti. Centum libr
den. et quilibet possit esse accusator et habe
at medietatem banni. Et de predictis omnibus
dn. Potestas. Capitaneus et Judex et ma
ior sindicus. et quilibet offitialis cois perusij
debeant sindicari. hoc addito qd Judex qui de
causa cognoscet pro refectione expensarum
in plus p captura predicta no possit nec de
beat condempnare talem captum sub pena
quinquaginta libr den. de suo salario per
suos sindicatores auferenda. Duret au
tem regimen et offitium potestatis capi
tanei maioris sindici. et Judicis Justitie et
predictorum et cuiuslibet eorum offitialium
et durare debeat p sex menses tantu ad
plus. Et debeat Potestas et Capitane
us et quilibet eorum octo diebus ante ini
tium sui regiminis cum tota sua familia et
offitialibus psonaliter perusij profiasse et
in ipa Civitate psonaliter cum omnibus et
suis offitialibus et familiaribus continue
pmanere ad eorum offitium faciendum et
de ea no discedere ultra formam statuti. et
Et finito suo regimine et offitio debeat
p octo dies cum omnibus suis offitialibus et
p sindicatione facienda et ratione minist
rationis reddenda in civitate perusij conti
nue pmanere et no debeat aliquis eorum
sindicari aliqua ratione vel causa ipo et
existente in offitio nec debeat absolui ipo
existente in offitio nec ante completu tps
octo dierum post finitum tempus sui offi
tij nisi libellum aliquem no habuerit ab
aliquo privato quo casu sexta die possit ab
solui. Et si potestas vel capitaneus et Prio
res artium vel alter eorum proponerent
i aliquo consilio vel adunantia rectorum a
aliquid contra hoc capitulum puniatur q
libet contrafaciens in Centum libr den. et
arengans contra predicta pena simili pu
niatur et Maior sindicus a contrafaciente
p comuni accipiat et teneatur accipere di
ctam penam quod si non fecerit. Quingen
tas libr den. de suo salario solvere teneat
Et Priores Civitatis perusij in principio et
eorum offitij tempore quo iuramentum pre
stabunt Jurare debeant expresse et p Can
cellarium Juramentum dari qd no pponet
de absolutione vel reformatione alicuius et
Potestatis vel Capitanei siu Judicis vel Ju
dicis iustitie vel alicuius alterius offitialis
forensis dicti Comunis perusij ante tempus
quo stare debebit in dicto suo offitio secun
dum formam sue electionis et si contrafe
cerint ex tunc consentiut et volunt conde
pnari p Maiorem sindicum Cois perusij
in Centum libr den. p quolibet eorum et i
simili pena Cancellarius condempnetur si
dictum sacramentum eis no dederit. Qui
bus diebus tam manentu ante initium
regiminis qm in illis diebus quibus steterit
pro ratione reddenda. Volumus qd Potestas
et Capitaneus et quilibet eorum et eorum
familie et cuilibet eorum stare debeant et
morari in Civitate perusij in hospitio quo et
voluerint cum sua familia. Et nullus Po
testas vel Capitaneus audeat vel presum
mat talem qui stare debet ad sindicatum

tenere in palatio nec ipsum hospitare uel
hospitari facere de nocte non aliquem suum
Judicem uel offitialem uel familiarem sub
pena et ad penam Quingentarum librarum
denariorum tempore sindicatus sui auferendarum nec
etiam toto tempore sui regiminis ¶ Tene
antur insuper Potestas et Capitaneus in fi
ne eorum offitii et cuiuslibet eorum dimic
tere dare et consignare offitialibus super
massariis communis perusii duas balistas de
osse ualoris et extimationis decem flor.
auri pro qualibet et quattuor pauenses de me
lioribus quos habebit pena centum libr. den.
pro qualibet eorum nec sufficiat pecuniam
dare. Et quod de predictis debeant in fine eorum
offitii sindicari per eorum sindicatores et exa
minatores et si contrafecerint in dicta pe
na debeant condempnari et eis uel alteri
eorum non possit dari nec fieri debeat apo
dixa salarii duorum ultimorum mensium
uel eis uel alteri eorum solui per Conserua
tores monete nisi prius et ante omnia de
posuerint et assignauerint ipsas balistas
et pauenses penes dictos offitiales massa
riarum predictarum et de ualore ipsarum
balistarum stetur et credatur dicto assertioni
dictorum offitialium. Et de predictis balestis et
pauensibus relinquendis in eorum litteris et
electione debeat fieri expressa mentio.
¶ Preterea quia uolumus in superiori capitulo con
tenta firmiter obseruari ordinamus quod Po
testati et Capitaneo Ciuitatis perusii pro tem
poribus futuris nec alteri eorum nec alii per
eis nec alicui ex eorum nec alterius eorum
offitialibus et familiis aduenientium et sta
dium ad regimina Ciuitatis perusii non possit
modo aliquo terminus institutio prefixus
prorogari nec dari licentia a dicto offitio disce
dendi quin ueniant stent et morentur tem
poribus ordinatis et si fieret prorogatio ter
mini uel dictio uel licentia non ualeat set

ex nunc sit cassa et nullius ualoris ipso
Jure. Et condempnetur ipsi Potestas et
Capitaneus uel eorum uel alterius eorum
offitiales si petierint uel peti fecerint pre
dicta uel si predictis consenserint uel ea
acceptauerint in pena in superiori capitulo
denotata. Et si Priores artium promiserint
aliquid contra predicta uel aliquod predictorum
proposuerint in aliquo consilio uel adunantia et
si ipsi uel aliquis eorum in aliquo consilio
uel adunantia proponerent quilibet eorum
soluere debeat pene nomine. Viginti quinque
libr. den. quos maior sindicus ipso facto ab
eis exigat per se nec a predictis absolui ua
leant modo aliquo siue causa. Et si absolu
tio aliqua inde fieret non ualeat ipso Jure
et nichilominus prorogatio termini uel
minoratio uel licentia data non ualeat ul
lo modo. ¶ Et debeant etiam Potestas et
Capitaneus et quilibet eorum habere et te
nere continue ad salarium et seruitium
communis perusii .xxx. equos quorum saltem sex sit
armigeri quorum quilibet ad minus sit ualo
ris triginta florenorum auri et duos non armige
ros ualoris .xxx. florenorum auri ut supra di
ctum est quos equos Potestas et Capita
neus et Priores artium faciant extimari
per Conseruatores monete communis perusii et
et in libro camere dictorum conseruatorum
poni et scribi per notarium ipsorum conserua
torum infra tertiam diem post introitum
eorum offitii ¶ Ita tamen quod nullus equus
possit extimari ultra triginta florenorum auri nec
minus decem florenorum auri pena Viginti quin
que libr. den. pro qualibet dictorum extimatorum
Item Insuper Potestas et Capitaneus [et maior Syndicus et Iudex iustitie] tene
antur continue habere omnes offitiales
familiares et equos quot tenere debent per
formam eorum electionis presentis capitu
li quod si non fecerint in sindicatu condemp
netur ille qui contrafecerit per Judicem uel

vel eius sindicatores qui eum sindicabunt pro quolibet equo et quolibet offitiali et familiari quem non habuerit continue ut dictum est Comuni perusii in viginti quinque libr. den. Et quolibet mense eorum regiminis ad petitionem offitialis super monstris tenea[n]tur monstram facere de offitialibus familiaribus et equis ad penam centum libr. den. quando requisitus fuerit et dictam monstram non fecerit ¶ Preterea volumus et firmamus quando familia Potestatis et Capitanei Civitatis perusii iverit per comitatum perusii pro armis cercandis et exbannitis capiendis vel alia causa quacumque iverit ad aliquod castrum et locum vel specialem personam vel villam non possit nec debeat aliquis de dicta familia per se vel alium tollere auferre tolli auferri vel accipi facere per se vel interpositam personam publice secrete directe vel publicum aliquod ensenium vel presentem vel aliquod donum. vel aliquam pecunie quantitatem vel aliquid causa expensarum vel victualium vel aliquas expensas recipere ab aliquo sindico vel massario universitatis alicuius vel aliqua interposita persona pro eis vel pro aliqua universitate vel aliqua alia persona nec alio quocumque quesito colore eos gravare nec aliquid ipsi solvant vel faciant occasione predicta. Et si contrafecerit puniatur et condempnetur dominus talis familie qui de commissis per familiam in offitio teneatur in Centum libr. den. pro qualibet vice. Et nichilominus condempnetur ille a quo accepit in quadruplum rei accepte et de eo quod accepit credatur sacramento sindici seu massarii alicuius castri vel ville vel alicuius alterius dantis pro se pro dicto sindico vel Massario vel universitate vel pro aliquo alio et de predictis per suos sindicatores possit inquiri et super premissis possit procedi summarie sine libelli oblatione et litis contestatione et strepitu iudicii et sine petitione sapientis ¶ Et omnis refutatio concordia et iniuriarum remissio ibi vel ubicumque vel quacumque de causa Potestati vel Capitaneo vel Maiori sindico vel Iudici Iustitie vel alicui eorum vel alicuius eorum offitiali vel familie et alicui pro eis vel aliquo eorum. que inde appareret et que eis facta esset vel fieret sit cassa et irrita et nullius valoris vel efficacie. Et predicta in libro ultimo .C. contenta locum habeant etiam in presentibus. Potestate et Capitaneo. Maiori sindico. Iudice iustitie et offitialibus comunis perusii. Et volumus quod quando aliquis ex iudicibus potestatis capitanei et maioris sindici. esset absens vel impeditus. ita quod suprapresse non posset offitio sibi commisso exercendo tunc possit ipse dominus potestas capitaneus et maior sindicus supplere cognoscere. et diffinire sicut poterat iudex absens vel impeditus

ad restitutionem ipsius rei quam accepit (left margin)

De offitio potestatis et capitanei

De offitio potestatis et capitanei (right margin) iiij

Teneatur Potestas et Capitaneus et quilibet eorum scilicet Potestas suam potestariam et offitium Et Capitaneus suam capitaneriam et offitium bene legaliter et fideliter exercere et Iura Comunis perusii defendere et gubernare et pro ipsis manutenendis et habendis investigare omni sollicitudine qua poterunt ampliori ¶ Et observare et observari facere iuxta eorum posse tam ipsi quam eorum et quilibet eorum offitiales et cuiuslibet eorum omnia ordinamenta artium et artis cuiuslibet et quidquid in ordinamentis artium et cuiuslibet artis continetur dummodo predicta ordinamenta singularum artium sint de facto particulari ipsius artis et de ipsa arte et ad ipsam artem pertinentia et non sint contra comune perusii et contra ordinamenta universarum artium et statutorum comunis

Perusi[i] et popul[i] et teneantur ipsi Potestas
et Capitaneus et quilibet eorum et quis
libet eorum Iudices et notarii cunctis pe
tentibus reddere et facere rationem et se
dere publice ad banchas ad Ius reddendu[m]
omnibus perusinis et aliis p[er]sonis a pul
satu campane comunis de mane usque
ad secundam pulsationem campane pre
dicte post tertias et a pulsatu campane
co[mmun]is ante uesperas usque ad secundam pul
sationem dicte campane post uesperas
que campana pulsetur singulis diebus
de mane et ante uesperas eo tempore
quo cives debent sedere ad ius reddendu[m]
et post tertias et post uesperas eo tem[po]
re quo cives debent a bancha surgere a
Iure reddendo. ¶ Nec habeant ipsi Pote
stas et Capitaneus nec aliquis de eoru[m]
familia conversationem seu familiarita
tem cum aliquo perusino et non possint ipsi
nec alter eorum comedere nec bibere cu[m]
aliquo perusino vel habitatore ipsius Civi
tatis clerico vel layco in civitate burgis
vel suburgis Perusi[i] sed extra Civitate[m] et
burgos et suburgos possint comedere et
bibere cum perusinis quando in aliqua
ambaxiata pergerent cum eisdem pena
dicto Potestati et Capitaneo et cuilibet
de eorum familia contrafacienti quinqua
ginta libr[arum] den[ariorum] perusinor[um] pro qualibet vice
qua contrafecerit. ¶ Et non possint
Potestas et Capitaneus nec alter eorum
nec aliquis de eorum vel alterius eorum
familia et offitialibus nec debeant accipe[re]
aliquem equum in prestantia seu sub a
comodato ab aliquo Cive seu comitatense
seu perusino occasione alicuius ambaxiate
nec occasione eundi extra comitatum seu
districtu[m] Perusi[i] seu aliquem locum vel alia
quacumque causa toto tempore eorum regi
minis preterque in introitu ipsorum regiminis
nisi ab illis p[er]sonis que equos consueverunt
dare ad vecturam. Ita tamen quod si ab eis
equos acciperent ipsos accipiant et accipe[re]
debeant ad victuram ab illis p[er]sonis a qui
bus equos ad vecturam accipere possint
pro ambaxiatis co[mmun]is Perusi[i] faciendis. Ali
ter nullus ipsorum equum seu aliqua ar
ma in prestantiam recipiat. Et si aliquis
eorum contrafecerit pene nomine comuni
Perusi[i] pro vice qualibet penam in infrascri
pto .C. contentam solvere teneatur. Et etia[m]
non possint ipsi nec alter eorum nec debeat
recipere in prestantiam ab aliquo de Perusio
nec eius districtu nec adextrias nec laycas
nec equum nec aves nec canem ulla de
causa nec debeant ipsi vel alter eorum acco
modare civibus perusinis aliquam ex rebus
et animalibus supradictis sub dicta pena
sine licentia dominorum Priorum. ¶ Nec
possint recipere ipsi Potestas et Capitane[us]
maior Sindicus Iudex Iustitie nec aliquis
eorum vel alterius eorum offitialis ab aliquo
perusino Clerico vel layco vel ab aliquo habi
tante in Civitate vel comitatu Perusi[i] ali
quid in prestantiam vel in mutuo. Nec do
num aliquod munus vel exenium. Et si
aliquis perusinus clericus vel laycus vel
habitans in Civitate vel comitatu Perusi[i]
aliquid prestiterit seu mutuaverit vel de
derit potestati vel capitaneo solvat pene
nomine viginti quinque libr[as] den[ariorum]. Et si po
testas vel capitaneus aliquid reciperet co[n]
tra predictam formam solvat pene nomine
quotiens contrafecerit co[mmun]i Perusi[i] centu[m] libr[as]
den[ariorum]. Et tales mutuantes dictam pecuniam
ipsam perdant nec audiantur a suis sindica
toribus tempore sindicatus. Et non p[er]mic
tant potestas et capitaneus supradicti
ire seu ascendere aliquem perusinum clericu[m]
vel laycum vel habitatorem in civitate vel
comitatu Perusi[i] ad partem superiorem palatii

inquo morantur ipi uel alter eorum pena
Potestati et Capitaneo et cuilibet eorum
contrafacienti Centum libr. den. pro qualibet
vice qua contrafecerint ſi dedie contrafece
rint ſi no deuetare pena quingentarum libr.
den. pro qualibet uice qua contrafecerint +
puniatur ¶ Et quod quilibet Potestas pe
ruſij ad Ciuitatem nucerij et ad caſtrum caſti
lionis aretini Et quilibet capitaneus cois
peruſij ad Caſtrum plebis et ad Ciuita
tem cluſij die exitus offitij. Poteſtatum
nucerij. Caſtilionis aretini et caſtri plebis
et Ciuitatis. Cluſij. teneantur mictere unu
ex eorum Iudicibus et notarijs ad ſindican
dum et examinandum Poteſtatem nucerij
caſtilionis aretini et Poteſtatem caſtri ple
bis et Ciuitatis cluſij et eorum offitiales
Et non ante aliqua ratione uel cauſa quo
rum ſindicatus duret per. iiij^or. dies poſt
depoſitionem eorum offitij. Et habeat dictus
Iudex. Poteſtatis peruſij. ſindicator poteſta
tis nucerij et caſtilionis aretini a Comuni
nucerij et a Comuni dicti Caſtilionis et dictus
Iudex capitanei ſindicator Poteſtatis caſtri
plebis a Comuni dicti Caſtri et dictus iu
dex ſindicator Poteſtatis Ciuitatis cluſij +
a Comuni dicte Ciuitatis pro ſuis et dicto
rum notariorum expenſis quilibet dictorum
Iudicum. viginti. libr. den. niſi eet per dicta
Comunia. de maiori prouiſum ſalario +
Saluo quod ſi offitium. Poteſtatis uel. Capi
tanei. Ciuitatis peruſij. tunc temporis +
uacaret quod ille Poteſtas uel Capitaneus
cuius offitium non uacabit mictat dicto tem
pore. Iudicem et notarium ad ciuitatem nuce
rij. et ad caſtrum plebis et ad Ciuitatem cluſij
uel ad alterum ex dictis locis ad ſindicandum
Poteſtatem nucerij. uel Caſtri plebis uel
Ciuitatis Cluſij. ſindicandum. ut dictum
eſt. Et habeat Iudex predictus ſindicator
ab illo a dictis Comunibus ad quod pro +
predictis acceſſerit pro expenſis viginti. libr.
den. ut ſupius dictum eſt. Et iudex et nota
rius qui pro predictis acceſſerint. Coram +
Prioribus artium Ciuitatis peruſij ſuum
iurent offitium. bene et legaliter exercere
et ultra dictam quantitatem aliquid ha
bere no poſſint uel recipere pena contrafa
cienti pro qualibet uice centum. libr. den.
per ſuos ſindicatores aufferenda tempo
re ſui ſindicatus et debeat de hec expreſſe
ſindicari.

de iuramento preſtando
per dominos poteſtatem et capi
taneum Ciuitatis perusij R°
+ 5

De iuramento preſtando per dominos poteſtatem et capitaneum Ciuitatis peruſij R°

·iiij·

Nos Poteſtas et Capitaneus
Cois et populi peruſij et quilibet
noſtrum. Iuramus corporaliter
ad ſancta dei euangelia tacto libro. toto
poſſe ſaluare defendere et manutenere +
in pace vnitate et bono ſtatu. totum +
Comune et Populum Ciuitatis et Co
mitatus peruſij. Et omnes ſingulos et cui
libet etatis et gradus dicti cois et viduas
orfanos et pupillos et miſerabiles perſonas
Eccleſias hoſpitalia loca religioſa et eorum
bona et iura et omnia ſtatuta ordinam
ta et reformationes conſiliorum Comunis
et populi et Artium et rectorum dicti co
munis ſecundum purum intellectum
et interpretationem maioris conſilij Ci
uitatis ¶ Et ſtudium in Ciuitate peru
ſij manutenere et augmentare pro poſſe
et ordinamenta ſuper ſtudio facta uel que
fient obſeruare et manutenere ¶ Et ex
bannitos cois peruſij pro malleficio et pro
ditores capi facere et eos captos facere
detineri donec condempnationes de eis fac
tas ſoluerint et ſecundum ſtatuta et or
dinamenta. comunis et populi peruſij
puniri nec aliquem ſtudioſe uacare per nos

nostramque familiam et operam dabimus +
de concordia inter partes nisi demum per
partes steterit de Ciuitate pisij non discede
bimus maioris consilij dummodo possimus
ire et redire per comitatum nostris expensis
et ipsa die teneamur ad Ciuitatem pisij redi
re. Ultra nostrum salarium non petemus
aliquid nec accipiemus Et promictentes no
bis aliquid in sciatie et simonia et intra. octo.
dies manifestabimus in maiori Consilio ci
uitatis pisij et stabimus in Ciuitate pisij
finito nostro offitio cum tota nostra fami
lia et offitialibus ad reddendum rationem
nostri offitij per tempus institutis comu
nis pisij contentum et cuilibet conquerenti
de nobis uel aliquo nostrum uel de nostra
familia. Et non faciemus nos absolui nec
aliquem de nostra familia offitio nostro +
durante et parentela seu compatriam cum
aliquo Ciue uel Comitatense pisino non
contrahere nec alicui nostro familiari co
trahenti consentiemus. Hereticos contra fi
dem catolicam errantes nisi parati fuerint
ad fidem redire de Ciuitate et comitatu +
expellemus. et cuncta eorum bona Comunj
pisij publicabimus latrones falsarios as
firmatores et cuniatores et oppinatores ca
pi faciemus et de Ciuitate et Comitatu
pisij expellemus Et dabimus operam quod
ulterius non ueniant moraturi. Et predicta
omnia faciemus cum accusatore et sine ac
cusatore statuta populi pisij. et Reformati
ones Antianorum et rectorum seruabimus et in qua
libet ebdomada ad minus mictemus et quilibet
nostrum mictet ad custodiam Ciuitatis unum
ex militibus nostris et cuilibet nostrum uel
Judicibus cum alijs de nostra familia toto
tempore nostri offitij et cuiuslibet nostrum
et omnia et singula supradicta firmiter
adimplebimus.

De quibusdam spectantibus ad offi tium potestatis et capitanei Rubrica

Potestas et Capitaneus et qui
libet eorum teneantur et debeat
tractare et facere omnem hono
rem et utilitatem Ciuitatis pisij et utilita
tem comuniter habitantium in eadem et +
in omnibus quibuscumque querimonijs pro
ponendis apud Judices in scriptis uel sine
scriptis. Jus facere et reddere. et stare de mane
et de sero secundum pulsationem campane
ordinate ad sonandum pro Jure reddendo si
cut in superiori capitulo continetur et facere
debeant stare hostia aperta tempore quo Jus
redditur et nulli coram eis dicto tempore in
uolenti claudantur. Et statuta et ordiname
ta comunis et populi pisij obseruare et +
consuetudines approbatas et questiones de
finiri facere per se et suos Judices uel alium
cui comiserint infra tempus ordinatum per
Comune pisij. et tractare inter partes de co
cordia faciendi si de partium fieri poterit uo
luntate remoto hodio Amore et Timore +
uel precibus per que Jus alterius tolli possit
Capitaneus uero predictus teneatur pro
posse suo defendere et manutenere saluare +
et guardare omnia castra et Jura et rationes
et Jurisdictiones et Villas et Comunantias
Ciuitatis et comitatus pisij bona fide sine
fraude ad totum id quod ad honorem et lau
dem et bonum statum Ciuitatis et Comita
tus pisij spectet et noscatur pertinere Et si
quis accesserit coram Potestate uel Capitaneo
uel altero eorum Judicibus et notarijs eorum
uel alterius eorum uel aliquibus offitialibus +
comunis pisij ad proponendum factum suum
uel sui amici in aliquo consilio uel alio loco du
modo illud factum non sit contra comune +
pisij. Potestas et Capitaneus aut alij offiti
ales comunis pisij non possint nec debeant +

d.

De quibusdam spectantibus ad offitium potestatis et capitanei [marginal note, faint]

uantur et soliti debeant cum quarto et
plurium possint tam dicti conservatores qua
do crediderint convenire prorogare dictum
terminum ad quindecim dies proximos sub
sequentes

De exceptionibus fiendis et extra
ctis dandis per conservatores. Rubrica.

Item ad hoc ut dicti conservatores in
exigendo quibuscumque quantitatibus ca
mere ipsorum conservatorum debitis magis ccc iij.
solliciti reddantur ac etiam promptiores
Statuimus et ordinamus quod dicti conservato
res teneantur et debeant sollicitare et o
peram efficacem dare quod exactio et executio
fiat de omnibus et singulis quantitatibus
debitis communi pisarum et camere ipsorum cons
ervatorum tempore cuiuslibet officii ipsorum conser
vatorum dando extractus omnium solutionum de
bentium dicte camere dictis directoribus vel
hiis officialibus quibus videbitur ipsis conservatoribus
ad quorum conservatorum requisitionem quilibet
officialis communis pisarum huiusmodi executionem facere te
neantur ad penam .V. librarum denariorum pena ipsis
conservatoribus si negligentes fuerint quin
quagintarum librarum denariorum pro quolibet eorum.

De vacatione fienda per conserva
tores et eorum notarios et fancellos. Rubrica.

Item quod quicumque fuerit conservator ii
monete communis pisarum seu notarius vel ccc iiij.
fancellus in camera ipsorum conservatorum
non possint ad idem offitium eligi vaca
ri vel assumi inde ad tres annos a die
depositi offitii numerandos pena tam elige
nti quam electo contra formam predictorum
CC. librarum denariorum de facto tempore eorum sindicatus
per eorum sindicatores aufferendi et nich
ilominus electio secus facta non valeat ipso
iure. Et preterea talis electus nullum sala
rium consequatur.

De electione marescalchorum fiendi
per conservatores. Rubrica.

Item quod dicti conservatores possint
teneantur et debeant eligere et de
putare duos bonos sufficientes et exper ccc v.
tos marescalcos qui marescalcia de
clarent ipsis conservatoribus pilos et signa
equorum et roncenorum tempore quo fit assi
gnatio seu mostra per aliquem conestabilem
equestrem communis pisarum. Et etiam dicant in
eorum conscientiam extimationem equorum assi
gnandorum per stipendiarios equites in
communis pisarum non tamen dicti conservatores ne
cesse habeant sequi ipsam extimationem sed eorum
arbitrio remaneat extimatio facienda et
qui fuerit marescalcus in dicta camera in
de ad sex menses ad idem offitium eligi vel
assumi non possit pena tam eligenti quam
electo centum librarum denariorum per eorum sindicatores
aufferendi tempore eorum sindicatus et de pre
dictis expresse debeat sindicari.

Quod nulla conductio gentium fiat ni
si pro sex mensibus tantum. Rubrica.

Item quod nulla conductio fieri pos
sit per dictos conservatores vel per quem ccc vj.
cumque alium quocumque offitio et arbitrio fun
gentur de aliqua gente armigera pede
stri vel equestri ad stipendium communis pisarum
nisi per semestri tempore tantum vel pro minori te
mpore pena conducentibus vel conducenti per
maiori tempore quingentarum librarum denariorum pro quoli
bet eorum Et nichilominus talis conductio
et firmatio secus facta non valeat nec te
neat ullo modo et extra nullum stipendium
conductus quelibet consequatur aliquo
non obstante

De executione gabellarum fienda per
emptores ipsarum infra certum tempus. Rubrica.

Item quod nullus emptor alicuius gabel ccc vij.
le communis pisarum possit vel sibi liceat
aliquo modo vivere vel ea petere accipere vel
exigere aliqua quantitate florenorum pecunie vel
alterius rei quod diceret sibi deberi ab aliqua

persona comuni corpore collegio ul' in
uersitat' rat[i]o[n]e gabell' cu[m] ecc ul' fuiss[et]
emptor nisi t[ame]n durant' t[em]p[o]re quo est
e[m]ptor ip[s]ius gab[elle] [et] per tres m[en]ses im
mediate seq[ue]nt' post finit' t[em]p[o]ris e[m]pto
ris ip[s]ius gab[elle] p[e]na cuilibet e[m]ptori gab[elle]
contrafacient' centu[m] libr' den[ariorum] pro quo
libet eo[rum] et qualibet vice qua contra
fecerit. Et nichilominus talis e[m]ptor [et]
post d[ic]tu[m] t[em]p[o]r[e] p[er] aliq[ue]m offi[ci]alem co
mu[n]is p[er]us[ini] i[m]petit' et evact' talis gab[elle]
nullatenus audiatur [sed] sit et ee intel
ligatur in p[re]d[ic]tis adepta o[mn]is iur[is]d[i]ctio
et cognitio o[mn]ib[us] et singulis offi[ci]alib[us]
co[mun]is p[er]us[ini] post finitu[m] t[em]p[u]s sup[er]i[us] decla
ratum.

De libris communantiarum comunis fiendis in camera consuatorum. R[ubrica].

Item ut fraus aliqua co[m]micti no[n]
possit et ut sciant[ur] comunantie
cccviij. d[ic]ti co[mun]is p[er]us[ini] que sunt et ubi Statu
imus q[uod] in camera d[ic]to[rum] consuato[rum]
sint et ee debeat et fieri de novo me[m]bra
nis me[m]branis et inter tabulas ligati
duo libri in quo[rum] uno scribantur o[mn]es
comunantie co[mun]is p[er]us[ini] per extensu[m] [et]
ubi site s[un]t in quo libro scribi debeat
o[mn]es venditiones ip[s]a[rum] comunantia[rum] cu[m]
pretio et stabilime[n]to et no[m]i[n]a e[m]ptorum
ip[s]a[rum] [et] fideiuss[orum] [et] in ip[s]o libro semp[er]
debeant scribi manu not[arii] consuato[rum]
soluti[ones] et pagame[n]ta que fier[ent] cu[m] millesimo
mens[e] et die et cu[m] q[ua]ntit[ate] que solvet[ur] et
per que[m] solvet[ur] ita q[uod] poss[it] apparere [et]
clare et apte solvent[es] et no[n] solvent[es].
Et in alio no[vo] libro scribantur omes
gabell' co[mun]is p[er]us[ini] et que vendunt[ur] per
ip[su]m co[mun]e p[er] extensu[m] [et] cui [et] no[m]i[n]a fideiuss[orum]
cu[m] q[ua]ntit[ate] millesimo die [et] m[en]s[e] [et] ut supra
d[ic]tu[m] e[st] determinatus et simili modo
scribantur solut[iones] d[ic]ta[rum] gabell[arum] manu

not[arii] consuato[rum] et no[n] aliter modis et
formis supra declaratis & co[n]ven[tis].

De libris introytuum et exituum camere consuatorum fiendis. R[ubrica].

Item q[uod] per notariu[m] d[ic]to[rum] con
suatoru[m] qui fuit sup[er] introy cccviiij.
tib[us] deputatus fiant duo libri et i[n]
quolibet ip[s]o[rum] scribantur omes et
singuli introytus co[n]suatoru[m] quo[rum]
est not[arius] unus quo[rum] in camera d[ic]
to[rum] consuato[rum] debeat remane[re] alt[er]
vero cora[m] maiori sindico debeat p[re]
sentari et simul i[n] uno fiat per not[arium] i[n]
d[ic]to[rum] consuato[rum] qui fuit ad scribe[n]
du[m] exitus deputat' duo libri et i[n]
quolibet ip[s]o[rum] scribantur o[mn]is [et] sin
guli exitus et expens[e] fiend[e] p[er] ip[s]os
co[n]suatores quo[rum] unus in d[ic]ta cam
era debeat remanere alius coram i[n]
maiori sindico producatur et ante
qua[m] dicti libri producantur calcule
tur et adsumentur introyt[us] exitus
[et] expens[e] et absculstentur per notariu[m]
consuat[orum] in p[rese]ntia consuato[rum] quo[rum]
expirat offitiu[m] et co[n]suatio[rum] quo[rum]
initiatur offitiu[m] ita q[uod] error ul' fraus
aliqua co[m]micti non possit p[e]na tam
consuatorib[us] q[uam] notariis contrafacie
tib[us] dicto[rum] libro[rum] den[ariorum] pro quolibet
eo[rum] aliquo no[n] obstante.

De pactis et contractu fiendis inter comune perusii et stipendiarios. Rubrica.

Et ut forma pacto[rum] ineundo[rum]
inter consuatores m[ag]nifice co[mun]is cccx.
p[er]us[ini] [et] stipendiarios et conestabiles
equitu[m] d[ic]ti co[mun]is clarius innotescat i[n]
Statuim[us] et ordinamus q[uod] inter d[ic]tos
consuatores et unu[m] quemq[ue] conesta
bilem equitu[m] d[ic]ti co[mun]is Innuatur cele
bretur et fiat contractus cu[m] pactis

aliquam uerecundiam vel grauamen aliquod sibi inferre et prohibeatur. nec suum ius petat vel proponat sui amici uel amicorum suorum et si contrafieret. per Potestatem vel Capitaneum vel alios offitiales comunis perusii teneatur ille qui contrafecerit. uel grauamen intulerit ei cui esset illata uerecundia uel grauamen reficere omnes expensas quas occasione illius grauaminis sustineret et Centum libr. den. comunis perusii pene nomine soluere teneatur. Et Potestas et Capitaneus quemlibet intelligere debeant et audire de Iure suo sine amici ad penam supius nominatam. Teneantur etiam Potestas et Capitaneus dare operam iuxta posse qualiter intergimenta et depredationes facta et facte inter nos et nostras uicinantias ubicumque sunt possint reconciliari et de hys concordiam fieri et ciues nostri ciues et comitatenses ire stare et redire cum eorum rebus sine aliquo impedimento ualeant et secure

quod nulli liceat accedere ad partes superiores palatiorum ubi stant offitiales

Quod nulli liceat accedere ad partes superiores palatiorum habitationis offitialium Rubrica.

xj. Cum domini Rectores terrarum in locis Iuridicis publice teneantur reddere omnibus rationem et non cum aliquibus subditis occulte loqui. Statuimus et ordinamus quod nulli cum comitatensi vel districtuali perusii nec etiam forensi qui stetent perusii per tempus .ccc. dierum nec etiam fratribus nec religiosis qui non ueniunt ad aliquem infirmum liceat accedere ad partes superiores palatiorum comunis perusii in quibus morantur. Potestas vel Capitaneus a quinque gradibus scalarum claustri interioris palatii populi supra et ~~a quinque gradibus scalarum claustri interioris palatii populi supra et~~ a quinque gradibus scalarum coniunctarum loggie maioris palatii comunis coniuncte palatio canonice perusine supra sub pena. Quingentarum libr. den. de nocte et de die sub pena ducentarum libr. den. pro qualibet vice. Quam penam Potestas et Capitaneus et quilibet eorum de facto contrafacientibus exigere teneatur. Et Potestas et Capitaneus vel aliquis eorum vel aliquis eorum offitiales et familiares non permictant aliquem accedere contra predictam formam sub pena ducentarum libr. den. pro qualibet uice et intelligatur permisisse eo ipso quod aliquis accessent contra dictam formam et de facto non acceperit dicta pena de quibus expresse debeant sindicari et teneatur reddere rationem et quilibet inde sit accusator tam contra accedentes quam permictentes accedere contra formam predictam. Saluo et reseruato quod predicta non intelligantur in prioribus artium si erunt septem ad minus et in eorum notario et nuntio dummodo dicti Notarius et nuntius uadant de mandato et uoluntate saltem septem priorum et in concordia de quo mandato bolletam portare debeant scriptam manu cancellarii comunis perusii vel in aliquo offitiali forensi Ciuitatis perusii nec in preconibus; Nec etiam predicta locum habeant nec intelligantur in consulibus mercatorum nec auditoribus cambii nec camerario calzolariorum nec aliis camerariis aliarum artium Ciuitatis et burgorum perusii quibus sit licitum et cuilibet eorum accedere et ire ad dictas partes superiores. Nec etiam in aliquo vel aliquibus sindicatoribus vel offitialibus palatiorum comunis et populi perusii occasione operis dictorum palatiorum. Nec in hys qui ducerentur occasione alicuius condempnationis vel inq

quando ueniunt de mandato dominorum priorum potestatis et capitanei

Et etiam non intelligantur predicta in illis religiosis vel fratribus de penitentia qui haberent aliquod offitium circa dicta offitia

ſitionis ſeu accuſe pro qua deberet impa
latio detineri / et in hys qui ducerentur
occaſione breuium in coſilio obtempto
rum / nec in hys qui accederent ad co
ſilia quando in ipis ſuperioribus palatijs
et partibus ipa conſilia congregarentur
¶ Nec etiam predicta intelligantur i
medicis curantibus uel uiſitantibus ali
quem egrum / nec inde ferentibus medi
cinas tempore neceſſitatis ¶ Nec mar
tiſicibus reparantibus tectu uel ſolaria
uel aliquid aliud neceſſarium ſupradicto
Poteſtati uel Capitaneo uel eorum offi
tialibus et familie ſine fraude ¶ Qui
bus dnis Prioribus teneantur Pote
ſtas et Capitaneus et eorum offitiales
facere aperiri hoſtia palatiorum qua
documque ipis Prioribus placuerit dum
modo ſeptem ſint in concordia ad minus
pena Quingentarum libr den. et creda
tur ſacramento ſeptem ex dictis Priorib
ad minus Nec etiam predicta locum ha
beant in Camerarijs artium ¶ Et
quando irent ad loquendum eis uel al
teri eorum. Capitanei partis ghelfe et
cum eorum adunantia / uel quatuor ex
eis capitaneis ſine adunantia / uel ba
iuli ſeu conſeruatores alicuius ſotieta
tis cum decem hominibus de ſua ſotieta
te / et in priore Judicum cum quatuor
de collegio ipſorum ad minus / uel in prio
ribus conſortij notariorum cum .cto.
notarijs de ipſorum conſortio ad minus
Nec in Ciuibus peruſinis numero decem
congregatis ad minus uel ab inde ſupra.

De iuramento iudicum ſotiorum domicellorum et beruariorum dnorum po teſtatis et capitanei. Rubrica.

R ij. Nos Judices milites et ſotij domice
lli et beruarij. Poteſtatis et Capi
tanei. Juramus ad ſca dei euan
gelia facere et exercere offitia nobis con
miſſa et committenda / et adimplere bona
fide ſine fraude / omnia que ſpectabunt et
et ſpectant ad noſtrum offitium et nobis
imponentur ſine aliqua exceptione pſo
narum ſecundum leges et ſtatuta comu
nis et populi peruſij et conſuetudines et
approbatas / remoto hodio amore timore
pretio uel precibus alicuius /

De iuramento notariorum poteſtatis et capitanei. Rubrica.

R iij. Nos notarij Poteſtatis et Capi
tanei Cois et populi peruſij. Ju
ramus ad ſca dei euangelia bo
na fide ſine fraude dare operam conſiliu
et auxilium / Poteſtati et Capitaneo cois
peruſij ad conſeruandum omnia Capitula
ſtatuti / et per nos obſeruare in noſtro o
offitio / et ad conſeruandum dictu Comune
et omnes et ſingulas pſonas ipius cois
in bono ſtatu et unitate / nec tractare nec [et ad hec operam dare]
contractantibus conſentire aliquid Contra
honorem Poteſtatis et Capitanei / nec fur
tum facere de rebus comunis / nec facienti
conſentire / et ſi ſciuerimus aliquem cotra
facientem. Poteſtati et Capitaneo quam citius
poterimus manifeſtabimus / et omnes li
bellos et accuſationes et inquiſitiones et
acta cauſaru ſi fuerimus cum Judice ad
offitium deputati inquaternis comunis
ſcribere et publicare et omnes ſcriptu
ras nobis conmiſſas a Poteſtate uel
Capitaneo uel. Judice ſub quo erimus
et non uitare eaſdem et ipas ſcripturas
autentichas dare infra .cto. dies poſtquam
a nobis fuerint petite ſine pretio. Et ſi

comodum non habuerimus exemplandi dabimus ipas scripturas parti vel partibus incontinenti ad eorum petitionem cuicumque notario volent partes ad exemplandum et si recusaverimus pro una quaque vice quilibet nostrum contrafatiens et vetans illi cui vetaverimus. viginti quinque libr. den. solvere teneamur et denumptiatoris sacramento credatur. Et observabimus bona fide que in statutis de nostro offitio continentur et statuta precisa populi perusii et observabimus si fuerimus cum Iudicibus deputati et continue stabimus sine fraude ad nostrum offitium exercendum. Et omnes credentias nobis impositas a potestate vel Capitaneo vel Iudicibus seu consilio vel ab alio cum erimus in offitio secretas tenebimus et eas nulli manifestabimus donec erunt publicate. Testes interrogabimus cum eos recipiemus et antequam testes recedant a nobis legemus eisdem integraliter et vulgariter dictum suum ita quod ipsum bene intelligere possint. Et aliud non petemus nec recipiemus per nos vel alium ultra id quod fuerit concessum per statutum nec ememus vel emi faciemus aliquid fraudulenter et hec omnia et singula observare Iuramus remoto hodio et amore timore pretio et vel precibus alicuius speciali lucro vel dampno. Et hoc capitulum nostri iuramenti omni mense legemus ut predicta possimus melius memorie comendare.

De electione et offitio directorum et executorum comunis perusii capitulum.

viii. Omnium utilitati tam circa habundantiam pecunie Camere Comunis perusii et ut debites solvere dicte camere solempniter temporibus debitis persolvant curentia bone ... etiam circa conservatione subiectorum et maxime comitatensium qui retroactis temporibus in exactionibus publicis quodammodo fuerunt exausti salubri edicto providere volentes. Statuimus et ordinamus per hanc legem curia inviolabiliter observari. Quod decetero per dominos Priores et Camerarios Artium Civitatis perusii noviter eligendos seu extrahendos de sacculo ante kalendas mensis Januarii proxime venturi per tempus sex mensium et sic successive ante kalendas mensis Julii proxime venturi et de sex mensibus in sex menses proxime venturi infra octo dies ante introitum eorum offitii in capella sancti herculani ubi congregari teneantur vinculo iuramenti et pena Quingentarum libr. den. pro maiore siudicium comunis perusii eis et cuilibet eorum auferenda eligantur et debeant eligi tres boni homines de populo perusino qui vocentur directores et unum expertum notarium qui sint et esse debeant offitiales Comunis perusii ad sollicitandum omnes et singulas exactiones fiendas per Comune perusii de omnibus et singulis que deberentur ipsi Comuni et cuicumque camere dicti Comunis tam conservatorum monete quam etiam massariorum dicti Comunis quam etiam offitialium Campionis bladii vel cuiuscumque alterius Camere dicti Comunis et dicta debita cum effectu exigi et exequi faciendum per offitialem et exactorem Comunis perusii ad hec specialiter deputandum. Qui boni homines et offitiales et notarius et notarius eorum ex debito sui offitii teneatur et debeat perquirere et investigare a dominus conser

natoribus monete massariis et quibuscumque aliis offitialibus Comunis perusii de omnibus et singulis debitis et exactionibus que deberentur per quoscumque et ex quacumque causa ipi Comuni perusii et ipis camerariis et cuilibet eorum quorum eorum notarius de predictis debitis registrum facere teneatur. Et quod nichilominus prefati conservatores massarii offitiales camporum et alii offitiales Comunis perusii aliquid debentes exigere vel recipere pro Comuni et eorum notarii super introitibus vinculo Juramenti et sub pena centum libr. den. pro quolibet eorum teneantur et debeant infra quindecim dies proxime sequentes a die finiti termini infra quem aliquis non solvisset quod solvere debuisset ipi Comuni dare infrascriptis et pro extractis dictis tribus offitialibus et eorum notario. sub dicta pena nomina et pronomina debentium aliquid solvere et quantitates quas deberent et etiam eorum fideiussorem. Qui tres offitiales teneantur dare eidem exactori incontinenti nomina et pronomina debentium solvere et fideiussores et quantitates et instare et prestare eidem quod dictam exactionem facere teneatur realiter et personaliter et quibuscumque remediis infra mensem a die sibi datorum nominum et quantitatum prefatarum et postquam eis et eorum notario infrascriptis assignata fuerint pena. Vigintiquinque libr. den. pro quolibet eorum et qualibet vice per eorum sindicum auferenda.

Teneantur insuper predicti offitiales perquirere et investigare omnes et singulas condempnationes dominorum Potestatis et Capitanei et aliorum offitialium forensium Comunis perusii fiendas in futurum que exacte non fuerint quas in dicto registro poni et scribi faciant per eorum notarium. Et nichilominus Potestas et Capitaneus et alii offitiales forenses et quilibet eorum teneantur et debeant dictis offitialibus infra octo dies a die condempnationum factarum infrascriptis dare dictis tribus offitialibus et notario nomina et pronomina hominum et personarum per eos vel alterum eorum condempnatarum et declaratas quantitates in quibus condempnati sunt sub pena supra declarata quibus habitis predicti offitiales et eorum notarius teneantur et debeant dicto offitiali exactori dare et per eundem exigi facere dando eidem catastrum et bona talium condempnatorum pro quibus inquirere debeant quibuscumque modis et pro ut melius et habilius viderint convenire que bona publice subastari debeant per dictos offitiales vel alios quibus dixerint committendum et plus offerenti dare vendere et stabilire et dicti offitiales vel alii quibus commiserint auctoritatem presentis capituli et statuti intelligantur et sindici comunis perusii ad predicta faciendum spetialiter constituti de quibus bonis vendere teneantur usque ad integram satisfationem dictarum condempnationum et cuiuslibet earum que venditio et subastatio fieri debeat infra mensem a die notificationis facte dicto exactori de condempnatione predicta pena dictis offitialibus et dicto exactori si negligentes fuerint in predictis Centum libr. den. pro quolibet eorum Et nichilominus predicta postea facere compellantur.

Volumus etiam statuentes quod predicti tres boni homines et offitiales sic eligendi sint et esse intelligantur offitiales super indebitis et inmoderatis gravaminibus que cotidie inferuntur. Civibus et Comitatensibus perusinis et aliis quibuscumque qui dicerent vel allegarent coram eis se indebite vel inmoderate gravatos vel oppressos pro

aliqua exactione que fieret nomine co-
munis perusij uel cuiuscumque habentis causa
a dicto Comuni et ab offitialibus qui-
buscumque transmissis seu baiulis uel berua-
rijs et familiaribus cuiuscumque offitialis
Communis perusij uel alijs quibuscumque per-
sonis que grauamina indebita et immo
deuiata illata possint et debeant tam per
se quam per dictum exactorem prout eorum
discretioni uidebitur conuenire tollere et
dirigere et tolli facere dicta grauamina
per dictum exactorem qui etiam exactor circa
predicta plenam habeat potestatem et
etiam inpuniendis dictis baiulis uel alijs
grauatoribus et infrascriptis penis et pro
hijs que fierent contra dictos baiulos et
grauatores Et pro omnibus redemptioni-
bus grauaminibus que eis inferret sindi-
cari non ualeant ullo modo ¶ Et ne in
posterum Comitatenses comitatus perusij
more solito indebite agrauentur Statui-
mus et ordinamus quod baiuli quicumque ber-
uarij et alij offitiales Communis perusij pro ipsis
exactionibus debendis ipsi Comuni perusij
et debitis uel alijs emptoribus uel habenti-
bus causam ab ipso Comuni non possint
ire seu accedere mitti uel destinari in et per
comitatum perusij ad grauandum dictos et
comitatenses uel alios in comitatu sine
expressa licentia et bolletta seu sigillo et
ipsorum trium offitialium pena dictis ba-
iulis et alijs contrafacientibus pro quoli-
bet eorum quinquaginta librarum denariorum de fac-
tis et cuilibet eorum auferenda ad petitio-
nem cuiuscumque petentis cuius pene me-
dietas sit et esse debeat denuptiantis uel
accusantis coram dicto exactore quam
medietatem massarius Communis perusij
sine alio precepto uel apodixa auctorita-
te presentis statuti statim quod dicta conde-
pnatio soluta fuerit dicto denuptianti uel

accusanti dare et soluere teneatur pena
Centum librarum denariorum Qui tres boni homines
non concedant nec permictant quod aliquis
Ciuis perusinus uel alius preter baiulum
et beruarium dicti exactoris uadant in
comitatum ad faciendum aliquam exac-
tionem nomine Communis perusij uel ali-
quarum spetialium personarum habentium
causam a Comuni set ubi necesse fuerit
aliquem mictere extra baiulos et beruari-
os mictant unum ex notarijs dicti exac-
toris qui baiuli et beruarij et notarius
predicti habeant et habere debeant pro ex-
pensis eorum et salario Triginta solidos denariorum
pro qualibet die set quando uenit sine no-
tario habere debeant tantum viginti sol-
dos denariorum pro qualibet die inter baiulum
et beruarios a Comuni perusij ad man-
datum dictorum trium bonorum hominum
sine alio precepto uel apodixa ab offitia-
libus communis perusij quibuscumque pro
quacumque exactione mandauerint et hoc
locum habeat quando notarius iret uel
accederet pedes et sine equo Quando uero
eques accederet habeat ultra Quinque solidos
denariorum pro qualibet die et nichil aliud per-
cipere uel habere possit sub pena Centum
librarum denariorum si contrafecerint pro quolibet eorum
et quidquid dicti offitiales Communis pe-
rusij soluerint occasione predicta debeant
reabere et exigere ab hijs contra quos
fiet dicta executio. si uero exactione fece-
rint ad petitionem singularum habentium
causam a Comuni dicte singulares per-
sone dictam quantitatem et salarium
soluant et demum reabeant ab hijs con-
tra quos exactio fiet. Et nichilominus ba-
iuli beruarij et alij qui dicta grauamina
intullerint preter uel contra formam
presentis statuti et ordinamenti de hijs
grauaminibus que ferrent uel intulerint

contra uel preter dictam formam ac
cuſari poſſint coram Poteſtate uel Ca
pitaneo de furto uel robbaria non ob
ſtante aliqua alia licentia ſibi con
ceſſa per quoſcunque alios offitiales q
ſibi pacticinari non debeat in aliquo.
¶ Et quia peſſimum genus exactoru
et baiulorum eſt pignora que accipi
unt et grauamina que inferunt mo
dicum curant publicare ſeu manifeſta
re ſet potius ipa celant et occultant et
et in eorum commodum contractant et
et conuertunt. Statuimus et ordina
mus ꝙ quilibet baiulus uel alius qui
pro dictis exactionibus pignora quecum
que acceperit ſeu grauamina intullerit
teneatur et debeat ipa denumptiare
et referre notario trium offitialium
infra decem dies a die illati grauam
inis ſub pena decem libr. den. pro quo
libet baiulo uel alio et qualibet uice q
pena per dictum exactorem debeat au
ferri de facto et nichilominus ſi dicta
relationem non fecerint infra dictum
tempus poſſit coram Poteſtate uel Ca
pitaneo de furto uel robbaria accuſari
non obſtante aliqua licentia ſibi co
ceſſa que ex tunc pro nulla et caſſa
haberi debeat ipo Iure. ¶ Tenean
tur etiam prefati baiuli uel alij ani
malia quecumque abſtulerint et alia et
pignora reduci facere uel aportari i
Ciuitate peruſij uel ad alium locum
ubi dictis tribus offitialibus uidebi
tur aſſignandi illi uel illis quibus
dicti tres offitiales et boni homines et
duxerint eligendos uel elligendum in
fra dictum terminum ſub dictis pe
nis. ¶ Prefati offitiales teneantur
et debeant ad minus duo ex eis cum

eorum notario et cum dicto exactore
et eorum offitialibus uel ſaltem cum et
miſſe dicte exactionis et cum tribus
uel duobus ex notarijs euſdem ſaltem
duobus diebus in ebdomada uidelicet
die ueneris et die ſabbati ſub uolta ſa
ncti herculani publice ſedere et moram
trahere ad audiendum quelibet querela
tem. Et habeant et habere debeant dicti
offitiales et eorum notarius et quilibet
eorum pro eorum ſalario dictorum ſex
menſium auctoritate preſentis ſtatuti et
ſine alia apodixa uel precepto. xxv. flore
nos auri pro quolibet eorum a conſer
uatoribus monete communis peruſij. Et et
ultra dictum ſalarium aliquid aliud
habere uel percipere non poſſint. poſſit
tamen eorum notarius pro qualibet licen
tia quam ſcripſerit uel ſubſcripſerit per
cipere a priuatis perſonis duodecim dena
rios pro qualibet licentia et ultra dictum
ſalarium aliquid non debeat recipere uel
habere. ¶ Et ſi contingeret ꝙ aliquis
dictorum trium bonorum hominum et
uel eorum notarij infirmaretur moreretur
uel ex aliqua iuſta cauſa ſe abſentaret
ꝙ eo caſu dni Priores et Camerarij ar
tium poſſint et debeant loco dicti talis et
ponere et ſubſtituere ſiue ſubrogare aliu
Et hoc capitulum et contenta in eo locu
habeat infuturis.

ſindicus

Quod maior ſit etiam capitaneus cuſtodie
ciuitatis et exactor omnium debitorum comunis
et non alius Rubrica.

Et quia parum prodeſſet. Iura con
dere niſi eſſent magiſtratus qui
ea exequerentur et in multis locis capi
tulis precedentis fit mentio de exactore et
et eius offitio. Ideo ſtatuimus. ꝙ Maior

· R ·

ſindicus. Iudex appellationum. Capitane
us cuſtodie ſeu guardie Ciuitatis peruſij
cuius offitium ſilicet guardie. volumus
perpetuo debere in dicta Ciuitate uigere
pro cuſtodia dicte Ciuitatis / et quod dictus et
Maior ſindicus et Capitaneus ſit et eſſe
debeat exactor omnium debitorum comunis
peruſij et que deberentur cuicumque camere
Comunis peruſij / et eius offitialibus et et
etiam omnium habentium cauſam a comuni
peruſij et nullus alius offitialis comunis
peruſij de dictis exactionibus / et executi
onibus intromictere ſe debeant quoquo
modo / ſet exnunc offitialibus alijs comunis
peruſij quibuſcumque intelligatur et ſit
adempta omnis Iuriſdictio / cognitio ſeu
quecumque conceſſio / per quecumque ordinamen
ta ſeu ſtatuta ipsius comunis ſuper dic
tis exactionibus / aliquo ſtatuto uel ordi
namento / uel reformatione in contrarium
loquentibus / non obſtantibus quibus et
per hoc ſit / et intelligatur derogatum
niſi quando micterent pro executione
ſententiarum latarum per eos tantum
uel pro executione inſtrumentorum con
feſſionatorum uel iurium habentium dic
torum inſtrumentorum uel ſententia
rum que per eos fierent inter pri
uatas perſonas pena cuicumque alteri et
offitiali comunis peruſij qui ſe de dictis
exactionibus intromicteret. Quinqua
gintarum librarum denariorum pro qualibet uice
per ſuos ſindicatores aufferendi de facto
et nichilominus de robbaria et furto
ſeu captione liberi hominis accuſari poſ
ſit tempore ſui ſindicatus ¶ Et poſſit
percipere et habere pro quolibet floreno
auri pecunie quam fecerit uenire in comuni
ab offitialibus camere cui uenire fecerit
exequendo ab hominibus cauſam haben

tibus a Comuni predicto uidelicet ha
bentibus comunantias ſeu gabellam
duodecim denarios quos duodecim denarios fi
naliter ſoluantur et ſoluj debeant per
debentes ſoluere aliquid alicui Camere
comunis peruſij uel alicui emptori co
munantiarum et gabellarum. Et ultra
predicta ſalaria et perceptiones pro ex
actionibus et executionibus predictis
percipere non poſſit / nec etiam beruarij
perceptum alicuius niſi ſalarium quod
percipere poſſunt quando accedunt in
comitatu ſecundum formam preſen
tis ordinamenti / et ſi ultra aliquid per
ceperint in quadruplum tempore ſui
ſindicatus per eorum ſindicatores de
beant condempnari ¶ Et ubi conti
geret propter multitudinem exactio
num quod dictus Capitaneus et exactor
non poſſit omnia exigere / Priores et
Camerarij poſſint partem dictarum ex
actionum comictere alteri offitiali co
munis peruſij / ¶ Et ſimili modo prio
res et camerarij qui fuerint de menſi
bus Ianuarij et februarij cuiuſlibet
annj teneantur et debeant de anno
in annum eligere et nominare duos bo
nos ydoneos et ſufficientes uiros de
populo peruſino ad reuidendum / et qui
reuideant rationem / et rationes Pri
oris ſiue priorum hoſpitalis de colle
quibus dicti / prior uel priores teneatur
reddere rationem adminiſtrationis et
dicti eorum offitij / que reuiſio fieri et
expediri debeat per dictos duos bonos ho
mines infra duos menſes a die electio
nis eorum qua reuiſa debeant aſſigna
re Maiori ſindico comunis peruſij in forma
publica infra octo dies poſt dictam re
uiſionem factam que aſſignatio ha

beatur per plena probatione. Qui maior sindicus debeat et teneatur exactionem facere de omni eo quod dicti boni homines assignauerint infrascriptis ipsos Priores et dicto hospitali debere restituere et assignari facere ipsis bonis hominibus recipientibus pro dicto hospitali quam quantitatem teneantur dicti boni homines conuertere in utilitatem dicti hospitalis infra tempus unius mensis postquam dicta quantitas restituenda per dictos Priores et hospitalis predicti et eis fuerit assignata et de hoc expresse debeat sindicari. Et si dicti Priores et Camerarii et dicti prior et aut Prior hospitalis uel dicti boni homines predicta non expediuerint et obseruauerint ut supra dictum est puniatur et condempnetur per Maiorem sindicum in Quingentis libr. den.

Quod cancellarius notarius priorum et alii notarii qui fuerint rogati de aliquo contractu seu istro communis teneantur ipsum scribere in libro cancellarie communis perusii.

Si cancellarius notarius Priorum et notarii Potestatis uel Capitanei uel aliquis eorum seu aliquis alius notarius fuerint rogati de aliquo contractu communis seu aliquem contractum emptionis uel permutationis uel sindicatus uel alterius rei seu alterius conditionis pertinentis uel spectantis ad dictum Commune fecerint uel rogati fuerint facere teneatur ille notarius qui tale scripserit uel fecerit instrumentum seu contractum intra quindecim dies postquam rogatus fuerit ipsum Cancellario cancellerie assignare qui cancellarius teneatur et debeat scribi facere per eundem et autenticare et ipse etiam teneatur de hiis de quibus rogatus fuerit in publicam formam scribere in quodam libro qui esse semper debeat in Cancellaria Communis de cartis pecudinis et ligatum et copertum cum assidibus. et uocetur liber contractuum communis perusii. quod si non fecerit teneatur soluere communi perusii nomine pene quingentas libr. den. in quam penam Maior sindicus debeat condempnare contrafacientes et predicta non obseruantes. Et dictum librum fieri faciant Massarii communis perusii ad petitionem dicti cancellarii sine alio precepto uel mandato

·R· I·

De electione et offitio notariorum palatiorum et de offitialibus et offitio super fornaciis panicocolis viis fontibus et mattonatis.

·R· IIII·

Statuimus et ordinamus quod ad scribendum omnia acta et scripturas ciuilium causarum ad copiandum ad banchos malefitiorum et protestationes et scribendum eligantur sorte breuium uigintiquinque notarii scilicet tres in palatio capitanei ad banchum malefitiorum ad copiandum et protestationes scribendum et ad scribendum in causis appellationum domini Castri plebis de quibus ipse dominus capitaneus habet cognitionem per se et suos Iudices. Unus uidelicet de porta sancti petri unus de porta sancte subxane alius de porta heburnea et quatuor pro qualibet et de qualibet porta portarum sancti petri sancte subxane et heburnee cum Iudicibus Causarum ciuilium domini Capitanei. et duo scilicet unus de porta solis alius de porta sancti Angeli. ad Copiandum ad banchum mallefitiorum in palatio potestatis et protestationes scribendum et quatuor notarii pro qualibet et de qualibet porta portarum sancti angeli et Solis cum Iudicibus Causarum ciuilium in palatiis Potestatis et Capitanei.

¶ Quorum notariorum offitium duret et
et durare debeat ſex menſibus et nullus
notarius qui fuerit ſex menſibus in aliq(u)o
dictorum offitiorum poſſit ad idem offitium
ſeu in eodem offitio in aliquo dictorum pala
tiorum eſſe vel eligi inde ad ſex menſes a
die depoſiti offitii. Et ſi aliter eligeretur ele
ctio non valeat et acceptans puniatur et
in quinquaginta libr. den. Si quis vero et
notarius electus ad aliquod offitium de pre
dictis ad ip(su)m eſſe noluerit ſeu ip(su)m renunce
rit poſſint domini Priores artium alium
eligere et deputare loco ſui qui tamen eſſe
poſſit de iure ſecundum quod ſupra diſpoſi
tum eſt. Et teneat huiuſmodi electio et
proinde habeatur ac ſi in dicto conſilio ad
brevia electus eſſet et hec etiam trahatur
ad preterita videlicet quod Priores predicti
potuerint eligere loco renumptiantium de
modo et valeant et teneant ſcripta et ſcri
benda per notarios ſic electos quemadmodum
ſi per aliam formam a ſtatutis traditam elec
ti fuiſſent ſeu eſſent. ¶ Et quilibet dictorum
notariorum ſtet et ſcribat ſub iudice et cum
iudice ſeu porte et ad locum et ad bancham
ſibi deputatam tantum et non poſſit nec
debeat ſcribere ſub alio iudice vel in cauſis
ſeu queſtionibus coram alio iudice verte
tibus et in cauſis civilibus actor adeat
iudicem ſue porte et non alium de quacun
que porta ſeu loco eſſet conventus. Exceptis
hiis caſibus in quibus aliter eſſet diſpoſitum
per formam preſentium ſtatutorum.

¶ Et cum unus notarius inceperit ſcribe
re in una cauſa nullus alius ſcribere po
ſſit vel debeat in eadem donec primi nota
rii durabit offitium pena cuilibet notario
contrafaciente in aliquo ex predictis. Centum
libr. den. pro quolibet et qualibet vice ſal
vo ſi aliquis notarius qui in cauſa ſcribere

inceperit vel ſcripſerit eſſet in infirmita
te vel alia iuſta cauſa impeditus vel eſſet
abſens vel ſi placuerit litigantibus vel
alteri litigatorum alium notarium de
notariis ſcribentibus ad eadem bancham
adeſſe ad ſcribendum poſſit ſcribere cum
notario qui ſcribere cepit in cauſa dictis
caſibus alter notarius et ſotius impune
in dicta cauſa dum tamen variari non
poſſit modo unum modo alium eligendo.
¶ Et nullus alius notarius de eorum man
dato de offitio dictorum copiatorum ſe in
tromictere poſſit ſub dicta pena nec in
ſcribere ad banchas malleficiorum in pre
dictis ad que deputati ſunt niſi dicti copi
atores poſſit tamen quando ius non red
deretur alium notarium vel alios nota
rios vacare ubi eſſet neceſſe pro copian
dis ſcripturis et dandis partibus. ¶ In
maleficiis autem ſeu criminalibus cauſis
dicti notarii ſe intromictere non valeat
ſub dicta pena niſi copiando et proteſta
tiones ſcribendo ut dictum eſt quas ſcri
bere teneantur prout erunt rogati ſub pe
na quinquaginta libr. den. ſi ſcribere nolu
erint et pro qualibet vice. ¶ Per poteſta
tem et Capitaneum vel alium offitialem
Communis Perusii alicui notario nequeat
prohiberi quod non ſcribat proteſtationem quam
aliquis vellet facere eis vel alteri eorum
contra vero faciens Centum libr. den. no
mine pene communi Perusii ſolvere tenea
tur et de hoc debeat ſingulariter ſindicari
¶ Et quod nullus notariorum predictorum
poſſit vel debeat in palatio in quo habet
offitium facere vel exercere aliquam pro
curationem vel advocatiam pro aliqua
alia perſona nec propriam cauſam move
re ſeu movere. Coram iudice ad cuius ban
cham ſcribere deputatus eſſet durante offitio

ipsius notarii et si contra fieret processus non valeat et incidat in penam .xxv. libr. den. pro quolibet contrafaciente et pro qualibet vice. possit tamen causam suam agere in alio palatio in quo non erit notarius coram uno ex iudicibus dicti alterius palatii quem eligerit qui tamen postquam eum elegerit variari vel mutari non possit. non obstante quod non esset de sua porta. ¶ Et nullus alius notarius ipsas scripturas quas scribere debent ipsi notarii vel que ad eorum offitium spectabunt scribere vel facere possit et si fecerit non valeat ullo modo. et ipsis scripturis nullatenus habeatur fides. ¶ Unus autem sotius (potestatis et capitanei) sit et esse debeat super tabernariis picicharellis panicocolis fornariis et super fontibus reactandis mundandis et et meliorandis et purgandis ubi fuerit opportunum cum quo sit unus ex notariis potestatis cum sotio potestatis cum sotio vero Capitanei sit unus ex notariis Capitanei ¶ debeat insuper dictus sotius cum suis notariis superesse porcis qui vadunt ad stratum per Civitatem et burgos et pallactantibus et balistariis et possint et debeant ex eorum offitio inquirere de omnibus eis commissis et accusari et condempnari possit contrafacientes in predictis et quolibet predictorum. ¶ Et quod Potestas et Capitaneus et eorum iudices teneantur inquirere de omnibus eis commissis et accusari et condempnari possit contrafacientes in predictis et quolibet predictorum. ¶ Et quod potestas et capitaneus et eorum iudices teneantur inquirere publice et secrete aliquo capitulo non obstante contra dictos pallactantes et balistantes. et quem invenerit cum balista vel pallacterio per Civitatem et burgos causa balistandi vel pallactandi auferant sibi de facto Centum .s. den. pro qualibet balista et pallacterio. Et pallacterium et balistam accipiant et eum devenire faciant in Comuni. Et nichilominus possit quilibet accusare et habeat medietatem banni ¶ Sit etiam et esse debeat sotius predictus super mundatione et purgatione et excupatione platee Comunis perusii et platee nove de supramurum et platearum omnium et omnium aliarum viarum Civitatis et burgorum et comitatus perusii fieri faciendis. et teneatur et debeat per se et dictos notarios vel alterum eorum pro qualibet septimana ad minus et totiens quotiens viderint convenire circa ipsam plateam magnam et supramurum voltam palatii Comunis et omnes alias vias Civitatis et burgorum perusii. sive sint mactonate sive non et portas Civitatis et burgorum (nota de viis) et plateas ipsarum ne in ipsis plateis et viis vel aliis predictis fiat vel sit aliquod impositamentum turpitudo vel immunditia terra lapides mundie vel litamen vel aliquod impedimentum contra formam statuti et si invenerint ipsi vel alter eorum aliquid de predictis contra formam statuti credatur eis vel alteri eorum et relationi alterius eorum et puniatur quilibet contrafaciens et non elevans vel removens vel mundans ad terminum sibi datum per ipsum sotium in .xx. sold. den. que pena sibi de facto auferatur pro qualibet vice et quolibet precepto et quolibet die nulla alia solempnitate requisita non obstante aliquo capitulo preet

[illegible]

dente uel sequente quod incontrarium lo
queretur. Et hoc non intelligatur in illo
qui hedificaret uel hedificare nellet ali
quod opus qui possit donec hedificaret
uel hedificare uellet inpromimenta ten
ere impune Et hoc remaneat in arbitrio
et discretione iudicantis ¶ Item quia
ad honorem et decorem pertinet Civitatis
quod platee Comunis perusii magna et
alia platea noua comunis que est super
murum et strate et uie Civitatis et
burgorum sint mactonate et construen
tur mactonate postquam mactonate extite
rint. et ad hoc ut omni die non sint ne
cesse quod noua fiant ordinamenta super
hac materia et reformationes Ordina
uerunt providerunt et reformauerunt h
hoc presenti capitulo in perpetuum uali
turo quod domini Priores Artium qui erunt
de mensibus Julii et Augusti. sub pena
Centum librarum denariorum pro quolibet priore qui
in predictis negligens fuerit. teneantur
et debeant facere expensis et sumptibus
Comunis perusii Mactonare plateam
nouam comunis perusii que est supra murum
et stratas et vias que sunt in Civitate
et burgis perusii et in Consilio ad hoc
et ad talia consueto banpnum facere si
est aliquis qui uelit conseruationem dic
tarum stratarum et uiarum sic macto
natarum suscipere per tempus quinque
annorum et illi qui pro minori pretio se
facturum obtullerit stabilire. Et potesta
tem habeant dicti domini Priores pecuniam
dari facere per Massarios Comunis peru
sii de quacumque pecunia ad manus ipo
rum peruenta uel peruenienda et ille
cui dictum opus stabilitum fuerit de
et dare teneatur et cogatur bonos et
ydoneos fideiussores de manutenendo et
conseruando dictas plateas stratas et
uias sic mactonatas et de reparando
que destruerentur in aliqua parte et
teneantur infra octo dies suis sumptibus
facere reparari a die quo fuerint destruc
te uel deuastate quod si non fecerint in
Centum librarum denariorum pro vice qualibet per
maiorem sindicum debeat condempnari
ad petitionem cuiuscumque petentis et etiam
Miles et socius maioris sindici teneantur
perquirere per Civitatem et burgos ubi
essent destructe uel deuastate platee pre
dicte et strate et uie et talem cui dictum
opus stabilitum fuerit cogere ad reactan
dum et reparandum ut necesse fuerit
Et si in predictis negligens erit per suos
sindicatores tempore sui sindicatus in
ducentis librarum denariorum debeat condempnari.
¶ Debeant etiam et teneantur dictus so
tius et notarius dicti maioris sindici et
Judicis Justitie et quilibet eorum rimari
in qualibet ebdomada omnes et singu
las portas Civitatis et burgorum ne
in plateis ipsarum portarum uel circa
ipsas portas aliqua turpitudo seu inmu
nditia prohibeatur et si inuenerint in dictis
plateis uel circa ipsas portas turpitudi
nem aliquam seu inmunditia debeat
et possint eorum offitio inquirere et pol
luentes siue deturpantes seu prohicien
tes si non eleuauerint termino sibi assi
gnato condempnetur pro uice qualibet in
centum. solidorum denariorum cortonensium perusii ¶ Et tene
atur dictus sotius et notarius et qui
libet eorum ut superius continetur
rimari omnes et singulas stratas et
uias mactonatas et alias uias et remo
uere facere omnes scalas sedilia lapides
seu ligna et omnia alia inpromimenta in
ipsis stratis et uiis posita extra muros

domorum facta prius diffinitione inter
Comune et homines ſpetiales qui ha
berent terrenum aliquod extra muruz
¶ Volumus tamen quod liceat cuilibet
ſine pena eo quod dictum eſt ſuperius
non obſtante habere ante domum ſua
unum banchum de ligno amplum et al
tum ad plus uno pede ad pedem Comu
nis pusii et hec poſſe fieri in illis viis
intelligatur dum taxat ubi vie a dictis
bancis ample .octo. pedibus remanerent
ad pedem ſuperius nominatum in aliis
uero viis artioribus banchum habere +
vel aliquid facere uolumus non licere.
¶ Et ſiquis bancum tenuerit ultra dic
tam formam uel in aliquo alio loco ueti
to et prohibito puniatur pena viginti qui
nque libr. den. per Poteſtatem uel Capi
taneum vel Maiorem ſindicum Judicem
iuſtitie et dicta bancha reducatur ad dic
tum modum pena uigintiquinque libr. d.
Poteſtati et Capitaneo Maiori ſyndico
Judici Juſtitie negligenti ¶ Ille autem
ante cuius domum fuerit inventa tur
pitudo vel immunditia teneatur ſoluere
pro vice qualibet pene nomine quinque.
ſ. den. et ipſas immunditias terram vel li
tamen et impomimenta remoueri faciat
dictus ſotius uel eius notarius vel ſotius
aut notarius Maioris ſindici Judicis Ju
ſtitie de viis publicis et uicinalibus et
plateis et aliis locis ſupradictis et uolta
palatii Comunis perusii et ipsum palatiu
ſicut plateam Comunis pusii remunda
ri et purgari de putredine et immunditia
facere teneantur ¶ Debeant etiam
quoties opus erit facere inquiſitionem a
camorariis qui ſunt circa plateam Comu
nis pusii de putredine que fieret in dicta
platea et ſi inuenerint aliquem culpabile

de predictis per Inquiſitionem quam faciet
debeat et teneatur ille qui inuentus fue
rit culpabilis pro uice qualibet ſoluere +
Coi perusii decem libr. den. ¶ Preterea
uolumus quod quilibet ex predictis Judicib.
ſicut ad infraſcripta offitia eſt deſtinatus
et ordinatus per preſens capitulum vel ali
quod aliud in toto preſenti ſtatuto con
tentum cum ſuis notariis vel notario of
fitium vel offitia ad quod uel ad que ordi
natus eſt ut dictum eſt cum ſuis notariis
ſolicite facere ac exercere debeat et tenea
tur ſecundum formam ſtatutorum ipsorum
et agere quemlibet ut ſibi commiſſum eſt per
formam alicuius ſtatuti artem ſuam bene
ac fideliter exercere ſecundum tenorem et
formam capituli ſtatuti loquentis de pre
dictis ad penam in ipſis Capitulis vel ca
pitulo denotatam ¶ Dummodo Judex
maleſitiorum Poteſtatis uel capitanei non
debeat ſe intromictere in aliis queſtionib.
niſi in maleſitiis tantum ¶ Poſſit ta
men Judex maleſitiorum interponere aucto
ritatem ſuper curis minorum uolentium ſe
repreſentare coram eo occaſione alicuius +
accuſationis denumptiationis vel inquiſi
tionis que fieret contra talem minorem +
vel uolentium accuſare ¶ Item ſtatuimus
et ordinamus quod ſotii et offitiales Poteſta
tis et Capitanei poſitis ſuper offitio uiarum
et Poteſtas et Capitaneus et eorum et +
cuiuſlibet eorum offitiales teneantur et de
beant compellere ad petitionem cuiuſcumque
petentis omnes et ſingulas perſonas domos
habentes prope rembuctos et uias uicinales
ſplanare et chiauicas nouas facere et fac
tas remundare expenſis et coſtamentis +
habentium domos iuxta ipſas uias et rem
buctos et poſſint ipſi offitiales et quilibet
eorum et debeant et teneantur imponere

penam cuilibet eorum recusanti facere predicta et omnes non obedientes in supradictis viginti quinque libr. den. punire et condempnare et ipsam penam pro comuni exigere et auferre de facto sine aliqua condempnatione inquisitione sive denumptiatione fienda et si dicti offitiales vel aliquis ipsorum fuerint negligentes tempore eorum sindicatus Comuni perusii de eorum salario solvere debeant .xxv. libr. den. ¶ Item teneantur dicti sotii et offitiales facere expediri removeri et actari quemlibet fontem et aqueductum sive clavicam quorumlibet fontium existentium prope Civitatem perusii per unum miliare et in Civitate predicta ad petitionem petentis et etiam suo offitio expensis Comunis perusii ¶ Fontes vero qui essent ultra miliare et intra miliare qui essent in territorio alicuius castri vel ville mundentur et aptentur et destructi reficiantur et reparentur expensis hominum ipsius castri vel ville in cuius iurisdictione erunt pro illis vero qui debent fieri expensis comunis perusii intra miliarem ad petitionem dicti offitialis. Priores artium qui pro tempore erunt vel fuerint teneantur facere apodixam et ipsos solui facere de quacumque pecunia que esset in camera Massariorum et pro quacumque facto ipsius comunis pena centum libr. den. Et si aliquis dictorum offitialium fuerit negligens puniatur ad petitionem cuiuscumque petentis in quinquaginta libris den. Ita quod de aqua ad dictum fontem libere decurratur et facere elevari terram sive impedimentum quod est post vel circa ipsos fontes

¶ Item statuimus et ordinamus quod quicunque fecerit vel fecisset aliquem puteum vel aliquid aliud propter quod aqua alicuius fontis publica vel vena alicuius vel ipsius fontis impediretur vel minueretur quod dicti offitiales et ipsorum quilibet teneantur et debeant precipere precise illi vel illis qui predicta fecerint vel commiserint quod infra terminum eidem per dictos offitiales vel alterum eorum adsignatum ipsum puteum debeat replere et repleuisse et omnem novitatem quam fecisset in preiudicium ipsius fontis removerit et removisse ad penam centum libr. den. et nullus possit vel debeat facere vel tenere aliquam troscaam prope aliquem fontem per quinquaginta passus pena centum librarum pro quolibet contrafaciente ¶ Item statuimus et ordinamus quod quicumque sua auctoritate evacuaverit vel evacuari fecerit aliquem fontem publicum vel devacuaverit aquam ipsius fontis ita quod non veniat ad ipsum fontem vel aliquam formam sive laboritium fecerit vel fieri fecerit propter quod dictus fons et aqua ipsius fontis possit evacuari vel modo aliquo ledi solvat Comuni perusii pene nomine centum libr. den. Et de predictis Potestas et Capitaneus et ipsorum quilibet et eorum et cuiuslibet eorum offitiales possint et debeant inquirere et inquisitionem facere publicam tam cum promotore quam etiam sine promotore et habita publica voce et fama contra malefactores ad tormenta procedatur vel per unum testem. Et hoc capitulum Potestas et Capitaneus et quilibet eorum in principio eorum regiminis publice facere teneantur vinculo iuramenti prestiti ¶ Item teneatur et debeat ad petitionem cuiuscumque petentis dictus offitialis cogere et cogi facere omnes et singulas universitates castrorum et villarum qui propinquiores essent infrascriptis fluminibus et formis qui teneantur et debeant elevare et in dictis devastare omnes et singulas clusas muros pilastrinos et omnia alia impedimenta facta et imposita

in fluminibus Cayne et nestoris que ꝛ
non possint remanere secundum forma
statutorum et ꝙ dicti offitiales teneant
et debeant ad petitionem cuiuscumque pe
tentis facere expediri et remundari om
nes et singulas res existentes in dictis flu
minibus et inquibuscumque formis que
haberent seu possent prestare inpedimen
tum cursui aque ad penam viginti quin
que lib. den. de suo salario teneantur et
dicti offitiales cogere et constringere et ꝛ
constringi facere omnes et singulas p
sonas habentes terras et possessiones iux
ipsas formas et flumina vel etiam illos
ad quos spectat utilitas ꝙ mictant et ꝛ
mictere debeant et incipiant et denovo
mictere ipsas formas in termino dato p
dictum offitialem ad hoc ut non possint
prestare impedimentum et liberum habe
at decursum aquarum. Et quicumque con
trafecerit et mandato vel precepto dicto
rum offitialium vel alicuius eorum vel
non obedierint puniri debeat p dictum of
fitialem vel alium ex parte cuius fue
rint facta mandata et precepta in vigi
tiquinque lib. den. pro vice qualibet et
quilibet possit accusare coram dicto iudi
ce et aliis offitialibus Comunis perusii
et teneantur et debeant de facto sine ꝛ
aliqua solempnitate Iuris tali inobedien
ti dictum bampnum et penam exequi
et penes massarios et Comune faciat
devenire et nichilominus teneatur pre
cepta et mandata servare et executioni
mandare. ¶ Item statuimus et ordi
namus ꝙ offitiales super viis Comunis
perusii teneantur et debeant vinculo pre
stiti iuramenti ad petitionem cuiuscum
que petentis cogere et compellere et cogi
et compelli facere omnes et singulas per

sonas habentes res et possessiones iuxta
quascumque psonas sive vias positas et ꝛ
sitas ubicumque per comitatum et districtu
perusii ipsas formas mictere incipiant et ꝛ
remundare et ampliare et dirigere et om
nia inpedimenta inposita in ipsis formis
existentia et decurrentia habeant liberu cur
sum et exitum et possint et debeant ubi
cumque per totum comitatum et districtu
perusii necesse fuerit seu utile inmicti facere
formas expensis illorum ad quos pertine
ret utilitas et illi qui habeant facere iu
xta viam publicam teneantur mictere
formas iuxta ipsas vias et missas manu
tenere. Et possit cogere et compellere ad p
dicta coptumatores et laboratores terrarum
et possessionum quarumlibet ad petitione
cuiuscumque realiter et personaliter de facto
aliquo non obstante. Et possint et debeat
etiam dicti offitiales cuilibet inobedienti cir
ca predicta penam imponere et cum effectu
exigere pro Comuni viginti quinque lib. den.
que pena tali inobedienti exigatur et au
feratur de facto pro Comuni sine accusa
et inquisitione et sine denumptiatione
Et si dictus Iudex et offitiales fuerint ne
gligentes in predictis tempore sui sindica
tus solvere teneantur et debeant Comuni
perusii de suo salario centum lib. den.
¶ Item statuimus et ordinamus ꝙ nemo (nota ꝙ nullus lavet i fontib.)
audeat vel presumat facere vel fieri face
re aliquam turpitudinem inmunditiam
mictere vel pannos lavare in fontibus ꝛ
Comunis perusii sive publicis vel prope
ipsos fontes per decem passus ad penam ꝛ
decem lib. den. pro vice qualibet qua inve
tus fuerit vel probatum fuerit ¶ Et
nullus possit nec debeat se in dictis fon
tibus vel aliquo ipsorum lavare ad pena
Centum. s. den. p vice qualibet. Et quicu

que repertus fuerit balneare in aliquo
fonte in quo est aqua bona et acta ad bi
bendum solvat pene nomine decem lib.
den. Et de predictis et quolibet predictorum
Potestas et Capitaneus et eorum offi
tiales possint et debeant ex eorum offitio
cum promotore et sine promotore in
quirere et inquisitionem facere et cul
pabiles repertos sive inventos in dictis
penis punire et penam de facto aufer
re ¶ Ad hoc ut in fontibus non fiat
turpitudo set mundi serventur. Statu
imus quod nulla persona audeat vel presum
mat facere habere vel retinere prope aliquem
fontem prope Civitatem perusii per un
um miliare aliquam trosciam sine fos
sam vel letamen prope aliquem dicto
rum fontium per Centum passus et
qui contrafecerit solvat pene nomine
quinquaginta lib. den. Et volumus
quod superstites viarum et dictus notari
us teneantur legas factas in viis et
fenestras ut aqua decurrat in ipsis fos
sas et troscias penitus destruere et destrui
facere ¶ Et quicumque habet vel habu
erit arborem super aliquo fonte Comunis
perusii vel prope aliquem fontem ad
decem pedes teneatur infra terminum
eidem assignandum per Potestatem vel
Capitaneum vel eorum vel alterius e
eorum Judicem vel offitialem removere
et qui contrafecerit solvat pene nomine
pro qualibet arbore. Centum soldos den.
Et nichilominus arborem vel arbores
incidi facere teneatur dummodo vites
non debeant incidi facere que non pen
dent super fontes ¶ Sotio sive mi
liti predicti domini Potestatis et Capi
tanei qui esse debet super tabernariis
et pizicarellis et aliis per formam sta
tuti hoc sit offitium attributum. Videli
cet quod idem sotii teneantur facere sigil
lari omnia vasa cum quibus vinum
venditur minutatim sigillo plumbeo
ad arma populi perusii et si ipsa vasa
sigillo plumbeo non fecerit sigillari pu
niatur pro qualibet vice in Centum lib.
den. ¶ Camerarius et Comunitas
artis aurificum eligere teneantur de sex
mensibus in sex menses quemdam aurifi
cem ad faciendum dictam sigillationem
qui habeat et recipere possit pro quolibet
sigillo plumbeo. sex. den. et fiat sigillatio
de. sex. mensibus in sex menses qui aurifex
debeat habere mensuras iustas cum quibus
debeat mensurare et videre vasa sibi trans
missa per dictum militem potestatis et si
invenerit ea Justa et sufficientia ea sigillet
alioquin sigillare non debeat non obstan
te quod fuerint sigillata et approbata per dic
tum militem. Et si dictus aurifex contra
fecerit solvat pro quolibet vase vigintiquin
que lib. den. et inde quilibet possit esse ac
cusator Et de predictis possit inquiri aliquo
statuto non obstante et sufficiat sigillum
donec durabit si mensura erit iusta nec
sit necesse tale vas iterum sigillari.
¶ Et idem sotii sub pena. Quinquaginta
rum lib. den. teneantur singulis diebus
inquisitionem facere contra omnes et si
gulos qui tenent porcos vel tenerent cur
rentes adstratum per Civitatem et burgos
perusii et porcos inventos debeat occidi fac
ere et vendi pro Comuni. Et insuper pu
niatur dominus porci seu porcorum pro
quolibet porco in centum. s. den. Et nichil
ominus quilibet impune possit capere et
occidere dictos porcos Intrantes domum sua
hoc tamen non vendicet sibi locum in por
cis sancti Antonii qui signati sunt. Decem

panesellis et signo qui incederit possint usque ad numerum decem qui sint masculini sexus et habeat dictus miles sotius medietatem pene que devenirent fecerit in Communi. et quilibet possit esse accusator et si dicti milites de predictis omnibus et singulis non fecerint inquisitionem predicta pena puniatur et si non fecerit inquisitionem de omnibus de quibus tenetur per formam statuti puniatur ipso facto in vigintiquinque. libr. den. et inde expresse sindicetur et teneatur reddere rationem.

Et nullus possit habere nec tenere bancham seu aliquod aliud impedimentum sub portis civitatis vel burgorum perusii et sub archubus ipsarum portarum et qui contrafecerit puniatur pro qualibet vice in decem libr. den. que pena de facto a contrafacientibus per dictum sotium auferatur de quibus predictus sotius sub pena vigintiquinque libr. den. Inquisitionem facere teneatur: salvo quod non intelligatur in bancas macelli subtus portam magnam sancti Angeli que possint tenere impune. Et nulli liceat a portis sub burgorum perusii supra versus civitatem perusii ducere seu duci facere currus carrectas seu rotas pena pro quolibet contrafaciente et qualibet vice vigintiquinque libr. den. Et de predictis quilibet possit accusare et habeat medietatem banpni. Et credatur sacramento accusatoris cum uno teste de visu. Et nichilominus potestas et capitaneus et eorum iudices inquisitionem facere teneantur cum promotore et sine promotore pena vigintiquinque libr. den.

De assignatione et restitutione librorum potestatis et Capitanei et seq-stro faciendo de equis et arnensis eorum Rubrica.

P iiii.

Ut sciatur quot diebus dominus potestas et Capitaneus ante finem eorum et cuiuslibet eorum offitii libros reassignare teneantur dicimus statuentes quod potestas et Capitaneus Civitatis perusii presentes et futuri non teneantur nec debeant deinceps dare fideiussores vel satisdare de stando ad sindicatum vel persindicatu set servetur iste modus et forma videlicet quod quilibet ex eis relinquat et dimictat in Communi penes conservatores monete dicti Communis tertiam partem totius eorum salarii usque ad finem sindicatus Et teneantur equos et arnensia ponere in sequestro ad instantiam sindicorum et dicti sindici teneantur et debeant sequestrare penes hospitatorem ubi hospitatus fuerit prima die qua iverit ad hospitium et si ad hospitium non iret quod mictere debeat equos suos et arnensia ad hospitatorem apud quem debeant sequestrari ut dictum est. et idem intelligatur et sit de omnibus aliis hoficialibus forensibus dicti Communis usque ad sententiam sindicatus latam. De quibus equis et residuo salarii predicti satisfiat omnibus debentibus recipere secundum formam sententie et mandati sindicorum et si potestas et Capitaneus non servaverint et non fecerint cum effectu predicta in Centum libr. den. per suos sindicatores debeant condempnari. Et si in sindicatu potestatis et Capitanei et aliorum offitialium forensium daretur aliquis libellus propter quem deberent personaliter detineri quod non mictantur ad carceres. Set si fuerit potestas ille cui daretur talis libellus persona potestatis teneatur per Capitaneum populi in

suo palatio

ſuo palatio. Et ſi fuerit Capitaneus tene
atur eius perſona per Poteſtatem in ſuo
palatio quem recipere tenere cuſtodire et
ac poſt finem ſindicatus reaſſignare. Po
teſtas et Capitaneus recipiens ipſum cu
ſtodiam ſub pena .C. libr. den. ad petitio
nem ſindicatoris uel Comunis perusij et
protinus teneatur uſque ad ſententiam la
tam et ſi contra eum feretur condempna
toria eum mictat et mictere debeat ad car
ceres Comunis perusij ſtatim lata ſententia et
perſonali principaliter. ¶. Alij uero of
fitiales forenſes eo caſu quo detineri deberet
perſonaliter detineantur per dominum Ca
pitaneum populi detinendi et mictendi et
ut ſupra dictum eſt de Poteſtate et Capi
taneo et idem intelligatur in Judicibus et
Militibus et notarijs qui uenirent perſona
liter detinendi. Alia autem familia et bo
offitiales ſtent in hoſpitio in quo uoluerint
tempore ſindicatus non obſtante aliquo
ſtatuto ordinamento uel reformatione ge
nerali uel ſpetiali incontrarium loquente
¶ Et ad hoc ut fienda perſindicatorem
dictorum offitialium fieri et comode expli
cari poſſint Statuimus quod Poteſtas et Ca
pitaneus teneantur et debeant quinque die
bus ante finem eorum offitij et regiminis
reſtituere et reaſſignare maſſarijs Comu
nis perusij in maiori conſilio Ciuitatis et
perusij omnes et ſingulos libros et ſcrip
turas proceſſuum et eorum que facta fue
runt per ſe et ſuos offitiales toto tempore
ſui offitij et regiminis ab inde in antea
nullum offitium facere uel exercere poſſit
in Ciuilibus uel criminalibus nec in aliquo
alio actu Judiciario. Ita tamen quod termini
et dilationes cauſarum et proceſſuum
uertentium et pendentium in Curijs et
ipſorum dominorum. Poteſtatis et Capi

tanei non currant nec currere intelliga
tur uſque ad ſecundam diem Juridicam
incluſiue poſt reſtitutionem librorum
que fieri debet dicto ſucceſſori per Maſſa
rios dicti Comunis ſet ipſa ſecunda die
ſint in eo ſtatu in quo erant die reaſſig
tionis librorum factam per dictum pre
deceſſorem dictis maſſarijs et tertia die in
cipiant dicti termini currere ſi erit dies
Juridica et ſedebunt offitiales ad Jura red
dendum aliquo non obſtante. Dum tamen
carte librorum in quibus eſſent ſcripta et
nomina teſtium receptorum et non di
publicata reſtituant ita clauſas ſutas et
ſigillatas quod non poſſint uideri nec in
ſpici per ſindicatores qui debent dictum
offitialem ſindicare uel alium niſi per
ſucceſſorem quum diſcerni poſſint quas et
cartas ſindicatores predicti ita teneant
et conſeruant clauſas ſutas et ſigillatas
quod ipſe nec alius uidere uel legere poſſit
quouſque fuerint reſtitute ſucceſſori quas
reſtituere teneantur Maſſarijs Comunis
perusij facta ipſorum librorum examina
tione et tunc per ipſos Maſſarios reſtitu
antur ſucceſſori facta dicta reſtitutione li
brorum ¶. Preterea uolumus quod nota
rij malleficiorum Poteſtatis uel Capita
nei uel alius eorum notarius ipſis exiſte
tibus in offitio uel extra offitium ad ſin
dicatum nichil ab aliquo accipiant pro a
aliqua ſcriptura quam ſcripſerint uel
ſcribent ſet omnes ſcripturas quas cepe
rint ſcribere dum erunt in offitio ſuper
aliqua inquiſitione denumptiatione uel
accuſa uel alia quacumque re que non et
erunt cum alijs reſtitute ut dictum eſt
teneantur dum erunt in ſindicatu ad pe
titionem partis petentis pena uigintiquin
que libr. den. pro quolibet eorum ipſi ſcribere

et auctenticant et parti petenti sine
pretio restituere tam inquisitionem de
nuntiationem et accusam quam re
lationes et alia acta que scripserint sup
ipis. Et si contrafecerint puniatur qui
libet eorum in pena superius nomina
ta per Sindicatores eorum et stetur
de predictis sacramento partis petentis
sibi scripturas fieri cum uno teste. Et
predicta omnia et singula Potestas et
Capitaneus et quilibet eorum a suis
notariis faciant observari sub pena
centum libr. den. pro quolibet eorum
Et insuper volumus quod notarii
omnes tam potestatis quam Capitanei et
aliorum offitialium forensium tenean
tur et debeant omnes et singulas scrip
turas que contingent faciende per eos de
quibus rogati fuerint ponere in libris
processuum et actorum et aliarum scri
pturarum faciendarum per eos et om
nes libros quos scripserint ipis existen
tibus in offitio debeant auctenticare et
in fine eorum offitii restituere aucten
ticos. Ita quod semper appareant et de ipis
possit melius copiam volentibus exibe
ri. Et potestas et capitaneus et quili
bet eorum a suis notariis predicta fie
ri faciant sub pena centum libr. den.
pro quolibet libro non auctentico et
pro qualibet scriptura non posita in li
bro auferenda a dictis Potestate et Ca
pitaneo et aliis offitialibus forensibus
vel altero eorum contrafaciente et quin
quaginta libr. den. pro quolibet libro
non auctenticato et quolibet eorum no
tario contrafaciente auferenda et de hiis
penitus sindicentur.

De sindicatu potestatis et capitanei et
aliorum offitialium et de electione et offitio
eorum sindicatorum Rubrica.

Ad hoc ut sindicatus Potestatis — XIIII.
et Capitanei et aliorum sindici. Iudi
cis Iustitie sine aliqua suspitione proce
dat. Statuerunt et ordinaverunt quod ad
sindicandum Potestatem et Capitaneum
et eorum familiam eligantur et deputen
tur tres boni homines de populo perusi
no ad sacchettum et de sacchulo tam fac
to quam fiendo. Qui sacchettus fieri debeat
tempore quo sacchetti fiunt Priorum et
aliorum offitialium Comunis perusii
per illos bonos homines et extrahantur
de dicto sacculo die restitutionis librorum
dictorum offitialium in Consilio populi
qui tres boni homines sint et esse intel
ligantur sindici et sindicatores dictorum
offitialium pro cuius sindicatu trahere
tur et eius offitialium et familie qui
habeant et habere debeant secum unum
Iudicem forensem qui eligetur per offitia
les ad hoc deputatos vel deputandos a
quo possint recipere consilium et informa
tionem super dicto et de dicto sindicatu
et testes et eorum dicta recipiat et exami
net cui examinationi etiam adesse possit
dicti sindici et dictis sindicis consilium
dare de Iure tam super processibus factis
per Potestatem vel Capitaneum quam etiam
super hiis qui fient coram dictis sindicis
et etiam habere debeant unum notarium
qui de sacculo una cum dictis sindicis
extrahatur. Qui sindici et notarius dic
tum offitium die extractionis vel publi
cationis vel saltem die secunda tenean
tur acceptare et offitium predictum exe
cere pena Quingentarum libr. den. pro
quolibet et nichilominus ad dictum offitium

De sindicatu potestatis et cap. et aliorum offitialium et de electione et offitio eorum sindicatorum R.

acceptandum et exercendum per Poteſta
tem et Capitaneum de facto eligantur et
non obſtante aliquo ſtatuto uel ordinamen
to generali uel ſpetiali incontrarium lo
quente ¶ Volumus tamen quod non ob
ſtante dicto offitio quod poſſint aliud offiti
um ſi de ſaccbulo extraherentur acceptare
et exercere uel ſi elligerentur ad aliquod
aliud offitium poſt depoſitionem dicti of
fitii ſindicatus. Et habeant et habere de
beant dicti tres boni homines Iuriſdictio
nem et arbitrium auctoritatem et bayli
am in cognoſcendo procedendo ſententiando
quod et quam habent uel habere poſſent qui
cumque ad ſindicandum eligerentur per totum
populum peruſinum et eorum proceſſus
et ſententie ualeant et teneant et exe
cutioni mandentur tamquam ualerent et
Iudicum ordinariorum quorumcumque
poſſint tamen dicti ſindici procedere ſum
marie et de plano et ſine ſtrepitu et fig
ura Iudicii et ordine iuriſdictiario non
ſeruato ¶ Item ordinauerunt quod a
die extractionis et publicationis dictorum
trium bonorum hominum uſque ad prima
diem poſt finem offitii incluſiue dictorum
Poteſtatis et Capitanei et non poſtea
quilibet uolens libellum porrigere ſiue li
bellos poſſit et debeat exibere et porrigere
et deinde non audiatur a dictis ſindicato
ribus ſuper quibus dicti ſindici poſſint et
debeant cognoſcere procedere et diffinire
et ferre ſententiam ſuper omnibus tam
in Inquiſitione generali quam etiam libellis
Octaua die a die finiti offitii incluſiue
computando et intelligatur finitum of
fitium elapſo ultimo die temporis et in
electione contento quam ſententiam fer
re debeant de die et ante pulſationem
ueſperarum ſub pena et ad penam dic-

ſindicatoribus auferenda et aufferenda
per Maiorem ſindicum Communis peru
ſii tempore eorum ſindicatus Centum
librarum denariorum pro quolibet dictorum ſindicorum
Et teneantur et debeant notarius pre
dictus ſcribere quod ante ueſperas ſententia
lata extitit et inde facere publicum in
ſtrumentum quod ſuffitiat ad condemp
nationem dominorum ſindicatorum et
dictorum Coram maiori ſindico tempo
re eorum ſindicatus. Et ubi et eo caſu quo
nullus libellus datus fuerit uel ſi datus
et reuocatus fuerit uel retractus quod fieri
poſſit ante litis conteſtationem quod dicti
ſindici teneantur ſententiam ferre ſexta
die a die finiti offitii dictorum offitiali
um incluſiue computando ¶ Item
quod dicti ſindici poſſint et debeant uidere
et examinare uideri et examinari face
re per dictum iudicem et Iudices cedu
las. Inquiſitionum et accuſationum
miſſas ad dictos maſſarios tempore eorum
offitii et proceſſus miſſos per ipſum Poteſta
tem et Capitaneum uel eius curiam. ca
mere Maſſariorum Communis peruſii et
de quibus proceſſibus dicti maſſarii eis
copiam facere teneantur pena Centum
librarum denariorum pro quolibet dictorum Maſſario
rum ſi negligentes fuerint in predictis et
et etiam de proceſſibus reaſſignatis et re
aſſignandis per quinque dies ante ut
dictum eſt ut quilibet uolens poſſit debeat
habere copiam quandocumque uoluerit
et petierit quam copiam tam Poteſtas
quam Capitaneus cui libri dictorum proceſ
ſuum reaſſignati fuerint uel Maſſarii
uel alii offitiales penes quos propter
uacationem Poteſtatis uel Capitanei
uel alia de cauſa dicti libri forſitan rea
ſſignarentur teneantur et debeant pena

ducentarum libr. den. pro quolibet exi
bere copiam cuicumque et quandocumque
petenti quam copiam etiam dicti ſindi
catores exiberi faciant cuicumque quibus
ſindicatoribus a quocumque pro predictis
debeant obediri non obſtante aliquo alio
in contrarium loquente. ¶ Item ꝙ
in omnibus agendis ſuper dicto et cau
ſa dicti ſindicatus dicti boni homines ſit
et eſſe debeant omnes tres uel ſaltem duo
ex eis preſentes et in concordia et ubi de
sacchetto extraheretur aliquis mortuus ul
infirmus ul abſens adeo quod offitium eo
modo exercere non poſſit uel condempna
tus a dicto offitiali ſindicando ipe ul fili
us uel nepos exfilio uel frater carnalis a
quinquaginta libr. ſupra trahatur ſubſti
tutus qui fieri debeat in dicto ſacchetto.
¶ Item ꝙ dicti boni homines et eorum
notarius habeant et habere et percipere.
poſſint et debeant pro eorum ſalario a
maſſarijs cois peruſij tres florenos auri
pro quolibet eorum inſa ſolum eorum e
electione et publicatione de ſacchetto et ſi
ne alia apodixa precepto uel mandato
quod ſalarium dicti Maſſarij eiſdem bo[n]is
hominibus et notario dare et ſoluere te
neantur. Item ꝙ notarius dictorum ſindi
corum teneatur et debeat ſtatim lata ſen
tentia ipius ſententie dare copiam in pu
blicam formam Poteſtati uel Capitaneo
ſindicato ad petitionem ipius Poteſtatis
uel Capitanei uel cuiuſcumque alterius
petentis pro eis uel altero eorum. Et p
mercede ſcripture ipius ſententie accipe
poſſit unum florenum auri ad plus ſi
ne aliqua alia ſolutione ul ſatiſfatione
recepta uel recipienda pena ipi notario
contrafacienti. Centum libr. den. in qua
pena ſtatim per maiorem ſindicum ex
offitio ipius ſindici uel ad petitionem
cuiuſcumque debeat de facto condempnari
ſimili pena eidem maiori ſindico ſi negli
gens fuerit in predictis aliquo alio genera
li uel ſpetiali non obſtante. ¶ Item ad
hoc ut offitialium Sindicatus procedat pa
cifice et ſine aliqua contentione inter Ci
ues. Statuimus ꝙ nullus cuiuſcumque con
dictionis exiſtat tempore quo dicti ſindica
tores ſedebunt ad Ius reddendum cum eo
rum Iudice notario ſub uolta ſancti Her
culani in loco conſueto ad ſedendum audeat
uel preſumat aſcendere ſcalas primas dic
te uolte nec ſtare in eccleſia ſancti Lauren
tij iuxta locum ubi ſedere debent dicti ſindi
catores. Videlicet quantum protendit cap
pella ſancti herculani nec ad feneſtram
ferratam iuxta dictam capellam ſancti
herculani ſed cum ſotiabunt aliquem de
dictis offitialibus remanere debeant in pla
tea iuxta dictas ſcalas et quicumque con
trafecerit puniatur pro qualibet vice per
Poteſtatem ul Capitaneum in decem
libris den. de quo ſpetialiter inquirere de
beant et familiam mictere cum Milite
ad uidendum ſi aliquis Ciuis peruſinus
dictas ſcalas aſcenderit uel intra eccleſia
ſteterit ut dictum eſt et repertos culpabi
les punire in dicta pena et dicti ſindica
tores debeant banpnum facere per preco
nes dicti Comunis ꝙ nullus Ciuis debe
at aſcendere dictas ſcalas nec ſtare in dic
ta eccleſia ne aliquis pretendere ualeat
ignorantiam. poſſint tamen licite et impu
ne omnes uolentes libellos porrigere aſcen
dere dictas ſcalas et ante dictos ſindicos
ire et ſtare et cauſam ſuam proſequi et
teſtes producere et ante dictos ſindicatores
ducere et adeſſe cauſe ſue cum uno procu
ratore tantum cui procuratori liceat aſce

dere et ſtare teneatur tamen dictus porri
gens libellum uel petitionem dare in ſcrip
tis teſtes dictis ſindicatoribus ne poſſit ſindi
catus conuicti qui teſtes ſtare non poſſint
niſi tempore quo uenerint ad Jurandum
uel deponendum eorum dicta. ¶ Jtem
ut Juſtitia fiat omnibus uolentibus con
queri de dictis offitialibus. Et dicti ſindica
tores plenam poſſint omnibus exibere iu
ſtitiam. Statuerunt quod nullus de dictis of
fitialibus poſtquam fuerint extracti de ſacculo
et publicati poſſit ingredi palatium domi
norum Priorum artium Ciuitatis perusii
durante dicto eorum offitio ſindicatu ſub
pena ducentarum. libr. den. pro quolibet et
que pena per eorum ſindicatorem debeat
auferri et ſingulariter de hoc ſindicari. Et
quod dominus Prioribus non ſit licitum ali
quem de dictis offitialibus ad eos uocare in
nec dictum eorum palatium ingredi per
mictere nec aliquem de predictis ſindicato
ribus capi uel detineri facere durante dic
to ſindicatu per ſe nec per aliquem offitia
lem dicti Comunis ſub dicta pena nec a
liquod ordinamentum facere nec conſen
tire quod fiat quod redundet in preiuditium
Offitii dictorum ſindicatorum uel aliquod
impedimentum tribuat quo minus libere
et ſine aliqua contemptione. Juris uel fac
ti. dictum eorum offitium exercere poſſit
ad penam et ſub pena Quingentarum li
brarum den. pro quolibet Priore de quibus
expreſſe debeant ſindicari ad petitionem et
cuiuſcumque petentis uel denumptiantis et
talis petens uel denumptians habeat tertia
partem banpni a Maſſariis Comunis pe
rusii ſine aliqua alia apodixa precepto uel
mandato. Poſſint tamen Priores et Came
rarii cum erunt numero ſeptem ex prioribus
Triginta Camerarii preſentes et uiginti.

inconcordia et mictere pro eiſdem ſindi
catoribus et ipſos rogare et inducere ubi et
uiderint conuenire ad benignam tractatio
nem de dictis offitialibus ne aliquis er
roneus poſſit facere illud quod non eſſet
de honore Comunis perusii. Contra et
predictos offitiales

De quibus et quomodo ſindicentur po teſtas et capitaneus et maior ſindicus et eorum offitiales Rubrica.

Potestas et Capitaneus et maior
ſindicus. Judex iuſtitie et offitialis
dampnorum datorum et quilibet alius
offitialis et quilibet eorum et qui tempo
ribus futuris erunt uel cum altero eorum
ſteterint in Ciuitate perusii finito ſuo offi
tio et regimine debeant examinari et ſin
dicari per Sindicos ad hoc deputatos uel
deputandos ſuper eo quod dicti dni. Poteſtas
Capitaneus maior ſindicus. Judex iuſtitie
et quilibet alius offitialis uel ſotii uel Iu
dices uel Notarii eorum uel aliquis eorum
reperiretur defraudaſſe de auere Comunis
perusii uel alicuius ſpetialis perſone fur
tum uel robariam commiſiſſe uel barac
tariam in quadruplum quantitatis de
fraudate ſubtracte uel derobbate uel per
baractariam habite debeat condempnari
¶ Et non poſſit eis uel alicui eorum re
dari licentia uel concedi abſolutio aliqua
per conſilium aliquod uel alio modo quo mi
nus examinetur et ſtent ad ſindicatum et
ſecundum formam ſupradictorum ſtatu
torum. Et priores et Camerarii non po
ſſint ordinare nec reformare nec etiam
Priores proponere nec etiam notarius et
ſcribere nec etiam aliquis arengare quod an
te tempus a ſupradicto ſtatuto ordinatum

De quib. et quomodo ſindicentur potestas et cap. et maior ſindicus et eorum offitiales Rª

26

Rb.

abſoluatur ita quod ad ſindicatum non ſtet
Et ſi Priores uel aliquis de predictis con
trafecerint puniatur pena ducentarum
libr. den. pro quolibet de quo expreſſe
debeant ſindicari per eorum ſindicatore
dicti Priores Camerarij et notarius et
alie ſingulares perſone per Poteſtatem
et Capitaneum in dicta pena debeant
condempnari facta probatione quod con
trauenerint per duos teſtes de auditu et
accuſator uel denumptiator habeat ter
tiam partem banpni a maſſarijs co
munis peruſij ſine alia apodixa prece
pto uel mandato cuius quod uenient in
Comunij et ſi Poteſtas et Capitaneus
in predictis fuerint negligentes ſimili
pena puniantur tempore eorum ſindi
catus nec etiam tempore ſindicatus
poſſit per Priores et Camerarios mitti
ad aliquam terram uel locum ſub quo
cunque colore ut ex hoc euitetur quo
minus ſtare debeat et ſtet ad dictum
ſindicatum. Et Poteſtas et Capitaneus
et quilibet dictorum offitialium et qui
libet eorum ſeu aliquis de eorum fami
lia ſeu aliquius eorum examinentur
ſecundum tenorem et formam preſen
tis Capituli et aliorum Capitulorum
populi peruſij. Et ſi Poteſtas et Capita
neus per ſe uel alium dictam licentia
petierit uel in conſilio aliquo aliquid
contra predicta proponeretur uel pro
poni faceret uel permicteret arengari
in aliqua arenga ſeu congregatione
ſoluat de ſuo Comuni peruſij Quinqua
ginta libr. den. Et ſi aliquis in aliquo
conſilio uel arengha uel parlamento
uel congregatione uel adunantia ſu
rexerit et dixerit quod Poteſtas et Capi
taneus Maior ſindicus et Iudex iuſtitie

uel alius offitialis dicti Comunis fore
ſis uel aliquis de ſuis familiaribus uel
familia abſoluatur et non examinetur
Maior Sindicus Comunis peruſij te
neatur ei auferre nomine pene et bap
ni Quingentarum libr. den. Et ſi dic
tam penam ſoluere non poterit ei lin
guam faciat amputari. ita quod de cetero
non loquatur. Et ſi ad hoc faciendum
dictus Maior ſindicus fuerit negligens
dictam penam pecuniariam de ſuo ſoluere
re teneatur. Et huic capitulo per aliud capitulum
ordinamentum factum uel faciendum
non ualeat aliquid derogari ¶ Debe
ant etiam examinari et ſindicari de
omnibus que continentur in ſtatutis
populi ſupradicti et ſecundum formam
ipſius ſtatuti et Iuris ¶ Et quia ſo
let indubium reuocari. Vtrum poſſint
dicti ſindicatores cognoſcere contra pre
dictos de certis criminibus de quibus cer
tum tempus datur ad accuſandum et
dictum tempus currit tempore eorum
regiminis in criminibus predictis et po
ſtea dicatur quod offenſi non poſſint eos
accuſare poſt lapſum dicti temporis et
ſic tranſeunt impuniti quod eſt ualde abſo
num et abſurdum audire. Pro certo Sta
tuimus quod de omnibus malleficijs
que per eos committerentur uel per eo
rum offitiales uel per eorum familia
res tempore eorum offitij teneantur ipſi
Poteſtas et Capitaneus et eorum offi
tiales et familiares rationem reddere et
reſpondere coram predictis et ipſi ſindi
ci poteſtatem et Iuriſdictionem cogno
ſcendi habeant et puniendi non obſtan
te aliquo lapſu termini aſſignati per
legem aliquam ad accuſandum qui ter
minus laberetur ante finem eorum

offitii et tam Potestas et Capitaneus
pro se ipsis et pro eorum offitialibus et
familiaribus quod etiam ipsi offitiales pro
se ipsis teneantur de commissis per ipsos
offitiales et familiares etiam tenean
tur pro se ipsis respondere et ipsi condep
nari possint et contra eos executio fieri
non obstante quod potestas et Capitane
us pro eis promiserint et teneantur ac
si principaliter ad hec se obligassent. Et
hec auctoritate presentis legis. Et etiam
exbampniti et condempnati Communis
perusii qui fuerint exbampniti et condep
nati tempore ipsorum sindicatorum pos
sint per eorum procuratores accusare et
conqueri de eorum exbampnimentis et
condempnationibus per procuratorem si
ue procuratores ad hec habentes specia
le mandatum coram dictis sindicatoribus
tempore sindicatus et accusationem pro
sequi possint et iurare fideiussores dare
et omnia facere que requiruntur usque
ad finem probationem et sententiam a
audire non obstante quod essent procurato
res exbampnitorum et condempnatorum
et executionem petere. Et hec intelligi
debeat cum conquererentur uel accusa
rent de eorum exbampnimento et con
dempnatione iniuste lata et non aliter
ullo modo. Et quilibet offitialis Comu
nis perusii debeat sindicari et rationem
reddere de suo offitio et gestis et gerendis
per eum non obstante quod diceretur in ali
qua sua electione uel statuto quod non de
beat sindicari et predicta locum habeant
in futuris. ¶ Et ne Potestas uel Capi
taneus uel a[?]duor sindicibus et Iudex iu
stitie uel alter eorum uel alterius eorum
offitiales aliqui faciant contra ius et iu
stitiam. Volumus quod ipsi Potestas uel

Capitaneus et quilibet eorum et eorum
et cuiuslibet eorum offitiales tempore
quo sindicabuntur prorsus debeant et
possint sindicari ad petitionem cuius
cumque petentis ipsos uel alterum eorum
si fecisset aliquid occasione eorum et cui
libet eorum offitii contra Iustitiam et
formam statutorum et ordinamento
rum Communis et populi perusii. Et ipsi
Potestas et Capitaneus et a[?]duor sindi
cus et Iudex iustitie et eorum et cuiusli
bet eorum offitiales teneantur super pre
dictis et in predictis tam iudicio sindicato
ri eorum pro Communi quam aliis personis
petentibus ut dictum est superius respon
dere et iuditio permanere et super pre
dictis comparere coram dictis sindicatori
bus ipsorum terminis eis uel eorum uel
alteri assignandis quod si non fecerint
habeantur pro confessis et possint post
modum condempnari non obstante ali
qua petitione sapientis uel aliquo alio
quod possit in contrarium allegari. Et non
possint dicti offitiales et a[?]duor sindicus
Iudex iustitie eorum Sindicatus habere
in eorum et cuiuslibet eorum subsidium
et fauorem aliquem aduocatum uel
procuratorem nisi suos offitiales tantum
ad penam Centum. libr. den. ¶ Et si
ille qui de Potestate uel Capitaneo uel
a[?]duori sindico et Iudice iustitie uel al
tero de eorum offitialibus seu familiis
conquereretur quod sibi contra ius et iusti
tiam fecerint et contra formam statuto
rum et ordinamentorum Communis
et populi perusii fuerit conquestus et
non probauerit accusationem uel pe
titionem quam contra eos fecerit uel
altero eorum seu altero de eorum fami
liis uel non ostenderit de iure uel per

ſtatuta ul' per ordinamenta. Comunis
et populi peruſij. id qd per eos factum
fuiſſet de iure factum non fuiſſe con
dempnetur pro qualibet uice in Centu
lib͞r. d͞n͞r. Comunj peruſij ſoluendorum. ſi
tamen exbampnitus et condempnatus
Comunis peruſij accuſaret aliquem ex
dictis. Poteſtate et Capitaneo et Maio
ri Sindico exqua accuſatione reſultaret
pena perſonalis principaliter ul' indefec
tum et talem accuſationem non proba
ret ſoluat nomine pene Centum lib͞r
d͞n͞r. Comunj peruſij inquibus quantita
tibus predicti et quilibet predictorum co
dempnentur per ipſos ſindicatores inea
dem ſententia quam tulerit de Poteſtate
uel Capitaneo uel Maiori Sindico et
Iudice iuſtitie abſoluendo uel altero de
ipſorum offitialibus ſeu famulijs quam
condempnationem infra tertiam diem
poſt ſententiam latam notarius dictorum
ſindicorum teneatur dare et adſignare
tribus bonis hominibus ſuper exequtio
nibus deputandis ut faciant fieri exequ
tionem de dictis condempnationibus pe
na dictis ſindicatoribus ſi non condemp
nauerint et dicto notario ſi non dederit
uigintiquinque lib͞r d͞n͞r. Maſſario Comu
nis peruſij ſoluendorum ¶ Et qd tenean
tur etiam Poteſtas et Capitaneus et
quilibet dictorum offitialium ſindicando
rum Sindicatoribus eligendis futuris
temporibus prima uice qua uenerint
ad reſpondendum et conparuerint coram
eis et per ipſos ſindicatores cogantur
iurare ad ſancta dei euangelia et ſolem
pnes promiſſiones et obligationes face
re Iudici ſindichatori ſiue Iudicibus ſin
dicatoribus Comunis peruſij qd ſi occa
ſione alicuius offitij. quod feciſſent ipſi
uel alter eorum uel aliquis ex eorum offi
tialibus in Ciuitate peruſij condempna
rentur in aliquo ipſi uel alter eorum no͞
conquerentur ad aliquam aliam Curiam
nec coram aliquo preſide nec petent nec
peti facient in terra eorum uel alterius eo
rum repreſalias contra Comune peruſij
uel ſingulares perſonas ipſius Comunis
nec licentiam aliquam reprehendendi ul'
aliquam retinendi occaſione predicta et
qd occaſione predicta non habebunt recur
ſum ad eorum uel alterius eorum terram
nec alibi ipſi nec aliquis eorundem et etia
renumptiare teneantur omnibus benefi
tijs eis uel alteri eorum conpetentibus. et
finem et refutationem ante ſententiam
ferendam per ſuum ſindicatorem facere.
eiſdem Iudici et Sindicatori uel Iudicibus
et ſindicatoribus de omni eo quod ex tunc
Comunj peruſij petere poſſet ex cauſa
predicta et Comune peruſij ei in aliquo
minime teneatur Et hec ſignificentur ei
in licteris que mictuntur pro eorum elec
tione et ſi dicti Sindicatores non fecerint
puniantur pena Uigintiquinque lib͞r
d͞n͞r pro quolibet eorum. per Maiorem ſi
dichum dicti Comunjs peruſij ¶ Et Iu
dices Poteſtatis et Capitanei. Comunis
peruſij qui pro tempore erunt in offitio
et doctores ſalariati a Comuni dare debea
nt et teneantur eorum conſilium et fauo
rem ſindicatoribus et Iudici predictorum
Sindichatorum Poteſtatis et Capitanei
et Maioris ſindici quotiens fuerint a
dicto Iudice et Sindicatoribus ad predic
ta requiſiti ſine aliquo ſalario ad penam
uigintiquinque lib͞r. d͞n͞r. a quolibet con
trafaciente pro qualibet uice auferendam
pro Comuni ¶ Inſuper uolumus qd
quicunque dixerit aliquam iniuriam

verborum contra Potestatem vel Capita
neum vel Maiorem sindicum et Iudicem
Iustitie vel aliquem alium offitialem
Comunis perusii vel aliquem suorum
offitialium vel Iudicem forensem stante
ad consulendum sindicatoribus dum
stabunt in Civitate perusii ad faciendum
se sindicari puniatur pro vice qualibet
in Centum libr. den. pro quolibet verbo
et qualibet vice. Quam penam Potestas
et Capitaneus videlicet quicumque ipso
rum denumptiatum fuerit a quocumque
auferri faciat de facto habita probatione
per unum testem de veritate sine alio pro
cessu sumarie et de facto et sine aliqua se
ntentia quam penam si non abstulerint et
solvi fecerint puniantur in ducentis. libr.
den. per eorum sindicatores tempore sin
dicatus. Insuper quod nulla persona de
Civitate vel Comitatu perusii audeat
in sindicatu ensemare Potestatem vel ca
pitaneum vel alterum eorum nec cum
eis vel alterum eorum comedere vel bi
bere et qui contrafecerint in aliquo predicto
rum. Quinquaginta libr. den. Comuni
perusii solvere teneatur et de predictis qui
libet valeat esse accusator. Item volu
mus statuentes quod dicti sindicatores et
Iudices qui erunt ad dictum offitium tene
antur et debeant accipere petitiones libel
los et accusationes tam civiles quam crimi
nales exibendas contra predictos offitiales
seu alterum eorum seu alterius eorum
offitiales et familiares et statim faciat
porrigentem Iurare ad sancta dei evan
gelia vera esse que in libello petitione vel
accusatione continentur. Et quod nichil
calupnie committent vel facient in Causa
quod sacramentum libelli petitionis sive
accusationis porrectio fieri possit presente
et absente parte. que porrectio et sacrame
ntum habeat vim contestationis litis le
gitime facte. et per Iudicem possit in di
cta causa procedi sine aliqua alia respon
sione vel contestatione ac si esset lis legi
ttime contestata. sumarie de plano sine
strepitu et figura Iuditii et sententia fer
ri diebus etiam feriatis in honorem dei
Reservatis nichilominus omnibus legi
timis exceptionibus et defensionibus dic
tis offitialibus et familiaribus dilatoriis
declinatoriis et peremptoriis in quibus
dicta litis contestatio nullum preiuditium
eis possit afferri. Item teneantur pre
dicti Potestas et Capitaneus et Maior sin
dicus et Iudex iustitie et offitialis dampno
rum datorum. et quilibet alius offitialis
Comunis perusii vel eorum vel alterius
eorum offitiales respondere positionibus
vel per procuratorem habentem ad hoc
spetiale mandatum que dabuntur contra
eum vel eos per quancumque personam in
termino eidem dando per Iudicem qui si
dicabit eidem quod si non fecerit habeatur
pro confesso et contra eum procedi possit
ac si positionibus respondisset confitendo
non obstante aliqua appellatione nec pe
titione per eum vel alterum eorum facta
de sapiente dummodo ipse petitiones per
sacramentum ponentis sint posite contra
eum et quod Iudex qui erit ad sindicandum
predictos Potestatem vel Capitaneum
seu Maiorem Sindicum et Iudicem
iustitie vel alium offitialem dicti Comu
nis teneatur et debeat de omni eo quod
non fecisset et facere debuisset et de hys
que gessisset et gerere non debuisset ipse
vel aliquis eius offitialis vel familiaris
contra formam statutorum et ordiname
torum Comunis et populi perusii. Et de

omnibus que continentur inſtituto ı
Comunis peruſij puniet et condempn
aret quod ſi non facerent. Centum. libr.
den. Comuni peruſij ſoluere teneatur
Volumus inſuper et ordinamus quod
nullus Comes. uel Marchio uel Miles
quiuis alius de prole militari uſque in
quartum gradum nec eorum familia
res audeant uel preſummant tempore
ſindicatus aſſotiare aliquem poteſtatem
uel Capitaneum Maiorem ſindicum
et Judicem Juſtitie uel alium offitialem
Comunis peruſij ſindicandum ad decem
paſſus prope uoltam ſancti herculani
uel locum ubi ſindicabitur. Jta quod paſſ⁹
quilibet ſit quinque pedum. nec perſo
naliter ire debeat ad accuſandum uel
petitionem dandum pro ſe nec pro alio
contra aliquem ſindicandum. ſet per
procuratorem poſſint predicti Magna
tes accuſare et denumptiare et admic
tatur pena cuilibet contrafacienti con
tra predicta uel aliquod predictorum ı
Quinquaginta libr. den. et dominus qui
ſtabit ad ſindicatum ſi aſſotiaretur per
aliquem ex predictis contra formam ı
dicti. C. puniatur per Poteſtatem et Ca
pitaneum Jn Centum libr. den. de facto
nullo Juris ordine uel ſententia requi
ſitis. Cum Judex. Sindici et Notarius
ſtare debeant et ſedere ad bancham ſub
uolta ſancti herculani. horis conſue
tis a campana que de mane pulſatur
ad ſedendum uſque ad pulſationem cā
pane que pulſatur ad leuandum. Jta quod
quilibet de ipſis poſſit habere copiam. ⁊
ſimili modo de ſero ſub pena et ad pena
Viginti quinque libr. den. pro quolibet
eorum et qualibet uice qua non ſederet
de quo expreſſe debeant ſindicari et quili

bet eſſe ualeat eſſe accuſator. et de hys qui
fecerunt contra ius et iuſtitiam uel per
gratiam quam ſolent ſepe facere in cā
uſis Ciuium uel forenſium habentium
cauſam Coram eis. Ad quod offitium
nullus poſſit eligi uel uocari uel eſſe ad
ſindicandum aliquem dictorum offitia
lium ad quem uenit eligendum uel elec
tionem offitij preſentandum ipſe uel ali
quis de ſua familia nec etiam Judex ali
quis eſſe poſſit pro conſultore. nec eligi ı
ualeat qui ſtaret in offitio tempore elec
tionis cum aliquo Ciue peruſino uel ſta
re deberet de proximo per duos menſes ⁊
ſi dictus Judex acceptaret dictam electionem
aliquod ſalarium habere non poſſit et ele
ctio ſit ipſo Jure nulla. Et conſeruatores
monete nec Maſſarij Comunis peruſij
dictum ſalarium ſoluere non poſſint. Et
ſi ipſa ſententia per ipſos ſindicatores qui
ad ſindicationem predictam erunt depu
tati non feretur infra tempus ſuperi
us declaratum poſſit Poteſtas uel Capi
taneus uel Judex Juſtitie et quilibet ali
us offitialis Comunis peruſij et eorum
et cuiuſlibet eorum offitiales et familia
res impune recedere et ad domum propri
am redire abſque alia licentia uel ſen
tentia abſolutoria aliquo capitulo non
obſtante. Sindicatores autem contra fa
cientes puniantur pro uice qualibet Jn
Trecentis libr. den. Jubemus ſtatue
tes quod ſemper tempore examinationis
et ſindicatus Poteſtatis. et Capitanei ı
et aliorum offitialium predictorum exa
minentur et uideantur et examinari et
uideri debeant condempnationes ipſorum
Poteſtatis et Capitanei et aliorum offi
tialium cum copia et libro condempna
tionum que dantur Notario Priorum.

Amnium. et si qua condempnatio fuerit sub
recta uel remota debeat rescribi et remic
ti intra ipsas condempnationes. Et si q̃
condempnatio inueniretur abolita sub
tracta amota uel cancellata. et reperie
tur uel sciretur ille qui hec fecerit puni
atur in quadringentis libr. den. ¶ Sta
tuimus et ordinamus quod sindicatores et
offitiales qui erunt ad sindicandum et
examinandum Potestatem uel Capita
neum uel alios offitiales Comunis pe
rusij. et eorum uel alicuius eorum fami
liares seu Judices milites notarios do
micellos seu beruarios uel alios familia
res non possint nec debeant aliquo modo
expresse nec tacite confiteri uel affirmari
uel ponere aliquid per quod potestas uel
capitaneus uel alius offitialis uel aliquis
predictorum possit in aliquo releuari uel
iuuari nec tales sindicatores super hec
debeant interrogari et si confitaretur uel
affirmaret uel poneret uel super hec in
terrogaretur talis confessio et affirmatio
et positio et interrogatio et confessio sit
ipso iure nulla et pro non facta in omi
bus habeatur ¶ Possint tamen dicti
sindicatores interrogari negare et confi
teri ut eis uidebitur de numero equorum
et de ipsis equis. et de numero iudicum
et de ipsis Judicibus et de numero mili
tum et de ipsis militibus. et de numero
notariorum et de ipsis notarijs et de nu
mero domicellorum beruariorum et fa
miliarium quos in offitio habere debuit
potestas et Capitaneus uel alius offitia
lis sicut debuit habere uel non habuerit
et si infra tempus statutum uenerit ad
dictum regimen. Et quicumque iuerit
ad eligendum uel ad electionem portan
dam Potestati uel Capitaneo siue fuerit
sindicus siue bonus homo uel notari
us non possit toto tempore illius Pote
statis uel Capitanei qui electus fuerit
intrare intra portam claustri Capita
nei. silicet qui iuerit pro capitaneo nec
intra portam. loce potestatis qui iuerit
pro Potestate pena ducentarum libr.
den. pro qualibet uice contrafaciente et
de hec quilibet ualeat esse accusator et
habeat tertiam partem banpni. ¶ Et
sub dicta pena nullus qui iuerit pro se
dicto maiori uel Judici iustitie uel pro
offitiali dampnorum datorum uel alio
offitiali possit intrare domum habita
tionis offitialis pro quo iuerit durante
tempore offitialis pro quo iuerit nisi
propria questione et tempore quo iura
redduntur in palatio inferiori.

De offitio maioris sindici et eius salario Rubrica.

Ad hec ut Comune perusij pro sa
larijs offitialium diuersorum et
etiam in conductione domorum set pro
habitationibus ipsorum offitialium ni
mium non grauetur et pecunia in co
muni conseruetur. Statuerunt et ordi
nauerunt quod offitium maioris sindici et R. d. j.
utilis conseruatoris. et Capitanei custo
die Ciuitatis et burgorum. et offitium
Judicis iustitie et appellationum et dap
norum datorum ex nunc auctoritate
presentis legis intelligantur et esse sint
unita et per unum regi gubernari et
exerceri debeant et non per plures et
qui ad dictum offitium eligetur sit et
maior sindicus utilis conseruator. Ca
pitaneus custodie Ciuitatis et burgo
rum. Judex iustitie et appellationum
et offitialis dampnorum datorum et

nullitatum et reductionum arbitrorum
ad arbitrium boni viri. et Capitaneus
generalis custodie Ciuitatis perusij q
officia exercere poſſit teneatur et debeat
ſecundum leges et ſtatuta loquentia et
diſponentia de dictis offitijs et habeat et
habere debeat pro ſuo ſalario ſeptingentos
quinquaginta florenos auri de ſex men
ſibus in ſex menſes et non plures et ſtare
debeat in Ciuitate peruſij cum offitialibus
familijs infraſcriptis. In primis habere de
beat unum Iudicem doctoratum de cuius
inſtrumento doctoratus fidem facere debe
at infra octo dies a die initiati offitij co
putandum coram cancellario Comunis
peruſij uel coram conſeruatoribus mone
te dicti Comunis Item habere debeat duos
ſotios expertos et ſufficientes et octo exper
tos notarios et triginta famulos de quibus
triginta famulis quatuor ſint domicelli
et quatuor equos quorum tres ſint armi
geri. Valoris triginta florenorum auri ad
minus pro quolibet alter uero adminus
octo florenorum auri cum quibus offitia
libus familiaribus et equis teneatur et de
beat ſtare in Ciuitate peruſij. et dicta offi
tia ſollicite et fideliter exercere per dictum
tempus ſex menſium et unicuique iuſtiam
facere in quolibet dictorum offitiorum ſer
uando formam in omnibus dictis offitijs
dictorum ſtatutorum comunis peruſij.

¶ Item ordinauerunt et prouiderunt quod
electio predicti Maioris ſindici. Iudicis iu
ſtitie et dampnorum datorum et aliorum
offitiorum fiat et fieri debeat per duos
bonos homines de populo peruſino qui
extrahi debeant de ſacculo et cum eis unus
notarius qui etiam de ſacculo extrahatur
de quo ſacculo extrahi debet notarius qui
ire debet cum electoribus Poteſtatis et Ca-
pitanei et eligant et elligere debeant. mi
litem uel nobilem virum et de prole mili
tari guelfum et de uera parte guelfa et quod
non poſſit eligi nec eſſe de aliquo loco qui
ſit prope confinia Ciuitatis et Comitatus
peruſij per quadraginta miliaria eiuſque
offitiales per triginta nec de illis terris de
quibus nunc eſſet ~~uel tunc~~ Poteſtas uel
Capitaneus dicte Ciuitatis et ſtet et ſta
re debeat finito ſuo offitio ad ſindicatum
ipse et ſui offitiales et familia in Ciuitate
peruſij per ſex dies continuos ad reddendum
rationem de ſuo offitio et adminiſtratione
tam pro ſe quam pro ſuis notarijs et eius fami
lia et ſexta die ante ueſperas debeat ferri ſen
tentia per dictos ſindicatores ad penam
qua tenentur ſui Sindicatores Poteſtatis
et Capitanei

¶ Qui Maior ſindicus iu
dex Iuſtitie et dampnorum datorum ſindi
cari debeat per duos bonos homines cum
notario de quibus debeat fieri ſacchettus et
per viam ſacchetti eligantur qui ſindicatores
ipſum ſindicare debeant et ſuos offitiales
et familiares de hijs de quibus ſindicari
debent ſecundum formam ſue electionis et
dictis ſindicatoribus licitum ſit eligere
unum conſultorem qui habeat et habere
debeat a Maſſarijs Comunis peruſij pro
ſuo ſalario duos florenos auri. viſa ſua ele
ctione et ſine alia appodixa precepto uel
mandato et ſic obſeruetur de Sindicatoribus
conſultoribus et notarijs durante preſen
tibus ſacchulis. Quibus uero finitis inſaccule
tur conſultor una cum ſindicatoribus et
notarijs ſupradictis. Qui ſindicatores et
notarius habeant et habere debeant a Ma
ſſarijs comunis peruſij ut dictum eſt pro
eorum ſalario quinque libr. den. pro quo
libet eorum pena dictis Maſſarijs ſi infra
tres dies poſt finitum offitium ſindicatus

non soluerint. Quinquaginta libr. den.
eis aufferenda de facto per eorum sindica
torem / et si inventum fuerit quod ipse vel et
eius Iudex notarius vel aliquis de sua fa
milia aliquid extorsisset seu illicite recepi
sset ultra salarium suprascriptum puniat
et condempnetur in quadruplum Comuni
perusij applicandum et in restitutione eius
quod ultra salarium recepit faciendi illi a
quo receptum fuerit accepisse. Et omnes le
ges que loquntur de sindicatu Potestatis et
Capitanei locum habeant et observentur et
in sindicatu maioris Sindici et Iudicis iusti
tie Capitanei et dampnorum datorum.
¶ Salarium vero dicti sindici ei soluatur in
hac forma et non aliter ullo modo scilicet
primo mense sui offitij tertia pars salarij et
in medietate temporis eius offitij alia tertia
pars. Alia tertia pars penes conseruatores
monete Comunis perusij remanere debeat
quam dicti conseruatores penes se teneant
in sequestro paratam usque ad finem sui sin
dicatus. Et si fuerit in aliquo condempnatus
Comunj perusij vel spetialibus personis et
soluatur de ipsa parte salarij usque ad concur
rentem quantitatem. Et etiam equi et ar
nensia in sequestro debeant poni ad peti
tionem sindicatorum suorum apud hospi
tatorem secundum quod tenentur Potestas
et Capitaneus Comunis et populi perusij
et eidem modus soluendi et sequestratio ob
seruetur in alijs offitialibus forensibus dicti
Comunis nec ad aliquos fideiussores dan
dos tempore sindicatus teneantur. ¶ Insu
per teneatur dictus maior sindicus et iu
dex iustitie et Capitaneus guardie predic
tus in fine sui offitij relinquere et dare co
munj perusij seu offitiali massarie dicti
Comunis duas balistas cum baldrenjs va
loris trium florenorum auri inter ambas
et tria pavesia magna et pulcra. Et pre
dicta notificentur et scribantur in licteris
electionis sindici predicti. ¶ Si tamen et
contingerit quod dictus maior sindicus et
Iudex iustitie et Capitaneus guardie ob
aliquam causam vel casum non venerit
perusium ad offitium exercendum vel post
quam venerit non exerceret offitium quo
cumque casu vel causa impeditus non possit
petere nec habere a Comuni vel ab alio
dictum salarium nec ei Comune perusij
soluere teneatur salarium nisi quod ei conti
gerit pro rata temporis quo offitium exe
rceret vel exercuisset nisi impediretur of
fitium exercere infirmitate postquam erit et
in civitate perusij quo casu non admictat
salarium pro rata temporis quo impedire
tur occasione talis infirmitatis offitium
exercere si steterit in civitate vel Comita
tu perusij infirmus. Et si dictus maior
sindicus et Iudex iustitie et Capitaneus
guardie moreretur nichil habeat pro sa
lario a comuni perusij nisi pro rata tem
poris elapsi ante diem mortis. Et comu
ne perusij expendere possit per offitiales
ad hec deputandos per dominos priores
Artium Sexaginta libr. den. pro funera
libus dicti maioris sindici. ¶ Et volumus
et mandamus aliquo non obstante quod q
cumque venerit de mandato seu licentia dicti
maioris sindici et iudicis iustitie seu ali
cuius de sua familia vel suorum nota
riorum vel massarij Comunis perusij et
vel superstitum viarum vel alicuius iu
dicis Potestatis vel Capitanei vel alicuius
alterius Iudicis vel offitialis Comunis
et populi perusij ad quemcumque locum et
seu personam vel personas non possit nec
debeat habere aliquod salarium maius ipso
salario vel illo quod continetur esse con

ceſſum ipſis baiulis per formam ſtatu
ti Comunis et populi peruſij. ¶ Et dic
tus aſſuor ſindicus Judex iuſtitie nec et
ſui notarij uel maſſarius uel ſuperſte
diarum uel aliquis Judex Poteſtatis t
uel Capitanei uel aliquis alius iudex
uel offitialis Comunis uel populi pe
ruſij dictis baiulis uel alteri eorum t
non poſſit concedere uel ordinare ma
ius ſalarium illo ſalario quod concedi
tur et ordinatum eſt ipius baiulis per
formam ſtatuti populi aliqua ratione
uel Cauſa. Et ſi dictus ſindicus et Ju
dex iuſtitie uel ſui notarij uel aliquis de
predictis offitialibus Comunis peruſij.
uel alter eorum contrafecerit condemp
netur Comunj peruſij pro dice quali
bet in Centum libris. den. Et baiulus t
qui acceperit maius ſalarium ſupra t
dicto ſtatuto contempto condempnetur
et puniatur defacto per Poteſtatem et
Capitaneum / uel eorum uel alicuius t
eorum offitialem / coram quo facta fue
rit querela pro dice qualibet / in decem
libr. den. et nichilominus quod accepe
rit contra dictam formam illicau acce-
perit per Poteſtatem uel Capitaneum
et eorum offitiales reſtituere compellatur
Nullus inſuper iudex uel notarius t
ſedere debeat adexercendum artem ſuam
ad banchum ad quam redderetur ius
per ipſum aſſuorem ſindicum et Judi
cem iuſtitie / niſi pro aucando uel patro
cinando pro aliquo / et qui contrafecerit
decem libras. den. nomine pene ſoluere
teneatur. Et ſi ipſe aſſuor ſindicus et
Judex iuſtitie / permiſerit aliquem iudi
cem uel notarium ſedere ad banchum ad
quam ius redderet / niſi predicta de cau
ſa in uigintiquinque libris. denariorum.

comuni peruſij condempnetur / ¶ Pre
terea dictus ſindicus et iudex iuſtitie t
poſſit imponere penam et exigere pro co
muni illi qui ſibi non obediuerit pro ui
ce qualibet / xx. ſoldos den. Et quicumque t
minaretur / uel offenderetur ipm aſſuo
rem ſindicum uel iudicem iuſtitie uel
eius notarios / uel aliquem de ſua fami
lia / dum ſtabit in Ciuitate uel Comita
tu peruſij / uel cum reuerteretur ad terra
ſuam / puniatur ea pena qua puniretur
et puniri deberet ille qui minaretur uel
offenderet poteſtatem uel Capitaneum
uel aliquem de eorum familijs / et ſi t
dictus aſſuor ſindicus et iudex iuſtitie et
eius notarius / uel aliquis de ſua familia
offenderet aliquem peruſinum / puniatur
ea pena qua puniri deberet / aliquis peru
ſinus offendens aliquem peruſinum /
¶ Teneatur dictus aſſuor ſindicus et iu
dex iuſtitie quatuor diebus ante finem
ſui offitij reſtituere maſſarijs. Comunis
peruſij omnes libros / et ſcripturas qui
et que peruenniſſent ad eum / ratione ſui
offitij / uel ad manus ſuorum notariorum
per eos ſcriptos uel alium notarium / et
ſimiliter ſtatuta et alios libros quod ſi no
fecerit / Centum libr. den. Comuni peru
ſij ſoluere teneatur / quibus diebus cau
ſas et terminos habentibus dicti quatuor
dies ultimi / non currant ſed in eodem ſta
tu remaneant / in quo erant tempore reſti
tutionis librorum dicti aſſuoris ſindici et
uſque ad ſecundam diem Juridicam poſt re
ſtitutionem librorum factam ſucceſſori.
non currant ut dictum eſt / ¶ Preterea
uolumus ſtatuentes quod aſſuor ſindicus et
Judex iuſtitie Comunis peruſij teneantur
et debeant uinculo Juramenti obſerua
re et obſeruari facere ac etiam executio-

ri mandare omnia et singula statuta ordinamenta et reformationes loquentes et loquentia et mentionem facientia de suo offitio et secundum formam dictorum statutorum et ordinamentorum suum offitium exercere debeat ita quod dicta statuta et ordinamenta per eum penitus debeant observari ad petitionem cuiuscumque summarie et de plano et sine strepitu et figura iudicii pena Centum librarum denariorum pro vice qualibet et de hoc debeat expresse sindicari ¶ Preterea volumus et ordinamus quod idem maior sindicus et Iudex iustitie non possit nec debeat aliquem offitialem eligere qui presit aliquibus viis fornis vel fontibus vel aliquibus laboreriis fiendis actandis vel removendis. Set per se tantum et suos notarios totum dictum offitium debeat sine debito terminare. Et qui contra fecerit Centum libras denariorum Comuni perusii solvere teneatur. Et de hoc expresse sindicetur et teneatur reddere rationem dummodo predicta non preiudicent illis capitulis in quibus fit mentio specialis quod fiat per aliquem vel aliquos offitiales specialiter nominatos vel qui eligerentur per formam alicuius statuti que omnia debeant prout in eis specialiter continetur inviolabiliter observari ¶ Si etiam dictus maior sindicus et Iudex iustitie iudex appellationis civilium causarum. Et habeat offitium potestatem et iurisdictionem cognoscendi et decidendi causas appellationum sententiarum et laudorum a quibus potest appellari vel recursus haberi secundum formam statutorum et infra terminum et tempus quinque mensium secundum quod teneatur expedire. Iudices Potestatis et Capitanei et idem intelligatur arbitratuum ac etiam reductionum ad arbitrium boni viri arbitratuum et laudorum prout dictum est de causis appellationum sententiarum et laudorum. Et hoc capitulum totum in qualibet parte sui debeat inviolabiliter observari a aliquo Capitulo vel statuto populi vel aliqua reformatione seu ordinamento speciali vel generali per quecumque verba in contrarium loquente generaliter vel specialiter non obstante que quantum ad predicta sint cassa irrita et revocata et pro cassis irritis et revocatis habeantur in totum ¶ Item addendo huic Capitulo. Statuimus quod quilibet notarius qui deinceps fuerit ad sindicandum potestatem Capitaneum vel maiorem sindicum vel alios offitiales Comunis perusii teneatur et debeat infra tertiam diem post finitum suum offitium dare et assignare in publicam formam offitialibus armarii Comunis perusii et sententias condempnatorias latas per sindicatores dictorum offitialium. Et quod offitiales armarii qui pro tempore fuerint teneantur et debeant infra alios tres dies proxime sequentes nomina et pronomina talium condempnatorum et tempus dictarum condempnationum manu notarii dictorum offitialium registrari facere in quodam libro per se qui stare debeat in armario Comunis perusii ita quod cuilibet copia de omnibus et singulis offitialibus condempnatis possit dari et fieri pena dictis offitialibus et notariis contrafacientibus pro qualibet eorum et qualibet vice Centum librarum denariorum et de hoc expresse debeant sin-

dicam ¶ Et quod dictus a[c] maior ſindicus te
neatur uenire quatuor diebus integris
ante introitum ſui offitii cum omnib[us]
ſuis offitialibus familiaribus equis ad
Ciuitatem peruſii.

De appellationibus 13

De appellationibus. Rubrica.

Ut omnibus plene Juſtitia ſeruetur
per offitiales Comunis peruſii et
nullus contra iuſtitiam grauatus priue
tur remedio Preſenti Capitulo duximus
ſtatuendum aliquo alio Capitulo uel reform
atione ſeu ordinamento cuiuſcumque con
ſilii uel adunantie non obſtantibus prece
dentibus uel ſequentibus quibus omnib[us]
per infraſcriptum capitulum derogetur. et
Volumus quod ſi aliquis ab aliqua ſententia
ciuili duxerit appellandum in caſu permi
ſſo intra uiginti dies a tempore interpoſite
appellationis decimum a Maſſario Comunis
peruſii pro ipſa cauſa ſoluere teneantur et
et procedere in eadem ſaltem per unicam
citationem Et iudex queſtionis cognoſcere
debeat ipſam appellationem et eam recipe
re ſi legiptime cognouerit appellatum et
ipſam cauſam diffinire terminare intra t
tempus inſtatuto Comunis peruſii con
tentum ¶ Si uero appellans non ſolue
rit decimum intra uiginti dies ſuperius
nominatos et in cauſa non proceſſerit ſal
tem per unicam citationem ex tunc appe
llatio facta nullatenus admictatur ¶ Et
Judex appellationis et iudex prime cauſe ſen
tentiam a qua fuerit appellatum intra uigi
ti dies poſtquam fuerit requiſitus ſine aliquo
decimo exequtioni debeat demandare ſi deci
mum miſſum non fuerit ut dictum eſt
niſi per maſſarium ſtetiſſet quod decimu[m]
recipere noluiſſet quo caſu poſſit talis uo
lens ſoluere depoſitum facere penes unu[m]
ex notariis ſupradictorum maſſariorum
uel penes Conſeruatores monete Comunis
peruſii de quo depoſito debeat fidem facere
coram maiori ſindico per publicum inſtru
mentum quo inſtrumento uiſo dicti depoſi
ti teneatur dictus ſindicus cogere maſſari
os ad recipiendum dictum depoſitum infra
tres dies et habeatur pro uera ſolutione ſi
dictum depoſitum apparebit factum infra tempus
ſupra ordinatum ¶ Et iudex appellatio
nis ipſam apellationem admictat ſi aliter
eam fore cognouerit admictendam ¶ Et li
citum ſit unicuique duabus uicibus appella
re et ſi prima uice in cauſa appellationis
ſuccumbuerit et uoluerit ſecunda uice appel
lare teneatur talis appellans tam pro ſe quam
etiam pro aduerſario pro quo lata fuerit pri
ma et ſecunda ſententia decimum mictere
et aliter non audiatur appellans que ſecun
da appellatio a ſententia que feretur per
maiorem ſindicum et iudicem iuſtitie co
firmatoria prime ſi fuerit pro ſententia la
ta in curia poteſtatis appellari poſſit ad do
minum Capitaneum et eius collecteralem
Qui collecteralis ſit cognitor. Judex ac diffini
tor dicte Cauſe ſecunde appellationis et ſi t
fuerit ſuper ſententia que feretur in cu
ria capitanei appellari poſſit ad dominum
poteſtatem et eius collectaralem et ipſe col
lectaralis ſit iudex cognitor ac diffinitor dicte
cauſe et dicti collectarales ſint et eſſe intel
ligantur iudices dictarum appellationum
ut dictum eſt ¶ Tertia uero uice nemini
liceat appellare ſi in dictis tribus ſententiis
ſubcumbuerit ¶ Et intelligatur iudex iuſti
tie. Judex appellationis prime cauſe et nul
litatum ſententiarum. Ciuilium et laudo
rum et arbitratuum et reductionum ad
arbitrium boni uiri non latorum inter
actis compromicterit ſecundum formam

statuti comunis perusij inquo casu appel
lari non possit nec peti reductio adarbi
trium boni viri ¶ Iudex autem appel
lationis predictus possit et debeat incausa
appellationis condempnare uictum uicto
ri videlicet primam et secundam inex
pensis etiam inprima causa factis a credi
tore siue aquacumque alio agendo nomine
creditoris ¶ Statuimus insuper quod pote
stas et capitaneus uel alter eorum uel
aliquis alius offitialis comunis perusij non
possit nec debeat procedere super aliqua
sententia ciuili aqua fuerit appellatum
predicta appellatione pendente sub pena
Centum libr. den. ita tamen quod Iudex ap
pellationis teneatur et debeat cognoscere
et terminare infra decem dies post factam
appellationem si predicta apellatio sit
admictenda uel non ¶ Insuper uolumus
statuentes quod ille qui appellabit et pro
cedet incausa appellationis teneatur sa
tisfacere altera parti omnes expensas quas
quas fecisset incausa appellationis alte
ra si appellans succumbuerit in causa et
Ante sententie diffinitiue tempus uel
interlocutorie que trahit ad se exequuti
onem uel que absorberet totum negoti
um postquam interlocutoriam alia sen
tentia non requiritur fieri appellari non
possit. Nec etiam appellari possit inali
qua causa inqua iudex pronumptiaue
rit se esse iudicem competentem uel non
competentem nec a pronumptiatione le
gittimarum personarum. Et si appella
ret iudex appellationis non audiat appe
llantem set iudex prime cause qui se pro
nuntiauerit competentem nichilominus
incausa procedat et appellans puniatur
in viginti quinque libr. denariorum ¶ Te
neantur etiam potestas et Capitaneus
et eorum offitiales ratas et firmas hab
ere omnes sententias latas et ferendas
per dictum maiorem sindicum et iudicem
iustitie aquibus non fuerit appellatum
secundum formam presentis capituli.
¶ Qui maior sindicus et iudex iustitie
teneatur et debeat ex offitio inquirere
contra omnes et singulos qui eligerentur
ad aliqua offitia per Commune perusij et
contra eligentes et contra insacchulatos
et contra insacchulatores et si inuene
rint aliquem esse electum uel eligisse uel
insacchulare uel insacchulatum esse con
tra uel preter formam statutorum et ordi
namentorum seu reformationum Ciui
tatis perusij debeat electionem cassare et
annullare et lectum et eligentem et insac
culatum et insacculantem condempnare
inpenis contentis instatutis et ordinam
tis Ciuitatis perusij saluo quod ubi talis
electus uel insacchulatus renumptiaret
infra .x. dies a die electis uel extractio
nis de saculo per se uel alium uel con
iunctam personam que de tacto promic
tat et satisdet addictam penam non te
neatur ¶ Volumus etiam quod potestas
et Capitaneus et eorum consiliarii eo
rum Iudices et notarij et offitiales et
Maior sindicus et Iudex iustitie et alij
offitiales comunis perusij teneantur
et debeant dare copiam actorum quibus
cumque postulantibus infra tres dies et
postquam fuerit eis petita ut quilibet suo
iure uti possit et ualeat ¶ Teneatur
et debeat dictus Maior sindicus et Iudex
iustitie exdebito sui offitij et ad eius spec
tet offitium facere fieri actari et expla
nari et sterni uias comitatus et distric
ctus perusij a portis burgorum Ciuita
tis extra et facere occupatas exoccupari

et expediri prout ei uidebitur faciendum
et ſecundum ordinamenta et ſtatuta fa
cta et que fierent ſuper uijs faciendis ac
tandis et extirpandis et planandis am
pliandis et reficiendis et quod teneatur et
debeat ire perſonaliter quotiens fuerit
opportunum et etiam alterum ex ſuis no
tarijs mictere per ciuitatem et diſtrictum
peruſij expenſis tamen dicti offitialis ad
aduidendum et adfaciendum uias fieri
explanari refici et reactari omni modo et
quo uiderit ſibi melius fieri et comodi
us fieri poſſe. ¶ Decernimus etiam et pre
ſenti ſtatuto firmamus quod predictus m
aior ſindicus et Iudex Iuſtitie habeant
poteſtatem et auctoritatem uniuerſita
tes caſtrorum et uillarum et homines ſi
gulares de comitatu et diſtrictu peruſij
conpellendi adfaciendum fieri actari ex
planari ampliari et refici uias que acta
tione amplatione explanatione ſeu re
fectione aliqua indigebunt et penas et
bapna imponendi obedire recuſantibus
ſcilicet uniuerſitati caſtri uel uille uſque
inquantitatem centum ſoldorum denariorum.
et ſingulari perſone uſque inquantitate
xx. ſoldorum denariorum. pro uice qualibet qua
recuſauerit obedire et inpenis et bampnis
inquas et que inciderint dictus Iudex et
ualeat condempnare. ¶ Volumus tamen
quod aliqua uia uel platea noua uel deno
uo fieri non debeat. intra Ciuitatem et
burgos niſi fieri prouidebitur per dominos et
priores artium adminus ſeptem inco
cordia et triginta camerarios dequibus
uiginti ſint inconcordia ¶ Similiter
in comitatu et diſtrictu peruſij et extra po
tas burgorum Ciuitatis peruſij nulla uia
noua uel denouo fieri debeat nec poſſit in
aliqua parte niſi fuerit deliberatum ut dic
ctum eſt ſupra ¶ Volumus tamen quod quando
do ſic deliberaretur quod fieri debeat quod nullu
dampnum alicui fiat nec detur inciuita
te uel burgis uel Comitatu uel diſtrictu
peruſij occaſione alicuius uie uel actande
uel mutande uel ampliande reficiende
et reparande per terrenum alterius uel alio
modo actande uel fiende niſi primo dap
num fiendum occaſione dicte uie extie
tur et de dicto dampno extimatio fiat et
ſatiſfatio dicti dampni et ſolutio illis qui
bus dictum dapnum daretur aliquo et
modo uel cauſa et aliter ante quam dicta et
extimatio et ſolutio dicti dampni occaſio
ne dicte uie fiat ad dictum dampnum
faciendum et ad uiam faciendam propter
quod alicui dampnum daretur per aliquem
offitialem comunis peruſij nullatenus
procedatur nec procedi poſſit aliqua ra
tione uel cauſa que extimatio fiat et fi
eri debeat perduos bonos homines elige
dos unum per illos qui receperint dictum
dampnum et alium per dictum maiore
ſindicum et Iudicem iuſtitie. Qui maior
ſindicus adpetitionem cuiuſcumque pete
tis teneatur et debeat infra octo dies fieri
facere electionem et ipos eligere adelige
dum bonum hominem pro parte ſua et ipſe
infra dictum tempus eligat alium Et
facta electione ipos iurare faciat quod dictam
extimationem faciant bene et legaliter
infra terminum octo dierum et ſi non erunt
concordes ipi duo cogantur realiter et
perſonaliter infra ſecundum diem poſt
dictum terminum octo dierum eligere
tertium qui tres infra alios octo dies
immediate ſequentes teneantur dictam
extimationem facere de quibus duo in
concordia ſufficiant quod ſi non fecerint
in penam centum librarum denariorum inci

dant. Quam penam dictus maior ſindi
cus et Iudex Iuſtitie de facto debeat auf
ferre ſine ſententia ul' proceſſu. qua extia
tione facta teneantur 7 debeant dicti hom
homines uidere et examinare adiacentes
et diſtribuere inter eos extimationem
predictam ſecundum quod eis uidebitur con
ueniens qua facta cogat dictos adiacen
tes infra alios octo dies ad ſoluendum di
ſtributionem factam per dictos itaque omni
no ſoluat 7 poſtea ad dictum opus pro
ceditur

Quod a condempnationibus malleficiorum non poſſit appellari. Rubrica.

.xviij. Ut malleffitia in Ciuitate peruſii
mellius 7 efficatius puniatur 7
puniuntes que fient ſortiantur effectum
7 omnibus auferatur occaſio et cauſa
delinquendi ſtatuimus quod ſiquis fuerit
per Poteſtatem ul' Capitaneum uel
Maiorem ſindicum et Iudicem Iuſtitie
comunis peruſii uel alterum eorum pro
aliquo maleficio condempnatus quacum
que pena fuerit ei per huiuſmodi ſente
tiam uel condempnationem impoſita non
poſſit ab ipsa condempnatione et ſenten
tia appellare nec recurſum habere 7 ſi
appellauerit uel recurſum habuerit non
teneat ipso iure apellatio nec recurſus
nec ſortiatur appellationis uel recurſus
effectum ſed habeatur penitus pro non
facta et non facto nec poſſit protextu ap
pellationis ul' recurſus executio condemp
nationis et ſententie retardari et idem in
telligatur in omnibus aliis offitialibus
comunis peruſii Iuriſdictionem habentibus
in ſententiis criminalibus et condempn
nationibus ferendis et faciendis. Per
preſens tamen capitulum iuriſdictioni
et offitio Maioris ſindici et Iudicis iu
ſtitie quo ad cauſas ciuiles non intelli
gatur aliquatenus derogatum.

De quibus non poſſit haberi recurſus ad iudicem Iuſtitie. Rubrica

A Sententiis et condempnationibus
et exbanimentis 7 proceſſibus co
rum de inceps faciendis et habendis
ſeu que fierent 7 habebuntur per poteſta .xviiij.
tem uel Capitaneum Ciuitatis peruſii
uel eorum offitiales ſuper malleficiis ul'
de et pro malleficiis commiſſis 7 que de
inceps commicterentur a ſententiis ſindi
ci et examinatori Priorum artium et
aliorum offitialium Comunis peruſii non
poſſit appellari nec recurſus haberi
ad maiorem ſindicum et Iudicem Iu
ſtitie et appellationum comunis peru
ſii uel ad alium Et dictus maior
ſindicus et iudex iuſtitie uel aliquis
alius non poſſit nec debeat aliquem
audire nec cognoſcere nec congnitionem
habere de predictis. Et ſi dictus maior
ſindicus et Iudex Iuſtitie aliquem in
tellexerit de predictis condempnetur
per ſuos ſindicatores in Quingentis
libris denariorum. et nichilominus
ſententia abſolutoria ſiue ſententia
caſſationis et annullationis ſiqua per
eum feretur de predictis ſiue ſuper
predictis uel altero eorum non ualeat
nec teneat et nullum preiuditium
Comunis peruſii faciat non obſtan
tibus aliquibus ſtatutis ſiue ordina
mentis uel reformationibus loquen
tibus de offitio dicti Iudicis et de recur
ſibus habendis uel appellationibus
interponendis non obſtante aliquo
alio in contrarium loquente. Et ſi con
dempnaretur pro aliquo malleficio in
maiori quantitate quam condempnari de

beret qui tale maleffitium comiſiſſet i
ex forma ſtatutorum et ordinamentorum
comunis peruſii quod talis condempnatus
recurſum habeat et habere poſſit contra i
poteſtatem et capitaneum uel alium of
fitialem ſententiam ferentem uſque ad in
tegram quantitatem coram ſindicatore
uel ſindicatoribus poteſtatis uel capita
nei uel ſententiam ferentis ¶ Et nullus
proceſſus carta uel ſcriptum que fieret
ſuper proceſſibus uel de proceſſibus po
teſtatis uel Capitanei uel alterius offiti
alibus ſuper predictis uel predictorum
occaſione que non apparerent ſcripte uel
iſcriptis producte tempore reſtitutionis
ipſorum librorum ualeat nec teneat et
ſit nullius efficatie uel ualoris. Et nullu
ea producere uel uti poſſit et ſi producere
tur nulla fides debeat adhiberi.

De compdempnationibus non caſſandis per Maiorem ſindicum et Judicem Juſtitie. Rubrica.

De condempnationibus non caſſandis per maiorem ſindicum et iudicem iustitie 24.

Ex nunc inantea nullus Maior i
ſindicus et iudex iuſtitie poſſit
nec debeat aliqua auctoritate uel aliquo
iure uel titulo ſeu quoquo modo aliqua
condempnationem uel ſententiam olim i
latam uel de inceps ferendam per ſe uel
ſuum predeceſſorem quoquo modo caſſare
uel anulare uel caſſam uel nullam pro
nuntiare et ſi ſecus fieret non ualeat nec
teneat ullo modo et nichilominus inqui
rentis libr. den. per ſuos ſindicatores ex
offitio ſindicatorum ad petitionem cuiuſ
cumque ſummarie et de facto debeat condem
pnari et quilibet poſſit eſſe accuſator uel
denuntiator. Et hec locum habeat in ſen
tentiis latis et ferendis in cauſis crimina
libus ¶ Et etiam dicti ſindicatores de i
predictis contra eum diligenter inquirere
teneantur non obſtante aliquo ſtatuto or
dinamento reformatione uel alia proui
ſione ſeu iure Ciuili uel municipali in con
trarium loquente que quo ad predicta ſit
et eſſe intelligantur totaliter ſublata et re
uocata.

De offitialibus ſindicandis per Maiorem ſindicum et Judicem Juſtitie et quod non uocetur eius familiam in Comitatu expenſis Comitatenſium. Rubrica.

De offitialibus sindicandis per maiorem sindicum et iudicem iustitie et quod non mittat eius familiam in comitatum expensis comitatensium.

Volumus etiam ſtatuentes quod dictus
maior ſindicus et Judex iuſtitie nec
aliquis alius de ſuis offitialibus et familia
poſſit ire in comitatum peruſii pro predicto
offitio uel occaſione executionis dicti offitii
modo aliquo nec etiam alia de cauſa expen
ſis alicuius uniuerſitatis uel ſpetialis per
ſone ¶ Ad offitium autem dicti iudicis iu
ſtitie et ſindici pertineant ſindicare exam
inare punire et abſoluere et condempnare
dominos priores artium et omnes et ſingul
os alios offitiales homines et perſonas con
temptas in preſenti capitulo qui fuerunt in
offitio uel qui aliquid commiſerunt contra
formam ſtatutorum Comunis peruſii in
tempore uel infra tempus ſex menſium
precedentium proxime initium ſui offitii quorum offitium expirat
¶ Item quod offitiales homines et perſone i ut ante initium ſui offi
ferius deſcripti et denotati ſindicentur et/ tit.
examinentur in hac forma uidelicet de i
hiis que habuiſſent et recepiſſent uel i
habuerint et receperint per ſe uel alium
de auere et pecunia et rebus aliis comu
nis peruſii uel ſpetialium perſonarum
uel ab aliqua uniuerſitate ultra uel pre
ter ſeu contra formam ſtatutorum ordi
namentorum et reformationum. Comunis
et populi peruſii occaſione offitii uel pro
offitio et de qualibet baratteria et lucro i
licito factis cauſa offitii uel pro offitio

non obſtante aliqua ſententia lata uel
data per aliquem offitialem forenſem ul
ciuem preter qꝫ per aliquem in dicto of
fitio predeceſſorem ¶ Item qꝫ dictus maior
ſindicus et Iudex iuſtitie poſſit teneatur
⁊ debeat procedere contra predictos ſeu in
fraſcriptos per uiam inquiſitionis accu
ſationis ⁊ denumptiationis uel ſimplicis
petitionis et audire intelligere et admic
tere quemlibet accuſatorem et denumptia
torem et contra predictos procedere ſum
marie et de plano ſine ſtrepitu et figura
iuditij et etiam diebus feriatis et non
feriatis indictis et indicendis ob neceſſita
tes hominum et per famam publicam
quatuor teſtium fide dignorum uel indi
cia precedentia uel unum teſtem de uiſu
poſſit et teneatur ad queſtionem proce
dere et confeſſionem eruere et repertos cul
pabiles in aliquo uel de aliquo predicto
rum condempnet occaſione extortorum et
receptorum ut tantundem uel idem quod
accepit uel acceperit reſtituat illi a quo
accepit aut extorſit uel accipiet uel extor
quebit et in quadruplum. Comunj peru
ſij condempnetur in eadem condempna
tione et inſtantia. ¶ In alijs uero con
miſſis et comictendis per eos contra ul
preter formam ſtatutorum et ordinamen
torum et reformationum comunis et
populi peruſij ſindicentur et examinen
tur et procedat et condempnat ſecundu
formam ſtatutorum et ordinamentorum
et reformationum Comunis et populi
peruſij Et in omnibus predictis poſſit
etiam condempnare de priuatione cuiu
ſlibet offitij et artis perpetuo ul tempora
liter. Conſiderate qualitate perſone et
delicti prout et ſicut eidem offitiali uide
bitur conuenire et quia talia ut plurimum
ſiunt occulte et ne ueritas de predictis poſ
ſit celari qꝫ dictus maior ſindicus poſſit
et debeat cogere realiter et perſonaliter omnes
quos ſciuerit uel crediderit ſcire ueritatem
et in obedientes in predictis punire et con
dempnare ſumarie et de facto ut de pre
dictis dicant ⁊ pandat ueritatem ſiue ſit
forenſes ſiue ciues ad ſuum arbitrium
et uoluntatem. Et in citationibus facien
dis et in bapno dando et ponendo poſſit
idem maior ſindicus ⁊ Iudex iuſtitie ter
minum dare et aſſignare ſeu aſſignari
facere comparendi ad minus trium die
rum. ¶ Item qꝫ omnes et ſinguli alij
offitiales comunis peruſij quibus per forma
aliquorum ſtatutorum ul ordinamento
rum uel reformationum comunis per
uſij comictitur examinatio alicuius uel
aliquorum ex dictis offitialibus ſint et
eſſe intelligantur ab ipa examinatione
caſſi et reuocati et eorum offitia quo ad
examinationem predicta intelligantur
eē caſſa non obſtantibus aliquibus ſta
tutis ordinamentis uel reformationibꝫ
generalibus uel ſpetialibus in contrarium
loquentibus ¶ Item qꝫ quicumqꝫ erit ul
fuerit camerarius uel alius ofitialis co
munis peruſij ad quem peruenit ſeu per
ueniet aliquid de bonis et auere comu
nis peruſij ſeu alicuius uniuerſitatis co
mitatus ſeu diſtrictus peruſij ſeu aſpeti
alibus perſonis dicte Ciuitatis ⁊ comita
tus pro expediendo faciendo ſeu operando
aliquod opus laborerium uel aliud mi
niſterium. perfecto tali opere laborerio ſe
u miniſterio teneatur et debeat illud
quod ſuperent et reſtabit ſeu ſuperef
ſe et reſtare debuerit a ſumptibus et ex
penſis et ab alijs que in dicto laborerio
ſeu miniſterio expedire debuerit reſtitue

re comunis perusij uel Massario Co
munis perusij que Comuni fuerint
restituenda infra .xv. dies a die finiti
laborerij et perfecti ministerij uel of
fitij deposita. de qua restitutione appa
re debeat publicum instrumentum
manu notarij offitialium quibus si
et dicta restitutio continens usque qua
titatem specificatam dicti residui que
restitutio fiat de re ipsa tempore quo
rogatus fuerit dictus notarius et ali
ter notarius scribere non possit sub
pena. Quingentarum. librarum. de
nariorum. et priuationis offitij in quo
tunc est et alius subrogetur. loco eius
Possit tamen in casu arduo. domini
Priores et Camerarij artium uel
maior pars ipsorum prorogare dictum
terminum .xv. dierum secundum quod
eis uidebitur et placebit/ et que Co
muni perusij non essent restituenda
restituere illis personis uel uniuersi
tatibus quibus restituenda forent
fra .xv. dies ultra salaria talibus of
fitialibus ordinata/ Et si predicti ca
nauarij et offitiales predictam resti
tutionem infra dictum terminum
non fecerint possit et debeat per dic
tum sindicum contra eos procedi et
etiam possint condempnari per eundem
ac si ipsam pecunie quantitatem et
res alias extorsissent uel in lite ha
buissent secundum formam superi
oris. c. de hac materia loquentis.

De accipientibus laborerium Comunis
ad coptimum et de dampnis datis
et offitialibus sindicandis et quibusdam
alijs pertinentibus ad offitium ma
ioris sindicis. Rubrica.

De accipientibus laborerium comunis ad coptimum et de dampnis datis et offitialibus sindicandis et quibusdam alijs pertinentibus ad offitium maioris sindici

227

Item cum multi offitiales eliga
tur ad laborerium fieri faciendum et
etiam multi se obligent ad faciendum et
perficiendum laborerium seu misteria et reci
piunt pecuniam a comuni uel ab offitia
libus dicti Comunis et interdum ex
causis occurrentibus dicta laborerium et
ministeria non incipiantur et penes si
gulares personas deposita fiant ad pe
titionem dictorum electorum seu cop
timatorum quod non est conueniens
nec decens quod pecunia comunis perusij
tali laborerio destinata si non incipiatur
uel non continuaretur laborerium sit
penes dictas personas singulares. Sta
tuimus et ordinamus quod si aliquis fue
rit electus in futurum in suprestitem
alicuius laborerij uel operis uel aliquis
fuerit coptimator quod ante inceptionem
dicti laborerij uel operis dicta pecunia
sit deputata uel destinata deponatur
penes Conseruatores monete Comunis peru
sij et penes dictos conseruatores sit
quousque dictum laborerium incipie
tur uel paramentum ipsius laborerij
quo paramento incepto uel principio
dicti operis dicta pecunia per ipsos de
positarios detur suprestitibus siue cop
timatoribus supradictis dum modo
recipere debeant ydoneos fideiussores
de prosequendo continuando et perficien
do bona fide et sine fraude dictum
opus secundum formam pactorum
initorum sub pena Quingentarum
librarum denariorum que pena si non
adimplebitur quod promictunt per
dictos conseruatores seu tres bonos
homines super exactione pecunie Co
munis perusij exigi debeant pro Com
uni quo opere perfecto uel offitio fi

xxij.

nito reſiduum teneatur aſſignare infra
xv. dies inſcriptis ſindico tantum eſſe
reſiduum et tantam eſſe reſiduam et q
quantitatem uel pecuniam et infra die
tes quindecim dies offitialibus Com
munis perusij prout ſupra dictum eſt i
precedenti capitulo reſtituere. Et quod
ſupra dictum eſt de fideiuſſoribus di
dis intelligatur de coptimatore. Et q
ſupra dicitur de aſſignatione reſidui
intelligatur de ſupreſtite qui ſupreſtes
debeat opus incipere infra quindecim
dies a die habite pecunie a Comuni.
perusij et ipſum ſolliciate proſequi co
tinuare et finire ſub pena ducentarum
librarum denariorum ¶ Item quod dictus ſin
dicus no admictat aliquam probatio
nem nec admictere poſſit nec debeat
per teſtes uel per inſtrumenta nec fide
adhibeat nec adhiberi poſſit de aliqui
bus ſolutionibus pagamentis ſatiſfati
onibus uel reſtitutionibus niſi de hijs de
quibus contineretur et appareret expreſ
ſe in libris introytuum et exituum qu
os aſſignauerint offitiales dicto ſindi
co quos aſſignare teneantur. Infra xv.
dies a die depoſiti offitij pena Centu
libr. denar. ¶ Et ad hec ut nulla frau
us comicti poſſit ſtatuimus quod quilibet
offitialis ſupreſtes uel Camerarius i
teneatur et debeat ordinari facere un
um librum in quo ſcripta appareant i
omnes et ſinguli ſui introytus exitus
et expenſe et illum librum aſſignare ma
nu publici notarij ut ſupra dictum eſt
pena centum. libr. denariorum ¶ Et
nullus offitialis cui no eſt notarius
deputatus per formam ſtatutorum cois
perusij ad quem de pecunia ſeu de aue
re cois perusij puenient ſeu puenire de

beret poſſit ſtare ad offitium aliquod
exercendum niſi ſibi notarius depute
tur qui eligi et deputari debeat per do
minos priores Artium dicti Comunis
et aliter offitium exercere no poſſit ſub di
cta pena ¶ Item quod nullus qui olim i
fuit condempnatus uel deinceps con
dempnandus ſeu qui deinceps condem
pnatus fuerit per dnm ſindicum poſ
ſit ferre teſtimonium uel teſtificari in
curia dicti dni ſindici contra aliquem
ſindicandum per eum nec per ipm do
minum ſindicum dictum teſtimonium
recipiatur et ſi ſecus fieret non ualeat
nec teneat ullo modo aliquo no obſta
te ¶ Item quod nulli offitiali cois peru
ſij ad quem perueniet aliqua pecunie
quātitas ſit licitum recipere aliquam
pecunie quantitatem occaſione ſui of
fitij niſi preſente ſuo notario. Et tunc
dictus notarius ſtatim dictam recepti
onem ſcribere debeat in libro ſuperius
nominato pena offitiali et notario et
cuilibet eorum ſi negligentes fuerint
uel negligens fuerit cuilibet et pro uice
qualibet ſcilicet offitiali pena quadrup
li et notario decem libr. den. ¶ Et cum
plerunque contingat quod offitiales com
munis perusij faciunt expenſas inutiles
et quandoque ſcribunt ſeu ſcribi faciunt
uel aſſignant ſe feciſſe expenſas quas no
fecerunt uel maiores quam fecerunt ex
quo dampnum reſultat comuni peru
ſij ſtatuimus quod dictus maior ſindicus
inquirat et inquirere debeat per omne
modum qui ſibi uidebitur et ſi inuene
rit aliquem expendiſſe uel aſſignaſſe
ſeu ~~ſe~~ expendiſſe quod no expendit uel ul
tra quam expendiderit uel in biuiſino
di bunctariam aliqua conuiſiſſe condep

net repertum culpabilem in quadruplo et
eius in quo contra predicta comiſerit et
in reſtitutione oblate rei uel quantita
tis. Si uero aliquid inutiliter expenderit
puniatur in duplo eius in quo leſerit co
mune perusij cuius rei ueritatem inueni
re ſtudeat et per teſtes et per ſcripturas
et per illos quibus diceretur dicta pecu
nia data uel ſoluta uel expenſe facte et
omnimodo quo melius poterit et ſi dictus
maior ſindicus negligens extiterit in pre
dictis perſiuum ſindicatorem pena ducen
tarum. libr. condempnetur. ¶ Et quod nul
la receptio uel ſolutio poſſit nec debeat
fierj per aliquem ſupreſtitem uel per ali
quem offitialem Comunis perusij niſi
preſente ſuo notario et quod notarius ſcribat
tales receptiones et ſolutiones fuiſſe fac
tas in ſuj preſentia et quod dicti notarij ſint
et eſſe debeant cum ſupreſtibus et alijs
offitialibus et de ſe copiam facere Ita quod
nullus propter abſentiam notarij pena
uel dampnum ſuſtineat pena notario ſi
contrafecerit in predictis pro uice qualibet
in uigintiquinque libr. den. uel de ſe copiam
non fecerit. Et de hoc ſindicari debeat per
maiorem ſindicum et puniri pena pre
dicta ¶ Item quod omnes et ſinguli Pote
ſtates ſindici Vicarij collectores datiarum
et collectarum uel alterius cuiuſcumque pe
cunie caſtrorum et uillarum comitatus
perusij uel ad quos peruenerit aliquid de bo
nis dicte uniuerſitatis ſindicentur hoc
modo uidelicet quod ſi aliquis offitialis Caſ
tri uel uille uel aliquis alius de dicto ca
ſtro uel uilla unde uel in quo eſſet uel fu
iſſet dictus poteſtas ſindicus uicarius ſeu
collector de commiſſis et comictendis in ſu
um accuſauerit uel accuſabit denuptiauerit
uel denumptiabit dummodo in denumptia

dentur nomina teſtium in ſcriptis qui ſindi
cus maior et Iudex iuſtitie ante quam ad in
quiſitionem procedat recipiat dictos teſtes
et ſi probauerint ad inquiſitionem procedat
aliter non et talem denumptiatorem con
dempnent in Centum ſoldis denariorum
Et tunc dictus dominus Sindicus procedat
et repertum culpabilem condempnet in
reſtitutione rei oblate cui ablata uel
fraudata eſt et tantundem Comuni perusij
in eadem ſententia. ¶ Aliter autem non
poſſit procedere ullo modo contra predictos
¶ Item quod ille uel illi ad quem uel quos
ſpectabit electio dicti dominj ſindici teneat
ur eligere tanto tempore ante initium
ſui offitij quod reperiatur et habeatur accep
tans ¶ Et ueniat peruſium quatuor
diebus ante initium ſui offitij integris
ut dictum eſt pena centum libris. den.
electorj et electoribus ſi negligentes fue
rint in predictis ¶ Et quod dominj Priores ar
tium qui fuerint tempore electionis et
ſeu publicationis electoris dicti ſindici
ſub dicta pena predictos electores predi
cta fieri facere teneantur et apodiſſam et
pagamentum ſalarij dicti electoris et no
tarij et ſindici ituorum pro dicto ſindico
fieri faciant cum effectu ſub dicta pena
¶ Et etiam cancellarius Comunis perusij qui
erit tempore electionis ſeu publicationis
electorum dominorum Poteſtatis et Capitanej
et Maioris ſindici et Iudicis Iuſtitie te
neatur et debeat electoribus notarijs et
ſindicis ituris pro ipsis offitialibus elige
dis ſolutionem eorum ſalarij pro diebus
pro quibus debebit ex forma ſtatuti cum
effectu dare et ſoluere ſecundum formam
ſtatutj de hac materia loquentis ¶ Item
quod dictus dominus ſindicus habere debeat
expenſis. Comunis perusij. domum in qua

possit commode habitare quam domum
ydoneam et in loco publico et apto domi
ni Priores Artium conducere et acquire
re debeant temporibus congruis et debi
tis ita quod eam dictus dominus Sindicus in suo
adventu veniat preparatam pena quin
gentarum libr. den. Prioribus predictis
et cuilibet eorum si negligentes fuerint
in predictis et pro pensione dicte domus
dicti domini Priores possint ordinare et
fieri facere expensas de bonis Comunis peru
sii et apodissam et solutionem de ipsis ex
pensis fieri facere teneantur auctoritate
presentis legis si opporteret conducere et
¶ Item quod dicti priores artium civitatis pe
rusii et quilibet ipsorum nichil facere debeat
nec proponere nec ordinare in contrarium
predictorum pena centum libr. den. pro
quolibet contrafaciente et quod secus fieret
non valeat ullo modo ¶ Offitiales vero
sindicandi et examinandi ut dictum est
sint hii Priores et notarii eorum et nuptii
populi et hostiarii et familiares Priorum
et Cancellarius qui erunt in futurum
ad dicta offitia sindicentur et examinen
tur secundum formam presentis capituli
¶ Item sindicentur et examinentur secun
dum formam presentis capituli omnes
electores cuiuscumque offitialis qui dicerentur
elegisse simonia vel pecunia vel aliqua re
recepta vel promissa vel precibus alicuius
¶ Sindicet etiam dictus sindicus omnes
et singulos massarios comunis perusii et eorum
notarios et famulos et omnes et singulos
conservatores monete comunis perusii
et eorum notarios et famulos et marescalcos
et offitiales deputandos ad videndum mo
stras stipendiariorum ¶ Item sindicent et
omnes et singulos offitiales et suprasti
tes alicuius iure fontis vel pontis vel al
terius laborerii Comunis perusii ad quo
rum manus pervenisset aliqua pecunia
vel aliquid aliud a Comuni perusii vel
ab aliqua universitate vel speciali per
sona occasione talis offitii aliquo non
obstante per totum tempus eorum offitii
¶ Et etiam quoscumque alios offitiales
Comunis perusii ad quos etiam dicta
pecunia non pervenisset de omnibus et
singulis que ad eos pervenissent ultra
formam statutorum et ordinamentorum
Comunis et populi perusii ab ipso Comuni
seu de bonis ipsius Comunis vel ab aliqua
universitate seu de bonis ipsius univer
sitatis vel ab aliqua speciali persona et
seu de bonis alicuius specialis persone oc
casione ipsius offitii et pro gerendis in
ipso offitio seu occasione ipsius offitii et de
baractariis per eos commissis sive commic
tendis in ipso offitio seu occasione ipsius
offitii et in lucris illicitis ¶ Et siquis ex
dictis offitialibus elligeret vel poneret ali
quam personam ad ipsum offitium vice
tum vel in parte exercendum vel ad geren
dum seu scribendum in predicto offitio scri
bendi et talis persona electa seu posita co
mitteret aliquid de predictis quod talis perso
na posita et electa per inde sindicetur et
sindicari debeat et examinari ac si fuisset
posita et electa per Comune perusii et offi
tiales Comunis perusii et offitiales comunis
perusii quo ad hoc intelligantur contra
qua personam electam positam sive subro
gatam loco alterius fiat executio si conde
pnatus fuerit infra .xv. dies a die late
sententie que si fieri non poterit infra dic
tum terminum et fiat et fieri debeat con
tra talem ponentem seu subrogantem in locum
suum contra quem subrogatum vel positum
possit habere recursum ponens vel subro

gans si fuerit coactus ad solvendum conde
pnatione de eo factam que solutio conde
pnationis predicte habeatur pro instru
mento confessionato. Et bayuli in
telligantur esse offitiales Comunis peru
sij qui bayuli possint et debeant sindica
ri per dictum sindicum de sex mensibus
in sex menses non obstante quod eorum
offitium non expirasset. Item quod
offitiales predicti et alij supradicti per
ipsos offitiales ad aliquid agendum po
siti vel qui ponentur vel deputarentur
ut dictum est teneantur et debeant in
fra octo dies principij offitij sindicationis
sindicatum debebunt se presentare coram
ipso sindico et se scribi facere ad que offi
tia et ministeria deputati fuerint pena
viginti quinque libr. den. pro quolibet co
trafaciente salvo quod incasu absentie vel
infirmitatis vel alterius legiptimi im
pedimenti de quibus stetur arbitrio di
cti sindici possint dicti offitiales se pre
sentare et respondere per legiptimum pro
curatorem dum modo dictus procura
tor dare teneatur legiptimos et ydoneos
fideiussores et tunc talis presentatio et re
sponsio valeat et teneat et admictatur
aliquo statuto in contrarium loquente
non obstante. Et nichilominus dictus
sindicus possit et teneatur et debeat per
se et suos offitiales investigare et se in
formare de electionibus dictorum offitia
lium et aliorum predictorum per libros
notarij Priorum artium et Cancellarij
et aliorum notariorum pena eidem sin
dico ducentarum librarum denariorum
si negligens extiterit.

·xx iij·

De dapnis datis. Rubrica.

Statuimus et ordinamus quod dic
tus maior sindicus et Judex Iu
stitie sit et esse debeat offitialis super omni
bus et singulis dampnis datis et que
darentur in comitatu perusij toto tempo
re sui offitij et uno mense ante per qua
scumque personas et in civitate vel bur
gos vel suburgis perusij et de dampnis
datis de quibus penderet processus. Et qui
sindicus et Judex iustitie et offitialis su
per dictis dampnis datis cognitionem
habeat ipse solus et non alius offitialis
comunis perusij preterquam de dampno
quod daretur pro quo imponeretur pena
corporalis in subsidium ex forma statu
torum Comunis perusij de quo iurisdi
ctionem habeant tunc potestas et Capi
taneus et non alius. Offitium vero
dicti offitialis dampnorum datorum sit
et esse debeat infra scriptum videlicet
quod dictus sindicus et Judex Iustitie et
eius assessor possint et debeant super
dampnis datis procedere contra damp
na dantes et dari facientes cum accu
satione et denumptiatione et per inqui
sitionem et ex suo offitio servato ordine
iuris et non servato et cum litis contesta
tione et sine quando per inquisitione
procederetur tantum prout sibi videbi
tur. Qui maior sindicus teneatur et
debeat mictere suos notarios beruarios
et familiares die noctuque ad inmandum
inquirendum et inveniendum damp
na data in Civitate et Comitatu peru
sij suis tamen sumptibus et expensis et
et quos invenerint dare dampna vel
dedisse vel dari fecisse vel facere possit
et debeat condempnare in penis conten
tis in presenti capitulo. Non tamen
possit dictus offitialis nec debeat famu
liam suam mictere per comitatum pe
rusij nisi intra tria miliaria tantum

uersus Ciuitatem. Intra que tria milia ria familiam mictere possit et debeat i pro dampnum dantibus et quos inuenerint dampnum dare punire possit et debeat et condempnare secundum formam statutorum dicti Comunis et credatur relationi dicti Notarii euntis ad predicta cum sua familia sine alia probatione de illo quem inuenerint dampnum dantem. ¶ Ad hec autem ut in dictis locis et a dictis finibus intus dampna dantes melius stari possint. Ordinamus et deliberamus quod idem Maior sindicus et offitialis possit teneatur et debeat facere et eligere uel eligi facere custodes secretos uel publicos ut sibi uidebitur et in eo numero qui sibi i placuerint de burgis et suburgis et de comitatu perusii. Et eos cogere ad offitium acceptandum et gerendum et eis multas et bampna imponere et pro Comuni auferre a non obedientibus summarie et de facto usque in quantitatem Centum. s. den. secundum quod sibi uidebitur pena eadem a Maiore sindico et offitiali quinquaginta libr. denar. si negligens fuerit i predictis per suos sindicatores auferenda tempore sindicatus ¶ Item quod i quolibet Castro et Villa Comitatus perusii quod uel que esset prope perciuitatem per tria milliaria uel infra tria miliaria eligi faciat et eligere facere teneatur per sindicum dicti castri et uille ad minus duos custodes quorum offitium sit in eo studiendo de die et nocte res et bona existentia in pertinentiis et districtu dicti castri uel uille. Et omnes dampnum dantes teneantur et debeant denuptiare infra octo dies a die dampni dati dicto i maiori sindico et offitiali et credatur et

nota de arbitrio [illegible]

stetur sine alia probatione relationi et denuptiationi dictorum custodum uel i alterius eorum quod denumptiati dederint tale dampnum et etiam ~~stetur~~ dictis i custodibus et dampni extimatione usque in quantitatem centum s. denariorum et abinde infra. Set si dampnum esset a Centum s. supra debeat probari extimatio dampni per testes pariendos in denuptiatione per dictos custodes et denuptiati ab ipsis custodibus in emendatione dampni patienti dampnum et Comuni perusii condempnentur secundum formam. s. Item quod si aliquis infra ¶ qui custodes si dampnum dantes non denuptiauerint infra tempus. Octo dierum protestatione non facta uel si eis seu alteri eorum fuerit facta protestatio et non denuntiauerint infra quatuor dies a die protestationis eis facte uel alteri eorum per recipientem dampnum uel aliquem de sua familia et querela fuerit proposita coram dicto maiori sindico et offitiali per aliquem ciuem uel comitatensem Ciuitatis et Comitatus perusii cuius interesset facta probatione de dampno saltem quod tale dampnum fuerit sibi datum. Etiam si non dicatur a qua persona siue a quibus personis per sacramentum ipsius querelantis cum duobus testibus de fama uel cum uno teste de uisu qui dicat uidisse dampnum esse datum dicti custodes teneantur ad satisfationem integram dicto recipienti dampnum de dampni extimatione de qua i stetur assertioni ipsius patientis dampnum cum iuramento super hoc prestando et extimatio fieri possit tantum usque in quantitatem Centum sold. den. et Comuni perusii in aliis. Centum sold. den. debeat

[illegible]

[illegible]

condempnari ¶ Item quod dicti Cuſtodes
fiant de tribus menſibus in tres menſes
et quod in fine trium menſium Sindicus ca
ſtri uel uille teneatur et debeat ſub pena
Centum ſoldorum denariorum dare nouos cuſto
des et eis denumptiare quod ſe preſentent
coram dicto offitiali coram quo iurent i(n)
continenti eorum offitium legaliter exe
cere quam penam ſoluere cogantur de
facto ſi ipſos non dederint ut dictum eſt. et
nichilominus ad eos dandum omnino
compellantur ¶ Item quod qui fuerit per
dictos cuſtodes denumptiatus de dampno
dato ad denumptiationem dictorum cu
ſtodum debeat condempnari ſine alia p(ro)
batione uel proceſſu ſet ſolum ſtetur re
lationi ipſorum cuſtodum prout dictum e(st)
ſupra ¶ Teneantur tamen proteſtas
dare eiſdem cuſtodibus nomina ſaltem
duorum teſtium qui probent de fama uel
nomen unius teſtis qui probet de uiſu i(n)
dampnum datum fore et etiam nominat
teſtium qui probent extimationem dampni
quando dampnum eſſet a Centum ſold(is)
ſupra quos teſtes dare teneantur dicti cu
ſtodes in ſcriptis in denumptia ¶ Si uero
Caſtrum uel uilla de Comitatu peruſii
eſſet diſtans et diſtaret a Ciuitate plus
quam per tria miliaria omnia et ſingula
que dicta ſunt ſupra de cuſtodibus locu(m)
habeant et ſibi uendicent in ſindicis uni
uerſitatum caſtrorum et uillarum ſic di
ſtantium. qui ſindici eodem modo per
omnia teneantur et eodem modo eorum
denumptiationi et extiationi ſtetur pro
ut et ſicut ſupra dictum eſt de cuſtodi
bus cum probationibus de quibus dictum
eſt ſupra de cuſtodibus quando denump
tiabunt et aliter denumptiatus condempna
ri non debeat nec poſſit ¶ Item cum ſpes

deſtruere nichil aliud eſt quam dare materia
cuilibet tranſeunti per uiam ingredien
di Vineas ortos et alia bona et fructus
deſtruendi. Ordinamus quod dictus Maior
ſindicus et offitialis uinculo iuramenti
teneatur et debeat in burgis et ſuburgis
Ciuitatis peruſii eligere et ordinare cu
ſtodes ſecretos in numero qui ſibi uidebi
tur conuenire pena eidem Maiori ſindi
co ſi negligens fuerit in predictis. Quin
quaginta librarum denariorum auferenda per ſuos ſi
dicatores tempore ſindicatus qui cuſtodes
teneantur et debeant omnes et ſingulas
perſonas apportantes ligna uel ſpinas i(n)
ſepium ſepes deſtruentes denumptiare de
numptiationi quorum et dicto uel alicuius
eorum cum ſacramento credatur et delin
quentes denumptiati puniantur pro uice
qualibet in uiginti ſold(is) denariorum pro quoli
bet denuntiato cuius bapnii et pene ter
tia pars ſit dicti ſindici et offitialis et alia
cuſtodis predicti et alia tertia pars ſit co
munis peruſii. quas partes maſſarii com(unis)
peruſii dare debeant ſine precepto uel ma
dato dominorum priorum et dictis denumptia
toribus ſufficiat habere mandatum ſiue
preceptum de ſua tertia parte ſibi ſoluen
da a dictis maſſariis a dicto maiori ſindi
co cum ſua bolletta. Et dictus maior ſindi
cus et offitialis teneantur die noctuque mic
tere per Ciuitatem et comitatum peruſii
uſque ad dictos confines trium miliarum
ſuos beruarios et familiares et dictos cu
ſtodes ſeu guardianos et eos facere extra
portas Ciuitatis interdum pernoctare p(ro)
ut ei uidebitur conuenire exquirentes et
ſi inuenerint aliquem dampnum dare uel
dediſſe dicto quorum familiarium uel cuſto
dum uel duorum ex eis credatur et ſi dampnum
fuerit a uiginti ſoldis infra credatur do

minus et etiam nude ſcripture notarij dicti offitialis credatur quantumcumque fuerit quantitas extimationis dampnij a dictis uiginti ſoldis denar. infra et talis relatio et ſcriptura pro plena probatione et ſufficiente habeatur non obſtante quod abſente parte facta fuerit nec aliquo alio et ex tali relatione et ſcriptura poſſit idem offitialis et debeat condempnationes facere ſine alia accuſatione denumptiatione uel inquiſitione ita quod alia probatio non requiratur et nulla defenſio in contrarium admictatur et etiam de facto ſine condempnatione penas uſque in dictam quantitatem uiginti ſold. den. in comune peruſij poſſit facere deuenire. ¶ Nec ſuper aliquibus que ſpectent ad eius offitium poſſit idem maior ſindicus et offitialis pro habendo conſilio ſapientes eligere ¶ Et non debeat idem maior ſindicus et offitialis nec aliquis ſuus offitialis dare copiam alicui nominis uel nominum cuſtodum nec etiam manifeſtare illum qui denumptiavit ſet tenere debeat in ſecreto ¶ Nullus Inſuper alius offitialis Communis peruſij poſſit uel debeat eius offitium impedire uel ledere ſet quilibet offitialis dicti Communis requiſitus ab eo uel aliquo ex ſuis offitialibus teneatur et debeat ipſum ſuum offitium iuvare et ſuum poſſe prebere ita quod ſuum offitium libere poſſit exercere ¶ Item quod dictus maior ſindicus et offitialis et ſui offitiales berruarij et familiares habeantur quouſque ſteterint in dicto offitio pro civibus peruſinis et etiam toto tempore ſindicatus. Et quicumque offenderet dictum maiorem ſindicum et offitialem puniatur ac ſi offenderet Poteſtatem uel Capitaneum et quicumque offenderet ſuos offitiales uel familiares puniatur ſicut puniri deberet is qui offenderet offitialem uel familiarem Poteſtatis uel Capitanei peruſij. ¶ Poſſit etiam dictus Maior ſindicus et offitialis cognoſcere et diffinire de quolibet dampno diebus feriatis et non feriatis et etiam ſolempnibus ad honorem dei indictis et etiam diebus ueneris et poſſit inquirere et procedere tempore ſupradicto de quolibet dampno dato exceptis diebus paſcalibus dominicis et feſtiuitatibus ſancte marie dementibus martij et Auguſti et feſtiuitatibus ſanctorum herculani laurentij et Coſtantij ¶ Item quod ſi aliquis qui dampnum receperit coram dicto Maiori ſindico et offitiali comparuerit et accuſauerit aliquem ſibi dampnum dediſſe non repertum per eundem maiorem ſindicum uel eius offitiales uel ſuos berruarios uel cuſtodes audiatur per eum et ſi ſuo iuramento affirmauerit et probauerit per unum teſtem de ueritate dampnum ſibi fore datum in rebus ſuis uel aliis poſſeſſis uel conductis ſeu adoptiuis uel ad laboritium ſibi conceſſis uel quas haberet in tenuta ex primo decreto auctoritate curie ſtetur eius ſacramento de dampno et extimatione dampni et de dampnum dantem uel dantibus uſque in quantitatem uiginti ſold. den. incluſiue et abinde infra pro quolibet accuſato dum modo non poſſit denumptiare uel accuſare in eadem accuſatione ultra tres perſonas in totum et niſi unam perſonam tantum de una familia. et predicta contra accuſatum ſeu accuſatos pro plena probatione habeatur et dictum accuſſatum ſeu accuſatos in ipsa quantitate dampni patienti dampnum et Communi peruſij in centum ſold. den. pro quolibet eorum idem maior ſindicus debeat condempnare ¶ Et ſi damp

nium fuerit a uiginti ſoldis ſupra uſque
in quantitatem Centum. ſold. denario
rum incluſiue ſufficiat probatio facta
modo predicto cum hac adiuncta. videlicet
quod probet accuſator per unum testem
de ueritate dampnum ſibi fore datum
quod in accuſatione ipſius deductum fue
rit et dum modo non excedatur nume
rus uel forma contenta infra in. C. non
tamen quis poſſit. Et tunc accuſato de
dampno dato Comuni peruſii in dece
libr. denariorum debeat condempnari et
dampnum patienti in emendatione
dampni ¶ Si uero dampnum fuerit
a. Centum ſold. ſupra ſtetur ſacra
mento eius qui ſe dicat dampnum paſ
ſum cum probatione unius testis de
ueritate et duorum testium de fama
quod dampnum fuerit illatum et fuerit
a. Centum. ſold. ſupra ¶ Sufficiat
etiam eius ſacramentum cum probatio
ne quatuor testium de fama et predi
cta pro plena probatione habeantur
contra inculpatos de dampno tam
circa illationem dampni quam circa dam
pni extimationem et tunc dictus ma
ior ſindicus condempnet dampnum
dantem in extimatione dampni pati
enti dampnum et Comuni peruſii in
uigintiquinque libr. den. condempnet
in eadem ſententia ¶ Et dictus mo
dus probandi ut ſupra ſcriptum eſt lo
cum habeat et habere debeat ubique in
materia dampnorum datorum et quomodo
cumque dampnum fuerit datum de quo po
ſſit cognoſcere dictus maior ſindicus
preterquam ubi aliud reperiretur expreſ
ſum uel alia probatio requiratur ¶ No
lumus tamen quod nullus de dampno da
to perſona uel cum beſtiis uel a beſtiis

poſſit accuſare uel denumptiare eandem
uel eaſdem perſonas niſi ſemel in bimen
ſtri tempore tantum et de una uice tantum
niſi denumptiator uel accuſator uellet ple
ne probare ſecundum formam iuris
dampnum ſibi fore datum et extima
tionem dampni et dampnum dantes
quo caſu poſſit eandem uel eaſdem per
ſonas accuſare et denumptiare de plu
ribus menſibus et de pluribus uicibus
prout et de quot denumptiatori uel accu
ſatori uidebitur et placebit ¶ Non
tamen quis poſſit accuſare uel denump
tiare in una accuſatione uel denumptiatio
ne ſeu libello ultra tres perſonas et de
una familia niſi unam perſona tantum
pro dampno dato a uiginti ſold. infra
uſque in quantitatem uiginti ſoldorum
den. incluſiue et ſi accuſauerit uel denu
ptiauerit ultra dictum numerum accu
ſatio et denumptiatio ſit ipſo iure irrita et
inanis in qualibet parte ſui et ſuper ea
procedi non poſſit ullo modo ¶ Set pro
dampno dato a uiginti. ſold. ſupra poſſit
quis accuſare uel denumptiare quot uo
luerit dum modo ſi accuſaret ultra tres
tunc probet et probare debeat plene per
testes fide dignos dampnum datum et
extimationem dampni et dampnum dan
tes ¶ Nullus tamen poſſit de dampno
dato accuſare uel denumptiare uel inna
re per procuratorem ſet per ſe ipſum tantum
¶ Et predicta locum non habeant in
uniuerſitate corpore uel collegio marium
uel feminarum cuiuſcumque conditionis et
status exiſtat quo caſu poſſit ipſa uniuer
ſitas corpus uel collegium accuſare et in
nare per procuratorem uel ſindicum ipſius
uniuerſitatis corporis uel collegii habe
tem ſpecialem mandatum ad innandum ¶ nec.

etiam locum habeant in minoribus viginti
quinque annis pupillis vel adultis nec in
infuriosis vel mentecaptis nec in prodigis
et quibuscumque aliis personis quibus cu
rator datur a lege vel a iudice quibus causis
ut dictum est in universitate corpore vel
collegio possint tutores vel curatores
predictorum et tutricum actores accusa
re de dampno dato et denumptiationem
et accusationem facere et iurare. ipsi autem
minores soli ad iurandum nullatenus
admictantur. ¶ Nec etiam locum habeat
in ecclesiis quarum rectores possint accu
sare et iurare nec etiam locum habeant in
militibus set eis permissum sit accusare
et denumptiare de dampno dato et iurare
per procuratores habentes spetiale man
datum sicut per semetipsos nec etiam locum
habeat in mulieribus nec in absentibus
ex iusta causa vel ex aliqua iusta causa in
peditis et utrum ex iusta causa quis fu
erit absens vel ex iusta causa impeditus
stetur dicto et discretioni dicti domini maioris
sindici vel eius iudicis ¶ Statuimus
insuper quod si qua bestia vel bestie alicuius
dampnum dederint in bonis vel rebus alic
uius vel a se possessis vel conductis vel
ei ad coptumum vel ad laboritium con
cessis dominus vel possessor animalis pro
quolibet animali que si dampnum dederint
usque ad quantitatem quinque sol. den. vel
infra puniatur in decem sol. den. com.
perusii. ¶ Si autem a quinque soldis su
pra dampnum fuerit datum usque in vigin
ti sol. den. inclusive puniatur in vigin
ti sol. den. comuni perusii. Et quolibet
dictorum casuum ei qui passus est dap
num fiat emendatio dapni et de hiis
omnibus sacramento dicti rei vel danp
num passi credatur ¶ Possit tamen dominus

vel dapnum passus et eius familiaris
seu famulus capere et tenere bestias
quas invenerit in dapno seu in loco ubi
dapnum datur licite et inpune quousque
sibi integre de dapno satisfiet ¶ Si autem
aliquod dapnum datum fuerit a bestiis
alicuius vel quas aliquis haberet et te
neret a viginti soldis supra et probatum
fuerit seu constiterit per scriptura nota
rii dicti domini maioris sindici vel duos bene
ciacos vel familiares suos seu per duos
testes vel per confessionem dantis dapnum
seu dari facientis vel alio genere probatio
nis condempnetur ille qui dampnum
dedit in emendatione dapni patienti dap
num et comuni perusii in quinque libris den. si
dapnum fuerit usque in quantitatem centum
sol. den. vel ab inde infra usque in dictam
quantitatem viginti sol. den. descendendo
Si autem ab inde supra comuni perusii
condempnetur in dupplum extimationis
dapni et condempnetur etiam in emenda
tione dapni recipienti dapnum ¶ Vo
lumus insuper quod quicumque dabit dap
num alicui in rebus suis vel a se posse
ssis vel conductis vel ei ad laboritium
vel ad coptumum concessis vel in bonis in
quorum tenutam esset inmissus auctoritate
curie ex primo decreto cum aliqua bestia
videlicet in vinea orto vel bladis arbori
bus vel sepibus vel mictas bestias in mi
serit seu introduxerit dictus dominus maior si
dicus et eius offitiales teneantur ei au
ferre pene nomine pro vice qualibet et
qualibet bestia si fuerit de die quinque sol.
den. si vero de nocte decem sol. den. ex
ceptis pecudibus de quibus solvat pro
vice qualibet pro unaquaque pecude xii.
den. si fuerit de die si vero de nocte duos
sol. den. solvat etiam pro unoquoque pullo.

gallinatio seu Ansere .xij. denarios siue
fuerit de die siue de nocte et dapnum pati
enti debeat emendare in casibus huius. [C]
Volumus et credatur de dapno dato et qd
datum fuerit a persona accusantis et de ip
sius dapni extimatione sacramento dap
num passi a uiginti. s. infra. et dum imo
non excedatur numerus siue forma tra
dita supra in .C. no tamen quis possit
set a uiginti. s. supra fiant et sufficiant p
bationes de quibus superius in aliis. C. c
disposita. ¶ Non tamen possit dictus d.
Maior sindicus occasione predicta aliqu
condepnatione facere que excederet qua
titatem uigintiquinque libr. den. ¶ Si quis
uero miserit equum uel iumentum ad
stratu qui uel quod dapnum faceret si erit
de die quadraginta soldos denariorum pro
qualibet vice si de nocte Centu sold. den.
p uice qualibet soluere teneatur ¶ Insu
per statuimus quod nulla persona tempore i
quo uue sunt in uineis excepto tempore
vendemie audeat de foris seu extra ciui
tatem uel de qualicumque loco apportare vuas
et contrafaciens si detulerit a tribus rastel
lis seu racemis infra pro quolibet rastel
lo seu racemo uuarum in decem sold. den. puniatur Et nichil
ominus si dicto maiori sindico uidebitur
ligetur et ligari debeat ad chatenam que
e infissa in columpna in pede scalarum palatii
potestatis perusii cum ipsis uuis ad collum
si fuerit inuentus portare a tribus rastellis
seu racemis supra et ibi stare debeat put di
cto offitiali uidebitur dummodo quilibet
de vinea uel terra sua uel alter possessa uel
conducta uel quam haberet ad coptimu
uel ad laboritium uel eius familiaris
famulus uel familia possit singulis die
bus Jouis et dominicis deferre sine pena
quinque rastellos seu racemos uuarum. et

et utrum de tali re debeat stetur suo sa
cramento inspecta per dictum offitialem
qualitate persone deferentis. Et tenea
tur dictus Maior sindicus mictere fami
liam suam circa ciuitatem et burgos rima
do seu circando pro portantibus vuas
de die et de nocte temporibus congruis ex
offitio suo et ad petitionem cuiuscumque pete
tis sub pena centum libr. denariorum
Et de eo quod deuenire fecerit in Comuni
habeat tertiam partem et stetur relatio
ni notarii dicti offitialis uel duorum de sua
familia et habeatur pro plena probatione
¶ Et si aliquis de familia dicti sindici
uel alterius offitialis dederit dapnum in
bonis alicuius uel alteri possessis uel con
ductis seu ad coptimu uel ad laboritiu
concessis uel intrauerit in dicta bona causa
dandi dapnum condepnetur et puniatur
dominus familiaris in quinquaginta
libr. den. tempore sui sindicatus ¶ Si aut
aliquis fuerit inuentus deferre aliquos
fructus uel palos uinearum de die uel de no
cte seu alia ligna et non habuerit posses
sione in illa contrata dictus Maior sin
dicus teneatur talem inuentum copelle
re ad dicendum unde exportat tales res
Et si inuenerint tales ibi no habuisse po
ssessiones uel alter possessas uel conductas
uel ad coptimu uel ad laboritiu sibi conces
sas aut de uoluntate illius cuius fuerit
locus uel res dictus maior sindicus si fu
erit de die quadraginta sold. den. si de
nocte Centu sold. denariorum pene nomi
ne auferre teneatur cuius pene medie
tas sit Comunis perusii et alia accusatoris
et fructus palos uel ligna restitui faciat
ei de cuius re fuerint accepta ¶ Volum
insuper quod si quis alicui dapnum dederit
Iniuriose .i. de s dolose et ex proposito de

die uel de nocte combinendo ei domum
uel domos, ul paleas ul metas bladum
uel molendinum seu gualcheriam ligna
men coadunatum ul silvas ul alias ar
bores ul secando ul demoliendo uel
destruendo domum alicui uel ab aliquo
possessam intotum uel inpartem ul dis
copriendo tectum uel incidendo uel ali
as destruendo arbores fructiferos. silicet
olivas malos ficus nuces cerasas uel
alias arbores fructiferas nec non infructife
ras silicet populos salices albanos quer
cus ulmos esculos uel quascumque ali
as arbores ul interficiendo uel vulnerando
bestias que non ueniunt ad stratum seu
accipiendo marca alicuius de blado uel de
meta seu campo seu dando dampnum in
ortis sepibus et similibus uel alia quecumque
et qualitercumque dampnum dando in qui
buscumque rebus alicui uel ab eo possessis
uel conductis seu ad coptimum seu ad labo
rerium ei concessis uel in re seu in rebus et
quas aliquis haberet in tenutam ex pri
mo decreto auctoritate Curie et damp
num fuerit a Centum sold. den. supra
dictus Maior Sindicus et offitiales tenea
tur malefactori auferre pene nomine quinqua
ginta libras den. et dampnum patienti te
neatur in quadruplum dampnum facere
emendari et in dicta emendatione dampni
dati dampnum dante in eadem sen
tentia debeat condempnare ¶ Si uero
dampnum fuerit centum sold. den. ul a
centum soldis infra usque in viginti sold.
den. dictus Maior Sindicus et eius offi
tiales auferant ei nomine pene decem libras
den. et dampnum patienti emendari faci
ant ¶ Set si dampnum datum etiam
quacumque culpa fuerit viginti sold. den.
ul a viginti soldis infra auferant ei pe
ne nomine centum sold. den. et dampnum

emendari faciant dampnum patienti et in
dicta emendatione dampni dictum damp
num dantem in eadem sententia debeat
condempnare ¶ Et si dampnum ut s
dictum est datum fuerit viginti sold.
ul abinde infra sufficiat ad plenam
probationem sacramentum accusatoris
Jurantis dampnum esse datum et extima
tionem dampni tantam esse cum uno
teste qui probet dampnum datum fore
ul Juramentum accusatoris sine teste si
videbitur dño Maiori Sindico uel eius
Judici inspectis qualitate personarum dum
modo non accusentur plures quam supra
dispositum est ¶ Et quicumque uide
rit dicta mallefitia uel dampna dari te
neatur prohibere ut non fiant et ipsum
malefactorem capiant et capere possit in
pune si capere potuerit in dampnum fa
ciendo ¶ Volumus insuper quod dictus
Maior Sindicus et eius offitiales de
mallefitiis dampnorum datorum seu de
dampnis datis de nocte seu tempore noc
tis et que de nocte dicerentur data pe
nitus inquirere teneantur Et si de aliquo
erit publica uox et fama. quod dampnum
de nocte fecisset illum valeat tormentare
pro inueniendo negotii ueritatem et hoc
intelligatur si dampnum fuerit a .x. lib.
supra. si uero .x. libras den. fuit uel a .x.
lib. infra. non habeat tormentare nec in
tormentis ponere ullo modo ¶ Item uo
lumus quod concordia fieri ualeat de dam
pnis datis sicut de aliis mallefitiis et ua
leat sibi confessio ad remissionem quarte
partis pene si facta fuerit tempore res
ponsionis ¶ Providemus etiam et
ordinamus quod omnes et singuli Sindi
ci Castrorum et Villarum que distant a
Ciuitate perusii per tria miliaria et
ultra tria Milliaria teneatur et debeat

denuptiare inscriptis omnia dampnum da
tes in possessionibus uel rebus alicuius
uel possessis seu conductis ab aliqua p
sona corpore collegio uel universitate
ad fictum coptamini seu laboritium
uel alio quocumque titulo et modo pos
sessis uel intenuta ex secundo decreto
habitis auctoritate curie infra quar
tam diem postquam ad notitiam sindi
ci Castri uel ville Comitatus prusii
peruenerit dampnum fore datum uel co
missum in huiusmodi rebus uel possessio
nibus in corpore territorijs per protestationem
ipsi sindico factam sine fiendam per
dominos uel possessores uel colonos labora
tores uel coptimatores seu conductores
ipsarum rerum et possessionum uel habe
tes intenutam ut dictum est seu per ali
quem de eorum familijs in presentia dua
rum testium a die facte protestatio
nis Que denuptiatio fiat et fieri de
beat dicto Maiori sindico uel eius offi
tiali pena ipsi sindico qui neglexerit
uel obmiserit denuptiare ut dictum est
est quinquaginta librarum denariorum si dapnum
fuerit a C. solidis supra et si dampnum fuerit
a C. solidis infra usque ad xl. solidos viginti quinque
librarum denariorum. Si uero dapnum fuerit xx. solidos uel
ab inde supra usque ad xl. solidos pena x.
librarum denariorum. Que pene per dictum Maiore
sindicum dicti Comunis de facto brevi
fide de protestatione predicta auferan
tur. Et liceat dictus Maior sindi
cus executor dicte pene quinque solidos denariorum
pro qualibet libra. Et nichilominus
talis sindicus dictam denuptiationem
dapni de quo est facta protestatio infra
terminum supradictum secundum sibi secundum pro
testatione modo predicto sub dicta pena
facere teneatur et secundum talem denuptia
tionem dampnorum dictorum dictus Maior

Sindicus coram quo facta fuerit tene
atur et debeat dapna dantes punire
et condepnare secundum formam
statutorum lapnitum de predictis. Non
teneatur tamen sindicus denuptia
re aliquod dapnum cuius dampni ex
timatio non esset a xx. solidis denariorum supra.
Et quod denuptiatus sit culpabilis
et ad probationem dapni et extiatio
nis ipsius dapni contra denuptiatum
sufficiat probatio superius denotata
quando dapnum est datum a Cen
tum solidis supra ut patet in C. statu
imus et ordinamus supra de offitio
maioris Sindici. Inobedienti in
eadem maiori sindico et offitiali pos
sit ipse maior sindicus et offitialis pena
auferre et cum effectu exigere usque in
quantitatem quadraginta solidorum denariorum. Et secundum
idem intelligatur detubatoribus et ba
iulis sub dicta pena debeat ei obedire et
si fuerint inobedientes dicta pena eis
de facto per eundem offitialem auferri po
sit. Et omnia statuta que loquun
tur de contumacibus in malleis et de
procedendo contra malefactores intelli
gantur et locum habeat in eodem Ma
iori sindico et offitiali ita quod citati et
exbapniti ex parte ipsius in dapnis da
tis et non venientes et non comparentes
ipsius mandato habeantur pro contuma
cibus et confessis et possint condempna
ri sicut possunt condepnari in alijs in
malleis per Potestatem et Capitaneum
Et quod custodes de omnibus penis conde
nationum que in Curie devenerit occa
sione eorum denuptiationum habeat quan
tam partem eis soluendam a massarijs
Comunis perusii sine aliquo precepto uel ma
dato. Et omnia statuta Comunis perusii
que loquuntur de ingredientibus et in

tinentibus terras vineas et possessiones alterius et de dantibus dampnum de die vel de nocte intelligantur et locum habeant in dicto Maiori sindico et offitiali ita quod de predictis possit cognoscere punire et condepnare secundum formam dictorum statutorum Comunis Perusii non obstante quod in aliis offitialibus loquerentur. ¶ Et si aliqua dictarum sit vel esset inter ea que continentur in presenti Capitulo et ea que continentur in aliis statutis Civitatis Perusii sive circa impositionem pene sive circa alia possit et debeat idem offitialis eligere et observare quod magis conveniens sibi esse videtur. ¶ Non possit tamen dictus Maior sindicus et offitialis aliquem condepnare de solo introytu ex relatione beruariorum vel custodum nisi in .xx. solidis denariorum. Sed si inveniatur dampnum dedisse in terris sive possessionibus in quadraginta solidis denariorum. ¶ Et ad hoc ut dicta dampna vitentur Ordinamus quod dictus offitialis teneatur et debeat inquirere qualibet ebdomada saltem semel per Comitatus et parrochias Civitatis et burgorum et Comitatus Perusii infra dictos confines contra omnes illos qui dampna dant vel dare dicantur. Et si constiterit per famam publicam vel unum testem aliquem esse culpabilem de predictis debeat ipsum condepnare in penis predictis nec in dicta inquisitione locus requiratur vel tempus delicti et nomina testium teneantur inserta. ¶ Proquibus omnibus et singulis supradictis et infrascriptis in presenti Capitulo contentis occasione sui offitii possit homines et personas capere detinere et coprendere et carcerare ~~et carcerare~~ et pignorare prout sibi videbitur et placebit et etiam pignora illorum qui condepnati seu penas et dampna emen

dationem non solverit vel non obedierit eidem post .xv. dies a die qua capta fuerint pignora massarii Comunis Perusii possint et debeat vendere ad requisitionem ipsius offitialis. ¶ Item statuimus et ordinamus quod si aliquis intraverit rem alterius cum dampnum dandi et aliquis eum de foris expectaverit quod talis expectans puniatur per dictum offitialem in .x. solidis denariorum de facto sine aliqua sententia et sine aliquo processu et si aliquis vicinus alicuius viderit aliquem intrare vel dampnum dantem in bonis vicini ipsius vel alterius teneatur assignare teneatur dicto Maiori sindico vel eius offitialibus vel dampnum passo pena .xx. solidorum denariorum pro quolibet contrafaciente et qualibet vice. Et de predictis credatur scripture dicti offitialis vel alicuius suorum notariorum et relationi suorum familiarorum sive custodum vel alterius eorum. ¶ Item statuimus et ordinamus quod si aliquis custos falsam fecerit relationem vel denuptiationem de aliquo coram dicto Maiori Sindico et offitiali de hiis que spectant ad eius offitium quod idem Maior sindicus et offitialis debeat ipsum condepnare in quantitate in qua debuisset condepnari ille contra quem falsam relationem denuptiationem vel accusationem fecerit si vera fuisset relatio denuptiatio vel accusatio. Et ad predicta invenienda habeat idem offitialis arbitrium tam in procedendo quam etiam in retinendo talem custodem qui predictam denuptiationem seu relationem falsam fecerit. ¶ Item statuimus et ordinamus quod si dictus Maior sindicus et offitialis processerit per viam inquisitionis contra aliquem de dampno dato vel

[illegible marginal note]

quod dicetur esse datum et probatum fuerit
per unum testem de visu et duos de fama quod
talis probatio sufficiat et possit illum i
contra quem sic probatum fuerit condempnare de i
dapno dato secundum formam statutorum
et dictus Maior sindicus teneatur et debeat
de omnibus et singulis condempnationibus fien
dis per eum contra dapnum dantes vel
dari facientes seu occasione dati dapni fieri
facere scripturas duplicatas ferendis et
promulgandis per eum in maiori et generali
Consilio Civitatis perusii ad banchum
maiestatis in palatio Potestatis in scriben
do breviter nomen condempnati et quan
titatem condempnationis et dapnum per i
eum datum cum bestiis et sine bestiis qua
rum scripturarum condempnationum una co
pia remaneat penes ipsum Maiorem sin
dicum et offitialem restituenda in fine sui
offitii una cum aliis suis actis et libris. alia
penes notarium duorum priorum artium dicte
Civitatis ¶ Item providemus statu
imus et ordinamus quod dictus Maior sin
dicus et offitialis non possit vel debeat re
cipere aliquam suam partem et de ipsa
parte se cum aliquo dapnum dante vel
alio componere vel pacisci publice vel secre
te dimictendo partem contingentem Com
munis vel alicui spetiali persone pro ipso i
dapno dato vel dando set eam quantitatem
de qua fieri debet condempnatio deponi fa
ciat penes massarios Communis perusii et lata se
ntentia partem contingentem de maiori sin
dico et offitiali etc. etiam dapnum passo quantitatem
extimationis dapni massarii communis si ad eorum
manus pervenerit. ~~Et etiam~~ partem Custo
dum post deposita pecunia et condempnatio
nes factas ut superius dictum est sine alia a
podixa solvere teneantur ¶ Et dictus i
Maior sindicus et offitialis non possit vel
debeat deponere vel deponi facere aliquam

quantitatem pecunie occasione dicti offitii ni
si penes massarios Communis perusii tamen nec aliquam
quam pecuniam non recipiat mutuat vel mu
tui faciat in aliquem cippum vel alium locum
nisi ad manus dictorum massariorum tantum
pena quinquaginta librarum denariorum pro qualibet
vice qua contrafecerit et de hoc debeat sindi
cari

De interficiente vel vulnerante i quasdam bestias que non veniunt ad statutum. Rubrica. xx.

Si aliquis vel cuius famulus vel aliquis de .xxiiii.
familia sua interfecerit vel vulnera
verit porcum vel scrofam capram vel
hircum dapnum dantem seu facientem in
vinea orto vel segete vel in aliqua re sua
vel a se possessa vel quam haberet ad labo
rerium vel ad coptimum seu in conductionem vel
quam haberet in tenutam ex primo decreto
ad penam nullatenus teneatur dum tamen
invenerit in sua re vel a se possessa vel quam ha
beret ad laborerium vel coptimum seu con
ductione vel in tenutam ex primo decreto dap
num cum vel eos dedisse et invenisse. dap
num dare per se vel eius familiam ¶ Et
quicumque querelam posuerit de castro
vel villa de dapno sibi dato et illud dapnum
sibi fecerit emendari seu dapni extimationem
receperit a predictis vel aliquo predictorum et ap
paruerit aliquo tempore eum fecisse vel fieri fe
cisse vel passum esse fieri debeat cogi et con
pelli per dictum maiorem sindicum Universi
tatis de qua querelam deposuerit duplum
ipsius rei seu pecunie quam receperit vel ha
buisset restituere et quod pronuntiatum fuerit i
ipso iure sit cassum. et nichilominus dictus Maior
Sindicus teneatur sibi auferre pene nomine
Centum libras denariorum pro communi perusii ¶ Statui
mus insuper ad obviandum ne dapna den
tur urbibus alicui. Quod nullus audeat i
vel presumat dampna dare vel iusta fa

ere uel inferre aliam malitiam bonis rebus et
possessionibus uel a se possessis uel conductis
uel ad coptimum habitis uel ad laboritium
ei concessis uel quas haberet intenuta ex pri
mo decreto sub pena et ad penam in statu
to Comunis Perusii contentam. Et nichilominus quili
bet inueniens aliquem inditiis bonis sibi dap
num dare et etiam famulus et familia do
mini rerum uel conductoris seu habentis in
ad coptimum uel ad laboritium uel habitis
intenutam ex primo decreto et qui cum eis
uel altero eorum essent possint talem uel tales
dapnum dantem uel dantes personaliter capere
detinere et offendere in persona et in rebus mo
bilibus uel se mouentibus quas tunc secum habe
rent et in fortiam domini maioris sindici et etiam
dominorum Potestatis et Capitanei in cuius quo
ad ipsos uel alterum eorum expectaret cogni
tio de dapno dato et in fortiam Comunis Perusii
ducere et presentare impune declaratione
facta per Juramentum illius qui dixerit se
eum inuenisse in faciendo sibi dapnum.

¶ Et quod sindici Castrorum et Villarum Comi
tatus Perusii teneantur elligere et deputa
re custodes ad predicta qui de die et de noc
te custodiant diligenter et custodire de
beant dicta bona et fructus existentes in
eorum pertinentiis et territoriis ¶ Qui
sindici et Custodes et homines Castrorum et
Villarum simili modo possint et debeant et
teneantur omnes dapnum dantes persona
liter et realiter capere et detinere et in for
tiam Comunis Perusii et domini Maioris sindici
et dominorum Potestatis et Capitanei dicti comunis
ut superius dictum est ducere et presentare im
pune. Et ad predicta et pro predictis et predictorum
occasione dicti sindici et Custodes possint
et eis liceat in eundo stando et redeundo
impune arma deferre et portare Et si dicti
sindici essent negligentes in predictis in Cen
tum libr. den. pro quolibet eorum debeant

condempnari et dapna et uasta debeat eme
dare secundum formam statutorum Comunis et
populi perusini aliquo generali uel spetiali
in contrarium loquente non obstante. ¶ Qui
cumque uero non habens possessionem propriam
uel a se possessam ad coptimum seu ad condu
ctionem uel ad laboritium inuentus fuerit
deferre uel esset uisus uel inuentus porta
re uel deferre ligna poma olera seu alios
fructus puniatur in .xx. s. den. pro quolibet
et qualibet uice et possit a quolibet capi
uerberari et in fortiam Comunis perusii duci
Et etiam alii quicumque habentes possessiones
et bona propria uel a se possessa uel ad co
ptimum seu conductionem uel ad labori
tium qui deferrent uel essent uisi uel in
uenti portare uel deferre predicta ligna
poma olera seu alios fructus ex aliis rebus
et bonis aliorum quam ex eorum possessionibus et
bonis propriis uel a se possessis uel que uel
quas haberet in coptimum seu conductam
uel ad laboritium puniatur in .xx. s. den. pro
quolibet et uice qualibet et possint a quo
libet capi detineri uerberari et in fortia Comunis
duci Et etiam possint per qualibet persona
capi tales non habentes possessiones proprias
uel a se possessas uel ad coptimum seu con
ductionem seu ad laboritium incippari in
cippo palatii domini Maioris sindici qui esset
in ipso palatio uel qui fiet in ipso palatio
si ibi non esset ad petitionem dicti offitialis qui
cippum massarii comunis perusii uel alter eorum
ad petitionem uel alterius cuiuscumque persone
facere fieri teneatur et expensis comunis perusii
quas expensas facere et soluere teneatur in
sine aliqua apodixa precepto uel mandato
et sine solutione gabelle et recepti in ipso in
cippo. puniatur in dicta pena et de facto per
ipsum offitialem sine alia condempnatione uel
processu a contrafaciente auferatur pena pre
dicta et eius quod deuenerit in comuni quarta pars sit

Sindici castrorum et villarum [illegible] custodes

quod nullus non habens possessionem possit portare lignum poma olera seu alios fructus [illegible]

et eſſe debeat offitialis p(re)d(i)c(t)i exactoris et
reſiduu(m) Co(mmun)is peruſ(ii) ſalua ſemper ma
iori pena que de tali delicto co(n)tinere(n)tu(r)
in ſtatutis co(mmun)is per(uſii) niſi p(re)d(i)c(t)i fructus
uel alter ex eis portaretur de uoluntate
d(omi)ni rei uel poſſeſſoris uel conductoris
ſeu h(abe)ntis ad coptumu(m) uel laboritium
Et ſi talis repertus u(e)l inc(a)ppatus di
ceret ſe h(ab)uiſſe licentia(m) a d(omi)no rei uel
q(uod) d(omi)n(u)s rei uel poſſeſſor uel co(n)ductor ſeu
h(ab)ens ad coptumu(m) uel ad laboritiu(m)
eidem dediſſet item de qua uel cu(m) qua fu
erit repertus uel incappatus ſtetur et ſta
ri debeat ſacramento ip(s)ius d(omi)ni uel poſſeſ
ſoris uel conductoris uel h(abe)ntis ad cop
tumu(m) ſeu ad laboritiu(m) Et q(uod) poſſint i(n)
etia(m) de p(re)d(i)c(t)is ab o(mn)ib(us) accuſari Et q(uod)
ip(s)i qui h(abe)rent poſſeſſiones et bona pro
pria ſeu a ſe poſſeſſa uel h(abe)rent ad co
ptumu(m) ſeu ad conductione(m) u(e)l labori
tium qui inuenirentur u(e)l reperirentur
cu(m) rebus p(re)d(i)c(t)is uel aliqua p(re)d(i)c(t)a(rum) i(n)
uel eſſent incappati aportaſſent a reb(us)
et bonis alior(um) ip(s)os fructus et res uel
alter cor(um) uel q(uod) ſint de bonis cor(um) ut d(i)c(tu)m
eſt ſtetur cor(um) iuramento Aliquo ſpetia
li uel generali in contrariu(m) loquente
no(n) obſtante Et etia(m) poſſit quilibet
qui inuenerit tam beſtias groſſas q(uam) i(n)
minutas quaſcu(m)q(ue) dantes ſibi dapnu(m)
accipere et capere et capi facere et con
ducere (et) detinere ut ſibi uidebi(tur) impune nec
aliquis poſſit ip(s)as beſtias ſibi repete(re)
cora(m) aliquo offitiali co(mmun)is peruſ(ii) nec in
de accuſari nec puniri niſi primo dep
tori recipienti dapnu(m) emendetur ad ſu
um arbitriu(m) et uoluntate(m) d(um)mo(do) exti
matio dapni no(n) excedat quantitatem
quadraginta ſ(olidorum) den(ariorum) p(ro) beſtia qualibet i(n)
groſſa et de minutis arbitrio Iudicantis
Et uteri beſtias inuenerit in ſuo dapno
ſeu dantes ſibi dapnu(m) ſuo ſacramento
credatur Et ſi aliquis dare res ſeu i(n)
beſtias ſua ac auctoritate receperit in
uiginti quinq(ue) libris den(ariorum) co(n)dempnetur per
d(omi)n(u)m ad ualore(m) ſindicu(m).

De dapno dato in ſalecto ſeu arbore
to de ponte nouo Communis peru
ſii et de cuſtodibus dapnor(um) dato
rum et ip(s)is dapnis. Rubrica. xx.

Cum dicatur q(uod) in ſalecto ſeu arbo
reto de ponte nouo co(mmun)is peruſ(ii) xxv
inferatur ſepe magnu(m) dapnum et uaſtum
incidendo ſpedando et deradicando uel
aliter deuaſtando arbores d(i)c(t)i ſalecti
Statuimus q(uod) de cetero nullus audeat
u(e)l preſumat ſine licentia et delib(er)atio
ne d(omi)nor(um) Prior(um) et Coſilii Camerario
rum Artiu(m) aliqua(m) arbore(m) uel arbores
d(i)c(t)i ſalecti uel arboreti incidere u(e)l expe
dire uel decimare uel deradicare uel
quocu(m)q(ue) mo(do) deuaſtare pena quinquagi
nta libr(arum) den(ariorum). p(ro) quolibet contrafaciente (et)
uice qualibet arbore expedita uel deci
mata u(e)l incisa uel deradicata uel deua
ſtata Et q(uod) ſindicus uille pontis noui
et ſindicus caſtri Torſciani et quilibet
eor(um) cu(m) quattuor uel ſex maſſariis bo
nis ſue uniuerſitatis ſaltem ſemel quo
libet menſe teneatur et debeat p(er)ſonalit(er)
ire ad d(i)c(t)um arboretum et ſalectu(m) et o(mn)es
et ſingulas arbores numerare et reuidere (et)
renu(n)tiare ſi aliqua arbor fuerit deradicata
uel expedita u(e)l incisa u(e)l decimata uel
deuaſtata fuerit u(e)l dapnu(m) ibi illatu(m) et
hoc repto teneatur et debeat infra tertia(m)
diem denuntiare maiori ſindico co(mmun)is i(n)
peruſ(ii) dapnu(m) datu(m) et dapna dantes pe
na cuilibet ex d(i)c(t)is ſindicis quinquagi
nta libr(arum) den(ariorum). pro quolibet et qualibet i(n)
uice qua p(re)d(i)c(t)a neglexerit obſeruare
i(n) qua pena p(re)d(i)c(t)u(m) a ualore ſindicum

debeant condempnari. Et de predictis inquirant
et inquiri debeat per dominum Maiore sindicu
saltem semel quolibet mense ¶ Ordinatum
fuit castrorum et villarum quilibet pro suum castrum
et villarum tempore sui sindicatus teneatur fa
cere eligi duos custodes Qui debeat die
noctuque custodire ne eorum et per eorum terri
torium et districtum ut dapna fieri non dari non
possit in aliquibus locis et Maior sindicus
qui est iudex dapnorum datorum qualibet in
universitate Comitatus pisani que est p
pe Civitatem per tria Milliaria et infra con
pellat dictos duos custodes facere eligi et
eos assignare et eas universitates comitat
dictus maior sindicus et sui offitiales con
pellant ad dandum et assignandum dictos cu
stodes quos assignare penitus teneantur
sub pena Centum librarum denariorum pro quolibet
castro et quinquaginta librarum denariorum pro quali
bet Villa tam suo motu quam ad petitionem
cuiuscumque petentis ¶ Qui custodes tenea
ntur custodire die noctuque ne dapna dentur
in eorum Castro et villa territorio uel distri
ctu in locis alienis uel aliquorum seu ab aliquo
possessis uel conductis seu ad coptumum habitis
uel ad laborerium cum terris uel bestiis ab aliquo
in tenuta ex primo decreto. Quos dapna in
dantes predicti Custodes Castrorum et villarum
que sunt prope Civitatem ut supra dictum est
de petitionem cuiuscumque cui interit denup
tiare debeat et teneantur Coram dicto maio
ri sindico et eius offitialibus infra quar
tum diem a die qua dapnum fore datum
pervenerit in notitia dictorum Custodum dum
modo dapnum fuerit a xx. solidis supra et illos in
quos denuntiaverint dapnum dare dictus ma
ior sindicus condempnare teneatur in penis in
statutis contentis dicto quorum cum eorum iuramento
stetur et credatur de dapno dato et de dan
tibus dapnum. De extimatione uero dapni
stetur dicto et iuramento dictorum Custodum

usque in quantitate Centum solidorum denariorum inclusive
ue abinde uero supra. stetur dicto et iuramento
ipsorum cum probatione unius testis de veri
tate uel quatuor de fama. Et inde
nuptiatione fienda per dictos custodes
debeat poni expresse extimatio dapni Quorum
Custodum duret offitium per sex menses
¶ Et si aliquod dapnum datum fuerit in
de die uel de nocte Custodes castri uel in
ville ubi dapnum dabitur teneantur et
debeat assignare illum uel illos qui dap
num dederint quod si non fecerint emendi
tionem dapni de suo facere teneantur et ipsi
Custodes die noctuque debeant taliter custo
dire quod fieri debeat dapna dantes ¶ Et
si dicti Custodes assignaverint uel denup
tiaverint seu accusaverint aliquem dapnum
dedisse in re alterius uel ab alio possessa
uel conducta uel quam haberet ad coptumum
uel in conductum uel ad laborerium uel
in tenuta ex primo decreto eorum custodum
credi debeat iuramento. ¶ Set quando
custodes non assignabunt dapnum datum
creditur contra dictos custodes non assignan
tes nec denuptiantes ut dictum est supra
iuramento eius qui se dicat passum dapnum
de ipsius dapni extimatione in quantitate
quinque librarum denariorum inclusive et ab inde in
fra. Abinde uero supra creditur de extima
tione dapni sacramento dapnum patie
ntis cum publica fama uel cum uno teste
de veritate Dummodo dapnum esse pro
betur sacramento dapnum patientis
et per quatuor testes de fama uel unum
teste de veritate licet non probetur per quem
dictum dapnum sit datum et ipsius dapni
extimationem emendare et solvere tene
antur. Et dictus Maior sindicus illos
quos dicti Custodes assignaverint seu de
nuntiaverint debeat condempnare ¶ Et
ipsi Custodes quando non assignaverint

dapnum dantes ut superius dictum est
patienti dapnum seu ei qui se passum
dapnum asserit in emendatione dapni de-
beat condempnare ab ipso patiente dapnum
de dapni extimatione prestito iuramento
vel facta probatione ut supra dictum est
¶ Item si dicti custodes qui infra debi-
tum tempus non denuptiaverint vel assigna-
verint dapnum dantes dato postea li-
bello contra eos ad emendationem dapni denun-
tiabunt vel assignabunt aliquem vel aliquos
dedisse dapnum in rebus vel bonis ali-
cuius vel ab aliquo possessis vel conductis
seu quas habebit ad coptimum vel ad
laboritium vel intenuta ex primo decreto
tunc interrogari debeat per iudicem vel suum
notarium. Coram quo erit questio dicti dapni
de extimatione dicti dapni contenta in libello fa-
cto contra dictos custodes Et si dicti custodes
affirmabunt dictam extimationem et tantum
fuisse dictum dapnum quantum extimatum
est in dicto libello tunc ille vel illi quem vel
quos dicti custodes assignaverint condempne-
tur per iudicem coram quo esset dicta questio
sine alia accusatione danda contra eos
sive contra eum et sine alio processu ex eadem
instantia in extimatione dicti dapni illi
qui dapnum passus est et Comuni puniatur in
pena secundum formam statutorum loquentium de dap-
nis datis. Et de predictis dictis custodibus
creditur ita quod non oporteat illum qui pas-
sus est dapnum aliter probare per testes
¶ Si autem dicti custodes assignaverint vel
denuptiaverint aliquem vel aliquos dapnum
dantes vel dedisset non tamen affirmaverint
extimationem contentam in libello dato contra eos
de dicto dapno et non esse tantum dapnum quan-
tum extimatum et positum est in libello seu
accusa tunc ille qui dapnum passus est pro-
bare debeat summarie sine libelli oblatione
et litis contestatione et sine strepitu et figura
iudicii contra illum vel illos quos custodes
assignaverint et usque in quantitate viginti solidorum
denariorum inclusive credatur sacramento patientis
dapnum et secundum extimationem et probationem
quam faciet de dapno sibi dato et condempne-
tur ille vel illi qui fuissent assignati per
dictos Custodes secundum quod condempnaretur ille
qui dedisset dapnum aliquod secundum formam
statutorum superius positorum. Et si dicti
custodes non assignabunt aliquem dedisse
dapnum contentum in libello dato contra ipsos
custodes per aliquem tunc Iudex questionis
faciat iurare illum qui dapnum passus
est seu dapnum passum se dicat et si af-
firmaverit et dixerit suo sacramento cum pro-
batione unius testis de veritate vel qua-
tuor de fama se dapnum passum fuisse
et recepisse sub custodia ipsorum Custodum secundum
extimationem quam faciet suo sacramento eius sa-
cramento stetur usque in quantitatem centum solidorum
denariorum inclusive dicti custodes condempnentur illi
qui passus est dapnum Et si dapnum est
maius probari debeat extimatio dapni per
sacramentum dapnum patientis cum uno
teste de veritate vel cum quatuor testibus
de fama ut supra dictum est ¶ Et similiter
hii qui erunt custodes tempore quo aliquod fuerit
datum aliquod dapnum quod non denuptia-
verint et non assignaverint et denuptiati
seu convicti fuerint occasione dicte denuptia-
tionis non facte de dicto dapno et de dantibus
dictum dapnum ipsis existentibus in offitio vel
fuerint denuptiati seu conventi et dapnum
dantem vel dantes non denuptiaverint et non
assignaverint secundum formam statutorum et
non obstante quod non sint in offitio vel quod eorum
offitium sit finitum possint accusari vel con-
veniri occasione predicte denuptiationis
non facte dicti dapni dati de dantibus dap-
num et contra eos procedi secundum formam supra
dicti capituli usque ad duos menses post fi-

ac ſi eent in offi
tio et ipi nō ob
ſtant q eor of
fitu ſit finitum
poſſint ⁊ debeat
et teneant uſq
ad duos meſ fi
nito eor offitio

nito eor offitio/ omnia ⁊ ſingula facere ⁊
cōpellantur ſm forma ſupius in predi
capitulo denotata tā quo ad denuptiatio
nem faciendam qȝ quo ad ſolutione pene
et emēdatioem dapni ſm formam ſup
dicta ac ſi contrafecerit ⁊ nō obſeruaue
rint forma dī capituli et in dō offitio p
manerent nō obſtante aliquo caplo pre
cedente ul ſequēte hoc capitulum Et q i
ſto fuerit ī predis ⁊ contra predā tam
ōt eos qui fuerit cuſtodes ut dictū eſt ⁊
q ōt illos quos aſſignauerit dapnū de
diſſe ualeat ⁊ teneat et pleniū ſortiatur
effectum ac ſi ipis exiſtentibus ī offitio fa
ctum eſſet. ⸿ Et ſi alicui factum fuīt
ſiue datum dapnum de die uel de nocte
ī aliqua domo ſiue domibus ſeu rebus
ī eis exiſtentibus p ingreſſum ſiue fractio
nem domor ſeu per aſportatione rer exi
ſtentiū in domibus exiſtentibus ī Caſtri
uel Villis Comitatus peruſij uel ī cor
ul car diſtictu et dictū dapnū nō poſſ
probari fore factum eiſ per teſtes ⁊ maxie
cū ibi nō habitant nec poſſit ſciri bene qui
dapnum dederit ſeu res accepit ſeu aſpor
tauīt ab illo qui dapnum paſſuſ fuīt
ſeu cui res fuīnt accepte q tūc cuſtodes ⁊
Caſtri uel Ville diſtantis a Ciuitate p
tria miliaria ul infra teneantur denup
tiare ſeu aſſignare dapnum dantes ul
res accipientes ſiue exportātes de domib
ſupdīs quia ſiuo fecerint emēdationem
dapni rer acceptar ſiue exportatar fa
cere teneantur patienti uel ei cui accepte
fuīnt res dī Cuſtodes. Ville ſeu Caſtri
ī quo uel qua ſeu ī cui territorio predm
dapnum datū fuīt facta probatoe de pre
dictis ut ſuperi dēn eſt ⸿ Et ſi dicti ⁊
Cuſtodes aſſignauerint ſeu accuſauerit
uel denuptiauerit aliquē dapnū dediſſe
uel res accepiſſe dēor Cuſtodum credi de

beat Iuramēto cum alia probatione ul
ſine prout ſuperi in principio huiꝰ .c. eſt ex
pſſum ⸿ Set quando dicti cuſtodes
nō aſſignabunt dapnum dantes ſeu res
accipientes et aſportantes de domibus ſu
pradictis credatur ſacramēto patientis ⁊
dapnum ſeu cui qui ſe dicat paſſum fuiſſe
dapnū de ipius dapni ⁊ rerum acceptar
et aſportatar extimatioe cum alia probatio
ne uel ſine ut ſuperius dēn eſt. Et facta
declaratione et extimatioe. dcām extiatio
nem dī Cuſtodes dce Ville ſeu Caſtri.
ſoluere ⁊ dare teneantur dapnum paſſo ⁊
cui res fuīnt accepte ⁊ aſportate de domib
ſupradictiſ. ⸿ Item dicimus et ſtatu
imus ſi aliquis ul aliqua recepit ſeu re
cepiet in futur aliquod dapnū in terrīto
nō alicui caſtri ul uille cui Cuſtodes nō
fuerit aſſignati ut ſupius eſt narratum
nec reperiantur ſcripti ī libro Cois peruſ
tūc hoc caſu ſindicus dī Caſtri ul Ville
teneatur denuntiare dapnū datū ⁊ dap
num dantes cum extiatione dapni facta
ſibi proteſtatore uel nō cuiuſcūq quantitatiſ
fuīt dum mō fuīt a .V. ſ. ſup infra quar
tam diem poſtq in notitia ſindici puene
rit dapnū fore datum. ⁊ ſi ſindicus non
denuntiauīt ut dictū eſt infra tēpus pdīm
q ipe uel ipa qui dapnum recepit ſeu rece
piet poſſit denuptiare dapnum ſibi datū
et agere ōt ſindicū Caſtri ul Ville ⁊ tūc
dcūs ſindicus de ſuo proprio emēdare ut tene
atur. Cuſtodes predi ex forma pntis capi
tuli. et eo mō uia ⁊ forma procedatur ōt
dictum ſindicū. Et denuptiādos per eos ⁊
ex forma pntis capli et dēa in cuſtodib
et denuptiandis pces hant locū hoc cau in
ſindico. Et denuptiandis per ſindicū ⁊ pro
agentib et ōt agentes tamq procedatur con
tra dictos cuſtodes et procedi debet ex for
ma ſupra dī capli ⸿ Item ſi aliqua ul

Nota de ſindico caſtri nō denuptiante dapnum datum

alique domus conburerentur in civi
tate vel burgis civitatis vel quacumque occa
sione domus alicuius devastarentur in to
tum vel in parte ne ignis possit ultra
conburendo procedere set extingui valeat
dapnum ipsorum domorum patienti vel pa
tientibus dapnum a Comuni perusii inte
gre debeat emendari in ea quantitate in qua
duo boni homines et legales ipsum vel ipsis
duxerint extimandis qui extimatores eli
gantur per judicem coram quo erit questio
dicti dapni a quibus hominibus faciat de
mos extimari bona fide sine fraude
mediantibus. Juramentis ¶ Et si ide
acciderit in aliquo Castro vel burgi ip
sius seu in aliqua villa Comitatus perusii
dapnum emendetur a Comuni illius Castri
vel ville modo et ordine supradicto.
¶ Cum tempore extivo tinche lacus comunis
perusii refugient ad canniculas ita quod ova
ipsarum remanent ad ipsas canniculas appli
cata. Statuimus quod si bestiam alicuius in
traverit vel dapnum dederit in aliquo ca
neto sive inter aliquas cannas circha
lacum in aliqua parte existentes puniatur
tur ille cuius erit bestia pro qualibet be
stia in .xl. solidis denariorum et pro quolibet porcho
in Centum solidis denariorum et quilibet sit accusator
et habeat medietatem bapni ¶ Item
siquis vel siqua inciderit in aliqua par
te de ipsis cannis vel ignem immiserit
in eis puniatur pro vice qualibet in Centum
solidis denariorum et de predictis omnibus et singulis
credatur cuilibet accusatori cum uno teste
suo inventorio alicuius universitatis
inventum fuerit dapnum in dictis cannis et
sindicus dicte universitatis non denuptia
verit dapnum dantes cum effectu puniatur
quelibet universitas in Centum solidis denariorum.

*Distinctio milliariorum in qua
libet porta. Rubrica. .cc. .c. .ccc.*

Item cum ex forma presentium sta .xxvi.
tutorum sit attributa iurisdictio co
gnoscendi de dapnis datis. Judicia dapn
norum datorum intra tria Milliaria propi
qua novis portis suburgorum Civitatis
perusii et sepius oriatur questio quomo
dicta milliaria protendantur et usque ad
quem locum ut non possit admodo revocari.
Ordinamus quod milliare sit et esse intel
ligatur Mille passuum. Et quod massarii
Comunis perusii infra tres menses post presentium
statutorum publicationem teneatur eligere
mensuratores et mensuram facere tria mili
aria in qualibet porta mensurando a dictis
portis novis suburgorum extra versus co
mitatum perusii et in fine cuiuslibet milliaris
fieri faciat una pilastra bene murata
cum lapidibus arena et calce et sit octo pedi
bus alta. et in Capite sive summitate cuiuslibet
ex dictis pillastris fiat et ponatur una crux
lapidea in dictis pilastris bene confixa. Ita quod
bene possint dicte pilastre ab omnibus transeun
tibus videri et in expensis expensis Comunis perusii
et quod predictorum expeditione ipsi Massarii possit
et debeat solvere et dare magistris manuali
bus et mensuratoribus et pro calcina et arena
et aliis ad predicta neccessariis et opportunis
illam quantitatem pecunie que eis videbitur
convenire et de quacumque pecunia dicti Comunis
ad eorum manus pervenerit seu pervenienda et
sine aliquo alio precepto vel mandato et
quod ab una pillastra usque ad aliam pilastram
intelligatur et sit milliare in qualibet por
ta. prout distinctum erit per pillastras pena
dictis massariis negligentibus et predicta non ex
pedientibus ut dictum est Centum librarum denariorum pro
quolibet eorum de quibus expresse debeat sindi
cari. per eorum sindicatorem tempore eorum si
dicatus aliquo in contrarium loquente
non obstante.

Qd maior sindicus sit offitialis sup anchdys 2 Vys 2 qbusdaz alys. Rica

Item statuimus qd dns Maior si 5
dichus sit 2 ee intelligatur offitia
xxv ij. lis super anchdys 2 Vys. Qui offitialis
hat 2 hre intelligatur plena Iurisdictionem
auctoritate 2 arbitrium super omnibus 2
singlis que in infrascriptis caplis denotantur. Et sit executor 2 Iudex super
omnibz hys que inferius continentur.

Item statuim 2 ordinamus ad hoc
ut infrascripta ordinamenta 2 statuta
per dcm offitialem executioni mandentur et
inviolabilr obseruentur qd ad petitionem ul
istantiaz duorum priorum Artium Ciuitatis pisis
ul alicui eorum uel eorum notarij siue alterius
offitialis aut cuiuscumque persone cuiuscumque dignitatis uel conditionis existeret dns offitialis nullam gratia faciat nec facere possit i pretermittendo executionem sui offitij sm
formam dcorum statutorum in aliqua parte pena centu librarum den. in qua p sindicatores suos tpre sindicatus debeat condepnari. Et quilibet possit ipm accusare 2 habeat medietate banni predci. Et de hoc
dns offitialis debeat spetialr sindicari
per suos sindicatores pena centu librarum
den. dcis sindicatoribz imminente si fuerint negligentes in pdcis. Et de hoc dicti sindicatores debeant expsse sindicari et ad
probandum qd dns offitialis fecerit gram
sufficiat probatio de publica uoce 2 fama

De Coronis non portandis et frisaalibus uel ghirlandis. xx.
Rubrica xx. xx. x. xx

Item statuimus qd nulla mulier
xxv iij. cuiuscumque status et conditionis existat
audeat uel presumat portare uel habere
i capite aliqua coronam de auro ul argento cu gemis ul lapidibus ul perlis
ornata uel no ornatam possit tamen 2
cuiq licat in capite portare 2 habere frisgale uel ghirlandam de perlis arlegatu
ras 2 alia quecumq mo 2 de quacumq materia no tam in forma corone usqz ad
costum 2 ualore cto flor auri 2 non
ultra no computatis defecti cum factio
ti aut aulibz 2 pro qualibet uice qua
contrafacere reperietur pena auferatur uigintiquinq librarum den. Cui medietas sit
Cois perusij 2 quarta pars sit accusatoris. 2 alia quarta pars sit offitialis qui
dcam pena uenire fecerit i Coi 2 si no
fuerit accusator medietate dce pene habeat
offitialis predcus. Alia uo pars sit cois
perusij.

De perlis lapidibus fregiaturis de
Auro et Argento et schiagialibus no
portandis. Rubrica. x. xx. xx.

Item qd nulla mulier cuiuscumq
etatis uel conditionis existat audeat ul presumat portare uel hre super xxx viij
uestimentis quibuscumq aliquas perlas ul
aliquos lapides pretiosos possit tam i
ponere hre super uestimentis fregia de filo de auro ul de argento que sint ualoris
ad plus triu flor auri. scilicet fregia que
sint in uno pano seu una ueste 2 portare 2 hre monilia de argento deaurato ul
no 2 i quacumq forma ad manichas
2 bottonaturas que no excedat pondus
unius libre seu costum 2 ualorem nouem flor de auro liceat tam dcis mulieribus portare cingulum siue schiagiale costi 2 ualoris decem flor auri.
ad plus 2 ab inde infra 2 no maioris
pretij et ponderis unius libre ad plus
in quo no sint perle nec lapides pretiosi
sub pena uigintiquinq librarum den. pro q
libet uice qua contrafecerit in predictis
ul aliquo predcorum cui pene medietas
sit cois perusij aliam medietatem habeat

offitialis predictus si no supuenerit accusator. Si aut supuenerit accusator tuc quartā ptem dce pene habeat accusator ⁊ aliam quartā ptem habeat offitialis predictus

De velluto et drappis nō portadis. R.

.xxx. 31 Item q decetero nulla mulier portare possit in dorso uel ad dorsum vestimentū uel mantellum de velluto siue samito aurato uel nō aurato. sathinj uel camuca. sub pena viginti quinq3 libr. dēn. pro uice qualibet qua contrafecerit in predictis ul aliquo predcorū. Dum mō si plurib3 vicibus inuenta esset una et eadē die ī nō debeat condēpnari nisi pro una uice tm. possit tam guarnachias ⁊ mantellos fulcitos de sindone siue taffitto portare ⁊ etiā giuppatas seu gyppas de dictis sindone siue taffito ⁊ mantellus de cambellato dū mō aliquis mantellus nō excedat costū uel ualorē viginti quinq3 flor. aurj Et quilib3 possit accusare de contentis in ps capto ⁊ alijs duobus capitlis prox precedentibus ⁊ lucretur quartam partem pene predce ⁊ teneatur sibi credentia probando per unū teste Et possit dcus offitialis procedere cū promotore ⁊ sine promotore ad denumptiationem cuiusq3 ⁊ ad relatione notarij dci offitialis cui notij relatio pro plena probatione habeatur. Et quando dcus offitialis procederet per accusationem tuc hat dcus offitialis ī quarta parte pene qua venire faceret ī com(mun)i ⁊ quando procederet ex offitio uel ad relatione sui notarij hat dcus offitialis medietate pene predicte.

De Annulis non portandis nisi ad Numerum trium. Rubrica. R.

.xxxi. 32 Item possit portare de mulieres anulos in digitis cuiuscumq3 materiej et valoris cto flor. aurj impune usq3 ad nūm triū inclusiue ⁊ nō ultra. Contrafa[illegible]ciens uō puniatur in Centū. s. dēn. pro qualibet vice ⁊ quolibet annulo.

Qd mulieribus euntibus ad maritū non liceat habere uel portare. nisi duas robbas honorabiles tantum Rubrica. R. R. R.

Item statuim ⁊ ordinamus q nulli mulierj que deinceps maritaretur uel maritata esset que nō dum ad virū accessisset liceat hre ul portare nec eius noie eiū per maritū possit quoquomō directe ul per obliquum aliquo colore quesito nisi duo paria pannorū honorabiliū pannj nō in que duo paria scribi debeant ⁊ assignari offitiali predco ante qua ad viru accessent ⁊ alios panos honorabiles ultra predictos portare nō possit. Contrafaciens uō puniatur in viginti quinq3 libr. dēn. .xxxii. 33

De quibusdam rebus non donandis uel presentandis per consanguineos occasione aliqu parentele. Rubrica.

Et etiam ordinamus q nō possit nec debeat pro parte viri aliqu uel patris matris aut ul cuiusq3 consanguineoj ul affinis mariti uel alterius cuiusq3 psone occasione aliqu parentele nuptiarū salutatiū siue marie uel alia quacumq3 de causa dari donari uel presentari aliquis scheggiale ⁊ scheggiale bursia corona pannj lini nec lane. carnes capones nec aliquid aliud quacumq3 noie censeatur ul nuncupetur directe uel per obliqū pena cuilibet contrafacienti ⁊ vice qualibet viginti quinq3 librarū dēn. Et econuerso pro parte uxoris ul alicui sui consanguineoj uel alterius psone obseruetur ⁊ fiat sub dca pena dū mō pdca nō uendicet sibi locū ī pannjs scheggialetto siue scheggiali ⁊ bursia ⁊ calciamentis frongalibus ghirlandis ⁊ annulis dari ⁊ mitti solitis ad risu ⁊ usū vtroq3 tunc tempore quo ipa vxor acce- .xxxiii. 34

dare debet ad maritum et non alio tempore non transcendendo predicta valore secundum formam supradictorum capitulorum nec bursia predicta transcendat valore duorum florenorum auri possit tamen maritus in festo Nativitatis Domini mictere et donare uxori usque in quantitate duorum florenorum auri vel valorem ipsorum in rebus tamen non necessitatis per formam alicuius capituli statutorum in presenti volumine contentorum. ¶ Et pro observatione presentis capituli statuimus quod quilibet notarius qui rogatus fuerit de contractu matrimonii cuius dotes ascendant usque ad quantitatem decem florenorum auri superscribatur et debeat dare inscriptis dicto offitiali nomina promictentis seu promictentium et recipientis seu recipientium dotem per missione infra octo dies a die celebrati contractus pena centum librarum denariorum. Qui offitialis teneatur et debeat ipsi nomina facere registrari et infra xv. dies immediate sequentes dotes sic registratas requiri faciat et citari et eis deferat iuramentum quod presens capitulum et contenta in eo debeant observare sub dicta pena.

De recusantibus vel fugientibus vel celantibus se a dicto offitiali et eius familia nomen suum. Rubrica.

.xxxiiij. 35 Item ordinamus quod siqua mulier inventa negaverit vel recusaverit vel aufugerit quominus offitialis dictus et pro predictis possit ipsam videre vel nomen suum celaverit quominus sciri possit an in dictas leges vel aliqua ipsarum fraudem commiserit ex tunc habeatur pro confessa de hiis de quibus notarius vel aliquis alius de familiaribus dicti offitialis dicto offitiali retulisset vel denumptiaverit contra aliqua predictarum legum fecisse.

De modo pene solvende per mulieres et qualiter alii pro eis compellantur et solvant. Rubrica. cc. cc.

.xxxv. 36 Item ordinamus quod siqua mulier delinquens contra predictas leges vel aliqua ipsarum venerit et ex hoc condempnata erit pena qua pro sua condempnatione solvetur si maritus eam solverit vel solvi fecerit detrahatur de dote de mulieris tantum quantum solutum fuerit. Et tempore restitutionis dotis si casus restitutionis contingerit maritus vel eius heredes tanto minus de dote restituere teneatur quantum fuerit solutum et iudex qui debebit exequi iustitiam restitutionis dotis in ea quantitate que soluta fuerit occasione predicta executionem facere non possit nec debeat pena viginti quinque librarum denariorum et ad maiorem quantitatem solvendam compelli non possit. Et quod vir et alii de domo in qua habitaret talis mulier et eorum bona possint et debeat pro predictis et ad solvendum dictas penas realiter et personaliter cogi et compelli ab offitiali predicto.

De confitentibus mallefitia remictatur quarta pars. Rubrica. cc.

Item ordinamus quod si contra aliquam personam procederetur per accusationem vel inquisitionem que contra predicta vel aliqua predictorum fecerit seu venerit vel fraudem in dictas leges commiserit et infra octo dies a die initiati processus et notificationis eidem facte de dicto processu per se vel eius procuratorem habentem ad hoc speciale mandatum confiteretur delictum de quo contra ipsum procederetur beneficio confessionis tollatur quarta pars pene quam in commisso solvere deberet. Salvo quod predicta non habeant locum in inventis repertis per dictum offitialem vel eius familiam. .xxxvj. 37

De donis et mancis non fiendis affigliatis. Rubrica. cc. cc.

Item ordinamus quod nulla persona possit nec debeat donare vel facere seu fieri facere per se vel per alium palam vel secrete vel occulte alicui suo affigliato vel affigliate aliques panes lane vel lini vel alicuius materiei cordones seu strebiagialectos seu pectinas seu carnes nec aliquid aliud in ea mancia donare vel presentare aliquid .xxxvij. 38

facere nisi solum certaȝ pro liue ꝛ contra faciens pro uice qualibet condempnetur in Centum libr Dñi aliquo non obstante

De conuiuijs dominarum. de sto ro non fiendis. Rubrica. xx.

.xxxvi ij. Quia scriptum est qui male agit i odit lucem et multi ut possint uolentibus male facere dare tempus studeat conuiuia de sero facere dnarum Statuimus quod sub pena uigintiquinque libr Dñi. nulla persona possit conuiuia facere dnarum de sero. dummodo predicta non intelligatur in filiabus neptibus sororibus carnalibus ꝛ alijs mulieribus consanguineis ꝛ affinibus conuiuantis usque in tertium gradum inclusiue. Saluo etiam quod die nuptiarum tantum possit pro parte uiri conuiuium dominarum fieri quarum uoluerit siue de mane siue de sero

De conuiuijs non fiendis nisi usque ad certum numerum. et de modo uiuandarum. Rubrica.

.xxxviij. Agentes possint conuiuiorum superbiam ꝛ honorem tollerare dixerunus taliter Statuendum quod nullus possit conuiuium facere masculorum in Ciuitate ꝛ comitatu pars. uel ab uno miliari intus uersus Ciuitate ultra numerum. Viginti exceptis consanguineis ꝛ affinibus usque in tertium gradum inclusiue. Et predicta locum non habeat in festiuitatibus pasce ꝛ natiuitatis dñi ꝛ etiam in militantibus tempore militie eorum ꝛ in nuptijs nec etiam intelligatur in sotietatibus ordinatis adueneranndum Corpus ꝛ festum beati herculani que simul ad scottum comedunt tempore festiuitatis ante uel post per unum mensem nec etiam in conuictibus aliquorum doctorandorum in quacumque facultate nec liceat dare uel quoliber dari facere directe uel per oblicum aliam Cum pulsino in aliquo conuiuio seu magiare i ultra tres uiuandas de Carnibus et si contingat dare Carnes bouinas non possit inter duos opponere ferculum si ue menestra maioris ponderis duodecim libr Suino Carnes castratinas octo libr et porcinas. sex. libr. Si edinas uel duo Capretum inter duos Cappones unum inter duos ꝛ fagianos unum. Si starnas duas sit tamen licitum cum ipsis starnis duos pippiones uel pollastros addere ad plus. Si anseres uel paparos unum si pollastros tres uel duos pollastros cum duobus pippionibus si gallinas una. si porchetta unum quartum inter duos. si turdos sex si qualeas quatuor liceat tamen cum qualibet dictarum uiuandarum dare inter duos unam libram carnium salitarum ꝛ duas libras siliginem cum una ligua menstruata. inter duos Et siquis uoluerit de pluribus carnibus in uno talgiere ꝛ pro una uiuanda dare aliter quam supradictum sit. possit dummodo dicte carnes simul date inter duos non excedant pondus duodecim librarum. Et turta parmegiana tortelli carnium in numero dictarum uiuandarum non Intelligantur. Et quicumque contrafecerit in predictis pro uice qualibet ꝛ qualibet uiuanda dicta contra dictum modum. decem libr. dñi. pene nomine soluere teneatur Et quod dictum est de ponderibus carnium ꝛ numero ferculorum siue uiuandarum non habeat locum in militijs ꝛ tempore quo aliquis militaret nec in doctoratibus quo casu possint predicta excedere militantes ꝛ doctorantes.

De conuitantes a certo numero supra teneatur notificare offitiali. Rubrica.

Et ut contenta in presenti Capitulo ꝛ statuto melius obseruentur. Statuimus quod quicumque uoluerit conuitare seu co .xl.

uuiare aliquos uel aliquas extra do
muz coniitantis a sex psonis supra ex
ceptis dictis ꝯsanguineis ⁊ affinibus tam
masculis q̃ feminis usq; in tertiu gradu
i clusiue ⁊ q sint ꝯsanguinei ⁊ affines.
sufficiat ꝓbatio duoꝝ testiu de fama. Et
i casibus sup̃ dc̃is teneatur ⁊ debeat sub pe
na uigintiquinq; libr. den̄. ancq̃ carnes
emat aut emi faciat quas ad comeden
dum dare uoluit uel seu mictere ydoneam
⁊ legitimam psona ad dcm offitialez ul
eius notariuz ⁊ dcs offitial ul ei notio ide
ꝯuitator seu ille qui noie ꝯuitatoris ac
cessit notu faciat de omibus pxie su
pra scriptis u; deniq̃ conuiuandoꝝ et
de carnib; dandis ⁊ de pondere ipaꝝ et
dc̃us offitialis ul eius notius iurari facere
teneantur ad sca dei euagelia corporali
tactis scripturis q dcm modum no exce
dat nec excedi faciat aliquo mo sigacia
tate uel i genio ⁊ idem offitialis ul no
tarius eidem postulanti licetia dare teat
pena i ꝯtrariuz facienti ꝯuiuium que supius
denotata est u; uigintiquinq; libr den̄. p
qualibet uice. Et de predictis possit p̃teria
offitialez inquire ex offitio ⁊ ad petitionez
cuiuscuq; ⁊ ad condempnatioz procedi pro
ut eidez uisuz fuit.

De donis et maneas non fiendis re
ligiosis personis ul mulieribus que
manteneantur. Rubrica. xx. xx.

ET ut alie expense mulierꝝ tollantur
i totum. Ordinamus q nulli liceat
.xl i. ta Ciui q̃ Comitatensi perusin maris uel
femine dare ul donare palam ul secrete ta
cite ul expresse per se ul aliu aliqua ma
neas siue donu den̄. fiacula cera ul aliaz
quacuq; rem p se uel aliu aliquo colore
quesito alicui clice siue religioso ul alic
mulieri religiose ul alicui mulieri dum
manteneatur ul ieet seu iuisset apud ma

nium ul dum intrarit monasterium
ul uelaretur ul clicus siue relegiosus
diceret ul cantaret missam nouellam
uel religionez ingrediuctur possit tam
donare religiosis psonis in dictis casib;
a qualibet persona .x. s. den̄. ad plus ul
una libra cere. Et quelibet mulier poss
donare in dcis casibus cuilibet religioso
unu toualglicetu. Et qui ꝯtr fecerit puia
tur p dcm offitialem in dece libr den̄. p
qualibet psona donante ⁊ uice qualib;
⁊ de pdcis omib; ⁊ singlis in dco capl
ꝯtentis dcus offitialis in pena. ⁊ ad pe
nam centu libraꝝ den̄. eidem auferendaz
tempore sui sindicatus teneatur quoli
bet mense duab; uicibus adminus face
i quisitione per portas ⁊ parrochias ci
uitatis ⁊ burghoꝝ perus palam uel
secrete ut sibi uidebitur ex suo offitio cu
promotore ⁊ sine ad eius arbitrium et
uoluntatem aliquo no obstante. Et in
clibet de predcis una uice in mense teat
in ciuitate ⁊ burgis pus facere bapni
mentu ⁊ ire ⁊ mictere notarios ⁊ famu
liares suos ad uineas ⁊ ad alia loca t
adinuandu; de omibus supradictis
penis ⁊ bapnis predcis. Et predca locu
no habant si tempore ingressus mona
sterii uel dum clicus uel religiosus di
ceret uel cantaret missam nouellam
tempore offitii misse aliquis uellet offe
rre i altari a duodecim den̄. paruis in
fra quod unusquisq; possit facere sine
pena.

De ludis coronarum et Rainaꝝ
et alioꝝ no faciendis. Rubrica.

QUia quasi coiter omib; displicere
creditur ludus per mulieres fieri .xl ii.
solitus qui corone ul rine uel alio no
mine ludus appellatur. Propterea sta
tuim q nulla persona ul puella eu

cuiuscumque status vel etatis existat possit et
nec debeat facere vel portare coronas que
consueverunt portari per civitatem Burgos vel
alibi rinas facere vel alio modo incedere ac
querendo pecuniam a transeuntibus nec aliquod
quod genus ludi propter quod petatur vel
acquiratur pecunia vel alia res nec aliquis
vel aliqua eis assistere vel cum eis adherere
esse nec etiam faciendo apparata claudendo
portas et alia impedimenta faciendo que
fieri consueverunt per contratas quando aliqua
mulier nupta traducitur vel ad virum
ducitur. Qui autem contrafecerit in predictis vel
aliquo predictorum puniatur in quadraginta sol.
den. pro vice qualibet et quolibet vel qua
libet contrafaciente. Et quilibet possit esse
accusator et habeat medietatem banni et ad
dictam penam solvendam quilibet maior do
mus teneatur pro omnibus de domo et suis
famulabus contrafacientibus in aliquo in pre
senti capitulo contentis. ¶ Et offitialis
predictus teneatur ire et mittere ad locum
ubi fieret contra in predictis ex suo offitio et ad
petitionem cuiuscumque. Et omnibus diebus fe
stivis rinare et rinam facere pro predi
ctis et repertos culpabiles condempnare in di
ctis penis de facto et credatur relationi offi
tialis ad hec cuius et eius familie pena ei
dem offitiali viginti quinque libr. den. si in
venerit vel invenerit familiam ad inveniendum
ut dictum est. Et etiam quod sit licitum cuilibet
libere et impune accipere buistas sebragia
les cordones et res alias que portarentur in
dicta corona vel rina et eas cum manu pen
tere sine virga vel corrigia vel aliter sine
armis et etiam assistentes eis et pro portanti
bus dictam coronam vel tales ludos facientibus
vel assistentibus. Et quod potestas et capitaneus et
nec alius offitialis Com. perusii contra tales
accipientes dictas res vel percutientes predictos
cognitionem non habeant ullo modo. Et de predictis

in toto dicto capitulo et ordinamento contentis ste
tur et credatur iuramento accusatoris et ha
beatur pro plena probatione.

De amantibus et vagheggiantibus ad indulgentias. Rubrica. cc.

Item statuimus quod in aliqua ecclesia vel — XLiij.
claustro seu platea alicuius ecclesie vel
quod vel que est ante ipsam ecclesiam die fe — 44
stivitatis ipsius ecclesie. Nullus iuvenis e
tatis a quindecim annis supra usque ad qua
draginta possit residentiam facere seu ad vaghe
giandum dicta die vel alia die permanere in
se cum oblationem obtulerit si offerre volu
erit statim recedere debeat et exire de ecclesia
claustro vel platea predictis. Et ubi non esset
platea seu claustrum stare non possit ad predicta
in aliqua via prope ecclesiam ad decem passus
non tamen venderet sibi locum quando predica
retur vel offitium divinum celebraretur in ipsa
ecclesia dum modo non stet in parte ecclesie in qua
stat mulieres contrafaciens vero in viginti quinque
libr. den. pro vice qualibet puniatur et quia ipse
stet ad amandum vel vagheggiandum stetur
in provisione et districtione custodum secreto
rum et denuptiationi ipsorum custodum et aliorum
corum stetur et credatur vel dicti offitialis et eius
familie quando accederet ad predicta et invene
rit aliquem vel aliques contrafacientem ut dictum
est pena offitiali in predictis negligenti pro qualibet
centum libr. den. de quo expresse debeat sindicari.

Quod ordinamentum conviviorum non habeat locum ad pias causas. Rubrica.

Item corrigentes capitulum de conviviis in — XLiiij.
parte ubi dicit de nuptiis convivandorum or
dinamus quod predicta que dicta sunt de nuptiis convi
vandorum non vendicet sibi locum in opere vel
comestione pietatis nec in aliis qui vellet
ob reverentiam alicuius sancti vel sancte festa
re vel festum colligere.

Quod non portentur corone vel sebragialia tempore nuptiarum vel conviviorum R.

xlv. 46 Item ad tollendas fraudes et caute
las que possent excogitari circa di
latem sbiagialium et coronarum et alior(um)
ornamentor(um) de quibus sup(ra) in capitulis fit men
tio. Quod dicte mulieres t(em)p(o)re quo ducerent
ad maritum vel alio t(em)p(o)re non solum p(re)dicta
portare non audeat sed et per alias p(er)sonas
deferri facere non debeat sub pena in ipsis ca
pitulis contenta. ¶ Et quod nulli liceat
mari vel femine ea deferre occasione nupti
arum vel alio colore quesito cum dictis muli
eribus vel sine vel in domo in qua fieret
aliqua conviua vel cortegia tenere vel
teneri facere vel tenentes retinere sub dicta
predicta pena et de predictis omnibus stetur
et credatur relationi dicti offitialis vel eius fa
milie ita quod mens talium legum inviolabiliter
observetur.

De extimatoribus eligendis super ornamentis. Rubrica.

xlvi. 47 Item quia in precedentibus capitulis est
permissum quod mulieres possint portare
ghirlandas frontales sbiagiales seu sb
iagialettos alterenaturas burssas annulos
et res alias valoris costus et extimationis
certe quantitatis prout in ipsis capitulis contine
tur. Ad hoc ut de valore costu et extimatione
talium rerum certitudo sufficiens habeatur per
offitialem predictum. Teneatur et debeat idem
offitialis elligere extimatores talium rerum
quoscumque voluerit expertos et praticos de arte
vel ministerio sive negotiatione talium rerum
prout dicto offitiali videbitur convenire infra x
dies a die inventionis talium rerum. Et ipsos
extimatores cogere per iuramentum ad exti
mandum dictas res bona fide et sine fraude.
Et si dictam extimationem facere recusaverint
eos de facto compellat ad solvendum. Centum
sold. den. pro quolibet et possit alios extima
tores elligere et eos eodem modo compellere et
punire. Dicte extimatorem huius pena. Quin
quaginta libr. den. dicto offitiali si negliges
fuerit in predictis.

De modo tenendo per offitialem contra celantes sibi nomen. Rubrica.

Item quia plerumque contingit quod homines xlvii. 48
et mulieres delinquentes contra formam
predictorum et infrascriptorum ordinamentorum dum
inveniuntur ab offitiali proprium nomen
occultat ad hoc ut non possint ex delicto puni
ri statuimus et ordinamus quod dictus offitialis
possit et sibi liceat cogere per se et offitiales
suos qui iverint ad inmadum per civita
tem burgos vel subburgos de huiusmodi
delinquentibus quoscumque voluerit ad dicen
dum nomen persone invente seu reperte
per iuramentum et si quis tale iuramentum
prestare contempserit et veritatem dicere recu
saverit puniatur et puniri debeat arbitrio dicti
offitialis de facto usque in quantitate. Centum
sold. den.

De mortuis non ornandis et non portandis nisi certa forma Rubrica.

Cum consuetudo fuerit pluries mortuo xlviii. 49
rum corpora honorare non tamen in veste
et portare debitum ad sepulturam sed tamquam ad
nuptias et conviua hoc presenti capitulo sta
tuimus. Quod nemo deinceps aliquod cor
pus humanum mortuum audeat aliqualiter
honorare. Possit tamen induere de una tu
nicha indorso valoris duorum florenorum auri
et non ultra. Et mulieres velosellis in capi
te et masculi caputium. Et quia scientiati
et milites debent merito alios in honoribus
superare Ordinamus quod milites doctores
iudices et medici mortui possint indui non
obstante quod dictum est supra de indumentis
quibuscumque et in capite portare caputium
valoris. Viginti quinque libr. inter indumen
tum et caputium et etiam ultra predicta vari
um in pelle sive mantello et etiam in caputio
Contra non facientes tam illi de domo defuncti

q etia ornates ul induentes i contrum
predictorum puniantur in viginti qui
que lib. den. pro quolibet contrafa
ciente et vice qualibet.

De clericis et religiosis certo modo
vocandis ad mortuos. Rubrica.

Quia scriptum est q afflicto affl
ictio no addatur et consanguinei et
.xLviiij. mortuorum morte ipsorum no modicum
affliguntur sine alio expensarum i modera
tarum et i utiliu costu. Ordinam q pro
nullo corpore mortuorum quod continge
rit ad mo sepelliri apud ecclesiam religi
osorum beatorum francisci dominici et
Agustini ul alterius cuiuscumque religionis
ul ordinis alicuius quisqua audeat vel
presumat vocare invitare. ul vocari ul
invitari facere ul etiam bre debeat a
aliquem alium de alia religione ul or
dine alterius nisi tantu illos apud
quorum ecclesiam corpus debet tumulari
nec etia aliquem alium clericum secu
larem nisi eet clericus sue parochie cum
uno socio tm. Et si no obstante huic
prohibitione vocaret invitaret vel vocari
seu invitari faceret ul etia hret. Sta
tuimus q vocantes seu invitantes et
vocari seu i vitari facientes ul in contra
hntes pena. centu libr. den. puniatur.
Et q expenditores no debeat dare ca
delas nec aliquid aliud eisdem accede
tibus contra prohibitione pena Centu
libr. den. Et q expenditores predi debe
ant esse layci et subiecti Iurisdictioni.
Cois perus. Suio ctfactum extiterit i
aliquo ex predictis solvat et solvere debe
ant illi de domo quorum fuerit cadaver
Centu libr. den. ¶ Et si contingerit
aliquem vel aliqua apud ecclesiam sancti
laurentii et ecclesiam sci Angeli de foris
porta vel apud ecclesiam sue parochie
eligere sepultura vel ad aliqua eccliam
parochialem que no esset locus fratru
et sepelliretur q tunc clerici seculares tm
possint accedere et vocari et no aliquis
alius religiosus ul ordinis alicuius nisi
duo fratres debentes predicare assotiati
duobus sotiis Et siquis contra prohibi
tionem presentis capli vocaverit vel
requisiverit aut requiri ul vocari fecerit
pena supdicta puniatur. Et nichilominus
expenditores sub dicta pena no debeat
candelam dare nec aliquid aliud sal
uo q predicta no intelligantur nec lo
cum habeat in offitialibus forensibus
Cois perus et in epo perusino et prioribus
Artiu qui decederet durante offitio.

De corrottibus et luctibus non
fiendis ad mortuos. Rubrica.

Cum in civitate perus tpre q°
moriuntur hoies et sepelliuntur
fiat quasi coiter magnus rumor cla
mor et luctus per hoies et mulieres
contra forma statutorum et ordiname
torum Cois perus. Statuimus et ordi
namus q neo audeat vel psumat
tpr quo aliquis moritur vel sepellie
tur vel ante sepultura ul post facere
luctu ul ploratu ullulatum ul cla
morem nec audeat aliquis caput ex
coperire nec capillos extrahere nec pa
nos dillacerare nec facie excoriare
pena centu libr. den. pro quolibet co
trafaciente et vice qualibet exceptis
in predictis omibus uxoribus defunctorum
filiabus et sororibus carnalibus et
matribus et neptibus carnalibus q
possint corrottu et predicta facere i domo
vel ecclia ubi eet cadaver mortui.

Quibus et quando licet ad
mortuos plorare. Rubrica.

ccc. . ccc. ccc. ccc. .ccc.

Item exceptis ascendentibus et descen
.L i. dentibus et cosanguineis et affi
nibus usque in tertium gradum et omnibus
habitantibus in domo defuncti tempore sue
mortis quibus permissum sit in domo
tantum vel in ecclesia quando in ecclesia cor
pus eius fieret facere plorintum et contrista
re non tamen decoriare faciem vel capi
llos extrahere.

Quod de sero ad domos mortuorum
non possit radunata gentium fieri. Rubrica.

Et quia consueverat in sero quando
.L ii. quis mortuus extiterit fieri in
magnus stridor et radunata gentium
Ordinamus quod decetero nulla congre
gatio sive radunata personarum fieri
possit nec debeat. Et intelligatur radu
nata personarum a decem personis supra
masculorum nec etiam feminarum ratione
mortis alicuius diem qua aliquis mortu
us vel mortua debeat sepelliri set tamen
hora consueta quando mortuus debet
tumulari vel ad ecclesiam portari ad
tumulandum pena contrafacienti Cen
tum librarum denariorum. possint tamen cosangui
nei et affines usque in quartum gradum
et vicini de contrata sine aliqua radu
nata gentium accedere ad domum defun
cti. Quicumque non alius ad predicta iverit
et contrafecerit puniatur pena supradi
cta et intelligatur vicinus qui habi
taret prope domum defuncti usque ad .xii.
domos inclusive.

Quod nullus possit se induere de nigro
vel alio colore causa mortis alicuius
excepta uxore. Rubrica. cc.

Sumptus immoderatos evitare
volentes Ordinamus et statui
.L iii. mus quod nulla persona audeat vel pre
sumat tempore quo moriuntur homines nec
etiam per quatuor dies nec post per unum
annum se induere de nigro bigio vi
ridi vel alio panno novo nec vestim
enta vidualia parere vel portare pro
aliquo defuncto nisi tantum uxor defun
cti pena cuilibet contrafacienti in aliquo
ex predictis Centum librarum denariorum. Dummodo
dicta uxor defuncti tempore quo induet se
vel induetur de nigro vel vestimen
ta vidualia suscipere pro dicto eius
defuncto viro nec possit nec debeat exi
re nec stare ad suscipiendum vestim
enta extra domum vel ecclesiam vel in loco
ubi erit corpus defuncti nec indui pos
sit per aliquem marem. Et quod non possit
aliquis mares intrare domum vel ecclesiam
in qua mortuus erit ad induendum
dictam uxorem vel interesse vestiture
vidualis uxoris defuncti predicti vel ad
extrahendum cadaver de domo vel ecclesia
Set ipsum extrahatur per clericos tantum pe
na Centum librarum denariorum pro quolibet contra
faciente in aliquo ex contentis in presenti capitulo
et vice qualibet et de predictis inquiratur
processe per offitialem predictum.

De mortuis discopertis non portan
dis ad ecclesiam et de pena contrafacientium. Rubrica.

Ad tollendum contrarietatem et rum
.L iiii. orum materia statuimus quod
nullum cadaver cuiuscumque sexus etatis
seu dignitatis existat discopertum de
portetur ad ecclesiam aliquam seu sepul
turam set deportetur et deportari debeat
copertum cum culcitra vel palio seu celone
vel alio panno et si fuerit contrafactum vel in
ventum illi de domo de qua cadaver ex
ibit teneatur solvere pene nomine Quin
quaginta libras denariorum. portantes vero qua
draginta solidos denariorum. pro quolibet solvere te
neantur. Dummodo predicta non intelli
gantur in religiosis et fratribus fraterniatum quorum funera possint deferri

discoperta et induta habitu corporis religiosis et fraternitatis tantum.

De non liceat stare prope hostium defuncti ubi corrotatur. Rubrica.

Item ad tollendum inhonestos mores hominum corrotantium super hostium et prope hostium defuncti et ne ad mulierum planctum sine luctu substrahantur homines ad dolendum seu ad corrotandum. Statuimus et ordinamus quod nullus audeat vel presumat stare vel morari extra ... prope hostium defuncti quod esset aptum ubi fieret corrotatio mulierum per decem pedes ad pedem comunis dum expectatur cadaver extrahi de domo pena decem libr. bon. pro quolibet contrafaciente et qualibet vice et hoc non intelligatur in pueris vel puellis a decem annis infra.

Quod nomen mortui notificetur offitiali per nuptium artis vel per aliam personam qui requirerit homines ad honorandum corpus mortui. Rubrica.

Item statuimus et ordinamus quod quilibet nuptius cuiuslibet artis et quelibet alia persona que ivent requirendo cives ut vadant ad mortuum honorandum teneatur et debeat ad penam decem libr. bon. pro quolibet contrafaciente et qualibet vice notificare dicto offitiali nomen mortui et ubi est corpus eius antequam requirat aliquam personam et facta dicta notificatione dictus offitialis teneatur et debeat unum ex notariis suis transmittere ad domum sive contratam ubi ordinabitur genus ad sepelliendum cadaver tempore sepellitionis ipsius et etiam quacumque alia hora dicto offitiali videbitur convenire sub dicta pena sufficiat tamen notificatio semel facta per unum nuptium vel per aliam personam esto quod plures essent homines requirentes ad predicta.

Quod nullus debeat remanere in domo defuncti ad comedendum tempore funeris quibusdam exceptis. Rubrica.

Quia non decet ubi tribulatio est et angustia convivia saturari. Ordinamus quod nulla persona debeat remanere ad comedendum in domo de quo defunctus extrahetur postquam cadaver extrahetur de domo et portabitur ad sepulturam nec redire ad domum predictam ad comedendum nisi consanguinei vel affines usque ad quartum gradum nec in possit in feraculis excedi modus convivorum pena contrafacienti decem libr. bon. Et nullus possit presentem vel enxenium facere ratione mortis alicuius illis de domo defuncti pena quinquaginta libr. bon. pro quolibet contrafaciente et vice qualibet et de predictis contentis in primo capitulo sufficiat publica fama communitatis probata per duos testes.

De offitialibus non ituris ad mortuos quibusdam exceptis. Rubrica.

Item statuimus et ordinamus quod potestas et capitaneus civitatis presentes et eorum et cuiuslibet eorum offitiales non audeant nec presumant ire ad aliquod cadaver civis presentis et diu portantur ad ecclesiasticam sepulturam nec ire ad ecclesiam in cuius cimiterio aliquis sepellietur tempore sepulture alicuius pena centum libr. bon. pro quolibet contrafaciente et qualibet vice. Salvo quod hoc locum non habeat si aliquis de offitialibus vel familiaribus ipsorum vel alicuius eorum vel si iudex iustitie aut aliquis ex suis offitialibus vel maior sindicus offitialium comunis presentis vel aliquis ex suis offitialibus et familiaribus vel aliquis alius offitialis comunis preteritus forensis aut aliquis ex eorum vel alterius eorum offitialibus et familiaribus aut dominus episcopus presentis. Aut aliquis ex prioribus artium civitatis presentis ... moriretur ad funus quorum vel alterius eorum ire possint et valeant libere impune et sine aliqua pena.

De prioribus ad mortuos non accedant

quibusdam exceptis. Rubrica. .Lviiij.
Nullus insuper qui in futurum fu
erit prior Ciuitatis pis. audeat
uel presumat dum fuerit in offitio prioratus
portare uel deferre aliquod corpus huma
num mortuum ad aliquam ecclesiam nec
de domo ipsum extrahere cuiuscumque conditionis sta
tus dignitatis et preheminentie existent
pena Centum libr. den. pro uice qualibet
nec etiam accedere possit ad aliquod cadauer
nisi esset alicuius priorum ascendens uel descen
dens consanguineus uel affinis usque inter
tium gradum inclusiue alicuius ipsorum priorum
uel eorum notarii. Quo casu possit accedere prior
uel notarius consanguineus uel affinis huiusmodi
defuncti cum duobus uel tribus aliis ex prioribus
et non pluribus uel nisi esset defunctus aliquis
ex offitialibus Comunis pis. forensibus uel
aliquis ipsorum priorum uel eorum notariis uel no
tarius reformationum.

Quod ad palatia uel in platea corpus
mortuum portari non possit. Rubrica. Lx.
Mandamus insuper et ordinamus
quod ad palatium potestatis uel capitanei
Comunis pis. non possit portari aliquod
corpus humanum mortuum cuiuscumque preheemi
nentie fuisset et ibidem modo aliquo seu tem
pore permanendi pena Mille libr. den. pro
quolibet contrafaciente. Nec debeat aliquis
luctus siue clamor siue fieri ullo modo pro a
liquo humano corpore mortuo possint tamen
per plateam predicta corpora mortuorum defer
ri sine persistentia temporis et absque aliquo luctu
uel clamore causa sepelliendi. ad aliquod mo
nasterium uel ecclesiam et illi qui cadauer
portabunt ipsum siue feratrum in quo esset
cadauer a domo de qua exibit seu de qua
fuerit extractum cadauer in uia usque ad
ecclesiam ad quam portabitur in terram ponere
non presumat pena cuilibet contrafacienti
Centum. libr. den. dummodo quod dictum est de
corporibus mortuis non ponendis seu por
tandis in plateam non uendicet sibi locum
in illis qui in futurum occiderentur quod absit
qui non recognoscerentur. quo casu
ipsa corpora que occisa fuerit que non reco
gnoscerentur poni possint in dicta platea
et esse et in eam portari et teneri donec
placuerit dominis potestati et capitaneo ciuita
tis pis. qui pro tempore fuerint uel
alteri eorum ut ipsa corpora recognoscantur.

Quod artes et artifices possint portare
dupleria ceri ad mortuos de tali ar
te uel sotietate et non alii. Rubrica. .Lxi.
Item ordinamus quod consules mer
catorum. Auditores cambii. Nec ca
merarius alicuius artis Ciuitatis pe
rusii nec aliqua ars nec artifices alicuius
artis corporis uel collegii dicte Ciuita
tis non audeat nec presumat accedere ad
aliquod corpus humanum mortuum de
Ciuitate pis. nec ante nec post tale ca
dauer ad ecclesiam sepulture ipsius cum
duppleriis cereis. Saluo quod predicta non
habeant locum quando moreretur ali
quis artifex illius artis corporis uel col
legii nec in aduocatis et notariis ipsarum
artium quo casu homines illius Artis
corporis uel collegii de quo uel quibus
dictum corpus humanum mortuum fuisset
uel de quibus fuisset iudex uel notarius
ualeat accedere cum duobus duppleriis
tantum impune. Si uero persona mortua
fuisset de aliqua sotietate uel fraternitate
uel corpore uel collegio quod homines ipsius
sotietatis fraternitatis uel collegii duos
dupplerios siue cereos tantum portare seu por
tari facere possint et habere sine pena
Saluo quod ultra predicta sotietates et ar
tes et collegia siue consortia possint por
tare seu portari facere cereos et accedere
ad mortuos secundum formam ordinamentorum

societatis artis collegii sive consortii cuilibet pena accedentibus in contrarium .xxv. quinquaginta libr. den. Et predicta locum non habeant quando moreretur aliquis offitialis comunis preter forensis et episcopo, potestate, capitaneo, vicario, iudicibus, conestabilibus, sindicis, consiliariis et prioribus artium. Civitatis pisane qui decederit durante offitio quo cum quilibet possit accedere et dictum corpus pro libito honorare. Pro cuius quidem pisanis defuncti obsequiis et funere honorandi domini priores una cum camerario possit expendere et expensam fieri facere de quacumque pecunia dicti comunis et de predictis sufficiat probatio quatuor testium, de fama.

De uno cereo portando ad mortuos et non pluribus et de candelis et pondere ipsarum dandis clericis venientibus ad mortuos. Rubrica.

.LXII. Item quod pro aliqua persona mortua vel ad sepulturam ipsius non debeat haberi ultra quam unum cereum quod non excedat nec excedere debeat ultra decem libr. cere ad pondus pena cuilibet contrafacienti pro vice qualibet vigintiquinque libr. den. Et quod candele cere occasione alicuius mortui vel pro sepultura ipsius dande clericis et religiosis ad talem mortuum venientibus sint tales quod duodecim candele libram faciant et non pautiores computatis minoribus et maioribus pena in contrarium danti et dari facienti ipsas candelas centum sol. den. Et detur cuilibet clerico una candela de predictis tantum nisi esset prelatus offitialis vel antistes quibus possint dari due pro quolibet ad plus. Possint etiam dari due pro quolibet canonico sancti laurentii. Et quia sepe huic legi fit fraus quia non dantur per aliquem. Set cerei et candele maioris ponderis intus dum ponitur et religiosi vel clerici aufferunt et portant et contra ipsos religiosos et clericos lex imponi non potest. Statuimus quod eo ipso quod visi fuerint portare ultra vel preter formam predictam quod heredes talis mortui puniantur in centum libr. den. pro qualibet vice qua contra factum fuerit.

Quod offitialis diebus festivis vadat vel mictat ad ecclesias et vias pro contentis in supra dictis capitulis et de arbitrio offitialis. Rubrica.

Item statuimus ad hoc ut melius possit fieri executio predictorum quod predictus offitialis teneatur et debeat singulis diebus dominicis et festivis saltem bis in die ante prandium et post prandium ire vel mictere suos notarios et berruarios ad ecclesias beatorum domini Francisci et Augustini, sancti Petri, sancti Constantii et sancti Angeli de foris porta et ad alias venias ubi erit gentium concursus et inspicere rimare et videre si invenerit aliqua vel aliquem portare vel aliquid facere contra formam presentium capitulorum cuius aspectus et relatio habeatur pro plena probatione et ex sua relatione liceat eidem offitiali contrafacientes et portantes punire penis predictis. .LXIII.

Pena dicto offitiali si in predictis fuerit negligens centum libr. den. imminete que per suos sindicatores debeat aufferri tempore sui sindicatus. Et de hoc expresse debeat sindicari.

De arbitrio dicti offitialis intrandi domos de quibus mortui extraherentur vel in quibus convivia fierent contra formam capitulorum. Rubrica.

Et ut etiam predicta melius executioni mandentur. Ordinamus quod licitum sit et permissum eidem offi .LXIIII.

tiali cuiuſque notarijs ⁊ familiaribus in
trandi domos de quibus mortuj exiue
rint ⁊ ſi aliquis remanſerit contra ſupra
ſcripta forma et etiam domum in qua co
uiuium fieret ſeu fieri diceretur et nulli
liceat tali offitiali uel curſſualie domum
claudere ſed eis ſtatim aperire ad domum
accesserit pena decem libr. den. pro uice
qualibet cuilibet non aperienti auferendi
et inquiſitionem facere ſi contrauentum
fuerit in predictis non tamen intrare poſſit
domum alicuius nocturno tempore.

De arbitrio et modo procedendi con
tra culpabiles in quibuſque conten
tis in ſtatutis huius libri. Rubrica.

Lxv. Item dictus offitialis poſſit teneatur
⁊ debeat contra omnes illos qui re
perientur culpabiles de aliquibus con
tentis in ſupraſcriptis ⁊ infraſcriptis.
ordinamentis uel aliquo eorum ex ſuo
offitio ⁊ ad petitionem cuiuslibet procedere
ſummarie ⁊ de plano et ſine ſtrepitu ⁊
figura Iuditij ſine Iuris ſolepnitate ⁊
ſubſtantia iuditij obſeruata uel non et
executiones que occurrent faciendi facere
de facto ſine aliquo proceſſu uel ſententia

De parte lucri pecunie quam offiti
alis prefatus deuenire fecerit in co
munj. Rubrica.

Lxvi. Item quod offitiales ⁊ maſſarij comunis
peruſij teneantur et debeant eidem
offitiali dare et ſoluere quartam partem
totius quantitatis pecunie quam deuenire
fecerit in commune occaſione ſui offitij
predicti et infraſcripti tantum ad petitionem
ipsius offitialis ſub dicta pena. Et ſi dicti
maſſarij ſi non ſoluerint ⁊ debent ut
dictum eſt ſine alio precepto uel manda
to ex parte alicuius offitialis communis peruſij
uel aliqua ſolepnitate.

Quod capitulum de comitatis non
habeat locum in comitatenſibus. Rubrica.

Item ſtatuimus et ordinamus
quod capitulum loquens de obſequi
is ⁊ capitulum quod loquitur de comi
tis in comitatenſibus habitantibus
in Comitatu nullo modo uendicet
ſibi locum. .Lxvij.

Quod dictus offitialis ſit Iudex uiarum
platee fontium et ſtratarum. Rubrica.

Item etiam ſtatuimus ⁊ reſfirm
amus quod dictus offitialis ſit et
eſſe debeat ſuper executione ⁊ occo .Lxviij.
caſione purgatione ⁊ reparationem
platee et fori comunis peruſij et ſtrata
rum regalium et omnium aliarum uiarum
⁊ fontium Ciuitatis burgorum ⁊ ſubur
gorum peruſij ⁊ prope Ciuitatem peruſij
exiſtentium uſque ad ſindicatum caſtrorum
et uillarum propinquorum Ciuitati peruſij

De faciente ſeu tenente immunditia
ſeu turpitudinem ante eius domum
et quibuſdam alijs locis. Rubrica.

Ille autem ante cuius domum inuenta
fuerit turpitudo uel immunditia te .Lxviiij.
neatur ſoluere pro uice qualibet pe
ne nomine ſi non eleuauerit in termino ſi
bi aſſignando uiginti ſolidos den. Et nichi
lominus eleuare teneatur et compellatur
precise et immunditias terras litamen
⁊ inponimenta remouere faciat dictus
offitialis et eius notarij de uijs publicis
et uicinalibus et plateis et alijs locis
Ciuitatis burgorum ⁊ ſuburgorum peruſij
Et plateam et forum communis peruſij remun
dari et purgari de putredine et immun
ditia facere teneatur Et etiam debeat
quoties opus eſſet inquirere a canoni
cis et cameris uel ponticellis tenentibus
et uendentibus qui ſunt circa plateam ⁊
forum Comunis peruſij et ab alijs prout
dicto offitiali uidebitur ⁊ de putredine et i

mundittia que fieret in dicta platea uel foro
et si inuenerit aliquem culpabilem de pre
dictis per inquisitionem quam faciet debeat
et teneatur qui inuentus fuerit culpabilis
pro vice qualibet soluere comuni perusii i
nomine pene quadraginta .s. den. et similiter
fiat de plateis comunibus priuatorum et int
quaslibet personas cogere ad hec ut nette per
maneant et in mundittiis non valeant ledi
sub dicta pena.

De custodibus secretis eligendis ad de nuptiandi deliquentes contra formam presentis statuti. Rubrica.

.LXXI. Item ne aliqui uel aliqui mares
uel femine in predictis uel aliquo p
dictorum delinquentes et contrafacientes t
transeant impuniti. Et ut contra delinqu
tes et contrafacientes in predictis uel aliquo
predictorum in supradictis capitulis uel aliquo p
dictorum contentis singularum penarum fiant ex
actio statuerunt et ordinauerunt et reforma
uerunt. Quod cancellarius comunis perusii te
neatur uinculo iuramenti et ad penam t
centum libr. den. sibi de suo salario si co
trafecerit pro vice qualibet auferendarum te
teneatur et debeat eligere seu eligi facere
denuptiatores secretos de sex mensibus in sex
menses. usque ad numerum quinquaginta. videlicet decem
pro qualibet porta et ipsos custodes et ipsorum
nomina dare in scriptis dicto offitiali sup arre
diis qui denuptiatores cogantur acceptare
offitium supradictum. Et iurent ad sancta dei eua
gelia corporaliter tactis scripturis. Coram
dicto offitiali ipsum offitium bene et legaliter
et sollicite exercere. Qui quidem custodes teneantur
et debeant vinculo iuramenti omnes et singulos
homines et personas mares et feminas quos et
quas inuenerint viderint uel sciuerint contra
facere uel uenire in predictis uel aliquo pre
dictorum in supredictis capitulis uel aliquo predictorum
contentis uel contento in scriptis dare ~~offitiali~~

~~super arrediis~~ deputato et incapsare in
quodam cippo facto seu fiendo si factus
non sit in palatio habitationis dicti offitialis
ponendo clare nomen et prenomen delinqu
tis et portam et parochiam unde est et declarare
id in quo deliquid et contrafecit et quo die u

Et ne in dicto cippo palium quam per dictos i
custodes. aliquis ualeat incapsari et ut sci
atur qui per ipsos custodes extiterint incap
pati. Quod dictus offitialis teneatur et debeat
cuilibet dictorum custodium tempore quo acceptat
offitium unum nomen quod talis custos scribere
et ponere teneatur in qualibet cedula quam
in dicto cippo immiserit de aliquo contrafaci
ente. Et quod in dicto cippo ponatur et consigantur
die secreto cum duabus clauibus quarum
clauium una habeant massarii comunis
perusii alia uero habeat offitialis predictus. Et quo
libet die sabati supradictus offitialis et dicti
massarii teneantur et debeant aperire dic
tum cippum et cedulas repertas in dicto cip
po notis dictorum massariorum inmediate de
beat registrare et ipsas penes offitialem p
dictum relinquere. Qui offitialis teneatur
et debeat incontinenti procedere contra tales
in capsatos uel incapsatas et ipsos et ipsas t
punire et condepnare secundum formam in dictis ca
pitulis declaratam uel predictorum aliquo infra
decem dies a die qua ipsas cedulas in ipso
cippo reperit pena tam offitiali quam massariis
et eorum notario si contrafecerit uel negligentes
extiterit in predictis. Centum libr. den. a ne
gligente uel contrafaciente quolibet pro
vice qualibet auferenda tempore sui sindica
tus pro comuni. Et quod dicte cedule et quelibet i
earum pro plena probatione in omnibus ha
beatur. Et quod nulla ex dictis cedulis possit t
uel debeat dillacerari uel occultari aliquo
modo uel causa pena dilacerranti uel occul
tanti uel dillacerari uel occultari permittenti
Centum libr. den. sibi per suum sindicatorem t

tempore sui sindicatus de facto auffe
rendi. aliquo contrario non obstante.

Quod nulli liceat ballare seu saltare
cum dominabus tempore militie
uel nuptiarum alicuius. Rubrica.

.LXXI. De ellectione et offitio capitan[ei] et
custod[i]e palatii dominorum priorum &c.

PRopter uarias operationes et
uoluntates hominum in malum di
spositas quas semper in hominibus ho
die natura producit. Et quia quasi ubi
que uidentur per effectum necesse est quod domini
Priores artium a quibus status popula
ris dependet custodes habeant et in eorum
palatio ordinates. Statuimus et ordi
namus pro securitate ipsorum et pro conser
uatione pacifica status dicte ciuitatis quod
semper et omni tempore unus sit capi
taneus qui uocetur Capitan[eus] custodie
dominorum priorum et palatii habitationis ip
sorum. Uir probus legalis et circumspectus. quod
Qui capitan[eus] eligi debeat per illos bo
nos uiros qui insaculati sunt uel insa
cchulabuntur in futurum ad eligen
dum dominum capitan[eum] qui semper insacch[ari]
uolentur ut moris est tempore quo alii offiti
ales et ellectores alliorum offitialium in
sacchulabuntur et in publicatione ipsorum
ille modus seruetur qui ordinatus est in
ut seruatur in publicatione offitialium eli
gere debentium potestatem et capitan[eum].
et maiorem sindicum communis perusii. Cuius capi
tanii offitium durare debeat per annum et te
neatur ad custodiendum dictos dominos prio
res et palatium et etiam ad congregan
dos per suos notarios et familiares que
cumque consilia congregari uolent dicti domini
priores in eorum palatio et cuiuscumque quanti
tatis et qualitatis existerent nec aliquam
habeat potestatem nec auctoritatem capiendi
detinendi uel incarcerandi aliquem ciue[m]
uel comitatensem perusinum ad petitionem
cuiuscumque offitialis communis perusii nisi pro
predictis consiliariis quando essent inobe
dientes et nisi quando septem ex prioribus
mandaret aliquem detineri nec aliquam
iurisdictionem habeat cognoscendi de aliqua
causa lite questione uel controuersia inter
quascumque personas cum de causis litibus et
controuersiis que oriri possint inter pe
rusinos et etiam comitatenses et quascumque
personas et quacumque occasione per formam
statutorum dicti communis perusii dati sint iudices
et ordinati ad cognoscendum iurisdictionem
habentes cognoscendi diffiniendi et fine de
bito terminandi. ordinati possit tamen ad pe
titionem cuiuslibet camerarii cuiuscumque artis capere
et capi et detineri facere ad eius mandatum
quoscumque artifices scriptos in matricula
artis sue uel ipsam artem exercere proprie et
continue exercentes pro hiis de quibus dictus
camerarius cognitionem et potestatem habet. Et qui
capitan[eus] elligendus ad minus distare
debeat a finibus comitatus perusii per trigin
ta miliaria. Et habeat et habere debeat et secum
tenere continue uiginti octo famulos de
quibus unus sit expertus notarius ipsosque pro
bos et armigeros famulos fideles et fideles
in armis aptos et expertos et indutos omnes
de eodem panno quorum septem stent et stare
debeant ad seruiendum dicto capitaneo
et ad ipsum sotiandum et principaliter ad seruien
dum. Et alii uiginti semper ad custodiam
principaliter dictorum dominorum priorum et dicti pala
tii de quibus omnibus mostram uidere de
beant conseruatores monete quando eis ui
debitur et placebit. Qui capitaneus ad
custodiam die noctuque sollicitus esse de
beat ad dictam custodiam faciendam seu
fieri faciendam et habeat et habere debeat et semper
tenere unum equum armigerum ualoris

adminus viginti quinque flor. auri. Et a
dicta Civitate perusii recedere non possit
ipse vel notarius nec famuli durante tem
pore sui offitii et secum ducere non possit
neque tenere aliquem ex dictis notariis qui
fuerint in aliquo offitio dicte Civitatis a du
obus annis citra et finito anno stare debe
at ad sindicatum per quatuor dies coram
offitialibus ad hoc deputandis per dominos pri
ores artium. In ipsa Civitate et respon
dere pro eo et dicto notario et famulis per
totum dictum tempus unius anni. Coram of
fitialibus deputandis ad ipsum sindicatum
Qui capitaneus habeat et habere debeat pro
suo soldo et stipendio. Mille. flor. auri
per tempus unius anni et pro dicto salario
stare et morari debeat suis sumptibus
et expensis in dicta Civitate et dictos
notarium famulos et equos tenere in Civi
tate predicta. Et habere debeat a dicto Comuni
domos gratis pro sua habitatione et
sua familia et nichil aliud percipere pos
sit ultra salarium predictum et domos cu
ius salarii solutio de mense in mensem
fieri debeat per dictos conservatores soluta
prius gabella .xii. den. pro qualibet libr.
dicti soldi et stipendii. Dummodo paga
et solutio ultimorum duorum mesium offitii
dicti capitanei per dictos conservatores possit
et debeat retineri quousque idem capitaneus
fuerit per suum sindicatorem finaliter absolutus.
Et quod ipsum capitaneum contingat condep
nari et dicta quantitas retinenda per ipsos con
servatores usque in concurrentem quantitatem
condepnationis facte de dicto capitaneo in
non sufficeret illud quod deesset in integra solu
tione de condepnatione fienda de suo pro
prio solvere compellatur. Si autem superent
a condepnatione predicta de dicta quantitate
retenta illud plus quod superent ipsi capi
taneo dicti conservatores solvere teneantur

aliquo non obstante. Et quod idem capita
neus vacare debeat a dicto offitio per quinque an
nos integros ab offitio supradicto et a
quolibet alio dicte Civitatis. Salvo quod
in electione fienda de capitaneo proxime futuro
ad dictum offitium vacatio aliqua non
sit necessaria. Set fieri possit prout de elec
toris precessit voluntas. Vacatione aliqua
ne attenta non obstante aliquo capitulo
precedente vel sequente in quacumque forma.

De electione dominorum Priorum Artium. Rubrica. xx. xx. xx.

Pro salubri statu et conservatione
populi perusini et eius manuten .LXXII.
tione pacifica cum sine capite ordina
to ad regendum et gubernandum ip
sum populum stare et conservari non
possit provida deliberatione. Statuimus
et ordinamus quod per commune et populum
perusinum semper pro duobus mensibus eli
gantur et inveniantur infrascripto modo
et forma. Decem boni et legales et suffi
cientes et ydonei homines et de populo et de ar
tibus Civitatis et burgorum perusii. Duo
de qualibet porta qui sint et appellentur
Priores populi et Artium Civitatis perusii
de quibus decem Prioribus semper duo
sint de arte mercantie. Ita quod singulis
duobus mensibus duo priores sint de
arte et collegio mercantie. Alii autem
octo Priores sint et esse debeant de aliis
Artibus et de collegio aliarum artium que
inferius sunt scripte. Dummodo illa ars
que habebit priorem duobus mensibus habere
non possit vel debeat ullo modo priorem.
ita quod de artibus in artibus deveniat
successive. Et quod nulla ars de dic
tis collegiis habere possit nisi unum ex prioribus
supradictis. Et ut superius dictum
est dummodo in merchantia sibi locum
nequeat vendicare nisi ut supra continetur

Qui priores dno de mercantia di
uidantur p portas singlis duobus me
sibz ita qp de portis unde erunt priores
de mercantia duobz mesibus in aliis
sequentibus duobus esse no possint ita
qp nulla porta in duobus mesibus i
hat nisi tm unu priorem de mercantia
Qui priores sic elligantur uz qp dnj
priores Artiu Ciuitatis perus sex die
bus an qp eo offitium finiatur in
loco quo uoluerint z ordinauerint faciat
cosilium et addunantia Camerario
rum z rectore Artiu congregari more
solito. Et in ipa adunatia per ipos po
res uel aliquē eo de licentia sociorum
sotiorum proponatur et inter dictos
Camerarios z rectores et ipis came
rarijs z rectoribz cosiliu postuletur i
quo mo z qua fora. Electo futuro
prio Artiu pro dcis duobus mesibz
futurs fieri et celebrari debeat pro coi
et poplo supdicto et sm modum z fo
mam qui a dcis prioribus ibidem et
a dco cosilio ordinabr ipo futuro
prio electio sub felici noie celebretur
et fiat ita tam qp semp singulis duo
bus mesibus reiteretur electio. Mi
nor aut uiginti anis prior Artuum
ee non poss ullo mo et si elligeretur
electo no ualeat ipo facto et si talis i
electus offitiu recepit prioratus con
depnetur per dnm sindicum et. Judi
cem Justitie in. Centu libr. den. z re
uocetur ab offitio prioratus. Et dictus
sindicus z Judex iustitie ad petitioē
cuilibet denuptiantis de predcis tene
atur inquirere z repertu culpabilem
punire sm qp dictu est. Et nichilomi
de predcis quilibet ualeat ee accusato
et habeat medietate bapnj. Nul
lus aut possit esse prior Artuum Ci

uitatis perus. uel ad offitium priora
tus eligi uel assumi qui uel cuius
pater no sit oriundus de Ciuitate i
ul Comitatu perus. Et qui libra no
habuerit in ciuitate ul comitatu pus
per tempus saltem triginta anoro i
coputo tempore quo ea habuit i Ci
uitate z tpre quo ea habuerit i Co
mitatu z coputo tpre suo et suoro anc
toro. Ita tam qp illi qui fuisset de co
mitatu et libra habuerint ut dcm est
ipam libra nec no habitatioem uerum
habuisse et fecisse debeant in Ciuita
te et inter ciues pusin saltem per
tempus duodecim anoro ante qp ad
ipm offitium assumantur. Exceptis
ab omnibus predictis hijs qui ia fuer
priores et in offitio prioratus. uel in
pss saeculo essent i saeculari pro por
qui possint ee priores no obstant. qp pre
dicta uel eo aliqd deficeret i eisdē. Et
qp nullus possit esse prior p aliqua ar
te qui in Ciuitate pus no habuerit
libra ad min sexagita libro ad grossa
per tepus unius Anj ante eius electo
uel assumptioem. Et qui p dcm tempus
uni anj no habuerit no habuit uere
et sine fraude bona stab in Ciuitate
uel burgis siue suburgis aut Comit
pus ualentia ad minus dictas libr
den. Et qp nullus notarius ciuitat
pus uel offitialis cois perus audeat
ul presumat accedere post electioē
prio aliqua libra alicui i prioratu ele
cti et qui contrafecerit priuatur ipo
facto i Centu libr. den. et quilibet sit
inde accusator et hat medietate bapnj
et dca talis aumetatio no ualeat. Et q
contra uel preter dcam foram elliget
eius electio no ualeat nec teneat ullo
mo. Et si contra uel preter dcam foraz

electus offitium prioratus recepit uel opa
retur soluat noie pene si offitium acce
ptauer Centum. libr den. et pro uice t
qualibet qua aliquid ut prior operare
tur ul faceret. Centum. libr den. soluere
teneatur et in ipis per dnm Sindicu
et Judice iustitie Comunis pus possit
et debeat condempnari et quilibet inde i
possit esse accusator Et de condempnatio
nibus huiusmodi medietate hat commune
et quartam partem hat dcus sindic
et aliam quartam parte hat accusator
quam medietate massarii Cois pus
dare teneantur sine alio precepto uel
mandato sola fide facta qd fuerit accusa
tor et qd ob hoc eam fuit condempnatus
¶ Quicumque aut fuerit Prior artium et
Ciuitatis perus a tpre sui prioratus
ad. tres annos prior esse no possit
nec ad ipm offitium elligi ualeat ul
ad sumi. Et si eligeretur eius electio t
no ualeat ullo modo ¶ Volumus
etia qd tpre electionis prior interesse
no possint nec debeat priores qui pro
tpre fuerit sub pena uigintiquinque
libr. den. et quilibet possit ee accusa
tor et hat medietatem bapni Set
ibidem intersint duo fratres minores
litterati et notarius prior et cancella
rius et electores et unus ex militibus
dni Capitanii qui singulariter iurare
faciat electores elligere in priore de pru
dentioribz et melioribus et legalioribus
artificibus. ciuitatis et burgor perusii q
scripti sint in matricula alicui artis ci
uitatis et burgorum pus et no dare
uocem sua alicui pro quo eligendo ro
gaia recepisset ul esset rogatus ¶ Et
qd nullus qui no esset de numero eligere t
debentium accedere debeat uel possit i
ad locu ubi dca electio fiet. debentes t
uo elligere no accedant sine apodixa sui
rectoratus qua hostendere teneatur dco
cancellario et aliter ad uocem dandu n
admictantur sub pena quingentarum t
libr. den. pro quolibet contrafaciente i
et quilibet ualeat ee accusator et habeat
medietatem bapni a Massariis Cois
perus cui qd ueniet i coi occassione pdca
sine alia apodixa precepto ul mandato
fca fide de accusatione et qd dca de ea
fuerit condempnatus Et ut in electioibz
ipsor priorum debita conuenientia et con
decens equalitas seruetur aliquis qui non
posset esse prior artium uel in offitio priorat
p forma ordinamentoru in priore uel of
fitio prioratus no ualeat elligi. Et si co
tra predca fieret electio no ualeat nec te
neat ymo ea reuocare et reuocari face
dcus Sindicus et Judex iustitie iuramento
proprio teneatur qd oia et singula ordia
menta capla et reformationes ac statu
ta que huic prouisioi et ordinationi quo
libet contradiceret ul obstarent sint ca
ssa et irrita quatinus in hys in quibus
contradiceret ul obstaret ¶ Insup
Volum qd nullus prior Artium existens
in offitio prioratus audeat uel possit t
ire ad breuia aliqua que dicuntur in a
liquo cosilio et statim cu porte diuide
tur pro breuibus capitudis exire et di
scedere debeat de palatio in quo breuia
dabuntur Et dictu palatiu no reintra
re dee fuerit copleta dari dca breuia
Et nemo dcor prior audeat loqui cum
aliquo qui habuerit breue ca alique
eligendi dee elegerit offitiale que debe
bit elligere et qui contrafecerit in aliquo
predcor soluat pro uice qualibet decem
libr. den. Et quilibet inde sit et esse
possit accusator et hat medietate bap
ni a Massariis Comunis perus in o stipendio

dum mo quilibet ex prioribus supradictis
possit a die depositi offitij ire ad omnia
consilia et adunantias et pro breuibus
capiendis deinde ad sex menses sine pe
na aliquo non obstante et de omnibus su
prdictis in toto hoc capitulo creditur. sa
cramento accusatoris cum uno teste
¶ Illi igitur qui electi fuerint Prio
res Artium secundum modum et formam pre
dictam sint et esse debeat Priores Artium
pro Comuni et populo perusii et artibus et
artificibus Ciuitatis perusii pro duobus
mensibus tantum futuris initiandis die
kalendarum mensis sequentis post i
corum ellectionem Et ordinato inter re
ctores quo et qua forma in electione i
priorum procedendum sit. et eorum electio debe
at celebrari subsequenter per duos fra
tres minores dentur breuia cuique porte i
uenerit sors unius mercatorem et hoc p
acto dentur breuia portarum de qui
bus mercatores esse non debebunt et si
cut porte venerint ita et taliter proce
datur ¶ Et predicti rectores Artium
et quilibet eorum per se corporaliter Iu
rare debeat super ipsa electione secundum mo
dum et formam tradita de illis solummodo
personis quas cognouerint et putauerint
magis ydoneos et sufficientes ad prio
ratus offitium exercendum Eligere et
nominare de bona conscientia et de pruden
tioribus melioribus et de legalioribus
artificibus ciuitatis et burgorum perusii secundum
formam statutorum et ordinamentorum supra
et infrascriptorum. Et facta electione predictorum
priorum remaneat in occulto quousque
publicabuntur ¶ Et si in electione
priorum Artium que fieret ad scruptinium
aliquid acciderit paris in vocibus tunc
nomina talium concurrentium in pari nume
ro mictantur in breuibus In aliquem

locum et ille cuius nomen prius sorte exibit
sit et esse debeat Prior Artium ¶ So
lius semper et reseruatis saclectis pri
orum factis et faciendis in posterum
et reformationibus et ordinamentis
dictorum saccollorum quibus presens capi
tulum in nullo derogetur ¶ Nullus
aut de Ciuitate uel burgis aut comi
tatu perusij possit nec debeat esse prior
artium ipsius Ciuitatis perusij uel ad offi
tium prioratus eligi nec assumi qui non
sit scriptus in matricula illius Artis pro
qua fuerit adsumptus prior uel electus et
fuerit per tempus trium Annorum et scriptus in libro
dicte matricule pro notario illius Artis sue
per dictum tempus. Et quicumque fuerit con
tra uel preter dictam formam electus prior
eius electio non ualeat nec teneat ullo
modo et de hoc debeat inquiri per dictum
sindicum et Iudicem iustitie palam et
secrete prout sibi uidebitur prima die uel
secunda qua fuerit facta electio dictorum priorum
nouorum ¶ Et ad hoc ut ipse sindi
cus et Iudex possit inquisitionem ipsam fa
cere Priores Artium qui pro tempore fuerint
incontinenti facta Electione predicta de
beant et teneantur vinculo iuramenti sub
pena Centum librarum denariorum. pro quolibet dari
facere in scriptis eidem Iudici nomina no
uorum priorum et pro quibus artibus i
fuerint electi Qui sindicus et Iudex sta
tim habitis dictis nominibus teneatur et
debeat mictere pro Camerarijs et notarijs
cuiuslibet artis de quibus fuerint dicti prio
res et eos debeat examinare et responderi
facere super dicta inquisitione. et facta exa
minatione et responsione predicta et
habita et recepta testificatione Came
rariorum et notariorum Artium de quibus
erunt dicti priores electi idem sindicus
et Iudex iustitie teneatur et debeat i

ſententiam abſolutoria ul' condẽpnato
nam caſſationis ſeu cõfirmationis ĩ
ipſo᷑ ꝑorum et cuilibet co᷑ facere ĩ
ante receptionem ſacramenti prio᷑
et ante introitu co᷑ offitij nõ obſta
te ſi in ꝑmiſſis proceſſibus nõ fuit
ſuata ſolempnitas et ordo iuris ſꝫ
ſimane ad predcã procedi debeat per
dcm̃ ſindicum et iudice ut ſibi uiſũ
fuerit. Et ſi dcũs ſindicus ⁊ iudex
ad predcã negligens fuit et remiſ
ſus ſolũe debeat cõi puſ pro uice
qualibet de ſuo ſalario ducentas libr
.deñ. ſibi de facto per ſuos ſindicato
res auferendis tempr̃e ſui ſindica
tus Et ſi ei ſindicatores nõ condẽp
nauerint dcm̃ maiore ſindicum ĩ
ſi negliges fuit in p̃dcĩs eadem pena
puniatur. Quo᷑ cam̃ et notarioꝝ
teſtificationibus in ſinglis capl'is ſup̃
dictis ſtatur ꝑ plena probatõe ꝑ eos
primo ꝑſtito iuramento ¶ Alia ĩ
ſuper ordiamẽta ſtatuta ⁊ reforma
tiones ſaquetes de exaiatione ⁊ elec
tione et inquiſitione ꝑo᷑ iſtia rema
neat firmitate ¶ ſaluis ſemp
et reſeruatis ſacchettis prio᷑ facien
dis ĩ poſteru ⁊ reformationibꝫ ⁊ ordi
namentis dco᷑ ſacchullo᷑ quibus
ꝑ pn̄s capl'm in nullo derogetur ſi ⁊
inquantu fuerit inſacchulati in ipſiſ
ſacchulis ſecundu forma ſtatutꝰ in
ꝑſenti uolumine cõtento᷑ :-

De offitio dominorum prioꝝ
Lxx iii. Artuum ciuitatis peruſij. Rta.

Offitiu quoqꝫ dño᷑. Priorum
artiu. Ciuitatꝰ puſ tale ſit q̃
ipi et co᷑ notarius teneant et debeat
ĩ palatio ꝑꝑli co᷑ ſolitꝰ habitationis
die noctuqꝫ continue permanẽ et
exinde nõ exire nec diſcedere niſi ex

cauſa urgenti et neceſſaria ea et tũc cum lice
tia prioris priorum pena ſacramenti
et decẽ libr. deñ. pro quolibet ⁊ quali
bet uice qua contrafecerit qua licen
tiam concedere nõ poſſit nec debeat ſub
pena centu libr perſuum ſindicato
rem auferenda ſi contrafecerit dcũs pri
or niſi ſeptem ad minus de prioribꝫ
remaneant in palatio et ſemp remanẽ
re debeat die noctuqꝫ et de dcã licẽtia ſi
ue licentijs que dabuntur rogari debeat
notarius dco᷑ dño᷑ prio᷑ quolibet die
quo concederetur et inde facẽ publicum
iſtrm̃ que iſtia licentia᷑ ꝑducẽ debe
at tpr̃e ſui ſindicatus coram maiori ĩ
ſindico ſub pena predcã notario qui nõ
produxerit dca iſtrum̃ta ⁊ ſub pena
preſtiti iuramenti que pena ꝑ ſuum
ſindicatore debeat exigi a dcõ notario
et dictis dñis prioribus ſi contrafece
rint ¶ Et ſi aliquis prio᷑ ſin
licentia prioris prio᷑ receſſerit puna
tur pena uigintiquinqꝫ libr. deñ. pro ĩ
qualibet uice Et predcã nõ uendicẽt
ſibi locu in hijs caſibus quado ire de
berẽt ul' mitti per priore prio᷑ ad
aliquẽ locu ul' cõſiliu ad quẽ ire de
berẽt ſcdm̃ formam ſtatuto᷑ cõis puſ
ul' quado irẽt ad eccliam ſotiati cũ
Potestate ul' Capitaneo in diebꝫ ſolẽp
nibus ut moris eſt uel quado irent
obuia alicui dño ul' prelato ul' quado
irẽt ad uiſitandum ul' honorandum
gñales miſtres ul' priores religioſo᷑
in quibꝫ caſibꝫ poſſint ire et exire pa
latiu licite et ĩpune. Dummodo tres
ad minꝰ remanẽ debeat ſemp in dcõ
palatio ⁊ ĩ caſibꝫ ĩ quibus dcĩ dñj ꝑo
res poſſit licite exire de palatio ipo᷑
nõ liceat eis nec poſſit ex palatium
co᷑ ſolitꝰ habitatꝰ ul' ex palatia cõiſ

et ipsi pusily Aliquid ordinare refor
mare uel facere Vigore eorum offitij t
nisi erit in aliquo exercitu ul caual
cata. Cois pus ꝛ ꝙ factu fuit sec
no Valeat nec teneat ipo iure ꝛ nullu
notariꝰ predca ex dicta loca scribere
ualeat pena dcis dnis Prioribus qui
gentaꝝ librarum. den. pro vice qualibet ꝛ
notariis sctus scribenti. Centu libr. den.
pro vice qualibet qua ꝯfecerit ¶ Et
studeat ad bonu ꝛ pacificu et tranqui
llum statu Cois ꝛ ipsi pusily ꝛ eiꝰ
districtus. ¶ Et ad iura ꝛ iuris
dictiones et honores cois ꝛ ipsi pus
pmone ꝯseruare et manutenere et au
gere pro posse ¶ Dare insup pro
uiribus studiu ꝙ ppłis ꝛ artes ꝛ Ar
tifices dce ciuitatis i solita. et uera li
bertate ꝛ firmitate presistat Et ne
ipis p aliquates ul alies violentie ul
iurie inferatur. Et ꝙ Ius ꝛ Iustitia
psone cuilibet obseruetur Et Vt mal
efitia puniantur dnis Potati ꝛ Capi
taneo ꝛ aliis offitialibꝫ cois pus in p
dictis et pro pdictis auxiliu et ꝯsiliu
et fauore quando cuqꝫ opus fuerit
efficaciter exibere teneatur ¶ Et
etiam aucere res et bona cois pus
diligenter facere custodiri et ipam no
expendere nec expendi face inutiliter i
nec ꝯforma statutoꝝ et ordinamtoꝝ
cois et ipsi pus ¶ Quorum prior
offitiu dni potas et Capitany aquor
sindicus et Iudex iustitie et quilibet i
offitialis cois pus debeat manutene
pro posse ac etia honorare p hona
et statu ipsi pus et eis hostia non
claudere nec claudi face nec clausa te
nere uel teri facere s liberu eis pbe
ant auditu ꝛ accessum queuqꝫ et i
ubicuqꝫ ipi priores Voluerint accedere

pena quigentaꝝ libraꝝ den. pro quoli
bet qui ꝯfecerit i predcis ꝛ qualibe ui
ce. Dum mo sint septem ꝛ aliter ac
cedere no possit s seruetur forma da
ta sup i statuto de offitio potatis et i
capitany ¶ Et si dni Priores ar
tium omis ul saltē septē ex eis dixi
nt uel protestati fuerint potati ul ca
pitaneo et aliis offitialibus cois pus
ꝙ ipi uel alter eorum no procederet con
tra aliquē ꝙ ille potas uel capitaneꝰ
ul alij offitiales cui sup hec ipsi p
testati fuerint no debeat ꝯtalem proce
dere realiter ul psonalit inde ad tres
dies pena quigentaꝝ libr den. pro q
libet qui ꝯtrafecerit in predictis ꝛ q
libet vice ¶ Teneat insup dci
priores et eoꝝ notarius ac etia came
rarij Artiu dce ciuitatis ꝛ quispiam
alius credentias. scilicet perpetuales in
perpetuu. et tpales ad tpus pena ce
tum libr. den. pro quolibet contrafa
ciente et priuatois offitij prioratus ꝛ
notariatꝰ et camerariatus i perpetuu
¶ Non possit insup dci priores p
ponere nec reformare nec ppom nec
reformari facere nec pponenti ꝯsen
tire tpre eoꝝ offitij prioratus i aliquo
ꝯsilio ul adunatia ul aliter facere
aliquod eoꝝ ul aliquꝰ eoꝝ uel eoruꝫ
notarij propriu factu ul negotium nec
possint dci dnj priores elige ad aliqd
offitiu cu salario percipiendo a coi ul
ad aliq ambassiata mictē aliquem
eoꝝ ul aliquꝰ eoꝝ ꝯsanguineum usqꝫ
intertiu gradum inclusiue nec eoꝝ
notariu ¶ Nec etia proponant
nec proponi nec reformarj faciat ali
quid de aliqua aut sup aliqua que
stione ul causa ciuili uel criminali q
Verteretur i Curia potatis ul capitany

ul maioris sindici et iudicis iustitie uel
alterius offitialis cois pop. Et nullam lege
nec reformatione facere possint que tan
gat ul tangere possit aliqua cam pende
tem ul spetiale ul gnalem sub quacumque
tenore verborum gnaliter ul spetialiter loque
de qua si fecerint ul facere uellent cance
llarius coic pop ul notarius dnorum prio
rum scribere non debeat pena dictis priori
bus et dictis cancellario et notario si con
trafecerit ducentarum libr. den. pro quolibet
que pena per eorum sindicatorem debeat in
auferri cum priuatione offitiorum per tempus
quinque annorum ¶ Et si dicti cancella
rius ul notarius scriberet ul dictam refor
matione dicti priores facerent Iudex co
ram quo produceretur ul allegaretur
ipam obseruare non teneatur nec obseruet
sub pena ducentarum libr. den. Et ex nunc
prout ex tunc sit nulla et pro nulla habeatur
et de predictis debeat spetialiter sindicari.
¶ Nec proponat nec reformet nec propo
nere nec reformari faciat in aliquo consilio ul
adunantia aliquid quod esset uel redundaret
in detrimentum aut preiuditium ul diminu
tionem Iuris ul iurisdictionis comunis.
ul ipsius pop ul alicuius uniuersitatis ul
alicuius spetialis persone Ciuitatis ul comi
tatus aut districtus pop Et si propone
rent ul reformarent aut proponi ul reforma
ri facerent in dictum in quingentis libr.
den. pro quolibet eorum tempore eorum sindi
catus debeat condempnari. Et etiam condempne
tur in restitutione et satisfactione eius in
quo propter ea lederet aliquem ul eum dampni
ficarent ¶ Possint insuper et teneantur
tur dicti priores reconciliare ad pacem uni
tatem et concordiam reducere dnos pote
state et capitaneum et alios offitiales cois
pop si qua quod absit oriretur discordia
inter eos et etiam artes et artifices de con

temptionibus que essent inter Artem et
artem et inter Artifices unius artis oc
casione artis ul offitiorum ipsarum Artium
ul ipsius artis Dummodo non intelliga
tur contemptio inter artifices ul arte ubi
duarum partium maior pars esset in concordia
et in predictis et pro predictis eisdem dnis prio
ribus obbediatur et pareatur a discor
dantibus ad pena Centum libr. den. pro
quolibet contrafaciente possint etiam dni prio
res artium et eorum notarius precipere et precep
ta facere pro se et nuptios et baiulos quos
volent quicumque voluerit et super quacumque
facto et negotio usque ad quantitatem viginti
sold. den. pro qualibet precepto et quali
bet vice et dicta bapna ab inobedientibus
de facto exigere cum effectu ¶ Et quod pro
ambaxiatis et requisitionibus et alijs op
portunis et occurrentibus ad eorum offitium
habeant et sibi eligant dni priores Artium
decem famulos. scilicet unum pro quolibet
priore et quilibet eligat et habeat suum et no
tarius eorum unum que sibi eligere voluerit
et habeant etiam unum coquum et unum hostia
rium et unum famulum coci qui famu
lus coci habeat et habere debeat pro suo sa
lario duorum mensium tres flor. aur. sine
solutione gabelle et quibus habeat et habere
debeat pro suo salario duorum mensium una
robbam val. quatuor flor. aur. Scopator
uero palatij dnorum priorum habeat pro quolibet
mense quinquaginta s. den. sine solutione in
gabelle Alij autem famuli priorum et nota
rij et hostiarius habeant et habere debeat pro
quolibet eorum una Robbam trameçatam
duorum colorum ualoris quatuor flor. aur.
pro qualibet robba et non ultra. et si aliquis
ex dictis famulis et hostiario non detulerit
robbam trameçata soluat nomine pene com
pop. viginti quinque libr. den. et eadem pe
na sit prioribus si permiserint aliquem de

ferre robbam non tramegatam que quan
titates pecuniarum solvere debeat a Massa
rii cois pusi in principio officii prioratus
in ꝛ pro indumentis eorum. ¶ Et qui
cumque fuit vel erit famulus alicui prioris
vel notarii priorum vel bostiarius prio
rum non possit esse famulus alicui prior
vel notarii prior vel bostiarius priorum
inde ad sex menses. pena vigintiquinque libr
den. nec in dicto palatio morari vel stare
aliquo colore quesito vel aliqua ratione
vel causa sub dicta pena. Et eadem pena
cuilibet ex prioribus et notario si elegerit
vel in palatio stare permiserit aliquem contra
formam dictorum statutorum quas penas pervenit
a Maiore sindicum cois pusi debeat aufer
ri. Quorum notarii et nuptii officium durat
per duos menses tantum scilicet quantum durat
officium priorum antiquorum. Et qui fuit semel
notarius vel nuptius ppli non possit esse
notarius vel nuptius ppli inde ad tres an
nos qui notarius habeat et habere debeat a coi
pusi pro suo salario dicti officii decem flor
auri tantum dummodo nullum alium notarium sibi
coadiutorem habeat pro offitio notariatus pre
ratus salario cois pusi. Et dictus nuptius
habeat pro suo salario unam robbam de sta
lacto cum uno caputeo panni tinti destar
latto cum uno fodero vellium viridis valo
ris et costus omnium predictorum silicet robbe ca
putei et foderi sedecim flor auri sine solut
gabelle qua quantitate flor auri solvere
debeat massarius cois pusi ante introitum
offitii dictorum duorum priorum prioribus pre
dictis vel cui mandaverint solvendi sine
solutione gabelle et non ultra. Et si dicti pri
ores prima die eorum publicationis vel sep
tem electores dicti notarii ꝛ nuptii non fecerint
dictis electionibus procedentur et eligantur
dicti notarius et nuptius vel ille ex eis de
quo priores in concordia non fuerint et non

eligerint ut dictum est in consilio ppli sorte
brevium et sint decem electores. filii dicto
pro porta et sit in electione omnes electores
concordes vel saltem septem ex eis in concor
dia et scribatur electio notarii et nuptii
priorum per notarium reformationum vel nota
rium priorum salvis semper factis priorum
et notarii et nuptii eorum tam factis quam fa
ciendis et ordinamentis et reformationibus
de ipsis loquentibus quibus per predicta in nullo
derogetur. Et si accideret aliquem nota
rium vel nuptium exibi de saccbulo mo
tum vel absente vel inabile ad operandum
offitium tunc et eo casu per priores quorum
debet esse notarius vel nuptius electio fi
at per eos et si non essent in concordia de elec
tione tunc fiat ad brevia modo supius de
notato et hec quando substituti non essent
in saccbulati. Et dictus bostiarius o nunc
pena centum lib. den. stet et stare debeat
ad hostium priorum prest ꝛ non per substitu
tum nisi per priores alius substitutus a
ptetur et dicti priores possint dictos famu
los bostiarium et cubiculum cassare ꝛ revo
care panes eis auferre si viderint eos non
fideliter facere. ¶ Teneantur insu
per dicti priores qualibet die lune et quo
libet die veneris de mane usque ad tertiam
et post nonam horam debitam usque ad vesperas sedere
pubice ad audientiam et audire petitiones
nolentium ab eis aliquid iudicium petere
et petitiones inscriptis recipiat et in filgam
faciat per eorum notarium et super ipsis deli
berent quid sit agendum infra sex dies
a die oblate petitionis ita quod si viderint.
admictendas admictant et dent notario
pro aprobata. Et si viderint non esse admicten
dam tamquam reprobata restitui faciat per
eorum notarium dantibus. Et de hec roge
tur ipse notarius. Et ad dictam audientiam
stare debeat duobus horis ad minus. de

dictis duobus diebus ita q omnibz uo
lentibus eorum petitionem dare sit licitu
et comoditatem habeant de ipis priori
bus. Et predicta in dicto .c. contenta tene
antur dicti priores. Iurare obseruare tpre
eorum iuramenti. ¶ Et ut dni prio
res artium et eoru notarius possint i
eorum offitium securius opari. Potestas et
Capitan nec aliquis eorum no possit
nec debeat aliqua ratione uel ca inqui
rere nec inquisitionem facere ct aliquem
qui esset uel fuisset Prior Artiu. aut no
tarius prioru Artiu tpre offitij ipsorum
potestatis uel capitan et si contrafecerit i
no ualeat nec teneat et contrafaciens in i
Quingentis libr. den. debeat condepnari
si etiam accusari ab aliquo fuerit possit
sup accusatione predi put fuerit rationis.
Et in omibus et singlis que dni priores
Artiu fecerit aut facere noluerint sine
et esse debeat omes presentes et incocordia
uel saltem septe ex eis i concordia Et i
quicqd per eos omes uel saltem sep
tem ex eis pres et incocordia factu aut i
gestu fuerit in hys que ex forma sta
tutorum ordinamentorum uel reformatio
num cois et ppli perus ad eorum specta
rent offitiu ualeat et teneat et execu
tioni mandetur ¶ Et habeant dicti
dni priores et eorum notarius p eorum et
ipsorum familie uictualibus et expen
sis a coi perus de pecunia dicti Cois i
quadraginta .s. den. p quolibet eorum
et quolibet die. sine solutione gabelle.
¶ Iurent aut et pmictant dni prio
res Artium et eorum notarius et satisdet
i Consilio ppli de eorum offitio bene et
legaliter exercendo secundum formam statutorum
et ordinamentorum et reformationu cois
et ppli perus prout notario seu cancel
lario qui stipulatus fuerit placuerit sti
pulari ¶ Et si contingerit aliquem
extractum et publicatum de sacculo i priorem
qui esset mortuus uel absens uel i habi
lis ad dictum offitium exercendum tunc et
eo casu fiat electio p priores qui pro
tpre in offitio erunt cu camerarijs i
porte unde esset talis publicatus et cam
cameriis artis pqua huiusmodi prior pu
blicatus electus uel extractus fuerit et i
si ipi omis uel due partes ipsorum inco
cordia uiderint aliquem in dicta Arte co
sanguineum talis extracti qui sit yd
neus et sit de eadem porta illum i
eligat et eligere debeat. Si in aut ali
um de eadem arte et porta. eligere
teneantur. Et si no essent incocordia
ut dictum est ea die qua fuerit publica
tus extunc electio fiat per omis prio
res et camerarios uel maiorem ptem
ex eis in cocordia put uidetur conue
nire ita tamen q de eadem arte et por
ta. eligere teneantur si ydoneum repe
rerit alr de alia arte et eadem porta. ¶ Si
uero aliquis ad offic cois perus extractus de
sacculo ad aliquod aliud offitium
dicti cois vz. ad rectoria siue castellana
tiam aliqs alicuius ciuitatis tenere uel lo
ci qui esset mortuus uel inhabilis dnj
prior et camr eligat aliu loco sui de
porta de qua fuerit talis extractus qua
eis utilis et ydoneus uidatur.

De arbitrio dominorum priorum
Artium Ciuitatis perusij. Rubrica.

Et quia ad offitiu dnorum
priorum spectare debet de custo . Lxxiiij.
dia habenda in ciuitate et comitatu p
usij. Statuimus et ordinamus q
priores Artiu habeat et habere intelli
gantur arbitriu baylia et aucto
ritate pro custodia et sup custodia
fienda et fieri facienda in Ciuitate i

comitatu ɀ districtu perus ɀ occasione dicte custodie puidendi statuendi or dinandi et faciendi quicquid eis pla cuerit dummodo dca potas et arbitrium no intelligatur se extendere nec exten datur q possit dci priores conducere mili tes ul pedites forenses ad stipendiu ul soldu cois pus nec offitiales eligere t ul refirmare qui hat salariu a coi t pus ul ab aliqua uniuersitate comita tus ul districtus pus ul ab aliqua spa li psona Nec possint dare ul concedere aliqua exemptione uel imunitate ali cui castro uel uille comitatus seu distri tus pus nec alicui psone ¶ Item q dicti priores habeant ɀ habere in telligatur Arbitriu bayliam et Auc toritate super bladi et aliaru uictua lium habundatia hnda ɀ facieda in Ciuitate perus ɀ occasione habunda tie hnde expesis et de pecunia cois pus faciedi et ordinadi et debitu feneratiu siue no feneratiuu contrahendi et bladu emedi et pmiori ptio reuendendi seu reuendi faciendi ɀ oia alia puidendi statuendi ordinadi faciendi ɀ execu tioni mandandi que i predcis ɀ prop dictis eisdem prioribus Artiu placuerit ¶ Et quia exploratoru offitiu in ter alia est magis utile ymo necessa riu qr ut comter fertur ex aprobato t uerbo qui sunt pauperes exploratoru3 sunt pauperes honoris et ee pot res ma gni pricli ut imposteru talia no occurrat
xviij. Ordinauerunt et puiderunt q dni priores Artiu qui erunt de mensibus Januarij et februarij ɀ de mensibus Julij et Augusti semp in pncipio eoru offitij an quam ingrediantur palatiu pro eoru offitio exercendo isti tres dies primos postq fuerit de sacculo publicati teneantur ɀ debeant elligere duos bonos ɀ ydoneos et sufficientes uiros qui notitia habeant cu comitatib3 et etia dnis tam a longe q prope in offitiales super spijs per tempus sex mensium qui habeant potastate et arbitriu expendendi singlis duob3 mensib3 · centu libr. den. in nuptijs ɀ p nuptijs et spijs mictendis pcos siue p coe pus ul coi pus missis Centu libr den. et no ultra nisi contigerit t coi pus expedire ultra dictam quatitat3 dca de ca expendi quo casu dni priores artiu una cu camerarijs nro triginta presentiu ɀ in giti i concordia possint prouidere et ordinare de maiori qtita te expendenda pro ca predca prout ɀ totiens eis uidebitur expedire que qua titas Centu libr den. debeat solui p massarios Cois pus dcis bonis hoib3 et offitialib3 sine aliquo precepto ul madato alicui offitialis · s3 solum uisa pdicta electione ɀ ubi contigerit priores ɀ camerarios ut sup dictu est deliberare de maiore qtitate expendenda dca i qtitas debeat etia solui dcis bois ho ibus ɀ offitialib3 per dcos massarios sin aliquo pcepto ul mandato alicui offi tialis s3 solum uisa dca electione ut sup dictu est et deliberatione ipoꝝ dnoꝝ po rum et camerarioꝝ Artiu Qui boi homines et offitiales teneantur et debeat facere scribi man publica notij noia ɀ pnoia omnium nuptioꝝ quos miserint ɀ loca ad que miserint et nuptioꝝ quos receperint et loca a quib3 receperint et qua tum eis soluerint ita q possint de dcis expesis ratioem reddere Coram maiore sindico cois pus a quo debeat sindi cari stetur tam de predcis de scriptu re publica notij que moib3 pro uenta te habitur et dcs notio possit dci bou t

homines et offitiales certum salarium constitue
runt eorum discretioni videbitur convenire.
Quod salarium eidem soli debeant per
dictos camarlingos secundum mandatum dominorum
bonorum hominum et offitialium. ¶ Teneantur
insuper dicti boni homines et offitiales
facere iurare ad sancta dei evangelia corpo
raliter tactis scripturis omnes et singulos nun
tios mictendos seu recipiendos quod ibunt ad
illa loca ad que mictentur et quod venerunt
ab illis locis quibus dicent se esse mis
sos vel venisse et quod nulla fraus per eos
committetur seu commissa fuerit. ¶ Teneantur
etiam dicti priores dare auxilium merca
toribus et omnibus aliis personis cum re
quisiti fuerint ab eisdem ut iuvent eos et
coram offitialibus comunis perusii ad iustitiam
consequendam et ut unusquisque in suo iure
conservetur in lesus et ut unum non recipiat
et ut serventur eorum iura et instrumenta
et scripture et rationes librorum eorum legitime
facta ut melius poterunt et viderunt fa
ciendum. ¶ Priores artium ultimis
quinque diebus eorum offitii non audeant
vel presumant aliquid statuere facere
proponere vel reformare de aliquo negotio
vel facto spetialium personarum sed de facto comunis
perusii tantum. Et quia domini priores artium
consueverunt rogare notarium ipsorum vel can
cellarium ante dictos ultimos quinque dies eo
rum offitii quod habeant perfectis et explicatis
omnia que agenda eis occurrerint in dictis ul
timis quinque diebus. Quod est absonum et
absurdum. Ideo statuerunt et ordinaverunt
quod dicti domini priores non possint rogare nota
rium nec cancellarium nec ipse notarius et can
cellarius rogari de aliquo facto spetialium per
sonarum nisi de eo solo quod tunc explicate fa
ctum et consumatum fuerit non autem de eo quod fi
endum expediendum et explicandum occur
reret in futurum in dictis quinque diebus. Et si

aliter scripserit dictus notarius et cancellarius
puniantur pena quingentarum librarum denariorum
et privationis offitii. Et de hoc debeant
sindicari et tale preceptum et scripturam
non valeat nec teneat.

De non proponendo aliquid per dominos
priores vel permictendo quod processus
criminales sive condempnationes
tollantur. Rubrica. xx. xx.

Propter punitionem maleficiorum et pro
observatione iuris et iustitie et ne
illi qui commictunt maleficia evadant im
puniti. Statuimus quod domini priores artium   . lxxv.
populi presentes et futuri nunquam possint pro
ponere ordinare et reformare vel aliquid
contra punitionem maleficiorum nec de tollendis cas
sandis suspendendis vel revocandis ali
quibus condempnationibus criminalibus nec
aliquibus processibus civilibus vel crimina
libus pendentibus in curia potestatis vel
capitanei vel iudicis iustitie vel maio
ris sindici offitialium comunis perusii vel in alia
curia comunis perusii nec de absolutione vel li
beratione vel impunitate aliquorum maleficiorum
vel qui maleficium comisissent pena quin
gentarum librarum denariorum pro quolibet priore et
alio quolibet contrafaciente et qualibet vice. Et
si secus factum vel ordinatum fuerit non va
leat nec teneat ullo modo. Et quod de predictis
sindicentur expresse dicti priores non obstan
tibus aliquibus aliis statutis ordina
mentis vel reformationibus in contrarium
loquentibus.

De ordinamentis et reformationi
bus observandis et de eorum pena
lentia. Rubrica. xx. xx. xx.

Statuimus et ordinamus quod
potestas et capitaneus vel conservator   . lxxvi.
sindicus et quilibet eorum teneatur ratas
et firmas habere et observare faciat et ratas
habere et observari ab omnibus tam de civitate

q̄ de comitatu et districtu pist. et omnis reformationes fiendis dummodo non fiat cum solempnitatibus que requiruntur per capitula et statuta cois et ppli pist. et dummodo que fient non obvient nec contradicant capitulis seu statutis contentis in hoc volumine seu alicui eorum. Et si dictus potestas vel capitaneus vel offitialis eorum vel maior sindicus vel aliquis eorum non servaverint vel observari non fecerint teneantur com. pist. solvere nomine pene centum libr. den. Et si alique dictarum reformationum in aliquo interesse reperiuntur contrarie semetur ultime seu sequentes ut semper in eo quod contradicerent interesse per posteriores prioribus derogetur et intelligatur esse ultime que et iterum in volumine scripte sunt secundum ordinem scripture.

Quod offitiales teneantur observare et observari facere omnia statuta et ordinamenta. Rubrica. ar. ar. ar.

lxxvij. Teneantur potestas et capitaneus maior sindicus et iudex iustitie et cuilibet eorum offitiales et quilibet alius invicem cois pist. et eius offitiales et domini priores artium et quilibet ipsorum observare et observari facere omnia et singula statuta cois et ppli pist. vel reformationes ipsius cois facte in quocumque consilio et etiam ordinamenta alicuius artis seu artium si et quatenus ordinamenta artium non sint in aliquo contraria et non derogent statutis cois et ppli pist. diruere vel publicum sub pena in ipsis ordinamentis contenta ubi pena esset in ipsis ordinamentis vel statutis determinata ubi autem non esset pena determinata sub pena quinquaginta libr. den. pro quolibet capitulo et de ipsis statutis et ordinamentis non servatis non possit peti nec fieri aliqua absolutio per aliquod consilium nec in aliquo consilio possit proponi nec reformari nisi si erit statutum cois et ppli pistorii in consilio camerariorum et octo artificum de qualibet arte magna et quattuor artifici de qualibet arte parva et nisi specificetur in ipso consilio camerariorum et artificum et solempnitate que requiritur per capitulum statuti de quo vel quibus petitum erit quod fiat absolutio vel suspensio et nisi in ipso consilio interfuerint saltem triginta camerarii et sexagintaquinque artifices et fiat scruptinium et petitu ad bussulas et fabas et sint due partes concordes et si aliter fieret non valeat ipso iure.

De electione bonorum hominum qui debent componere et ordinare sacchettos omnium et singulorum offitialium civitatis pist. ac etiam mictendorum ad regimina castrorum comitatus pist. ac etiam civitatum et terrarum dicto comuni submissarum et recomendatarum et de modo et ordine in et super dicta electione servandis. Rubrica.

Cum omnium offitium dominorum priorum artium civitatis pist. sit principale caput regis civitatis predicte nec non terrarum omnium et civitatum submissarum et submictendarum ac etiam recomendatarum civitate prefate propter quod unusquisque studere debet solerti cura et ingenio ut electio de eis ac etiam de aliis offitialibus tam de civitatis quam aliarum civitatum et terrarum comuni predicto recomendatarum et submissarum fiat de melioribus vel de maioribus legalioribus et prudentioribus hominibus civitatis quia sine bono capite in regimine membra non bene reguntur. Et bonum civitatis predicte ambitio intantum supravenit quod quilibet magis ignarus ac indignus non ex debito sed ex procuratione sollicita voluit se dignos facere tempore refectionis sacchullorum dicte notusque distruendo. Volentes quod a dictis procurationibus desistatur et per consequens ab omni contemptu in populo pistorino et lxxviij.

et ut electio sincera ac puramente fiat et
omis via pravitatum precludatur ¶ Or
dinamus statuimus et reformamus quod
ad electione tam dominorum priorum civitatis
pistorii et omnium aliorum officialium ci
vitatis et comitatus pistorii quod tenis subie
ctis dicte civitatis ad regimina mitte
dorum. Exceptis comitatus pistorii in quibus
mictuntur per cec pistorii potates pro
cedatur modo forma et ordine infrascri
ptis ¶ Videlicet quod ultimus prioratus
qui extrahetur et publicabitur de presenti sac
culo et sic subcessive in electione sacchulo
rum fieri debeat infra octo dies a die
introitus eorum offitii computandos sub
vinculo iuramenti et pena ad mille libr
denariorum pro quolibet eis et a qualibet ipsorum
per advocatorem sindicum tempore sindicatus
aufferendam. Capitaneus et potestas faciat
et in locis consuetis bapnumita fieri per
una diem ante quod infrascriptum consi
lium coadunari et congregari debeat
Consilium quod vocatur consilium ordina
tum ad electione bonorum hominum
debentium elige bonos homines qui debent
componere et ordinare novos sacche
ttos. Et bapnatur dictum consilium
hoc modo et forma videlicet Quod omis qui i
hactenus fuerit in priores et pro pro
ribus de sacchetto vetteri extracti et i
publicati et omis illi qui fuerit vel
sint in offitio Camerariatus Artium
tempore dictorum priorum ad dictum consilium
venire et accedere debeat audita cam
pana que pulsari consuevit pro adu
nantia generali congregandi. Quod con
silium congregari et coadunari per do
minos priores debeat in palatio eorum
solite habitationis circa horam none
et usque ad dictam horam dictum consi
lium expectare debeat dicti priores qua

hora elapsa possint tenecantur et de
beat ad dictam ellectionem procedere cum
hys qui erunt tunc congregati Quo con
silio sic pronigato et convocato et cogre
gato in palatio habitationis dominorum
priorum per cancellarium comis pistorii pu
blice et clare ita quod quilibet volens in
dere possit fiat et fieri debeat viginti
brevia sicut sunt viginti prioratus de
dicto sacchetto vetteri et in quolibet dictorum
brevium sint scripta nomina et prenomi
na porte et parochie et priorum et nomina me
sium in quibus priores fuerunt prout
extracti et publicati fuerunt de sacchet
to et talia brevia sic facta omnia per
dictum cancellarium mictantur in quo
dam capello et adinvicem misceant
quo presente et absque dolo et malitia facto
hatur quidam puer parvulus qui pri
ex mictat manum in dictum capellum i
et exinde extrahat unum de dictis brevibus
Et illi priores qui erunt scripti in tali
brevi sic extracto cum illis omnibus pistoriensibus
qui fuerunt vel sint ad offitium camera
natus tempore dicti prioratus. Videlicet illi qui i
tunc tempore dicti consilii erunt in dicto consilio
presentes sint et esse intelligantur Electo
res et qui potestatem et bayliam habent i
eligendi quindecim bonos legales ac fi
deles homines. et non appetitores offitiorum
populares et sufficientes et Artifices
quorum decem homines dno semper esse debe
ant mercatores et de arte mercantie
et unus pro qualibet arte grossa reliqui
vero sint de artibus minoribus et elligan
tur pro qualibet porta modo et ordine
infrascriptis. Videlicet quod quando erunt intus reda
usi Cancellarius faciat quinque brevia
videlicet unum pro qualibet porta in quo
sit scriptum nomen porte et ponatur pri
mum secundum tertium quartum et quintum

et inmiſceat in capello de inde trahat
unu quo extracto illi de illa porta ſepen
tur et ponatur ſeorſum et elligat tres
de porta que trahetur pſecunda deinde
ſecunda elligat illos tres de porta que
trahetur pteria et ſic de ſinglis ita
ꝙ ultia porta eligat prima inelectre
quoꝝ ad minus due partes dctoꝝ eli
gentiu de porta debeat ee concordes et i
dctam electione nō poſſint nec debeat
dci electores in aliquē ſeu aliques ext'
cas ul in aliquē ſeu aliquos alios con
mictē ſeu remictē Qui quidem
boni hoies ſic eligendi et quilibet i
ipoꝝ debeant vacaſſe a dco et eodem
offitio inſacchulationis per integros i
quinqꝫ anos a die electionis dctenus
de eis facte ul aliquo ipoꝝ computan
dos nec etia poſſint dci electores elige
ſup refectione ſeu compoſitione dictorum
ſacchulloru fratre carnalem patre fi
lium ſeu nepote carnalem illoꝝ ſeu
alicui' illoꝝ qui fuerit uel fuit ad co
ponendum primos ſacchulos ueteres
videlicet de pxio complendos. nec etia
patre filiu ul fratrem carnale uel
nepote carnalem alicui' de dcis i ſac
chulatis nec aliquē qui familiariter
habitaret cu eis uel aliquo coꝝ et i
ſtaret ad unum pane et uinu uinū
pena quingentaꝝ libr den a quoli
bet contrafaciente per potatem ul capi
taneum ul maiorem ſindicum de fac
to auferenda. Et ut nullus dic
torum electoꝝ ob pces ꝛ rogamina i
a bona pura et legali fide ꝛ intentioe
ualeat deuiare. Ordinam' ſtatuim'
et reformamus ꝙ i ſupdco conſilio intra
ſint et interee debeat dni potas et
capit' ipſi cu coꝝ et cuilibet eorum
offitialibus et familia qui potas et

capitaneus et quilibet ipoꝝ teneantur
et debeat ſtatim exacto dco breui de cappe
llo et publicato ut ſup dctum eſt Ca
pi dcticꝫ ac mictri facē per coꝝ offitia
les et familias in quinqꝫ diuerſis locis
vꝫ. Electores cuilibet porte per ſe et
ſeparatim oms et ſingulos qui tuc erūt
in dco conſilio ad quos ſcdm forma pre
ſentis legis ſpectat electio ſupdcta et ta
liter faciant ꝛ facere debeat ꝙ nullus
alicui ul aliquibꝫ ex dcis electoribus i
loqui poſſit publice ul ſecrete teneam
tur etia dci dni potas et capitaneus
et quilibet eoru omi mora poſtpoſita i
licentiare et expellere ſeu licentiari ꝛ ex
pelli facere cu effctu de dco palatio per i
coꝝ ꝛ cuilibet coꝝ offitiales ꝛ fami
lias oms ꝛ ſingulos tuc tpris in eode
palatio exiſtentes Dnis prioribus tuc
in offitio exiſtentibus exceptis Quos
tam dnos priores ſeu aliquē ipoꝝ
dci dni potas et capitaneus nō per
mictant particulariter ul i coi pu
ul occulte loqui cu aliquo ul aliquibꝫ
ex dictis electoribꝫ nec alicui ul aliqui
bus ex dcis electoribꝫ aliqua ſcripta
dari ſeu micti palium ſeu alios per
dcis priori uel prioribꝫ electori ul ele
toribꝫ ſecus facienti ul facientibꝫ quin
gentaꝝ libꝛ. den. per poteſtatem ul
capitaneu uel maiore ſindicum a co
trafaciete uel contrafacientibꝫ poſt de
poſitione eorum et cuilibet coꝝ offitij
de facto auferenda. Hys et eni ſic fcis
et geſtis et ordinatis pdcti dni potas
et capitan et quilibet ipoꝝ ſine tpris
interuallo teneatur et debeat ſup dcos
electores et quelibet ipoꝝ duci ꝛ immicti
facere per eoru offitiales et familias
i et ad domum cois pup que uocat'
domus baliſtariorum Et predicta i

faciat ita et taliter quod nemo dictis electoribus nec alicui eorum loqui possit nec aliqua scripta dare seu mictere. Et ipsos electores et quemlibet ipsorum reclaudi facere in dicta domo ac die noctuque custodiri per eorum et cuiuslibet ipsorum offitiales et familias ita quod nemo eis vel alicui ipsorum loqui possit nec aliqua scriptam dare seu mictere nec aliquam rem comestibilem seu potabilem donec dictam electionem fecerint cum effectu. hoc excepto quod ubi dicti electores egerent cancellario comunis pro suprascriptis propter declarationem aliquam quod tunc in dictam loggiam seu dictam domum balistarum permictant et permictere possint et debeat ipsum intrare iuramento sibi prius prestito quod nulla ambaxiata alicui vel aliquibus ex dictis electoribus faciat nec aliqua scriptam dabit alicui singularis persone ¶ Ubi vero casus contingeret quod secundum publicationem brevis supradicti electio bonorum hominum predictorum ad confectionem sacchulorum deputandorum expectaret et pertineret ad dominos priores qui pro tempore erunt in offitio tunc et eo casu predicti domini potestas et capitaneus faciat et permictat quod prefati domini priores et camerarii qui electioni predicte ...ce debent in dictam electionem faciat dummodo statim cum publicabitur breve in quo erunt scripti dicti priores in dicto consilio in dictam loggiam dicti priores et camerarii immicti et reclaudi debeat per offitiales potestatis et capitanei predictorum. In qua loggia custodiantur et custodiri debeat per dictos offitiales ita et taliter quod nullus dictis prioribus vel camerariis vel alicui eorum loqui possit publice vel occulte vel aliqua scripta dare seu mictere ¶ Nec etiam permictat dicti offitiales quod supradictis prioribus camerariis vel alicui ipsorum detur aliquid comestibile seu potabile nec ipsos

vel aliquem ipsorum de dicta loggia exire permictat quoquo modo donec dictam electionem ut supra dictum est fecerint cum effectu. ¶ Facta insuper electione predicta statim ante quam dicti electores exbrantur de dicta domo sive de dicta loggia et ante quam aliquis eis vel alicui eorum loqui possit prefati domini potestas et capitaneus et quilibet ipsorum teneatur et debeat mictere eorum offitiales et familias ad capiendum et capi facere dictos bonos homines ut predicitur sic electos et eorum notarios et ubi dicti boni homines vel notarii vel aliquis ipsorum venire vel obbedire recusaverint vel non venerint ad et secundum mandatum offitialis vel offitialium predictorum tunc et eo casu prefati domini potestas et capitaneus et quilibet ipsorum et eorum cuiuslibet ipsorum offitialis possit teneatur et debeat inobbedientem vel inobedientes recusantem vel recusantes gravare ac punire realiter et personaliter ita quod omnino veniat et obediat sine mora. Et de hiis que fecerint in premissis et supradictis predictis et executione predictorum non possint tempore eorum sindicatus quolibet molestari vel inquietari ¶ Volumus insuper quod predicti domini potestas et capitaneus et eorum et cuiuslibet eorum offitiales et familiares non possint aliquam ambaxiatam facere seu fieri facere alicui vel aliquibus ex supradictis electoribus donec dictam electionem fecerint cum effectu pena dictis potestati et capitaneo et eorum et cuilibet eorum offitialibus et familiaribus si in predictis vel aliquod predictorum fuerint negligentes vel si predicta omnia et singula non servaverint cum effectu ad que tenentur et debent secundum formam presentis legis. Quingentarum librarum denariorum ab eis et quolibet eorum tempore eorum sindicatus per ipsorum sindicatores auferendis ¶ Et aliter vel alio modo ad supradictam electionem per aliquem seu aliquos nisi predicta forma servata procedi non possit nec valeat ullo modo. Et

si aliter uel alio mo quam superius sit expressum
ad dictam electionem procederetur electio sic
facta ipso iure sit nulla et quicquid secutum
fuit exea nullius sit efficatie uel ualoris
et pro non facto penitus habeatur aliquo non ob
stante /.

De modo et ordine observandis per bonos homines deputatos ad conponendum novos saccbettos offitialium tam civitatis et comitatus perusii et quos etiam per comune dicte civitatis ad civitates et terras dicto comuni subiectas vel recomendatas mictendorum Rubrica/

Quia ut experientia docuit Civita
tes et terre tunc bene reguntur et
pacifice gubernantur quando in eorum
rectores et gubernatores boni ydonei et
legales homines preficiguntur. Statuimus
Lxxxviij. et ordinamus quod boni homines et offitiales qui
de cetero eligentur vel deputabuntur super
confectione seu compositione saccbulorum offiti
alium tam civitatis et comitatus perusii quam ali
orum offitialium ad civitates et terras
comuni perusii subiectas vel recomendatas per
ipsum comune mictendorum mictantur statim
et micti debeant in locum declandum per
dominos priores et camerarios qui tunc tempo
ris in offitio residebunt et ibidem recalaudi
debeant et custodiri per offitiales potestatis
et capitanei et eorum vel alterius eorum fami
liares ita et taliter quod nullus eis vel ali
cui eorum loqui possit. Qui boni homines
et officiales teneantur et debeant dictos sacch
ulos et quemlibet ipsorum condere conponere
et ordinare bene et legaliter absque aliqua
fraude vel malitia. Et sic privare omni sin
gulari odio vel amore quod posset detrahere
honori comunis perusii quolibet uel obesse. Et
etiam dictos saccbulos teneantur condere et co
ponere ad certam formam et separata forma
inferius in presenti capitulo denotata videlicet

primo quod in dictis saccbulis vel aliquo ipsorum
non possit nec debeat insaccbulare aliquem
qui fuerit de falso condempnatus et non restitu
tus nec aliquem seu aliquos de eorum vel ali
alicuius eorum electoribus nec aliquem alicuius
ipsorum insacculantium avum vel patrem vel
filium vel fratrem carnalem vel aliquem qui
staret et habitaret cum aliquo dictorum ho
hominum insaccbulantium ad unum panem
et unum vinum nec aliquem forensem. Nec
in saccbulo prioratus possit insaccbulare
aliquem cuius pater vel ipse non fuerit natus in
civitate vel comitatu perusii et non habuerit
et habeat libbram et bonam valentiam prout con
tinetur supra in capitulo de electione dominorum priorum
exceptis illis qui actenus in saccbulo prio
ratus fuerunt insaccbulati vel alias ad dictum
offitium electi et ipsum exercuerit nec aliquem
qui esset condempnatus in futurum per homicidio nec
aliquem qui fuerit positus ad confinia occa
sione subversionis status pacifici civita
tis perusii nec aliquem qui fuerit positus alia
de causa civitatibus confinibus nec aliquem fili
um alicuius rebellis vel condempnati per pro
ditore comunis perusii et non restituti seu re
habiliti. Nec in saccbulo prioratus pos
sint insaccbulare aliquem qui fuerit ex
ctus de tractatibus comunis perusii annorum de
nisi talis sit exactus alias ad dictum offitium
fuerit insaccbulatus vel electus et offitium
exercuerit vel nisi fuerit excarceratus ex
tali malitio de quo concordia fieri potu
erit nec possit insaccbulari aliquis no
tarius pro notario priorum qui fuerit con
ditionibus supradictis prohibitis maculatus.

Et quod nullus elligatur vel eligi possit
ad reficiendum dictos saccbulos qui alias
fuisset ad simile offitium deputatus a quin
que annis citra. Qui quidem boni ho
mines eligendi possint teneantur et debe
ant reficere conponere et ordinare saccbu

los offitij prioratus et omnium et singlorum
caſtellanorum et aliorum quorumcumque offi
tialium qui per viam et modum ſac
chetti fieri ſolent ac etiam coponere
et ordinare ſacchulos ſingnoriarum
terre canarij terrarum domini Vbrichalco
nis comitis de ſpana terrarum dominorum de
petramala terre mamij Caſtri mo
tis meggiane ac etiam Caſtrorum fiac
te filiorum Uberti Montonis pergij et
diruti Marſhanj et Pancchalis. Ita
tamen quod nullus notarius qui habuit
aliquod offitium per viam et modum
inſacchulatoris ex civitate puſ poſ
ſit inſacchulari intus civitate pre
dictam et ſi inſacchulabitur ad unum vel
duo offitia intus dictam Civitatem
non poſſit inſacchullari ad aliquod
aliud offitium ex civitate predictam
¶ Et ad hoc ut plures cives minores
libbre dictarum poteſtariarum et ſignoria
rum ſcilicet terre Canarij. Terrarum domini
Vbrichalconis comitis de ſpana dominorum de
patramala et Caſtri montis meggiane
ſuperius declaratas expreſſe utilitate ſenti
ant et percipiat cum alie poteſtarie et ſi
gnorie aliis comitatibus et ſuccitibus maio
rem libram tribuatur nullus elligi
vel inſacchulari poſſit ad aliqua dic
tarum ſignoriarum et poteſtariarum libra
bilis a centum libr. ſupra ad libram
groſſam. Set tamen a centum libr. infra
eligantur et inſacchulentur ad ſin
gnorias prefatas ¶ Et reficiatur
et refici debeat ſacchuli ſupradicti per
quindecim bonos homines ſuperdictos ſcilicet
ſacchuli ſignoriarum et caſtellano
rum per tempus quadraginta duorum
menſium. Et ſacchuli prioratus et ali
orum offitialium per tempus quadraginta
menſium tamen ad plus ¶ Et in refec

tione talium ſacchulorum obſeruetur et
obſeruari debeat infraſcripta forma et
ſcilicet quod nullus poſſit niſi tantum ad unum
offitium inſacchulari neque per ipſos ſac
chulos reficiendos niſi unum offitium
tamen conſequi vel habere. Exceptis capitaneis
partis guelfe ſindicatoribus offitialium
cuſtodibus bono homine et notario carce
rum revuſſoribus moſtre offitialium
revuſſoribus moſtre caſſarorum et caſte
llanorum. Et offitialibus viarum fontium
et pontium comitatus offitialibus abun
dantis. Et electoribus potatis capit
maioris ſindici et offitialis cuſtodie
civitatis et comitatus biccholorum et viarum
civitatis predicte ¶ Et quod nullus
poſſit et prior per ſacchulos reficiendos
niſi libram habeat. Sexagita librarum ad
groſſam et quod non poſſit inſacchulari
in aliquo dictorum ſacchullorum ad aliquod
offitium aliquis ex dictis quindecim bonis
hominibus inſacchulatoribus nec pater fi
lius aut frater carnalis ipſorum vel
alicuius eorum nec aliquis eorum conſangui
neus vel affinis qui ſtaret in eadem
familia ad unum panem et unum
vinum cum aliquo dictorum inſacchulato
rum. Et hoc idem intelligatur in eorum
notario. Et ad hoc ut quilibet como
dum et utilitatem in ſuo gradu ſentiat
et percipiat de offitiis et regibus ſuper
dictis ¶ Inſacchulatores prefati
non poſſint nec debeat inſacchulare
aliquos in una et eadem familia et
domo ſimul exiſtentes et habitantes
ad unum pane et unum vinum
niſi tantummodo duos ex eis ad duo
tamen offitia ad plus et non ultra. videlicet
tantummodo offitia ex quibus unum tantum
offitium conſequi poteſt vel habere. Et hoc lo
cum habeat eo tamen cum quando eſſent q

quatuor in una et eadem familia uel
plures ab inde uero infra insacchulari
non possit nisi unus ad unum tantum
offitium ex offitiis supradictis ¶ Item
quod nullus possit insacchulari ad offi
tium prioratus nisi a dicto uacauerit of
fitio die quo sacchulus habebit prin
cipium per decem et octo menses continuos
dum modo quod in uno et eodem sacchulo
seu ipsius sacchuli durante tempore non
possit quis insacchulari seu aliter as
sumi pro priore et ad ipsum prioratus
offitium nisi semel et una uice tantum
¶ Et ad hoc ut offitium prioratus in
an publicatione ipsius continue sit se
cretum postquam cedule prioratus fuerit
ordinate quelibet cedula in palocta ce
rea inuolüatur et ad fortuna postea
publicetur et extrahatur ¶ Et quod in
sacchulato prioratus conseruatorum
monete et electorum signoriarum non possint
insacchullari pater filius et frater car
nalis insacchulati in ipso eodem sacch
ulo ad illud idem offitium nec aliquis
consanguineus uel affinis qui secum ste
terit ad unum pane et unum uinum
Et quod quicumque insacchulabitur pro electo
re potestatis et capitanei ciuitatis prius
uacasse debeat a dicto offitio tempore electio
nis siue publicationis ipsius per inte
gros quinque annos ¶ Qui uero
insacchulabitur pro electore aliquorum alterius
offitialis communis perusii uacasse debeat a dicto
offitio quando publicabitur seu aliter eli
getur per tres annos continuos ¶ Hii
autem qui insacculabuntur pro conseruatori
bus monete massariis communis perusii et of
fitialibus armarii uacasse debeat ab
eodem offitio die publicationis seu elec
tionis ipsorum per tres annos continuos.
¶ Hii autem qui insacchulabuntur ad

aliqua signoria seu castelanatiam
alicuius terre subiecte uacasse debeat
ab ipso eodem offitio et quolibet alio
ipsius eiusdem terre die publicationis
seu electionis ipsorum per integros decem
annos et in qualibet alia terra subiec
ta per continuos quinque annos ¶ Item
quod omnes illi qui extracti et publicati fu
erunt hucusque et qui in posterum extrahen
tur et publicabuntur pro potestate in
capitaneo uel castellano alicuius terre
subiecte uel aliter qualitercumque electi
ad dicta regimina seu signorias et caste
lanatias lectorum dictorum extractorum et pu
blicatorum non possit nec debeat insacch
ulari seu eligi uel assumi per uiam
electionis seu publicationis ad aliquod
aliud offitium deinde ad quinque annos
interim aliis et in eadem deinde ad
decem annos ¶ Et si contingerit
quod aliquis insacchulatus eligeretur loco
alterius extracti de sacchulo non possit si
cut in eodem sacchulo uelud offitium
ad quod fuisset insacchulatus habere uel
acceptare sed alius loco sui sic extractus
eligatur per dominos priores. Itemum
¶ In aliis uero offitiis liceat ei offitium
ipsum acceptare seruata tamen forma presen
tis legis ¶ Et quia potestaria
et castellanatia ciuitatis castelli propter
magnum salarium quod exinde percipitur
sepe sacchulis causam diuisionis et inuidie
inter ciues dare ut plurimum consueuit ad
huiusmodi tollendam materiam nullus
insacchullari possit nec aliter eligi pro
potestate uel castellano dicte ciuitatis in
castelli nisi uacauerit die publicationis uel
electionis ipsius ac etiam pater cuius filius
uel frater carnalis ipsius et quilibet alter
suus consanguineus uel alius secum habitans
et existens ad unum panem et unum uinum

in eadem famulia per tempus v3 vi
ginti anorum ab illo tm offitio dictorum
dnorum offitiorum ad quod i ſacchulatus
ul aliter electus fuit poſſit tam elec
tus eſſe caſtellan dicte Ciuitatis ſi i
potas fuit de inde ad dicte anos et
coiuſo :

De conſilijs congregandis per dnos Priores Artium et eorum auctte. Rubrica. cc. cc. cc.

Quod dni Priores hant plena
licetiaz auctoritate bayliam
. Lxxx . et potatem. Vigore pntis ſtatuti con
gregandi et cogregari faciendi cōſili
um cois et cōſiliu ppli ca publicād
dnos Priores Artium et offitiales i
ciuitatis et rectores terrarum ſubmiſſa
rum z ſubmictendarum et alios offiti
ales Cois puſ et ca eligendi cōſilian
os et notar palatiorum ad eas cuules z
omnia z ſingla in ipis conſilijs facieda
que in ipis conſilijs fieri debet ſcdm for
maz ſtatutorum cois puſ. Et q factuz
fuit p ipm cōſiliu ppli in publicād dic
tos offitiales et quod fiet in cōſilio q
ſolet ogregari in palatio potatis ad elec
tiones fiendas per breuia et etia ad co
ſtitutōem ſindicorum pro fcis z nego
tijs dci Cois et alia ſupradca ualeat z
teneat ac ſi factu eet per totum pplm
puſiy q oſiliu maius etia i quecuq3
nuo congregat poſtq fuit bapnit z
cogregat et etia campana pulſata p
eo ogregād ſuffiaat ad preda ſindica
et pcuratoris cōſtitutoem ad quecuq3 i
negotia dci Cois facienda et etia ad co
gradu trahendu et contract oms obli
gat quia et quos aciunent fieri a dicto
coi puſ. ¶ Conſilium uo came
rariorum cogregare poſſint in eorum pala
tio p libito uolitatis quot z quando i
et quād uoliunt fca prius deliberatoe
per dnos Priores Artium ſalte ſepte
in cocordia z ſcripta man Cācellarij i
ſiue not dnorum priorum Ante quā dcm
cōſilium camerariorum bapniri fecerint
ul cogregari de omib3 que in dco con
ſilio proponere uoliſint. Et illud q
optentum fuit per dcos camerarios i
ad minus trigita pſ et vigiti in cocordia
ul ſi fuint plur nuo. xxx pſ z fuerit
obteptum per duas ptes in cocordia in i
pſo partito cum dcis priorib3 ad buſſolas
et fabas in negotijs priuatorum infactis i
tangentib3 directo coe puſ de ſedendo ad
leuadum Et alit no poſſit ppoi in adu
nantia gnali ſet poſſit et debeat ſeque
ti die oſilium congregari camerariorum
cu octo artificib3 pro quolibet cam de
arte groſſa pro qualibet arte et quatuor
de arte minorj inquib3 cōſilijs ſemper
ad ee debeat xxx cam ad min et xx in
cocordia et ſi plures fuint ee debeat due
partes in cocordia ut ſup dcm eſt et il
lud quod deliberatūs erit in dco conſilio
camerariorum et artificum ſi in buioi ta
lib3 arbitriu no huit ppoi poſſit i ſeqn
ti die in adunatia gnali ita q dca die q
fuit quo adunatu dcm conſilium et in
eo aliquid deliberatum quod debeat p
poni in adunatia gnali ul rectorum cogre
gari no poſſit dca adunatia. ¶ Et
aliter uel alio mo gnalis adunantia fi
eri no poſſit. Et ſi dnj priores aliter i
hac forma no ſuata fecerit puniantur
priores per eorum ſindicatore pro vice qua
libet pena ducetarum librarum. dn. pro quo
libet dcorum priorum no obſtate aliqua ab
ſolutoe que poſtea fieret in adunatia i
gnali de dca ppoſitoe. Niſi de pnti cap
expſſe fiat mentio ſpetialis z q nullus
cācellarius ul notarius priorum ſcribere

possit propositas nec ipsas legere in dictis adu
nantiis dicta fora non servata pena pre
dicta predictis cancellario et notario scribentibus
contra dictam formam dum modo adun
antia generalis non possit nec debeat de noc
te congregari nec in ea aliquid deliberari
sub dicta pena Et nichilominus quod deliberatum
fuerit dicta hora noctis tempore non valeat in
ipso iure et quod in qualibet generali adunan
tia mitti partitum de sedendo ad levan
dum et optineri debeat per duas partes to
tius adunantie dum modo de due par
tes sedeat ad dictum partitum et si aliter
fieret non valeat ipso iure Quas congregationes
consiliorum et adunantiarum observato modo
predicto facere possint ad eorum arbitrium
et voluntatem et proponendi in ipsis consiliis
camerariorum et artificum et in adunan
tia predicta et quolibet eorum quidquid eis
videbitur utile necessarium vel conveniens
prout de ipsorum priorum processerit volun
tate ¶ Et omne id et totum quod
per ipsos vel aliquem eorum propositum et refor
matum fuerit in dictis consiliis camerariorum
et artificum et adunantia valeat et tene
at et debeat perpetuo observari nec contradici
possit per potestatem vel capitaneum vel
alium offitialem communis pisani vel aliam
quacumque personam modo aliquo vel ingenio
sine ea sit auctoritate presentis capituli in
perpetuum optineat firmitatem et executioni
mandentur prout apparebit reformatum
vel etiam ordinatum ¶ Et quod in
dictis consiliis vel aliquo eorum misso sed
partito et perdito plus mitti non valeat in
sub dicta pena et si postea remicteretur in
quidquid optineretur non valeat ipso iure
et pro non facto habeatur. Et cancellarius et
notarius priorum vel alter eorum qui
erunt in dicto consilio sub pena predicta scri
bere teneantur per dictam fore partitum eo
casu quo perderetur dictum partitum in dicto
consilio quod sciri non habeat in factis ta
ngentibus particulariter cives pisani quo casu se
mel et pluries partitum mitti possit et scri
bi debeat. Et de hiis expresse debeat sin
dicari per maiorem sindicum communis pisani.

De pena malum consilium dantis seu existentis dominis Prioribus Artium. Rubrica. xx. xx. xx. Lxxxj.

Tollatur materia et occasio iu
dicibus et sapientibus civitatis
pisane ad consulendum super aliquo in
dubio per priores absumptis subtiliter
examinandi et plene deliberandi ad in
vestigationem veritatis et prioribus ipsis et
ipsorum consilio salubriter consulatur. Statui
mus quod si priores Artium Civitatis
et burgorum pisani presentes vel futuri con
miserint aliquod factum vel dubium alicui sa
pienti vel sapientibus unius civitatis pisane
Et ipsi sapientes ipsis prioribus artium
senserint vel dixerint aliquod consilium in
per fraudem vel malitiam ex quo in
futurum preiudicaretur vel aliquod in
preiudicium generetur communi pisano vel speciali
bus personis vel alio modo quocumque qua
de causa pro executione ipsius consilii quam
priores Artium facerent aliquo tempore ipsi
priores condempnarentur per aliquem offi
tialem communis pisani vel aliquam penam in
currerent quod ipse vel ipsi sapientes qui
ipsum consilium tulerit vel tulerint tulis
sent vel tulissent teneantur et debeat et co
gantur per quemlibet offitialem communis
pisani reficere reddere et restituere integre
cum effectu ipsis prioribus omne dampnum et
interesse et omnem condempnationem quam
incurrissent vel incurrerent seu incurrent
de causa tamen si ad predicta sponte se
obligassent. Et intelligatur auctoritate in
presentis statuti se obligasse ex instru

cofessionato et cont eos procedatur su
marie et defacto porrecto libello et
litis contestatione et sine strepitu et fi
gura iudicii et sine decimo mittendo
apud massariu cois pisis quemadmo
dum ex isto cofessionis omni ordi
nis et solepnitate obmissa et sub
stantialibus etiam iudicii pretermissis. Et
quilibet filius familias uidex adco
sulendum absumptus etiam minor uigin
ti annis qui putaretur ad consulendu
assumi intelligatur aucte presentis
statuti maior xx annis et tanquam pater
familias nec ex aliqua dictarum causarum
possit aliqualiter se iuuare non obsta
tibus aliquibus statutis et ordinamen
tis uel reformationibus factis et fa
ciendis que in contrarium loquerentur q
bus et cuilibet eorum quantum ad hec
derogari uolumus. Et si de ipsis no
minatim et spalit fuisset in hoc capitulo
facta expressio. Et si potestas et capitaneus
uel aliquis offitialis cois pisis ad pre
dicta fuerit negligentes uel remissi pu
niantur in eorum sindicatu in mille
libr. den. Et quod predicta oia habeantur
et obseruentur pro lege et statuto pisani
pisis ¶ Et idem intelligatur in
omnibus aliis offitialibus cois pisis in
quibus malum consilium daretur per
aliquem de predictis.

De domini priores non accedant
ad eligendum aliquem potestatem
uel capitaneum. Rubrica.

Statuimus et ordinamus
quod dni priores. artium qui erunt
pro tempore et tempore quorum tractabitur de
electione dnorum potestatis et capitanei siue
maioris sindici. et iudicis iustitie in
pena. v. libr. den. non possint nec in
debeant uel presumant ipsi uel aliquis
eorum modo aliquo siue eo tempore sui
offitii nec post exitum offitii eorum
ire uel accedere propdictis dnis Pote
state Capitaneo uel iudice iustitie
ad presentandum eis electorem uel in
aliquem eorum uel ad ipm eligendu
nec etiam per eos uel per aliquem eorum
mictatur aliquis eorum uel alicuius
eorum pater uel filius uel frater car
nalis gener uel socer uel consangui
neus usque in tertium gradum. Et si priores
res Artium contrafecerint puniantur per
maiorem sindicum in dicta pena et
quicumque contra dictam formam ue
nerit in centum libr. den. puniatur. Et
de predictis ex offitio per maiorem sin
dicum inquiratur et quilibet eos pos
sit accusare et habeat medietatem bap
nii salius semper capitulis et ordinamen
tis eorum quibus per hoc capitulum
non derogetur et indem intelligatur
in quocumque alio offitiali elligendo pro
tempore pisis.

De per dominos priores artium
nulla proposita fiat in aliquo
consilio nisi prius fuerit delibera
ta et certa forma formata inter
eos. Rubrica. cx. c. cx.

Nulla propositio fiat nec fieri
debeat in consilio aliquo nisi — Lxxx iij.
prius fuerit forma supradicto in
capitulo sub rubrica de consiliis congre
gandis per dnos priores Artium etc.
¶ Et potestas et capitaneus teneantur
cum fuerint requisiti a prioribus illas
propositas sic deliberatas proponere in
eo consilio in quo priores dixerint. Et
nullas alias absque ipsis proponere et de
beant et teneantur mittere preconium modo
et ordine contento in capitulo de offi
tio priorum prout dnis prioribus

Lxxx ij

placuit contrafaciens. V. libr. den. pa
incurrat coi pus persoluend. ¶ Et
ne possit de vicario que constituent
potas uel cap in dubiu reuocari teneā
tur potas et cap in principio coꝝ re
giminis facē fieri instrm publicu vica
riatus illius uel illoꝝ que uel quos
ↄstituent vicariu uel vicarios et de
re istrm publicu cācellario pro coi ꝛ
p vnu notꝰ suum maliorꝝ scribi fa
cere in principio libri actoꝝ sub pena
centū libr. den. et siue appareat de
uicariatu siue no. Quicūqꝫ ex offi
tialibꝫ capitaneꝫ uel potatis proposu
erit et reformauit uel interfuit ta
ꝙ vicariis puicario hatur ꝛ fin
gatur auctoritate presentis statu
ti ¶ Possint tamen dci priores
in quolibet ↄsilio et adunatia ppē
re absentibꝫ potate ꝛ capitaneo ab
ipis ↄsiliis et seruatis sollēpnitatibꝫ
predcis et aliis statutis et ordinamē
tis cois pus Et possit oppoi cuilibꝫ
reformatoi fiende in aliquo consilio
ciuitatis pusꝫ ꝙ no fuit fca forma
suata data a statutis in hꝫ uolūe
contentis uel ꝙ no interfuūt due p
tes uel ꝙ certus nūs no interfuerit
in tali reformatē per formam alicuꝰ
statuti uel ordinameti que expresse
certus nūs requirētur. uel ꝙ debet i
ptitu mitti cū bussolis ꝛ fabis ¶ ꝛ
oppones tales exceptões pbare debeat
īt̄ octo dies a die ppoite exceptōis co
putandos qui si no pbauit incidit i
pena. ducetaru librarꝫ den. qua de fa
cto uindex cora quo fuit pposita debe
at auferre sub eadem pena si negligēs
fuit in qua per eius sindicatores t
debeat ↄdepnari tpre sui sindicatus
ad petitioem cuiuqꝫ petentis de qua

pena ducetaꝝ librarū dimidiam
dari faciat ei cora que fuerit op
posita si petierit ipm ↄdepnari et
si no petierit quilibet et ualeat ac
cusator ꝛ hat dcam dimidia pte
Et idem intelligatur in quolibet t
ppoente alteruꝰ noie nisi hat spale
madatu quo casu dns teneatur et
no pponens ¶ Tutores uero ꝛ
curatores minoꝝ si ppoerent et
no probauerit ipi tutores uel cura
tores incidant in dcam pena et no
pupilli uel adulti ¶ Nullus quo
que admictatur ad pductoem huiꝰ
modi exceptōis nisi tpr ipius pdu
ctōis satisdet ydonee de dca pena sol
uenda no pbata dca exc ut supra
dcm est ¶ Qui priores artiū
i omibꝫ ↄsiliis debeat interēe uel
saltē septē ex eis nisi eū fuerit se
tēria et tūc sufficiat psentia duoꝝ
et notariꝰ prioꝝ artiū ipis suas
absentiatis ¶ Que sententie cri
minales tam p potatem et capitaneum
qua etia per oms alios offitiales
cois pusꝫ qui sententias ferre de
bent in criminalibꝫ causis ferri de
beant in palatio potatis ad bancum
maiestatis in maiori ↄsilio

De offitio notarij dominoꝝ t
prioꝝ artiū. Rubrica t.

Statuimus ordinantes qd . L xxxiij .
notarij prioꝝ qui fuerint
i futuru teneantuꝰ scribere omnia
ista Cois ꝛ ppli pus ꝛ oms sin
dicatus ꝛ procuratores ¶ Refor
tiões uero prioꝝ ancianoꝝ ꝛ ar
tificu et alioꝝ ↄsilioꝝ et adunan
tiaꝝ in quibꝫ priores artiū propo
nent ꝛ reformaret cancellarius co
munis pus sit rogatus et rogari de

beat nisi eet infirmitate uel alio iusto
impedimento impeditus quo casu dni i
priores possint dictas reformatores scri
bi facere per eorum notar durante dco in
pedimento ¶ Notarius uo dcorum priorum
quando ipi priores sibi madauerit scri
bere debeat oms apodixas ac pcepta
et electores offitialium quorumcumque nec no
litteras concessas et concedendas z dandis
de uoluntate omnium priorum uel admin⁹
septe exis pntium costitientiu. Et
de predictis reformationibus omnibus fiat
vnus liber magnus per dcm cacella
rium uel per coadiutore suu cum sub
scriptione dci cancellarij uel per aliu qu
idem omniuit cacellari⁹ cu subscriptioni
in hys z alijs plena adhibeat fides a
liquo no obstante seu pdcm notarium
in cartis pecudinis qui semp remac
at in cacellaria dci cois ¶ Nota
rius uo priorum qui fuit ifuturu teatur
et debeat facere vnum libru pse de
omnibus appodixo preceptis electoibus z
litteris et alijs scribendis et fiendis per
eum in dco offitio ¶ Contractus i
uo z istia sindicat de quibus rogatus
erit scribat in libro inferius denotato z
in dcis libris infra mesem a die depoi
ti offitij et ultra no possit prorogari +
scribere oms scripturas quas fecerit +
publicas spectantes ad coe pus sine ali
quo salario hndo ita qd de hys omnibz
possit hri copia et si priores negligetes
fuerit uel remissi qd predicta no man
dentur effectuj per eorum notariu ut i
dcm est soluat quilibet eorum coi pus
quinquaginta libras denariorum ¶ Te
neatur et dci notarij priorum qui fuerit
ifuturu oms predictas scripturas per
eum fiendas scribere et publicare et i
formam pub redigere et ipas scripturas
oms sic publicatas finito eoru offitio
infra dcm terminum restituere z consig
re in dca cacellaria ipis prioribus
nouis successoribus Et sic de prioratu
in priorum debeat pptuo obseruari ad
hoc ut de ipis scripturis possit hri co
pia tam pro coi quam etiam spalibus p
sonis cui copie que traheretur postea
de dcis scripturis et alijs scripturis et libri
existentibus in dca cancellaria adhibe
atur fides per inde ac si scripta eet ma
nu dci notarij de dicta scriptura roga
ti si fuerit subscripte manu dicti can
cellarij uel notar tunc dnorum priorum
de quibus tm notar ipe rogatus esset n
obstante qd no fuit interposita iudicis
auctoritas uel ps citata. ¶ Qui
cumque autem qui fuerit notarius priorum
uel cacellarius predicta no suauerit
et adimpleuit ut dcm est soluere te
neatur et debeat coi pus pene noie i
Centu libr. den. et nichilominus cogan
tur dctas scripturas oms ut dcm est
restituere et sufficiat qd dca restitutione
scripturarum faciendi spalibus psonis
et pro restitutione scripturarum hatur i
si de libro suo copia fecit spali psone
ut per notarium publicu possit scrip
tura que petitur exeplari. Et de hys
contra predictos per maiorem sindicum
dci cois possit et debeat inquiri publi
ce et secrete z dcam penam ab omnibz
predicta no suantibz ut dcm est de fco
exigere pro coi Qui si negligetes fuerit
de eorum salario pro vice qualibet Cen
tum libr. den. coi pus soluere teneat
z de predictis quilibet ualeat z possit ee
accusator z hat medietatem condepna
tionis et bapnj. Et predicti notarij q
predicta no suaret perpetuo no possit
ee in offitio predco ¶ Item uolum⁹

q nullus audeat uel presumat pparte
excipere uel allegare coram aliquo offi
tiali uel in aliqua curia uel alibi q re
formationes que de inceps fierent forma
suata que data est inpresenti uoluit
ordinamenta prouisiones precepta de
liberationes offitialium electiones uel alie
scripture cois uel ipsi uel adunantia
rum uel dnor priorum artium ciuita
tis pus ul alie scripture ul que scribe
rentur p notarium dnor por artium
ul per cancellarium uel alterum cor
ul alteri cor locum tenente non ua
leant ul no teneat ul q no debeant i
obsuari ul exequi pro eo quod in eis i
ul aliqua earu non erunt testes ap
positi Et qui stus proponet exciperet
ul allegaret non ualeat nec teneat t
talis exceptio uel allegatio seu pposito
Et nichilominus talis propones excipies
uel allegas in. Centu libr. den. pro qli
bet et qualibet uice per potatem uel t
capitaneum debeat condepnari et per i
maiore sindicum cois pus de predictis
inquiratur et inquiri possit et debeat i
et etiam ee ualeat quilibet accusator i
Et q ipe reformationes ordinamenta
precepta deliberationes 2 prouisiones 2
offitialium electiones et alie scripture p
dicte que fiet solepnitate suata uale
ant et teneat et obsuentur ac si in eis
erunt testes apositi conderentes no obstante
aliqua lege ciuili ul municipali 2 no
obstante aliquo alio gnali uel spali in
contrarium loquente ¶ Et nullus no
tarius prior durante suo offitio poss
eligi ad aliq offitiu nec aliq offitiu
exercere nisi exercere incepit offitiu ante
q fuit elect in not dnor prioru nec i
ire ex ciuitate pus per aliqua ambaxi
ata nec cu aliquibus ambaxiatis commu
nis pus sub pena Centu libr. den. 2
de hoc debeat sindicari Eadem pena eli
gentibus ul mictentibus imponatur.

De electione 2 offitio cancellarij cois perusij. Rubrica. cc. cc. 85 · lxxxv ·

Quia offitium cancellarij cois
perusij est offitium q ualde ad
heret offitio dnor prioru. dicimus
et ordinamus q cancellarius dicti cois
continue stare debeat cu dnis prioribus
artiu et scribere oms reformationes prout
placuit dnis prioribus artiu et consilijs
suntibus auctoritate 2 scribere debeat.
oms licteras cois et omes offitiales co
munis qui fierent ad breuia in maio
ri consilio 2 alios offitiales oms qui ha
rent aliquod salarium a coi 2 eorum
electiones 2 noia omniu prioru camera
riorum et rectoru artiu et teneatur et
scribere 2 facere seu scribi et fieri facere
registru de omnibus 2 singlis communia
tijs cois pus 2 in ipo libro et registro
scribi seu subscribi facere oms solutiones
fiendas per exptores ipar communiatia
rum quas reformationes oms et offi
tialium electiones predictas publicas dare
debeat singulis psonis cu fuerit ab eo
petitu sine aliquo salario et pecunia
danda et recipienda ab aliqua spali p
s libere copiam dare teatur de dcis i
scripturis et reformationibus uniuersis i
¶ Quas electiones offitialium tam eorum
qui eliguntur ad breuia q eorum qui t
exbuntur de sacchulis et aliorum qui eligu
ntur per dnos priores et camerarios ipe
cancellarius tm scribere poss et debeat i
et i forma pub redigere seu redigi facere
et nullus notarius dnor prioru uel
alius possit et si per alium notariu scri
berent no ualeat nec teneat ullo modo
nisi eo casu quo dcus cancellarius esset

absens uel infirmus uel aliter impeditus
quo casu dictus notarius priorum scribere
possit et debeat seu eiusdem cancellarii
coadiutor. ¶ Electio cuius cancella
rii fiat et fieri debeat et celebrari in a
duinantia generali uel per eos cui adu
nantia commiserit qui sit forensis nec de
ciuitate uel burgis uel districtu peru
sii oriundus. ¶ Habeat quoque dictus can
cellarius et notarius reformationum
pro suo salario anno quolibet a comuni
perusii illud salarium quod declarabitur per
dominos priores et camerarios uel per septem
ptem expensoribus et per duas partes de
triginta camerariis presentes et in concordia
quod salarium declaratum debeat quolibet
anno de mense nouembris uel decembris et
ultra dictum salarium aliquid non possit
percipere uel habere sub pena quingentarum
librarum denariorum. si receperit uel habuerit eadem
pena prioribus et camerariis uel aliis in
offitialibus augentibus salarium supradic
tum. ¶ Et habeat domum et habitationem
congruam a comuni more solito soluendam
in qua possit commode habitare qui
cancellarius eligatur in postremis duobus
mensibus ante quam finiatur offitium alter
nius cancellarii et secundum quod adunantia
decreuerit uel cui commiserit et per illud tempus
ita procedatur in electione predicta. ¶ Et
omnis propositio et reformatio facta in
ultra predictam formam sit ipso iure nul
la. ¶ Et petitiones omnes et propositio
nes que debebunt in consilio proponi debe
ant cum magna solempnitate et pruden
tia deliberari prudenter et approbari per dictos
dominos priores artium ad hoc ut nichil
proponi uel reformari possit quod sit noci
ce possit contra communem uel spetiales personas domi
nio quod offitium salarium et electio pruden
tis viri domini Iunii de Gonesa iuris pe

riti presentis cancellarii et reformationum
comunis et ipsi perusii in suo robore firma
illibataque permaneat quibus per hoc uel
per aliud statutum seu reformationem in
aliqua facta uel fienda nullatenus
derogetur nec derogari ualeat quin
suum consequatur effectum aliquo non
obstante. ¶ Et quod idem dominus Iuni
us presentis cancellarii supradictus et qui
imposterum eligetur ad prefatum can
cellarie offitium sit et esse debeat ac esse
intelligatur auctoritate presentis legis ue
rus et legitimus ac originarius ciuis
perusinus et pro uero legitimo et originario ci
ue perusino in omnibus et per omnia habea
tur et teneatur et tractetur prout et in
sicut alii ueri et legitimi originarii seu
oriundi ciues perusini habentur tenentur
et tractantur in singulis tam durante
tempore dicti sui cancellariatus offitii quam et
post dictum suum depositum et finitum offi
tium omni tempore aliquo in contrarium premisso
rum loquente spetiali uel generali quolibet
non obstante.

De electione rectorum et camerario rum Artium. Rubrica. cx. cx.

Quoniam offitium dominorum camera
riorum et rectorum artium est gra
ue offitium et ponderosum per eos et in
ipso perusino deliberate preuenti cupi
statuimus et ordinamus ~~ad hoc ut~~ quod
rectores artium taliter eligantur uidelicet
quod homines cuiuslibet artis debeant ubi uo
luerint se congregare pro eorum rectoribus
eligendis octo diebus ante kalendas Ianua
rii ita quod rectores non durent in offitio
nisi tantum sex mensibus et singulis sex mensibus
renouentur et de nouo eligantur et qui
fuit rector in primis sex mensibus in sequen
tibus sex mensibus rector esse non possit et
electio fiat ad breuia hoc modo uidelicet

quod pro quolibet rectore fiat tria brevia
ut poterunt Et qui primo habuerint brevia et
poterunt et concordes fuerint ad duo in concor
dia possit rectore eligere non obstante quod dictus ter
tius tertium eligere non valeat qui foret
in electione cum eis et sic eligeretur non vale
at Et quod singuli tres qui habebunt
rectore eligere stent per se divisim ab
aliis tribus et sibi ad invicem non loquantur et
ne in electione dictorum rectorum possit aliquis
ignorantia excusari Ordinaverunt quod
tempore electionis rectorum notarius cuiuslibet artis
teneatur et debeat legere in dicta adu
nantia nomina et prenomina rectorum ve
terum et qui fuerunt precedentibus proximis
sex mensibus et qui contra formam predi
ctam elegerit et notarius qui scripserit
et qui electionem acceptaverit incidant in
penam .xxv. librarum denariorum pro quolibet et
eorum Qua pena debeat maior sindicus
de facto sine sententia et aliquo alio pro
cessu auferre pro comuni a quolibet contrafa
ciente et nichilominus talis electio non
valeat ipso iure. Salvo quod hoc locum
non habeat inter mercatores nec inter et
auditores cambii qui possint non obstan
tibus precedentibus vel sequentibus verbis
huius capituli facere et habere consules au
ditores et rectores eorum secundum formam ca
pitulorum suorum vel ut deliberabitur inter
eos Et salvo quod quelibet ars possit electio
nem suorum rectorum facere alio modo si
de alio modo deliberabitur in eorum adunantia
¶ Et nulla ars preter mercantia et
cambium possit eligere consules vel audi
tores et incipiat offitium dictorum rectorum
in kalendis Ianuarii et duret inde ad kalendas
Iulii proxime sequentes et deinde incipiat
offitium aliorum et duret usque ad kalendas
mensis Ianuarii sequentes Et idem intelli
gatur de consulibus mercatorum auditorum

nibus cambii et camerariis aliarum artium
qui non durent in offitio nisi sex men
sibus ut supra dictum est de rectoribus et
eorum offitium incipiat quando incipit of
fitium dictorum rectorum artium ¶ Et su
pradicti consules mercatorum auditores
cambii et camerarii aliarum artium
eligantur quibusdam diebus ante quam
eorum offitium initietur hoc modo et for
ma videlicet quod quandocumque aliqua ars volu
erit facere et eligere camerarium sue artis in
die precedenti banniatur publice circa
tertiarum vel modicum ante tertias cum
duobus tubis per plateam et intrinsecis
locis et per burgos in locis consuetis in
quibus consueverunt bapnimenta fieri
per plateam et burgos comunis publice. Et in
bapnimentis exprimi debeat certus lo
cus in quo dicta adunantia debeat congre
gari de quorum bapnimentorum relatione
apparere debeat publica scriptura et
manu publici notarii talis artis et in
dicto loco dicta adunantia debeat con
gregari et fieri et aliter vel alio loco
dicta adunantia congregari non possit
et si congregata fuerit aliter vel alibi
quicquid in ea fieret non valeat ipso
iure ¶ Et sequenti die quicumque in
terfuerit due partes totius artis possint
et debeant procedere ad electionem camera
rii et fiat et celebretur electio came
rarii ad brevia vel ad scruptinium et
vel alio modo qui deliberabitur in huius
modi adunantia ¶ Et semper
in electione que fiet ad scruptinium
esse debeant due partes artis presentes dicti
de quolibet parte suam in ipsa adu
natia non remanendo nec remitte
de ipsam camerarii electione in ca
merarium vertere seu in sapientes vel
rectores nec in parviorem numerum

duarum ptium totius artis. Et ille sit
camerarius qui in ipo scruptinio pro
camerario hūit plures uoces ¶ Et electione
tione uō que fiet ad breuia due ptes
electionariorum de quorum nūo ipa ars i
uoluit puidere ee debeat in electione
concordes Si aūt due partes artis non
intreeent adunatie tunc expectetur usque
que ad horam none et a dca hora in i
antea possit et debeat celebrari electio
camerarij et rectoru mō et forma predictis
per illos artifices dce artis qui inter i
fuerint adunatie nō obstante qd nō inter
sint due ptes artis pntes ¶ Et qd
electio cuiuslibet camerarij uadat et fiat
de porta in porta in qua porta erunt de
cem artifices uel abinde supra ita qd
illa porta que hūit uel habebit camera
rium una uice seu in .vj. mensibus nō possit
nec debeat camerarium habere donec queli
bet alia porta que habebit decem artifices
uel abinde supra habuit camerarium
ita tamen qd si in aliqua porta erunt pau
ciores dcis artificibus et due partes el
ectionariorum uellent camerarium eligere
in illa et de illa porta possit sic de eorum
eligentium processerit uoluntate ¶ Et qui
est uel erit camerarius una uice nō pos
sit ee camerarius inde ad triginta menses
¶ Salúo qd si in aliqua porta erit dimi
dia omnium artificum totius artis qd talis
porta habere debeat camerarium duabus
uicibus in quadraginta duobus mensibus
et sic fiat et obseruetur quibuslibet qua
draginta duobus mensibus ¶ Et quia
ars lane in porta sci angeli ut conter
fertur habet ultra dimidiam omnium arti
ficum totius dce artis qd de septe camerarijs
per quadraginta duobus mensibus qui eligu
tur dca ars habere debeat duos cameraru
es in dca porta et si aliter uel alio mo
fieret electio illud ide debeat obseruari
¶ Hec aūt que dca sunt superius de
electionis camerariorum nō uendicet sibi lo
cum in electionibus consulum mercatorum
nec auditorum curie in quibus procedi i
possit et debeat ut eorum moris est uel
sicut de ipsarum artium mercantie uel cam
bij processerit uoluntate ¶ Et qd nullus
consul mercatorum auditor cambij uel alius
camerarius possit ad consilia alterius con
mictere uices suas et si commiserit nō ua
leat nec teneat nec talis uicecamerarius
ad consilia possit nec debeat recipi uel ad
mitti ¶ Et qd nullus possit nec debe
at eligi nec ee consul mercatorum audi
tor cambij nec camerarius nec rector alicuius
artis qui nō sit oriundus ipe uel pater i
eius de ciuitate uel comitatu pistorii ¶ Nul
lus etiam possit ee consul auditor uel camerarius qui
libram nō hūit in ciuitate uel comitatu pistorii
per tempus saltem triginta annorum computato
tempore quo eam hūit in ciuitate et tempore quo
eam hūit in comitatu pistorii et computato tempore
suo et suorum auctorum ita tamen qd illi qui i
fuissent de comitatu et libram hūissent ut i
dcm est ipam libram nec nō habitationem ue
ram habuisse et fecisse debeat in ciuitate
et inter ciues pistorii saltem per tempus duo
decim annorum ad minus ante quam adi
ipm offitium assumatur ¶ Quod lo
cum habeat in illis qui nō fuerunt alias
camerarij uel rectores. Qui nō alias i
camerarij fuerunt possit eligi hoc capitulo non
obstante. Et nullus qui nō habet libra
.xxx.
s. quilibet camerarius de quadraginta
libris ad gostimam et eam in dca ciuitate
hūit per sex menses ante electionem et qui n
habeat in ciuitate burgis uel suburgis uel
comitatu pistorii de possessionibus stabilibus i
existentibus ualoris .cc. libr. dcm ¶ Et
quilibet rector libram de .xxv. libr. ad minus

qua libra sibi facē et augere possint of
fitiales armari ante electem camera
rius et rectore dictum mo sibi non i
psit talis augmetatio nisi aucta fuit p
sex mses ante sua electoem ut dcm
est 7 nullus minor xx anis poss eli
gi ul assumi in camerariu alicui artis
Et si in predcis uel aliquo predcorum con
trafactum fuit electio no ualeat nec teat
set ipo iure sit cassa 7 nullius ualoris i
et alius eligatur modo 7 forma predcis
Et eligens 7 acceptas seu offitiu exercēs
cōforma predcam in quinquaginta libris
den. p quolibet ctrafaciete 7 qualibet ui
ce debeat cōdēpnari per maiore sindicu
cois pus. Et q omis electio cuiusqz ca
merarij ul camerariorum aliter uel alio
mo facta seu facieda ptempore futuro
et que fiet infuturu sit cassa 7 nullius
efficatie et ualoris. Et oia uendicent
sibi locu quado electio fieret ad scrupti
nium p artifices artium ciuitatis pus
quado no fiet ad sacchettu secundum formam
infrascripta que cotinetur in fine presen
tis capli ¶ Et ipi consules mercatorum
auditores cabij camerarij 7 rectores o
mnium artium eligi et dcti debeat in scriptis
autenticari cum appositione anorum dni et i
dici cancellario cois pus per duobus di
ebus ante quam eorum offitium incohetur
Et illa ars que dcos suos rectores et of
fitiales no elegerit ad dcm terminu 7 ipos
no dederit 7 representauerit dco cancella
rio ut dcm est cōdepnetur et puniatur i
centum libris den cōi pus soluendorum
et nichilominus electio no ualeat ipo iure
s loco talium alij cofestim eligatur. Et de
predcis omibz 7 singlis maior sindic
inquirere teatur sub pena centum libr. de
p quolibet contrafaciete et cōdepnare
ut supius dcm est nullo obstante capl

precedente uel sequente et nichilomin
quilibet ee possit et ualeat accator u
¶ Et ut breuia optinentes eligendi
ut supius in hoc caplo continetur po
ssint electores ipor facere nec habeant i
materiam peccandi. Ordinamus q
si ars de qua fuerit optinentes breuia
pro electore rectorum cogregabit se ante
tertias possint tum tunc breuia cos eli
gendi optinentes eligere ante nonam
Et si post tertia se cogregabit possint
tum breuia optinetes eligere et hoc te
pus eligedi ipos rectores usqz ad pmu
sonum campane cois que pulsatur de
sero p pena duplicadis et no postea ul
lo mo. Et si aliter uel ultra predicta
fieret electio ipo iure sit nulla. Et q
dcm est de rectoribz idem intelligatur
de cosulibz mercatorum auditoribz cabij
et de camerarijs omnium aliarum artium
ciuitatis predce suatis semp sacchu
lis ¶ Volumus insuper ordinates
q omes ordinati de ciuitate uel burgis
ul comitatus pus possint et ualeant
ee rectores quarum artefitia cotinue ope
rentur uel in matricula alicui artis
sint scripti 7 q dicatur de ordinatis in
comitatu locum habeat si habitet in ci
uitate et burgis pus 7 no alit ¶ Vo
lumus insuper q sicut dcm est supra
q offitium consilium mercatorum audito
rum cabij camerarij cuiuslibet artis 7 rectorum
artium duret tm sex mes. Ita offitium
priorum iudicum et notariorum sindici et notarij
cosortij iudicum et notariorum et rectorum
iudicum et not duret tm sex mes 7 pro
quibuslibz sex mesibus eligantur sm
formam ordinamenta facta et facien
da per ipos iudices et notarios ¶ Vo
lumus insuper q cancellarius cois pus
aut alius notarius artis ad hoc depu

tatus nō debeat dare copiam nomi
num rectorum seu rectores dare in
scriptis alicui et si cancellarius uel
notarius contrafecerint teneatur nomine
pene uigintiquinque libr. den. pro uice
qualibet quotiens contrafecerint. ii
¶ De illis autem qui uel quorum patres
fuerint nati in ciuitate burgis subur
gis uel comitatu pus. Volumus quod nu
llus possit esse camerarius alicuius artis
nisi habeat ipse uel pater uel alius ab
scendens per lineam masculinam in ciui
tate uel comitatu pus. terram domum
uel alia bona stabilia ualentia adm
nus ducentas. libr. den. que cum titulo
possideat sine fraude et qui contrafe
cerit acceptando uel operando dicta in
officia uel aliquod ipsorum condempnetur
in maiori sindicatu in L. libr. den. et nichil
ominus talis camerarius pro came
rario nullatenus habeatur et quili
bet possit esse accusator et habeat me
dietatem bapni ¶ Et rectores
eligantur tot quot continentur in
presenti uolumine statutorum ut inferius
continetur Et nulla ars possit plu
res rectores habere nisi sicut inferius
continetur Et quecumque ars contrafe
cerit eligendo plures rectores condep
netur et puniatur per maiorem sindi
cum in centum libris den. Et came
rarius consul uel auditor qui tunc
temporis esset in offitio camerariatus
consulatus uel auditorie puniantur in
uigintiquinque libris den. ¶ Pre
terea uolumus supradicto capitulo
adiungentes quod maior sindicus et in
dex iustitie comunis pus. statim facta
electione predictorum consulum mercatorum
auditorum cabiorum camerariorum et recto
rum artium omnium ciuitatis bur

gorum et suburgorum pus. teneatur in
quirere publice et secrete de omnibus et sin
gulos electos et si aliquem inuenerit in
electum contra predictas formas uel aliqua
earum uel contra formam dictorum cap
itulorum si acceptauerit uel operatus fu
erit offitium puniatur in quinquaginta
libris den. et electio ipso iure sit nulla
et alius debeat eligi in loco sui ¶ Sal
uis et reseruatis sacchulis consulum
mercatorum auditorum cabiorum et omnium
camerariorum artium ciuitatis pus. in
deinceps fiendis in forma noui statuta
et reformationes antique salue rema
neant ¶ Cum sacchuli qui in futu
rum fient fieri debeant secundum formam
presentium statutorum et impositorum facte
obseruentur et obseruari debeant omnia
et singula que supra continentur in c.
qui incipit et quod electio cuilibet camerariatus fia
dat et fiat de porta in porta et in alio
c. sequentibus qui si facti fuerint forma
predicta non seruata in confectione dictorum
sacculorum electio quo fieret non uale
at ipso iure et qui contra aliquem elec
tum opposuerit quod non fuerit in sua ele
ctione seruata forma presentis statuti et
non probauerit puniatur per maiorem sindi
cum in quinquaginta libris den. ¶ Item
uolumus quod nullus per uiam sacchuli
uel aliam possit eligi uel assumi uel
esse camerarius artis grosse infra tempus
quadraginta mensium artis uero parue
infra tempus triginta mensium finitorum
a tempore finiti offitii camerariatus ad
quod alias electus fuit uel fuit et ha
buit ¶ Et qui de uno sacchu
lo camerarius fuit tractus de eodem
tracti uel eligi non possit Et siquis
contra dictam formam acceptauerit in
puniatur pena quinquaginta libr. den.

de facto per maiore sindicu. Et pua
tus ipo iure intelligatur et sit dco i
offitio camerariatus per tepus dcte
anor a die acceptatois computan
dor. Et q per a maiore sindicu ul
aliu offitialem cois puss ofirmari
no possit nec debeat sub pena .V. libr
den de cor salario et cuilibet eorum
que debeat auferri ab illo qui contra
fecerit per cor sindicatore tpre sin
dicatus. ¶ Et q nullus camera
rius ul alius artifex cui ul quibus
otererit refectio noui sacchuli ca
merarior alicui artis possit in dicto
sacchulo poni ul mitti p camerario
et si ofactu fuit ipa insacchulatio
et electio no valeat ipo iur et nichil
omni priuetur offitio camerariatus
per dcte anos et priuatus intelliga
tur auctoritate pssi statuti. Et dci insa
cchulatores de predcis debeat sindica
ri tpre cuilibet maioris sindici et si
reperti fuerit culpabiles condepnari
in pena superius declarata debeant per
dcm maiore sindicum.

De quibus cognitione et iurisdic
tione habeat causis et de no appel
lando ab eor sententijs et inter
locutionibus. exceptis grauamini
bus illatis artificibus. Rubrica.

.lxxxxvij.

Volumus et iubemus q con
sules mercator auditores i
cuiusq et quilibet camerari alicui ar
tis Ciuitatis perus cognitionem et
iurisdictionem habeant cognoscendi de
omnibus causis litibus ul questionibus
ul otrouersijs que uerterentur int
artifices sue artis de et pro rebus
sue artis et occasione rerum spectatiu
ad ipam arte et de pmissionibus qu
as dci artifices facerent inter se de q
bus publica instra no apparent. Po
ssint dci cosules auditores et alij ca
merarij etia cognoscere de singulis
controuersijs et questionibus que eent
inter no artifice et artifice de et p
rebus artis ul ad ipam artem spec
tantibus. Et de promissionibus quas face
ret uel fecisset artifex no artifici de
quibus no apparent publica istra. Sz
quando dictus no artifex vellet ar
tifice ouenire. Quo casu si dctus ar
tifex conuentus vellit reconuenire
dcm no artifice dctus no artifex te
atur et debeat satisdare cora eis
dem cosulibus mercator ul audi
toribus cuiusq uel carum cora quibus
ul quo agere uult de iuditio sisti
et iudicato soluendo et aliter dcs
no artifex no audiatur. Et presti
ta satisdatione predca dci consules
auditores et alij camerarij etiam
in dca causa reconuentionis habeant re
cognitionem ac etia otra fideiussores
p causa reconuentionis datos habeant
cognitionem et in omnibus casibus supra
dcis dci consules auditores et alij
camerarij possint et debeat cogno
scere sumarie et de plano sine stre
pitu et figura iudicij et iuditior
solepnitatibus in talibus no seruatis et
sententiare possint difinitiue ul int
locutorie de iure uel scdm equitatem
et bona cosuetudine. ¶ Et ab
eor setentijs diffinitis uel inter
locutorijs in dcis casibus latis non
possit appellari nec modo aliquo re
cursus haberi ad aliquem offitialem co
munis puss set om offitial cois
puss in causa appellationis et recursus
sit et ee intelligatur a dcpta omis
iurisdictio cognoscendi et ipas seu

tentias precepta et lauda Potestas et
Capitaneus in pena mille librarum
den. ad petitione cuiusque petentis
teneantur executioni mandare sicut in
strumenta confessionata ¶ Si tamen
per dictos consules uel auditores uel aliquem
eorum lata fuerit aliqua sententia uel
pronuptiatio contra aliquem qui cum huiusmodi
cum patre filio uel fratre carnali alicui
us dictis consulibus uel auditoribus uel huius
modi camerarii Et predicti omni quem
huiusmodi sententia seu pronuptiatio facta
esset dicatur sibi iniustitiam factam esse hec
possit inde recursum contra dictos consules et
aud. uel eorum coram corpore prioris successoris
uel prioris successoris et agere ad restitutionem
eius quod propterea soluisset uel in quo inde
bite dampnificatus esset Et ad integram
dampnorum expensis et interesse refectionem
¶ Et quod consules mercatorum audi
tores cabii et alii camerarii teneantur
et debeant expedire et diffinire causas et
questiones uertentes et que uertentur
coram eis infra tres menses a die initia
te cause litis questionis uel controuersie
sub pena Centum librarum den. pro quo
libet contrafaciente. Et nichilominus
omne dampnum quod recepisset pro tali causa
non expedita parti sollicitanti dictum dampnum
num restituere integre teneatur infra
octo dies post dictos tres menses sub
dicta pena aufferenda per maiorem
sindicum comunis pisani ¶ Volumus et
tamen et ordinamus quod si dicti consules
auditores cabii uel alii camerarii non
cognoscendo de iure partium uel alterius
earum uel alio modo Inferrent aliquod
grauamen alicui artifici sue artis
uel qui coram eo litigaret possit dictus
adgrauatus hec recursum ad dominos
priores antianorum uel ad dominum capitaneum
populi qui priores uel capitaneus po
puli possit de dicto grauamine iniuste
uel de facto illato cognoscere et ipsum
de facto reuocare et tolli facere quibus
uel alteri eorum debeant dicti consules audi
tores et alii camerarii hobedire sub
pena et ad penam dictarum librarum den. et
quam de facto sine alia sententia uel pre
cepto a talibus contrafacientibus aufferant
pro Comuni toties quoties eisdem dominis
prioribus uel capitaneo non obedirent
in dictis casibus ¶ Et quod ad omnia
predicta in hoc capitulo inserta sint et esse
intelligantur artifices illi tantum qui sunt
scripti in matricula alicuius artis Et
etiam illi qui facerent seu faciet et opera
rentur manualiter et uere et proprie
dictam artem et eius magisterium licet
in matricula dicte artis non essent descri
pti Ita tamen quod in dictis in matricula non
descriptis intelligatur de hiis tantum
que spectat ad ipsam artem Non ob
stante aliquo statuto uel ordinamento
facto uel fiendo per aliquam artem uel
homines alicuius artis ciuitatis pisane que con
tra continentur in presenti capitulo loqueretur
que quantum ad contenta in presenti ca
pitulo sint et esse intelligantur sub
lata et reuocata et nullius efficacie
uel ualoris non obstantibus quibuscumque
promissionibus et obligationibus factis et
fiendis que pro nullis habeantur et sint
nulle et nullius ualoris.

Que artes non computentur inter artes. Rubrica. xx.

Statuimus et ordinamus quod
Vendentes et ementes equos re
uaioli calzaiuoli emptores macina
rum stacciarii et alie artes que recto
res non consueuerint facere et hec non
habent nec facere possint nec hec rectores

Lxxxviii

nec pro artib; habeantur nec intra uniu
ſitate artiu͞ conputentur. Et ſi inuenti
fuerint contrauenire ſoluat Coi puſij i
pene noie uigintiquinq; libr. den.

Qz minores quindecim annis no͞ poſſint ad breuia ire nec deſſtrip uij. Rubrica.

Lxxxviiij. Quando breuia dantur in conſi
lio cois uel per Artes Ciuita
tis ⁊ burgoru puſ uel pſtes artis
nullus minor quindecim annis ad breuia
ire poſſit. Et ſi dictus minor iuerit ad
dicta breuia ſoluat pene noie quotiens
contrafecerit decem libr. den. et ſua electio
ſit nulla ipo iure. Et nemo poſſ
ee prior uel rector artiu qui inter ueros
artifices ⁊ ciues no͞ ſit ſcriptus et ſi
eligeretur talis electio no͞ ualeat et
perdat elector ſiue eliges quinquaginta
libr. den. Et ſi conſules mercatorum
auditores eabij etia camerarij alia
rum artiu predicta no͞ fecerit obſerua
ri ſoluat pene noie Centu libras
den. ⁊ de predictis inquiratur per ma
iore ſindicu ad petitionem cuiuſq; pe
tentis ⁊ coi contrafacientes condepne
tur.

Qz nulla ars poſſit facere prio rem et quot artifices habeat quelibet ars. Rubrica.

Lxxxx. Nulla ars uel perſona de uni
uerſitate artiu per ſe ſolum
priorem uel qui prior uocetur poſſit
facere nec in ſuis ordinamentis habe
nec uocare. Et ſi contrafecerit aliq
ars no͞ habeatur p arte et ſoluat colle
giu dicte artis aliis artib; quinquagi
ta libr. den. ipis artib; et priores ar
tium ipaas penas exigat pro artib;
noiatis et talis uocatus pro priore
nullatenus habeatur. Et ut ſciat

que artes in numero artiu; conputentur
et quales offitiales quelibet ars habere
poſſit ⁊ quot rectores cam artium
et quot artifices adminus inferius
noia ſunt inſerta et nomi offitij et
numerus rectoru et artificu inferius de
claratur ut omib; eluceſcat in primis
Ars mercatie panorum lane ⁊
lini et merciariorum habere debeant
quatuor conſules Qui uocetur con
ſules mercatorum ⁊ ſexaginta rectores
diuidendos per portas qui eligi poſ
ſint ſecundum forma ordinamentorum dicte
Artis
Ars campſorum duos auditores
et quadraginta rectores diuidendos
ſecundum formam ordinamentorum corum.
Ars calzolariorum unu camerariu
et ſexaginta rectores diuidendos ſecundum
formam ordinamentorum corum
Ars panorum lane unu camera
rium et quadraginta rectores
Ars ſartorum unu camerarium
et quinquaginta rectores
Ars magiſtrorum lapidum et ligna
minu unu camerariu et quadragi
ta rectores
Ars fabrorum et caldarolorum unum
camerariu et triginta rectores
Ars macellatorum unu camerariu
et quadraginta rectores
Ars tabernariorum albergatorum et pa
nicarbolorum unu camerariu et triginta
rectores
Ars ſpetiarie unu camerariu ⁊ tri
ginta rectores ⁊ oms rectores diuidan
tur ſecundum forma ordinamentorum dictarum
artium
Ars panorum ueterum unu cam
et tredecim rectores
Ars piſtorum unu camerariu et

decem rectores
¶ Ars pizicariorum unum camerari
um et quindecim rectores
¶ Ars bicchierariorum et scutellarum
unum camerarium et quinque rectores
¶ Ars basariorum et laborum unum came
rarium et sex rectores
¶ Ars illorum qui faciunt capellos sive
galleria unum camerarium et quinque
rectores
¶ Ars textorum et bucterlane unum ca
merarium et viginti rectores
¶ Ars materaciorum unum camerarium
et decem rectores
¶ Ars merzariorum de trasetis unum
camerarium et decem rectores
¶ Ars pectenariorum unum camerarium
et septem rectores
¶ Ars coriorum veterum unum came
rarium et decem rectores
¶ Ars cerbariorum unum camerarium et
decem rectores
¶ Ars pullaiolorum salis et lardi unum
camerarium et duodecim rectores
¶ Ars pizicharolorum unum camerari
um et octo rectores
¶ Ars illorum qui faciunt infulas unum
camerarium et quinque rectores
¶ Ars spadariorum unum camerarium
et decem rectores
¶ Ars ferrariorum unum camerarium
et octo rectores
¶ Ars cartolariorum unum camerarium
et decem rectores
¶ Ars pictorum unum camerarium et quinque
rectores
¶ Ars bixulum unum camerarium
et quinque rectores
¶ Ars peviarolorum unum camerarium
et septem rectores
¶ Ars funariorum et bastariorum unum
camerarium et decem rectores
¶ Ars tegulariorum et illorum qui faciunt
mactones unum camerarium et duodecim
rectores
¶ Ars bovateriorum unum camerarium
et duodecim rectores
¶ Ars corbariorum et canestrariorum unum
camerarium et quinque rectores
¶ Ars pilliciariorum possit facere unum
camerarium et sex rectores
¶ Ars sellariorum tabulaciorum et corrigia
riorum unum camerarium et decem rectores
¶ Ars fornariorum unum camerarium
et septem rectores
¶ Ars barbariorum unum camerarium et
sex rectores
¶ Ars cultrariorum et tinctorum unum
camerarium et decem rectores
¶ Ars aurificum unum camerarium et quin
que rectores et stet sub protectione et cor
rectione artis campsorum
¶ Ars tonsorum et cimatorum unum came
rarium et decem rectores
¶ Ars nummatorum habeat unum camera
rium et quinque rectores
¶ Ars bumbaxariorum habeat unum
camerarium et quinque rectores Qui et
omnes rectores dividantur secundum formam
ordinamentorum ipsorum ¶ Item statu
erunt et ordinaverunt quod quelibet ars
grossa Civitatis predicte habeat et habere de
beat ad minus sexaginta artifices cı
ves scriptos in matricula civitatis pe
rusii Et quelibet ars de minoribus
artibus dicte civitatis habeat et habere de
beat ad minus triginta artifices et cive
perusinos scriptos in matricula civita
tis perusii ¶ Et quod quelibet ars de ar
tibus grossis habeat et habere debeat ad minus
triginta artifices vel sex pro qualibet po
rta. Vel ad minus viginti videlicet quatuor

pro qualibet porta Qui possint esse prio
res 2 camerarii pro dicta arte secundum formam
ordinamentorum de hac materia loquen
tium Et sit omni excepto maiores 2
quelibet ars minor decem artifices qui
possint esse priores 2 camerarii ¶ Et
si contingit quod aliqua ars non ha
beret numerum artificum perfectum quod infra sex
menses a die publicationis statutorum ad
impleuisse debeat dictum numerum sub pe
na centum librarum denariorum pro quolibet cam
erario qui tunc temporis erit Et ea
dem pena priuatur ars 2 si neglige
ntes fuerint in non adimplendo dictum
numerum homines ipsius intelligatur
priuati ab omni honore camerari
atus quousque adimpleuerit dictum
numerum ut supradictum est ¶ Tenea
tur tamen dictus camerarius facere
aduinatiam artificum et procurare de adi
plendo dictum numerum secundum formam pre
sentis statuti. Et eo casu quo dicti
artifices vel maior pars consenserit
adimplere debeat dictum numerum ubi
non contradicerit possit ipse camerarius
solus vel cum quibus sibi hoc voluerit
dictum numerum adimplere et in matricula
scribi facere quod si non fecerit puni
atur ipse per maiorem sindicum indi
cta pena sibi auferenda tempore sindi
catus Et quod nullus camerarius per
dictum sindicum debeat confirmari nisi
inuenta matricula in qua scripti appa
reat artifices secundum numerum supradictum
¶ Et quilibet camerarius cuiuscumque
artis teneatur artificem qui exercuerit in
arte de qua est camerarius 2 exer
cuisse per annum continuum ante tem
pore in matricula sue artis Et si no
luerit exercens et ad petitionem ipsius
ubi ipse petierit in presentia duorum
testium sub pena camerario contrafa
cienti ducentarum librarum denariorum non obsta
te aliquo ordinamento alicuius artis
quod in contrarium loqueretur dummodo
dictus talis petens se scribi non sit scri
ptus in alia matricula alterius artis
et eo casu quo scriptus esset 2 vellet
se in arte qua exercet scribi facere
primo petat 2 faciat se cassari de
matricula alterius artis qua non exe
rcet. Et etiam quilibet camerarius
teneatur ad penam ducentarum librarum
denariorum omnem volentem 2 petentem
se scribi in matricula sue artis de
qua fuit pater talis petentis et scri
ptus fuit in matricula dicte artis re
cipere in artificem dicte artis et scribi
facere in matricula talis artis sicut
petitur seu prestatur tali camerario
in presentia duorum testium sub dicta
pena dummodo predicta non intelliga
tur nec locum habeant in filiis rebellium
et confinatorum occasione nouitatis rebe
llionis rebellium communis Perusii nec in ali
quo deputatis ex causa ipsius nouitatis qui
in aliqua matricula alicuius dictarum
artium scribi non possint Et quod omnes
rebelles 2 confinati predicti 2 filii eorum
cassentur et ex nunc per cassis habeantur
de matriculis artium predictarum per
capita seu camerarios artium in quibus scrip
ti essent infra duos menses proximos pena
capiti seu camerario non cassanti quinquagin
ta librarum denariorum et ex nunc per cassis ha
beantur.

Qd nullus [illegible] sit scribi in du
[illegible] rubrica.

Nullus possit nec debeat eligi
nisi esse prior camerarius vel
rector nisi pro illa arte tempore electio
nis siue imbussulationis in qua esset · Lxxxi ·

scriptus in matricula ita tamen quod si ali
quis vellet desistere arte sua solitam
et aliam exercere quod possit scribi in
illa arte et matricula illius artis et
quia exercere vellet et pro ipsa arte et
habere possit offitia et benefitia prout et
poterat in prima arte de qua erat et
habere postquam scriptus erit in matricula
artis quam exercet dum tamen non prius ele
vetur et cassetur de prima arte de
qua fuerat in qua prima arte nunquam
quam redire possit nec pro ea offitium
vel benefitium directo habere sive fuerit
scriptus postea in alia arte sive non
¶ Et quod ille qui se fecerit in futurum
transmutari de arte in artem non possit
pro illa arte ad quam translatus esset
offitium prioratus habere et capere nec ad
ipsum eligi vel ad sindicatum infra quinque an
nos computandos a die qua cassi fue
rint de prima arte et scripti fuerint
in secunda nec etiam possit esse camerarius
deinde ad tres annos computandos ut supra
quod tamen locum non habeat in infracebulatis
in saeculi partibus ¶ Et cum aliqui se
interdum clandestine scribi faciant
non solum in alia arte sed in pluribus
aliis artibus ut offitium prioratus quod non
possunt pro una arte habere recipiant per
alia vel aliis quod nullus audeat de cetero
se scribi facere vel esse scriptus nisi
in una arte tantum et non in pluribus
et si quis fuerit scriptus in pluribus arti
bus infra duos menses post publicatio
nem statuti presentis eligat et optionem
habeat qua arte seu de qua arte velit
esse scriptus et de alia vel aliis infra di
ctum tempus se cassari et cancellari faciat et
pena decem librarum denariorum contrafaciens
pro quolibet in qua pena per potestatem
et capitaneum et iudicem iustitie et ma

iorem sindicum offitialium vel alterum
eorum et ad petitionem cuiusque debeat con
dempnari ¶ Et quod consules mer
catorum auditores cabii et quilibet
camerarius et notarius cuiuslibet artis
possint et debeant cassare de matriculis
et de arte omnem petentem et volentem
petendo et scribendo in libro matricule
a millesimo et diem et mensem cassatio
nis dum tamen fiant ad minus tres pro
testationes diversis diebus per illum vel
illos qui petierint se cassari. Et quod non
obstante cassatione facta talis cassus vel
cassi conveniri possit vel possint coram
camerario artis de qua fecerit se cas
sari pro debito facto toto tempore quo fuit
scriptus in matricula ipsius artis et us
que ad tempus quo scribitur in matri
cula alterius artis de iure pertinente ad artem
vel de rebus artis et de promissionibus
Et talis cassatio bapniatur in platea
in locis consuetis ut de cassatis possit omni
bus esse notum pena decem librarum denariorum
pro quolibet si negligens fuerit in predi
ctis ¶ Et quicumque est vel reperitur
scriptus in pluribus artibus a dicto tempore in
antea non possit nec debeat eligi habere nec
recipere vel exercere aliquod offitium alicuius
artis nec per aliquam artem sed omni offitio
artis et benefitio artium quarumlibet sit
privatus Et si eligeretur electio non valeat
nec teneat et alius eligi debeat loco
sui Et de predictis potestas et capitaneus
et maior sindicus et iudex iustitie in
quirant et inquirere et cognoscere tenean
tur ¶ Et quia impositione et scriptione
artificum in matricula et matriculis
artium sepe malitia et fraus committitur
non ponendo nullum mensem et diem po
sitionis et scriptionis artificis a domandis
predictis Statuimus quod notarius et ca

merarius cuiuslibet artis teneatur et debeat
quando de incepto perierit vel scribent ali
quem vel aliquos de novo in eorum arte
et matricula et etiam in illis quos posu
issent vel scripsissent et in eorum artem
intrassent ab uno anno citra a Millesimo
et diem et mensem quo talis positus et
scriptus fuerit in matricula et aliter
ipsa scriptio et positio non valeat nec teneat
ullo modo. Et officium talis qui aliter scri
ptus vel positus fuerit per ipsa arte habere
non possit nec debeat. Et nichilominus
camerarius et notarius artis incidat
in penam ducentarum librarum denariorum pro quolibet
et priventur et privati esse intelligatur
offitio camerariatus et notarius ipsius
artis et dominus predictus potestas et capitaneus et
maior sindicus et iudex iustitie inqui
rant et inquirere possint et debeat ipsi
et quilibet ipsorum puniant et condepnent
contrafacientes summarie et de facto sine
strepitu et figura iudicii eorum offitio et
ad petitionem cuiuscumque. ¶ Et ut dicta
ordinamenta suum consequatur effectum et
nulla possit committi fraus ordinaverunt
quod quelibet ars et camerarius cuiuslibet ar
tis civitatis Perusii teneatur et debeat in
fra duos menses a die publicationis statutorum
copiam eorum matricule dare et ponere in
scriptis in cartis pecudis cum nominibus et
prenominibus omnium artificum in armario co
munis Perusii et assignare offitialibus ipsius
armarii. Et quod in ipsis matriculis seor
sum et separatim ponantur et scribantur
artifices cuiuslibet artis cives et qui bene
ficium civilitatis consecuti sunt per se et comi
tatenses per se et separatim et forenses per se sepa
ratim in quo libro sive matricule copiat
quando aliquis alius scribetur in prima
matricula in ipsa etiam que dabitur et assi
gnabitur in dicto armario scribatur cum il

a Millesimo mense et die ita quod sciatur
quando in dicta matricula scribetur sub
pena et ad penam centum librarum denariorum a
camerario et a notario artis et a quo
libet eorum contrafaciente auferenda per ma
iorem sindicum civitatis Perusii si inve
nerit in dicto armario dictas copias ma
triculari sic factas non esse positas et
adsignatas ad cuius probationem suffi
ciat inmatatio iudicis et notarii dicti
maioris sindici et ipsorum relatio. Et
si retulerint coram dicto maiori sindi
co se non invenisse dictas copias matri
cularum ipsorum relatio per plena probatione
habeatur. Et quod dicte matricule in dicto ar
mario existentes tempore quo fiet electio
dominorum priorum in sancto Francisco vel alibi vel
tempore quo providebitur quod electio debeat
fieri de bonis hominibus qui debeant sacrame
ntum ordinare et facere per dictos offitia
les armarii debeat dari militibus sive
sotiis dominorum potestatis et capitanei vel ali
cuius eorum qui adesse debebunt vel de
bebit in dicta ecclesia sancti Francisci vel alibi
ad supradicta fieri faciendum. Qui milites
legere et videre debeat nomina illorum
qui adesse debent si in ipsis matriculis
sunt scripti. Et quos invenerint non
scriptos vel non habentes auctoritatem
ad electores predictos expellere de dicta
ecclesia teneantur et non sinat ipsos in
eadem ecclesia stare pena eadem militi
sive militibus si negligentes fuerint in predictis
centum librarum denariorum sibi auferenda
per suos sindicatores tempore sindicatus.

Quod artes et artifices vivant bonum
statum civitatis Perusii. Rubrica.

Ad hec ut civitas Perusii regatur
pro populo Perusii et status ip
sius civitatis de bono in melius au . Lxxxx ij.
gmentetur dicimus et ordinamus quod

93

oms artes et artifices artis ciuitatis
et burgor puſ et que ſcripte ſunt
in capitlo statuti scripto supra q in
cipit nulla ars teneatur et debeat ad
petitionem dnor prior artiu in loco
in quo dicti priores uoluerint se ḃnunc
ſaliter congregare ḃnire in unu et fa
cere corpaliter sacramentu standi et
pmanendi in ḃnium et se no diuide
di ab aliis artib set ipas artes et
qualibet earum et artifices manute
nere et defendere unaire et auxiliu
et fauorem pstare p posse et dnis
priorib artiu qui sunt et erunt p po
pulo puſino dare auxiliu consilium
et fauorem contra quacuq psonam
et ipos sequi quo uoluerit cu armis
et sine armis ad eorum beneplacitum
et mandatum pro bono statu et pacifi
co cois et ppli puſ. Et nulla
ars ciuitatis et burgor puſ uel
artifices ipsius possint ul debeant
se diuidere uel separare uel adunare
se cu aliqua alia arte nec artibus
nisi tantum cu omnib aliis ptibus
et cu massa omnu artiu nō aliquo
sine eis. Et quecuq ars contrafecerit
puniatur in quigentis libris den. Et
camerarius ipius artis qui hec tra
ctauerit ul ordinauerit puniatur in dic
tis libris den. et suo pprio auere
eo puſ sollicitudor et contra eos
per potestatem et capitaneu inqui
ratur ex offitio eu pmotore et sine
aliquo q possit dici ul allegari in
contrariu nō obstante et dcus camerari
sit priuatus ppetuo omi offitio et
benefitio ciuitatis puſ. Pretere
rea uolumus et mandamus q quando
dni priores artiu ciuitatis et burgo
rum puſ fecerint bapnum adunatias

artiu et artificium ciuitatis puſ et
pulsata capana quilibet camerari
et rector et artifex cuiulibet artis ire
debeat ad ipas adunatias sine adu
nantia in loco ordinato quousq a
dunatia durabit nō aperiatur ali
qua camera ul apotheca set stent
clause et serate et si camerari ul rec
tor alicui artis contrafecerit puniatu
in uigintiquinq libris den. Et quicu
que artifex nō uenerit puniatur i den
libr den. que pena de facto auferatur
et etc ipos per inquisitionem procedatur
et ea pena puniri de facto uolumus.
Quicuq camera tenuerit apertam
quandiu adunatia pdurabit et mch
ilominus de predictis quilibet ee ualeat
accusator et hat medietatem bapni. Et
cu congregata fuerit dca adunantia i
nullus audeat uel psumat rumo
rem aliquem facere nec clamare alta
uoce et qui contrafecerit pena centum
soldor seu minori prout uidebitur d
minus priorib qui p tpre fuerint in
specta qualitate psonarum et negotii
ab eo de facto debeat auferri sin aliquo
processu ul sententia eo ipso q dcus nor
ci ul eor p cancellariu cois puſ pota
ti ul capit p ipm potate ul capitan

Qualiter et quo modo uocentur t
camerarii. Rubrica. ccc.

Ut sciatur quomo artes et cam
erarii artiu quando expedient
debeat conuocari et quo ordine per
precones uocetur. Ordinamus fir . Lxxxxx ij.
miter statuentes q pcones cois puſ
teneantur primitus clamare et uoca
[illegible] mercantia et consules mercatoru
secundario auditores eaby tertio ca
merariu calzolarior ultio mo oms
alios camerarios omium aliaru artiu

non noiando eoſdem et ſic fiat quoties
oportunum fuit. Et ſi predicti non ſeruaue
rint dictum modum et ordinem ſoluat
quilibet pena nomine pro qualibet vice ce
tum ſ. den. et quilibet inde ſit accuſator
et habeat medietatem banni ¶ Et ad
hoc ut camerarii accedant ad presentia
dominorum priorum artium quando vocabuntur.
Statuerunt quod omnes et ſinguli camerarii
artium ciuitatis piſ. preſentes et futuri
teneatur et debeat poſtquam bapnum fi
erit et vocati venire ad presentiam dominorum
priorum ante quam campana cum qua et
ad cuius ſonum dicti camerarii vocabuntur
deſinat pulſari quando in fine pulſa
bitur ad diſtenſum ſub pena quin
que ſoldorum den. pro quolibet dictorum cam
merariorum et qualibet vice qua vocati
non venerit ut ſupius eſt expreſſum
eis et cuilibet eorum auferenda de facto
per capitaneum cuſtodie palatii priorum
vel eius notarium quem domini priores ad elige
dum et preſtandum poſuerint in qua exac
tione ſi negligens fuerit in quinque libr.
den. debeat pro vice qualibet condempnari.
Que pena ſoluatur et ſolui debeat per
quemcumque camerarium dictas penas
camerario illi bono viro vel capſori
que domini priores deputaverint ad pre
dicta exigenda et ſoluenda per eum ſub
modum et ordinem infraſcriptum ¶ Ad
hoc ut dicti camerarii quando vocabuntur
promptiores reddantur providerunt
quod dictus bonus homo vel capſor de pecu
nia ad eius manus perveniendam tam
penis per dictos camerarios commictu
dis et ſoluendis quod extra de pecunia
ſibi ſoluenda per a maſſarios communis piſ.
mandato dominorum priorum artium et cam
merariorum dicta camiſete teneatur et debe
at dare et ſoluere omnibus et ſingulis ca

merariis artium qui durante ſono cam
pane predicte venerint ad preſentia dicto
rum priorum et reperti fuerint quando
legentur in palatio eorum habitationis
et ſteterint uſque ad finalem reforma
tionem eorum que inter dictos cameraru
nos proponerentur videlicet unicuique
eorum duos ſ. den. cum dimidio pro qua
libet vice qua venerint et ſteterint ut
ſupius eſt expreſſum Et qui non venerit
ante quam campana pulſari deſinat
per diſtenſum etiam ſi excuſationem habet
nullum premium habere debeat Et quod notarius
qui legerit debeat ſcribere unum ante
pulſationem campane venerit vel non
Et ſi non ſcripſerit vel non exegerit dictam
penam a non venientibus ut dictum eſt ipſe
notarius puniatur pro vice qualibet et
quolibet camerario in decem libr. den.
Et quod dictus capitaneus vel eius notarius
pro habenda certitudine camerariorum ve
nientium et ſtantium ut ſupius dicitur te
neatur et debeat ſtatim dicta campana
deſinente pulſari quando pulſabitur
ad diſtenſum in ſcriptis redigere no
mina omnium camerariorum qui durante
ſono campane predicte venerint et veniſ
ſe reperientur in palatium dictorum dominorum
priorum et in ſcriptis dare dicto bono
homini vel capſori predicto ¶ Alii
non camerarii qui non venerint durante
ſono campane predicte nullam excuſa
tione allegare poſſint ¶ Et dicti
capitaneus et notarius nullam eorum
excuſationem poſſint admictere niſi in
firmitatis vel abſentie de quibus cre
datur et ſtari debeat iuramento talis
camerarii infirmi vel abſentis Et
intelligatur abſens quicumque camera
rius erit extra muros ciuitatis piſ. per
unum miliare et ut comodius dicti cam

quado uocati fuerint venire ad consilium
valeat prouidere quod de cetero ad consiliu
camerariorum congregandum pulsetur et
pulsari debeat campana grossa vel que fu
erit ad hoc ordinata uel deputata mon
pulsatore debeat centum mercti p qualibet
vice qua camerarij uocabuntur pulsari
Et finitis dictis centum mactis pulsari de
beat ad distesum saltim per vna oraz
et ut satisfactio dictorum camerariorum venie
tiu ad consiliu fieri possit prouiderunt et sta
tuerunt quod massarij cois pus presentes et
qui p tempore erunt vel alter eorum dent et sol
uat et dare et soluere teneatur et debeat
auctoritate presentis legis de bono homini
uel capsiorum pro satisfactione predicta sum
preceptorum dictorum priorum et camerariorum
illam quatitatem pecunie qua dicti dni
priores et camerarij in adduxerit et vide
rint opportuna dum modo predictam p
pecuniam dictus capsior vel bonus homo
aliter vel in alios usus soluere vel co
uertere no possint Et si aliter soluerit
vel expenderit vel conuerterit intelligatur
de suo soluisse et expendisse et conuerti
sse Et nichilominus incidat in penam
centum librarum denariorum et de hoc expresse debeat
sindicari.

LXXXVIIII.

Qualiter camerarij et rectores ac
artifices artium congregetur Et de
pena offitialium negligentium serua
re contenta in presenti capitulo. Rubrica.

AD hoc ut habeantur et haberi po
ssint camerarij et rectores ac ar
tifices artium et adunantia et adunia
tie dictorum camerariorum rectorum et arti
ficum artium debito tempore et no expediat
homines capi per plateas et vicos pro ipsis
adunantijs faciendis Ordinamus quod
quando fieri debebit adunatia camera
riorum et artificum et rectorum artium

debeat venire ad ipam adunantia ante
quam campana desinat pulsari pro ipsa a
dunatia facienda pena camerario qui t
no venerit decem solidorum denariorum p qualibet vi
ce et qualibet adunatia et artifici ac rec
tori quinque solidorum denariorum p quolibet contrafa
ciente et qualibet vice seu qualibet adu
nantia ¶ Et quod unus ex iudicibus
vel militibus dni capitanei ipsi statim desi
nente capana pulsari p ipsa adunatia
que pulsari debeat p capanarios more
consueto presentari adminus semel tempore
cuiuslibet poratus silicet in prima aduna
tia qua de inceps fecerit vel faceret qui
libet poratus legi faciat camerarios et
rectores artium et illos quos no reperierit
in dicta adunatia vel illos qui interfue
rint scribi in dicta adunatia ita quod sciat
presentes et absentes. Et ab illis qui no
fuerint et no reperierit esse in ipsa adunan
tia Nisi iuxta excusationem fecerint
silicet infirmitatis vel absentie tempore
bapnimenti et factionis adunatie facien
da infra secundam diem silicet die fa
cte adunantie vel sequenti proprie de qua
excusatione stetur sacramento se excusatis
vel alterius p eo iuratis auferat de facto
p com pus sine aliquo processu vel
condepnatione facienda et solum faciat pe
nes massarium cois pus dicta penas p
quolibet infra octo dies a die celebra
te adunatie exclusiue computandos. t
¶ Et quod dictus dns capitaneus ipsi et eius
collateralis singuli milites et socij pre
dictam recercham adunatie et dicte pene
exactionem faciat et facere teneantur
tempore et termino predictis pena ducen
tarum librarum denariorum. ipsi capitaneo si in predictis
negligens fuerit vel ea fieri obseruari
et exequi no fecerit cu effectu Quam
penam conseruatores mercatores cois pus

de salario ipsius capit(anei) sine aliqua con
dempnatione vel processu faciendo vel facto
de ipso capit(aneo) per suos sindicos et sindi
catores vel alios vel aliter ymo non
obstante quod absolutus esset per sindicatore(m)
defacto retineant et retinere debeat pro com(mun)i
p(ro)p(ter)ea. Et in ipsa pena eximie put ex
tunc quilibet capitaneus qui predicta ne
glexerit vel ea non servaverit executioni fi
erint cum effectu condempnetur ab hac lege et or
dinamento intelligatur nisi ipse dominus ca
pitaneus eisdem conservatoribus monere fide
fecerit per scripturam publicam notarii quod
dictam retentionem et pene exactionem fe
cerit cum effectu tempore et modo predictis pre
dictis conservatoribus ducentarum librarum.
Denariorum in qua pena per maiorem sindicum
ex offitio sindicatus et ad petitionem cuiuslibet
debeat condempnari si dictas ducentas libr(as)
den(ariorum) de salario capitanei contrafacientis
non retinuerit ut dictum est et quod domini prio
res artium futuri predicta fieri et observari
a dicto capitaneo permictant et faciant et ni
chil facere dicere vel rogare incontrarium
predictorum possint sub pena ducentarum libr(arum)
den(ariorum) pro quolibet priore in qua pena per eorum
sindicum ex offitio sindicatus et ad petitionem cui
cumque debeat condempnari. ¶ Et ut pre
dicta comode fieri possint quod maior sin
dicus et iudex iustitie teneatur et debeat
mictere ad ipsam adunantiam et locum
ipsius adunantie et ad dominum Capitaneum
et eius offitiales et ad eorum et alterius
petitionem et voluntatem librum camera
riorum et rectorum artium et de ipso libro
eis copiam facere prout voluerint et quan
do et quoties et ubi voluerint pena ducen
tarum libr(arum) den(ariorum) ipsi maiori sindico et
iudici si predicta neglexerit vel contempse
rit observare in qua pena per suos sin
dicos ex offitio sindicatus et ad petitionem

cuiuscumque debeat condempnari et quod dominus
capitaneus et domini priores artium de ob
servando predicta ex processu inveniant et invenire
teneantur ¶ Item quod domini Potestas
et capitaneus eorum iudices et offitiales et al
ter eorum quibus vel cui aliquid commictitur
vel commissum est per supra vel infrascri
pta ea ut ipsis commissa sunt observent
et exequantur et observare et exequi tene
antur et debeat cum effectu et inquirat et
inquirere debeat contra omnes et singulos de
linquentes vel contrafacientes vel inobe
dientes et esse possit quilibet accusator denun
tiator et promotor et eos possint mictere
et retinere in palatio et alibi ubicumque vo
luerint et penas et bapna auferre pro
com(mun)i et exigere summarie et defacto sine
aliquo processu vel condempnatione. Et quod de in
bys et in hoc dictia et de contrafactis
etiam stetur dicto et assertioni offitialium
vel familiarium potestatis vel capit(anei) vel unius
eorum que per plena probatione habeatur pena ip
sis potestati et capit(aneo) et offitialibus ducentarum
libr(arum) den(ariorum) pro quolibet eorum si negligen
tes fuerint in predictis vel ea non servaverint
et executioni fuerint cum effectu in qua pena per
eorum sindicos et sindicatores ex offitio si
dicatorum ad petitionem cuiuscumque debeat con
dempnari salvis aliis penis que ipsis sunt
in aliis ordinamentis et capitulis declarate
¶ Et quod pro predictorum observatione et execu
tione predicti potestas et capitaneus et eorum
et cuiuslibet eorum offitiales et familiares
possint et eis liceat ac teneantur et debe
ant omnes et singulos delinquentes aut
facientes contra predicta seu inobedientes
circa ipsorum continentiam et observantiam
personaliter et realiter capere detinere in
palatio et ubicumque voluerint incapparre
carcerare predare pignorare gravare
molestare et penas et bapna ab eis de

facto exigitur p coi ꝛ alia grauamina
quecūq; inferunt que uoluerit p predictis ꝛ
pro p(redic)torum obseruatione et executione ꝛ de
predictis ꝛ pro predictis uel alijs grauaminib;
que ꝓpter ea fierent nō possint nec debeat
sindicari condepnari uel grauari ul' mo
lestari et eorum sindicatores nulla com̃
cos de predictis cognitionem habeant nō ob
stante statuto et ordinamento quod non
possit inquiri nisi in certis casib; ꝛ sta
tuto ꝛ ordinamento ~~quod nō possit inquiri~~
de sindicatu potestatis et capitanei et eorum
officialium et familiarium et nō obstante
aliquo alio generali uel speciali in contrari
um loquente

Quod camerarij et rectores se ualeant congregare ubi uoluerint. Rubrica.

Consules mercatorum Audito
·Lxxxxv· res cambij camerarius calço
lariorum et alij camerarij artium se
ualeant congregare ubi uoluerint nec pos
sit eis p(ro)hiberi p potestatem ul' capitaneum
ul' paliquem de ipsorum familijs quando
se pro bono statu ciuitatis ꝛ cois pro
se congregabunt et si potestas ul' capitaneus con
tradixerit quod nō se congregarent ad eorum
uoluntatem soluat quilibet eorum pro qua
libet contradictione et p qualibet uice de
cem libras den. Rectores artium
Ciuitatis ꝛ burgorum pro sui cum eorum artib;
et ipsi soli sine artibus possint se con
gregare quando uoluerint cum licentia
tamen priorum artium nō aliter. Ad tractandum
tandum et ordinandum pacem ꝛ tran
quillitatem et bonum statum ciuitatis et co
munitatis pro sui. Et potestas ꝛ capitaneus hec im
pedire nō possint eis ad penam centum libr.
den. de eorum salario quam qui contrafe
cerit soluere teneatur. Possit tamen quilib;
camerarius artium sua congregare quan
do uoluerit p factis sue artis et p statu

pacifico dicte ciuitatis impune dummo
plures artes simul in eodem loco si
ne licentia priorum se congregare nō
possint sine licentia predicta pena cuili
cet camerario et arti contra facienti mille libr.
den. de facto auferenda et de predictis po
testas et capitaneus inquirere tenea
tur cum promotore et sine et quilibet
et possit accusator.

Quod ordinamenta per dominos priores camerarios et rectores artium facta obseruentur. Rubrica.

Quicquid ordinatum est seu or
dinabitur per priores camerari ·Lxxxxvi·
os et artifices seu rectores artium pro
bono statu ciuitatis sit firmum ꝛ ra
tum. Et quod tale consilium dominorum priorum
camerariorum et artificium seu rectorum
artium in quo consilio sint et esse debeant
ad minus triginta camerarij et dicti
rectores artium habeat et hec intelli
gatur plena auctoritate et potestatem
et plenum arbitrium omnia et singula su
per quibuscumq; factis et negotijs cois
ordinandi prouidendi deliberandi sta
tuendi et reformandi et iam prouisa
statuta et ordinata et reformata to
llendi cassandi et reuocandi et alia sin
gula prouidendi ordinandi faciendi ꝛ
executioni mandandi que et quoties
et prout et sicut uoluerint et uiderint
conuenire. Et quicquid prouiderint
ordinauerint statuerint reformauerint
seu fecerint ualeat et teneat et plenam
et plenissimam obtineat roboris firmi
tatem nō obstante capitulo aliquo no
ui statuti nec aliquo alio in contrarium
faciente dummodo aliquid prouideri
nō possit nec reformare contra prouisa
ul' reformata per adunantiam generalem
ul' habentes auctoritatem a predicta adu

nantia gnali ¶ Et potas et capi
taneus teneatur ea obßuare ⁊ coser
vare in lege ⁊ ipis nulla exceptio ob
ici possit per potestatem uel capitan
ul aliquam aliam psonam Et qui co
trafecerit soluat ⁊ soluere teneatur i
com puß quiqentas libras .den. ¶ Qd
quid aut ordinabitur uel fiet ul re
formabi per predcos intelligatur or
dinaci ⁊ fieri ⁊ reformari pro bono t
statu ciuitatis puß Et hec no intel
ligatur si eet otra statuta pß voli
mus uel in aliquo obuiarent seu de
rogaret.

28 Quo ordine artes ⁊ artifices acce
dant tpore processionu cum lu
nariis. Rubrica. ce.

Ad euitandas rixas et contecios
que erant inter artes artifices arti
um quado accedebat cum lumine
in vigilia beatissime virgis marie
de mese agusti et in vigilia beati t
herculani ad pcessioes et ut rumor
ul discordia inter dcos artifices no
sit infuturu Statuim⁹ et ordiamus
q artes ⁊ artifices ipar artiu infra
scripto modo debeat cum lume ad ipas
ecclias accedere ⁊ ordinate ut infe
rius declatur Et etia quado uadut
simul cu lue ad ecclam beati go
stanti et ad ecclam beati dnici de me
se agusti et sic accedere debeat ⁊ no
aliter ullo modo Et quecuq ars t
modum infrascriptu et ordinez frege
rit uel no post arte inferi⁹ ordiatam
accedet puniatur ars ⁊ camerarius i
ipius artis in centu libr. den. Et de
predcis potas et capitane⁹ contra ar
tem ul artes et cotra camerarios i
quirere teneantur et reptos culpabi
les punire ⁊ condepnare in dca pena

Qui si negligentes fuerint. In centum t
libris. den. debeat per eorum sindicato
rem condepnari ¶ Et potas et t
capit ⁊ priores artiu. pena. C. libr de
duob diebz ante quam dce pcessioes
fieri debeat bapnu facere teneantur
in scalis palatii et in medio et pede
platee ⁊ etia in dieb vigiliaru seu
processionu dcar ⁊ noiare singlas ar
tes ⁊ qualibet per se vz talis sit pri
ma ⁊ talis sa et talis tertia et quar
ta ut inferius cotinetur Et de hec i
expsse sindicentur et teneatur redde
rationem ¶ Ordo quaru artiu in
ferius est expressus vz quod in pro
cessionibz et luminariis supradcis post
processione religiosor et fratru et cle
coru accedant dns rector scolariu
et vniuersitatis et doctores studii puß
cu vniuersitate scolariu dci studii et
postmodum dni potas et capitan
et dni priores artiu et postmodum
prima ars accedens sit ars mercha
tie et eius artifices. Sa ars sit ars t
cabii et eius artifices. Tertia ars sit
ars calzolarie et eius artifices. Qua
ta ars sit ars sutor et eius artifices
Quinta ars lane et ei⁹ artifices Sexta
ars magistror lignaminis et lapidum
Septia ars macellatoru et eius arti
fices Octaua ars fabroru et omis ar
tifices. Nona ars albergatoru et tabr
nariorum et paniccharolor et eius arti
fices Decia ars pannor ueteru ⁊ ars
ferrariorum et ars schutellarioru et i
coru artifices Undecima ars pizicha
rellor Duodecia ars piscatu. xiii.
peciaiatu. xiiii. ars barberior et i
xv. tegulariorum xvi. bombaceroru
xvii. ars spetiarie ¶ Et postmo
dum subsequetur alie artes ordiate

procedant sicut ipse alie artes et eo ordine quo scriptum fuit supra in lxxxv capitulo quod incipit nulla ars aliquo capitulo uel reformatione modo aliquo non obstante

¶ Hoc tamen addito quod in qualibet luminaria et processione ad minus quatuor ex prioribus artium remanere debeat in palatio eorum residentie et mictere faculas per eorum familiares pena ipsis dominis prioribus predicta non obseruantibus et dictis artibus et camerariis ipsorum artium contrafacientibus in non seruando predicta omnia et singula pro vice qualibet centum librarum denariorum. quam penam ipso facto incurrant et ab eis de facto exigatur per dominos potestatem et capitaneum uel alterum eorum ex offitio ipsorum uel ad petitionem cuiuscumque petentis Et de predictis expresse debeat sindicari. Et quod qualibet ars et camerarius cuiuslibet artis cum illis artificibus eorum artis quos commode habere poterunt teneantur et debeant accedere ad luminarias que fiunt in festo sancti constantii et in festo sancti herculani et in festo assumptionis beate uirginis de mense augusti et tempore indulgentie loci fratrum predicatorum que est facta et tertia diebus de mense augusti pena arti et camerario cuilibet contrafacienti centum libr. den. eisdem de facto auferenda per maiorem sindicum comunis perusii

¶ Item dicimus statuentes quod in vigilia beati herculani artifices non debeant laborare nec operari arte eorum nec ipso die festi et duobus diebus sequentibus ipsum festum et quicumque contrafecerit soluat pro vice qualibet qua fuerit operatus aliquid viginti quinque libr. den. Et de predictis quilibet possit esse accusator et habeat medietatem banni Et inde bonum de predictis potestas et capitaneus et eorum Judices inquirere teneantur

¶ Volumus etiam ac etiam ordinamus quod omnes artifices qui debent accedere cum eorum artibus cum luminariis ad ecclesiam beati herculani accedant in vigilia dicte festiuitatis. Et societates in accedant et accedere debeant cum dictis luminariis in die festiuitatis ipsius de sero Et ad remouendum scandala contemptus et rixas que inter societates et compagnias tempore quo itur ad luminare consueuerunt quia plurimum suscitarunt. prouidet quod in festo beati herculani dicte compangnie et societates debeant ad dictum luminare accedere hoc modo videlicet quod priores artium faciant quinque breuia et ponant in uno capello et in quolibet dictorum breuium ponatur nomen unius porte et dicta breuia de dicto capello successiue trahantur et illa porta que in primo breui reperietur scripta illa primo uadat ad dictum luminare et secunda secundo et sic de singulis successiue Et domini priores predicta bapnum faciant in publicis locis platee et si aliqua compangnia uel societas contrafecerit conseruatores seu baiuli ipsarum societatum et ipse societates incurrant penam quingentarum librarum den. que pene eisdem societatibus et conseruatoribus siue baiulis de facto auferantur per capitaneum populi Et quod dicti baiuli siue conseruatores dictarum societatum uel alii offitiales societatum quibuscumque nominibus nuncupentur per quinque dies ante uigiliam beati herculani debeant satisdare apud dominum capitaneum populi perusii de obseruando omnia et singula in presenti capitulo uel aliquo alio de hac materia loquente contenta sub dicta pena Ita quod dicte societates in uigilia dicte festiuitatis cum artibus nullo modo accedant pena baiulitoribus et societati contrafacienti quingentarum libr. den. et predicta supprimantur Et de predictis per potestatem et capitaneum

inquiratur ex offitio Et quicumque erit
in duabus seu de duabus societatibus
possit esse de una qua volet dummodo
in una qua elegerit de sua porta debe
at remanere et pro alia possit nullate
nus agravari.

De ymagine beati herculanj rele vata fienda et portanda cum luminarijs Rubrica.

77 Fiat una ymago gloriosi marti
ris sancti herculani perusine civitatis
antistitis honoranda relevata bene ho
norabilis et pulcra que in die vigilie
. Lxxxxviij. festivitatis eiusdem martiris que festi
vitas annuatim prima die mensis mar
tij celebretur deferatur ante luminaria
artium et artificum civitatis eiusdem scilicet
immediate post processionem clericorum et re
ligiosorum associata a capitaneo partis gu
elfe civitatis eiusdem vel in quodam curru
ducatur honorifice coperto ducendo per equ
os panno rubeo cum albis griffonibus
contexto vel alio modo pulcro secundum quod melius
fieri poterit Et quod die sequenti dicti festi
sancti herculanj curratur ad unum palium
ut moris est cum in festo eius solito quod
palium mittit terra sarciani(?) et fulciatur de valore
expensis communis perusii quod varium emeatur et emi
debeat per massarios communis perusii dum
modo non transcedat valor triginta flor
ini Et ad predicta fieri faciendum eli
gatur unus bonus et ydoneus vir ac
tus ad fieri faciendum predictam yma
ginem per dominos priores artium dicte civi
tatis qui erunt de mensibus iulij et augu
sti ita quod in proximo festo sequenti debeat
esse perfecta Et massarij communis perusii sine
alia apodixa vel mandato et sine solu
tione alicuius gabelle dare et solvere te
neatur illam quantitatem pecunie qua
idem bonus homo declaraverit esse suffi
cientem pro ymagine supradicta et qua
cumque pecunia dicti communis usque in quantita
tem Centumquinquaginta flor auri
pena dictis massarijs centum libr. den.
Et dicta ymago reponatur et conser
vetur ad voluntatem dominorum priorum
artium dicte superioris civitatis

De electione et offitio et auctorita te consiliariorum consilij populi. Rubrica.

Ad evitandam et removendam
amplicata(?) et ineptam formam 100 Lxxxxviiij.
et numerum multorum ac diversorum consilio
rum que consueverunt eligi in civitate
perusii ex quibus quodammodo confusio na
scebatur presenti capitulo duximus statuen
dum Quod deinceps in civitate perusii
fiant et eligantur forte brevium consi
liarij duorum consiliorum tantum quorum unum
sit consilium populi. cuius consiliarij populi
sint et esse debeant. CC. scilicet .xl. per quali
bet porta. Et aliud consilium sit et vo
cetur maius et generale consilium Et con
siliarij dicti consilij sint et esse debeant
.L. pro qualibet porta Consilium
autem et consiliarij populi eligantur hoc
modo et forma videlicet quod dominus capitaneus
et priores artium faciat de mense Junij et
de mense decembris congregari in palatio po
puli consilium et consiliarios populi et illos
qui possunt intrare dicto consilio scilicet ca
merarios et rectores artium et qui fuissent
priores in sex mensibus a die celebrationis
consilij computandos qui omnes esse intelli
gatur et debeant de consilio populi et tot
fiat et dentur brevia quot erunt consilia
rij in dicto consilio et pro qualibet porta sint
.xl. brevia nigra sive signata aliquo
signo quod placuerit cancellario communis perusii
qui predicta scribet et quilibet illorum ad
que forte brevium obvenit aliquod ex dictis
brevibus sic signatis eligat unum consilia

nium que uolet de consilio populi et il
lud consiliu populi quod eligetur de mense Iu
nij incipiat offitium in kalendas Iulij et
illud quod eligetur de mense decembris inci
piat offitiu in kal. Januarij et duret
per sex mensis tantu et non ultra et sic de
sex mensibus in sex mensis consiliu populi in
posteru eligatur ¶ Milites autem
et eorum filij et filij domicellorum et iudi
ces et notarij non possint esse de consilio populi
et siquis eos vel alterum eorum elegerit
de dicto consilio in .x. soldos den. debeat con
depnari et electio non valeat.

De electione et offitio maioris et generalis consilij et de congregatione ipsius. Rubrica.

Maius autem et generale consilium
eligatur et fiat hoc modo videlicet
Quod dominj potestas et capitaneus et
priores artium de mensibus aprelis et octu
bris faciat congregari in palatio comunis
maius et generale consilium cuj interesse
possint et de ipso consilio sint et esse
intelligantur consiliarij dicti maioris et
generalis consilij Et consiliarij populi camer
rarij et rectores artium priores arti
rectores iudicum et notariorum Et illi qui
fuissent priores artium in sex mensibus ante
die celebrationis dicti consilij computan
dos et in ipso consilio fiant et dentur
tot brevia quot erant consiliarij in
dicto consilio inter que brevia sint et esse
debeat pro qualibet porta centu brevia
nigra seu signata signo quod placuerit
cancellario qui predicta scribet Et quili
bet illorum ad quem sorte brevium obvenerit
aliquod ex dictis brevibus sic signatis eligat
unum consiliarium quem volet ¶ Nul
lus tamen qui semel subiverit in consilio
pro brevibus capiendis et habuerit aliquod
breve album vel nigru audeat se ite

ponere ad sedendum in dicto consilio vel
iterum ire vel se presentare pro breve
capiendo nec breve recipere nec elec
tionem facere pena .x. libr. den. pro quo
libet et qualibet vice qua contrafecerit
et ipsum breve vel electio qua fecerit
vel fecerint non valeat nec teneat ullo i
modo salvo quod si in aliquo consilio qua
do dicta brevia dabuntur non essent
tot consiliarij quot erunt consiliarij eli
gendi quod tunc elector eligat unum et plu
res prout sibi sors evenerit eligendos
et ut moris est. ¶ Consiliarij autem
inuitantur pro brevibus capiendis per
notarios vel familiares potestatis vel
capitanei seu tubatores comunis Et illud
consiliu quod eligetur de mense aprelis inci
piat offitiu in kalendis Maij Et illud
consiliu quod eligetur de mense octubris
incipiat offitiu de mense novembris
et duret per sex mensis tantu et non ultra
et sic de sex mensis in sex mensis maius et
generale consiliu in posteru eligatur Et
nullus minor quindecim annis possit
vel debeat ex nunc in antea esse nec eligi
de aliquo consilio nec camerarius nec rec
tor alicuius artis nec ad aliquod consiliu
vel adunantiam ire vel interesse vel
venire vel dare in aliqua electione nec
eligere alium nec ipse eligi ad aliquod
offitiu de predictis vel consilium pena
viginti quinque librarum den. pro quolibet contra
faciente et qualibet vice tam eligenti quam
electo in contrarium silicet electo si accepta
verit et electio qua ipse minor fecerit vel
de eo fierent non valeat nec teneat ullo mo
do falsius eligatur loco sui. Et quod iudex vel
miles potestatis vel capitanei qui interint
consilijs non recipiat nec admittat aliquem
minorem quindecim annis ad aliquod con
silium vel adunantia nec ad aliquid bre

ue nec ad aliqua electam faciend. Et
de ccatte stetur discretioi iudicis ul multi
tis osiderato corporeo aspectu cuilibet z
per offitialem potestatis z capitanei t
qui psent osilijs quado breuia darentur
tur talis minor expellatur de osilio z
si breue aliquod ei obueit statim resti
tuat incappellum et si negliges fuerit
dcus offitialis inpredcis in centu libris
den debeat condepnari ¶ Omnium consi
liarior tam ppli qua cois medietas
eligatur et eligi debeat de ciuitate uetri
et alia medietas de burgis ciuitatis. sal
uo q i porta sce subxan in qua eligi
debeat pro tribz ptibz in ciuitate z quarta
ta pars in burgo z si ille qui hunt bre
ue eligendi in burgo eligerit de ciuitate t
odepnetur talis eligens in dec libris
den et electio no ualeat nec teat ¶ Nu
llus aut eligatur ad aliquod ul in t
aliquo offitio cois uel pcoi pus nisi t
in illa porta in qua habet libra tpre
electois no obstante q habitaret in alia
porta pena dec libr den. eligenti inco
trarium et totidem electo si tale offi
tium exercetur Et si aliquis uellet re
duce libra suam in illa porta. in qua
habitauit possit illud facere sine pena
et ibi offitia recipere et hre ¶ Nul
lus autem qui habuit ordinem sacrum
ul deciass Iurisdictionem cois pus po
sit eligi de cosilio ppli ul cois nec ad
offitium camerariatus uel rectorie nec t
possit hre aliquod offitium inciuitate
comitatu uel districtu pus pena centum
libr den in contrarium elligenti et totidem
electo si offitium acceptaret et electio no
ualeat nec teat ¶ Ordinamus etiam
q nullus poss esse ul eligi de cosilio
populi ul cois qui no hat libra salti
uigintiquinqz libris in coi pus et alii

electio no ualeat et tam elector quam
electus si offitium exercuerit in libris cen
tum debeat condepnari ¶ Priores
autem artuum possint. Item ad cosilia
omnia z ad breuia capienda a tpre de
positi offitij pioratus ad sex mns inme
diate sequentes. Saluo quia ad cosilium
camerariorum artium cum cosilio no de
beant interee nec etiam priores ipsi
artuum ipis existentibz in offitio pos
sint uel debeat quado dantur breuia
in cosilijs interee pena uiginti quinque
librarum pquolibet eorundem. Si qs
autem electus fuerit contra predictam for
mam et modum de aliquo cosilio
ppli ul cois electio no ualeat nec teat
no obstante aliqua reformatoe gna
ul spali per quecumqz uerba in con
trarium loqueretur Et si electus con
tra dictam formam uet ad cosilia pun
iatur et condempnetur in dictis penis z
eius electio sit ipo iure nulla non
obstante q electus eet in possessione
eundi ad cosilia z no obstante aliquo
alio q dici ualeat in cotrarium ¶ Pre
terea uolumus et ordinamus q po
testas et capitaneus teneantur et de
beant ad pena centum libr pquolibz
inquirere et inquisitione facere de
omnibz et singlis in hoc caplo contentis
et contrafacientes punire et condepna
re in dictis penis. Et priores artuum p
dicta omnia p dictos potestatem et cap
itaneum et eorum offitiales obseruari z
adimpleri faciant sub pena uigintiqui
que libr den. pro quolibet eorundem
¶ Quado autem dabuntur breuia in
aliquo cosilio ppli ul cois intersit et
ee debeat duo ex fratribz minoribus ul
heremitanis qui eorum manibz extra
hant breuia de cappellis ul aliter ext

batur dcta breuia p pueros paruos i
ut moris est ¶ Volumus insuper
ac etiam ordinamus q notarij pote
statis debeant penes se consiliarios ma
iores et gnalis consilij et dare et exhibe
re debeat cuilibet consiliario appodixam
auctenticam in cartis pecudis electo de i
dicto consilio cum nomine ipsius et prenomine
qualiter est de consilio. Et notarij dnij ca
pitanei consiliarijs electis de consilio ipsi
et notarii Judicis iustitie consulibus merc
catorum auditoribus cabij camerario i
calcolariorum et alijs camerarijs et recto
ribus artium prioribus sindico et rectoribus
iudicum et notariorum teneantur et debe
ant similes appodixas facere et dare i
quas appodixas dcti notarij infra tertiam
diem post electionem dictorum consiliariorum
reddere et exhibere debeant cuilibet elec
to ut dictum est ad penam centum libr. den
p quolibet dictorum notariorum qui in pre
dictis fuerint negligentes in qua pena te
pore eorum sindicatus debeant condepna
ri. Et si in pena condepnetur potas ca
pitaneus et Judex iustitie si dictas appodixas
infra dictum terminum non fecerit fieri cum
effectu ¶ Et quicumque accesserit ad consi
lium et non erit de consilio dicte librias. de
pene nomine soluere teneatur. Saluo quia
de bapniuntur seu dicuntur publice per
precone de mandato potatis et capitan
quod volentes uenire ad consilium aliquis
accedens nullatenus teneatur. Et de predi
ctis potas et capitaneus et eorum et cuilibet eorum
offitiales inquisitionem inquirere te
teneatur et contrafacere uel contrafacientes
punire in pena prefata non obstante aliquo
capitulo precedente uel sequente. Et nichilo
minus de predictis quilibet esse possit ac
cusator et habeat medietatem dicti bapni
¶ Et siquis cum aliquod breue conti

gerit eligendo offitialem statim appodixa
qui est de consilio non obstendere offitiali i
potatis et capitaneus qui preerit consilio subito
ipsum breue in cappellum remictat et ta
lem expellat qui apodixa non obstende
rit ut dictum est pena centum libr. den. de
offitiali si negligens fuerit in predictis et quia
de fiunt consilia breuium seu in quibus bre
uia dari debent nullus qui non sit uel
non esset de consilio audeat uel presumat i
uenire seu ire uel stare ad dicta uel in dictis
consilijs nec durante consilio intrare uel stare
inter portam scalarum palatij potatis nec
intus dictum palatium pena uiginti quinque
libr den p quolibet et qualibet uice qua
contrafecerit ¶ Item quod in consilijs
in quibus fuerit uel dantur breuia nullus
audeat uel presumat surgere uel se ele
uare et ire pro breue capiendo nisi no
minatus fuerit per illum qui consiliarios i
uocabit ut surgat pro breuibus capiendis
uel sumendis sub pena uigintiquinque i
libr den pro quolibet et qualibet uice
qua contrafecerit. Et si secus fuerit breue
bre non debeat ullo modo ¶ Et nullus
ante quam uocatus fuerit audeat surgere
et ire de loco ad locum in consilio uel aude
at dicere alicui electorum fac seu elige me
uel dicere q eligat eum uel alium sub i
pena uiginti s. den pro quolibet eorum
et qualibet uice que pena sibi de facto
auferatur etiam ante quam de ipso consilio re
cedit uel de palatio p Judice uel milite
uel alium offitialem qui tunc preherit i
dicto consilio. Et si ille qui sic dixit uel ro
gauit fuerit postea in eodem consilio electus
ad aliquod offitium eius electio non uale
at set alius eligatur loco sui Et etiam
postea in eodem consilio breue bre non de
beat ullo modo ¶ Item q si aliquis i
aliquam fraudem uel falsitatem commiserit

in aliquo consilio deferendo vel obstendendo appodixam consilii falsam vel non ve
ram colligendo de ea vel factam apporta
do vel scribendo vel producendo vel utendo
aliquo vel aliquod breve falsum vel frau
dulentum seu dolosum vel ipsis appodixis
consilii seu brevibus vel aliter in ipsis con
siliis vel aliqua electione vel predictorum
occasione quacumque modo dolum vel fraudem
vel falsitatem commiserit in centum libris den.
pro qualibet et qualibet vice debeat con
dempnari et de consilio perpetuo privetur et
ex nunc pro privato habeatur. ¶ Et quod appo
dixe consiliariorum et camerariorum et rec
torum artium de inceps habeantur et fiant
autentice cum signo publicationis solis
notariis scribentis appodixas et alias ap
podixe non valeat. ¶ Et quod notarii
domini potestatis appodixas consilii maioris
et notarii capitanei appodixas consilii populi
et notarius ancianorum sindici et iudicis
iustitie appodixas camerariorum et recto
rum artium. Et cancellarius communis publice
appodixas rectorum artium publicas ut dictum est
scribere faciat et reddat cuilibet ad
petitionem cuiuscumque ut dictum est pena du
centarum librarum den. pro quolibet ipsorum domi
norum potestatis et capitanei maioris sindici
et iudicis iustitie et eorum notariis predictorum
in qua pena per eorum sindicatorem ad petitio
nem cuiuscumque debeat condempnari si negli
gentes fuerint in predictis. ¶ Item quod quia
dum fiunt vel fierent consilia brevium electionis
notariorum palatiorum et aliorum notariorum pro
aliis causis pro quibus consilia celebrantur
ad brevia nullus notarius vel rector
vel consiliarius vel alius qui esset de aliquo
dictorum consiliorum possit vel presumat sta
re in palatio et consilio versus portam
palatii potestatis iuxta primum archum
palatii predicti proximiorem bancho in quo

sedent iudices potestatis et capitanei pro bre
vibus dandis pena vigintiquinque libr. den.
pro quolibet notario et qualibet vice qua con
trafecerint. Et si scriba faciens electus fu
erit ad aliquod offitium in ipso consilio non
valeat nec teneat ullo modo electio set eli
gatur alius loco sui et breve in ipso consi
lio brevium non debeat ullo modo. Item ad hoc ut
brevia et electio nec non perdantur et ut non
expediat consilia pro eorundem offitialium
electione sepius fatigari quod durante consilio bre
vium vel antequam cancellarius dicti co
munis vel notarius scribens electores recedat
de consilio vel de palatio quilibet qui habuit
breve eligendo possit et ei liceat electores
cambiare et mutare prout voluerit et placebit
eidem. ¶ Et quod dictus cancellarius et quicumque
alius scribens electores predictas possit et debe
at modo et tempore predicto dictas mutationes
scribere si et prout ille de eligentis et electi
petierit voluntate. ¶ Electores autem con
siliariorum si semel elegerint et ipse eligens
voluerit talem electum mutare et loco ipsius
alium substituere vel eligere possit loco illius
semel electi vel electorum prout voluerint non
obstante absentia vel contradictione elec
ti si dictus semel electus erit ab alio e
lectus in dicto consilio remanente tamen ipso
electo pluries in una electione. ¶ Et vicia
non consilium vel palatium autem postquam cancella
rius vel scribens electores de palatio discesse
rint celebrato consilio predicte mutationes
vel alie de predictis pro eodem consilio fieri
non possit nec debeat ullo modo. ¶ Item
quando fiunt brevia vel fieri deberent in ali
quo consilio nulla porta et nullus porte con
siliarii audeat vel presumat intrare
portam schalarum palatii potestatis nec ipsius
palatium nec se parare ad sedendum in pala
tio antequam vocatur per preconem pena
decem libr. den. pro quolibet et qualibet vice

qua contrafecerit ¶ Item quod durante
consilio breuium qualibet de consilio stati
bato breue nigro uel albo statim facta
electione si breue nigrum habuit recedere et
exire debeat de consilio et de palatio et
extra portam scalarum palatii po
testatis ¶ Et nullus de porta qui
tunc staret uel ueniret uel que iam missus
ad breuia habito breue ut dictum est al
bo uel nigro durante consilio audeat in
uel presumat remanere uel stare inter
primam portam scalarum palatii po
testatis uel inter portam dicti palatii sta
re recte uel aliter nisi eundo uocatus pro
breuibus capiendis pena decem soldorum de
pro quolibet contrafaciente qualibet uice
qua penam offitiales comunis pisani potestatis et
capitanei qui interecunt consiliis exigant pro
comuni de facto ipso instanti exscribantur
eorum nomina per notarium ipsorum offitiali
um qui interesse debeat consiliis supra
dictis ¶ Item quod habentes breuia elige
ndi consiliarios in ciuitate de ciuitate
eligant et habentes breuia eligendi in bur
go de burgo eligant et non aliter pena
decem librarum denariorum pro quolibet contra
faciente et qualibet uice et electio non ua
leat nec teneat et alius eligatur loco i
psius ¶ Item quod consiliis breuium seu in
quibus breuia mitterentur alicuius potesta
tie uel capitanatie uel notariorum seu
renouationis consiliorum quando fiunt uel
fieri deberent omnes precones comunis pisani
interesse debeat dictis consiliis a principio
usque ad finem pena uiginti soldorum denariorum
pro quolibet et qualibet uice qua contra
fecerint nisi essent absentes tempore bap
nimenti et pulsationis campane pro consi
lio celebrando a ciuitate pisana cum licen
tia dominorum priorum artium uel infirmi. i
¶ Et quod iudex et miles domini

capitanei populi qui interierit uel interesset dictis
consiliis antequam discedat de consilio ex
quirat et inuestiget utrum aliquis ex pre
conibus non interierint consilio et a quoli
bet absente dictam penam tollat et exi
gat de facto pro comuni ipsa die uel proximo
sequente pena centum librarum denariorum pro quo
libet ipsorum tam capitaneo quam iudicis
et militis et qualibet uice in qua i
pena per eorum sindicatorem ad petitio
nem cuiuscumque ex offitio sindicatoris
debeat condempnari ¶ Et si quando offi
tium capitanei uacaret quod eo uacationis
tempore potestatis et eius iudex uel miles co
tenta in hoc capitulo obseruari facere
et exequi teneatur cum effectu sub ea
dicta pena aliquo non obstante ¶ Item
quod in consiliis breuium seu in quibus i
breuia fiunt uel fieri deberent semper
interesse debeat unus iudex uel miles
potestatis et alter capitanei Et maxime
in consiliis de quibus in capitulo supra
proxime scripto specialis fit mentio ¶ Dicti
iudices et milites et quilibet eorum
teneat et habeant secum unum notarium
et decem uel adminus octo familiares
pro quolibet tam potestatis quam capitanei
¶ Item statuimus quod quandocumque fieret con
silium populi aut consilium camerariorum
et rectorum artium seu ad aliquod ex
dictis consiliis pulsaretur quod statim
pulsatione dicti consilii completa dominus
capitaneus populi uel eius uicarius faciat i
legi et recercari illud ex dictis consiliis
pro quo pulsatum fuit et omnes illos de
dicto consilio populi quod est .xl. pro qua
libet porta aut de consilio camerario
rum et rectorum pro quo pulsatum
fuit quos non reperient etc. Item dominus
capitaneus firmare et de facto condep
nare et condepnare debeat in quemcumque

soldis den. pro quolibet ipsorum consiliario
rum qui non interesset consilio supradicto
nisi aliquis eorum legittimam excusatio
nem habet et quod ipse dominus capitaneus
teneatur et debeat executionem dictarum
condempnationum facere cum effectu infra
quindecim diem postquam ipse condempnatio
nes fuerint promulgate. Et si ipse dominus
capitaneus in inquisitione dictorum con
siliariorum in exactione dictarum condemp
nationum negligens fuerit condempnetur
et condempnari debeat per suos sindicato
res tempore sui sindicatus in centum libr.
den. pro qualibet vice et de ipsa negli
gentia possit a quolibet accusari et con
tra eum per eius sindicatorem inquiri.

Item statuimus et ordinamus quod do
minus potestas Civitatis pisane vel
eius vicarius saltem semel pro quoli
bet mense et pluries si pluries placuerit
faciat legi et recitari maius et gener
ale consilium quod est de centum pro qua
libet porta et omnes illos et singulos quos
de dicto consilio non reperit ipsi consilio in
teresse condempnet ipse potestas similiter
et de facto in quinque sold. den. pro quo
libet nisi iustam excusationem habet ali
quis ex consiliariis supradictis et execu
tionem dictarum condempnationum infra
quindecim die postquam facte fuerint ipse
condempnationes cum effectu facere teneatur
potestas predictus. Et si ipse dominus potestas
in recitando dictum consilium et in condemp
nando et in condempnationes exigendo negli
gens fuerit in centum libras den. pro vi
ce qualibet debeat condempnari tempore sui
sindicatus. Et de hoc contra eum per eius
sindicatorem possit et debeat inquiri et
etiam possit a quolibet accusari.

Quod omnia statuta loquentia de of
fitialibus habeant locum in electis
et eligendis. Rubrica.

Statuimus et ordinamus quod . C I .
omnia statuta loquentia de offi
tio offitialium communis pisani vel alterius
eorum valeat et vendicet sibi locum
in presentibus offitialibus de sacchu
lo sic extractis et in posterum extrahendis et
in electis et eligendis aliquo non ob
stante.

De ambaxiatis et ambaxiatoribus
mictendis. Rubrica.

Volentes etiam super inordinatis
expensis debitum frenum que
consueverunt fieri in ambaxiatoribus . C II .
et ad refrenandum importunitatem et
ambitionem multorum Civium qui co
tidie sollicitant et procurant Amba
xiatas dicti communis providemus et or
dinamus quod nulla ambaxiata mic
ti possit nec debeat ex communitatum
pisani expensis communis pisani et quod cancella
rius communis pisani tempore quo prestabit iu
ramentum dominis prioribus artium in princi
pio eorum offitii teneatur et debeat
ad penam centum librarum den. dicere inter
alia contenta in iuramento quod consuevit
prestari dominis prioribus artium et ipsi
domini priores iurare teneatur et debe
ant quod nullam ambaxiatam crea
bunt vel deputabunt que non sit vel
qua non crediderit esse providentiam uti
litati et honori communis pisani. Et quod can
cellarius communis pisani et eius coadiutor
et notarius dominorum priorum teneatur et
debeat iurare et iuramentum prestare
quod non scribent aliquod preceptum vel
appodixam alicui ambaxiatoris quod
non credunt vel ymaginetur quod sit pro
cedenti utilitate communis pisani et quod tempore
quod fiet preceptum dictis ambaxiatori
bus vel tempore quo ipsis restituetur dum

preceptum nots dnoꝝ priorum ul can
cellarius qui scribere dcm preceptu te
neatur et debeat facere iurare dcos am
baxiatores qꝫ eorum ambaxiata fece
rint uel faciet bene et legaliter et qꝫ in
dca ambaxiata fraudem no commiserit
ul omicterit Et qꝫ tm procurauerit ul
procurabūt honore et utilitatem cois ꝛ
puſ et no priuata utilitatem uel hono
rem proprium De quo Iuramento ecipi
prestando expresse fiat mētio que si fa
cta no fuerit in dco precepto massariꝰ
cois puſ no possit nec debeat soluere si
sub pena centu libꝝ. dēn. ¶ Et nots
cassationu non possit dcm preceptum
cassare nisi expsse in dco precepto appare
at de ipo iuramento ¶ Et qꝫ in terris i
ꝛ ad terras subiectas coi puſ nullo mo
ul ca micti possit per dnos priores arti
um nisi / tm unus ambaxiator et non
plures saluo qꝫ in casu quo aliqua de di
ctis terris egeret reformatē uel reputo
ne status dce terre quo casu dni priores
artiū cum consilio dnoꝝ cam artium
possit prouidere et mictere usqꝫ usqꝫ i
quantitatem duoꝝ ambaxiatorum ꝛ
et no ultra ¶ Ad dnos aūt uel ad
alias terras non subiectas possit dcj
dnj priores cū consilio dcoꝝ camera
rioꝝ mictere duos ambaxiatores et no
ultra aliquo mo uel cā saluo qꝫ si ac
cideret casus quo uideretur mictē plu
res ambaxiatores qꝫ in dco casu dnj
priores artiū una cū camerariis artiū
et cū octo artificibus pro quolibet cam
artis grosse et cū quatuor bonis hoib
p quolibet camerario cuilibet artis p
ue possint prouidē et mictere usqꝫ
in quantitatem triū ambaxiatorum
et no ultra. ¶ No tamē possint
mictē aliquem ambaxiatore qui
non sit laicus expēsis cois puſ ul ex
pēsis alicuꝰ ul alia quoquo mo sub ꝛ
pena quingentaꝝ libꝝ. dēn. pro quolibet
in contrariū eligente ul mictente auffe
rendam p potatem ul capitaneū ul i
maiore sindicū cois puſ. Et de predictis
dcī eligētes et mictētes expresse debeant
sindicarj ¶ Et ad remouendum ex
ceptus que cotidie oriri possunt de nūo
equoꝝ et de salario dcorum ambaxiato
rum Prouidemꝰ et ordinamus qꝫ non
possit dari uel deputari alicuj ambaxia
torj dcī cois nisi infrascriptus nūs equo
rum et infrascriptū salariū videlicet cui
libet militi et Iudici quatuor equj et cui
libet ad plus domicello et populari tres
equj pro quolibet et no ultra et ab inde
infra iuxͣ qualitatem psone et loci put
dnis prioribꝫ uidebitur conuenire et habeant
dcī ambaxiatores et hre debeat pro eo
rum salario pro quolibet die et quolibꝫ
equo quē tenerent in dca ambaxiata si
dcī ambaxiatores accesserint ad locū ma
num ꝛ pꝑpinquiū ciuitatꝫ puſ per xxx.
miliaria. xxx. ſ. dēn. Et si eet distans
a ciuitatꝫ puſ ultra dcta. xxx. miliaria
habeant et hre debeat pro quolibet die et
quolibet equo et quolibet eoꝝ usqꝫ in
quātitatem. xl. soldꝝ. dēn. et no ultra q
salaria massarius cois puſ ul alter eoꝝ
dare et soluere teneatur iusso precepto d
minorū priorū artium scdm formā supe
rius denotata retinendo gabellam. vij. d
pro qualibet libra. ¶ Et quia aliqua
do accidere pōt qꝫ opporteret ambaxia
tores mictere ad dnm papam ul ad
alium magnū dnm uel pro aliqua n
magnifica ꝛ honorabilj cā cois puſ
ita qꝫ nūm dcoꝝ equoꝝ et salarij opor
teret accrescere et augumentare pro ho
nore cois puſ. Ideo prouidemꝰ ꝛ ordinamꝰ

q in dcis casib; quibus credetur ee op
dni priores et cam̄ artiu cum octo arti
ficibus p quolibet cam̄ artis grosse et
cu quatuor bonis hoibus pro quolibet
camerario cuiuslibet artis parue possint
prouidere 2 ordiare de augmento mrij i
equor et salarij ita tam q partitu de
beat mitti 2 optien ad bussolas et fabas
albas 2 nigras sm prurisiom ipius co
silij et dti massarij possit et teneatur sol
uere nio predo ¶ Et ut ambaxia
te cois pus non uideant nec fiat soli
modo per aliquos pusin 3 distribuan
tur intra ciuitatem sm gradus quorū
libet et sm qualitate ambaxiator Pro
uidemus et ordiamus q quicumq; ibit
in aliqua ambaxiata cois pus expe
sis dti cois non possit ire in aliqua alia
ambaxiata inde ad quatuor meses p
xime sequentes expesis dti cois. Saluo
si no eet pro uno et eodem facto 2 una
et eadem ca et ad unū et eundem locū
et unum et idem ee uel dnm ul aliaz
psona quo cau possit 2 liceat sit expse
n ambaxiata per illos met ambaxi
atores ul per alios ut dnis prioribus
uidebi 2 placebit ¶ Et saluo i ar
duis casibus occurrentibus dto coi quor
ca eet expediens mictere ambaxiato
res no obstante uacatione predca quo cau
dnij priores et camerarij artium uel
saltem septem ex prioribz et due ptes
de trigita cam̄ present et mcaordiat
possint et eis liceat si uiderit expedie
facto 2 misso ptito inter eos ad busso
las et fabas et solepnit optento elige
ambaxiatores quos uoluerint no obsta
te q tales sic eligendi no uacauerint
ab ambaxiata per quatuor menses
an ut supius est expssum dum mo
nullo ~~nullo~~ tpre possit eligi ul mimcti

aliquis existens in offitio camerariat
durante dto offitio nec substitutus amba
xiate dimictat negotia cois pus sub
pena eligetib; 2 acceptati et cancellario
et notario prior si scripsit .xx. libr
den. pro quolibet eorū per maiorem
sindicū aufferendi et massarij comunis i
nec alius offitialis tali electo solue no
possit sub dca pena ¶ Et ad omnem
fraudem euitandum Statuimus et ordia
mus q nec possit scribi ul noiari in
licteris credetie que dantur ambaxia
torib; qui mictuntur per dnos priores
artiū uel alios offitiales cois pus m
si illi de quor electe prius facta con
stat man cancellarij ul notij dnor p
orum seu notarij dtor offitialiu inc
tentiu. Et massarij cois pus nulla
solutionem face possit alicuj ambaxia
torj nisi prius fidem faciat de eius i
electe ei q fuit scriptus in lictis crede
tie de quib; fertur assertionj cancellarij
cois pus ul not seu offitialiu mictē
tium pena ca faciet scribi quia ipi no
tario scribenti 2 etia massarijs cois pus
soluentib; contra forma pns capli pro
quolibet eor 2 qualibet uice. centum.
libr. den. ¶ Et quia sollicitudo cuiui
frequent urgent diuersis astutijs expēs
cois pus utilitates pprias procurant
et sepe cotingit q dni priores fictis co
lorib; se diuertur ambaxiatores no ne
cessarios destiare et tales ambaxiato
res potius assequi effectum propriū q
cois 2 agedi pcoi pus obmictunt offi
tia et spales gratias procurado ut talib
i conuenientijs obuietur Volum 2 sta
tuim q nullus mictedus dicto i aliq
ambaxiata cois pus expesis dti cois
possit audeat ul presumat procurare ali
quod factū pprium pse ul paliqua alia

psona & ipius domo que secum sta
ret ad unum pane et unu uinum i
eadem familia dca ambaxiata duran
te nec possit impetrare optinere ul ac
ceptare aliquod regim uel offitiu nec
beneficiu nec etia aliqua alia psona
de ipius familia que secu staret ad
unu pane et unu uinu ab aliquo coi
duo ul singulari psona ad que debit
talem ambaxiata siue ad quod coe
siue ad que dnm uel ad qua psona
expesi cois pus missus erit talis am
baxiator deinde ad unu annum a t
die reuersiois talis ambaxiatoris t
mutetdi ppue computando sine delibe
ratione dnoru prioru et cam artiu xxx
pres ex quibs saltem xx. cu duis ponibs
sint concordes facto et obtepto partito
ad bussolas et fabas pena quingent
libraru dnr cuilibet contrafacienti et q̄
libet uice auferenda per maiorem
sindicu ad petitionem cuiusque firmare
et de sco ¶ Item addendo predco ca
pitulo statuerunt et ordinauerunt q ca
cellarius cois pus teneatur et debeat
dare iscriptis cu subscriptione sua oibz
ambaxiatoribz cois pus punta am
baxiatarum fiendarum per eos 2 dicti am
baxiatores teneantur secu portare dicta
punta et q dci ambaxiatores tpre
quo redierit a dictis ambaxiatis teneantur
facere scribi per cancellarium dci cois
relatiem et responsione qua habue
rint de dictis ambaxiatis quas fecerint
ita q semp in cancellaria dci cois repi
antur iniscriptis dce relatioes 2 respo
siones. Et nullus ambaxiator eligi
possit ul assumi ad aliquam ambaxi
atam contra formam pntis capli di
recte ul indirecte ul aliquo quesito t
colore pena dcis cancellario et amba
xiatoribz contrafacientibz xx. libr
dnr pro quolibet et qualibet uice qua
contrafecerit de quibz maior sindicus
inquirere possit et debeat 2 repertum
ul repertos culpabiles punire et condep
nare in dca pena et quilibet ee possit
accusator

De electione et offitio massario rum comunis pusy Rubrica.

Quoniam offitium massarioru
cois pus est offitium ponde
rosum et ipm offitium huc usque
fuit gestum et admnistratum et fac
tum per assessores cois pusy circa
pagamenta et alia plurima plus ex
arbitrio q ex ordine sufficienti pro
factis cois pus et priuatoru nego
rum expeditione ideo ponenda delibera
tione habita ut possint massarii t
eoru offitium operari ¶ Statuerunt
q i ciuitate pus sint 2 esse debeat
et eligi duo boni prudentes et legales
homines de pplo pusino qui sint mas
sarii dci comunis per semestre tps
Et eligantur et insacchulentur per
bonos hoies qui deputabuntur ad
faciendum sacchettum offitialium dci
comunis et publicentur de sacchulo
de sex mensibus in sex meses Quoru
massarioru sit et ee debeat offitium
et intelligatur super introytibus 2
exitibz dci comunis pusi et incipi
endo introytus et pecuniam dci cois
soluendam dictis massariis ex cau
sis infrascriptis et in faciendo solutioes
et pagamenta quas et que fieri oportu
erunt dicto coi pus ex causis isfrascrip
tis ¶ Et habeant dicti massarii t
pro expeditione dicti eoru offitii pro
coadiutoribus eoru duos famulos
vz unu qui scribat introytus. Et aliu

C uj.

qui scribat et scribere teneatur exitus
et pagamenta et ipsos fancellos dic
ti massarij eligere possint et debeant
prout eis uidebitur. Et habeant et ha
bere debeant scilicet duos notarios qu
os ipsi duxerint eligendos. Dum mo
do quod dicti de notarijs elligendis per
massarios ne uendicent sibi lau di
tatibus pres. saccullis nisi forte de ip
sis pres. saccullis extraheretur aliquis in
notarium mortuus uel inhabilis. ¶ Qu
orum notariorum offitium sit et es
se debeat uidelicet unius ad scribendum
introytus alius uero ad scribendum
exitus et solutiones fiendas per ipsos
massarios. ¶ Statuimus etiam quod in
camera dictorum massariorum ad euitandum
tandum inlicita et enormia que in
ipsa camera sepius commissa dicun
tur et ne dicti massarij aliquam
penam incurrant propter ingnorantiam
notariorum sit et esse debeat ad offitium
et super offitio Cassationum et precep
ptorum que fiunt per dominos priores
et cancellarios artium Ciuitatis pi
sis scilicet per priores tantum et ad scri
bendum et registrandum et cassandum
omnes alias scripturas uigore quarum
haberent dicti massarij necesse et de
berent aliqua facere pagamenta. Et
etiam ad scribendum introytus gab
belle duodecim denariorum pro libra
qualibet et etiam gabelle laudorum
et sententiarum et accusationum et
instrumentorum concordiarum et extra
tionum reorum non extratorum. Unus
bonus fidelis et expertus notarius
de ciuitate pisis cuius offitium durare per
annum et de anno in annum cuius electio
fiat per modum sacchetti fiendi
tempore quo fiet nouj sacchulus comunis
pisis post presentes saccullos et huiusmodi
notarius electio fiat de porta in portam du
rantibus uero presentibus sacchulis fiat ad
ipsum offitium notarij in ipso sacchulo
insacchulati de ipso sacculo non exacti nec
publicati qui successiue extrahatur et sit
pro semestri tempore prout fuit hactenus
obseruatum durante uero offitio pres. ma
ssariorum sit ad ipsum offitium notarius
per eos habitus scribendus et electus
siue eligendus non obstante quod habeat ali
ud offitium cum salario. ¶ Et habe
ant etiam et eligant et eligere possint dicti Mas
sarij pro expeditionibus ad offitium eorum
unum nuptium per tempus sui offitij cum
infrascripto salario soluendo dictis notarijs
fancellis et nuptio. ¶ Statuimus etiam
quod dicti Massarij habeant et habere debeant
et eis liceat retinere et sibi soluere de pe
cunia ad eorum manus peruenienda pro
eorum salario pro quolibet eorum quindecim
florenos de auro. ¶ Et possint teneantur
tur et debeant dare et soluere dictis eorum
notarijs super introytu et exitu pro quo
libet eorum pro eorum salario quindecim flo
renos auri dictis uero fancellis duodecim flo
renos auri pro quolibet eorum de sex men
sibus in sex menses et dicto Nuptio pro
suo salario et labore pro sex mensibus
quatuor florenos auri. ¶ Que sala
ria dicti massarij teneantur et debeant
sibi Retinere Soluere et satisfacere
Vigore presentis Statuti sine aliqua
apodixa precepto uel mandato dominorum
priorum Antianorum. Et hoc quod dictum est
de salarijs intelligatur tam in pres. in
massarijs et eorum notarijs et fancellis quam in
futuris. ¶ Et qui fuit notarius ad scri
bendum Introytus uel exitus uel fan
cellus uel nuptius dictorum mas
sariorum sex mensibus in dicto offitio eligi

et esse non possit ad tres annos sequ
tes a die depositi offitij pena tam eli
gentibus quam electis centum libr den
de facto auferenda si elligerit et die
tis notarijs fancellis et nuptio si ac
ceptauit per maiorem sindicum et iu
dicem iustitie et nichilominus tal
electio non ualeat ¶ Statuimus
etiam et ordinamus quod ad manus duo
rum massariorum omnes et singuli intr
oitus et denarij cois perus debeant t
peruenire redigendi et qui debentur et
recipiuntur de infrascriptis redditibus et
prouentibus vz omnis et tota pecunia redi
genda debita et debenda dicto coi pus
de redditibus et prouentibus dicti comu
nis et extis infrascriptis vz de qui
buscumque condepnationibus tam factis
quam que fient per potestatem et capit
Maior sindicus et Iudice iustitie et
ees alios offitiales forenses dicti comis
uel aliquem ex eis et quae ius habent uir
dictorum ¶ Item pecunia redigenda
ex infrascriptis ceantijs et gabellis et
alijs infrascriptis videlz in primis t
ex comunantia molendiorum arboreti et
terrarij dicti cois de ponte nouo ¶ Ite
ex gabella panis qui vendit in ciuita
te burgis uel suburgis pus ¶ Ex ga
bella lignorum palearum et herbarum. ex
gabella pignorum ¶ Ex gabella ...
ex gabella bordellj ex gabelle uectie
equorum et equarum ¶ Gabella bestiarum
quadrupedum que uenduntur in ci
uitate burgis et suburgis pusij ¶ Ite
gabella cancioru gabella cordiarum
laudorum et finarum ¶ Ite gabella pe
sionis domorum que pensionatur ba
charum et murorum ciuitatis et bur
gorum pusij ¶ Ite ex gabella illorum
qui mutuat uel feneriant ad liberas

¶ Item ex collectis quas solue debet cor
castri plebis ¶ Ite ex cessibus qui fiunt
et soluunt coi pus in festo sci herculani
qui census sit tanti ualoris cuius esse de
bet secundum formam pictorum inter inter cor
pus et cor uel singulum personam census
soluere debentes secundum extimationem fienda
per duos bonos homines eligendos per ipsos
massarios et si eet minoris ualoris et
extimationis tunc talis census soluere
debes suppleat in pecunia numerata illud
quo census minus ualuit ¶ Et si di
cti Massarij extiam no fecerit modo
predicto centum libr den pro quolibet eorum
soluere teneantur coi pus et de hoc ex
presse debeat sindicum ¶ Item ex intio
itus pasture clusij pus ¶ Ite residua
que restitui debent dcis massarijs per
suprestites ul offitiales ad quorum man
peruenit aliqua pecunie quantitas dicti
cois gabella duodecim den. pro quali
bet libra totius pecunie soluende per ipos
massarios et offitiales bladi dci cois
¶ Item ex abondantia montis malbe ¶ Et
gabella insituarum ciuitatis et comitatus
pus ¶ Dummodo quod castrum uel uilla t
quod uel que no habuerit decem focu
laria habitantia et accatastrata i ipso
castro uel uilla decimam gabellam men
surarum minime soluere teneantur ¶ Et
generaliter perueniat et peruenire debeat i
ad dcos massarios et ad manus eorum
omnis alia pecunia et res alie dci cois
que no essent deputat in alia camera
uel loco et que no deberet peruenire
ad alios offitiales dicti cois secundum formam
statutorum et ordinamentorum cois predi
¶ Ita quod potestas et capitaneus uel maior
sindicus et Iudex iustitie uel priores
artium seu aliquis alius offitialis cois
pus Nullam pecunie quantitate in

magnam quantitatem vel parvam de eo quod
debet pervenire in eorum ut ordinatum est
possint deponere vel deponi facere in
aliqua tabula vel camera set tantum
massariis communis pistorii in communi tradere et dare
facere teneantur absque ullo temporis inter
vallo Et qui contrafecerit puniatur in
ipso facto in centum libris denariorum pro vice qua
libet de qua pena non possit contrafaciens
absolvi per aliquod consilium civitatis
¶ Et dominus maior sindicus et iudex in
stitue et eius curia possit et debeat de pre
missis quolibet mense inquisitionem facere
publice et secrete non obstante capitulo
de inquisitionibus nec aliquo alio per
quod presens capitulum eludatur ¶ Et
quod massarii communis pistorii ipsam pecuniam et
omnem introitus communis pistorii qui debet
ad ipsorum manus pervenire recipere debeat
et penes se tenere dumtaxat et non in
ipsam vel aliquam partem eius apud aliquam
personam campsore vel mercatore deponere
nec tenere sub pena centum librarum denariorum si
bi auferendam pro communi et vice qualibet
qua per eos fuerit contrafactum ¶ Et
quod ipsi massarii bonam pecuniam ad usum
Civitatis pistorii eorum recipere teneantur et
quod florenos aureos et monetam argenteam
teneatur recipere pro eo pretio et quan
titate quod valebit et determinata erit in
camera ubi stat et tenetur pondus communis
et non ultra et pro illo pretio pro quo
et quanto recepit unicuique debenti recipere
pro tanto reddere teneatur et non pro
maiori ullo modo et si contrafecerit communi
pistorii quinquaginta libras denariorum solvere tene
atur pro vice qualibet ¶ Et predicti
massarii communis pistorii de hiis que recipiunt
possint facere refutationem et quietatio
nem personis que ipsam pecuniam solve
rint de iure valituram ¶ Et si fiat
per massarios communis pistorii maior expen
sa quam sit introitus sibi imputetur
¶ Et teneantur et debeant tantum
in camera communis pistorii in qua morantur
ad offitium exercendum facere debenti
bus recipere pagamenta et non ad tab
ulam vel cameram alicuius ¶ Et
totam integram solutionem faciat cui
libet et non recissam seu particularem
nec diminutam et non cum fraude vel
lucro et non retineat pecuniam alicuius
ad tempus et si contrafecerit quinquaginta
libras denariorum vice qualibet communi pistorii solvere
teneantur et debeant ¶ Et non pos
sint massarii communis pistorii nec debeant
depositum aliquod factum eis vel
alteri eorum vel alii persone recipienti
pro aliquo facto pro communi in introytibus
communis pistorii ponere nec tale depositum
expendere quousque sententia lata fuerit
super eo pro quo factum erit depositum
et quousque elapsi fuerint decem dies se
quentes post dictam sententiam latam ¶ Et
si massarii contrafecerint in aliquo de
predictis quinquaginta libras denariorum vice
qualibet communi pistorii solvere teneantur
¶ Et si potestas vel capitaneus vel
prior artium fecerint vel consenserint
aliquod depositum poni in introytibus co
munis pistorii vel expendi pro communi aliter
vel alio modo quam dictum sit, centum libras
denariorum communi qui contrafecerint pro vice quali
bet solvere teneatur ¶ Et ut introytus
et exitus communis pistorii ad manus massario
rum pervenientes et exeuntes appareat
omnibus evidenter dicimus et ordinamus quod
massarii communis pistorii nulli dari vel persolvere
possint ultra viginti solidos denariorum dare nisi in
apposita precepto vel mandato prius scrip
tum appareat in libro registri appodixa
rum et preceptorum vel in libris illius vide

notarij uel illorum notarius qui in preteritu
fuit uel qui infuturu fuit ad offitiu
appodixaru ſcribendaru et caſſandaru
pont(ur) ¶ Qui maſſarij et ſui notarij
faciant offitiu eorum ſecundum formam inp
ſenti capitulo denotata ¶ Debeant i
dicti maſſarij omnes et ſingulas expenſas
ſuptus et exitus comunis perusij facere le
galiter abſque dolo ¶ Et predicti ma
ſſarij notarij et famuli rationato
res ſiue calculatores debeant contin
ue permanere durante tempore eorum i
offitij in camera comunis perusij ubi ſunt
ſoliti morari alij maſſarij in qua i
camera ut ſuperius eſt narratum ſta
re debeant continue ad recipiendu
et dandum aurum et peccuniam comunis pe
rusij et alia facienda que ipsorum offitio
uiderit expedire et de ipsa camera di
ſcedere non debeant durante offitio
eorundem demane tempestiue uſque ad
noctem niſi cum iuent ad comeden
dum uel alia ea necessaria quam
non poſſent aufugere nec ceſſare i
¶ Et quotieſcumque ipsi uel aliquis
eorum contrafecerit in predictis decem
libr. den. pro qualibet uice comuni perusij
ſoluere debeant et ipsam penam ma
ior ſindicus pro comuni exigere teneatur
tur et quibus per dictum maiorem ſindi
cum expreſſe debeat ſindicari ¶ Et
predicti notarij de aliqua ſcriptura quia
fecerit in dicto eorum offitio que ad i
dictum offitiu pertineret ſub dicta pena de
cem libr. den. a comuni perusij ultra dictum
ſalarium nec ab alia persona debeant
percipere nec habere modo aliquo et de
hoc expreſſe debeat ſindicari et quili
bet poſſit eſſe accusator et habeat medi
etatem dicte pene ¶ Teneantur
notarij ſupradicti facere duos libros i

omnium introytuum dicti comunis ſcilicet
unu pro maſſarijs et alteru ponendo
in armario comunis perusij et omnium expe
ſarum quas facient dicti maſſarij i
ſimiliter faciat duos libros quorum
unum habeant dicti maſſarij et alteru
ponatur in dicto armario pro comuni quos
libros omnes in cartis pecudis et non
in cartis bombicinis ſcribere tene
antur ¶ Et maior ſindicus eos
cogere teneatur ad dictos libros omnes
faciendum ut dictum eſt in pena quin
quaginta libr. den. quam a dictis notarijs
contrafacientibus exigere teneatur pro
comuni ¶ Et nichilominus eos cogat
ad predicta ¶ Item notarius qui ſcri
bit introytus teneatur dare cuilibet
petenti refutationem de ſolutionibus i
quas facit maſſarijs et pro illa nul
lam ſolutionem recipere teneatur in
pena pro uice qualibet qua contra
fecerit decem libr. den. ¶ Et etiam
de predictis credatur ſacramento illius
qui aliquid perſoluiſſet ¶ Notarius
non qui ſcribit expenſas teneatur i
refutationibus quas facit et ſcribit
dictorum maſſariorum uel alter eorum pre
ſentis ponere nomen prenomen et portam
et parrochia ſeu caſtru uel uillam
illius qui maſſarijs refutationem fa
ceret ſeu unde fuit ille cui maſſa
rij aliqua ſolutionem facerent et non
aliter ſcribat ipsam ſolutionem et
refutationem niſi ille cui fieret ſolu
tio per maſſarios comunis perusij fuit
preſens ad refutationem faciendam et
preſens ſolutioni faciende de qua no
tarius in refutatione faciat mentionem
et in ipsa ſolutione et refutatione ponat
nomina duorum teſtium ad minus ¶ Et
ſi contrafecerit ſoluat Centum perusinorum.

pene noie decem libr den ¶ Preterea
uolumus qd si aliquis debet aut debebit
aliquid dare uel solue coi pusi occasio
ne alicui condepnationis noie suo ul p se
ul p aliquo de sua familia et ipse ul
aliquis de sua familia habebit aliqua
politia legitima sibi debita a coi pe
rusi de aliqua quatitate pecunie de
politia ul instro mutui uel prestantie
sibi debite a coi pusi dum mo politie
et instra sint de uire debite et de ali
qua quatitate pecunie scripta in lib
ris cois perusi possit excomputare
et excoputatio fieri possit de suis p
pris et cuilibet sociam in una eadem
familia comoratis ad unum panem
et unum uinum appodixis prestantiarum
silicet excoputari possint de apodi
xe propie in suo propio ul alicuius
sociam in una et eadem familia ue
re comoratis et soliti comorari ut
dem est ad unu panem et unu uinu
sine malitia et fraude pagamento
z facto tm pro quacumqz condepnatione
lata ul ferenda usqz ad centu libr
den et no ultra et habeatur pro pecu
nia numerata ita tam qd no intelliga
tur propie appodixe que haberentur
uel haberentur ex uire cesso uel ceden
do ¶ Et intelligantur propie a
podixe que alicui deberentur etiam
iur hereditario ex testo ul ab intesta
to z non ille que essent epte uel do
ta uel quacumqz modo cesse a quacum
qz psona corpore collegio et uniuer
sitate sibi uel alicui de sua familia
Possint tam illi de uniuersitate q
habent appodixas ex uire cesso ab
uniusitate excoputare usqz ad dic
tam quatitatem centum librarum
den pro quacumqz condepnatione lata

uel ferenda contra talem de uniuersi
tate uel aliquem de sua familia et
in eadem familia comorantes ad unum
pane z unu uinu ut dictu est hita
cessione a sindico de uniusitate t
habente spalem madatu nec quo t
ad hec famuli de familia habeantur
no obstantibz ad oia predta uel
aliquod eorum aliquibus statutis t
ordinamentis reformatoibz ul alijs
quibuscumqz promissioribus editis
sup mo et ordie excoputatois appo
dixarum z pagamentorum massariorum
faciendorum et no obstante aliquo alio
gnali uel spali in contrarium loquen
tibz ¶ Saluo qd predta excon
putatio no uendicet sibi locu in so
lutoibz z pagamentis faciendis t
massarijs dni cois pro homicidio ui
lnere facto cu cicatrice mebro de
bilitato falsitate furto robbaria stra
te a dece libris supra adulterio z
priuato carcere pro quibz mallefitijs
ul aliquo eorum comissis ul comicte
dis et condepnatoibz latis uel fe
rendis pro eis et quolibet eorum
fieri debeant solutionem et pagame
tum in totu in pecunia numerata sine
aliqua excoputatione appodixarum
et idem intelligatur in penis auxilia
tium uel prestatium auxiliu con
siliu uel fauore ad predta mallia
comictenda uel aliquod ex eis ¶ Ite
uolum qd massarij cois pusi in so
lutionibz faciendis illis qui prius
hnt politias quando determinaretur
qd habentibus appodixas satisfiet or
dinate precedat uidelicet qd prius
soluat illis qui prius habet politi
as ¶ Et postea ordinate scdm qd
prius sunt facte politie prius eis

fiat solutio per massarios supradictos. t
¶ Et si dicti massarii non processerint
ordinate ad solutionem faciendam sol
uant pene nomine coi pus centum libr. de
et de predictis quilibet sit et esse possit ac
cusator ¶ Et nichilominus ad quorum
sindicus et iudex iustitie cum promo
tore et sine promotore ex offitio tene
atur inquirere publice uel secrete ut
sibi placuerit ¶ Studeat etiam dicti
massarii pro posse in depositis de inceps
faciendis potius hic pecuniam pro depo
sito uel depositis quam pignora uel arne
sia uel saltem talia pignora uel arnen
sia recipere debeat de quibus bene sibi et
coi sit cautum ita quod si ea pignora non re
colligerentur intermino infrascripto possit
uendere et alienare et pecuniam pretii in
introytibus ponere ut inferius continetur.
¶ Et quod deposita que fierent in pecunia
numerata debeant dicti massarii mittere et
ponere ad introytus cois pusii per nota
rium suum et dei cois infra decem dies
post latam condempnationem uel finam
si aut deposita fierent uel iam facta esset
in pignoribus uel arnesibus pro condep
nationibus deinceps faciendis seu factis
teneantur dicti massarii intra quindecim
dies post latam condempnationem uel t
finam significare deponenti uel deponenti
bus ipsa pignora uel arnesia per supplem
mentum uel in scriptis ut eis placuerit et t
uidetur conuenire quod ueniat ad soluendum
condempnationem uel bapnum et ad reco
ligendum pignora seu deposita ¶ Et
si non uenerit et condempnationem non soluerit
et pignora et deposita non recolligerit uel
noluerit recolligere infra dictos quindecim
dies quod statim infra alios quindecim dies
inmediate sequentes possint teneantur
et debeant dicti massarii sub infrascripta
pena dicta pignora et deposita uendere
ad supplimentum plus offerenti et pretium
am pretii mittere ad introytus cois t
pus saltem pro ea parte que solui debe
ret in pecunia numerata ¶ Et si pignora
uel deposita plus uenderentur restituatur
deponentibus et si minus uenderetur.
imputetur massariis ita quod oia deposita
que fient in pignoribus uel arnesibus
ex pecuniam numeratam dicti massarii pos
sint teneantur et debeant sub infrascrip
ta pena ponere et mittere ad introytus
cois pusii infra unum mensem a die late
fine seu condempnationis saltem pro ea p
te condempnationis uel fine que solui t
deberet in pecunia numerata ut dictum est ¶ Et
quod dicti massarii pro bapnis seu condep
nationibus quadraginta .s. den. et ab inde
infra nullum depositum recipiat nec fieri
possit nisi in pecunia numerata tm et non in
aliis pignoribus seu arnesibus ¶ Et quod de
posita que deinceps fient penes dictos
massarios mictantur ad introytus cois
pus et ex nunc prout ex tunc promissis et
positis dentur ad introytus dictorum mas
sariorum et cois pus infra terminos su
pra dictos ita quod elapso termino uel termi
nis predictis massarii et eius fideiussores
teneantur ad soluendum dandum et re
stituendum coi pus pecuniam dictorum
depositorum pro ea parte que solui deberet
coi pusii in pecunia numerata ut dictum est nec
possint circa dictos introytus mittendos t
ut dictum est exceptus propterea post dictum
terminum et terminos quod deposita pignora
uel arnesia dentur et non pecuniam non obsta
te aliquo statuto ordinamento uel reforma
tione generali uel speciali uel aliquo alio t
contrario loquentem que oia quantum ad
predicta sit sublata et reuocata ¶ Que
oia et singula dicti massarii obseruare

teneantur et debeant sub pena et ad penam centum librarum denariorum eis et cuilibet eorum auferendam per maiorem sindicum pro comuni perusii quotiescumque in predictis vel aliquo predictorum contrafecerint ¶ Insuper addentes statuimus quod massarii comunis perusii teneantur omnia deposita in pendentia restituere et assignare in fine sui offitii massariis novis infra quindecim dies a die depositi offitii computandos et notificare eis de terminis infra quos debent lui et recolligi dicta pignora in ¶ Et pro quolibet deposito pendente quod non restituerit massariis novis comunis perusii vel non notificaverit terminum infra quem debet recolligi infra dictum terminum puniantur in centum libr. denariorum per maiorem sindicum ¶ Et si massarii comunis perusii vel eorum famelli calculatores seu ragionerii vel aliquis trameççator vel mediator fecerit vel commiserit aliqua falsitate vel falsitate vel fraudem vel illicitum lucrum in offitio massariatus predicti vel in solvendo vel dando vel dictum faciendo vel dari ordinando vel trameççando vel aliquam mercedem pro sollicitudine accipiendo vel per aliqua persona occasione dicti offitii aliquid extorquendo vel defraudando etc. vel specialem personam puniatur tam massarius quam quilibet culpabilis de predictis quadruplici pena rei et pecunie extorte per dictum maiorem sindicum et debeat condepnari ¶ Et teneantur iidem massarii eandem monetam restituere tam deponentibus quod massariis comunis perusii qui subceduntur loco sui et in eadem spetie et pro eodem valore pro quo receperunt quod si massarii non observaverint in centum libr. denariorum pro quolibet condempnetur ¶ Preterea dicimus addingentes quod omnia et singula deposita que sunt apud massarios comunis perusii qui erunt et pro tempore fuerint fiant modo et ordine infrascripto videlicet quod ille cui fuerit preceptum quod depositum faciat de quacumque quantitate pecunie ponat illud in aliquo marsupio sive saccbulo siggillato sigillo quo voluerit deponens ¶ Et tale depositum penes se massarii debeant conservare et non in aliqua tabula sive camera alicuius ¶ Et si sententia condepnatoria feratur cuius causa depositum factum foret mictatur in introytibus ut sicut prius continetur ¶ Quando sententia absolutoria facta fuerit procedatur ad restitutionem ipsius secundum quod superius in hoc capitulo declaratur ¶ Item dicimus et ordinamus quod dicti priores artium non faciant nec permictant alibi quam penes massarios comunis perusii aliqua pecunie quantitatem vel depositum poni vel dari nomine dicti comunis et si contrafecerint solvat comuni perusii pene nomine pro quolibet qualibet quingentas libr. denariorum ¶ Et nullus campsor vel mercator vel alia persona nisi massarii denariorum comunis perusii depositum aliquod recipere possit nec habere nec penes se retinere et qui contra fecerit puniatur pro quolibet qualibet in centum libr. denariorum ¶ Preterea dicti massarii taliter debeat suum offitium exercere quod in fine sui offitii comuni perusii debitum aliquod non assignent per ipsos massarios contractum modo aliquo sine causa. ¶ Et si debitum quod ipsi fecerint assignaverint sibi tantum debeat imputari et de suo ipsum debitum solvere et satisfacere teneantur ita quod comune perusii ad satisfactionem dicti debiti per ipsos massarios assignati teneri non debeat ullo modo ¶ Item massarii intra unum mensem postquam alicuius politiam receperint vel promissionem fecerint solvere et satisfacere debeat omnino quod si non fecerit viginti quinque libr. denariorum pene nomine comuni perusii solvere compellatur

¶ Volumus tam q potas et capit
et eorum offitiales et priores uel alter
eorum non debeant cogere maſſarios
expendere in aliquo denarios depoſito
penes eos ¶ Et ſi potas et capit
uel eorum offitiales uel priores artium
contrafecerit quilibet eorum contrafa
ciens incurrat libr. den. pene noie t
coi puſ cõdepnetur per eorum ſin
dicatorem ſalius ſemp et reſuatis
ſacculis maſſariorum tam factis t
qua faciendis et ſtatutis de ipſis lo
quentibus et cõtentis in eis quibus
per preſens capitulum in nullo de
rogetur ¶ Statuimus et ordinam
q maſſarij cois puſij qui nuc ſunt
ſeu qui pro tpre fuerint ſub pena t
ſuj ſalarij teneantur et debeant t
acceſas tenere expẽſis cois puſ du
as lampades videlz unam in pala
tio ppli puſ ante figuram beate t
virginis marie quam dci maſſarij fi
eri facere teneantur denouo expen
ſis cois puſ impanere ſup bancha
malleſitiorum z alia in palatio pote
ſtatis an figura beate Marie uir
gis in ſala inferiori palatij potatis
et facere pro ipis lampadibꝫ expen
ſas ſine aliqua apodixa uel mada
to ¶ Et ad hoc ut palia que pre
ſentantur coi puſ pro ceſu i feſto
beati herculanj pro honore dei et be
ati herculani diſtribuantur inter t
cceſias paupes et indigetes ¶ dicim
ſtatuentes q decetero eligantur et
elligi debeat per dnos priores et
cameranos de meſe Januarij et fe
bruarij quinq bonj hoies fidedign
vnus videlicet pro qualibet porta t
qui debeat oms eccſias parrochiales
horatoria et Moneſteria de Ciuitat
burgis et ſuburgis puſ et etiã de com
tu paupes et indigentes eligere et in
telligatur etc de ſuburgis Eccſia ſce
lucie de colle et noia taſium eccliarum
horatoriorum et moñ ponere in ſacchu
lo fiendo per dcos bonos homies
ſcripto in cartis pecudinis que noia
talium eccliarum oratoriorum et moñ in
tra octo dies poſt feſtum beati her
culanj de meſe martij priores ar
tium publicari facere teneantur i
palatio ppli. videlz tot quot erunt
palia preſentata et illj ecclie horato
rio uel moneſterio cui nom primo t
lectum et publicatu fuerit maſſarij
cois puſ dare debeant paliu primo
preſentatu et aſſignatu in die dicti t
feſti coram dcis dnis prioribꝫ et illi t
ecclie oratorio uel monaſterio cui nom
ſecundo fuerit lectum et publicatum
dicti maſſarij dare debeat paliu ſcdo
pſentatum et ſic ſubceſſiue uſq ad
ultimu paliu talis ordo ſuetur pcã
dnis prioribꝫ et camerarijs qui fuerint
de meſ Januarij et februarij ſi negleſſerint
uel obmiſerit dcam electionem facere
de dcis quinq bonis hominibꝫ et eorum
ſubceſſoribus ſi neglexerint dcam pu
blicationem nomium dcarum eccliarum ora
toriorum et moñ facere ut dcm eſt t
cc. libr den ¶ Et maſſarij ſi co
trafecerit non dando dicta palia in
fra octo dies poſt dcam publicatiõem
in ducentis libr. den. per Maiore ſin
dicu pro quolibet contrafaciente debe
ant condepnarj de quibꝫ omibꝫ et t
ſingulis expreſſe debeat ſindicari. t
¶ Cappella uero ſancti herculanj t
que ſita eſt in eccleſia ſancti laurentij
et capelle de cruce ſancti herculani t
vꝫ ſuperior et inferior ſite in porta ſcã

p distributione paliorum

petri ¶ Et ecclia sancti gostatij.
Et capella maiestatis virgis glio
se sita sub uolta palatij potatis ₇
Et cappella que est inpalatio dnoꝝ
prioꝝ habere debeant de dcis palijs
singulis quiqꝫ anis vnu paliu ₇
pro qualibet caꝝ de melioribꝫ prest
tandis que cappelle inđco succedulo
no ponatur dum tn duo brauia
ad que cursores ad brauiū currere
cosueuerut infesto omnium sanctoꝝ
et infesto sancti herculani puentū
per dcos massarios vꝫ currendum
in dco festo sancti herculani sit et ₇
ee debeat illud quod presentatur p
coe Ciuitatij ut moris e et dentur in
dcis festiuitatibꝫ primo cursori ueni
enti equester ad dcm brauiu adca
piendu modo osueto fieri in Ciui
tat pusi in dcis duabus festiuita
tibus ¶ Et si contingat qꝫ eq
ueniret ad locu brauij etia sine eq
tatore prius quam alius currens ad
brauiū qꝫ ille cui est eq debeat lucra
ri et habere brauiu no obstate qꝫ
equitator non uenit super equo qꝫ
de equo cecidit uel deiectus fuit.

De solutionibus fiendis per ma
ssarios communis perusi offitiali
bus Rubrica.

Item ad resecandas expesas
que indebite fiut ne massarij
.Ciiij. cois pusi pretestu ignorantie solu
tiones et pagamenta faciat no iuridice
faciedi Statuimus et ordinamus qꝫ ₇
massarij cois perusi possint tenean
tur et debeat facere et faciat infra
scriptas solutiones et pagamenta de pe
cunia et aue cois pusi ad eoru man
peruenied sm formam infrascriptoꝝ
capituloꝝ infrascriptis offitialibus
et psonis inferius declaratis quibꝫ
constituimus et ordinamus infrascrip
ta salaria que salaria et pagame
ta solui possint et debeat dcis infra
scriptis offitialibꝫ uigore presetis
statuti sine alio precepto apodixa ₇
uel mandato alterius offitialis cois
pusi uisa solum electione dcoꝝ offitia
lium quas electiones registrare debeat
notis cassationum substantialiter et ₇
nullus alius notus dcas cassatioes ₇
facere possit et si fieret ipa cassatio
no ualeat ipo iure ¶ Et teneatur
dcus notarius dcas electioes peni se
retinere et de ipis cassatioem facere
ut fit et fieri cosueuit de preceptis
et alijs appodixis

Qꝫ electiones offitialium appare
ant manu cancellarij uel eius ₇
coadiutoris et no alteri not. Rca

Item qꝫ ellectiones dcoꝝ offitia
lium apparere debeat manu .Cv.
cancellarij cois pusi uel eius coad
iutoris tm subscripte tamē manu
dci cancellarij ne in ipis error uel
inconuenientia aliqua oriatur et ₇
si manu alterius notarij apparuerint ₇
no ualeat ipo iure et notarius predcs
cassationum ipas cassare no debeat ₇
ullo modo pena notis secus scribenti
dcas electioes uel aliqua earu quam
notario predco cassationum secus regi
strati uel cassanti pro quolibet coꝝ
et qualibet uice qua contrafecerit quin
quagintaꝝ libraꝝ.den.

De pecunia danda per massarios
cois pusij p nubbis nuptij et fa
muloꝝ dnorum prioꝝ. Rca.

Pro honore offitij prioratus
Statuimus etia qꝫ dci massarij .Cvj.
sine alio precepto uel appodixa dare

et ſoluere teneantur dnis prioribus
artium ſingulis duobus meſibus i
pricipio eoꝝ offitij priomtus pro pre
tio ſeu pretij tredecim Indumtoꝝ pro
famulis dcoꝝ dnoꝝ prioꝝ vʒ pro de
cem famulis ipꝝ dnoꝝ prioꝝ et pro
uno famulo eoꝝ notarij et pro uno por
tonario et uno coco vʒ pro quolibet i
ipoꝝ quatuor floꝝ aurj Ac etia tene
antur ſolue pro famulo cancellarij dci
cois eidem cancell annuatim videlʒ in
kalis mſ iunij 2 ſeptebr octo flor aurj p
duobus indumetis ipius famuli videlʒ
inſingulis dcis kalis quatuoꝝ floꝝ aurj
que indumeta fierj debeat de duobus
panis diuerſoꝝ coloꝝ ſiue de uergata
et ultra dcam quatitatem hre no poſ
ſint et dci maſſarij plus ſoluere no ua
leatit et ſi plus ſolueret de eoꝝ propio
intelligatur ee ſolutu et ad rem cois
puſ non debeat imputarj ſubpena cen
tum libꝝ den pro uice qualibet qua ſec
faceret debeat tam dci maſſarij ſemper
retiere gabellam duodeci den. pro quali
bet libra. ¶ Et addito huic preſeti
capitulo qd ille qui fuit famulus dcoꝝ
porum ul eoꝝ notarij aut portanarius
duobus meſibus non poſſit ee ad ſerui
endum dcis dnis prioribus in offitio i
prioratus directe uel indirecte ſeu quo
cunqꝫ colore queſito nec etia eſſe ualeat
famulus notis ipꝝ dnoꝝ prioꝝ ul
portanari inde ad ſex meſes tuc proxim
ſequetes pena centu libꝝ den tam eli
gentibus quia electis acceptantibus ¶ Et
qd nullus qui fuit Nuptius dnoꝝ
prioꝝ artiu et nullus qui ſit nuptius
alicui artis poſſit nec debeat ee famu
lus dnoꝝ prioꝝ artiu uel eoꝝ notarij
nec etia portanari ſub pena centum
libꝝ. den ſecus electo acceptanti 2 vice
qualibet et omnibus predcis caſibus talis
contrafacies directo ul per obliquum hre
no ualeat per ſe uel interpoſita pſona
indumtuʒ ul aliqꝫ aliud ſub pena ce
tum libꝝ den in qua pena per maio
rem ſindicu cois peruſ debeat odepna
ri ¶ Et nichilominꝯ ad dcm offitiu
eſſe no naleat ullo modo.

De ſalario illoꝝ qui tenent claues
portarum ciuitatis puſ Rubrica.

Statuimus et ordinamus qd
maſſarij cois puſ teneatur et · CVII.
debeat ſoluere bonis hominibꝫ 2 offitia
libꝫ qui tenebut claues portaꝝ ciui
tatis puſ pro quolibet ano uiſa eoꝝ
electe quinqꝫ libr den pro quolibet ipo
rum dcoꝝ homin et offitialiu abſqꝫ
madato ul precepto alicui offitialis
cois puſ qui boni hoies et offitiales te
neatur et debeat claudere quolibet ſero
et aperire quolibet mane tepeſtiue du
rante dco tpre dcas portas ſub pena i
quadragita ſold. den. pro qualibet ui
ce qua contrafecerit quoꝝ offitiu elec
tio ſpectet ad dnos pricēs artiu Ciui
tatis peruſ.

De ſalario ratiocinatoꝝ a maioris
ſindici Rubrica.

Prouidemus et ordinamꝯ quod
maſſarij cois puſ teneantur
et debeat ſoluere ratiocinatoribus et · CVIII.
reuiſſoribus rationu et offitialiu cois
puſ deputadis a maiori ſindico dcti
cois pro eoꝝ ſalario pro quolibet eoꝝ
quatuoꝝ flor aurj uiſa electe ipſoꝝ
ſine precepto ul apodixa alicui offia
lis dicti cois ſoluendo gabella duode
cim den pro qualibet libra Quoꝝ
ratiocinatoꝝ electio fiat et fieri de
beat per dnos priores 2 camerarios
Artiu Ciuitatis puſ inpricipio offij

dicti maioris sindici et sint et esse debeant
quinque inde unus pro qualibet porta.

**De nuptijs refectionibus bona no
ua et eorum salano. Rubrica.**

.CVIIII. ORdinamus et statuimus quod priores
artium et camerarij possint deli
berare disponere et ordinare de vestime
tis vel alijs donis fiendis nuptijs qui
venirent ad civitatem perusii cum prosperis novis
Et massarius comunis perusii ad mandatum
et secundum mandatum dominorum priorum pre
dictorum teneatur et debeat solvere illam
quantitatem pecunie et illis personis de qua
et de quibus per dictos dominos priores et camerarios
providebitur et deliberabitur et prout eis vi
debitur expedire

**De salario offitialium super mostris
cassarorum et fortilitiarum comunis
perusii. Rubrica.**

.CX. STatuimus et statuendo dicimus
quod dictus massarius comunis perusii tenea
tur et debeat dare et solvere offitiali
et notario deputandis ad revisiones et mo
stras castellanorum et cassarorum et for
tilitiarum comunis perusii pro eorum salario
pro quolibet eorum qualibet die qua equi
taverit pro dicta revisione et mostris
triginta solidos denariorum pro quolibet equo videlicet
dicto bono homini offitiali pro duobus equis
et notario pro uno equo qui bonus homo
et offitialis teneatur et debeat facere in
ventarium de omnibus et singulis massa
ritijs et arnesibus dictorum cassarorum et for
tilitiarum et debeat dictus bonus homo
et offitialis sindicari a maiori sindico co
munis perusii.

**De electione et offitio duorum bo
norum offitialium super expensis fie
ndis causa honorandi dominos et solep
nes ambaxiatores. Rubrica.**

ET quia sepe contingit et occurrit
ultra solita et ordinatam expen
sam quod civitas perusii necesse habet et sibi
necessario incumbit facere expensas qu
andoque causa honorandi dominos et solepnes
ambaxiatores dominorum et comunium venien .CXI.
tes ad civitatem perusii Statuimus
quod in tali casu domini priores artium cum con
silio camerariorum mense ad minus trigin
ta presentium viginti in concordia possit
teneatur et debeat deputare et eligere
duos bonos legales et districtos homines
qui possit et debeat providere et ordina
re de sumptibus fiendis causa honorandi
tales personas in ea quantitate de qua
dictis bonis hominibus convenies videbitur et
apparebit et de tali sumptu fiendo roga
re debeat unum notarium qui scripturam
autenticam faciat de predictis Et dicti
massarij teneatur et debeat solvere dictis
bonis hominibus sine alio precepto vel man
dato vel apodixa alicuius alterius offitialis
comunis perusii vigore sola scriptura predicta
Et electione facta per dominos priores artium
cum consilio camerariorum illam quantitatem
pecunie que apparebit per dictam scriptu
ram expensam fuisse occasione predicta Quia
dicta tamen quantitas expense fiende limi
taretur per dictos dominos priores et camerarios
vel per priores tantum ipsius limitationis
quantitas trascendi non possit Et quia
aliquando contigit quod expedit et incumbit
comuni perusii ita subito facere honorem supra
dictis personis quod non possit ita subito haberi
consilium camerariorum providemus et ordinamus quod
in dicto casu domini priores artium possint et
debeant facere electionem dictorum bonorum
hominum et offitialium qui teneatur et de
beant facere dictam expensam pro hono
re faciendo que electio et expense facte
dicta de causa debeat approbari et ratificari

per consilium camerariorum in forma et ordine supradictis qua ratificatione facta dicti massarii possint et debeat solutionem facere et pagamentum dictorum expensarum dictis bonis hominibus et offitialibus sine alio precepto vel mandato alicuius offitialis comunis perusii prout et sicut superius est expressum et modo et forma et ordine superius expressis ¶ Teneantur tamen dicti boni homines et offitiales ante solutionem eis fiendam iurare ad sancta dei evangelia corporaliter tactis scripturis quod non sit scriptum plus expensum fuisse quam secundum veritatem fuerit expensum et ultra quod necesse fuit predictam expensam fiendam non expendisse vel expendere ¶ Et predicta facere legaliter et sine fraude dummodo quod de expensis omnibus et singulis fiendis legi debeat singulariter in consilio camerariorum predicto.

De salario nuptii dominorum priorum artium. Rubrica.

Ordinamus quod dicti massarii teneantur et debeat dare et solvere cuilibet nuptio dominorum priorum · CXII ·
artium in principio offitii cuilibet prioratus pro pretio induimenti caputii et fulamentorum ipsorum indumentorum et caputii sendatum flor. de auro quod induimentum caputium et fulamenta eius debeat per ipsos dominos priores et ante quam incipiat eorum offitium exercere qua solutionem dicti massarii possint et debeat facere sine aliquo precepto vel appodixa alicuius offitialis comunis perusii dummodo solvatur dicto decem den. pro libra qualibet dicti pretii ¶ Et ultra dictum pretium tali nuptio habere non possit modo aliquo et dicti massarii non possint ultra dictum pretium aliquid solvere tali nuptio pena centum libr. den. pro vice qualibet qua plus solverit

De salario dominorum priorum artium pro eorum et cancellarii et notarii expensis. Rubrica.

Item super providerunt et ordinaverunt quod dicti massarii teneantur et debeat facere infrascriptas · CXIII ·
solutiones et pagamenta de pecunia et avere comunis perusii ad eorum manus perveniendo vel perventuris secundum formam supradictorum ordinamentorum offitii et aliis personis infrascriptis declarandis quibus offitialibus et personis salaria et pagamenta fieri debeant vigore presentis statuti sine alio precepto appodixa vel mandato alicuius offitialis dicti comunis sed solvendo infra dictam electione dictorum offitialium quorum offitialium electores substantialiter scribi debeant per notarium super cassationibus deputatum ¶ Quia electionem dictus notarius debeat apud se retinere et cassatores facere secundum quod consuetum est facere de preceptis comandamentis et appodixis ¶ Et in primis solvere teneantur et debeant pro salario et expensis dominorum priorum artium civitatis perusii et eorum familie et pro expensis cancellarii. videlicet pro quolibet dictorum dominorum priorum et notarii et pro qualibet die quadraginta sold. den. et pro expensis cancellarii et eius famuli viginti sold. den. durante tempore eorum offitii et ultra dictam quantitatem quadraginta sold. den. pro quolibet dominorum priorum et qualibet die habeat et habere debeat dicti domini priores pro cera et confectionibus pro quolibet prioratu centum libr

dicti sine mandato alicui offitialis dicti
cois et sine solutione vel retentione alicui
gabelle et absque inscriptione et registratione
eorum electorum qui massarii debeant recipere
refutationem dictis predictis a predictis
dnis prioribus vel eorum procuratore.
Et pro causis supradictis vel ipsarum
occassione dicti massarii nichil ultra
dictas quantitates solvere possint aliquo
colore quesito sub pena quingentarum
librarum. dictis pro quolibet eorum et quali
bet vice qua contrafecerit nisi hec fa
ciant ex provisione adunantie generalis.
Debeat etiam solvere dicti massarii dictis
dnis prioribus ultra predicta pro stante
llis mascheriis ceris et aliis rebus ne
cessariis. quinque flor auri pro quolibet
offitio prioratus ad petitionem ipsorum
dnorum priorum sine precepto alicui
offitialis dictis quibus quinque flor auri
massarii faciat sibi fieri refutatione
Et si dicti massarii pro supradictis provinciis
dictis vel eorum occasione ultra predictam
quantitatem dictas dnis prioribus. Aliquid
solverent incidat in pena Centum
librarum. dictis. pro qualibet vice. Te
neantur etiam dicti massarii solvere
notario ipsorum dnorum priorum sine aliquo
precepto vel mandato alicui offitialis
cois predicti ultra dictum salarium pro scrip
turis quas facere debet decem flor auri
et nichil ultra dictam quantitatem solvere
possit nec pro dicto notario nec eius
substituto vel coadiutore quem substi
tutum vel coadiutorem tenere non possit
sub pena centum librarum dictis. Et
dni priores non possint dictum substi
tutum vel coadiutorem deputare ali
quod salarium dictis steterit pro sub
stituto vel coadiutore dicti notarii.
Et dicti massarii ut dictum est dic
tum salarium vel aliquam quantitatem
solvere non possint pena cuilibet offi
tiali contrafacienti Centum librarum. dictis
que pena eidem de facto auferri de
beat per sindicum maiorem tempore
eorum sindicatus. Et dicti notarii dic
torum dnorum priorum teneatur et de
beat ponere in publica forma in cam
cellaria omnes et singulas scriptu
ras quas faciet tempore eorum offitii si
ne aliquo salario et provisione.
Quas scripturas scribere tenea
tur et debeat incontinenti predictis infra
unum mensem sub pena centum librarum
dictis et privatione offitii dicti notari
atus ad quos offitium contrafaciens
Nullo modo eligi possit et si elligere
tur electio non valeat ipso iure.

De salario notarii super cassa tionibus. Rubrica.

Item dent et solvant et solvere .CXIIII.
teneatur et debeat Notario
deputato incamerari dictorum massa
riorum super cassationibus et aliis
pertinentibus ad offitium dicti notarii
secundum formam statutorum Rubus libr
sex mensibus quidem florenorum auri sine a
lia appodixa vel mandato de quacumque
pecunia dicti cois ad eorum manus p
venta vel proveniendi Excepto noto
qui tempore pro massariis dictum offitium exer
cuerit qui habeat pro salario suo vigin
ti flor auri.

De salario guactarum dictorum priorum. Rubrica.

Item dent et solvant et dare et
solvere teneatur et debeat ad man .CXV.
datum dnorum priorum guactatori dic
torum dnorum priorum pro quolibet
offitio prioratus tres flor auri. Et
spazzatori palatii dnorum priorum pro
quolibet mense quinquaginta. soldos. dictis.

De salario Ambaxiatorum mictendorum per comune pis. Rubrica.

.CXVI. Item dent et solvant et dare et solvere teneantur et debeat ad
mandatum dominorum priorum et camera
riorum artium civitatis pis. omnibus
et singulis ambaxiatoribus destinan
dis pro factis comunis pis. vel alia causa
ad quoscumque dominos singulares personas
vel aliqua civitatem vel terram secundum
formam statutorum loquentium de modo mic
tendi ambaxiatores et de salariis
ipsorum secundum formam dicti mandati et pre
cepti dominorum priorum aliquo non obstante.

De salario electorum destinandorum ad eligendum potestatem et capitaneum. Rubrica.

.CXVII. Item dent et solvant et dare et
solvere teneantur et debeat sine alia
appodixa precepto vel mandato cancel
lario comunis salaria debita electoribus
destinandis ad eligendum potestatem capi
taneum maiorem sindicum et alios offitia
les forenses comunis pis. et eorum notariis et
et nuntiis secundum formam statutorum de hac
materia loquentium ¶ Qui cancellarius
secrete solvat dicta salaria dictis electoribus
notario et nuntiis ut in dictis statutis
latius continetur.

De salario offitialium armarii librorum comunis pis. Rubrica.

.CXVIII. Item dent et solvat et solvere tenea
tur et debeat sine alia appodixa vel
mandato offitialibus armarii librorum comunis
pis. et duobus notariis eligendis et de
putandis ibidem pro quolibet eorum pro
semestri tempore duodecim flor. auri visa
eorum electione quod salarium dictis offitia
libus et notariis persolvendum solvatur si dicti
notarii fuerint et pro rata temporis quo
fuerint et non aliter ullo modo et quod ser
viverint vel non et quanto tempore fuerint
stetur et credatur dicto et iuramento
dictorum offitialium armarii predictos massa
rios ante solutionem fiendam dictis offi
tialibus deferendo et per ipsos offitiales
armarii corporaliter faciendo.

De salario custodum carcerum comunis pis. Rubrica.

Item dent et solvant et dare et .CXVIIII.
solvere teneatur et debeat sine a
lia apodixa precepto vel mandato
quinque custodibus carcerum comunis pis. qui
deputabuntur de duobus mensibus in duos
menses pro tempore duorum mensium ad rationem
duodecim s. pro quolibet eorum et quolibet
die et bono homini et notario deputandis
super dictis carceribus pro dicto tempore duorum
mensium pro quolibet eorum quinque libr. den.
solum visa eorum electione seu publicatione
¶ Item dent et solvat ipsis custodibus pro
oleo et aqua dandis per eos captivis
more solito in quolibet bimestri tempore du
os flor. auri quos sine fraude in id con
vertant pena C. libr. den. pro quolibet ip
sorum custodum.

De pecunia danda offitialibus deputatis super fonte platee comunis pis. et aque ductu pro acconcimine ipsius. Rubrica.

Item dent et solvat et solvere tenean .CXX.
tur et debeat duobus bonis hominibus
et offitialibus deputatis et deputandis super
fonte platee comunis pis. ad aque ductum
dicti fontis et conservatione ipsius et super
habundantia aque habende in dicto fonte
de gabella duodecim den. pro qualibet li
bra que colligitur in camera massariorum
comunis pis. vel alibi usque in quantitate quin
gentorum flor. et non ultra tempore cuilibet offi
tialis.

De salario offitialium deputatorum super fonte platee comunis pis. Rubrica.

Item dent et soluant et dare et sol
uere teneatur et debeant dictis bonis
hominibus et uni notario que dicti offitiales ha
.CXXI. bere debeant pro dicto eorum offitio exer
cendo pro eorum salario pro tempore unius
anni pro quolibet eorum duodecim flor. au
ri sine alio precepto uel mandato solum
iusta ipsorum electione. Item dent et sol
uant et dare et soluere teneatur et de
beat fratri benedicto petri qui nunc est et
moratur ad custodia cisterne et loci ci
sterne deuena dicti fontis i monte pu
ciano et successiue successori eius quolibet
anno sine alio precepto contemplatione dicte
custodie necnon amore dei uigintiquinque
libr. den. tempore quo soluetur salarium officia
libus supradictis.

De salario campanariorum. Rubrica.

Item dent et soluant et soluere te
neantur et debeat ad mandatum
dominorum priorum artium ciuitatis prediste campa
.CXXII. nariis elligendis et declarandis per ipsos
dominos priores usque inquantitate quadra
ginta flor. auri sine alia appodixa uel
mandato solum iusta electione ipsorum cam
panariorum dummodo dicti campanarii pro
caueat comuni prediste de restituendo ipsas ca
panas sonantes seu habiles ad sonan
dum alias dicta solutio eis minime pera
gatur aliquo non obstante

De salario mundatoris platee. Rubrica.

Item dent et soluant et soluere tene
antur et debeant uni deputando per
.CXXIII. dominos priores artium ciuitatis prediste quoli
bet anno in kalendis mensis Ianuarii adterge
dum et mundandum platea comunis prediste per
tempus unius anni duodecim flor. auri iusta solu
eius electione sine alia appodixa uel i
mandato alicuius offitialis comunis prediste et ul
tra dictam quantitatem habere non debeat quo
quo modo qui teneatur et debeat dictam
plateam mundare quolibet die sabbati
de nocte precedente diem dominicam. quod si
non fecerit priuatur pro qualibet uice
in quadraginta sold. den. per maiorem
sindicum comunis prediste

De salario tubatorum. Naccharinii et
ceramelle comunis prediste. Rubrica.

Item dent et soluat et soluere tenea
tur et debeat omnibus et singulis tubatoribus .CXXIIII
tubatoribus naccharino et ceramelle co
munis prediste electis et eligendis secundum for
mam statutorum comunis prediste pro eorum sala
rio prouisione et mercede duos flor.
auri cum dimidio pro quolibet eorum et quo
libet mense soluendo eisdem de mense in
mense pro rata temporis et quantitatis sine
alio precepto uel mandato solum iusta
electione ipsorum tubatorum pena ipsis massariis
et cuilibet eorum non soluentibus ut dictum est
quinquaginta libr. den. pro qualibet uice
et dummodo quilibet ipsorum teneatur et
debeat et de ipso mostra facere coram
ipsis massariis saltem ter in mense prout
in ordine tubatorum offitio legitur lati
continetur.

De rubbis tubatorum naccharinii
et ceramelle. Rubrica.

Item dicti massarii teneantur et de .CXXV.
beant soluere et expendere pro ipsis
tubatoribus naccharino et celamelle
ultra salarium supradictum pro una robba
seu pro uno pari pannorum lane de trame
cgato fiendi et danda ipsis pro quoli
bet eorum quolibet anno in festo sancti her
culani quod est de mense martii octo flor. auri
sub dicta pena ipsis massariis si fuerint neglig.

De caputeis fiendis dictis tubatori
bus. Rubrica.

Item pro uno caputeo fiendo et
dando pro quolibet eorum in dicto
festo quinque libras den. pro quolibet eorum .CXXVI.

aliquo no obstante.

De salario sindicatorum potatis [et] capitanei. Rubrica.

Item dent et solvant et solvere
teneantur et debeant offitialib[us]
.CXXVII. eligendis et deputandis ad sindican
dum et examinandum dnos pote
state et capitaneu et eoru not[arios] pro
quolibet eoru tres flor au[ri]

De salario sindicatoru maioris sindici [et] alio[rum] offitialiu. Rubrica

Item dent et solvant et dare [et]
solvere teneantur et debeat oi
.CXXVIII. bus et singulis aliis offitialibus [et]
deputandis [et] eligedis ad sindican
dum et examinandum dnm ma
iorem sindicu cois pist ul aliu
quecunq[ue] offitialem forensem comuis
pist et eo[rum] not[arios] pro quolibet eoru
centu s. den. insa solum ipo[rum] elect[ionem]
ul de sacchulo publicatte [et] extinc
tice.

De rubbis fiendis nuptiis p[ar]tis guelfe Rubrica.

Item dent [et] solvat et dare et
solvere teneantur et debeant
.CXXVIIII. duobus nuptiis capitaneo[rum] ptis
guelfe pro duabus rubbis fiendis
et emedis pro dcis nuptiis per illa
personam qua capitanei ptis guelfe
duxerit declamdu quolibet ano in
festo sancti Ercularii qd est de mese
martii viginti flor au[ri] sine alio pre
cepto uel mandato uirtute p[rese]ntis [con]
stituti Et pro duobus caputiis di
dis dcis nuptiis in dco festo quinq[ue]
libr pro quolibet

Qualiter pecunia solvatur per massarios pro aliqua iustitia fiendi Rubrica

Item dci massarii teneantur et
.CXXX. debeat ad mandatum [et] requisi
tione dnorum potatis et capitanei ul
alterius eoru quado casus occurret qd
per ipos dnm potatem ul capitan fi
eret aliqua iustitia dare et expendere
in illis rebus que necessarie erut pro
dca iustitia facienda et executioi ma
danda illam pecunie quatitatem que
necessaria et opportuna fuit pro ipa
iustitia facienda habita appodixa [et]
man alicu not[arii] dco[rum] dno[rum] potatis
ul capitan quas appodixas dci mas
sarii infilgare et infilgari facere tenea
tur ut de ipis expe eoru sindicatus fi
dem facere possit qua fidem eoru
maiori sindico facere teneantur

De salario dando malapecis. Rubrica

Item dent et solvat et solvere te
neantur et debeat malepecis q[ui] .CXXXI.
interfuerit ad aliqua iustitia facieda
p quolibet eo[rum] quinquaginta sold. den.
habita appodixa ut supius dcm est

De tauro et aliis rebus emendis in festo omnium sanctorum. Rubrica.

Item qd dicti massarii possint
teneantur et debeant Annuati .CXXXII.
in festo omnium sancto[rum] expendere p
honore et gaudio ipius festiuitatis
et emere et emi facere unu tauru
pulcru [et] ferocem qui duca et ligatur
in campo prelii cois pist sm cosuetu
dinem hactenus obsuata et unam
porchetta et unu canestru panis et
unu ancipitre que res cedant cur
rentibus ad brauiu sm osuetudinem
predictam et etia unu anulum argen
teu qui poni debeat in uno filo i pla
tea cois pist ut moris est usq[ue] inqui
titate sexdecim flor au[ri] [et] no ultra
qua quatitate expendere possit sine
alia appodixa precepto ul mandato
alicui[us] offitialis cois pist

De parte condempnationis solu(e)n(d)a per massarios heredibus occisi R(ubrica).

Item dent et soluant et dare et
soluere teneantur et debeat sin(e)
alia appodixa uel mandato heredibus
illorum qui mortui et occisi fuerint ter .CXXXIII.
tiam partem condempnationum que in
tro talium homicidiorum uenerit in comu(n)i
in camera dictorum massariorum et aliter
uel in alio usu opere uel facto conuer
ti non possit aliquo iure uel causa.
Et quod omnes et singule quantitates
que per formam statutorum et ordinamen
torum comunis perusii conceduntur pro remune
ratione illorum qui representauerit seu indi
cauerit aliquem malefactorem seu repre
sentauerit aliqua graffia uel aliam
rem propter quam secundum formam sta
tutorum et ordinamentorum comunis perusii ali
qua pars seu quantitas concederetur et
omnes et singulas quantitates que conceduntur
tur offitialibus forensibus comunis perusii
pro executione armorum uel alia execut(ione)
secundum formam statuti comunis perusii dent et
soluant et dare et soluere teneantur
et debeant auctoritate presentis statuti
sine alia appodixa precepto uel mandato

De salario offitialium super massa
rijs et camerariis comunis perusii. Rubrica

Item dent et soluant et dare et
soluere teneantur et debeant of
fitialibus deputatis et deputandis per
modum sacchetti super massarijs et .CXXXIIII.
camerariis comunis perusii pro acconcimine re
paratione et conseruatione massaritiarum et ar
nensium dicti comunis pro tectura seu coho
pertura domorum et palatiorum dicti comunis
et pro alijs rebus necessarijs dicto comuni illarum
quantitatem que necessaria fuerit pro
ipsis massaritijs domibus palatijs ac
etiam campanis dicti comunis et alijs rebus
ad mandatum et secundum mandatum dominorum
priorum artium ciuitatis perusii. Et quod
dicti offitiales teneantur et debeant tempore
cuiuslibet offitij massariatus iurare ad
sancta dei euangelia quod quantitates quas
acceperit et ad eorum manus peruenerit
expendent et conuertent in dictis causis
et non aliter ullo modo. Et si in alia
causa expenderent uel conuerterent solu
ant et soluere teneantur et debeant dicti
offitiales super massaritijs pro quali
bet uice qua in alio exercitio expenderint
et quolibet eorum nomine pene centum
librarum denariorum que pena comunis et cuilibet eorum
per maiorem sindicum comunis perusii tempore
eorum sindicatus auferatur. Et
habeant et habere debeant dicti offitiales su
per massaritijs et eorum notarius pro quo
libet eorum pro eorum salario pro tempore uni
anni sexaginta librarum denariorum pro quolibet
eorum soluendorum eisdem per dictos massa
rios sine alia appodixa uel mandato
solum iusta eorum electione.

De solutionibus fiendis per mas
sarios soluantur duodecim denarii pro
qualibet libra. Rubrica.

Item ut pro conseruatione aque duc
tus et fontis platee comunis perusii re
cuiam habundantius habeatur statuerunt
et ordinauerunt quod de omni pagamento
et solutione seu appodixarum excomputa .CXXXV.
tione quod et que fiet in camera
ipsorum massariorum et per ipsos massari
os uel eorum famellos uel alterum eorum
soluatur et solui debeat postquam percipiet
pagamentum uel solutionem seu per fa
ciente appodixarum excomputantium ma
ssarijs supradictis seu per ipsos retineatur
et retineri debeat nomine gabelle ad inuen
tionem duodecim denariorum per libram quantita
tis quam recipit seu excomputaueit no

obstante quod in apodixa vel mandato con
tineretur quod solutio fieri deberet sine so
lutione vel retentione gabelle. Et salvo quod non
intelligatur in salario et expensis dominorum
priorum artium nec in expensis cancellarii nec
in expensis notarii ipsorum dominorum priorum aliquo
non obstante.

De salario protectorum comunis Pe
rusii existentium in curia romana. R.

Cum a tempore cuius notitie memoria
non existit extiterit consuetum quod
CXXXVI esse Perusii pro expeditione ipsi com. in curia
romana coram domino nostro summo pontifice
habuit protectores. Et statuimus et ordi
namus quod in curia romana semper sit
et esse debeant protectores comunis Perusii eli
gendi nominandi et declarandi et mutandi
semel et pluries per dominos priores et camera
rios artium civitatis Perusii in consilio dominorum
priorum et camerariorum artium et quinqua
ginta sapientum pro salario ... de
qualibet porta inter quos semper sit et
esse debeat Reverendissimus in Christo pater et
dominus dominus Niccola capucius sancte ro
mane ecclesie dignissimus cardinalis. Et
Reverendissimus in Christo pater et dominus dominus
Raynaldus de filiis ursi tituli sancti Adria
ni diaconus cardinalis. Qui domini cardinales
cardinales et protectores habeant et ha
bere debeant pro eorum provisione a ma
ssario comunis Perusii id quod deliberatum fuerit
per consilium dictorum dominorum priorum et camerariorum cum
dictis sapientibus solvendum distribuendum
et dandum sine mictendum eisdem pro
provisione fiendum per dictum consilium.
Et ipsa deliberatione dicti consilii massarii
dicti comunis quod deliberatum fuerit ut dictum
est solvere teneantur ad mandatum dominorum
priorum in forma huiusmodi deliberatio
nis fiende de quacumque pecunia comunis Perusii
aliquo non obstante.

De subsidio fiendo fratribus sancti
dominici de mense augusti et fratribus
sancti francisci. Rubrica.

Item dicti massarii dent et solvant
et dare et solvere teneantur et debe
ant quolibet anno in festo indulgentie CXXXVII
que est apud locum sancti dominici de Perusio mense
die ... mensis augusti fratribus et conven
tui fratrum sancti dominici de Perusio pro subsidio
expensarum advenientium eisdem in dicta indu
lgentia quinquaginta libras denariorum solvendas eis
dem sine alio precepto vel mandato virtute
presentis statuti et ultra aliquid petere vel
habere non possit. Et fratribus vero sancti
francisci Perusii conventui vel eorum sindico dent et
solvant et dare et solvere teneantur dicti
massarii anno quolibet in festo indulgentie
beati francisci que est primo die augusti
pro subsidio et expensis advenientium eisdem
fratribus dicti Perusii conventus exceptione
multorum fratrum ibidem convenientium dicto tempore
sine alio precepto vel mandato viginti quinque
libras denariorum aliquo non obstante.

De salario coadiutoris cancellarii. R.

Item quia sepe contingit quod cancella
rius comunis Perusii multiplicatione scriptu CXXXVIII
rarum supervenientium impeditur adeo quod
ipsas scripturas perficere et debite in libris
reducere et scribere ac licteras registrare ne
quit et alia necessaria effectui demandare.
Statuimus et ordinamus quod dicti massarii
teneatur et debeat dare et solvere ad man
datum dominorum priorum artium civitatis Perusii quando
necessitas immineret coadiutori dicti cancella
rii dictas scripturas facienti tempore multipli
citatis dictarum scripturarum salarium declaran
dum per ipsos dominos priores dummodo non
excedat quantitatem duorum florenorum auri cum
dimidio in mense aliquo non obstante.

De paliis currendis in festo omnium
sanctorum et beati herculani. Rubrica

Item quod dicti massarij presentes tenea
tur et debeant ornare et ornari facere
CXXXVIIIJ brauium seu palium ideo quod curritur in festo
omnium sanctorum et palium ad quod curritur secun
do die post festum translationis gloriosi
ssimi martyris sancti herculani infra
hora vesperarum scilicet palium quod presen
tatur per eos tenetur et palium seu
brauium adque curratum curritur in festo
omnium sanctorum de uarijs et alijs ornatis
prout decet et conuenit honori communis perusii
et expendant et expendi possit per ipsos
massarios de quacumque pecunia communis perusii
ad eorum manus peruenienda pro dictis bra
uijs et ornamentis pro quolibet dictorum
brauiorum triginta flor. auri auctoritate
presentis statuti aliquo non obstante.

De excomputatione apodixarum fien
da per massarios. Rubrica.

Item statuimus et ordinamus quod
dicti massarij presentes teneatur et
CXL debeat ad minus accipere excomputationes
apodixarum a soluentibus aliquas condepn
ationes penas uel bapnia in camera ipsorum
massariorum in casibus permissis per
formam statutorum communis perusii nouiter edi
torum dummodo tales excomputationes ipsas
apodixas primo et ante omnia dent et
soluat ipsis massarijs gabellam ad ra
tionem duodecim denariorum pro qualibet libra
aliquo non obstante

De salario quorundam offitialium
eligendorum per Commune perusii. R.

Item statuimus et ordinamus quod dicti
massarij presentes teneatur et debe
ant dare et soluere ad mandatum dominorum
CXLI priorum artium ciuitatis perusii omnibus et sin
gulis offitialibus communis perusii qui per
formam alicuius capituli statutorum communis perusii
nuper editorum elligi uel uocari debet ad ali
quod offitium uel aliquid faciendum uel
operandum quibus aliqua flor. uel
pecunie quantitas solui debet secundum for
mam ipsorum statutorum. ubi et eo casu
quo per formam presentis statuti solui non
debent sine precepto uel mandato non
obstante quod de ipsis offitialibus et quantita
te in presenti statuto non fiat expressa
declaratio nec aliquo alio quod in contrarium
loqueretur.

Quod non eligantur offitiales per pri
ores et camerarios artium. Rubrica.

Item ut pecunia communis perusii utiliter
expendatur et ne communi perusii dis CXLII
pendijs inutilibus honeretur. Sta
tuimus et ordinamus quod nullus possit
eligi uocari uel assumi uel deputari
ad aliquod offitium communis perusii cum salario
et ad salarium communis perusii per dominos
priores artium Ciuitatis perusii uel ali
um offitialem communis perusii nisi esset permis
sum per formam statutorum communis perusii
nuper editorum. Saluo quod in occur
rentibus casibus domini priores artium
ciuitatis perusii in consilio camerariorum
artium dicte ciuitatis auctoritate huius
possint teneatur et debeant eligere
offitiales communis perusii et eis salaria consti
tuere prout negotij qualitas et temporis
necessitas suadebit. Quibus
offitialibus sic elligendis et eorum notijs
dicti massarij possit teneatur et debeat
soluere et soluat ad mandatum dominorum
priorum et camerariorum artium ciuitatis
perusii quantitates declarandas et specifica
ndas in ipsis mandatis et pro causis infe
ndis et pendis in eisdem.

De solutionibus non fiendis per
massarios nisi secundum formam pre
sentium statutorum. Rubrica.

Item statuimus et ordinamus CXLIIIJ
quod dicti massarij ultra solutiones

et pagamenta predicta deputata et ordi
nata in supra scriptis capitulis vel i
aliquo capitulo statutorum cois pis non
nulla editorum non possit nec debeat ali
quis nomine suo vel eam vel aliquo que
sito vel paliato colore soluere vel so
lutionem vel pagamentum facere ali
cui persone sub pena centum libr. den.
pro qualibet vice qua contrafecerit
Et nichilominus intelligatur
solutiones et pagamenta que fierent
per ipsos massarios ultra preter vel
contra formam dictorum capitulorum fuis
sse facta de propria pecunia ipsorum
massariorum. Et ad exitum dictorum
massariorum tempore eorum sindicatus so
lutiones et pagamenta secus facta nu
llatenus admictantur non obstan
te aliquo capitulo quod in contrarium lo
queretur/

De rubbis domicellorum priorum Artium. Rubrica/

Item statuimus et ordinamus
quod dicti massarii possint tenea
tur et debeant dare et soluere et ex .cxliiii.
pendere ad mandatum dominorum priorum
artium ciuitatis pis. pro sex rubbis
seu indumentis fiendis de virgato
seu parita semel in anno sex domice
llos conductis seu conducendis ad ser
uitia ipsorum dominorum priorum in palatio i
habitationis ipsorum et dandis ipsis domi
cellis per ipsos Massarios et pro for
nimentis dictarum rubbarum omnem quanti
tatis pecunie que pro ipsis fuit nece
ssaria secundum declaratione fiendam per ipsos
dominos priores in dicto mandato dum
modo non excedatur costus dicte flor
auri pro qualibet dictarum rubbarum ali
quo non obstante

De residuo pecunie restituendo per Massarios eorum subcessores. Rubrica

Item quod dicti massarii teneantur
et debeat ad penam ducentarum .cxlv.
librarum denariorum pro quolibet eorum dic
te consignare et restituere massariis
cois pis eorum in offitio subcesson
bus omnem residuum quantitatis florenorum
et pecunie quod superent et restabit ab ex
ercitio ipsorum offitii et a solutionibus
et pagamentis factis per ipsos massa
rios infra quindecim dies a die finiti
eorum offitii in qua pena dicti massa
rii debeat per eorum sindicatores te
mpore eorum sindicatus si contrafecerit
condepnari

De emendatione equorum offitialium et ambaxiatorum cois qui ad moriuntur vel fierent inutiles. Rubrica

Item quia plerumque contigit quod
domini potestas et capitaneus et alii
offitiales forenses cois pis. Nec non .cxlvi.
Ambaxiatores cois pis qui pro fa
ctis dicti cois dicti simo dicte destinatur
equos roncinos et mulos quos ducer
et quos ducere tenetur perdidit mul
tipliciter et amictit quia ipsi equi ron
cini et muli durante offitio offitia
lium predictorum moriuntur et inutiles
efficiuntur. Et sit conueniens indempni
tati offitialium huiusmodi prouidere
Ideo Statuimus et ordinamus quod domini
potestas et capitaneus et alii rectores fo
renses cois pis/ac etiam ambaxia
tores dicti cois quibus eius occurre
rit de morte vel in utili effectione aliquis
equi roncini vel muli dum fuerint i
seruitium cois pis possint et eis lice
at adire massarios cois pis et coram
eis manu notarii cassationum ipsorum
massariorum narratione facere et petere
emendam talium equorum roncinorum vel

mulez et sumariam probatione facte
coza eis saltem per duos testes fidedi
gnos vel per scriptum publicam ma
nu publica notarii coram dictis massariis
presentandam qua fidem et probationem
massarii supradicti et teneatur et debeat
recipere et admictere infra octo dies a die
facte petition et ipam probationem
sic facta producte coza dnis prioribus
artium Civitatis perus qui dicti priores
possint et eis liceat mandare dictis
massariis quod dent et solvant rectori vel
ambaxiatori cui fuit equus rongin
vel mulus mortuus vel inutilis effec
tus emendam ipius equi rongini vel
muli secundum extimationem de ipo facta per
conservatores monete cois perus seu per
dnos priores artium civitatis perus que
extimatio fieri debeat sed de equis recto
rum forensium per conservatores mone
te cois perus secundum foram electionis ipoz
Et de equis rectoris et mulis ambaxi
atorum cois perus ante quod accedant pro
ambaxiata aliqua facienda per dnos
priores artium civitatis perus manu pu
blici notarii et scripta reduci Et quod ma
ssarii cois perusii servata forma predicta
teneatur et debeat ad mandatum dno
rum dnoz priorum dare et solvere
extimationes et qualibet eaz secundum foram
dicti mandati Et ultra contra vel pre
ter foram supradictam massarii cois pe
rusii vel alius offitialis dicti cois dictas
emendas vel aliquas eaz solvere non possit
nec debeat ullo modo sub pena quinge
tarum libraz denariorum dictis massariis pro in
et qualibet qua contrafecerint aufferendo.
Et quod sectis solverit de eoz proprio sol
visse intelligant aliquo non obstante

De salario campanarii pulsantis
campana pro scolaribus. Rubrica.

Item statuimus et ordinamus quod
dicti massarii teneantur et debe
ant dare et solvere uni campanario cxlvi.
deputando et eligendo per generalem rec
torem studii perusini ad pulsandum
et qui pulset campana scholarium
horis debitis quibus doctores cha
thedras ascendunt causa lecture pro
suo salario solum unsa ipius elec
tione quolibet anno decem libras denariorum.
aliquo non obstante.

De extimatione rerum mobili
um et inmobilium fienda per
massarios de quibus decimum vue
ti debet vel gabella solvi. Rubrica

Item quod dicti massarii habeant arbi
trium auctoritatem et facultatem cxlvii.
ac etiam possint teneatur et debeat
extimare res mobiles et inmobiles
non extimatas de quibus solvi debet
gabella seu decimum et ea que exti
manda venerit pro gabella et de
cimo solvendis secundum foram statuto
rum et ordinamentorum cois perusii
secundum quod eis videbitur convenire. Sed
ea que in catastro cois perus extim
non sunt. Pro hiis vero que in ca
tastro predicto extimata sunt sol
vatur decimum et gabella secundum extimatione
ipoz in dicto catastro reperta etiam sine alia
extimatione per dictos massarios facienda et pro
dicta extimatione nichil recipiat aliquo
modo pena centum librarum denariorum siconi
tra predicta fecerint aufferenda.

De salario solvendo camerariis
artium Rubrica.

Item quod dicti massarii dent et sol
vant et solvere teneantur et
debeat ad mandatum et secundum man
datum dnoz prioz artium Civitatis cxlviii.
perus qui pro tempore fuerint vel illi p

z illas quantitates prout dicti dñi p̃o
res duxerit declarandum ſoluend. et ſ.
camerarijs ſcdm ſtatutorum cõis peruſij
de hac materia loquentium aliquo nõ
obſtante

De ſalario annuatim pictoribus hor
nantibus ymaginẽ beati herculani dãd.

Item dent et ſoluat et ſoluere te
neantur et debeat camerario ar
tis pictorum quolibet anno in feſto tra
ſlatonis glorioſiſſimi martiris ſancti
herculanj pro pictura fienda et reno
uanda per pictores ciuitatis peruſij
de ſtatua ſeu figura dcti glorioſiſſimi
herculanj in dcto feſto ſine alia appodi
xa uel mandato ipſo ſolo preſenti ſta
tuto decem libr. denar. ſub pena dcis ma
ſſarijs ſi contrafecerit uigintiquinque libr.
denar. pro quolibet eorum auferenda aliquo
nõ obſtante

.CL.

De ſalario dando cõis offitialj recei
pienti piſces qui debent aſſignarj per
emptores aque lacus Rubrica.

Item dent et ſoluat et ſoluere te
neantur bonis homibus z offic de
putatis ad recipiendum piſces deferend.
ad ciuitatem peruſij per emptores fructum
aque lacus et eorum notar. pro quolibet
eorum pro eorum ſalario unius anj decem
flor. auri ſolum uiſa eorum electione hoc
aut nõ intelligatur in expẽſis z expendis
de pñ ſaccbulo quj hunc et hec debeat
ſalarium prout conſuetum aliquo nõ obſtante

.CLI.

De oleo emendo pro lampadibus
maieſtatis de noſtra Rubrica.

Statuimus et ordinamus quod
dcti maſſarij dent et ſoluat et
dare et ſoluere teneantur et debeat theſ
fo Johannelli cuſtodi loci maieſtatis
noſtre prope platea cõis peruſij et cuius
in offitio ſucceſſorum quolibet menſe pre

.CLII.

tium ſine pecunia pro uno medioſino
olej bonj et puri emendo per ipſum toſſu
ardendo z comburendo pro ſine lampadi
num ardentium ante figura dcte maie
ſtatis ad honorem et reuerentia glorioſe
uirginis marie et quod de declaratione pretij z
ualoris dcti olej ſtetur declaratoni maſ
ſariorum dcti cõis peruſij aliquo nõ obſta
te Et predictum oleum ſine pretium ipſius
detur dcto toſſo et eius ſucceſſ. pro dcis
lampadibus ſi et in quantum dcis locus
maieſtatis habebit neceſſe de quo credi
tur iuramento dcti toſſi uel eius ſucceſſ.
et nõ aliter.

Quod nullus ponderator aueris cõis
poſſit aliquid accipere a cõi pro ipſa
ponderatione Rubrica.

Item quia nõ eſt conueniens quod .CLIII.
ex ponderatione flor. que ſit pretene
tes pondus cõis peruſij ſalarium tollatur
uel recipiatur ab ipſis ponderatoribus
offitialibus cõis peruſij ¶ Ordinamus quod
ex nunc in antea nullus ponderator au
deat uel preſumat recipere aliquam qua
ntitate flor. uel pecunie a conſeruatoribus
pecunie cõis peruſij uel camarlingis uel can
cellis nec ab aliquibus alijs offitia
libus cõis peruſij pro ponderando numerando
uel ſigillando uel pro recipiendo aliquos
flor. cõis peruſij uel tempore alicuius offitialis ſo
lutionis fiende cuicumque cum debent fieri ſolo
alicuius cõmunitatis pro cõi peruſij ¶ Et quicumque
cuique contrafecerit puniatur z puniri de
beat per potestatem et capitaneum uel ma
iore ſindicum ad petitionem cuiuſcumque offitia
lis cõis peruſij et etiam cuiuſcumque alterius pena
quinquaginta libr. denar. que pena exigi de
beat a dcto contrafaciente de facto debeant
bita fide per ſacramentum ab offitiali uel
alterius cum uno teſte de uiſu.

Quod omnia pacta reforma͞tes z inſtia ad

utilitatem cois facta obs'uentur. R.

.cLiiij. Statuimus et ordinamus quod si aliqua persona corpus collegium ul' uniuersitas deberet aliquid soluere coi pist. in camera dd. massariorum uel conseruatorum mercedis ul' alteri camerarii cois uel alicui offitialis cois pist. vigore alicuius statuti reformationis ul' promissionis ul' pactorum ul' instrumentorum ingeniti in coi pist. ante publicationem presentium statutorum ul' alicuius consuetudinis uel in alio modo de quibus statutis promissionibus pactis et instris non fieret expressa mentio in pnti uolumine statutorum quod de promissiones reformationes et statuta, istra pacta et conuentiones sint et esse intelligantur i salua et reseruata et remaneant i suo robore firmitatis ac si in pnti uolumine statutorum essent per ordinem registrata aliq. no obstante

De electione et offitio offitialis super cartis uernice encostro et cera dandis offitialibus. Rubrica.

.cLv. Quia experientia fore docuit omni quandum in licitis et indebitis sumptibus et expensis que sub quesito colore expensarum que fieri licite permictuntur tam in camera conseruatorum mercedis quam massariorum et quorumcumque aliorum offitialium cois pist. pro cartis uernice incaustro et cera pro lumariis faciendis in graue dampnum et dispendium cois i pist. continue peragitur. Pro tanto salubri deliberatione sancimus quod elligatur et eligi et deputari debeat unus bonus sufficiens et legalis pesistinus super dando et tradendo dictis offitialibus et omnibus et singulis offitialibus cois quibus conueniunt dari incaustro cartis et uernice et super dandis et erogandis facculis et candelis pro luminariis infrascriptis faciendis in infrascriptis festiuitatibus infrascriptis contentis in infrascriptis capitulis de dictis luminariis loquentibus cuius offitium duret per unum annum incipiendi die kal. Januarii cuiuslibet anni et de ipso offitiali de anno i annum fiat electio per dnos priores et camerarium ciuitatis pist. Nouos qui essent fuerint de mense decembris cuiuslibet anni ad qua electionem procedant et ea fecisse teneantur ante quam ipsorum offitium prioratus et camerarii incipiatur. Ita tamen quod si quis huiusque electus est per dnos prior et cam et ille sit offic ad pdcta pro anno prox futuro incip in kal Januarii proxime futuri no obstante quod electus no fuit de dicta forma seruata et interim scilicet durante tpre ps mass et conseruatorum mercedis potuerint et possint ipi mass et conseruatores expensas pro pdictis facere et fecisse que admodo poterant et consueti erant ante huius statuti publicationem no obstantibus contentis in hoc caplo ul' electione iam facta de aliquo offic ad predicta seu aliquo alio gnali ul' spali. Possint etiam et debeat et potuerint dicti mass omnia fecisse et facere eorum offitio durante q. per formam ps statuti disponitur fieri debere per offic predictum. De cuius offitio ps caplm loquitur qui offitialis semper annuatim sui offitii iuret et iurare debeat delato sibi iuramento per cancellarium cois pist. suum offitium et omnia ad eius offitium ptinentia bene sollicite et legaliter exercere. Et qui offitiales in eius iuramti et ad pena certum libr. den. si negligentes fuerint ad dictum offitium exercendum teneantur et debeat diligenter inquirere uidere et examinare quantitatem cartarum debita et necessariarum in cancellaria cois pist. notariis dnorum priorum artium et offitialibus camere conseruatorum et massariorum cois pist. et nemois incausti et cere rubee pro litteris

ſigilladis et filo meo cartis necessaria offitia
libus super captione caniuum et bladi et non
notariis et offitialibus deputandis super colligen
dis et exigendis collis et gabelle bucharum et
aliis laboribus comunis perusii et comunitate predicta
rerum et cuilibet eorum vel alicui vel aliquorum
ex eis dictis notariis et offitialibus dicte et tradere
teneantur in opportunia et necessaria comunitatis prout ac
diderit convenire res predictas dictus offitialis eme
teneatur in grossum vel ad minutum prout utili
us viderit pro comuni ¶ Qui quidem offitialis sibi eligat et
eligere possit et debeat unum notarium quem voluerit qui
scribat et in scriptis redigat introytus et exitus
dicti offitialis et habeat et habere debeat dictus bo
nus et notarius pro uno anno pro eorum salario quinque
florenos auri pro quolibet eorum quos possit sibi sol
vere et retinere auctoritate presentis statuti de pecunia
ad manus dicti offitialis perveniendam tempore sui
offitii. De faculis et candelis dandis
religiosis et aliis personis per dictum offitialem. Rubrica.

clvi. Item teneatur et debeat dictus offitialis dare
et tradere offitialibus comunis perusii faculas
et non religiosis personis candelas necessarias pro
processionibus et luminariis faciendis secundum formam
statutorum loquentium de luminariis supradictis et ex
pensas expensas facere que necesse fuerint fienda oc
currerit pro predictis de quacumque pecunia comunis perusii
ad eius manus tempore sui offitii pervenienda.
De pecunia danda per massarios offitiali
super candelis vendere cera et aliis. Rubrica.

clvii. Et massarii comunis perusii teneantur et debeant
de quacumque pecunia dicti comunis ad eorum
manus pervenienda sine alio precepto vel mandato
auctoritate presentis statuti solum visa electione dicti offi
tialis ipsi offitiali dare et solvere omnes quanti
tates pecunie necessarias et expedientes pro predictis et
executioni predictorum ad requisitionem dicti offitialis sub
pena .C. librarum denariorum pro quolibet eorum et quolibet vice
qua contrafecerint auferendo et de necessitatibus et
expeditionibus pecunie et quantitatis expedientis
scietur et credatur dicto dicti offitialis presentato per
eum vel suo. ¶ Et quod de faculis et candelis dandis
et erogandis per ipsum offitialem tempore processionum
et luminarium tam offitialibus quam religiosis qui ad
ipsam luminaria processionaliter accesserint scietur
et credatur scripture notarii dicti offitialis et ad
scribendum dicti offitialis ad scripturam dictas faculas et
candelas fore datas et erogatas offitialibus et cleri
cis supradictis et aliis necnon rebus supradictis quas
dictus offitialis dederit offitialibus comunis perusii ab
eisdem refutationes sibi recipere teneatur. ¶ Et
quod nullus alius offitialis comunis perusii in et pro dictis
rebus emendis vel vendendis vel pro expensis pro ipsis
fiendis se valeat aliquatenus intromittere et si
aliquas expensas fecerit pro predictis eis nullatenus
admittatur. De faculis dandis dominis prio
ribus artium in festo sancti constantii. Rubrica.

clviii. Et ut sciatur certe quibus et quot facule de
beant erogari et ne ultra debitum numerum ipsarum
facularum erogatio fiat statuerunt et ordinaverunt
imprimis quod dictus offitialis teneatur et debeat in vigi
lia beati constantii martiris dare et erogare dominis
prioribus artium cancellario comunis perusii et notario dictorum
dominorum priorum .xii. faculas videlicet unam pro quolibet eorum
ponderis .iiii. librarum pro qualibet dictarum facularum.
De faculis dandis capitaneis partis guelfe. Rubrica.

clviiii. Item capitaneis partis guelfe et eorum notario
conservatoribus monete comunis perusii et massariis
comunis perusii unam faculam pro quolibet eorum ponderis
trium librarum. ¶ Item duos cereos seu duplerios in
astis ponderis .xv. librarum cere portandos deferendos
et relinquendos ad dictam ecclesiam sancti constantii. ¶ Item
abbati monasterii sancti petri et monacis et clericis dicte ecclesie
in dicto festo .vii. libras cere videlicet pro domino abbate
unam faculam ponderis unius libre et .vi. libre in can
delis. ¶ Item clericis et religiosis ad dictum festum
qui processionaliter accesserint candelas consuetas in quan
titate oportuna. ¶ Item in singulis processionibus quando
capitanei partis guelfe vadunt et ire debent dictus
offitialis impensis partis guelfe dare et dare debeat
unam faculam pro quolibet ponderis .ii. librarum pro qualibet.
De faculis dandis dominis prioribus artium et capitaneis
partis guelfe in festo sancti herculani. Rubrica.

Item teneatur et debeat in vigilia
translationis gloriosissimi martiris sancti
.clx. Herculani quod festum celebratur die primo martij dare et consignare dominis prioribus cancellario et
notario dominorum priorum capitaneo partis guelfe et
notario consuatoribus monete et massarijs communis perusii
faculas in numero et pondere supradicto.

De candelis dandis clericis in festo predicto. Rubrica.

Item dare et dare debeat in dicto
festo clericis et religiosis ad eccl
.clxj. esiam sancti herculani more solito
processionaliter accedentibus candelis
in sufficienti et opportuno numero.

De faculis dandis capelle sancti
herculani. Rubrica.

Item det et tradat in dicto festo
capelle sancti herculani ecclesie
sancti laurentij sexagita faculas
.clxij. cereas ponderis quatuor librarum pro
qualibet ardendas et conburendas
in dicta capella ad laudem dei et hon
orem martiris antedicti.

De faculis dandis in festo predicto
fratribus sancti dominici. Rubrica.

Item in festo predicto fratribus sancti
.clxiij. dominici sex faculas ponderis qua
tuor librarum pro qualibet cere ard
endas et conburendas ad divina offitia.

De candelis dandis domino nic
cholao ciccholi. Rubrica.

Item det et dare debeat domino
niccholao ciccholi capellano cap
.clxiiij. pelle sancti honofrij sita sub volta
campi battaglie et successor eius in dicto
festo omni anno quinque libras candellarum.

De faculis et candelis dandis do
minis prioribus artium et clericis et
fratribus sancti dominici in festo ascen
sionis domini nostri ihesu christi. Rubrica.

In festo ascensionis domini nostri
.clxv. ihesu christi dictus offitialis teneatur
et debeat dare dominis prioribus artium
civitatis perusii decem faculas ponde
ris quatuor librarum pro qualibet dan
das offerendas et relinquendas ecclesie
maiestatis de volta et duo tortitia
seu dupleria in astis ponderis sexde
cim librarum cere relinquendo ut supra.
Item det clericis et religiosis ad dictam
ecclesiam in dicto festo processionaliter
accedentibus candelas in sufficienti
et opportuno numero. Item fratribus
sancti dominici in dicto festo quatuor fa
culas ponderis quatuor librarum pro quali
bet cera.

De faculis dandis dominis prioribus
artium et quibusdam alijs in festo
indulgentie que est apud ecclesiam
sancti dominici. Rubrica.

In festo indulgentie que est apud
ecclesiam sancti dominici de mense augu .clxvj.
sti dictus offitialis det dictis dominis pri
oribus cancellario notario dominorum priorum
capitaneo partis guelfe et eorum notario
consuatoribus monete et massarijs
communis perusii faculas in numero et pondere
ut superius in festo beati herculani.

De faculis dandis in dicto festo
clericis. Rubrica.

Item candelas pro clericis et re
ligiosis in numero oportuno. Item
fratribus sancti dominici sex faculas .clxvij.
ponderis quatuor librarum pro qualibet
ardendas ad divina offitia.

De faculis dandis dominis prioribus
artium in festo assumptionis glo
riose virginis marie et de candelis
dandis religiosis. Rubrica.

In festo assumptionis gloriose vir .clxviij.
ginis marie quod celebratur
apud ecclesiam sancte marie de mo
nte luciddo dictus offitialis teneatur et

debeat dare dominis prioribus artium can
cellario et notario ipsorum dominorum priorum
Capitaneis partis guelfe et eorum notario
conseruatoribus monete et massariis co
munis perusii faculas in numero et pondere
supradictis ¶ Item candelas pro religi
osis et clericis in numero sufficienti ¶ Item de
ecclesie seu monasterii sancte marie de monte lu
cido duodecim faculas ponderis quatuor
libr pro qualibet earum offerendis et re
linquendas monasterio supradicto

De faculis dandis dominis prioribus artium in octaua festi assumptionis gloriose uirginis marie et de candelis dandis religiosis R.

In octaua assumptionis dicte beate u
irginis marie dictus offitialis debeat
et exigere dominis prioribus artium ciuita
tis perusii duodecim faculas ponderis
clxviiij. quatuor libr pro qualibet facula
quas deferre teneantur ad processionem
fiendam a loco maiestatis de uolta
ad ecclesiam sancte marie seruorum sub pe
na ducentarum librarum pro quolibet eorum
ad perpetuam memoriam felicis uictorie
a deo precibus beate uirginis concesse po
pulo perusino contra rebelles communis perusii
in castro turri reclausis et obsessos per
populum perusinum de quibus faculis dentur
maiestati de uolta quatuor relinquen
do deferantur et relinquantur penes
fratres sancte marie seruorum indiuinis
offitiis obseruande ¶ Item debet et dare
debeat clericis et religiosis ad dictam pro
cessionem accedentibus candelas in suf
ficienti numero ad quam processionem ire po
ssint et debeat religiosi prout consue
runt ire ad alias processiones ¶ Et
quilibet camerarius quarumlibet artium ciui
tatis perusii ad penam ducentarum libr
denariorum pro quolibet teneatur et debeant

ad dictam processionem seu similem sin
gulis annis accedere et deferre unam
faculam ponderis duarum librarum
pro quolibet dictorum camerariorum expen
sis sue artis et ipsam dare et relinquere
penes dictam ecclesiam fratrum sancte ma
rie seruorum ad dictam penam de facto per
maiorem sindicum auferendam.

De faculis dandis prioribus in festo sancti lodouici. Rubrica.

In festo beati lodouici dictus offi 170
tialis teneatur et debeat dare et . clxx.
dictis dominis prioribus artium supradictis decem
faculas ponderis quatuor libr pro
qualibet offerendas et relinquendas
ecclesie sancti francisci de perusio ad quam
ecclesiam in dicto festo dicti domini priores
ad honorem beati lodouici personaliter
accedere teneatur ¶ Item dictus offi
tialis debet et soluat et soluere teneatur
et debeat in festo predicto sancti lodouici
fratribus minoribus sancti francisci ciui
tatis perusii pro una pietantia seu re
creatione singulis annis dictis fratribus
facienda uigintiquinque libr denariorum.

De faculis dandis prioribus in festo decollationis seu passionis herculani. Rubrica.

In festo decollationis gloriosissi 171
mi martiris sancti herculani tenatur . clxxi.
et debeat dare dictis dominis prioribus
decem faculas ponderis trium librarum
pro qualibet offerendas et relinquendas
capelle superioris ecclesie sancti herculani
posita in porta sancti petri ad quam ecclesiam
dicti domini priores personaliter accedere
teneantur.

De faculis dandis infrascriptis cappellanis Rubrica

Item teneatur et debeat dare 172
infrascriptis cappellanis in fin . clxxii.

gulis processionibus que fiunt in festivitatibus sancti herculani sancti costantii et assumptionis sancte marie et ad ecclesiam sancti dominici tempore indulgentie et in processione que fit ad locum maiestatis de volta in festo ascensionis domini nostri ihesu christi candelas et faculas infrascriptas videlicet. ¶ In primis cappellano capelle superioris ecclesie sancti herculani porte sancti petri unam faculam ponderis iiii librarum et duas libras candelarum. ¶ Item cappellano cappelle inferioris dicte ecclesie unam faculam eiusdem ponderis et duas libras candelarum. ¶ Et capellano cappelle sancti herculani sita in ecclesia sancti laurentii una faculam ponderis iiii librarum et duas libras candelarum. ¶ Item teneatur et debeat dare rectori ecclesie gloriosissimi confessoris sancti martini de iunciano annuatim in die festo ipsius sancti viginti libras cere in duobus tortitiis fiendis cum astis et decem libras cere in quatuor faculis dandis et relinquendis ipsi ecclesie pro lumine ad divina offitia faciendo.

De faculis dandis prioribus in festo beati augustini. Rubrica.

173 .clxxiii. Item teneatur et debeat dare dictis dominis prioribus in festo excellentissimi et gloriosissimi doctoris sancti augustini episcopi et confessoris de mense augusti singulis annis pro lumine pro divino offitio celebrando duodecim faculas ponderis quatuor librarum pro qualibet earum dandas defferendas et relinquendas apud ecclesiam sancti augustini de porta sancti angeli ad quod festum accedere debeant ipsi domini priores et cum eis potestas et capitaneus et alii offitiales communis perusii.

De faculis dandis maiestati de volta. Rubrica.

Item teneatur et debeat dare et dari loco maiestatis de volta pro 174 .clxxiiii. illuminando dictum locum in qualibet processionum seu luminariis que fiunt ad ecclesiam sancti costantii sancti herculani sancti dominici et sancte marie de monte lucido duas faculas cere ponderis quatuor librarum pro qualibet facula.

De candelis dandis disciplinatis sancte marie fuoris. Rubrica.

Item teneatur et debeat dare et .clxxv. 175 confratribus et disciplinatis fraternitatis sancte marie fuoris defratribus et deferre debentibus tabulam salvatoris et gloriose virginis in vigilia festi assumptionis beate virginis et in octava dicti festi singulis annis quindecim libras candelarum.

De quantitate debenda sotietati sacri. Rubrica.

Item det et solvat sotiis de sotietate sacri vel aliis de alia compagnia .clxxvi. 176 qui et quando portaverit figuram beati herculani in festo translationis sancti herculani decem libras denariorum singulis annis.

De electione et offitio offitialium armarii librorum communis perusii. Rubrica.

Quoniam expedit pro honore .clxxvii. 177 communis perusii et pro utilitate et comodo specialium personarum quod ad custodiam armarii librorum communis perusii sit et esse debeant boni ydonei et legales viri ad hoc ut in ipsis libris et scripturis nulla fraus possit committi ~~et sportium corrumpi vel mutari~~ ¶ Statuimus et ordinamus quod deinceps ad custodiam dictorum librorum et scripturarum ponantur et eligantur et eligi debeant duo boni ydonei et legales et

uiri de ciuitate pis & ipso pistno
ad sacchettu et p foram sacchetti
z de sacchulo extrahant z publicentur
et extrhi et publicari debeat in co(n)silio
ipsi de sex mensibus in sex mensibus qui boni
homines teneatur debeant restituere libros et
claues dicti armarii et ea / que ad eos
peruenerunt ratione dicti offitii successoribus
suis eorum infra octo dies proximos
post finitum eorum offitium cum inuen
tario quod fecerit ut infra dicetur.
¶ Qui boni homines et offitiales predicti
electi aut elligendi ut dictum est in
continenti ante omnia debeant duos
notarios eligere qui notarii sint et
experti et confiteri in dicto armario
qui debeant facere et scribere in
uentarium de omnibus libris et scrip
turis ligatis z condempnationibus z abso
lutionum factarum et latarum per quoscumque
cumque offitiales communis pisis a sexa
ginta annis citra qui et que reperi
rentur in dicto armario quod inuen
tarium debeat perfecisse infra tempus
dictorum offitialium in cartis membra
nis et auctenticare quod inuenta
rium semper debeat ibi remanere
et teneantur sic factum successoribus
reassignare et poni facere in dicto
inuentario semper libros quos ipsi
receperint tempore eorum offitii de condemp
nationibus et absolutionibus et sic fa
cere teneantur successores de succes
soribus in successores sic procedat
¶ Ad quod inuentarium faciendum
et perficiendum teneantur primi offitia
les qui eligentur post publicationem
presentium statutorum ¶ Et habeant et
habere debeant dicti notarii electi ad dictum
inuentarium faciendum a massariis communis
pisis pro eorum salario uigintiquinque flor

auri pro quolibet eorum incontinenti
post reassignationem dicti inuentarii
quod salarium eis et cuilibet eorum
a massariis communis pisis soluere teneatur
sine alio precepto uel mandato auc
toritate presentis legis. ¶ Et in dicto
inuentario aliqualis fiat mentio de
tenore cuiuslibet libri et de tempore et no
minibus potestatis z capitanei et aliorum
offitialium ¶ Qui boni homines et
offitiales et notarii deputandi ad dictum
inuentarium faciendum teneantur z debe
ant dictum inuentarium perfecisse in
fra tempus dictorum sex mensium eorum offi
tii pena dictis offitialibus et notariis si
negligentes fuerint in predictis et dictum
inuentarium non perfecerint infra dictum
tempus pro quolibet eorum ducentarum
librarum dictarum ¶ Qui boni homines z
offitiales de ipsis libris faciant co
piam omnibus petentibus et uolentibus
¶ Et non sinant quod dictum armarium
intret aliquis gentes simul set semper
uideat et sint presentes quando fecerit
copia aliquorum librorum dummodo
non permictat aliquo modo quod
aliqui libri extrahantur de dicto arma
rio ad petitionem potestatis uel capite(nei)
uel alicuius alterius persone pena quingen
tarum librarum denariorum pro quolibet eorum
et qualibet uice qua contrafecerit ipsi
uel alter eorum ¶ Et de hac expre
sse debeat sindicari saluo de scrip
turis que permictuntur extrahi per for
mam alicuius capituli contenti in presenti
volumine ¶ Et saluo quod liber ordina
mentorum possit trahi cum licentia domino
rum priorum antianorum. Saluo insuper tempore
renouationis sacchulorum quo possint
extrahi libri insacchulatoribus oportu
ni ¶ Qui boni homines habeat pro

corum ſalano ꝛ labore pro quolibet
corum de ſex meſibus in ſex meſ dn
odecim flor auri a maſſariis cois pns au
ctoritate preſentis ſtatuti ſine alia
apodixa precepto uel madato ¶ Et
uolum' ꝙ cu ipis bonis hoib ſint
duo notarij eligedi per uia et modu
ſacchetti per offitiales qui erunt ad
coponendu alios ſacculos offitialiu
¶ Et ſint pncipales notarij dicti arm
arij et ſint ad ſalarium et cu ſala
rio duodecim flor auri pro quolibet
coꝝ de ſex meſibus in ſex meſes qd
ſalariu a maſſarij cois pns ipis dare
et ſoluere teneatur pro rata tpris q
ſeruierint et de hoc ſtetur et credatur
uerbo dcoꝝ offitialiu armarij ¶ Et
ſcdm declarationem dcoꝝ offitialiu dic
ti maſſarij ſoluere poſſint et teneatur
et aliter no ¶ Et ꝙ dicti notarij du
rante dco offitio no habeant aliqd ali
ud offitiu cois pns uel ab ipo coi uel
offitialibus ipius cois niſi aliud ha
buerint per uia ſacchetti ſub pena ce
tum libr den que de facto debeat au
ferri facta probatione qd aliud offitiu
recipiat uel acceptent per maiorez
ſindicu cois pns auferendo ¶ Et
ꝙ nullum ſalariu ſeu eru uel aliquid
aliud cauſa offitij ab aliqua pſona
accipere poſſint ſub pena centu libr
den pro qualibet uice ¶ Et ꝙ ſindi
cus maior cois pns teneatur et debe
at inquirere et inquiſitionem facere de
predcis et ſindicare debeat dcos offi
tiales et notarios ſcdm formam ordia
mentoru loquentiu de offitio dci ſindi
ci ſiue recepit ſalariu pro dco alio
ſecundo offitio a coi pns ſiue non
¶ Et ꝙ dicti notarij et offitiales co
gantur ad acceptatione dicti offitij

per poteſtatem et capitaneu infra tres
dies a tpre publicatois ſiue electois
facte de dcis offitialibus ¶ Et ꝙ no
tarij qui fuerint ab uno anno citra i
no poſſint poni uel elligi in dco offo
ipi uel aliquis de domo eoru ſimul
habitans cum eo deinde ad tres anos
¶ Et ꝙ dci offitiales et not continue
mane ꝛ ſero ſtare debeat in dco ar
mario et ſuj copiam exibere omib
uolentibus aliquid inde habere et co
pias et ſcripturas eoꝝ facere gra
tis et ſub dca pena ¶ Et ꝙ i dco
armario ee debeat quiqz notarij ſin
gulis ſex meſibus ad copiandum i
exemplandum ſcripturas in dco arma
rio exiſtentes et copia exemplandum
petentib ¶ Qui quiqz notarij elli
gantur ad breuia ſicud elligitur
notarij qui ſcribunt acta et geſta in
cauſib ciuilibus et pro qualibet po
rta ciuitatis pns ſit unus de dcis
quiqz ¶ Et illi qui fuerit in ſex
meſib non poſſint ſequtibus ſex
meſibus eſſe ad dcm offitiu copiadi
et exemplandi in dco armario poſſit
tam ſemp duo uel ſaltem unus ex
notarijs conſuetis ee in dco armario i
eodem offitio remanere et elligi per
ipos offitiales ultra dcos quiqz alia
no obſtante et recipere debeat pro co
rum mercede ꝛ ſalario pro ſcriptura
cuilibet carte duos ſ. ꝛ ſex den ad pl
us et ꝙ carta qualibet ad min' ſit i
quadraginta nigulorum ¶ Et ſi plus
acceperit ſoluat noie pene pro quali
bet uice qua contrafecerit et quolibet
eoꝝ uigintiquiqz libr den. ꝛ ſcripture
exemplande ꝛ extrahende de dco armario
que fiet per dcos copiatores adhi
beatur plena fides quadmodu dictu

originali scriptum dummodo subscribi debeat et publicari manu unius ex notariis principalibus dicti armarii qui pro dicta subscriptione aliquid petierit uel acceperit uel presumpserit sub dicta pena quas subscriptiones facere teneantur et debeant dicti principales notarii ad petitionem cuiuscumque petentis sub dicta pena.

De eleuatione et positione libre &c.

clxxviij. Item quod si aliquis ciuis uel comitatensis pusillus uendiderit omnia sua bona uel rem aliquam immobilem qua uendita mobil immobile sibi remansit sive nolunt et petierit coram offitialibus armarii se et eius catastri et libra et omnia sua bona tolli cassari et elleuari de dicto catastro possint dicti offitiales talia bona uendita uel in alio quocumque translata emptoribus ipsarum rerum uel alio titulo ipsas res acquirentibus imponere et ad catastrare in eorum catastro et libra et ipsis positis et accatastratis de libra et catastro talium uendentium uel aliter transferentium elleuare et cassare ita tamen quod dicti offitiales talem uenditionem facienti uel aliter transferenti omnia sua bona ex offitio catastrum et libram facere teneantur videlicet si fuerit ciuis civitatis libr ad grossam et si fuerit comitatensis quinque libr ad grossam ita quod nullus sine catastro debeat remanere. Et salvo quod ea que dicta sunt de libris ex offitio fiendis non vendicet sibi locum in fo busulanibus mortuis et absentibus ad quorum cassationem et elleuationem procedi possit et debeat prout in primo volumine est prouisum.

De nulla mutatio libre fiat sine licentia offitialium predicta

clxxix. Item quod nulla mutatio diminutio uel augmentatio cancellatio uel descriptio de novo uel aliquid aliud possit fieri de aliqua libra catastro seu extima alicuius nisi de presentia consensu et uoluntate offitialium dicti catastri qui pro tempore fuerint uel alicuius seu aliquorum ex dictis offitialibus dicti catastri et nisi primo ipsi uel aliter eorum declarauerit et decreuerint talem diminutionem augumenti cancellationem seu ascriptionem debere fieri secundum formam statutorum et ordinamentorum loquentium de dicto catastro

De terreno quod tollitur per alluuionem aquarum eleuando et ponendo &c.

Item quod si per inundationem uel alluuionem uel aquarum impetum terrenum uel domus uel aliqua alia res allibrata seu accatastata alicuius seu aliquibus tolleretur in toto uel in partem cum paritur quod facta fide legitima de predictis per quatuor uel quinque testes fidedignos de libra et catastro eius cuius fuerit talis ablata aut occupata ex causa predicta eleuetur et remoueatur in totum uel in partem prout talem rem ablatam uel occupatam constiterit. clxxx. Et si alicui aliquod terrenum accreuerit per alluuionem uel fluminis reductam ponatur tale terrenum et addatur ei cui accreuerit seu peruenerit in eodem pensu et in quantum accreuerit. Et ille cui accreuerint uel obuenerint uel sic acquisiverit terrenum predictum teneatur assignare infra sex menses a tempore quo sic ut dictum est acquisiuerit modo predicto qua assignatione facta predicti offitiales teneantur facere dictum terrenum mensurari et extimari expensis assignantis secundum quam extimationem in catastro ponatur et accatastretur; pena non assignanti et offitialibus in predictis negligentibus centum libr denariorum pro quolibet qualiber qua fuerit contrafactum.

De molendinis et gualcheriis prendis et accatastandis. Rubrica.

clxxxi. Item si pro tempore venturo aliquis de novo hedificaverit aliquod molendinum seu gualcheriam in aliquo flumine rivo vel fossato quod postquam incepit adaquare molendinum et gualcheriam gualcheriare talis cuius esset teneatur et debeat id notificare offitialibus super armario et catastro communis pisani in dicto armario infra mensem et ipsi offitiales teneantur et debeant sibi domino talis molendini et gualcherie ipsum molendinum sive gualcheriam allibrare et accatastare prout viderint convenire sito per eos primo in fructu sive eo quod fructare possit ipsum molendinum et gualcheria. Et si contingeret aliquod molendinum vel tale gualcheria deficere vel a dicto destrui quod fructus et redditus ex eis non perciperentur quod eo casu debeat extimatio talis molendini vel gualcherie tolli et cassari de catastro et libra eius cuius fuerint facta coram dictis offitialibus armarii fide legittima de predictis.

De domibus que non pensionantur elevandis et que non pensionantur ponendis. Rubrica.

clxxxii. Item quod domus seu camere allibrata vel allibrate inter pensionis pro tempore que non pensionarentur elleventur et adminuantur de libra illius cui allibrate forent facta fide de predictis per quattuor vel per tres testes de vicinia qui deponant de publica voce et fama et per proprium iuramentum et fiant in deliberationem fiendam per dictos offitiales catastri. Et quod quilibet qui voluerit in futurum pensionare vel pensionaverit aliqua domum vel cameram vel locum non assignata nec scripta vel que pro pensione vel artem exercendum in ca relicta fuisset teneatur et debeat infra mensem postquam ipsam domum cameram vel locum pensionaverit assignare offitialibus armarii de catastri qua de offitiales catastri scribere seu scribi facere teneantur et ipsam et ipsum extimare secundum modum et formam statutorum loquentium de extimatione fienda domorum et camerarum et locorum que pensionantur. Et si cameram vel cum non assignaverit ut dictum est puniatur in viginti quinque libris denariorum et nichilominus dictam rem assignare teneatur et sibi ascribatur.

De pensione domus adsignanda et ponenda. Rubrica.

Item quod si aliquis domum ampliori pensione locaverit aliena vero minori pensione conduxerit tanto minus debeat assignare quantum est illud quod pensionis nomine pro aliena domo solvere est obligatus. Et ille qui pro domo sua predictam pensionem recepit in suo catastro addere et assignare cogatur infra terminum et sub penis supra assignatis. clxxxiii.

Quod omnis acquirentes aliquam rem inmobilem debeat ipsam assignare et sibi poni facere in suo catastro. Rubrica.

Item quod si aliquis civis vel comitatensis pisanus vel aliquis alius allibratus in catastro civitatis vel comitatus pisani emerit vel alio titulo acquisiverit aliqua rem inmobilem posita in civitate vel comitatu pisano ab aliquo allibrato vel non allibrato teneatur et debeat assignare offitialibus qui pro tempore essent super armario librorum communis pisani infra duos menses a die quo ad eum dicta res pervenit clxxxiiii.

et ipam rem dicti offitiales catastri
ptic et scribere et adlibrare debeat
in catastro ipam rem emetis ul ac
quisitis et de catastro et libra illi'
cui prius erat ascripta si scripta i
appareret eleuare tollere et de summa
libre diminuere infra dictum tempus
a die dicte assignationis teneantur
quod si non assignauerit dampna pas
extimationis ipius ipso facto sine alia
sententia uel solepnitate decidat
et decidere debeat i com pusi ¶ Et
nichilominus assignare teneatur
et sibi allibretur et pratur ¶ Et
q pleruq3 contigit q subiecti et ac
catastati in libro et catastro cois
pusy res no subiectorum et no acca
tastratorum acquirunt que res no appa
rent extimate nec descripte i cata
stro cois pus q tunc et eo casu of
fitiales camerary cois pus dictas
res faciat mesurari et eas extima
re teneatur secundum certam extimatoz
facta de Rebus collateralibus
et contiguis ipis rebus et si per
subiectum titulo permutationis
et cambii aliqua res fuit tradita
et pmutata no subiecto et no al
librato in catastro cois pus de ca
tastro subiecti et accatastrati tal
res pmutata no debeat eleuari in
si primo res per no subiectum per
mutata et tradita pratur et acca
tastretur in catastro subiecti et ex
timetur et extimari debeat adminus
prout in catastro subiecti res per
eum pmutata extiterat allibrata
qua assignate et accatastratae
et extimate facta de catastro talis
allibrati res no subiecto permutata
debeat eleuari et predicta locum habeat

in preteritis presentis et futuri ¶ Et q
illi qui acquisiuerint aliqua possessio
nem tpre preterito non obstante a
aliquo lapsu tpris possit eam assig
re infra duos menses pximi uenturos
a die publicationis presentium statu
torum numerandos et proinde habeat ac
si tpre debito assignassent quod si
non fecerit subiaceat et incurrat
pena supradictas.

Quod comitatenses possit allibrari
ubi habitant in comitatu. Rubrica.

Item si contigerit aliquem alli
bratum in aliquo castro uel uil
la ire ad habitandum ad aliquem
alium locum castri uel uille comitatus .clxxxv.
pusij et ibi continue per duos annos
habitauerit q possit petere coram
offitialibus camerarij se allibrari et
accatastrari in loco ubi habitat et
se eleuari et eius libra cassari de
loco unde discessit saluo si in loco
unde discessit haberet bona i mo
bi[illegible] quia tunc ita demum debeat ei
[illegible] de loco unde discessit cassari
et acolleri si intercessit consensus si
dici loci unde discessit et sindici
loci ubi habitat et dicti sindici habere
debeat spalem mandatum ad consentie
dum tali mutationi et predicta aliter
fieri no debeat ullo modo.

Quod uniuersitate castrorum et ui
llarum comitatus pus non grauen
tur pro absentatis exbapnitis in
fi certo modo. Rubrica.

Item si contigerit aliquem acca
tastratum siue allibratum i cata
stro ciuium et comitatensium occasione .clxxxvi.
ex bapnimenti uel condempnationi rece
derit et se absentare et publicationis bo
norum fieret uel fuerit ita q bona sua

ne reperiantur scripta quibus esse possit
seu esse et universitatis alicuius seu loco
reperiretur scripta libra illius talis
absentatis vel recedentis vel decedentis
condempnati ita quod pro datis et col
lectis et aliis honeribus dicti regist
ris non possit quod universitas vel
aliquis alius pro tali libra nulla
tenus agravetur facta fide debi
ta de predictis offitialibus dicti cata
stri et declaratione facta per eos scilicet
quod superius dictum est aliquo non obst
ante. Et predicta fiat ad petitionem
sindici universitatis unde esset sive
fuisset talis exbampnitus seu conde
natus vel qui recessit vel decessit
aut se absentavit et etiam ad petitio
nem cuiuscumque cuius interesset seu inter
esse posset quocumque modo.

Quod notariis armarii liceat ad
dictiones correctiones et alias scrip
turas facere in libris existen
tibus in dicto armario. Rubrica.

Item quod quilibet ex notariis de
putatis vel deputandis ad scri
bendum addictiones diminuctiones cir
ca earum correctiones permutationes et alias
.cclxxxvij. scripturas ad eorum offitium spectantes
ca offitii predicti in dicto armario et ca
tastro communis pisani possit et sibi liceat
inpune et sine pena predicta omnia et scrip
turas quascumque ad eorum offitium spec
tantes scribere cassare addere et
minuere in libris quibuscumque et i
manu cuiuscumque notarii scriptas publicas
vel non publicas non obstante quod manu
ipsorum notariorum armarii scripti non ap
pareret vel essent dummodo ea que fe
cerint et scripserint facta possint per for
ma ordinamentorum de offitio offitia
lium dicti armarii et catastri loquentium.

Et dummodo fiant de voluntate
consensu et mandato dictorum duorum
offitialium in concordia vel alterius eorum
et aliter fieri non possint.

Quod si aliqua hereditas alicui re
manserit debeat ille ille cui venia
fit sibi poni facere. Rubrica.

Item quod si aliquis allibratus in .cclxxxviij.
libro et accatastratus in catastro
communis pisani decesserit superstite sibi
aliquo suo filio herede vel aliquo
alio suo vel emancipato vel extraneo h
erede cuiuscumque conditionis existat et
dictus heres velit suum nomen scribi et
poni in catastro et libra decedentis cui
successit. Cui offitiales armarii
facta eis fidem possit nomen decedentis
tollere et cassare de libra predicta
et nomen ipsius heredis ascribere et po
nere in dicto catastro et libra aliquo
non obstante. Et locum habeat quando
talis heres non haberet catastrum seu libram
et si catastrum haberet tunc bona sibi
relicta scribatur et ponatur in libra
sua et catastro suo. Et tamen ipsa bo
na quam etiam nomen et pronomen libra
et totum catastrum talis defuncti allibr
ati cassentur et eleventur de libra et
et catastro talis decedentis. Salvo
ea que dicta sunt de nomine heredis loco no
minis defuncti ponendo non vendicet
sibi locum quando talis heres esset comita
tensis vel forensis et succederet civi p
isano vel esset forensis et succederet comita
tensi vel esset comitatensis et succederet
forensi in quibus casibus et quolibet e
orum cassari nomen heredis loco nominis
defuncti ascribi non possit. Et bo
na defuncti in catastro heredis facto e
vel fiendo si catastrum non haberet poni
et scribi debeat ut supra dictum est.

De nobilibus allibratis in comitatu Allibrandis in Civitate. Rubrica.

189 clxxxviii Item statuimus et ordinamus quod omnes et singuli nobiles et nati per se militari ex paterna linea qui vel pater vel antecessores eorum reperiuntur inscriptus in registro comunis pisani facto de magnatibus et de natis per se militari ex paterna linea scripti pro nobilibus qui vel patres vel antecessores eorum allibrati sunt seu allibrati reperiuntur intra comitatenses in modo catastro comitatus et qui vel patres vel antecessores eorum ante dictum catastrum scripti et allibrati in Civitate seu cum civibus pisanis cassentur et cancelletur et eorum libre et nomina tollantur et abolantur de dicto catastro comitatus per offitiales armarii comunis pisani ad petitionem cuiusque ipsorum nobilium. Et ponatur et scribantur et allibrentur in illa porta et parrochia in qua habuerint scribere consueverunt libram ipsi vel patres vel antecessores eorum cum civibus pisanis seu in qua libram eorum assignaverint aliquo alio generali vel speciali in contrarium loquente non obstante.

Quod nulla universitas possit producere testes de sua universitate in eius favorem. Rubrica.

190 clxxxx. Preterea nolumus quod nulla universitas alicuius castri vel ville vel comitatus vel districtus pisani possit nec debeat inducere in testes homines illius universitatis que habet causam vel questionem cum comuni pisano vel cum aliqua speciali persona coram offitialibus armarii nec in ipsis testes admictatur pro ipsa universitate nec admicti valeat ullo modo. Et hoc intelligatur et locum habeat si aliqua specialis persona causam habet cum comune pisano vel cum aliquo alio et illa causa spectaret ad utilitatem universitatis de qua vellet producere testes quod de ipsa universitate ad qua utilitas causae posset spectare. Nullus debeat nec possit produci in testem nec admicti valeat ullo modo.

De erroribus mensuratorum possessionum corrigendis. Rubrica.

Item statuimus et ordinamus quod si aliquis deinceps conquerietur coram offitialibus armarii quod in mensuratione et mensuratoribus sue possessionis vel possessionum erratum fuit possint et teneantur dicti offitiales Armarii omnes et singulas possessiones talis conquerentis suis expensis facere remetiri et mensurari et tales mensuratores ad veritatem reducere et libram et quantitate mensure reducere augendo vel minuendo ipsam libram secundum quantitatem dicte mensure. Super quibus mensuris remetiendis et libris ad mensuram reducendis dicti boni homines Armarii plenam auctoritatem habeant et bayliam aliquo non obstante. 191 clxxxxi

Quod ad petitionem sindici castri vel ville cassetur libra et absentati. Rubrica.

Item statuimus et ordinamus cum multi comitatenses venditis et alienatis vel adiudicatis bonis suis pisanis non existentes de suo castro vel villa recessisse dicatur et de Civitate et comitatu pisano quia venire non possunt ad faciendum elevari de suo et castri vel ville catastro res allienatas seu venditas et sic esse et alii homines dicti castri vel ville iniuste gravantur de libra talis recedentis quod sindicus dicti castri vel ville possit comparere coram offitialibus et notariis super armario et catastro deputatis et dicti offitiales et notarii possint et debeant ad petitionem dicti sindici res et bona talis absentis 192 clxxxxii.

et vocabulis vendita seu alienata vel
adiudicata malum non existent de ci-
dem castri vel ville catastro facta fide
per instrumentum venditionis seu alienationis vel ad-
iudicationum rerum predictarum cassare tol-
lere elevare et emeti vel aliter acquiren-
ti ponere et scribere et idem per omnia lo-
cum habeat et in omnibus observetur in mor-
tuis quorum bona omnia ad heredes vel
heredum devenirent et quod dicti offitiales ar-
marii vel alter eorum predicta facere tenea-
tur et executioni mandare facta eis fidem
legittima de predictis per quatuor testes etiam
de eadem universitate

De pena facientis fieri et elevari sibi libram in fraudem catastri. Rubrica.

Item statuimus et ordinamus quod
si quis comitatensis vel alius quicum-
193 que venderet vel alienaret vel alio mo-
CLXXXXIII. do transferret aliquam possessionem alienam in fra-
udem vel fictitie ad cessandum honus
libre et factionum communis pisani quod tam vendi-
tor seu alienator quam emptor seu acqui-
sitor puniatur et condempnetur per potestatem
et capitaneum in ducentis libris denariorum et re-
ipsam venditam vel alienatam perdat et in
communi deveniat et confiscentur ipso iure

De dotibus restituendis et usufructibus rerum pendis et allibrandis. Rubrica.

Item statuimus et ordinamus quod dotes
194 consistentes in rebus immobilibus restitu-
te et que restituerentur debeat allibrari
CLXXXXIIII. recipienti et illis quibus restitutio facta
fuerit. ¶ Item quod poderia et possessiones
quorum aliquis habet vel deinceps habebit
usufructum debeat allibrari illi tali usu-
fructuario seu usufructuarie et quod ipsi
usufructuario vel usufructuarie si non
habebit libram debeat libram de dictis rebus
fieri ita quod per tempus perceptionis usufruc-
tus talis usufructuarii et usufructuarie
solvat datas et collectas communis pisani et in
certis per dictum tempus faciat factiones et quod fi-
nito dicto usufructu tale podere et posse-
ssiones allibrentur secundum predictam libram
et extimationem illi vel illis ad quos tale
podere et possessiones reverterentur et de li-
bra dicti usufructuarii debeat cassari et
aboleri

Quod qui habuerit domum propriam in qua exerceret artem debeat sibi allibrari. Rubrica.

Item statuimus et ordinamus quod 195
si aliquis exerceret artem in domo pro- CLXXXXV.
pria quod illa domus debeat allibrari et
accatastrari perinde ac si dictam domum
locaret seu pensionaret habita consideratio-
ne ad redditum seu ad pensionem que ex
dicta domo percipi posset.

Quod res empte ultra extimationem debeat allibrari emptori secundum quantitatem pretii talis rei. Rubrica.

Item ordinamus et statuimus quod pos- 196
sessiones que venduntur et aliena- CLXXXXVI.
tur ultra quantitatem qua extimate sunt
in catastro debeat extimari emti et ac-
quirenti secundum pretium et secundum quantitatem
pretii et non minus aliquo non obstante

De modo cassationis libre inter vendentes et ementes. Rubrica.

Item statuimus et ordinamus quod
quicumque tam civis quam comitatensis 197
pisanus vel quicumque alius vendiderit vel CLXXXXVII.
alio quoquo modo alteri concesserit aliquam
rem sibi allibratam quod ad eius petitionem
vel alterius cuius interest seu sindici ca-
stri vel ville unde est venditor vel con-
cessor habita cedula venditoris seu con-
cessionis talis rei vendite vel concesse offi-
tiales armarii possint teneantur et de-
beant talem rem de libra venditis vel
concessis elevare et cassare et ponere et de

scribere in libra ementis uel alter ac
quirentis ¶ Dum modo si ciuis eme
rit a comitatensi ante quam eleuetur
de libra et catastro dicti comitatensis ue
dentis res uendita teneatur ciuis i
emens iurare ad sancta dei euangelia quod
dicta uenditio est uera et non ficta nec i
fraudem facta. ¶ Et si dictis offi
tialibus armarii apparebit per teste
fidedignos saltem per tres quod ali
quis ciuis uel comitatensis possideret i
bere et non fictitie aliquam rem immo
bilem alteri allibratam et accatastra
tam et exea fructus perciperet et non
alius quod tunc fiet de predictis ut
supra dictum est ad petitionem illius in
cuius libra et catastro talis res allibra
ta foret ipsa res debeat elleuari tolli
et cassari de libra illius cui allibrata
esset in libra possidentis citato prius tali
possessore non obstante quod titulus post
ssionis uel cessionis non appareret

Qualiter allibrentur mulieres
ciues uxores comitatensium. Rubrica.

Clxxxxvij. Item cum multi comitatenses habeant
uxores ciues uel que alias pro ciuibus
haberentur et de iure sit quod uxor debe
at sequi forum uiri ¶ Statuimus
quod si qua mulier que esset uxor alicuius
comitatensis reperiretur et esset allibrata
in Ciuitate predicta inter ciues predictos
et ipsa haberet in sua libra aliqua bona
Maxime acquisita ab aliquo comi
tatense post matrimonium contractum
quod ipsa talis mulier debeat soluere pro
ipsis bonis tamquam comitatensis et non ut
ciuis et eadem domine dicta bona debeat
scribi et allibrari in catastro mariti
comitatensis si marito et ipsi domine placu
erit si autem ipsi uel alter eorum contradi
xerit tunc offitiales armarii uel alter

eorum ad petitionem cuiuscumque petentis
teneatur et debeat libram tali uxori i
facere in comitatu in castro uel uilla
in quo uel qua eius maritus extitit
allibratus et in dicta libra omnia sua bo
na scribere et poni et scribi facere et
constante matrimonio inter mulierem
ciuem et maritum comitatensem dicta domina
in comitatu pro suis bonis et ut comitatu
sis teneatur et debeat facere factiones
soluto autem matrimonio per mortem ui
ri ad petitionem talis domine offitiales i
armarii comunis predicti uel alter eorum te
neatur et debeat eius libram et omnia
sua bona de comitatu et catastro comi
tatus tollere et elleuare et in ciuita
te ponere et scribere et ipsam allibrare
inter alios ciues Et cum ciuibus predictis
pena dictis offitialibus armarii si ne
gligentes fuerint in predictis pro quolibet
eorum centum librarum denariorum.

Quo modo et ordine allibrentur
filii familias. Rubrica.

Item cum multi filii familias eme
rint et acquisiuerint et emant et ac Clxxxxviij.
quirant possessiones et bona alteri alli
brata et accatastrata et per formam
ordinamenti catastri ipsa bona in libra
patris uel aui describi non possint sine
uoluntate et consensu eorum patris uel
aui ¶ Quod offitiales armarii presen
tes et futuri possint et eis liceat si
in quantum pater uel auus ipsorum nol
let consentire quod ipse res et bona i eorum
libra et catastro ponerentur tales fi
lios familias realiter uel personaliter
cogere et grauare et cogi et grauari
facere ad faciendum et fieri facien
dum eis libram in loco debito si libram
non haberent pro talibus bonis quesitis
et querendis et quod offitiales catastri i

cois perusii uel alter eorum possit ten
eantur et debeat uinculo iuramenti
et ad pena centum libr. den. ex eorum
offitio libram et catastrum facere de
bonis predictis ipsis filiis familias t
non obstante ipsorum contradictione. Dicti mo
di offitiales primo requisiti fuerint di
ctos filios familias et ipsi filii fa
milias contradixerint sibi libram fieri ¶ Et
quod potestas et capitaneus et quicumque alii
offitiales cois perusii teneantur et debe
at pena centum libr. den. pro quo
libet eorum et qualibet uice predictos
filios familias libram non habentes rea
liter et personaliter cogere et grauare
ad predictam libram fieri faciendam ad
petitionem et uoluntatem dictorum offitia
lium Armarii uel alterius eorum interierit

Quod offitiales armarii teneantur diuidere libras bonorum diuisorum. Rubrica.

.CC. Item quod offitiales Armarii pos
sint debeat et teneantur diui
dere libras eorum ad petitionem cuicumque
alibratorum ad quem libra pertinet si
diuisum possiderit diuidendo quan
titatem libre pro parte bonorum cuilibet
contingenti et ponendo et describendo
possessiones et res et extimationes ipsarum
habiti et possessi non tamen libram
minuendo contra formam ordinamen
torum infra quindecim dies a die pe
titionis pena dictis offitialibus centum
libr. den. si negligentes fuerint in
predictis non obstante contradictione con
sortis uel alterius.

Quod quilibet allibretur in porta et parrochia ubi habitat. Rubrica.

.CCI. Item statuimus et ordinamus
quod unus quisque habeat libram
suam in parrochia in qua habitat et mo
ratur set si in una parrochia domum
habet propriam in alia uero habitat i
parrochia propriae domus libra fiat ¶ Si
autem in diuersis portis uel parrochiis dom
os habet proprias et in altera ipsarum
uel utrisque habitet sit in allibrandi
electione in qua dictis portis et par
rochiis uoluit alibrari ¶ Et si non
habitauerit in ciuitate allibretur i
ipsa parrochia et porta in qua retro
actis temporibus consueuit allibrari ¶ Qui
non habitantes debeant infra mensem a
tempore bapni ex parte offitialium arma
rii fiendi idonee satisdare per fi
deiussores cives et de populo perusino de sol
uendo datas et collectas et alia ho
nera expendere que sibi imponentur
et iminebunt per tempus quinque annorum
proximum uenturorum post dictam satis
dationem que satisdationes debeat per
notarium offitialium catastri scribi i uno
libro fiendo per se de omnibus dictis sa
tisdationibus que satisdationes reno
uentur in uno libro fiendo de qui
quennio in quinquennium secundum modum
predictum et quicumque dictas satisdatio
nes non prestiterit ut dictum est ha
beatur pro non alibrato et fore
se et hoc si domum non habuerit in
Ciuitate uel burgis Ciuitatis pe
rusii ¶ Et si aliquis fuerit alibra
tus in aliquo loco qui non haberet
domum propriam et iret ad habitandum
ad aliam portam uel parrochiam tene
atur predicere offitialibus armarii
cois perusii existentibus ¶ Qui in offi
tiales teneantur libram mutare et
scribere inter libras illius porte et pa
rrochie in qua iuerit ad habitandum
¶ Et quoties in diuisa porta et
parrochia mutauerit habitationem to
ties fiat predictio et mutatio supradicta

¶ Que predictio fieri debeat per di
ctos mutantes dictam habitationem in
fra quindecim dies postquam mutaverint ha
bitationem predictam.

Quod nullus allibrato in catastro
cois pisis possit cogi per non sub
iectum ad restituendum res in
suo catastro descriptas. Rubrica.

Item statuimus et ordinamus quod .CCII.
nullus allibratus in catastro
cois pis possit cogi per aliquem principa
liter non subiectum iurisdictioni potestatis et
et capitanei civitatis pisis vel per
aliquem subiectum habentem ius sive cau
sam a dicto non subiecto modo aliquo ad re
stituendum res in suo catastro descriptas
vel aliquam ipsarum nec earum seu alterius
earum possessionem ¶ Et quod nullus iu
dex cois pis debeat audire nec intel
ligere aliquem principaliter non subiectum
vel subiectum causam habentem a non subie
cto causam vel molestiam inferentem contra
aliquem allibratum in dicto catastro de
rebus seu super rebus in dicto catastro
descriptis ¶ Et quod omnibus et
singulis offitialibus et iudicibus cois pis
sit et esse intelligatur adempta omnis iur
isdictio et cognitio de predictis et hoc sta
tutum locum non habeat in illis principa
liter non subiectis iurisdictioni potestatis
et capitanei civitatis pis pro quibus pro
miserint et satisdederint offitialibus ar
marii cois pisis recipientibus pro ipso coi per
bonos et sufficientes pisanos et in ipsa
civitate seu burgis habitantes divites
et libram habentes pro quolibet eorum a
mille libris supra de solvendo et quod sol
vent in futurum omnes et singulas datas et
collectas et alias faciant factiones in
prestantiis pro ipso cois pis pro rebus secundum ex
tiationem rerum que nunc in dicto cata
stro reperiuntur pro aliis rebus in dicto
catastro descriptis quas dicti non subiecti
peterent seu petere vellent vel possessio
nem ipsarum rerum restitui contra quamcumque
personam in catastro predicto ¶ Et eo ca
su quo optinerentur in causa dicti non
subiecti tales res debeant poni in libra
talis fideiussoris ita quod nulla fraus co
mitti possit in solutione datarum et colle
ctarum ¶ Et hec fieri faciat infra quin
decim dies a die late sive aqua non
esset appellatum et si appellatum esset a
die finite appellationis alioquin ex nunc sen
tentia sit nulla et pro nulla habeatur

Quod quicumque fuerit allibratus in
duobus locis cuius libra reducatur
in uno loco. Rubrica.

Item si aliquis comitatensis esset
allibratus in duobus vel pluribus 203 .CCIII.
castris vel villis quod tota eius libra redu
catur et sibi fiat in castro vel villa
in qua familiariter habitaverit pro bonis su
is ubicumque positis vel existentibus.

Quod offitiales armarii teneantur omni
die dare facere copiam. Rubrica.

Item quod dicti offitiales et notarii ar 204
marii teneantur et debeant omni die .CCIIII.
in quo non esset aliquod sollempne festum non
obstante quod essent feriae esse et dare copi
am facere in dicto armario et de mane
et de sero omnibus petentibus ¶ Et predicta
facere et exequi et executioni mandare
pena decem librarum denariorum et sacramentum
pro quolibet eorum et die quo non fuerint
et steterit in dicto armario ut dictum est
nisi iustam excusationem habuerit ¶ Et
ad predicta exequendum faciendum et complendum
per potestatem et capitaneum et alios offi
tiales cois pis personaliter et realiter
cogatur et compellantur ad petitionem cuiuscumque
et ad dictam penam solvendam in casu in

quo dicti offitiales armarij contrafe
cerit ipi uel alter eorum cogi et copel
li possint et debeat per quoscumque offi
tiales cois pus ex offitio eorum et ad
petitionem cuiuscumque petentis

Quod comitatensis non habens libram possit se allibrari et libram fieri. R.

Item quod si aliquis comitatensis uel
allibratus in comitatu ex fora uel in
.ccv. uigore dictorum ordinamentorum uel eorum
executione remanserit sine libra et etiam
quicumque alius comitatensis libram non ha
bens possit se facere allibrari per dictos
bonos homines uel offitiales super libris fa
ciendis deputatos uel deputandos in
castro uel uilla in quo uel qua con
sueuit uel uoluerit familiariter habi
tare nisi habuerit bona inmobilia alibi
quo casu describatur et allibretur inter
homines castri uel uille ubi ipsa bona uel
maiorem partem suorum bonorum inmobilium habet
semper intelligendo quod factiones personales
faciat ubi habitat non obstante quod alibi
fuerint allibrati.

Quod semper maius pretium ponatur in catastro. R.

Statuimus et ordinamus quod per
.ccvj. offitiales armarij in descriptionibus
extimationum ponatur pretium si fuerit ma
ius quam extimatio et si extimatio fuerit ma
ior pretio ponatur extimatio Itaque semper
maior quantitas describatur et allibretur

De focularibus mortuis et absentatis et depauperatis cassandis et eleuandis. Rubrica.

Quia sindici castrorum et uillarum
.ccvij. comitatus pus ex fora aliarum
rerum de uenditione alienatione translatione
et adiustatione possessionum et rerum homi
num et personarum mortuorum absentatorum
et depauperatorum et admendicatorum eorum
uniuersitatum tenentur fidem facere of
fitialibus armarij et catastri cois pe
rusij ad hoc ut dicte res et possessiones de
ipsa libra et catastro eleuentur et ac
quirenti seu dictas res possidenti in suo cata
stro ponantur et scribantur et talem
probationem et fidem facere per publica
istra resultet ingraue dispnu et dispen
dium comitatensium predictorum propter resisten
tiam et contradictionem quam eis faciunt
res et possessiones huiusmodi possidentes
nolentes euitare dictas res in eorum cata
stro apponi et propter aliquorum nota
riorum uoraginem querentium et extor
quentium pro editione siue confectione dictorum
istrorum a dictis comitatensibus magna
salaria et intollerabilia. Pro certo
statuimus et ordinamus quod ad probationem
predictam faciendam sufficiat et pro
plena probatione et fide habeatur nunc et
in futurum si possessores uel acquisitores
talium possessionum siue rerum que dice
rentur uel essent uendite alienate per dictos
comitatenses uel in alium translate seu in
alterum iudicate fuerint citati et requisi
ti per baiulum cois pus semel personaliter
uel his ad domum sue solite habitationis
ad petitionem sindici uniuersitatis dictorum
castrorum et uillarum uel alterius cuius inter
esset ex parte dictorum offitialium armarij et
catastri sindici cum cedula citationis
scribendi per aliquem ex notarijs dictorum
offitialium ut talis requisitus et cita
dus coram eis debeat in certo termino compa
rere ad dicendum et contradicendum quic
quid uult et potest de iure quare sibi
non debeat talis possessio siue res eleua
ri in suo catastro apponi. Et si quidem
dictum in dicto termino coram dictis offitiali
bus non comparuerit et non dixerit uel uel si non comparuerit
causam contradicendi rationabilem non

pretendeit cui cause cognitio remane
at in arbitrio offitialium predictorum
cum illo consilio quod eis videbitur
et placebit quod ex nunc per dictos offi
tiales ad ellevatione et probationem
talis possessionis sive rei libere pro
cedatur et si talis acquisitor vel po
sessor non esset talis persona que de
iure possit allibrari quod ad huiusmo
di probationem et ellevationem per di
ctos offitiales minime procedatur
set semper intelligatur dicta res re
manere censualis et tributaria et
pro datiis et collectis et aliis factionibus
comunis pisauri non obstante ordiname
to seu statuto quo cavetur quod sin
dici castrorum et villarum teneantur
fidem facere de dictis venditionibus
alienationibus et ad instationibus per
publica instrumenta nec aliquo in contrarium
loquente

De privilegiis et licteris comunis existentibus in Armario exemplandis. Rubrica.

203 Cum in quadam capsa exi
stenti in armario Comunis pi
sauri adulta privilegia lictere et . CCviij.
instrumenta reperiantur utilia et so
llepnia pro comuni pisauri que et eorum
effectus a pisaurinis ignorantur et
hec redundat in preiuditium et dim
inutionem iurisdictionis comunis pisauri Sta
tuimus et ordinamus quod dicta privilegia
lictere et instrumenta utilia et sollempnia
per comune pisauri exemplentur et exemplari
debeant in certis pecudinis per duos
notarios deputandos per offitiales Ar
marii comunis pisauri cum salario per dictos
offitiales dictis notariis deputando et
et solvendo per massarios comunis pe
rusii ad et secundum preceptum dictorum
offitialium pena tam dictis offitiali
bus Armarii quam dictis massariis quin
quaginta librarum denariorum pro quolibet eorum
si fuerint negligentes in predictis

Quod offitiales Armarii teneantur libra facere cuicumque petenti. Rubrica.

Cum multi pisaurini tam de ci
vitate quam de comitatu et etiam
forenses non habeant libra in Civitate . CCviiij.
vel comitatu pisauri nec reperiatur scripti
in libra et catastro dicti comunis pisauri et
velint dicti tales non alibrati se fa
cere alibrari in Civitate vel comitatu
pisauri quibus libra fieri debet secundum in
forma ordinamentorum comunis pisauri et
si alibrarentur et eis libra fieret comuni
pisauri resultaret utilitas et incremen
tum et exinde pecunia veniret in com
Ideo statuimus et ordinamus
quod offitiales armarii comunis pisauri presentes
et futuri et eorum notarii de mandato
ipsorum offitialium possint et eis liceat et
teneantur et debeant facere libra ipsis
non habentibus libram in civitate vel
comitatu scilicet civibus in Civitate
vel burgis et forensibus in civitate inter
forenses tantum et comitatensibus in comitatu
ad petitionem cuiuscumque petentis pro bonis que in
habent tenent et possident seu que di
cerent se habere et possidere secundum formam
et extimationem ipsorum bonorum reducto quolibet
libere millium ad centenarium et ab in
de infra prout est actenus consuetum
Salvo quod comitatensibus pisaurinis seu
comitatensium filiis qui in preteritum habi
taverint familiariter in Civitate pisauri
per tempus viginti annorum libra non habenti
bus et allibrari volentibus in civitate
et ulterius cives pisaurini libra facere tene
antur dummodo sint artifices alicuius
Artis. Illis autem comitatensibus qui in preteritum

habitauer familiariter in dca Ciuit
per tps decem annos pt qui sunt ar
tifices alicui artis libra no hntibus
z allibrari uolent ipam libram fia
ant inter absentatos Recepta prius
fide de predis omnibus per offic pre
dictos ¶ Et si contingerit q ali
quis ex predictis allibradis no possid
ret uel diceret se no possidere aliq
bona stabilia z extiata in catastro
cois puss teneantur eisdem Ciuib3
z forensibus facere libra ad minus
uigintiquinq librarum et continentibus
quinq libr pro quolibet et accipiat
ab ipis ciuibus et forensibus alibra
dis no hntib3 domos in Ciuitate
fideiussorem de ciuitate p donenum
de soluendo datias et collectas et alijs
subeundis honeribus impendis per
eos puss ¶ Et quia multi decesse
runt relictis eoru bonis que bona ad
alios peruenerunt tam ex testamento
q ex successione abintestato ul alio
modo uel titulo siue ca ¶ Et con
ueniens sit q huiusmodi bona ipsis
succedentib3 uel alijs possidentibus
describantur prouide statuerunt et
ordinauerunt q ad petitionem cuiuscq
talis succedentis uel possidentis quecuq
bona tam ex successione qua ex quacq
alio titulo et ea que ipi succedentes
ul alij quicuq possideant seu diceret
se possidere ex causis supradictis ul alia
quacuq de ea eis et in eoru libra de
scribantur et ponatur si libra habet
al noia ipoz succedentiu. silicet. Ci
ues loco ciuium forenses loco forensium
scribantur et ponantur per ipos offi
tiales armarij et eoz notar de man
dato ipoz offitialiu loco nominum de
nunc defunctorum in quorum bonis tales
describendi successisse apparuerit ul
ipa bona diceret se possidere ex qua
cuq successione ¶ Et teneatur z
debeat ipis bonis descriptis z positis
i libra et catastro taliu succedentiu
ul ipa bona possidentiu quacuq titu
lo ipi offitiales et eoz notar de man
dato ipoz offitialiu cassare z abo
lere et cassari et aboleri facere de
catastro cois puss noia z pnoia bo
na z libra ipoz primo alibratorum
defunctorum ¶ Et quia plerumq
contigit q dne z mulieres repunti
allibrate et accatastrate in libra z
catastro dci cois et postea Nuptui
traduntur et dant seu promictut
dare ipe uel alius pro eis i dotem
uiris suis ul alteri de domo mariti
si maritus allibratus no eet bona
ipoz et cum eoz uiris et maritis
morantur et habitat et conueniens
no sit q uxor libra habeat separata
a uiro Prouiderunt et ordinauerunt
ex auctoritate et arbitrio supradictis
q facta fide per istrm publicu siue
per cedulam Insbri de huiusmodi dacio
ne ul pmissione in dotem rerum pre
dictarum dotaliu ad petitionem uiri et
uxoris ul de ipoz uoluntate tenean
tur et debeat ipa bona describere et
ponere et describi et poni facere in li
bra et catastro dci uiri ul alterius
de domo uiri si uir allibratus non
foret et augere libra dci uiri ul al
terius de domo sua secundum extimacionem bonorum
datorum ul pmissorum in dotem et nor
dce dne ul alterius mariti libra dca bona
allibrata foret bona et libra eleua
re et cassare et eleuari et cassari fa
cere de dicta libra et catastro pena
dictis p offitialibus et eoz notarijs

si contrafecerit in predictis ducentas libr
den. pro qualibet vice et quolibet eorum
que pena eis defacto auferatur per po
testate et capitan et alios offitiales de
cois ul alterum eorum ad petitionem cui
cumque petentis

De bona ponantur et allibrentur possidentibus. Rubrica.

Item statuimus et ordinamus quod
dicti offitiales armarii pntes et fu
CCX. turi uel alter eorum ad petitionem cuiusque
petentis et dicentis se possidere ex quacumque
titulo et quacumque de causa teneatur et debeat
ponere et scribere in libra talis petentis et
dicentis se possidere aliqua bona stabilia
cum extimatione et confinibus secundum quod in arma
rio reperitur et augere libra illius cui
ipsa bona describerent statim facta pro
batione et elleuare cassare et cancellare de
libra illius cui dicta bona erant descrip
ta ad petitionem cuiuscumque cui interesset
sine redditione ratione alicuius pretii denariorum iterum
Et predicta locum habeant in preteritis
presentibus et futuris aliquo non obstante sub
dicta pena dictis offitialibus si secus facerent
dummodo hoc capitulum locum non habeat in illis
contractibus qui non soluerunt impositas in
eis factas pro ciuilitate communis quousque
soluerint dictas impositas eis factas.

De salario notariorum existentium in armario Et de cassationibus quarumdam condepnationum. Et de libra facienda non habentibus qui res ali quas acquisiuissent. Rubrica.

Item statuimus et ordinamus quod de
obstensione aliquarum scripturarum
in dicto armario existentium dicti obste
dentes non accipiant ultra xii den. pro
CCXI. quolibet libro ul scriptura sub pena in
superiori precedenti capitulo contenta Volu
mus et ordinamus quod quicumque notarius
ul alius qui fuisset ad custodia dictorum
librorum per tempora preterita et maxime
a duobus annis citra Et ad dictum offitium
et de ipso armario extraxisset seu penes se
haberet aliquas scripturas seu libros qua
cumque ratione ul causa illas scripturas ul li
bros teneatur et debeat restituere et rassigna
re dictis offitialibus et in dicto armario ponere
et dimittere infra octo dies a die publica
tionis statutorum alias ex tunc teneatur dare
et soluere communi pisarum pene nomine centum librarum
den. in quibus debeat condepnari per suum
sindicatorem tempore sindicatus et si de hoc
non fuerit expresse sindicatus possit sindi
cari per quemlibet offitiale communis pisarum et
quilibet possit esse accusator et habeat dimidi
am dicti banni Preterea uolumus
quod quando fiet solutio alicuius condepnatorum in
aliquis fuerit decamerariis communis pisarum camere
dicti in aliqua festiuitate legitime relaxa
tus ipsa condepnatio de omnibus libris co
depnationum debeat cancellari in qua
cancellatione et libro dictarum condepnationum
dicti notarii principales scribere teneatur et
debeat in immagine dicti libri causam quare
dicta condepnatio fuit cassa ul cancella
ta et aduillum et diem de cancellationis
pro notario qui fecit ceterum librorum dictorum
Et nichilominus fiat et fieri debeat unus
liber per se in quo ponatur scribantur et
registretur nomina et prenomina bonum et per
sonarum qui et que exbanniuntur et excar
cerantur de carceribus communis pisarum camere
dicti et dictum registrum ibidem perpetuo de
beat conseruari. Et dictus liber fiat in cartis
membranis qui emantur per massarios
communis pisarum et ligetur intra tabulas lin
gni ad pena et sub pena predicta Et de hoc
quilibet possit esse accusator et habeat medi
etate banni Statuimus quod exnunc
in antea seu deinceps nulla condepnatio

processus uel exbampnimentum de aliquo
bannum uel factum uel bandum uel facie
dum causa alicuius malleficij possit nec debe
at per offitiales armarij uel per aliquem
alium cassari uel cancellari tolli uel aboleri
de libro cois pis. et de armario dicti cois
uel aliunde nisi dumtaxat si condepnatio
soluta esset uel solueretur cois pis uel ma
ssario dicti cois pro eo coi recipienti uel nisi
ipsa condepnatio esset cassa uel annullata p
adunantia generalem ciuitatis pis uel ha
bente arbitrium ab ipsa adunantia uel i
quandocumque quis uigore adunantie gene
ralis esset de carceribus cois pis relaxatus
vel si talis condepnatus fuerit deceptus
in carceribus cois pis pro condepnatione
de eo facta et postea fuerit amore dei p
offitiales cois pis secundum formam statuto
rum dicti cois uel quacumque alia de causa per
offitiales dicti cois habentes arbitrium de ipsis
carceribus liberatus exceptus et extractus in q
bus casibus et quolibet predictorum ipsa condep
natio cassari et cancellari possit per nota
rios dicti armarij de mandato et presentia
offitialium ipsius armarij. Qui notarij in dicta
cassatione diligenter ponere et scribere teneantur
rationem et causam dicte cassationis et propter quam
ipsa cassatio celebratur. Et predicta locum
habeant non solum in exbandendis et relaxan
dis in futurum set etiam in quibuscumque in
preteritum extractis et relapsatis de dictis carce
ribus quocumque modo iure uel causa per cois pis
uel per quoscumque offitiales habentes aucto
ritate et arbitrium a dicto coi uel talis con
depnatus de carceribus cois pis amore
dei esset relapsatus ut supra dictum est secundum
formam statutorum. Et si secus capsaretur
uel cancellaretur non ualeat nec teneat ipso
iure et habeatur pro non facta. Et quod offitiales
armarij et alij qui condepnationes processus
et bapna cassarent uel cancellarent contrafacientes

predictam puniantur ea pena qua puniri
deberet talis condepnatus cuius condepnationes
cassaret uel cancellaret et ut falsarius
condepnetur. Item ad hoc ut uniuersis coe
soluat datias et collectas pro rebus quas
possidet statuimus et ordinamus quod si con
tingerit aliquem scriptum seu allibratum in
catastro ciuium uel adsentatorum de co
mitatu seu comitatensium ciuitatis pis
uel inter forenses allibratos in libris ar
marij predicti uel aliquo ex dictis libris per
alienationem seu quocumque alio modo aliquas
suas possessiones et res seu iura et actio
nes quas et quas habet pro rebus inmobi
libus tantum et in dicto catastro sibi adscrip
tas et in suo catastro et extimo seu libra po
sitas in alium seu alios transferre quocumque modo
titulo uel iure intervivos uel causa mortis
uel quocumque de causa. Quod tales res iura et ac
tiones et eorum extimationes et quantitates ex
timationis talium rerum et actionum aliena
torum seu in alium uel alios translatorum uel
quocumque titulo et modo ad alium peruentarum
uel alterius cuius interesset debeat per offitiales
armarij et eorum notarios uel alterum eorum
ad petitionem petentis cuius interesset de li
bra et extimo seu catastro talium alie
nantium seu in alium transferentium eleuari
et tolli et diminui et astribi poni et
augeri in libra seu catastro et extimo illo
rum in quos dicte res et possessiones quo
cumque modo peruenisset seu quocumque titulo
et causa acquisiuisset si essent tales persone
que libram seu catastrum haberent. Et
si catastrum non haberent predicti offitiales
ad petitionem predictorum alienantium librum et
catastrum facere debeant predictis in quos
dicte possessiones et actiones et iura essent in
translate in quo catastro predicte res et
actiones sic alienate seu translate et extima
tiones ipsarum per dictos offitiales et eorum

notarios uel alterum eorum poni debeat
Et si talis cui de nouo nouum catastrum
fieret dominum in Ciuitate uel comitatu pe
rusii ipse pater uel auus eius non ha
beret teneatur et debeat antequam cata
strum sibi fiat dare fideiussores de sol
uendo datias et collectas que impone
rentur per eos perusii uel offitiales ipsi
communis ad que fideiussorie dandum pre
dicti offitiales compellat et compellere te
neantur eundem ¶ Et si talis ad quem
que de res peruenerit patre uel auum
haberet et pater uel auus uellet quod res pre
dicte in eorum uel alterius eorum catastro pe
rentur Quod tales res in eorum catastro
poni et adscribi debeat et eorum libra
augeri. Dummodo predicti pater et auus
et illi ad quos dicte res peruenerit et uo
luerit et consentiunt et aliter non ¶ In
super uolumus quod maior sindicus iu
dex Justitie et dapniorum datorum uel ali
quis alius offitialis forensis communis pe
rusii non possit nec audeat uel presumat
se intromictere uel cognoscere nec in
aliqua cognitionem uel iurisdictionem
habere per uiam appellationis uel quamque
super aliqua causa petitione uel questio
ne pertinente ad offitium catastri et
offitialium catastri armarij communis perusii
mota uel mouenda porrecta uel porri
genda Set omnis congnitio et iurisdic
tio dicto maiori sindico et alijs offi
tialibus forensibus quo ad predicta pro te
pore futuro et in causis et questionibus
mouendis intelligatur esse et sit adempta
uigore presentis statuti pena dicto maio
ri sindico et cuilibet alij offitiali fo
rensi se intromictenti uel cognoscenti sentit
procedenti contra dictam formam Quin
gentorum librarum denariorum pro quolibet et qua
pena per eorum sindicatore ex offitio
sindicorum uel ad petitionem cuiusque debe
ant firmare et de facto condepnari et
quicquid secus factum fuerit uel fieret i
non ualeat nec teneat ullo modo set sit
et esse intelligatur nullius efficatie et
ualoris.

Qualiter comitatenses et pendentes debeat habitare. Rubrica.

.CCXIJ.

Cum ex forma ordinamentorum du
dum editorum per offitiales depu
tatos et positos super factione et ordina
tione noui catastri Ciuitatis et comitatus
perusii multi pendentes et comitatenses i
comitatus perusii qui fecerunt ad impleuerunt
et obseruauerunt contenta et deducta in ipsis
ordinamentis cum ciuibus perusinis et in
libro ciuium perusinorum extiterunt registra
ti et pro eo maxime ciuilitatis beneficium
adtribuitur et conceditur personis huiusmo
di ut deinceps in Ciuitate perusii debeat
ciuiliter et familiariter habitare conue
nit lege condere dona ciuilitatis hu
iusmodi quo hereditem. Id circo statuimus
et ordinamus quod omnis et singuli pendentes
et comitatenses perusii et qui sub nomine pen
dentium et comitatensium incipiantur qui ui
gore arbitrij dictorum offitialium recepti fu
erunt ad ciuilitatem et scripti in libris
ciuium perusinorum uel in libris absenta
torum de comitatu uel aliquo ex dictis libris
teneatur et debeat a die publicationis presentis
statutorum in ciuitate uel burgis perusii
familiariter et cum eorum familijs habitare i
secundum formam ordinamentorum dudum editorum
per dictos arbitrium ... adiunctam gra
... sub millio. iij. lb. die xvij mensis apre
lis loquitur dictam supradicta et non ali
ullo modo ¶ Illos uero qui familiariter
habitent in comitatu perusii contra uel preter
formam dictorum ordinamentorum de dicta habita
tione loquentium offitiales armarij librorum

cois pus qui pro tpre fuerit vel alteri
eorum teneatur et debeat ad petitionem sin
dici castri vel ville inquo vel qua fami
liariter habitaret contra formam dictorum
ordinamentorum et cuiusque petentis habita
probatione de predictis tollere cassare et
elleuare de libro Ciuium pusinorum et
petere scribere et adcatastrare in libro
castri vel uille inquo vel qua ut dictum
est familiariter habitaret pena ipsis
offitialibus armarij si negligentes fuerint in
predictis quinquaginta librarum denariorum pro quoli
bet pro qualibet vice offitialem cois pus ad
petitionem petentis aufferenda pro communi pe
rusij aliquibus statutis ordinamentis
prouisionibus vel reformationibus in contra
rium loquentibus non obstantibus que quo
ad predicta sint et esse intelligantur su
blata et eis totaliter derogatum.

Qualiter filij forensium allibren
tur in libro Ciuium. Rubrica.

Item statuimus et ordinamus quod
filij forensium qui filij nati sunt
in Ciuitate pus et quorum patres mor
·CCXIII· tui sunt et libram habent in ipsa Ciuitate
ponatur et scribantur et accatastrentur
in libris ciuium pusinorum quique admo
dum veri Ciues pusini cum omnibus
et singulis bonis ipsorum et eorum libra et ca
tastrum patrum ipsorum tolli eleuari et cassa
ri de libro forensium et ipsis filijs poni et
scribi In libra quorum filiorum ponatur
expresse vnde et de quo loco fuerit pa
tres talium filiorum ¶ Et ne in dubium
reuocetur utrum filij antiquorum qui nati fu
erunt in Ciuitate pus et quorum patres in
mortui sunt et libram habent ut ex forma
ordinamentorum prefatorum exigitur presentis
statuti uirtute ad ipsius ciuilitatis
beneficium admictatur obstantibus qui
busdam antiquis legibus communis pus

ad omne dubium remouendum ¶ Sta
tuimus ordinamus et refirmamus
quod presens statutum locum habeat et se extendat
ad filios antiquorum predictorum in omnibus
et per omnia et prout et sicut se exten
dit et locum habet ad filios forensium a
liquo generali vel speciali in contrarium lo
quente non obstante

Quod non fiat libra Ciuibus et co
mitatensibus. Rubrica.

Item statuimus et ordinamus quod
ciuibus pusinis et allibratis in ·CCXIIII·
ciuitate et etiam forensibus allibratis
in Ciuitate pus vel allibratis inter
absentatos de comitatu fiat et fieri de
beat libra Et facta esse intelligatur
ad minus decem librarum ad grossam Et co
mitatensibus pusinis et allibratis in co
mitatu fiat et fieri debeat libra quinque
librarum ad grossam ad minus Et si se
cus repertum fuerit factum tollatur et redu
catur ad debitam libram modo predicto
per offitiales armarij librorum cois pus
pena Centum librarum denariorum pro quolibet
eorum aliquo non obstante

Qualiter corrigantur errores
calculi. Rubrica.

Item statuimus ordinamus et refor ·CCXV·
mamus quod si error euidens appa
reret in calculo libre libre ciuium et in
comitatensium pusinorum et habitantium
in ciuitate vel comitatu pus vel libram
habentium in ipsa Ciuitate vel comitatu
quod stetur veritati tamen secundum singulares
assignationes et extimationes bonorum et ad ue
ritatem reducatur non obstante errore
calculi nec aliquo alio quod in con
trarium loqueretur.

De erroribus corrigendis super ca
tastro. Rubrica.

Item cum propter multas uarietates ·CCXVI·

et in minosas psonarum et rerum ac etiam ex
timationum quantitatum potuerint et
facili plures errores accidere in factione
ordinatione et descriptione catastri novi tam
expte offitialium ordinantium catastrum
quam etiam expte scribentium. Et hec ne dicti
errores possint in aliquo alicui vel aliqui
bus preiuditium inferre. Provideo statuimus
et reformamus quod offitiales deputati vel
deputandi in armario librorum cois pusi
possint teneatur et debeat errores quos
invenerint accurrisse vel accurrere contigerit
in futurum tam circa psonas nominatorum in
dicto catastro quia esset aliquis bis positus
vel descriptus in dicto catastro ultra quam esse
deberet vel quia quod aliqua res esset bis scrip
ta vel quod ipsa res esset adscripta et extimata
duobus in totum vel quod aliqua psona esset
descripta pro alia vel quod aliqua res esset scripta
in duobus locis ultra quam esse deberet vel
quod aliqua res esset scripta sub uno psone et de
scribi psone alteri debuisset vel quod esset
erratum in nomine vel prenomine vel quod esset in
erratum in mensuris et extimationibus possessi
onum et rerum extimatarum per ipsos offitia
les vel quod aliquis bona sua assignasset et
registratus et accatastratus non fuisset
in libris dicti novi catastri vel aliter vel
alio modo et quacumque ratione vel causa error in
appareret ex eorum arbitrio et offitio corri
gere emendare et ad veritatem debitam redu
cere ad petitionem petentis et eorum offitio
summarie et sine strepitu et figura iudi
tii non obstante aliquo capitulo precedente
vel sequenti nec aliquo alio quod in contrarium
loqueretur.

Qualiter augeatur libra Bonorum.

217 Item considerantes quod augere libram et
catastrum civium et comitatensium et
.CCXVII. pusinorum cois pusi eiusdem utilitas sit
et appareat et ad manutentionem et co

nservationem dicti catastri pertineat evidenter
Provideo statuimus et ordinamus quod offi
tiales armarii librorum cois pusi qui pro
tempore fuerint teneatur et debeat ad penam
centum librarum denariorum augere et adcrescere li
bras et summam libre cuiuscumque petentis et
sibi augeri volentis in ea summa et quanti
tate in qua quis voluerit et petierit sibi
adcresci et augeri libram non obstante quod bo
na stabilia pro dicta augmentatione fienda
non assignet nec aliquo alio quod in con
trarium loqueretur.

De familiaribus mortuis et absentatis R. 218

Cum plerumque contingat quod homines et
psone alibrati et allibrate in libris
libre catastrorum et villarum comitatus pusi .CCXVIII. .
moriuntur nullis relictis heredibus nec in
extantibus bonis aliquibus vel super quibus
sindicus vel universitas unde sunt et unde
allibrati sunt huiusmodi morientes valle
ant habere regressum pro honeribus persol
vendis cum etiam multi homines et psone re
cedunt et se absentent de castris et villis
in quibus sunt et apparent allibrati tamquam
paupres et admendicati et tam propter in
opiam in quibus ponuntur frequenter quam
etiam ex variis causis quas hic forer di
fficilimum declarare nec esset conveniens quod uni
versitas et homines universitatis cum quibus
apparent et sunt allibrati huiusmodi mor
tui et absentati ut dictum est pro eorum fami
liaribus et libris gravetur pro aliquibus
honeribus vel factionibus realibus vel psonali
bus subeundis in dicto volentes adhibere
in predictis remedia oportuna Statui
mus et ordinamus quod offitiales armarii
librorum cois pusi qui pro tempore fuerint vel
alter eorum possit teneatur et debeat sub
pena centum librarum denariorum pro quolibet ad
petitionem sindici cuiuscumque castri vel ville
comitatus pusi habentis ad hoc spetiale man

fa

ditum omnia et singula scularia mortua et absentata de civitate et comitatu perusii ut dictum est cum omnibus eorum bonis tollere cassare et cancellare de libro libre et catastri talis universitatis in quo apparent scripta talia scularia statim facta dictis offitialibus armarii fide de predictis per tres testes fidedignos etiam de eadem universitate admictere et diminuere de summa summarum libre talis universitatis usque ad concurrentem quantitatem libre et catastri talium scularium mortuorum vel absentatorum. Et predicta locum habeant et habere intelligatur in presentibus et futuris aliquo generali vel speciali statuto capitulo non obstante.

CCXVIIII.

De bonis que possidentur extra comitatum perusii Rubrica.

Item statuimus ordinamus et reformamus quod omnis et singuli cives et comitatenses perusii qui aliqua bona stabilia possiderent extra comitatum et districtum perusii non teneantur nec debeant solvere pro ipsis bonis aliquas datas collectas vel alias factiones imponendas per commune perusii si pro ipsis bonis in civitate castro vel loco in cuius territorio et districtu sita sunt talia bona factiones solverit dummodo clare et plene probet se alibi factiones solvere et honera supportare pro bonis predictis. Et nullus offitialis communis perusii civis vel forensis possit audeat vel presumat aliquem civem vel comitatensem pro ipsis bonis facta sibi probatione de solutione predicta quam alibi pro ipsis bonis faceret ad solvendum aliquas factiones in civitate perusii cogere gravare inquietare vel molestare realiter vel personaliter sub pena centum librarum denariorum pro vice qualibet qua contrafecerit auferenda non obstante quod talia bona reperiatur scripta in catastro talis civis vel comitatensis

perusii nec aliquo alio quod in contrarium loqueretur.

De electione et offitio cuiusdam boni viri super scripturis armarii removendis et de ipso armario extrahendis Rubrica.

Item quia armarium communis perusii et loca ipsius armarii sunt multis libris et inutilibus scripturis multipliciter occupata in tantum quod locum ubidem pro recipiendis et conservandis scripturis utilibus que in dicto armario continue recipiuntur sufficientia non existit. Pro statuimus et ordinamus quod domini priores artium civitatis perusii possint teneantur et debeant eligere et deputare unum bonum et expertum civem perusii qui una cum offitialibus armarii librorum communis perusii videat provideat et examinet scripturas et libros inutiles in dicto armario existentes que iam sunt quinquaginta anni vel ultra ex quo fuerunt in dicto armario presentate et remisse quod ad presens nullatenus requiruntur et possit teneatur et debeat ipsas scripturas et libros prout ei et dictis offitialibus armarii videbitur ad alia loca ipsius armarii restringendo reducere et seorsum ponere ita quod novis et supervenientibus detur locus non tamen ipsas scripturas et libros possint de dicto armario extrahere et extrahi facere vel ad alium locum deferre seu alibi reponere aliquo non obstante.

CCXX.

De summis summarum catastri universitatum fiendis per offitiales armarii Rubrica.

Item quod offitiales predicti vinculo iuramenti et ad penam centum librarum denariorum pro quolibet eorum teneatur facere summam summarum librarum bonorum et personarum allibratarum in ipso catastro reducendo quodlibet miliare ad minuta ad centenarium et quando in catastro alicuius comitatensis augetur vel minuitur augeatur vel

CCXXI

nunciatur summa summarum secundum diminutionem vel augumentum librarum singularum personarum et quod notarii deputati vel deputandi predicta scribere et facere teneatur ad mandatum dictorum offitialium sub dicta pena a contrafaciente quolibet auferenda.

Quod maior sindicus non habeat aliquam cognitionem de questionibus catastri. Rubrica.

CCXXII. In super volumus quod maior sindicus iudex iustitie et dapnorum datorum vel aliquis alius offitialis forensis communis Perusii non possit nec audeat vel presumat se intromictere vel cognoscere nec aliquam cognitionem vel iurisdictionem habere per viam appellationis vel quacumque super aliqua petitione vel questione pertinente ad offitium catastri et offitiales catastri ante manum communis Perusii mota vel movenda porrecta vel porrigenda set omnis congnitio et iurisdictio dicto domino Maiori sindico et aliis offitialibus forensibus quo ad predicta pro tempore futuro in causis et questionibus movendis Intelligatur esse et sit adempta vigore presentis statuti pena dicto maiori sindico et cuilibet alii offitiali forensi se intromictenti vel cognoscenti seu procedenti contra in dictam formam quingentarum librarum denariorum In qua pena per eorum sindicatorem ex offitio sindicorum vel ad petitionem cuiuscumque debeat sindicari et de facto condempnari et quicquid secus factum fuerit vel fieret non valeat nec teneat vel alio modo set sit et esse intelligatur nullius efficatie vel valoris.

Quod allibrati in catastro alicuius universitatis teneantur contribuere ad omnia honera occurrentia tali universitati non obstantibus aliquibus pactis. Rubrica.

Statuimus etiam et ordinamus quod quicumque fuit scriptus positus vel accatastratus in libro libre et catastri alicuius castri vel ville comitatus Perusii inter homines et personas seu cum hominibus et personis talis castri vel ville teneatur et debeat solvere facere et contribuere una cum hominibus et personis talis castri vel ville in quo vel qua alibratus fuerit datas et collectas et alia omnia et singula honera realia et personalia subire et portare teneantur et debeat pro quantitate sue libre prout et sicut alii allibrati in dicto catastro vel villa et non aliter vel alio modo non obstantibus aliquibus pactis initis et celebratis inter aliquem vel aliquos de universitate et universitate castri vel ville nec aliquibus laudis arbitrantis sive latis per quoscumque iudices vel arbitros vel arbitratores vel aliquibus cuiuscumque continentie et tenoris vel aliquibus statutis vel ordinamentis vel provisionibus etiam per verba derogatoria loquentibus que omnia quo ad predicta ipso iure volumus non valere. Et quod tales obligati ut dictum est ad petitionem sindici talis castri vel ville vel alterius cuiuscumque petentis cogi possint et debeant per potestatem et capitaneum. et quelibet alium offitialem communis Perusii ad solvendum et faciendum datas et collectas factas et alia honera supradicta pena cuilibet offitiali requisito si negligens fuerit in predictis quingentarum librarum denariorum tempore sui sindicatus per suos sindicatores aufferenda quocumque contrafecerint pro communi Perusii aliquibus generalibus vel spetialibus in contrarium loquentibus non obstantibus. CCXXIII.

Quod non possit aliquid donari alicui
rectori alicui terre cois pus nec po
ssit sindicari infra tpus. Rubrica.

Item statuimus et ordinamus quod
debeat inviolabiliter observari. Quod
nulla civitas castrum vel terra ad
quam vel quod regimen mictitur quod .CCXXIIII.
cuique per comune pus possit ordinare eximere
vel reformare quod ante tps finiti offitii et
sindicetur vel sindicari debeat aliquis
offitialis eligendus et trasmittendus
per comune pus decretto contra vel prec
tea forma sive electionis et statutorum
vigentium internis predictis et eximere et
auctoritate pus legis intelligatur esse
ablata potestatibus prioribus vel quibus
cumque offitialibus talis terre proponen
di et in consilio reformandi aliquid
contra predicta et qui proposuerit et consi
lium quod reformaverit privatur pe
na quingentarum librarum den. pro quolibet
contrafaciente com. pus applicanda. Nec
etiam donare possint corona bac
chetta ensem nec pallam auream vel
argenteam vel anguistam sive sbragia
le alicui predictis offitialibus nec cappel
lum vel barbuta vel frogalle nec ali
quid aliud tali offitiali eligendo et tra
smittendo vel alteri pro eo directe vel
per obliquum sub dicta pena et potestas et
capitaneus civitatis pus mictere non
possint aliquem ex iudicibus suis vel
offitialibus ad sindicandum aliquem
dictorum offitialium ante tempus finiti
offitii dictorum sindicandorum. Sed ad ter
ras quas mictere solent mictant ultimo
die finiti regiminis dicti talis sindicandi
sub pena ducentarum librarum den. pro quo
libet eorum si contrafecerit in predictis tempore
eorum sindicatus auferenda per eorum
sindicatores. Et nichilominus talis
offitialis recipere non possit aliquid de p
dictis et si receperit pena quingentarum
librarum den. mandat que per maiore sin
dicum cois pus tempore sui sindicatus
debeat auferri et de hoc expresse debeat
sindicari. ¶ Teneantur insuper di.
potestas et capitaneus sive rectores mictendi
ad dictas terras portare secum pacta que
fuerint facta et inita inter com. pus
et dictam terram ad regimen cuius trasmic
titur in publica forma manu cancella
rii vel coadiutoris sui que pacta di
ri debeat per cancellarium cois pus
expensis dicti cois primis eundibus post
publicationem presentium statutorum et tene
antur tales quibus primo dabuntur per
cancellarium semper reassignare successo
ri de qua reassignatione confici faciat
publicum instrumentum et sic successive unus
quisque faciat et de hoc expresse debeat
sindicari. ¶ Teneantur etiam omnes
supradicti offitiales infra tertiam diem
a die reversionis instrumentum sive abso
lutionis vel condempnationis de suo sin
dicatu deferre et ipsum instrumentum cancel
lario cois pus debeat assignare. In quo
cancellarius scribere teneatur diem
de presentationis quod instrumentum produci
possit coram maiori sindico tempore quo
sindicabitur.

Quod fiat unus liber qui stet in can
cellaria cois pus in quo scriban
tur forme venditionum comuna
tiarum et gabellarum dicti cois. Rubrica.

Quia fructus redditus et prove
ntus comunatiarum et gabellarum
cois pus venduntur modis et for
mis multiplicibus et diversis et sic .CCXXV.
convenies quod de formis ipsarum vendi
tionum in cancellaria cois pus copia
habeatur. Statuimus et ordinamus quod si

ac et ordinetur in dicta cancellaria unus
liber qui uocetur formularium communa
ntiarum et gabellarum comunis pisarum in quo libro
ponantur et scribantur et registrentur per
manum cancellarij comunis pisarum uel alterius ex
predicti notarij per dictum cancellarium eligendi
omnes et singule forme secundum quas in presenti tempore
uendi consueuerint ipse communantie et ga
belle Jta quod quelibet communantia et ga
bella in dicto libro per se habeat formam suam
cum pactis modis et cum capitulis consuetis et
quod ex nunc dicte forme omnia ordinamenta de
ipsis sequentia sint et esse intelligantur
uigore presentis statuti inuiolabiliter
seruata et habeantur et haberi debeat ac si
in presenti uolumine statutorum de uerbo ad uer
bum essent per ordinem registrata ¶ Et
quod temporibus debitis dicte communantie et ga
belle uendantur et uendi debeat secundum
formas predictas et tenore ipsarum et non
contra preter uel aliter ullo modo Saluo quod in
casu in quo mutare dictam formam comuni pe
rusij eidem utilitas resultaret quod tunc
et eo casu dicta forma possit mutari addi et
diminui uel noviter reformari prout in
consilio dominorum priorum et cameraniorum artium
ciuitatis pisarum in quo interesse debeat sal
tem septem ex prioribus et triginta camera
rij et duo ex consiliatoribus mercatorum comunis
pisarum misso et obtempto solempni partito
ad bussolas et fabas per duas partes ad mi
nus in dicto consilio existentes extiterit re
formatum aliquo non obstante.

De quodam libro fiendo in cancel
laria comunis pisarum in quo scribantur
omnia relicta. dicto comuni P...icta.

Item quia comune pisarum propter negli
gentiam notariorum non registra
tiuum iustitia ad dictum comune spectantia
ipsius Jure sepissime leditur ac etiam de
fraudatur pisarum capitulo duximus statue

CCXXVj.

ndum Quod omnes et singuli notarij qui fue
rint Rogati de aliquibus legatis relic
tis seu scriptis pertinentibus ad comune pisarum
quoquo modo teneatur et debeat ipsa me
sem a die qua fuerint rogati continue
computando sub pena decem librarum
denariorum a contrafaciente quolibet per Maio
rem sindicum comunis pisarum auferendo in
Scribere et registrare in quodam libro in
magno fiendo et ordinando in dicta cancel
laria in cartis membranis de uerbo ad
uerbum itaque de ipsis possit haberi copia
pro comuni cum necessitas Jmmineret et tali
notario registranti soluatur de suo sa
lario per Massarios comunis pisarum prout ad
mandatum dominorum priorum artium prout in
ipsis dominis placuerit ¶ Jnsuper in dicto
libro ponatur scribantur et registrentur
per cancellarium comunis pisarum uel coadiutores
puncta solempnium Ambaxiatorum comunis
pisarum Et relationes que fiunt per ambax
iatores ad dicta puncta Excepto quod in casu
in quo uideretur dominis prioribus aliquam
ambaxiatam uel eius puncta non esse ponen
da quia forte res non esset in publico retinen
da tunc in ipso libro ipsa ambaxiata uel
eius puncta et relatio non ponatur sed pon
antur alibi in occulto prout uidebitur do
minus prioribus supradictis ¶ Jnsuper
fiat mentio in dicto libro ordinate de omnibus
et singulis fauoribus et subsidijs recipie
ndis per dictum comune a quibuscumque beniuolis
et amicis et pro quanto tempore et de qualita
te subsidij transmittendi ¶ Et simili
modo mentio habeatur de subsidijs et fauori
bus transmittendis per dictum comune personis ami
cis et beniuolis quibuscumque ad perpetua
rei memoria de predictis Saluo quod ea que
dicta sunt de dictis scripturis per notarium in
registrandis non uendicet sibi locum in
notarijs aliquorum offitialium ordinariorum

cois pus qui de scripturis pertinentibus i ad eius offitiu librum faceret ordianium et ipm restituet sm formam statutoru cois pus de hac materia disponentium.

Qd non possit oppoi contra scripturas et subscriptiones cancellarij. Rubrica.

Quia propter multiplicationem multarum scripturarum Cancellarie cois pus et offitij prioratus dinersimo
CCXXVII. de et multipliciter occupatum notariorum dnorum prioru idem notarius oia scribere et in scriptis redigere nequeat ut est decens ex quo posset coi pus dapnum non modicum resultare Pro tanto salubri deliberatione sancimus qd cancellarius cois pus pns et qui pro tpre fuerit possit rogari et scribere valeat oia et singula instra precepta apodixas reformationes et ordinamenta Electiones offitialium et alias quaslibet scripturas cuiuscumque tenoris et continentie Quibus preceptis instris reformationibus ordinamentis et alijs quibuscumque scripturis scriptis seu subscriptis manu dicti cancellarij auctoritate pnti statuti plena fides debeat adhiberi et valeat et teneant et plenum sortiantur effectum ac si scripta et publicata essent manu dictorum notariorum dnorum prioru Et contra dictas scripturas seu publicationes vel aliquam earum non possit obici vel opponi qd non fuerint scripte seu auctenticate manu notarij publici seu cu alia solempnitate celebrate vel facte vel aliqd aliud propter quod possent dicte scripture seu subscriptiones quolibet i irritari pena opponenti obbicienti vel contradicenti quingentarum librarum denariorum sibi de facto auferenda ad petitionem petentis Et nichilominus quod secus dicetur vel obicietur non valeat ipso iure.

De hospitali de colle et de priore et bonis et rebus ipius hospitalis. Rubrica.

Bona autem oia et res lebrosorum hospitalis de colle et ipius hospitalis que et quas iuste tenet Potestas CCXXVIII.
et Capitaneus et Priores artium in bono statu manutenere teneatur et conservare ad utilitatem ipius loci et specialiter i quod datu est vel fuerit eidem hospitali a coi pus per publicum instrum et de bonis cois pus eu vel eis ultra accipere non pmictant. Et si invenerit aliquem lebrosum in civitate vel burgis vel comitatu pus sm iudicium medicorum dictus potestas et capitaneus inveniret et i quirere teneatur et potestas et capitaneus eum de civitate et burgis et comitatu pus exire compellant et cogant eum qd ad dictum hospitale vadit moraturus. Et predicta fiat ad petitionem cuiuscumque petentis sub i pena centum librarum denariorum. Rector i autem vel prior dicti hospitalis tales lebrosos missos ad ipm per potestatem et capitaneum recipere debeat in eodem i quancumque per potestatem et capitaneum mictentur. Et si dictus rector vel prior eos nollet recipere potestas et capitaneus ad receptionem faciendam dictum rectorem vel priorem compellere teneatur. Et si potestas et capitaneus hec fieri non fecerint Centum libr denariorum Massarijs cois pusij i solvere teneatur Non tamen aliquis lebrosus in dicto hospitali recipiatur qui non sit de civitate vel comitatu pus Et dictus rector eu recipere non debeat ullo modo. Si vero potestas et capitaneus invenerit dictum hospitale occupasse vel occupari fecisse de possessionibus cois ultra concessione ei factam illud occupatum tollant et ipm remictere in eo teneantur. Si autem invenerit aliquem infirmum vel sanum existentem in dicto hospitali qui non sit ad mandatum et obedie

tiam dicti rectoris vel prioris et nollet
suis mandatis in omnibus obedire cum
de dicto loco expelli facere teneantur. et
potestas et capitaneus ad petitionem dicti prio
ris de facto ipsum per suam familiam
expellere teneatur ¶ Et ubi exire nol
let quod ponat ipsum in carceribus communis pe
rusii de quibus relaxari non debeat sine
voluntate dicti prioris. ¶ Item rec
tor vel prior dicti hospitalis per totum
mesem maii in hospitali predicto in
helemosinarium unum de familia ipsius
hospitalis quem magis ydoneum in
venire poterit eligere teneatur ¶ Et
ipse prior ipsius hospitalis helemosi
nas distribuat per ipsum helemosina
rium inter lebrosos et sanos prout
ei melius videbitur expedire ¶ Qui prio
res rationem administrationis sui offitii
reddere teneatur coram maiori sin
dico in fine cuiuslibet anni sub pena du
centarum librarum denariorum pro quolibet eorum
et teneantur coram dicto maiori sindico
producere librum introytuum et expen
sarum dicti hospitalis manu notarii
dicti hospitalis ¶ Nullus autem lebr
osus in dicto hospitali bayliam habeat sed
priores presint tam lebrosis quam fa
miliaribus ipsius hospitalis ¶ In dic
to de burgo nullam familiam au
deat retinere. ¶ Et omnes helemosine que
portabuntur ad hospitale portentur in
domum supra notatam ¶ Priores
autem de bonis et rebus hospitalis maxi
me de solius ipsius hospitalis non
possint facere aliquam alienationem nec
de bonis intratibus in dictum hospitale
sine consensu et voluntate consilii et
communis Civitatis perusii ¶ Et autem contra
fecerit contractus sit ipso iure nullus
et non teneat ullo modo ¶ Item po

testas et capitaneus aliquem lebrosum qui
non sit de iurisdictione perusii in toto di
strictu perusii stare vel morari nec in
civitate vel burgis vel comitatu perusii
non permictat nisi tantum in hospitali pre
dicto eos qui fuerint de civitate vel
burgis vel comitatu perusii cogat ad
standum et morandum in dicto hos
pitali dumtaxat et non in alio loco
civitatis burgorum vel comitatus perusii
permictat ¶ Pullos vel porcos
seu alia animalia nullus lebrosus
mictat ad vendendum set vendere
interest liceat cuilibet eorundem ¶ Li
ceat tamen lebrosis stare in locis con
silicet castiano mussino burdiglie
et traciano contrarium dicente aliqua non
obstante ¶ Lebrosi autem et lebro
se in suo ingressu debeat sua bona
mictere in dicto hospitali et bona ipsorum
lebrosorum in hospitali predicto deveniat
nisi supererint ex eo filii masculi vel
femine in quo casu bona sua filiis
remaneat nisi ille vel illi aliter dispo
nerent ¶ Siuo lebrosus vel lebro
si haberent bona comunia aliqua cum suis con
sanguineis illa bona dividantur et
pars lebrosi eorum bonorum in dictum hospi
tale veniat ¶ Siuo lebrosus in
cum aliquo bona dividere non haberet ipsa
bona in hospitale deveniant ¶ Et
liceat priori et sindico hospitalis in
possessione bonorum ipsorum lebrosorum sua
auctoritate ingredi et eis uti et frui. ¶ Et hec
intelligantur si filius vel filii masculi
vel femine non supererint sicut supra
est expressum ¶ Quicumque autem de
bonis lebrosorum habet vel habuerit aliquid
iniuste dicto hospitali restituere tene
atur. ¶ Et ab ipso per priore vendicari
possint auctoritate presentis legis tacq̃ anno

dicto. ¶ Et dicimus si aliquis le-
brosus postquam fuerit a lebra percussus qui
fuerit sine liberis fuerit receptus in dicto
hospitali contractu aliquo bonorum suorum
in totum vel in partem post dictam recep-
tionem facere non possit et si contrafe-
cerit contractus sit ipso iure nullus et in
nullo preiudicet hospitali predicto
¶ liceat tamen cuilibet lebroso et le-
brose dividere et relinquere bona sua
inter filios et nepotes descendentes per
lineam masculinam. Quod si filias haberet
vel neptes ex filio dotare possit et de-
beat de bonis dicti lebrosi vel lebrose secundum
conditionem et qualitatem persone et
facultate bonorum dicti lebrosi vel lebro-
se. Dum tamen hospitale etiam non
fraudetur. Sed si haberent fratrem vel soro-
rem relicta parte fratris vel sororis
pars tota eorum in hospitale deveniat
supradictum aliquo contractu facto de
parte sua fratri vel sorori postquam fu-
erit lebrosus effectus ab eo hospitali
predicto aliquatenus non obstante quum
pars sua in hospitale predictum devenia-
at et potestas et capitaneus possidente et
tenente ipsa bona compellant inconti-
nenti ad restituendum hospitali su-
perius nominato summarie et de facto sine stre-
pitu et figura iudicii et iuris ordi-
ne servato ¶ Item potestas et capitaneus
et priores artium civitatis Pisane fieri fa-
ciant inventarium de bonis omnibus
mobilibus et stabilibus dicti hospitalis per
ipsum priorem et quicquid ipsi hospitali ac-
crescerit vel in ipsum quacumque ratione deve-
nerit ad unum mensem postquam acciderit
vel devenerit in ipso inventario poni
facere teneatur ¶ Lebrosi autem et
lebrose de civitate vel comitatu Pisano
commorantes in aliis hospitalibus quam in

hospitali de colle si venire voluerint
et stare in dicto hospitali recipi debeat
in eodem. Dum modo omnes res eorum
quas haberent ad dictum locum deferant
eas dicto hospitali totaliter perpetuo.
¶ Iuvenes vero et forenses nullate-
nus recipiatur in hospitali predicto.
¶ Item quod potestas et capitaneus et eorum
offitiales ad penam quingentarum librarum
denariorum de suo salario teneatur et debeat
ad petitionem prioris seu alicuius oblati
hospitalis de colle publice et secrete
inquirere et facere inquiri contra
omnes et singulas personas detinentes con-
tra ius et iustitiam bona et res dicti
hospitalis ad hospitale spectantia et
pertinentia et faciat ea bona relaxari
libera et expedita et cogant detinentes
et possidentes realiter et personaliter quod
usque non relaxaverit et restituerit bona
et res predictas aliquo capitulo statuti non
obstante. Et etiam in predictis et prop-
dictis possit procedi summarie sine libel-
li oblatione et litis contestatione et strep-
itu et figura iudicii ¶ Item quod
nullus in dicto hospitali nec ad titulum
dicti hospitalis possit presentari nec pro-
moveri ad ordines clericatus nisi pri-
mo se et sua bona offerat hospitali
predicto et promictat obedientiam et reve-
rentiam secundum formam iuris et quatenuscumque
se offerat in contractibus et negotiis non
teneatur prior ipsum vel alios oblatos
seu insanos vel familiam recipere sed
solum pauperes et communis Pisani ¶ Item
quod quicumque est oblatus seu esset in futu-
rum dicti hospitalis non possit gravari
realiter nec personaliter de datiis et col-
lectis per commune Pisanum seu per aliqua in-
necessitate in qua esset allibratus seu a-
libratum et soliti datias et collectas.

soluere sit et debeat immunes a predictis et quolibet ipsorum et ab omni honere imponendo quecumque in comitatu pistorii et comunitatibus pistorii contra universitates in quibus tales erunt allibrati pro quibus grauari seu molestari non possint de aliqua dita uel collecta uel aliquo alio honere seu ipsorum catastice. Et quod gaudeat priuilegio borgiasium ciuium pistoriensium tam in offensionibus quam in defensionibus aliquo non obstante. Et quod universitas in cuius catastro erit allibratus talis oblatus pro libra ipsius nullatenus agrauetur et ipsius libra de catastro per offitiales armarii penitus tollatur et cancelletur. Volumus insuper quod nulli liceat dicere allegare opponere uel contradicere quod hospitale de colle uel eius bona non sint comunis pistorii et quod non sint oblati subiecti iurisdictioni potestatis et capitanei dicte ciuitatis sub pena et ad penam dicti allegantis uel contradicentis quinquaginta librarum denariorum et quod tales dicentes allegantes opponentes uel contradicentes non debeant audiri per potestatem uel capitaneum uel aliquem offitialem comunis pistorii sub pena dictis potestati capitaneo et aliis offitialibus quinquaginta librarum denariorum que de facto eis debeat auferri per eorum sindicatores tempore sindicatus.

¶ Statuimus insuper quod si dictum hospitale in aliqua parte comitatus habet aliqua rem stabilem unius cumine sementis uel in paulo plus uel paulominus in quacumque loco siue locis et crederet prior dicti hospitalis esse utile dicto hospitali vendere in dictam rem unam uel plures in quacumque loco comitatus sitam uel sitas cum sit utile plures res in diuersis locis positas ad unum reducere quod dictus prior possit licite uendere dictas res stabiles et pretium ipsarum rerum conuertere in emptione aliarum rerum stabilium emendarum per dictum priorem in eo loco in quo crediderit esse utile pro hospitali predicto sine temporis internallo et sine aliqua dilatione et aliter uendere non possit non obstante statuto quod loquitur quod prior non possit uendere res stabiles dicti hospitalis.

¶ Et predicta fiant de consilio et uoluntate fratrum.

¶ Item quod quicumque in et seu erit in futurum positus per eos pro ut in dicto hospitali et uita habet seu habere debeat in futurum uel alia quecumque persona habens uictum et uestitum in dicto hospitali et decederit quod omnia sua bona deueniat in hospitali predicto. Et quod prior sua auctoritate possit tenuta apprehendere et possessionem bonorum talis morientis tenere et possidere aliquo non obstante. Dummodo predicta non intelligantur nec locum habeant in illo qui est uel erit prior dicti hospitalis uel in bonis eius nec in ipsis habitet qui ne sint et stetunt in hospitali predicto uel eorum bonis.

¶ Item quod dictus prior et sui familiares et nuntii possit omnia arma portare impune per comitatum pistorii quorum familiarium nomina et pronomina debeant inscriptis dari cancellario comunis pistorii et non possit excedere numerum octo familiarium ad plus. Filii prioris et nuntii per comitatum pistorii familiares uel per comitatum tantum et usque ad portas burgorum ciuitatis dummodo sint domestica et conuentuales dicti hospitalis et eo degentes. Et de hiis in assignatione nominum predicta fiat fides per priorem predictum per proprium iuramentum coram cancellario supradicto.

¶ Item quod dictus prior presens et qui pro tempore fuerit durante sibi offitio prioratus non possit cogi ad aliquod aliud offitium comunis pistorii recipiendum uel exercendum excepto offitio prioratus ciuitatis pistorii

ad hec ut dicto offitio.

Ad hoc ut dicto offitio priorat(us) dicte colle
magis comode intendere possit et pro
ipsius hospitalis utilitate ¶ Ite(m) no
lumus q(uod) nulle carcerfse possitiales co(mmun)is
p(er)us ad acorentiam fossori dicti hospitalis
et strechatorii et ad alia aconcinnia pos
sint cogi opportuno t(em)p(o)re per priorem dicti
hospitalis ad faciendum et observandum
et contribuendum ad ea que tenetur et
debet ¶ Ite(m) nolumus q(uod) quilibet ob
latus et familiaris alius quicumq(ue) i(n) dicto
hospitali existens teneatur obbedire
dicto priori et madatis suis parere et qui
essent inobedientes possit dictus prior capi
facere per familia potatis vel capitani
Qua potas et capit(aneus) dare teneantur.
dicto priori ad sui petitionem et ipsos i(n) carce
rari facere et incarceratis ponere prout dicto
priori videbitur et placebit s(ecundu)m qualitate(m)
delicti et culpe ¶ Item cu(m) opporteat
circa dictum hospitale et eius bona per
priore(m) et notariu(m) ei(us) h(ab)ere magna(m) solli
citudine(m) Volumus q(uod) dictus prior et notarius
h(ab)eant et h(ab)ere debeat anno quolibet de bonis
dicti hospitalis pro eorum salario et labore
et quolibet eorum quinquaginta libr(as) den(ariorum)
Quod salarium dictus prior possit sibi
retinere de pecunia dicti hospitalis et notario
suo salarium solvere sine alia apodixa
precepto vel madato ¶ Item cum
bona dicti hospitalis sint actributa dicto
hospitali et leprosis et alimentis eorum. Et in
terdum priores artium civitatis pisane
cogunt priore(m) ad expensa(m) dicendi de bonis
dicti hospitalis. Et etia(m) ad parandum
in dicto hospitali pro eis sub spetie recen
sionis bonorum et rerum dicti hospitalis
fercula et convivia et accedunt ad dictum
locum cum multa gente et ibidem facia
unt expesas inutiles et quasi inpor
tabiles q(uod) no(n) est conveniens. Ideo

Statuimus et ordinamus et madamus
inviolabiliter observari q(uod) priores artium
predicti no(n) possint cogere neq(ue) debeat
dictum priore(m) hospitalis ad aliqua ex
pensa vel munera de bonis dicti hospital(is)
dicendi neq(ue) de bonis dicti prioris nec etiam
accedere possint ad dictum locum nisi duo
tantum de prioribus qui ire possit cum qu
atuor familiaribus et no(n) pluribus pro
quolibet prioratu preter quando ivent
ad indulgentia(m) s(an)c(t)e Marie de Angelis
in kalendis Augusti vel die sequenti quo te(m)
pore ire possit in eo numero quo voluerint
sotiati cu(m) familiaribus ipsorum et no(n) cum
aliis quibuscumq(ue) p(er)sonis ad pena(m) et sub
pena ducentarum librarum den(ariorum) pro quolibet
priore cotrafaciente et qualibet vice de
quibus expresse debeat sindicari et ipsa
pena condepnari per maiore(m) sindicum
co(mmun)is pisani t(em)p(o)re eorum sindicatus ¶ Ite(m)
volumus q(uod) potas capitan(eus) et maior
sindicus et iudex iustitie inquirere
debeat ad petitionem dicti prioris contra i(n)
omnes dapna dantes i(n) bonis dicti hospi
talis et ipsos punire et condepnare s(ecundu)m
formam statut(i) dicti co(mmun)is que imponunt
pena(m) dapnum dantibus in bonis alterius.

Quod hospitale misericordie sit
exceptum a solutione gabellarum. R(ubrica).

Item q(uod) hospitale s(an)c(t)e marie de ccxxviij.
misericordia de pisis port(us) sancti
petri et priores et gubernatores ipsius
hospitalis decetero no(n) possit nec debe
ant cogi gravari vel inpeti ad solutione(m)
aliquarum gabellarum pro fructibus redd
itibus et provetibus bonorum dicti hospitalis
faciendam dicto co(mmun)i vel vendentibus etiam ab
eo nec etia(m) ad solutione(m) alicuius collec
te imposite vel indic[illegible] fiende et i(m)pon(en)
de per dictum co(mmun)e pisani generali vel spalit(er)
set sit et esse intelligat(ur) dictum hospitale

exemptum et immune. Et exemptionem et
immunitatem habeat et habere intelliga
tur ab omni honere reali et personali et
omni factione et angaria que imponi
possint dicto hospitali pro rebus et posse
ssionibus ad dictum hospitale pervenientibus et
perveniendis et maxime expensis et
illarum personarum quarum fuissent dicta bo
na vel alia quacumque ratione vel causa.
Et quod laboratores et coloni tam
pertinenciis etiam munus collentes eam
sic predicta non possit nec valeat ali
quo modo gravari molestari vel etiam
inquietari. Et quod etiam venditores ip
sorum gabellarii presentes et futuri inven
ditionibus fiendis de ipsis gabellis tenea
tur et debeant reservare et conservare
huiusmodi privilegium et beneficium dicto ho
spitali concessum per communem predictum et omnis ven
ditio que deinceps fieret de huiusmodi
gabella intelligatur et facta cum reser
vatione conservatione et privilegio predictis
dicto hospitali factis ut dictum est et secus
factum non valeat nec teneat ipso iure. et
pena cuilibet contrafacienti vel mo
lestanti dictum hospitale et priorem et
gubernatores ipsius hospitalis et fac
tores negotiatores et gestores ipsius
ac etiam laboratores et colonos et ali
os questusque nomine dicti hospitalis in
tervenientes quinquaginta librarum denariorum
que pena a reis de facto auferatur et au
ferri debeat per dominum potestatem et ca
pitaneum et quilibet possit tales contra
facientes accusare et denumptiare et
habeat et habere debeat talis accusator quar
tam partem banpni et pene que con
trafacienti auferatur aliquo statu
to ordinamento et reformatione in contra
rium loquentibus non obstantibus.
De ordinamento communis dando dicto hospitali
misericordie. Rubrica.

Item cum annis preteritis temporibus quibus
infirmantur communiter mictunt ad CCXXX. 230
dictum hospitale misericordie pro fari
na ordei et aqua ordei in quo dictum
hospitale multum de ordeo solitum est
convertere. Nos ad relevandum dictum
hospitale ab huiusmodi gravamine
Offitiales communis pro tempore super capione bla
di dicti communis nunc deputati et qui pro
tempore fuerint annuatim singulis annis
teneantur dare et tradere vigore presentis
ordinamenti prioribus et rectoribus ipsi
us hospitalis seu alteri pro eis decem cor
bes ordei de ordeo dicti communis pro tempore ad
eorum manus pervenienda. Et simili modo
et eadem dent et dare et tradere tenean
tur et debeant de dicto ordeo annuatim
fratribus sancti francisci de pratis et hos
pitali mercatie de pratis decem alios cor
bes videlicet dictis fratribus quinque cor
bes et reliquos quinque hospitali predic
to sub pena centum librarum denariorum vice qua
libet pro maiore sindici ad petitionem
dictorum priorum dictorum hospitalium seu sindi
corum fratrum de facto auferenda aliquo
non obstante
Quod contra instrumenta sindicatus et per
sonas sindicorum dicti hospitalis non
possit opponi. Rubrica.

Item quod contra mandatum sindica CCXXXI. 231
tus et procuratoris dicti hospi
talis vel contra personas sindicorum
et procuratorum non possit opponi aliquid
nec dici vel obici pena opponenti et
obicienti centum librarum denariorum et opposi
tio et obiectio non valeat ipso iure et
dummodo dictum mandatum appareat per
publicum instrumentum habens solempnitates publici
instrumenti et quod eo casu quo dictum mandatum
tempore non obiceretur dictum hospitale

tale mandatum aliqua ratione non ua
leat inpugnare et quod contra mandatum
ipm obici possit quod constitutus procurator uel
sindicus non possit esse procurator uel sindicus et
etiam possit opponi de reuocatione et falsitate.

De offitiali et offitio super guastis. Rubrica.

Statuimus et ordinamus quod pro
tempore futuro ad guastum aliquod
faciendum in comitatu uel districtu perusii
cclxxxxij. pro homicidio uel aliquo alio maleficio per
quo guastum fieri deberet uel destru
ctio ipsorum bonorum alicuius seu ad diuide
dum bona communi perusii publicata nullus
accedere possit uel debeat nisi infrascripti
pro modo et ordine inde; quod tamen Miles
seu sotius et familiares potestatis et
capitanei qui ipsum guastum facere
debebunt ire possint ad ipsam destruc
tionem faciendam Et si dicti sotius
et familiares aliquid duxerit contra
formam presentis capituli priuatur dominus
potestas uel dominus capitaneus cuius sotii
et familiares accesserint ad predicta
et contrafecerit in sindicatu summa
ne pro uice qualibet in Mille libras
denariorum. Dummodo predicta non intelligantur
in baylitoribus et precombus qui tunc
accederent pro executione predicta. Qui
familiares potestatis et capitanei ua
dant et ire teneantur eorum expensis
nec dicti et uel alia tunc a communi castri
uel uille alicuius uel alia persona pos
sint aliquid accipere uel recipi facere
dimicare uel per oblicum sub dicta pena
Mille librarum denariorum Que pena per sin
dicatores eorum auferatur ab eis de
facto non obstante aliqua refutatione
eis facta uel facienda Set tantummodo
cum eis accedere debeat unus bonus
homo et offitialis et notarius qui eli
gantur et eligi debeat ad sacchettum

et de sacchulo cerebri et publicani de sex
mensibus in sex menses. Et eligantur
ipsi offitiales et notarius et intelliga
tur ipse offitialis esse et sit sindicus
communis perusii ad recipiendum portionem
bonorum deuastandorum uel etiam publica
dorum pro communi et secum ducat tempore quo
ibit ad destructiones faciendas seu ad ac
cipiendum pretium bonorum publicatorum
pro communi suum notarium et unum mensura
torem quem secum ducere uoluerit et sit
etiam sindicus ad uendendum dicti gu
asti et ad recipiendum pretium et ad
diuidendum inter ecclesias et spirituales perso
nas. Qui offitiales et sindicus tene
atur et debeat accipere pretium guasti
uendendi pro communi Dummodo nil aliud
ueniat in dicta uenditione nisi solum gu
astum rerum que destrui deberet secundum for
mam statuti et facto redditu a guasto
infra tertiam diem reddere et dare ma
ssariis communis perusii omne id et totum quod
apud se habet de pretio uenditionis dicti
guasti Dummodo retinere possit pro suo
salario et dicti notarii et mensuratoris
et tubatoris pro die qualibet sine a
liqua apodixa pro quolibet eorum xx sol
dos denariorum et pro quolibet baylitore per
die .viij. solidos denariorum. et si de pretio dicti gua
sti eis satisfieri non posset uel cum accede
rent ad diuidenda bona predicta communi
habent dictum salarium a communi perusii et a
massariis ipsius communis. Quod quidem sala
rium dicti massarii teneantur eisdem
dare sine aliqua apodixa Et stet di
cto dicti offitialis quot diebus steterint
et fuerint ad predicta cum iuramento
suo Ita tamen quod si facto guasto
non reperiretur aliquis qui sufficienter per
ueniat in dicto guasto dictus sindicus
et offitialis possit et teneatur ipsum

guastu extimare ut videbit convenire et
scribi facere per suum notarium et assignare
et assignari facere sindico castri vel ville
in cuius pertinentiis erunt res destructe et idem
sindicus premisse et offitiales potestatis et
capitanei cogatur solvere dictam quantitatem
ac si sponte se obligasset summarie sicut
cogeretur ex instrumento confessionato statim
ipsa dicta extimatione facta per dictum sindicum
et offitialem communis Perusii et scribenda per
dictum notarium. qui sindicus communis Perusii
realiter et personaliter cogatur dictum offitium
facere et exercere ¶ Et similiter divi
siones et diffinitiones et venditiones fiende
de guastis in civitate et burgis Perusii per
ipsum sindicum et offitialem communis Perusii fiat
et fieri debeat et non per alium ullo modo
sub dicta pena non obstantibus dictis divi
sionibus vel aliqua reformatione statuto
vel ordinamento in contrarium loquente et
quibus omnibus per presens capitulum totaliter
derogetur.

De electione et offitio offitialium super
vecturis. Rubrica.

Potestas et capitaneus teneantur
et debeat quando eligentur alii offi
tiales communis Perusii eligi facere in maiori
consilio civitatis sorte brevium duos of
CCXXXIII fitiales. silicet unum bonum hominem et unum
marescalcum et eligatur cum eis silicet unus
unus notarius Qui sint super vectu
ris et duret eorum offitium per sex me
ses Et sic de sex mensibus in sex menses
eligatur Et habeat quilibet eorum pro suo
salario a communi pro dictis sex mensibus .xx.
solidos denariorum Qui offitiales teneantur et debe
ant facere bapnum per totam civitatem
et burgos semel omni mense Quod omnes
habentes equos seu mulos causa dandi ad
vecturam conparere coram eis cum ipsis equis
et mulis infra octo dies a tempore bapni
menti assignandi ipsis offitialibus ipsos
equos et mulos et ipsos equos et mulos
qui occasione dandi ad vecturam coram
eis fuerint assignati et omnia signa et ma
culas et magagnas eorum scribi faciat
et postea eos bona fide sine fraude debe
ant extimare ita quod illi quorum fuerint ex
timatores scire non valeat ¶ Si vero dicti
equi vel muli morientur vel magagna
rentur penes conductorem ita quod non essent
recipiendi a locatore illi quorum fuerit
equi vel muli recipiat et habeant a con
ductore extimationem contentam in libro
offitialium predictorum et non aliam ullo modo
non obstante extimatione seu venditione facta
in fraudem illi vel illis qui equos duxe
runt per instrumentum seu per confessionem et non
obstante si conductores renuntiabunt presenti
capitulo statuti ¶ Et utrum dicti equi
vel muli sint recipiendi vel non per loca
torem a conductore semper sit in providen
tia offitialium predictorum ¶ Et con
fessio seu instrumentum cuiusque conductoris cesset
a die restitutionis vel assignationis ultra
nullius valoris seu momenti existat et
ista restitutio et assignatio probari possit
tam per testes quam per instrumenta non obsta
nte aliquo instrumento seu confessione seu aliquo
capitulo statuti ¶ Nullus insuper offi
tialium communis Perusii a .xx. diebus in antea a
die restitutionis seu reassignationis equi
seu muli restituti seu reasignati aliquid
intelligat ullo modo occasione instrumenti seu
confessionis tam de equis et mulis quam etiam
de vectura infra quos viginti dies tene
antur petere et querelam proponere coram
iudice. Et ipse iudex debeat dictam causam
expedire et terminare et si per locatorem
steterit ulterius audiri non debeat non ob
stante aliquo capitulo seu capitulis statuti
precedentibus et subsequentibus quibus omnibus

per pñs caplm dirigetur ¶ Statuim' insuper qđ quicumqȝ equum uel mulum dederit seu locauit ad uecturam pro uectura cuilibet diei octo. s. den̄ ad plus recipere ualeat videlicet a kl̄is nouembris usqȝ ad kl̄as marcij. Et a kalis marcij usqȝ ad dcas kalas nouebr̄ dec. s. den̄ no obstante aliqua promissione seu confessione quam reciperet de uectura sibi soluenda nec obstante aliquo caplo statuti quod hoc caplm precederet seu etiam sequeretur Et siquis pro uectura alicui' diei uel occasione uecture ultra receperit qđ dcm sit viginti quinqȝ libr̄ den̄ pro vice qualibet soluere teneatur et ad uecturam restituendam qđ ultra octo. s. den̄ et decem ut dcm est accepit per potestatem et capitan̄ compellatur et sufficiat probatio uni' testis fide digni dicentis cum sacramento conductoris ¶ Siquis autem preter dcam formam equum seu mulum dederit seu locauit ad uecturam seu uendiderit in fraudem dcam occasione uecture et Et eundem equum seu mulum receperit seu redemerit et post talem receptionem alicui dcm equum seu mulum dederit ad uecturam seu in fraude uendiderit uel quocumqȝ modo uecture seu precij prestiterint offitiales cois pus cum no intelligat neqȝ audiat et ius sibi n faciat de ipis equis et mulis atqȝ uecturis ullo modo et pretextu confessionum uel instrumentorum ei ius non debeat observare et aliquid agere non debeat talibus locatoribus respondere et predicta dicimus observari et si clare apparebit per notarium qui fecerit instrum seu etiam p testes tam de equis et mulis qđ etiam de uecturis et insuper soluat quilibet contrafaciens in predictis viginti quinqȝ libr̄ den̄ noie pene pro vice qualibet que pena de facto sibi debeat auferri per potestatem uel capitan̄ sine alio processu libello uel inquisitione s summarie et de facto ad petitionem cuiuscumqȝ petentis Et potas uel capitaneum debeat condempnare et si potas uel capitan' ad dcam penam imponendam et exigendam fuerint negligentes quinquaginta libr̄ den̄. de eorum salario coi pus soluere teneatur ¶ Et si equus uel mulus qui locaretur ad uecturam penes conductorem moriretur uel efficeretur inutilis qđ a die quo moriretur uel inutilis efficeretur in antea ad aliqua uectura soluendam locatorum conductor minime teneatur s teneatur locatori ad soluendum uecturam usqȝ ad dcam diem qua moriretur uel inutilis efficeretur ¶ Et ad certitudinem talis equi uel muli sicut qđ reperitur in libro notarij ad dcm offitium deputati quia certitudinem et uecturam dare teneatur dcus conductor dco locatori infra terminum dece dierum a die reuersionis sue dci conductoris si reuerteretur ad ciuitatem et si aut no reuerteretur ad ciuitatem uel in comitatum teneatur et debeat notificare dco locatori per suam litteram infra dece dies et infra alios decem dies facere si bi solui et si no soluerit infra dcm terminum teneatur ad certitudinem et uecturam ac si dcus equus uiuus eet et sanus et si contingerit conductore mori qđ dci decem dies currant ad soluendum heredibus talis mortui uel fideiussoribus prestitis p tale conductore a die qua notum erit in ciuitate pus de morte talis conductoris et ne fraus fiat sibi qđ dicatur equus uel mulus locatus mortuus qui no eet qđ teneatur dcus conductor probare p testes uel instrum de morte dci equi uel muli et aliter dco beneficio gaudere no debeat de quo sup̄ dcm est ¶ Preterea uolumus statuentes qđ si potas uel capitan̄

ul' priores Artium uel alter eorum mise
rint aliqua p(er)sona(m) ad aliquem locum
p(ro) facto uel negotio co(mmun)is pis(anorum) et eid(em)
tali qui fuit missus morietur ali
quis equus que duxerit uel magag
narietur uel perderetur. Volumus q(uod)
talis equus qui morietur u(e)l p(er)de(re)
tur emendetur ei per co(mmun)e pis(anum). Et po
testas et capitaneus d(ic)t(u)m equum
mortuum magagnatum uel p(er)ditu(m)
ei faciat emendari no(n) obstante si d(ic)
tus equus no(n) fuit assignatus u(e)l
etia(m) extimatus

De offitio offitialium super rep(re)salijs cercandis. R(ubric)a.

Statuimus q(uod) sup(er) represalijs
cercandis eligantur et eligi
debeat quinq(ue) boni homines de artibus si
CCXXXIIII fieri unus p(ro) qualibet porta que elec
tio dictorum quinq(ue) bonorum fiat et
fieri debeat p(er) priores et cam(er)arios in fin(e)
cuiuslibet dieru(m) a die publicationis p(rese)ntium
statutorum. Et sic ad electionem dictorum
offitialium de sex mensibus in sex menses p(ro)
cedatur per ipsis prioribus et camerarijs
si negligentes fuerint in electione predicta
centum libras den(ariorum) p(ro) quolibet que pe
na per eorum sindicatore(m) de facto au
feratur. Qui boni homines et offi
tiales habeant plenam potestatem cercan
di represalias cum de iure cognouerint
cercandas. Et cassas tollendi. si(mi)lit(er)
que pro debito de quo no(n) apparet instrum(entum)
confess(ionis) uel guarentigiatum cass(ari) debe(n)t
cui credidetur cassas no(n) fore de iu
re. Dum mo(do) post examinationem
per eos facta cercare no(n) possit nec
tollere huiusmodi rep(re)salias nisi de
p(re)sentia consensu et uoluntate consilii
mercatorum Auditorum curie et came
rarij Artis lane et curtolariorum de
quibus omnibus ad minus ce debeat nouem
in concordia. Et si aliter cercaretur non
ualeat. Qui offitiales teneantur sedere
duobus diebus qualibet septimana
s(cilicet) die lune et die ueneris inter came
ram conseruatorum mercatorum et massariorum
co(mmun)is pis(ani). s(cilicet) a mane usq(ue) ad ter
tiam et post nona usq(ue) ad uesperas
et aliqua cercationem dictarum rep(re)saliarum
facere no(n) possit uel sequestrationem. Et
nec facere p(re)sumat contra dictam for(mam)
et d(ic)ta forma no(n) s(er)uata sub d(ic)ta pena
eis de facto si contrafecerint auferenda
per eorum sindicatorem. Qui quidem
offitiales eligendi et dicti consules au
ditores et camerarij infra t(em)p(u)s trium
mensium proxime uenturorum a die electio
nis fiende de eis omnes represalias
et sequestrationes cassas uidere et
examinare teneantur. et que iuste et
iuridice cass(at)e fuerint illas pronu(n)
tiare iuridicas et iuridice cassas
et debe(n)t executioni mandari. Quas u(er)o
inuenerint iniustas et no(n) iuridice
cassas s(cilicet) que pro debito quo non
apparet instrum(entum) confession(is) u(e)l guarentig(iatum)
cass(at)e erunt illas pronumptiare nullas
et nullius ualoris esse u(e)l efficacie et
tales habentes ipsis uti no(n) possit. Eas u(er)o
quas quis habet pro hijs que sibi de
bentur de quo debito habet instrum(entum) co(n)
fession(is) u(e)l guarent(igiatum) d(ic)ti offic(iales) cassare u(e)l
tollere no(n) possint. Et etiam habeant
et habere debeant dicti quinq(ue) boni homines unu(m)
notarium ydoneum et sufficientem qui
stet cum eis et scribat ea que egerint et
fecerint et occurrerint faciend(a) in offitio
sup(er) dicto (et) eligendum per dictos priores et
camerarios de quibus prioribus in electione
predicta ad minus sint et esse debeant
septem in concordia et de dictis camera

nys ſint triginta preſentes et uiginti i
concordia. Qui offitiales ut dictum e
ſedere debeat ad unum redeundo ſub
dicto pregulo ſub pena decem ſ. den. pro quo
libet offitiale et qualibet uice per poteſtatem
ſiue capitaneum ipſi pena centum librarum
den. aufferenda per ſuum ſindicatorem
ſi negligens fuerit in predictis. Et qui
cumque dicti conſules auditores et came
rary requirentur a dictis quinque ad exa
minationem preceſſium et deliberatio
nem faciendam utrum ſint concedende t
uel non huiuſmodi repreſalie teneantur et
debeat coram eis comparere ad dictam exa
minationem et deliberationem faciendam
ſub pena uiginti ſold. den. pro quoli
bet et qualibet uice que pena de facto
auferatur per dictum miliitem capitanei ſub
dicta pena centum librarum den. Tene
antur etiam dicti offitiales repreſalias iam
conceſſas reuidere approbare uel impro
bare infra terminum trium menſium pro
xime uenturorum a die acceptationis con
putandorum dicti offity ad quod acceptan
dum compellantur per poteſtatem uel
capitaneum infra octo dies a die electio
nis ſub pena et ad penam centum librarum
den. et pro quolibet eorum qui requiſi
tus fuerit et erit negligens in predictis que
pena per eius ſindicatorem tempore ſui ſin
dicatus debeat aufferri pro com. et de
quidquid fecerit contra predictos qui
non acceptauerit non poſſit ſindicari uel
inquietari. Et ſi dicti uiri boni et of
fitiales ſuper dicti infra tres meſes pre
dictos predicta non expediuerint incidant
in penam tricentarum librarum den. pro quoli
bet que pena elapſis dictis tribus me
ſibus per poteſtatem uel capitaneum de facto
debeat aufferri. Et nichilominus infra
decem dies ſubſequentes debeat expedi

uiſſe quod ſi non fecerit poſſint habentes
repreſalias in pace uti. Et teneatur
etiam expenſis comunis Pisis requirere omnes
ciuitates contra quas conceſſe ſunt i
et notificare ordinamentum factum
et ſi uoluerit de eorum iure dicere uel al
legare et dare terminum competentem.
Et ſi occaſione culpe uel defectus i
alicuius de ciuitate uel comitatu Pisis
erunt conceſſe de iure et iuſte contra
Piſanos alique repreſalie uel in fu
turum concedentur. Quod per poteſtatem
et capitaneum ciuitatis Pisis talis Pi
ſanus et comitatenſis cuius defectu uel
culpa tales repreſalie erunt conceſſe
contra eos Pisis ad petitionem cuiuſque
petentis cogatur de facto ad faciendum
ipſas tolli remoueri et eleuari ſuis
ſumptibus et expenſis infra terminum
trium menſium. Quod ſi non fecerit te
neatur ſummarie et de facto ſine
ſtrepitu et figura iudity ſatiſfacere
de ſuo omnia dampna expenſas et intereſſe
que et quas ſubſtinuerit aliquis Pi
ſanus ſeu comitatenſis occaſione dicte re
preſalie. ita tamen quod predicta ſuper pro
ximo locum non habeant contra illos
contra quos erunt conceſſe repreſalie ex
eo quod eos Pisis ſibi iam repreſalias con
ceſſiſſet. Et ſi capitaneum et poteſtas ad
predicta fuerint negligentes puniantur
per ſuum ſindicatorem in quingentis.
libris den. de quo per ipſum ſindica
torem ſpecialiter debeat ſindicari. Et
ad obſeruationem predictorum et modi et
forme predicte in conceſſione repreſalia
rum teneantur etiam per preſentes offi
tiales ſuper repreſalys et aliter uel alio
modo ad conceſſionem aliquarum repreſa
liarum ſine conſenſu predictorum conſulum
auditorum et camerariorum ut dictum e

procedere non possint et si secus fieret non
valeat ipso iure Et dictum capitulum supprimatur
et locum habet ex nunc ¶ Siquis tamen de
civitate vel comitatu pisarum haberet vel ha
beret instrumentum confessionatum vel guarenti
giatum alicuius debiti contra aliquam universitatem
seu comitatem et homines alicuius civitatis ca
stri terre vel comitatus existentis extra comitatum
pisarum et vellet illud exequi. In ipsius exe
cutione talis ordo et forma servetur videlicet quod
creditor huius tale instrumentum asserat domino
capitaneo ipsius civitatis pisarum Qui dominus capi
taneus in hiis iudex competens et intelli
gatur et sit. Et producto pro parte huiusmodi
creditoris tali instrumento coram ipso domino capitaneo
Et petita ipsius executione in totum vel in
partem Idem dominus capitaneus citari et requiri
faciat per suas patentes licteras per publicum
baiulum communis pisarum vel nuntium mittendum
cuius relationi statur et credatur universi
tatem ac comitatem huiusmodi civitatis terre
castri vel loci Et regimina ipsius ad locum
habitationis ipsorum regiminum Et presentata
de licteris talis citationis ipsis regiminibus vel sal
tem ad ipsum locum habitationis ponendo
ipsas licteras in ianua sive hostio ipsius
loci habitationis et ipsas ibi in publico dimi
ttendo ita quod ab omnibus videri possit in quibus
licteris contineatur quantitas debiti petiti
et per quem ipsum debitum petitur Et quod ipsa
comitas sive universitas de ipso debito infra se
xaginta dies a die facte citationis huiusmodi
proxime computandos debeat ipsi creditori satisfe
cisse cum effectu vel contradixisse et opposu
isse coram dicto domino capitaneo quare ad ipsius
debiti solutionem non teneatur Et si infra
dictum terminum quis compareat nomine talis
universitatis fiat sibi ius et iustitia per ipsum
dominum capitaneum et procedatur ad expeditionem
cause servata forma et termino declaratis in ca
pitulo loquente de executione instrumentorum confessionatorum

quod est in ipso libro huius voluminis. Si vero in
tra dictum terminum non fuerit dicto creditori
satisfactum vel aliquid oppositum seu oppo
situm et infra tempus debitum non probatum sive in
super oppositis pronuntiatum non obstare
Et tunc idem dominus capitaneus possit teneatur et in
debeat ad penam quingentarum librarum denariorum con
cedere huiusmodi creditori represalias et licen
tiam reprehendendi capiendi et detinendi
personas talis comitatus et eius districtus et eorum
et cuiusque eorum bona pro quantitate debiti peti
ti ¶ Et quod dictus creditor res et quantitates
quas ex dictis represaliis et lictera consequitur
debeat teneatur inscriptas apud bonum hominem
eligendum secundum formam capituli infra positi
sub rubrica De electione et offitio offitialium
super rebus reprehensis Et omnia contenta in
ipso capitulo locum habeant in eo qui secundum formam
huius legis represalias seu capiendi et repre
hendendi licentiam consequitur ¶ Et hoc pre
sens capitulum precise volumus et inviolabi
liter observari non obstante aliquo statuto
vel capitulo in presenti volumine contento precede
te vel sequente vel alia reformatione seu qua
vis alia promissione facta vel fienda et quod
ultra vel contra vel preter formam dictam
et traditam in presenti capitulo represalie vel se
questres concedi non possint quoquo modo
salvo sine contradictione in adunantia generali
senatus et credentie Civitatis pisarum in qua
de derogatione presentis capituli expresse mentio fi
at et aliter huic capitulo derogari non possit.

De electione et offitio offitialium super
rebus reprehensis. Rubrica. ccxxxv

Eligatur etiam unus bonus homo
de mercantia et unus notarius cum
eo qui suprasint super rebus que reprehendi
tur quibus vel alicui eorum quicumque aliquid
reprehenderit debeat illud assignare et etiam
offitiali de cuius lictera reprehenderit infra
tertiam diem a die reprehensionis ad penam

quingentarum librarum denariorum. Et nichilominus cadat a iure suo in rebus represensis ipso iure qua satisfacere solvere teneatur. Et possit etiam de robbaria nichilominus accusari. Dicti officiales teneantur cum militibus sive sotiis potestatis et capitanei et ipsas res repensensas facere subpuniri quoties eis et dictis militibus videbitur convenire et factis subpunimentis ipse res vendantur pro iusto et convenienti pretio per dictum bonum hominem de mercantia. Et predictos milites potestatis et capitanei dum tamen illas res non debeat concedere illi qui eas repensendisset seu repensendi fecisset vel alicui alii quod ad ipsum valeat pervenire. Et quando fient subpunimenta predicta ille qui fecerit represaliam vel alius pro eo non intersit et illud pretium quod habebit ex venditione dictarum rerum represaliarum debeat sibi dari. Et ille qui represendisset illam quantitatem in suo capitali computare debeat et expensis. ¶ Et quia plerumque contingit quod post repensensas res istas supradictum terminum trium dierum represendentes se componunt et pecuniam accipiunt vel aliud pignus et res represensas restituant et etiam interdum licentias concedunt illis contra quos represalie sunt concesse ut possint venire ad civitatem Perusii et eius comitatum secure et de hiis licteris stipendiis non modicam recipiunt pecunie quantitatem. Volumus et ordinamus quod tales habentes licentias represendendi teneantur et debeant ipsi et eorum procuratores seu gestores dictas quantitates eisdem officialibus assignare bona fide sine fraude infra tres dies a die quo receperint dictas quantitates vel promissiones de dictis quantitatibus quod si non fecerint ex nunc prout ex tunc ablata sit omnis potestas represendendi. Et de represalie intelligatur esse nulle et nullius valoris ipso facto et eis postea uti non possit. Et de predictis omnibus debeat fieri unus liber per dictum officialem et notarium eius in quo scribantur omnia que fient super facto represaliarum tam de assignatione rerum quam de subpunimentis et stabilimentis et venditionibus et pecunia et licentiis que concederentur et de omnibus aliis que perciperentur tam ex concessione licentiarum quam etiam ex compositionibus quas facerent et etiam rebus que venderentur ut dictum est. Ita quod semper appareat quod percipiunt et quid percipere debeat et de omnibus aliis que occurrerint ad dictum offitium exercendum et quicquid inde percipiunt ex computetur de prima summa et habeatur pro plena absolutione. ¶ Et si alicui esset vel fuerit concessa licentia represendendi et represendere civitatis de represalie esse Perusii vel singularis persona que represalia haberet vel represaliam faceret trahatur ad curiam domini potestatis tunc commune Perusii non teneatur nec debeat facere expensas litis illi vel illis qui represalias haberent vel represenderet nec etiam aliquas alias expensas ei vel eis esse Perusii facere teneatur. ¶ Et si ille qui trahetur ad curiam domini potestatis vel civis civitatis esse Perusii ad dictam curiam trahetur in causa subiret vel causam perderet vel esse Perusii vel sindicus communis condempnaretur occasione predicta tunc ille qui represalia habuit vel haberet occasione cuius fieret questio in curia supradicta teneatur res illas quas represendisset vel pecuniam ex eis acceptam si vendite essent restituere illi qui in supradicta curia optineret et teneatur reficere communi Perusii omnia dampna et expensas que et quas substinuerit et passum fuit occasione questionis eiusdem exceptis expensis questionis in quibus restitutionem esse Perusii non habet. ¶ Preterea quod aliqui habentium possessiones in districtu

pus nemini represalie concedantur nec
eis uti possit. Que electio dicti
boni hois et notarii fiat et fieri debe
at de sex mensib in sex menses per dnos
cosules mercatoru sub pena quinge
taru libra dnr pro quolibet cosule co
trafaciete uel negligete. Et dci bon
homo et notarius habeant et habere debeat
pro eoru salario sex dnr pro qualibet
libra quatitatis que redigetur ex re
bus represaliis que solum debeat per dic
tum. Et nichil amplius dci bonus
homo et notarius recipere possint oc
casione predcta sub pretextu scriptura
rum uel alteri rei sub pena centum
libra dnr pro quolibet et qualibet uice
Et dci bonus homo et notarius ad ac
ceptandum dictum offitiu realiter et
psonaliter cogatur per potatem et
capitan et quelibet offitialem cois
perusii.

De spoliatis et rebus spoliatorum
Et de forensib debitorib perusin Et
de sequestris non fiendis de rebus
stipendiar. Rubrica.

Cum multi perusini contraxerit
et cotrahat cum forensibus qui
CCXXXVI. forenses efficiuntur interdum debitores
perusinor et interis unde sunt debito
res perusinor iustitia no inueniant
et conueniens sit quod illud ius reddatur
perusinis sup quibuscumque negotiis quod
fit in ciuitate pus inter perusinos et
forenses. Statuimus quod si aliquis pu
sinus est uel fuerit uel erit creditor ali
cui forensis et hoc hostenderit p publi
cum instrm et fuerit requisitus per
ambaxiatore uel nuptiu uel litteras
ex pte cois pus dcti modo ambax
atores si uenerit uel fuerint missi cora
sicut predcti debeat referre cora dnis

prioribus artiu Ciuitatis pus respo
sione qua habuerit per sacramentum quod
dictam relationem faciat ueram bene
et legaliter et scribi faciat a notario
priorum uel cancellario ita quod talis cre
ditor possit de dcta relatione facere fide
cora quo petet uoluerit sequestratione
fieri. Si uero nuptius uenerit coram de
psentatione literarum que mitti debeant
tam in dcta qua foribus uel aliis q
teneret locu generalis offitii in dcta ciui
tate uel terra facere fidem p publicu
instrm si hoc poterit. Si aut hoc no
poterit stetur relatoi dcti nuptii dici
mo uicet dictam presentatione fecisse
bene et legalr et responsione no potu
isse hoc nec notum per que de presen
tatione fieri fecerit publicu instrm qua
relatione si uera no fecerit tam quod fal
sarius et falsam relatione faciens pun
iatur. Si uero creditor uenerit et noluerit
aliu nuptiu mittere et no poterit de
representatione litterarum instrm fieri facere
de quo stetur iuramento tunc sufficiat
relatio cu iuramento ut sup. Et si no
uera fecit dcto mo puniatur. Dns illi
terre de qua fuerit talis forensis uel iu
dex quicumque illius questionis Coram
quo questio et ea et executio instri
petetur ut tale instrm confessionatu
uel habens uim cofessionis exequatur.
et illud no fuerit executum eo modo
quo mandantur executioni instra co
fessionu in Ciuitate pus ad petitio
nem forensium contra perusinos. Po
testas et capitan et quilibet alius of
fitialis sine iudex cois pus possit
et debeat ad pena quingentarum libra
dnr facere sequestrum debitoris mobi
lib illor debentia bona eiusdem talis debi
toris forensis ad petitionem creditoris.

usque ad quantitatem qua debeat recupe
ratus prusinus. Et sicut in sequestrum
quousque fuerit prusino de petitis satisfa
ctum et quod quantitates debitorum et pecunie
sequestratarum detur in scriptis apud
bonum hominem eligendum secundum formam
capituli de hoc loquentis supra positi quod
Incipit eligatur etc. ¶ Et si con
tigerit sequestrum intervenire vel non
assignare res sequestratas quod de suo
extimationem debitorum rerum solvere tenean
tur. ¶ Et si aliquis Civis prusin(us)
fuerit in aliqua terra vel loco non subiec
ta vel supposita communi prusinorum derobbatus
vel spoliatus rebus suis vel quas se
cum haberet vel possessione ipsarum rerum
seu pecunie privatus de qua privatione
saltem constet per publicam famam
fidedignorum testium et per sacramentum
dicti spoliati vel derobbati. Et requi
sitione facta illius terre vel loci in quo
vel qua vel cuius iurisdictione territorio
vel districtu fuisset dictus prusinus de
robatus vel spoliatus rebus suis de quibus
secum haberet seu bonis vel pecunia que vel
qua secum haberet seu possessione suarum
rerum vel pecunie privatus per am
baxiatores vel licteras communis prusinorum quod tali
prusino faceret satisfieri et restitui suas
res vel pecuniam acceptam modo predicto
et satisfacto tali prusino facta non esset.
et probatum fuerit coram officialibus communis
prusinorum per talem prusinum saltem per famam
am publicam quod fuerit derobatus vel spolia
tus vel possessione ipsarum rerum vel
pecunie privatus. Quod capitaneus pre
rusinus teneatur et debeat ad requi
sitionem dicti prusini facere sequestrum
de bonis et rebus hominum illius terre
vel loci si reperientur in civitate sive
comitatu prusinorum usque ad condignam qua

ntitate extimationis rerum et pecunie accep
tarum dicto prusino et dapnorum et intere
esse credendorum tali prusino inspecta
qualitate rerum et cause et conditione perso
ne. Et facto dicto sequestro statim per
licteras domini capitanei requiratur comune
ipsius terre quod tali prusino satisfieri
faciat infra octo dies a die qua fue
rit facta dicta requisitio. Et si non fe
cerit sicut pecunia sequestrata detur
tali prusino usque ad convenientem qua
ntitatem. Et si erunt alie res dentur ei
dem in solutum per dominum capitaneum usque
ad satisfactionem condignam extimatio
nis rerum acceptarum seu quantitatis
pecunie et dapnorum et interesse. Et ad
predicta potestas et capitaneus teneatur ad
penam quinquaginta librarum denariorum non ob
stante aliquo capitulo precedente vel se
quente per quecumque verba loquatur .lxxxxu.
Dummodo denuntiari debeat officiali
eligendo super rebus reprehensis quantitas
petita per talem prusinum super pre
dictis. Et quantitas que sibi ut dictum
est datur in solutum vel pro satisfactione
predictorum infra tertia die postquam fue
rint iudicate vel concesse per potestatem
vel capitaneum res predicte. Et quod dictum
est de privatis creditoribus et debitori
bus singularum personarum locum habeat quando
comunitates essent obligate per contractum
vel alio modo iuridice alicui prusino.
¶ Et quia milites stipendiarii communis
prusinorum forenses sepe propter ipsorum debi
ta taliter impediuntur et detinentur
quod equitare et servire non possunt tempore
necessitatis communis prusinorum Statuimus et ordina
mus quod de cetero persone aut equi vel
arma seu pagha vel soldum dictorum sti
pendiariorum conductorum et etiam con
ducendorum in posterum non possint nec de

bant modo aliquo siue ca sequestrum dictca uel integrum per aliquem offitiale cois pus nec ad petitionem alicui. Et si secus fier no valeat nec teat. Et nichilominus offitiales deputati ul deputandi super paga stipendiarior ipam pagam det et soluat dictis militibus temporibus et terminis 2 pactis contentis non obstante aliquo debito ipor stipendiariorum. Et si aliquis in predictis ul aliquo pdictor contrafaceret condepnetur in quinquagita libr. den. pro quolibet contrafaciente et qualibet uice. Et hoc locum hat in debitis contrahendis per stipendiarios ex nunc in antea.

De baiulis et offitio baiulor. R[ubrica]

ccxxxvij. TAnus ex militibus potestatis et unus ex militibus capitanei sup sint super baiulis et offitio baiulorum et cogat et cogere debeat silz miles capitanei baiulos portarum sci petri bebiance et ste subrane. Et miles potestatis portar sci Angeli et solis de mense madij et de mense nouebr dare bones et ydoneos fideiussores quinquagita libr. den. ad minus. Cora uno ex iudicibus seu militibus dni capitanei ppli de opando et exercendo offitium baiulatus pure bene et legaliter sine fraude et de restituendis pignoribus que accepit aliquali de ca. Et qd iuret de faciendo eor offitia bene et diligenter et de obediendo potati et capitaneo et coru offitialibus et prioribus artium et coru familie in hys que no eet contra formam alicui ex capitlis contentis in pns volume quor baylitor noia et prenoia porta et parrochiam unde sit uel in qua habitat scribantur et dicti milites scribi faciat i libro cois pus ut possint eos melius memorie comendare. Et noia et prenoia corum fideiussorum et uicinita corum. Qui baiuli sint et ee debeant ad minus numero quinquagita in deliceat decem pro qualibz porta. Et sint de ciuitate burgis ul subburgis pus uel habitantes in eis et ex nunc nullum castrum uilla uel uniuersitas comitatus pus possit cogi per aliquem offitialem cois pus ad dandum aliquem baiulum de comitatu pus. Et qd noia ipor baylitoru 2 fideiussorum quos dederit et prestiterit scribantur p unum ex notarijs dci dni capit et dentur per ipm notarium offitialibz armarij cois pus ita qd notum sit oibz scire uolentibz noia baylitor et fideiussorum cor et si no inuenientur no sitarie decem per porta omis baiuli qui fuerit a quatuor anis citra cogantur et cogi possint bayliam facere realiter et psonaliter et de facto qui baiuli potati capitaneo Maiori sindico 2 Iudici iustitie et cor offitialibz et omibz alijs offitialibz cois pus obbedire teneatur. Et si offitialis aliquis cois pus sine beretta rubra cu grifone albo i similitudine bene apparente in capite aliquem inuenit baylitore sibi decem s. den. auferat pro coi de facto et dari faciat massario. Et nullus possit ee baiulus cois pus nec offitium baiulatus exercere i ciuitate uel comitatu pus qui no sit uere natus et origialiter ciuitatis 2 comitatus pusij et allibratus in dicta ciuitate uel comitatu pus dum modo familiariter habitet in ciuitate pus. Et qd portet et portare debeat dicti baiuli i capite birrettas rubeas cu signo grifonis. Et qd aliquis offitialis cois pus uel notarius forensis uel ciuis ad aliquod offitium deputatus p cor pus no poss nec debeat alicui baiulo birretam

nullam nõ h'nti ut dcm eſt aliquam
conuiſionem facere licentiam dare re
ſtaticem nec acta aliqua ſcribere ſub
pena centu libr. den. Et qd talis ſcp
tura nõ ualeat nec teneat ullo mõ ul'
uire Et ſi dicti baiuli ſimul ul' ſepa
ratim pſt contra predca ſeu aliquod
predcoꝝ ordinaret ul' faceret in pub
lico ul' occulto ul' aliquid acceptarent
in contrarium faceret qd incidant et i
cadere debeat et incurrant et ſoluant
noie pene et bāpni coi pus tam uni
uerſitas dcoꝝ baiuloꝝ qm quilibet coꝝ
pſt ducentaꝝ libꝝ den cis ſeu illi contra
facienti auferendaꝝ de facto p dños pota
tem ul' capitaneu et quelibet eorum
et quelibet alium offitialem cois pus
ex eorū et cuilibet eoꝝ offitio ꝛ ad pe
titionem cuiuſcumq; petentis ſine aliqua ſ
ſolepnitate iuris. Et ſi dni potas ul' ca
pitan ſeu alius offitialis cois pus fu
erit negligens in predcis ſoluat noie pe
ne coi pus centu libr. den. in quibꝫ
pſuos ſindicatores debeat ſindicari et
condepnari aliquo ſtatuto ul' ordiamto
in contrarium loquente non obſtante
¶ Et baylitores nõ faciat nec facere
poſſint aliqua accuſationem de aliquo
Ciue uel deconitatenſe pus de aliqua
re Et ſi fecerit ipi uel aliquis eoꝝ
talis accuſatio nõ ualeat nec teneat nec
admicti debeat niſi eet iniuria facta
ſeu illata alicui baylitori que quidē
iniuria probari nõ poſſit per alium
baylitum ¶ Nullus inſuper bai
litor cū iuerit pro factis alicuius uniuerſi
tatis debeat accipere pignus niſi ſin
dico uel rectori uille uel caſtri ad qua
ul' quod iuerit Et baiulus qui contra
fecerit pena uiginti ſ. den debeat ſub
ſtinere que pena ſibi de facto poſſit ꝛ de

beat auferri ad petitionem cuiuſcumq; cui
fuerit pingnus acceptum et qualibet
uice ¶ Ite quando baiuli fuerint in
exercitu nullo modo aliquis baiulus
p aliqua ambaxiata cois aliquid hēre
debeat nec ſe ſubtrahere uel celare de
beat Et ſi aliquis eoꝝ contra predca
fecerit uel aliquod predcoꝝ pro uice
qualibet potas et capitaneus contrafa
cienti uiginti ſold. den. auferat pro i
coi nec ob hac cam fiat diminutio
de denarijs ſupradcis ſaluo dcis baiulis
qd quando ipi uel alter eorum iuerint
extra ciuitatem et coitatu uel diſtrictu
pus pro facto cois pus hēre debeat qui
libet baiulus pro uice qualibet pro qlibꝫ
die pro eorū uiaggio quindecim ſ. den
ſi iuerint a decem miliaribꝫ ultra ſiue
infra hīt et hēre debeat octo. ſ. den.
¶ Ambaxiatas quas fecerit baylito
res referre debeat illi ul' illis a quo ul'
quibꝫ miſſi fuerint uno ul' pluribꝫ ſic
iniunctum fuerit ab illo ul' ab illis qui
eos miſerit infra quarta diem a die
commiſſionis ¶ Et oms citatores ba
iuli portent inſcriptis in quibꝫ contine
tur nomen et prenomen citati et ex pte cui⁹
iudicis ul' offitialis fit citatio et ca ci
tationis Et hec locū hēat in ciuilibꝫ et cri
minalibꝫ qui nō contrafecerint ſoluat
pene noie quadraginta. ſ. den. que pe
na ſibi auferatur de facto per offitia
lem qui eum miſerit ¶ Tamen
aliqua Ambaxiata qua baylitores fe
cerint p maſſijs ſeu occaſione maſſioꝝ
ualere nō debeat niſi de licentia appare
at per ſcripturā ſubſcriptam per ma
num tabellionis ¶ Voluim⁹ etiam
qd quilibet tubator cois ꝛ quilibet nu
ptius cuiuſcumq; artis que nuptiu. hēre
poſſit citatores ambaxiatas facere ꝛ tatis

ciuilib; et criminalib; et ualeat ac si facta esset per baiulos cois pns no obstante q tubatores et dci nuptij arcium no portauer bireta rubea cu grifone ut supra dcm est. Dum mo portet et habeant caputium ipis datu per eos pns uel ipis nuptijs per artem ipor. ¶ Item nullus bayulus recusare debeat aliqua ambaxiatam uel ambaxiatas sibi iposita siue inpositas a potate uel capitaneo uel com iudice uel ab aliquo offitiali cois pns s; eam quilibet baiulus bona fide sine fraude facere teneatur sicut ei ul eis fuit iniunctum. ¶ Et si preceptu fuit alicui baylitori q uadat ex psis alicui et ne seu ambaxiatam uel requisitiem facere recusaret pena uiginti soldor dnr pro uice qualibet soluere teneatur. ¶ Et si aliquis bayulus uocatus fuit ab aliquo ut sum aduersarium qui semel uel plures fuit requisitus uel citatus requirat seu citet cum requirere seu citare debeat idem baiulus ex psis illius aduersarij. Et nullus baiulus ipam requisitiem debeat recusare facere contrafaciens no potestas et capitan siue iudex et quilibet alius offitialis qui cum inuenerit uel; uigint. s. dnr pene noie pro uice qualibet tollere teneatur et stetur sacramento accusatoris et quilibet offitialis cois pns ualeat baiulum contrafacientem condepnare et eum cogere ad soluendum. ¶ Et quando consilium ciuitatis in palatio cois pns fuit cogregatu nullus baiulus i dco consilio esse uel debeat intrare s; in pede scalarum dci palatij debeat commorari nec aliquis forensis audire

ualeat que inde consilio p tractantur. ¶ Item nullus baiulus possit esse procurator alicui psone neq; sindic alicui uniuersitatis neq; yconomus alicui ecclie uel collegij contra uero faciens pro uice qualibet. Tres libr dnr soluere teneatur et talis procuratio sindicatus yconamatus no ualeat nec teneat ullo mo. ¶ Per ciuitatem et districtu pns nullus baiulus accipere audeat uel presumat alicui pro aliquo debito bouem ul uaccham donitam sappam uomerem nec aliquid quod ad laboreriu ptineat contra no faciens potas et capitan auferat pro uice qualibet decem libr. dnr. pro coi salario pro executione istor cofessionator et uim istor cofessionator habitum q tunc predca ualeat accipi sine pena. ¶ Cum baylitor no ueniat ad aliquem pignora dum ad lectu alicui mulieris accedere no actemtet et qui contrafecerit soluat pene noie decem libr dnr. ¶ Et nullus baiulus alicui accipere debeat pannos lecti nec dorsi nec calciamenta alicui. Et qui contrafecerit soluat pene noie decem libr dnr. Et nichilominus pannos ul calciamenta per eu accepta cu reuerandia restituere copellatur de facto sicut de facto accepit et credatur et stetur sacramento ei qui acceptum fuit et habeatur pro plena probatione. ¶ Potas et capitaneus et alij offitiales inuenire possint ex dcis baylitoribus et ambaxiatis in ea q̄ntitate que eis uidebitur et cuilibet eor. ¶ Teneantur etiam baylitores s; inire per ciuitatem et ei pulsabe campana pro iure reddendo statim ad curiam uenire debeant contrafaciens no dnos

soldorum denariorum pro vice qualibet solvere tene-
atur. ¶ Item si alicui baylitori fuerit
mandatum per potestatem vel capitaneum
vel eorum vel alicuius eorum offitiales vel
offitialem vel per alios iudices civi-
tatis pisane quod aliquem hominem custodire
debeat et retinere sub eius custodia te-
neatur ipsum hominem et debeat custodi-
re et habeat quilibet baylitor pro custo-
dia pro die et nocte decem soldos denariorum,
et non plus nec aliquid aliud habere po-
ssit nec comestionem habere possit nec de-
beat ullo modo. Et qui contrafecerit
viginti s. denariorum nomine pene solvere teneatur.
¶ Item quod postquam fuerit debitor exbap-
nitus vel eidem preceptum de stando in
palatio creditor possit ducere ad ca-
piendum cum tot baylitores quot
placuerit creditori. ¶ Insuper nullus
baiulus esse possit de consilio civitatis
pisane deinde ad quinque annos postquam de-
sierit baylia officium nec ad decima re-
debeat sub pena viginti s. denariorum qua con-
trafaciens solvere teneatur et creditur
iuramento accusatoris. ¶ Teneantur
etiam baiuli omnibus offitialibus
obedire et si contrafecerit contrafaciens
comuni pisano quinque sold. den. solvere tene-
atur. ¶ Item duo baiuli de qualibet
porta stare debeant qualibet ebdoma-
da continue a mane usque ad primum
sonum campane que pulsatur de sero
pro custodia civitatis potestati et ca-
pitaneo. Et iudici iustitie unus per
qualibet porta. Et qui inventus non
fuerit contrafacere solvat pene nomine
viginti soldos denariorum. ¶ Preterea baiu-
li communis omnes illos quos potestas et ca-
pitaneus vel aliquis de suis iudicibus
militibus vel notariis vel aliquo eorum
dederint custodiendos custodire pene nomine
teneatur. Et si dicti baiuli vel aliquis
eorum ad faciendum custodiam predi-
ctorum fuerint negligentes vel si sua
negligentia sine culpa illi qui dati
fuerint eis ad custodiendum aufuge-
rint de eorum custodia et potestati vel
capitaneo vel aliis de eorum vel alicui-
us eorum familiis supradictis eos non
assignaverint ad sibi terminum
assignatum seu etiam assignandum
in viginti quinque libr. den. debeat pro
eorum quolibet condempnari. ¶ Si
vero aliquem per dolum vel fraudem
vel per pretium aufugere seu evadere
permiserit si ille qui aufugerit seu
evaserit deberet puniri pena corporali
puniatur inductis libris den. Et si de-
beret puniri pena pecuniaria debeat tan-
tum puniri in quantum deberet puniri
ille qui aufugerit a custodia baylito-
rum. Et si aliquis baiulus in custodi-
am aliquem occasione debiti alicuius et
ille debitor de sua custodia aufuge-
rit seu evaserit vel si baiulus aliquem
alicui recommendaverit vel si promissionem
de conservatione indempnitatis receperit occa-
sione cuius illum qui sibi datus esset
in custodia non custodiret compellatur
incontinenti solvere creditori totam
totam illam quantitatem pecunie quam
deberet solvere debitor qui aufugerit
de custodia baiuli. Et illa promissio
sibi facta valere non debeat nec tene-
re firmitate et de facto non possit excipi
contra talem instrumentum.

De electione et offitio offitialium
super baiulis. Rubrica.

Eligantur quinque offitiales su-
per baiulis et recollectis eorum 238
cognoscendis et apsolvendis unus per CCXXXVIII.
portam et durent in offitio per unum

anum. Quorum offic electio fiat p unca
nu. Et hbat quilibet pro suo salario dicti
offitij a coi quolibet anno quatuor libr
den. Qui officiales teneatur et debeat
fideiussores qui dabuntur a baiulis co
gnoscere et uidere si est sufficiens et yde
neus et etia iuramentum recipe a quoli
bet baiulo de faciendo bene et legalit
suu offitiu et soluendo et custodiendo
ał recipiatur et restituendo pignora que acciperent
alicui et qui reperirettur pro fideiussore
hit libra .xxv. libr den admunus in
catastro. Et quilibet baiulus teneatur
dare huiusmodi fideiussore coram dcis
bois hoibus et militibus et sotijs pote
status et capitanei pena uigintiquinq
libr den aliter arte facere no presu
mat. Et si faceret nichilominus ua
leat quod ageret set incidat in dctam
pena. Habeat qz dci quinq offic i
potatr et arbitriu eligendi quos uoslie
rint in hiv. Et eos cogendi ad baylat
offitiu exercendum et eligendos per
eos potus et capit z maior sindic
omnode ad id copellant. Et dcis baiu.
eligendis possit dci offic salaria ordi
nare et exceptes prout uiderit conuenire
dum tamen mo oia contenta in hoc c fiat de co
scientia et uoslitate dnorum priorum.

Quod baiuli non accedant ad cameram
quam aliquis habuerit ad pensionem pro
debitis dni cam. Rubrica.

239
.ccxxxviij. Dicimus et ordinamus quod si ali
quis mercator uel artifex habuit
aliqua camera ad pesione ab aliq
psona. Quod baiuli cois pro debitis il
lius cuius ect dca camera ad cameram
supdctam qua dcus mercator uel arti
fex ab eo ad pensionem hunt minime
debeat accedere nec ire nec mitti occa
sione debitorum illius uel illorum cuius uel

quorum eet dca camera. Et hoc intelliga
tur si ille cuius esset dca camera hunt i
plures domos uel alia bona ad que
uel quas creditor possit recurrere pro su
is denarijs recabendis qui aut contra
fecerit soluat pene noie coi purs qua
dragita .s. den possit tamen dctam came
ram creditor sibi facere dari in solutu
ex primo et secundo decreto pcedito suo
conductore tamen semper saluia remanente
et firma et talis mercator uel artifex
si noluerit ipam tenere ad pensione re
conducere debeat a dco creditore hnte
insolutu pro illo tempore quo erit in conco
dia post finita prima conductionem du
rante uero prima teneatur tali creditori
de pensione respondere et non primo lo
catori. Et in instro prime locatois ma
detur executori ad petitionem hntis ex
fo decreto ac si ipe locasset et instrum de
sua psona facere mentionem et ita poss
refutationem facere et liberetur idem sol
uens ac si soluisset primo locatori. Et i
idem uolumus locu hre in coptuatoribus
et laboratoribus terrarum que fuerint i
date creditoribus in solutum ex fo decre
to. Cuius uero hunt ex primo decreto
fructus dce rei uel possessionem hre no
possit nec lucrari quousque ex fo decreto
insolutu no hunt. Insuper nulla
domus in qua habitauerit aliquis sequens
curiam dni pp possit occasione aliqua di
starcari nec aliquo tempore hostia trahi de
nec romana curia prisus pmanebit i
Et nullus iudex cois purs mictat baiu
lum aliquem ad dctas domos ea distar
candi uel hostia extrahendi. Et nullus i
baiulus ad tales domos ire debeat ad
distarcandum uel hostia extrahendum
et siquis iudex uel baiulus fecerit con
tra predicta uel aliquod predictorum debeat

soluere pena qualibet.

soluere pro uice qualibet quinquaginta
libr. den. et simili pena teneatur qui tra
hi fecerit quod tu non intelligatur predicta
in debitoribus cois pus. pro combustinq3
debitis de eo non obstante predictis i
aliquo capitulo ipsi uel cois pus. poss
tam creditor illi' cui' eet dca domus in
qua aliquis cortegianus habitaret acci
pere et hre a pesoez domus sui debi
toris Quia pensionem capitanei credi
tori dari facere teneatur et ipam pensio
nem infra dictum creditor sibi debeat co
putare de eo sibi ex dicto debito dicta fuit
et idem intelligatur in domibus in qbus
habitant scolares seu doctores forenses
Item ordinamus et statuimus
quod ab hodie inantea nulla domus si
ta in ciuitate burgis uel subburgis i
pus. uel in comitatu pus. poss uel debe
at pretextu alicui' debiti ciuilis uel i
ad petitionem alicui' creditoris uel eius
procuratoris destrui uel disstarari uel
i aliqua pte uastari nec hostia extra
hi et asportari possit aut cerbi p ...
pignoribus seu tenuit que in domo es
set si no asportari pena cuilibet offitia
li familie seu baiulis cois pus. et etia
alteri cuicunq3 psone cuicq3 conditionis ex
stat quinquaginta libr. den. pro quo
libet contrafaciente et qualibet vice et
si eet aliqua uniuersitas castri uel uille
uel aliquod collegium puniatur pena du
centarum libr. den. in qua pena contra
facientes ad petitionem cuicq3 petentis i
per potestate et capitaneum debeat condep
nari de facto et execor offitio et qui
libet possit ee accusator et denuptiator
quod semp predicta non intelligantur i
nec locu habent in debitoribus cois pus.

De tubatoribus cois perus. et eorum
offitio et salario. Rubrica.

Ussumus quod lucas biosi porte
sce subran. Matheolus bera
lani porte sci angeli Paulinus andr
neccioli porte solis. Marcutius cangn
oli porte hebuini Petrus massoli di
ctus caccione porte ste angeli. Niger
acciutij porte sanct angli Cecchus
becatij porte solis et pars sci antonij
et Antonius ueri de porta sci angeli.
sint et ee intelligantur et debeat pro
nes cois pus. et debeat facere oia ba
pnimta et seruitia et offitium per tota
ciuitate comitatum et districtu pus.
pena uiginti quinq3 libr. den. Qui
prones oms teneat equos continue
eorum risicho et fortuna Preconer
insup cois pus. equos tenentes et tene
debentes no prestet ipos equos aduec
turam uel aliter et ipi equi signati ee
debeat ad signum tube Et ipos i
equos hre et tenere continue debeat
in ciuitate uel burgis pus. nisi nec
instrumentum cois pus. de mandato pot...
Et de ipis equis quolibet inest
adminus ter mostra et assignam p
prios et signa face coram massarijs i
cois pus. teneatur de quibus mostris
apparere debeat publica instra et ali
di massarij ipis preconibus dare no debe
ant salarium sz tm remaneat et exco
putet pro qualibet appontatum .iiij. i
libr. den. de salario preconis appontati
retinends p massarios Et si dci massarij
aliter soluerint in ceteris libr. den. pro
quolibet et qualibet uice p sindicum
debeat condepnari Et quod dci pre
cones nacchirinus et ceramella ha
beant et hre debeat pro eorum salario
videlicet quilibet eorum per se et anno io
gno retinends quolibet mense duos flor
et dimidium aur. soluendos eisdem per

ccxl.

dos massarios de mense in mensem
et ultra dein salariu dn massarij t
dent et solvant eisdem et cuilibet
ipsorum pro induimentis ipsorum fiedis
quolibet anno in festo sancti herculani
de pecunia coio flor auij ℂ Item
cuilibet ipsorum pro uno caputeo sic
de in dco festo quinque libr den que in
duinta et caputea ipi tubatores na
cchariinus et cerramella continue por
tare debeant quod si no fecerint de
beat solvere quilibet contrafaciens
pro uice qualibet vigin. s. den. Et
Capitaneus dictam penam a contra
faciente exigere teneatur et ultra t
dein salarium nichil plus possint i
petere uel hre ℂ Et dicti preco
nes teneantur facere oia bapnim
ta que debet pro coi Et bapnimeta
facere debeat per plateam et porta
inlocis consuetis sub pena vigintiqu
que libr den ℂ Et quod dicti p
cones teneantur obedire prioribus
et eoru mandatis et non discede
de civitate sine licentia ipsorum prior
ad penam decem libr den pro quo
libet eoru et qualibet uice Et quoties
quod omnium predictorum preconu contra
fecerit uel bapnimenta non fecerit
ut dictu est decem libr den pro ui
ce qualibet solvere teneatur qua t
pena capitan exigere teatur pro co
muni et ee valeat quilibet accusato
et bapni medietas ee debeat accusanti
ℂ Teneantur omnes predicti precones
et quilibet eoru facere omnia et singu
la bapnimita et oia precepta eis i
posita et iniuncta a capitaneo uel alio
pro eodem uel prioribus et quolibet alio
offitiali cois pus uel camerarijs ar
tium et teneantur facere bapnimita
per portas ita et taliter quod ab omnibus
efficaciter audiatur et qui contrafe
cerit solvat pene noie pro uice quali
bet quinque s den ℂ Et quilibet
preco cois pus teneatur et debeat i
uinculo iuramenti et pena centu librarum
den facere oia bapnimita spectantia
ad cor pus et ad offitium offitialiu
dei cois ad requisitionem cuilibet offa
lis cois pfati sine aliquo salario uel
mercede ℂ Item predicti precones equites
uel aliquis eorum non possit nec de
beat ipsos equos uel aliquem eorum
portari nec capitaneo nec alicui alij
accomodare nec ad uecturam dare uno
aliquo sine ca. Et qui contrafecerit
puniatur pro uice qualibet in decem
libr. den. et qui eis petierit pena simili
puniatur et quilibet possit accusare et
hat medietate bapni ℂ Teneantur
tur insuper omnes supradicti precones re
cipere pro quolibet exbapnimito et
rebapnimento decem psonarum et i
abinde infra pro qualibet psona i
duodecim den et a decem psonis supra i
quotcumque erunt recipere possit tres
solidos den et no ultra. ℂ Si uno
exbapnimeat uel rebapnimeat sindi
cum uel universitatem uel sindicatu
tm uel universitate tm 2 hant et
hre debeant et petere possint dum
taxat duos solidos den tm pro suo
salario et pro bapnimito quod fecerit
preco pro aliquo testamento legato uel
codicillo seu donatione insinuadis po
ssit accipere sex den et non ultra 2 pro
bapnimito de re uel rebus que mandato
alicuius iudicis venderentur uel subhu
starentur pro quolibet possit accipe
xii. den et no ultra Et pro quolibet alio
bapnimito quod fecerit uel fieri ceu

tenet quocumq; mō hāt et poſſit accipē
ab illo qui fieri fecerit duodeām dēn.
et non ultra Et pretextu tante quanti
tatis pretij nō recuſet quod ſi faceret
recuſaret uel ultra exigerit q̄ ſuperius
dēm ſit ſoluat pro uice qualibet preco
cōis contrafaciens coī purē quadragīta
ß. dēn. Et potas et capitan et quilibet i
offitialis eorū audita querela ab aliq̄
de turbatore conquerēte auferat ab eo
turbatore dēam penam de facto pro cōi
et reſtituat quod recepit in duplum
ultra ſalarium ſibi conceſſum et de p̄
dictis credatur ſacramēto querelam p
ponentis ¶ Ut aūt dē pcones me
lius audiantur Volumus q̄ oīa bap
nimēta que fecerit ipi precones uel
alter eorū in ſcalis palatij cōis purē
Et precipue exbapnimēta et rebapni
menta pro malleſijs et debitis faceret
debeant et teneatur expte platee i
uerſus epatum purē et ſi contrafacerēt
quilibet eorū contrafaciens in dēe libr
dēn pro uice qualibet puniatur 2 de
predictis poſſit eē quilibet accuſator ¶ In
ſuper precones predicti bapnire poſſint
omnes indulgentias conceſſas et conceden
das Eccleſijs locis et pſōis religioſis 2
debeant recipere pro bapnimēto cuiliꝫ
indulgentie quod facient per ciuitatē
et burgos quinq; ß. dēn ſolum modo i
et nō plures per quoticumq; loca bap
nierit ¶ Fraternitatem uō ſte
trinitatis ſine ullo denario bapnire
debeant quotiens aliquis eorū ſcdm
ſolitū modum extiterit requiſitus i
¶ Et quicumq; preconū iuerit per co
mitatū pro facto cōis quacumq; cau
ſa ſilicet ipōrum deſentur retinere
equos. Viginti. ß. dēn hāt pro ſuo itin
ero pro die qualibet et nō ultra Et ſi qs

ultra receperit uiginti ß dēn. ſoluē tene
atur et credatur ſacramēto dantis et
pena auferatur ſibi de facto ¶ Pre
terea uolum' ſtatuētes q̄ ſi aliquis i
preco uł nuntius poſtꝫ uel ſonatores
campanarū maniſeſtauerint aliquam
credentia eis uł aliquj eorum īpoſitaꝫ
ī conſilio ubi morarentur ipi uł alter
eorum Volum' q̄ ille uel illi qui mani
feſtauerit ſoluat coī purē pro uice qua
libet pene nōie centū libr dēn Et in
cohiſſionum ab offitio quod hēnt de
beat penitus remouerī Et ſi fuerint in
aliquo alio loco ipi uł alter eorū ubi
eēt aliqua ars congregata uł pars ei'
et propalauerit ſiue maniſeſtauerit crede
tiam eis per eoſdem artifices uł alterō
eorū impoſitam uł dixerit aliquid
propter quod poſſit eē diſcordia inter
artem puniatur quilibet eorū contrafa
ciens in uiginti quinq; libr. dēn. et priue
tur offitio Et de predictis quilibet ſit
accuſator et credatur probatori duorū
teſtium ¶ Nullus aūt preco nec
baiulus aliquis cōis purē poſſit eſſe
pcurator uł ſindicus alicui' uniuerſi
tatis caſtri uel uille ſeu alicui' ſpalis
pſōe Et ſi quis contrafecerit dēe libr
dēn coī purē ſoluē compellatur ſaluo
et reſeruato eo quod dēm eſt ſuperi'
nō obſtante q̄ dicti precones pcuratores
pro eorū fratribus ſororibus uxoribus
et nurib' cum eis in eadem familia
morantib' uel alterō eorū facere po'
ſint et eorū et earū procuratores eē
ſine pena ¶ Item nullus preco po'
ſit emere debitus ex bapnitorū cōis
nec tenē cum illis qui emerēt a cōi
et qui contrafecerit ſoluat pene i
nōie pro uice qualibet uiginti quinq;
libr dēn ¶ Teneatur etiam

precones omnes bestias que aufferentur
uel essent esmarrite exprimere ad petitio
nem petentis Et quicumque inuenerit aliquam
bestiam aufugientem uel esmarritam
alicui dictorum preconum eam debeat as
signare et ille pro cui fuerit assignata
exprimere debeat ut dictum est et habeat pro
exprimendo duodecim denarios si fecerit in uno
loco tamen pro huiusmodi exprimento sed si
in pluribus locis pro quolibet loco habere
debeat .vj. denarios. Et quia dicti
precones conseruant et tenent tubas argen
teas quas hec comune perusii licet boni sint et
et legales uolumus quod capitaneus populi perusii
offitium cuius sumat principium de mense no
uembris debeat recipere a dictis preconibus
ydoneos fideiussores pro ipsis tubis te
nendis conseruandis et restituendis i
comuni perusii ad petitionem capitanei et priorum
artium Et ne aliquis habeat i
materia faciendi sonari dictas tubas Et
quia ipsi sonant eas pro libito uolunta
tis uolumus quod ipsis tubis argenteas
non pulsent nec sonare debeat sine licen
tia priorum artium sub pena decem librarum
denariorum pro quolibet eorum contrafaciente et
uice qualibet Quam penam potestas et capi
taneus et quilibet eorum a contrafacien
te penitus exigere teneatur et nichil
omnino de predictis quilibet possit et ualeat
et debeat accusare Insuper uolumus
quod in omnibus festis sollempnibus in mane
in platea precones debeat sonare tubas
et facere sollempnitatem et gaudium bonibus
sub pena pro uice qualibet et pro quoli
bet eorum .xx. solidorum denariorum Et etiam teneantur
sonare in dictis sollempnitatibus de mane
ante maestatem de uolta Ut autem
ea que in presenti capitulo continentur
melius conseruentur Ordinamus et
uolumus quod de omnibus in eo contentis i
quilibet sit et esse possit accusator et habeat i
medietatem banni Et nichilominus pote
stas et capitaneus et quilibet eorum
et eorum offitiales de omnibus in supradicto
capitulo contentis teneatur et debeat co
ntra dictos precones inquisitionem facere
publicam et secretam ut eis uel eorum alteri
libuerit Et condempnare culpabiles pro
uice qualibet in penis supradictis denota
tis non obstante aliquo capitulo Et
quicumque preco non interfuerit omnibus
consiliis quibus dicuntur breuia soluat
nomine pene pro uice qualibet et quoli
bet consilio quinque solidos quam penam offitiales
potestatis et capitanei et de facto accipiat
pena in quinquaginta libras denariorum dicti offitia
les si fuerint negligentes Et tene
antur dicti massarii semper quando soluerit
eorundem tubatorum salarium facere eis
legi hoc capitulum et iurare ipsum seruare
precise Et omnia et singula predicta
in presenti capitulo contenta uendicent sibi lo
cum etiam in quibuscumque preconibus sub
rogandis in locum predictorum preconum uel
aliorum per dominos priores artium dicte
Ciuitatis.

De campanariis et eorum offitio et salario. Rubrica.

Statuimus et ordinamus presenti
capitulo quod sint pulsatores ca
mpanarum et campanarii comunis perusii qui te
neantur et debeant seruare formam capituli
infrascripti et idem seruetur in quibuscumque
subrogandis uel ponendis in locum predictorum
campanariorum uel aliorum qui campanarii
continue stare debeant prope palatium
potestatis et capitanei ita quod semper habeantur
et haberi possint quando necessarii fuerint Et
si contrafecerint contrafaciens soluat comuni
perusii uice qualibet quadraginta solidos denariorum
et pulsare debeat campanas proseruito

ccxlj

cois ad omnia que fuerint opportuna Et sic
et quando et quotiens potestas et capitan.
uel alter eorum et priores artium dixe
rint in uigendum tam de die quam de no
cte et debeat pulsare campanam grossam
sancti laurentii pro predicationibus qui
fient debentur in platea cois pistorii et
etiam in ecclesia sancti laurentii singulis i
diebus sub pena decem libr. den. que pe
na eis de facto per potestatem et capit.
auferatur ad petitionem petentis ¶ Et
debeat ipse et alios sicut expedies fuer
ita pulsare et sonare campanas et i
mayre campana magna populi ad omnia
que fuerint opportuna ita quod bene et su
fficienter sint pulsate Et debeat pul
sare campanam que deputata fuerit ad
pulsandum de sero tribus uicibus inter
... non computatis et in ... inter ipsarum
trium pulsationum quolibet sero debeat
et teneantur pulsare campanam tantum quod ho
possit comode ire ab ecclesia sancti petri
usque ad ecclesiam sancti angeli ex porta ci
... dum inno manente de pulsa
tu stati faciat ... et sint
tantum modo temporis spatium inter quelibet
... quod ho tria possit dicere pat
er ¶ Et debeat sonare campanam
de mane in aurora diei Et si dicti ca
panarii predicta omnia et singula non fece
rint et non obseruauerint et adimpleuerint
quinque libr. den. pro qualibet uice soluere
teneatur ¶ Et teneantur pulsare
campanas de die et de nocte cito et tar
de sicut potestas et capit. et priores eis
dixerint in uigendum et sicut de ipsorum
dictorum processerit uoluntate ¶ Et i
quascumque campanas sonare debeat prout
eis iniunctum fuerit per potestatem uel per
capit. Et priores artium ad omnia que p
eos eis fuerit preceptum Et dicti campa
narii habere et habere debeat a communi pistorii sala
rio et mercede de auere cois pistorii tam
pro se quam pro illis qui cum eis fuerint
usque in quantitate quadraginta flor. auri
et non ultra inter omnes pro quolibet an
no quod salarium eis statuit et ordina
ri possit et debeat per duos priores i
artium ciuitatis pistorii et eis soluatur
et solui debeat per massarios cois pi
storii uiso mandato dictorum duorum priorum
¶ Preterea uolumus quod dicti pulsato
res campanarii teneantur ad petitionem prio
rum artium si omnes uel septem eorum erunt
in concordia sonare quascumque campanas
eis iniunctum fuerit ab eis ad consilium
uel adunantiam que eis placuerit ¶ Et
uolumus quod predicti pulsatores campanarum
et precones non uadant nec ire possint
ad breuia in aliquo consilio ullo modo
Et qui contrafecerit quando puniatur
contrafaciens in centum s. den. Et nichil
ominus electio que fiet per aliquem eorum
si breue haberet de aliquo eligendo non uale
at ipso iure set alius eligi debeat loco
sui electo prefata non obstante ¶ Et
tales campanarii debeat iurare bene et
legaliter et offitium exercere ad quod
deputati sunt quod si non fecerint priores
et camerarii possint eos cassare et re
mouere prout uiderint conuenire.

De custodia et custodibus carcerum communis pistorii. Rubrica.

Statuimus et ordinamus quod ad
custodiam carceris cois pistorii eli
gantur et deputentur quinque homines seu
custodes de singulis duobus mensibus i
duos menses uidelicet unus pro qualibet
porta per duos priores artium ciuitatis
pistorii nisi essent insacchulati in sacchul
cois pistorii Et quilibet ipsorum eligendorum
uel insacchulatorum seu insacchulandorum

ccxlii

hac et hec debeat pro suo salario pro quo
libet die dicti temporis duodecim soldos denariorum
quos salarium eis et cuilibet eorum sol
vi debeat per massarios comunis pisarum sine
aliquo precepto vel mandato alicuius of
fitialis dicti comunis. Qui custodes qui erunt
deputati ad carceres custodiendos te
neantur et debeant captivos existentes
in carceribus extra domini potestatis vel ca
pitanei vel alterius offitialis comunis pisarum
de dictis carceribus ad petitionem talis of
fitialis et eius familie extrahere et ducere
cum familiaribus dictorum dominorum potestatis et
capitanei vel alterius offitialis et ipsum coram
offitialibus comunis pisarum ducere et ad postu
lationem talium offitialium ipsum de car
cere relapsare si placuerit offitiali qui
eum carcerari fecerit nisi extra alte
rius offitialis ibi erit recomendatus
¶ Et si potestas vel capitaneus vel alius offi
fecerit aliquem inveniri in carcere comunis
pisarum causa alicuius maleficii inquisitum
vel accusatum vel diffamatum vel alia
de causa debeat incontinenti postquam eum
invenerit vel inveniri fecerit in quantum
de fama et de culpa ipsius intra unum
mensem postquam in carcere comunis pisarum re
missus erit. Et si eum invenerit cul
pabilem contra eum procedat de iu
re sicut poterit. Si autem non inve
nerit eum culpabilem intra dictum u
num mensem statim eum postea de car
cere extrahere et extrahi facere teneatur
quod si non fecerit de suo salario du
centas libr. den. pene nomine quilibet i
eorum comuni pisarum solvere teneatur ¶ Po
testas nec capitaneus nec aliqua per
sona ipsorum nomine nec aliquis alius po
ssit extrahere extrahi facere de carcere ni
ciam relapsum aliquem qui erit con
dempnatus et exbannitus nec debitis co

minus aliquem facere cancellari qui erit
positus in kippo pro furto homicidio vel
ebana incendio seu aliquo maleficio nisi
nisi promissum fuerit per adiunctiam et
generalem pisarum ¶ Possit tamen
extrahi sine adiunctia illi qui accusatus
alicuius maleficii venit ad mandata dominorum
potestatis et capitanei et preientur in
carcere et de ipso maleficio non essent rep
ti culpabiles et essent absoluti et in illo
qui solvit condempnationem suam sine
alia reformatione adiunctione preter legis
auctore. Et quia sepius recomendan
tur in carceribus pro maiori quantitate
quia postea condempnatur quod soluta con
dempnatione postea fieri possit de ipsis car
ceribus relapsari non obstante recomen
datione predicta que facta sit de dicta maio
ri quantitate ¶ Item quod si aliquis
de dictis carceribus evaserit vel aufugerit
si erat ibi positus pro debito pecuniario
teneantur ipsi custodes carceris ipsi credi
tori solvere de suo ipsum debitum pro quo
detinebatur in ipso carcere. Et in istum de
biti pro quo positus erat in carceribus
dictus debitor mandetur executioni con
tra dictos custodes et eorum fideiussores
per potestatem vel capitaneum vel eorum iudi
ces ac si essent in ipso debito obligati
debeat tamen citari sicut quod citatur obli
gati ex instrumento confessionato et si non
venerit et contumaces extiterit ipsos
capi faciat ad petitionem dicti creditoris
et in carceribus poni et etiam tenuta de
tur de bonis eorum et suorum fideiussorum
¶ Et si fuerit detemptus pro pena cor
porali siquidem erit pena mortis sol
vat de suo quilibet de dictis custodibus
quingentas libr. den. si pro alio membro
vel alia pena personali ducentas libr. den.
et si pro pena pecuniaria solvere teneatur

coi dictam penam ad quam pena quilibet ipsorum custodum insolidum teneatur ¶ Dicimus insuper statuentes quod custodes carcerum teneatur et debeant sindicari et examinari de supradictis et infrascriptis omnibus et singulis et si contrafactum fuerit in aliquo predictorum debeat tempore eorum sindicatus per maiore sindicatum cois pus. in penis predictis condepnari prout superius est expressum ¶ Item volumus quod dicti custodes vel aliquis pro eis non possint nec debeat modo aliquo sive ea accipere per directum vel per obliquum ab aliquo incarcerato sive in carcere detempto vel ab aliquo alio pro eo vel eius nomine publice vel secrete aliqua pecunie quantitatem vel aliquid aliud nec aliquam cartam promissionem obligationis vel apodixa ad penam quinquaginta libr. den. pro qualibet vice ¶ Et ad probationem omnium predictorum sufficiat et sufficere debeat publica vox et fama que pro plena et legitima probatione habeatur et quia lege vivente afflictis non est maior afflictio ullatenus inferenda pro... c. Diximus statuendum

¶ Quod custodes illi qui erunt super custodia carceris deputati nichil auferant seu auferre possint captivis qui in carcere cois pus. detempti sunt vel detinebuntur imposterum quacumque de causa per se vel per alios nec pro introitu nec pro exitu nec elemosinam eis datam aliquo modo vel ingenio nec aliquid habere vel rapere seu etiam extorquere possit nec debeat ab aliquo captivorum seu ab aliquo pro eis occasione elemosine nec de ipsa elemosina nec occasione introytum seu exitum vel occasione potestatis vel assessoris vel occasione custodie vel alia qualibet occasione que dici possit vel excogitari. Et quod non debeat aliquem potestatem vel assessore facere nec tenere vel aliquem qui prefesit alicui captivo nec ludere nec tenere vel permictere ut aliquis ludat ad aliquem ludum taxillorum seu alterius rei ad quem pecuniam perdere possit nec mantellum vel alios pannos nec aliquid aliud aliqua causa vel inratione ei tollere vel auferre ¶ Item quod quilibet custos utriusque carceris teneatur et debeat tam debitores quam etiam alios pro maleficiis detinendos recipere et custodire facto precepto per potestatem vel capitaneum vel eorum iudices et offitiales vel alios offitiales cois pus. quod si non fecerit vel recusaverint teneantur et debeat nichilominus solvere et dare coi et creditoribus quantitatem pro qua malefactores seu debitores detineri deberet ¶ Et si alicui de dictis custodibus fuerit aliquis captivus qui in aliquo loco detineretur acceptus per violentiam sive vim privatur quilibet qui hoc fecerit si captivus quem accepit detinebatur occasione maleficii de quo esset pena personalis in quingentis libr. den.

¶ Et si penam pecuniariam debet solvere pro maleficio pro quo detinetur ille acceptus illam quantitatem et pena coi et centum libr. den. dicto coi nomine pene accipies solvere copellatur

¶ Et si pro debito detineretur captivus acceptus ad solutionem et satisfactionem debiti pro quo detinetur captivus acceptus penitus copellatur et preterea coi pus. centum libr. den. solvere teneatur Et de predictis q.

sit et ee possit accator. Et nichilominus
potas et capitan vel alter eorum de pre
dictis possit teneantur et debeat inqui
rere ad petitionem cuiuscumque petentis et con
trafaciens puniatur ut supius dictum est.
¶ Item ad hoc ut nulla fraus ut p st
pe actenus consuetum e possit comicti
in custodia carcerum et carceratorum bonus
homo offitialis eligendus per dominos priores
artium civitatis pisarum seu de sacchulo ex
hendus super offitio carcerum comunis pisarum
cum uno notario habeat tale offitium. Scilicet quod ha
beat curam et solicitudinem ne ecc pisarum non
aliquis creditor fraudetur de captivis i
missis et inmictendis in dictum carcerem.
¶ Habeant etiam et habere debeat seu faciant
et facere debeat librum omnium carceratorum
et carcerandorum quacumque de causa. Et quod potestas
et capitaneus et maior sindicus et iudex iusti
tie vel aliquis alius offitialis comunis pe
sarum non possint pena ducentarum librarum denariorum
aliquem carcerare vel incarcerare mictere vel
poni facere nisi primo nomen carcerati
vel carcerandi causa carcerationis expressa et spe
cificata scribatur per notarium dicti boni
hominis et quod etiam nullus exbatur nec extra
tur de dicto carcere sine licentia dicti boni ho
minis scripta manu dicti notarii ita quod semper
per notarium dicti boni hominis fiat scriptura et
mentio carcerationis et excarcerationis. Et
quod custodes carcerum vel aliquis alius non
possint nec debeat aliquem captivum crimina
liter detentum condempnatum relapsare nisi condempnatus
solverit vel amore dei esset extus et relap
satus in aliqua festivitate secundum formam
statuti. Et ubi aliquis carceratus reperie
retur incarceratus sine causa vel causa non repe
retur vera propter quod incarceratus dice
tur quod offitialis qui fecit vel fecisset ipsum
incarcerari teneatur vel subcessor eius teneatur et
debeat ipsum excarcerari facere de dictis carceri

bus ad petitionem cuiuscumque petentis sub pena
centum librarum denariorum de suo salario retinenda
tempore sui sindicatus. ¶ Et carceratum pro de
bito non relapsetur nec relapsare presumat
sine expressa licentia creditoris vel sine ex
pressa licentia et mandato iudicis cuius parte
fuit carceratus vel subcessoris ipsius. Et si co
dempnatum criminaliter sceris relapsaverint
teneatur et puniantur secundum formam statuti
ordinamentorum et reformationum comunis pe
sarum loquentium de predictis. ¶ Si vero
aliquem carceratum vel carcerandum pro i
mallio non dum condempnatum relapsa
rent aut de carcere exumerent sine licentia
dicti boni hominis scripta manu sui notarii sol
vant et solvere teneatur et debeat et de fa
cto solvere cogatur et copellantur comune pisarum
illam seu tantam quantitate pecunie qua i
seu quanta solvere teneretur ex forma statuti
et ordinamentorum si talis carceratus rela
psatus fuisset pro ipso mallio condempn
atus. ¶ Et si aliquem debitorem vel pro
debito detentum vel recomendatum relapsa
rent sine licentia expressa creditoris vel
iudicis ut dictum est tunc ipso iure efficiantur
debitores eiusdem debiti seu crediti et ipsum
debitum ad petitionem creditorum solviat et
solvere et satisfacere teneatur creditori in
omnibus et per omnia prout et sicut tenebatur
carceratus vel pro debito recomendatus ac
si ipsi custodes essent pro ipso debito credi
tori ex contractu confessionis obligati. ¶ Et ad
probandum videlicet quod debitorem vel debitores
relapsaverint sine licentia creditoris vel
creditorum vel iudicis sufficiat eo ipso quod cre
ditor presens duobus testibus et cum notario
protestatur fuit ad carceres predictos dictis
custodibus vel alteri eorum quod debitorem presentes
obstenderit et eum non obstenderet cum effectu.
¶ Et quod quolibet mense idem bonus homo
et notarius eius pariter teneatur ad carceres

predictos et mostram ⁊ assigna facere inde
et examinare utrum fiatus vel baractaria
commissa fuerit de carceratis predictis Et re
ferant dominis potestati et capitaneo et etiam
sindico et examinatori omnia in quibus inve
nerit dictos custodes excessisse ⁊ deliquisse
¶ Et custodes carceris semper ad petitionem
dictorum boni hominis et notarii teneantur eis osten
dere et mostra facere de quibuslibet carce
ratis et semper quando carcerati assignantur no
vis custodibus intersint ipsi bonus homo et
notarius et de ipsis carceratis librum faciant
et scriptum Et quod antiqui custodes teneantur
et debeant assignationem facere novis cu
stodibus de omnibus carceratis quos recepe
runt in carceribus et eis assignati fuerint
per aliquem offitialem communis perusii usque ad
finem eorum offitii intra carceres reclusos
quod si non fecerint videlicet quod non reassigna
verint predictos captivos in dictis carceribus
puniatur pro quolibet captivo non reas
signato in dictis carceribus in quinquaginta
libr. den. pro quolibet custode Reservatis
tis aliis penis superius et inferius declaratis
Et nichilominus cogantur per maiorem sin
dicum dicti communis ad reassignandum dictos ca
ptivos infra octo dies a die finiti eorum
offitii dictis novis custodibus quod si non
fecerint simili pena puniantur per dictum
maiorem sindicum videlicet in quinquaginta
libr. den. pro quolibet captivo et quoli
bet custode Et nichilominus ad reassigna
dum cogantur realiter et personaliter ¶ Et
quod ipsi bonus homo et notarius non consentiant
nec licentiam excarcerationis concedant alicui
condempnato criminaliter nisi condempnatione solu
ta vel nisi absolutione vel condempnationis ca
ssatione subsecuta. ¶ Pro carceratis civiliter
aut pro maleficio non condempnatis possit et
debeat dictus bonus homo dare et concedere
licentiam exeundi de carcere quando dicti

potestas et capitaneus vel alii offitiales communis
vellent examinare vel torquere vel coram se
comparere eorum offitii et si absolvetur a
processu accusationis vel inquisitionis ⁊ si
caverit ydonee de solutione fienda con
dempnationis solvende quando propterea pecu
niaria teneretur et pro executione facien
da condempnationis personaliter facte vel facien
de vel sine licentia creditorum vel inde
cus ut dictum est prohibito decreto ¶ Et
alia faciant ⁊ facere possint ipsi bonus
homo et notarius etiam ultra predicta que con
venire videntur ut nec communi perusii nec ali
quis creditor fraudetur de carceratis vel
carcerandis in carcere supradicto ¶ Qui
bonus homo et notarius habeant et habere debeant
a communi perusii salarium quinque libr. den. pro
quolibet eorum quibuslibet duobus mensibus
a massariis communis perusii visa solum eorum
electione seu extractione de sacchulo ⁊ auctoritate
potestatis ad petitionem boni hominis ⁊ notarii
predictorum pena centum libr. den. pro quo
libet massariorum qui negligens fuerit in sol
vendo dictum salarium ¶ Et ne dicti cap
tivi vestibilium inopia contereantur cu
stodes eorum carceris semper possit teneatur
et debeat unum ex dictis captivis quem volu
erint ipsi custodes extrahere de ipsis carcer
et ipsum ducere ⁊ associare vel duci et asso
ciari facere cum predictum per civitatem bur
gos et suburgos perusii pro helemosina pro
ipsis captivis amore dei acquirenda ut
victualium eis copia non desit Et ipsum sic
extrahendo de sero remictere in dictos carceres
aliquo non obstante.

Quod carceres communis perusii reaptentur ⁊
de novo ordinentur de petra.

Quia carceres communis perusii sunt tota
liter inordinati adeo quod nullus ex ccxliij.
dictis detinendis captivis muniatur vel ha
betur quod est absonum et absurdum penes co

audictes cum opporteat homines bone co
ditionis et fame interdum tamen propter
debita singularum personarum quandoque etiam com-
munis propter casus inopinatos qui
occurrunt una cum sceleratis et ipsorum
nam dampnandis stare morari et ha
bitare in dictis carceribus quod est contra
omne ius et equitatem ¶ Ideo circo dici
mus et ordinamus quod tres debeant fieri
carceres aut ad substinendum captivos
ita quod ex defectu carcerum captivi non
moriantur cum carcer non sit ad pe
nam inductus set ad custodiam. Et
fiat et fieri debeant claves et alia ne
cessaria dictis captivis et carceratis
et ita arceatur quod stet cum minori sturpitudine
et lesione et fetore quam fieri poterit et
in uno dictorum carcerum teneri debeant
et recludi debitores communis quomodocumque
quod in pecunia erunt debitores sive per con
tractum sive per condempnationem pecunia
riam et simili modo detineri debeant
in eisdem debitores singularum personarum
¶ In alio vero stare debeant et recludi
mulieres que obquacumque causam vene
rint detinende sive carcerande ¶ In
tertio vero stent et stare debeant et deti
neri omnes scelerati et alii qui ipsum
venirent condempnandi et alii qui essent
accusati vel inquisiti de malleficiis ex
quibus posset imponi pena personalis principalis
vel inshsidium. Et hec priores et came
rarii qui pro tempore erunt infra tempus trium
mensium a die publicationis presentium
statutorum facere teneantur et debeant vel
alter quandocumque dominus prior et camerarius
qui pro tempore fuerint comodius et habi
lius [illegible] sub manso unitas et sub pe
na centum librarum denariorum pro quolibet priore
et vigintiquinque librarum denariorum pro quolibet
camerario si negligentes fuerint quam

penam exigere debeat maior sindicus
pro communi habita fide de predictis qui et
quot fuerint negligentes et ne excusatio
nem aliqua habere possint ex eo quod pecu
nia non haberent ordinamus et statuimus
quod per ipsos dominos priores et camerarios
vel maiorem partem ipsorum eligatur unus
bonus homo pro superstite infra octo dies
a die publicationis presentium statutorum
qui habeat potestatem faciendi et fieri facien
di predicta contenta in presenti ordinamento
et statuto. Et pecunia ei detur et assign
etur sufficiens ad predicta per dominos priores
artium qui habeant potestatem preceptum
faciendi quibuscumque officialibus communis
pisis pecuniam ipsius communis habentibus de
quacumque pecunia qui officiales ad quos
factum fuerit preceptum dare teneantur et
debeant dictam pecuniam ad mandatum
dictorum dominorum priorum de quacumque pecunia
non obstante quod dicta pecunia esset deputata
ad aliquem alium usum ¶ Et in quo
libet dictorum carcerum debeant fieri due se
re una quarum habeat unam clavem per se
dissimilem et distinctam ab infrascriptis tribus
aliis clavibus et ista detur et assignetur
custodibus dictorum carcerum In alia vero
sera fiant tres claves similium ingenio
rum ita quod una quecumque clavis aperiat
in dicta sera et una dictarum clavium de
tur et assignetur capitaneo populi alia
domino potestati et alia maiori sindico que
claves debeant per dictos officiales in fine
eorum officii reassignari successori suo in
sub pena centum librarum denariorum pro quolibet con
trafaciente de qua assignatione apparere
debeat publicum instrumentum. Et quod dicti potestas
capitaneus vel sindicus seu alter ipsorum
requisiti a quocumque alio officiali dicti
communis iurisdictionem habente aliquem incarce
randi mittere debeat clavem suam per fa

misiarios suos ad dictum carcerem ꝯ ape
rire facere teneatur ita qꝰ ille qui ue
niet incarcerandus possit in dictis carce
ribꝫ mitti et recludi Et eodem modo
quando expediuerit aliquē relapsari uel
excarcerari de dictis carceribꝫ uel alio
modo per dictum offitialem reperietur
mictere debeat clauim suam per illum
offitialem qui ipsum fecisset incarcerari
ita qꝰ relapsari ꝯ excarcerari possit sub
pena et ad penam centum libr denariorum ne
gatu et nō dati

De offitio et offitialibꝫ super excar
ceratione captiuorum amore dei. R.

Item statuimus et ordinamus qꝰ
pro tempore futuro eligi debeat duo
boni homines per priores et camerarios ꝯ
nouos uel per maiorē partem ipsorum in
ccxliiij qua electe adesse debeat ad minus septē
ex prioribꝫ presētes et misericordia et de
camerarijs ad minus triginta presentes
et uiginti misericordia de sex mensibꝫ in sex
menses et unus notarius cum eis que elec
tio fieri debeat pro sex mensibꝫ proxime
futuris incipiendis in kalendis Januarij ꝯ
proxime uenturi infra tempus decem dierum
ante principium introytus eorum offitij ꝯ
simili modo fiat per priores et camerarios
qui exibunt de mensibꝫ iunij ꝯ sic fiat
quibuslibet sex mensibꝫ de anno in annum
Qui offitiales habeant potestatem ꝯ ba
yliam ad excarcerandum captiuos de car
ceribꝫ dicti cōis in festiuitatibꝫ infrascrip
tis modo et ordine infrascripto uidelicet
quinque captiuos qui ibi detinentur in die
ueneris sancti Et duos in festo natiuitatis
domini nostri ihesu xpisti et duos alios in festo
beati herculani de mense martij et duos
alios in festo quod celebratur ad honorem
corporis ihesu xpisti quinta feria post octauam
pentecostem et duas mulieres captiuas
in quolibet festo beate marie uirginis
si reperientur et si nō reperiretur nisi
una illa exbatur et nullus homo
et si nulla mulier reperietur exbatur ꝯ
unus homo loco duarum mulierum in
dictis carceribꝫ nō repertarum dum modo
nulla mulier exbi possit de dictis carceri
bus que ante dictum festum nō steterit
in dictis carceribꝫ saltem per unum
integrum mensem Et dum modo
illi exbantur qui pro minori pena de
tinentur et nō alij ullo modo et detenti
fuissent ante per sex menses continuos
qui de carceribꝫ liberentur et relapsen
tur Et si plures essent detenti qui con
currerent in eadem quantitate pene ꝯ
eximatur qui maiori tempore steterit
in carcere ꝯ si concurrerent in quantitate
et tempore sorte diuinatur qui eorum sit
exbendi a Iudicibus aut exbende ut
dictum est sufficiat stetisse in carceri
bus uno integro mense ante Saluo
qꝰ nullus uel nulla condempnatus uel
detentus uel condempnata uel detenta
in carcere pro homicidio percussione in fa
cie cum signo cicatrice membro debili
tato pace fracta robbaria strate ꝯ
publice et falsitate et pro proditione
et sodomia et pro maledictione et blas
femattione dei et beate uirginis marie
possit occasione predicta de carcere relap
sari Et nullus qui detinetur et car
ceratus esset seu condempnatus a uiginti
quinque libr supra per aliquo maleficio uinde
ex forma statutorum ꝯ ordinamentorum co
munis perusii nō potest fieri misericordia
Saluo qꝰ mulieres que detinentur per
adulterio in dictis carceribꝫ possit libe
de dictis carceribꝫ relapsari nō obstante
qꝰ misericordia fieri nō possit nec ex con
putatione aliquorum. set si in dictis carceribꝫ

condepnatio eet uigintiquinque libr den uel
abinde infra possit de dco carcere relapsari
¶ Nullus tamen de dco carcere relapset
exequatque cum condepnatus incarcer de
tineretur nisi primo habuerit pacem cum offen
so uel si offensus non uiueret cum eo uel hys
masculini sexus tamen uel saltem maiori
parte ipsorum qui ad huiusmodi offensi succes
ab intestato ueniret non obstante quod alios uel
non eos predictos instituisset heredes non ob
stante quod mulier aliqua etiam ad ipsam suc
cessionem ueniret una cum masculo uel ma
sculis ubi non tamen mulieres essent ad quas
dicta hereditas ut dictum est ab intestato defe
retur eo casu sufficiat habere pacem cum ipsis
mulieribus uel maiori parte ipsarum ¶ Et si
casus contigerit quod aliquis forensis deti
neretur in dictis carceribus occasione offen
se facte inforensem uel contra forensem et
talis offensus non reperitur in ciuitate
uel comitatu perusii uel prope ad ciuitatem pre
dictam per stragitam iusianam uel eo mortuo
aliquis ad quem eius hereditas dicto modo defe
retur non reperiretur in ciuitate uel comita
tu perusii quod probari possit saltem per qua
tuor testes de fama de sua absentia
et distantia loci quod tunc sindicus comunis pe
rusii qui est iudex in porta heburnea per
dominum capitaneum ipsi perusii cum consensu de
minorum priorum uel saltem septem ex eis possit
pacem facere dicto forensi carcerato et habeatur
ac si facta esset per principalem offensum
Et idem intelligatur si esset ciuis qui
offendisset forensem et ob ipsam causam of
fensionis in dictis carceribus detineretur quan
tum ad excarcerationem predictam dum
modo in dictis carceribus steterit per annum
integrum et aliter excarcerari non possit
¶ Et si domini priores artium ciuitatis perusii ex
aliquo casu occurrente incarcerari aliquem
fecerint in dictis carceribus comunis perusii ipi

possint excarcerari facere quod si non
fecerit eorum successores excarcerari face
re non possint talem incarceratum nisi de con
sensu camerariorum uel maioris partis
ipsorum ¶ Et quod custodes carcerum teneantur
et debeant dictos captiuos omnes supradictos
et inqualibet dictarum festiuitatum relap
sare de dictis carceribus ex solo precepto et
mandato et relatione dictorum offitialium
et bonorum hominum quibus custodes carcerum
teneantur obedire sub pena quinquagin
ta libr den pro quolibet eorum auferendi
per maiorem sindicum comunis perusii sine aliquo
alio precepto uel mandato potestatis et capitanei
uel alterius offitialis comunis perusii et eisdem
bonis hominibus et offitialibus in predictis et per
predictis parere et obedire non obstante
aliqua condepnatione et ex sacramento
uel promissione quibus tenerentur dicti custo
des uel dicti captiui et non obstante aliquo
statuto ordinamento uel reformatione generali
uel speciali in contrarium loquente dummodo
dicti offitiales aliquem excarcerari non
possint amore dei in aliqua festiui
tate nisi prius et ante omnia bapniatur in
tribus locis consuetis in platea comunis perusii
quomodo intenditur excarcerari tales ca
ptiuos et legantur nomina et prenomina ipsorum
captiuorum excarcerandorum et publicetur per
ipsos preccones cum termino trium dierum si quis
uoluerit aliquid dicere uel opponere quare non
debeat excarcerari et nemine comparente
ad opponendum infra terminum supra
dictum cuius oppositio huiusmodi excarceratio
nem habeat impedire de quo stetur declarationi
dictorum offitialium et bonorum hominum tunc ipsos
possint libere relapsare seruata forma
in presenti capitulo superius denotata ¶ Et quod
tales captiuos sic relapsatos de manda
to dictorum bonorum hominum et offitialium dicti
custodes reassignare deinceps nullatenus

tencantur set ab omi coru detentione reco
menditione et promissione intelligatur esse
absoluti ¶ Quos captiuos predi
bonj homines et offitiales teneantur diei
excarcerationis et liberationis offerre in cap
pella sancti herculanj ecclesie sancti la
urentij et ad maiestate de nostra et dei
dire et non deuotione et de mane coram fontibus
lirum ita quod palam ab omnibus uideri pos
sint ¶ Et quod dicti bonj homines et offitiales
sindicentur et sindicari debeant de predictis
per maiore sindicum cois perusii hoc modo
quod si aliquem extraxerint uel exbiri fecerint
de dicto carcere qui non erit ibi pro minori
quantitate quod teneantur de suo soluere et satis
facere coi perusii quantum quantitas detentionis
talis excarcerati excedit quantitate illius
qui pro minori quantitate teneretur ¶ Et
si dicti boni homines et offitiales negligentes
erunt in predictis et dictos captiuos in dictis
festiuitatibus exbiri non fecerint in quinqua
ginta libris denariorum per dictum maiore sindi
cum debeant condempnari non obstante ali
quo alio generali uel speciali in contrarium lo
quente ¶ Preterea custodes carceris
et carceratorum cois perusii pro captis et car
ceratis et carcerandis qui in futurum assig
nentur uel relapsarentur uel excarcerarentur
tur seu deuentur extraherentur per ipsos cu
stodes uel de ipso carcere contra formam
statutorum ordinamentorum et reformatio
num cois perusii puniantur et condempnentur
pro debito seu credito spetialium personarum
in illa quantitate pro qua detenti et carcera
ti forent qua quantitate deberent soluere et resti
tuere tenantur creditoribus talium captio
num ac etiam condempnentur in tantumdem
quantitate comuni et eisdem coi dandum
et soluendum ¶ Et si fuerint detenti
uel carcerati pro aliquo processu uel condempna
tione seu malitio uel alia occasione pro coi

perusii condempnentur et condempnari debe
ant ipsi custodes coi perusii in ea quantitate
pecunie qua illi tales captiuj soluere de
berent coi perusii uel pro qua carcerati erunt
uel solutiuj erunt dato coi posito quod non esset
condempnatio subsequta et in tantumdem
quantitate dato coi condempnentur et non ul
tra non obstante aliquo ordinamento uel
reformationes Et si tales captiuj detine
rentur pro pena personali uel corporali con
dempnentur custodes in quingentis libr
denariorum pro quolibet dictorum custodum si talis
relapsatus esset uel appareret in personam
condempnatus uel quod condempnari deberet Et
locum habeat si talibus custodibus uel de carcera
tis aufugerit aliquis ex predictis per ma
la custodia siue guardia Et quod dominj pote
stas uel capitan ciuitatis perusii tenean
tur et debeant dictos custodes uel alterum
eorum repertos culpabiles in dictis penis con
dempnare de facto et exigere pro coi sub
aliqua solepnitate iuris ad pena mille
libr denariorum de eorum salario de quibus debeat
sindicari et in dicta pena condempnari si
extiterint negligentes ¶ Et intelligatur
detentum pro pena personali uel corporali si deberet
mori uel membrum perdere dum taxat ¶ Et
nullus possit poni uel recomendari in car
cere cois perusii generaliter per hec uerba pa
uere et presentari uel alia generalia. Et si potestas
uel capitaneus uel eorum offitiales uel alius of
fitialis cois perusii talem recomendationem
fecerit per dicta uerba generalia puniatur pe
na quingentarum librarum denariorum eis aufferenda
per eorum sindicatores tempore sindicatus si co
trafecerint Set debeant recomendationes car
cerandorum in carceribus cois perusii fieri per
quemlibet offitialem cois perusii modo et or
dine infrascripto uidelicet cum aliquis reco
mendabitur seu ponetur in carcere ad peti
tione alicuius uniuersitatis uel specialis persone

pro aliquo debito uel cauſa pecuniaria
exprimatur in recomendatione et ſcripta
que de hoc fieret tam pnotariu ſcri
bente recomendationem ul licentiam qnt
p notariu offitialis dñi carceris et in
libro carceratorum cauſa et quantitas pe
cunaria cui cum talis carceradus in car
cere ponitur ul recomendatur et ad cui
petitionem ¶ Si uero ponetur ul reco
mandetur aliquis in dicto carcere pro
aliquo mallefitio extra alicui offitia
lis cois puß cui occaſione procedentiū
contra eū per accuſationem ul inquiſitio
nem tunc in dicta licentia recomendatione
ſcriptura et libro ſcribi poni et appa
rere debeat expreſſe talis cū malle
fitii et proceſſus ¶ Si uero occaſione
alicui condempnationis facte de tali cū
cerando aliquis ibidem ponetur uel
recomendaretur tunc in tali ſcriptura
recomendatione et libro ſcribatur et ex
primatur pro qua condempnatione qs
ponitur et recomendatur ſiue pecunia
ria uel corporali pena quingentarum libr
dēn offitiali ſecus recomendanti et cū
cerandi et ducentarum libr dēn custodib
carcerū et offitiali carcerū ſecus in li
bro carcerū ſcribenti et predicta nō fa
cientibus ¶ Et qp custodes dicto car
cerum teneantur cuilibet offitiali co
munis puß ex cui pte uel licentia qs
poſitus fuit in carcere talem carcera
tum mictere ad preſentia talis offitia
lis ipo offitiale cū petente excuſa legi
tima ſub dicta pena ¶ Teneatur ta
men talis offitialis talem carceratu
remictere ad carcere ſub fida custodia
et apud ipos custodes dimictere ul
dimicti facere ſi pro debito aliquo
ul cū eadem uel alia ibi detineretur
ſeu detini deberet quia ex qua reducere

coram ipo offitiali pena quingentarum
libr dēn offitiali contrafacienti dum
mō ſique de carcere exiret qui ad
morte ductus eet de ipo ad carceres
remictendo minime teatur

Qp extracti de carceribz amore
dei nō poſſint habere aliquod of
fitiū a coi nec ab artibz. Rubrica.

Quia non decet qp condempnati ul
condempnandi cois puß pro m
allefitio qui excepti ul exēti ſūt ul . ccxlv.
eximerentur ul exhiberentur de incepto
de carcere cois puß abſqz ſolutione
condempnatois uel ſupra in feſtiuita
tibz ordiatis amore dei ul alio tpre
modo ul ordine amore dei ul dei
gratia ſpali et etia ille ul illi qui
olim condempnati fuerint ul eſſent
in futuru in pſona ul mebro p ali
quo malefitio que codempnatio eet
reducta ad pecuniam rigore alicui re
formatōis uel ordiameti que uel
quod nouiter fieret poſt condempnat
facta etia ſi pecunia ſoluta foret ul
ſolueretur ſint pares alijs puſinis
in offitijs ¶ Ordiamus qp predi
ti nuqp habent nec habe nec pcipere ul
acceptare ul exercere poſſint offitiu
poratus cois puß nec offitiu came
rariatus nec eligi ul uocari poſſint
ul debeat p aliqm ad aliqd offitium
cois puß et ſi ſecus eligeretur ul fi
eret de eis electio nō ualeat nec teat
ullo mō pena quingentarum libr dēn
tam eligenti qm acceptanti in contrariu
ul contra formam predictam et qp ma
ior ſindicus et iudex iuſtitie cois pe
ruß nō poſſit aliquē electu contra
formam dicti ordiameti confirmare
ſub dicta pena tpre ſui ſindicatus de ſuo
auferenda nō obſtante aliquo ſtatuto

ordiamento vel reformatione seu solu
tione vel condempnationis cassatione et non
obstante aliquo alio generali vel speciali
in contrarium loquente. Et hec que su
pra in proximo capitulo disponuntur locum
habent in extrahendis in futurum in extractis non
in preteritum vendicent sibi locum solu
quo ad illos et in illis dumtaxat
qui iam fuerunt condempnati et de car
ceribus fuerunt excepti modis predictis pro
maleficiis in quibus non prodest con
cordia in totum nec in partem. Et quod de
excarceratis et excarcerandis fiat unus
liber in quo scribantur nomina et precio
nuna et ponatur in armario librorum
comunis pisani ad hoc ut omnibus pateat.

De exactione et executione datarum
et collectarum fienda. Rubrica.

ccxlvj. 246 Dominus potestas et capitaneus
et alii offitiales comunis pisani et
eorum offitiales et familiares pos
sint ac teneantur et debeant bonis ho
minibus electis et eligendis et ad eorum of
fitium exercendum ad exigendum pec
uniam comunantiarum datarum et collectarum
ad eorum manus pervenienda et in exi
gendo debentes solvere realiter et per
sonaliter et alio modo dare et prestare
auxilium consilium et favorem quando
quotiens prout et sicut per ipsos tres
bonos homines vel alterum eorum fuerit post
ulatum pena quingentarum librarum denariorum pro quo
libet predictorum dominorum potestatis et capi
tanei et aliorum offitialium contrafaci
entium qualibet vice in qua pena pro
eorum sindicatore ad petitionem dictorum
bonorum hominum vel alterius eorum debeant
condempnari et quod de gravaminibus personalibus
et realibus et de aliis que facerent ad
petitionem dictorum bonorum hominum vel alte
rius eorum pro predictis non possit nec
debeant sindicari vel condempnari non
obstante statuto loquente de sindica
tu potestatis et capitanei et aliorum in
offitialium. Et quicumque solverit
collectam seu impositam pecunie que
fiet in posterum per comune pisanum civibus
vel comitatensibus pisanis infra quin
decim dies a die bapnimenti fiendi
talis collecte vel impositionis facte quod
bapnimentum priores artium et alii
quicumque offitiales et impositores huius
modi collecte vel impositionis fieri et
scribi facere teneantur in publicam
formam pena centum librarum denariorum et facere
sedere collectores ad colligendum in
fra tertiam diem a die dicti bapnimenti
sub dicta pena solvat minus quod sibi
contingerit de ipsa collecta vel impositi
one pro sua libra duos solidos denariorum pro
qualibet libra eius quod sibi continge
ret de ipsa collecta vel impositione qui
vero infra dictum terminum et quindecim
dies proxime subsequentes non solverit
solvat ultra id quod sibi contigerit
pro sua libra predicta duos soldos denariorum
pro libra qualibet eius quod sibi contin
gere debet pro sua libra de dicta col
lecta vel impositione similiter non solverit in
fra mensem et quindecim dies proxime
subsequentes a die dicti bapnimenti sol
vat quartum plus simplicis collecte
seu impositionis sibi contingentis compu
tatis dictis duobus solidis pro libra in dicto qu
arto et nichilominus predicti tres offi
tiales comunis pisani huiusmodi collectas
et impositiones possint exigere pro com
uni quandocumque.

De emptoribus comunantiarum comunis
pisani et quod compellantur ad solvendum. Rubrica.

Omnes et singuli emptores vel conduc
torum comunantiarum comunis pisani ccxlvij.

uel fructuum redditum et prouentuum ea
rundem uel quibus iura cessa fuerint uel
fuerint impetratum in aliqua parte dic
tarum comunantiarum fructuum redditu
um et prouentuum earundem ad illam
quantitatem quam soluere promiserunt te
neantur et debeant principalibus emptoribus
uel conductoribus a com(muni) pis(ani) et precise
possint compelli et costringi ex mero offi
tio et directo per offitialem positum ad exe
quendum cum tribus bonis hominibus deputa
tis ad exigendum pretia dictarum comuna
tiarum et ad soluendum dictam quanti
tatem com(muni) pis(ani) et offitialibus deputa
tis ad ipsam solutionem recipiendum
ac si ex publico instro cofessionato ad
ipsam quantitatem essent com(muni) pis(ani) obli
gati et sine aliqua citatione uel proces
su et exequtione ita quod sit tantum interius
exequtor inuestigandi quod apparebit
debitum fore puram et liquidum in aliis
non audiat inducat et examinet que
debita uera sunt com(muni) et ipsi solui faciat
sine processu et citatione ut dictum est. Et
hoc locum habeat in impetratis presentibus
et futuris. et quod dictus offitialis et dicti
tres boni homines directores teneantur et
debeant predicta exequtioni mandare secundum
formam et modum datum et traditum
in statuto loquente de eorum offitio et
idem intelligatur in exequtione gabel
larum.

De modo defendendi emptoribus bonorum exbapnitorum et fructuum comunantiarum. Rubrica.

c.c.lxxviiij. Ad euitandam dapna que sepe pa
tiuntur com(mune) pis(anum) occasione positi
arum que dantur ordinamus et uo
lumus etiam obseruari Quod si conti
gerit bona alicuius malefactoris siue
malefactorum siue exbapnitorum et condempna
ti uendi in consilio uel alibi per com(mune) pis(anum)
pro condempnatione soluenda secundum formam
statutorum et aliquas uices promicti
et dari debere alicui uel aliquibus occa
sione promissionum que fient in ipsis
bonis quod ipsis uices illi qui ement et
cui stabilientur et concedentur ipsa bona
soluat et soluere teneatur ac etiam co
pellantur illis qui uices lucrati erunt
de pretio et summa pretii pro quo ipsa
bona ement et sibi concedentur et rema
nebunt et stabilientur et tamen ipsis ui
ces quas soluerint ut dictum est quod illas
quas habere debebunt ipse occasione promi
ssionis uel promissionum quia uel quas
fecerint in ipsis bonis possit excomputare
de dicto pretio residuum uero a uicibus
predictis supra soluat et soluere teneatur
com(muni) pro ipsis bonis dummodo malefactor uel
siue exbapnitus et condempnatus bona
cuius uenderetur ut dictum est non possit
rebapniri nec absolui nec de carceribus
si ibi fuerit relapsari nisi soluerit uel sol
uat totum bapnum in quo erit condempnatus
et pro quo bona sua uenderentur sine
remedio computato pretio suorum bonorum
uenditorum quod deueniat in com(mune) in
cibus predictis detractis solutis et exco
putatis ut dictum est nisi forte pretium
bonorum suorum uenditorum ut dictum est a
uicibus remansit et superauit tantum quod su
fficiat pro sua condempnatione soluenda
sine remedio ipsius si remedium habuerit
Similiter si contingerit aliqua
alia bona comunantias siue res com(munis)
pis(ani) siue fructus siue redditus ipsorum
bonorum comunantiarum siue rerum uendi
per com(mune) et aliquas uices promicti et
dari debere alicui uel aliquibus occasione
promissionis siue promissionum que fi
ent in ipsis bonis comunantiis siue rebus

fructibus sive redditibus ipsarum quod ipsas in
ces ille qui ement et eis stabilientur et
concedentur ipsa bona communantie sive
fructus eorum solvat et solvere teneatur
ac etiam compellatur habere debenti vel
debentibus de pretio et summa pretii pro quo
ement et sibi concedetur et remanebunt
et stabilientur et suas inces sibi debitas
occasione dictorum promissionum vel alicuius
earum compensetur et tamen ipsas inces quas
solvat ut dictum est ei vel eis qui ipsas
inces lucrati fuerint quia illas quas
habere debebit occasione promissionis quia vel
quas fecerit in ipsis communantiis sive
bonis et rebus comunis vel fructibus eorum pos
sint sibi excomputare de dicto pretio. Re
siduum vero a dictis incibus supra solvat et
solvere teneatur comuni perusii et de predictis
incibus ulterius nulla pollitia fieri valeat
per priores artium vel capitaneum vel
aliquem offitialem comunis perusii vel aliquam
aliam personam unde vel ex qua obli
getur comune perusinum ad solutionem alicuius
vel aliquid aliud faciendum et si fieret
non valeat nec teneat ipso iure et pro inpatiente
contrafaciens pro vice qualibet in vigin
tiquinque libr. den. Et emptores eorum ut dic
tum est per potestatem vel capitaneum vel
eorum vel alterum eorum offitiales cogantur ad
solvendum ipsas inces illis qui lucrati
fuerint ipsas inces prout exigetur ex in
strumento confessionis ab eis facto ita quod
predictis nulla exceptio possit opponi nisi
que opponuntur confessionibus factis in favo
rem comunis. Et quod fructus communan
tiarum et gabelle comunis perusii stabiliantur
et vendantur per conservatores monete
comunis perusii de illis communantiis et gabel
lis quarum introytus debetur camere
dictorum conservatorum et per massarios comunis
perusii de illis communantiis et gabellis

quarum introytus debetur de camere
massariorum et non per alios vel alium qui
deputaretur per ipsos conservatores vel
massarios vel per dominos priores artium
civitatis perusii vel alium offitialem dicti
comunis sub pena centum libr. den. pro quolibet
dictorum conservatorum et massariorum
et eligentium aliquem ad predicta contra
formam predictam et electorum acceptantium
de facto pro comuni perusii auferendi per
maiorem sindicum et iudicem iustitie.
Inces aut de quibus supra dictum est in
omni casu intelligatur debere solvi et ex
computari de tempore in tempus pro rata. Sic
pretium solvi debet. Et quod venditores
gabellas et communantias comunis perusii te
neatur statim facto stabilimento recipere
bonos et ydoneos fideiussores pro quanti
tate debita et solvenda comuni perusii ad pe
nam centum libr. den. pro quolibet eorum
auferenda eis de facto per maiorem sindicum
comunis perusii. Et si vero tales emptores fide
iussores ydoneos dare non possent detine
antur in carceribus comunis perusii per octo
dies si infra dictum tempus octo dierum fide
iussores ydoneos invenire poterint et
eo casu quo non invenerint iterum fiat incantum
et si minus quam promiserint inveniatur
illud minus de propriis bonis primi empto
ris solvatur et ab eo exigatur et de car
ceribus non relaxetur quousque illud mi
nus solutum per eum fuerit.

De electione signorie pro qua quis
miserit comunium perusii. Rubrica.

Siquis venerit vel miserit ad comune
perusii pro aliqua signoria vel ·ccxl[iii]·
alio offic. priores artium faciant cogere
generale consilium camerariorum artium civita
tis perusii in quo proponere debeat de mic
tendo et quem mictere debeat et procurator ad
petitum ad scruttinium secretum et qui

plures uoces habuerit ille eligatur
et ille intelligatur esse electus auctoritate
presentis legis si dicti priores et came
rarii uel maior pars ipsorum videlicet
de dictis dominis prioribus septem presen
tes et in concordia et de dictis camera
riis triginta presentes et viginti ex eis
in concordia deliberaverint aliquem esse
mittendum per esse preterea. Et quod per ca
merarios in dominos priores remissio
nominationis alicuius uel electionis fieri non
possit et si facta esset non ualeat ipso iure
et facientes in penam incidant duca
torum librarum decem a dictis facientibus
per maiorem sindicum exigi debeat
cum effectu in qua exactione si negligens
fuerit simili pena puniatur:

De electione offitio et salario potestatis castri plebis Regina.

Statuimus et ordinamus quod
quatuor mensibus ante quam fiat
tempus potestatie castri plebis in ma
250 ccl. iori consilio civitatis et burgorum
preterea pro qualibet et in qualibet
porta dicte civitatis et burgorum cum
tibus ad brevia sint et esse debeat tria
brevia signata ita quod sint et esse
debeat inter omnes quindecim electio
narii et continentes brevia signata de
electione predicta qui debeat et possint
communiter et concorditer eligere et nominare
in potestate unum ex civibus perusinis
magis ydoneum et sufficientem ad dictam
potestariam et offitium suscipiendum
pro sex mensibus. Et si omnes quindecim
electionarii non erunt concordes quod
duodecim ex eis possint eligere et
nominare si extiterint concordes et non
obstante contradictione aliorum trium dicta
electio valeat et teneat et habeat roboris
firmitatem ac si communiter ab omnibus esset

electus. Et si ultra dictam formam fieret
dicta electio non valeat ullo modo et sit
cassa ipso iure set alium ordine supra
scripto in potestatem dicti castri eligere te
neantur et sic de sex mensibus in sex me
nses fiat et procedatur. ¶ Et quod debe
ant etiam dicti potestates eligi per portas
et de illa porta que habuit dictam pote
stariam una vice aliquis non possit nec
debeat eligi nec nominari in potestatem dicti
castri donec in aliis dictarum portarum
omnes non fuerint electi et non habuerint
dictam potestariam et ipsis portis fini
tis ad primam portam que porta primo
habuerit dictam potestariam dicta electio
revolvatur et sic per ordinem de porta
in portam et sex mensibus sit et esse debe
at unus pro potestate de magnatibus
alter secundus sit et esse debeat de
populo perusino salvis semper saccabul
¶ Et quod predicti offitiales electi et quili
bet eorum et qui in futurum eligentur
habuit et habere debeat et secum ducere
unum bonum et iuris peritum iudicem et du
os notarios bones et exercitatos ad
offitia secundum quod per potestatem dicti castri
extiterit provisum tres domicellos
et quindecim famulos seu beruarios
de quibus famulis duo ad minus semper
die noctuque stent et stare debeat ad
custodiam turris seu cerrasii de dicto ca
stro bonos et habiles ad arma porta
ndum qui non sint exbanniti de civi
tate et comitatu perusii. Et tres eques
et habeat et habere debeat quilibet dictorum
potestatum pro suo et dicte sue familie
offitio et salario quadringentos flor
enos et non plus in sex mensibus. ¶ Et
teneatur et debeat commune dicti castri dare
dicto potestati solutionem dicti salarii quo
libet mense pro rata temporis et pro rata

comunis predicte ¶ Et quod dicti potestas
et quilibet eorum teneantur et debeat
a dictis suis kalendis ianuarii facere fieri cu-
stodia portarum dicti castri et claves di-
ctarum portarum apud se retinere et turris
sive campanile ecclesie sancti Geruasii de di-
cto castro et totam custodiam tot'
castri et eius districtus prout et sicut
eidem videbitur faciendum ¶ Et quod
supradicti sic electi et qui eligetur in futu-
rum et quilibet eorum teneatur et debe-
ant ante quam vadat vel accedat vel
intrat ad dictum castrum ad dictum offici-
um exercendum dominis prioribus atque ipsi
presentium recipientibus pro dicto comuni et populo
presentino pro se et sua familia debeant
iurare et obligationem et promissionem
facere et dare dare sufficientes promi-
ssores et fideiussores de conservando
et manutenendo dictum comune castri predicti
in bono et pacifico statu in melius
augendo et reassignando dicto comuni presentis
dictum castrum comune et universitate dicti castri
et eius districtu et defendendo et augm-
tando iura dictorum comunis et populi presentis
ad penam mille florenorum alii et obligare i-
omnium suorum bonorum ¶ Et quod con-
tinue per ipsum potestatem et eius iudi-
cem et familiam in civilibus et criminali-
bus in dicto castro ius reddi debeat et
illud ius fieri debeat per ipsum pote-
state cuius iudice et familiam presi-
ius quod sit in curia presentis per pote-
state vel capitaneum vel eorum vel i-
aliorum eorum seu dicti comunis offitiales i-
secundum formam statutorum et ordinamento-
rum comunis et populi presentis ad penam cen-
tum librarum dictum pro quolibet contrafa-
ciente in qua pena per suum sindica-
tore et qui mittetur ad sindicandum
debeat condempnari tempore sui sindicatus

Et quod in dicto castro non sint nec indi-
ci possint ferie nisi que indicte erunt
ad honorem dei et quod in dicto castro et ei'
districtu non sint ferie nec dies feriati
nisi pro tempore per quanto esse presenti-
dicat ferias tempore messis et estatis et
tempore vindemiarum et non plus nisi tempore
eorum festivitatum videlicet in festo beate
marie de mense septembris et sancti Geruasi
si occasione quam sint et debeat
dies feriati per qualibet dictorum festivi-
tatum octo diebus et non plus et plures
indicte non possint et si indicerentur
ex nunc sint casse et irrite et non debeat
observari ad dictam penam ¶ Et quod p-
esse dicti castri non possint esse nec fieri ali-
qui offitiales nec eligi in dicto castro i-
qui possint impedire vel derogare seu
minuere offitium dicte potestarie nec dictum
potestatem vel eius familiam impedire ad dictum
suum offitium libere exercendum et quo-
minus libere exerceat ¶ Nec etiam
possit nec debeat esse in dicto castro offi-
tiales qui vocetur defensores seu vo-
cari debeat loco eorum priores ¶ Et
quod non possit dictum comune facere aliqua statu-
ta sine licentia et voluntate comunis et populi ci-
vitatis presentis et si faceret contra dictam
formam sint ipso iure cassa nisi dictum comune
presentis sic factum approbaverit ¶ Nec po-
ssit priores sapientes vel consilium dicti castri
vel alii homines aliquod offitium vel auc-
toritate aliquid ordinare seu aliquas
propositas facere in aliquo consilio auctori-
tate sine presentis consensu et voluntate po-
testatis dicti castri qui pro tempore fuerit et
nisi prius tales proposite proponatur
per ipsum potestatem et hoc secus fieret non
valeat et quilibet secus faciens incidat in pe-
nam centum librarum pro quolibet solvendum comuni i-
presentis ¶ Nec etiam possit potestas vel pre-

aut alii offitiales dicti castri vel ipsius castri
esse contradicerit aliarum civitatum vel comitatus
pisis in civitate vel comitatu pisis habita
ti habenti res vel possessiones in territorio
dicti castri quominus fructus et proventus predicti
predictis per eum ex ipsis rebus sibi perventis
pervenientibus contingit extrahit de dicto territorio dicti
castri et deferat in comitatu pisis pena in
contradicenti vel impedienti quoquomodo
augeatur libras decem quia ipsos fructus et
proventus volumus ipsum cives vel comi
tatensem posse apportare et apportari
facere libere in comitatu vel ad civitatem
pisis pro libito voluntatis non obstante
aliquo statuto vel ordinamento dicti ca
stri facto vel quod fieret in contrarium
Et contra predictos seu contradicentes
predictos potestas et capitaneus civitatis pisis ad
petitionem cuiuscumque querelantis debeant
super predictis procedere et culpabiles punire
et condempnare in pena superius declarata
Teneatur etiam dictus potestas et iudex
inquirere et inquisitionem facere super omnibus
et de omnibus et singulis malleficiis de
quibus potestas et capitaneus et quilibet offiti
alis communis pisis possint inquirere ex
forma statuti et ordinamentorum communis et
populi pisani et punire secundum formam statu
torum dicti castri approbatorum per communem pe
rusii Et etiam teneatur et debeat
punire et condempnare omnes et singulos
arma portantes et deferentes per dictum
castrum eius que districtu contra formam
statutorum et ordinamentorum dicti castri in
approbatorum ut supra dictum est per communem pisis
Insuper statuimus et ordinamus quod cum
multi exbanniti communis et populi pisani pro
variis et diversis maleficiis et delictis
refugium habeant in dicto castro quod dictum com
mune nec aliqua specialis persona de dicto
castro vel eius districtu vel alia persona

in dicto castro vel eius districtu non debe
at receptare nec retinere aliquem exbanni
tum communis pisis Et quod exbanniti et con
dempnati communis pisani habeantur pro exban
nitis et condempnatis in castro plebis quo
cumque aliunde quam de civitate et comitatu
pisano nisi essent exbanniti pisani vel
comitatenses pro proditione vel rebellione ~~et~~ et banditi et condempnati dicti castri pro factione vel rebellione
habeantur pro exbannitis et condempnatis
de civitatis et comitatus pisani Et
quod potestas et capitaneus pisani possint debeat
et teneatur inquisitionem facere cum pro
motore et sine promotore tamen contra dic
tum potestatem quam contra dictum esse dicti ca
stri vel aliam personam de predictis et quoli
bet predictorum et punire et condempnare dicto
communi pisano in pena supradicta secundum formam
dictorum statutorum aliquo capitulo statuto
vel ordinamento non obstante Insu
per ad hoc ut nullus habeat materia ali
qua offendendi aliquem de dicto castro
vel aliam personam statuimus et ordinamus
quod si aliquis forensis ex comitatum et di
strictu pisis et castri predicti offenderet
aliquem de dicto castro dictus potestas teneatur
et debeat eundem condempnare in illa
pena qua punitur forensis offendens ali
quem terrigenam de dicto castro in presentie
tiis dicti castri secundum formam statutorum et
ordinamentorum dicti castri approbatorum
ut supra dictum est Et si forensis vel aliquis
de dicto castro offenderet potestatem vel ei
iudicem notarium et familiam dicti castri de
beat talis offendens in illa pena con
dempnari et puniatur offendens potestatem vel
capitaneum civitatis pisane vel aliquem ex eorum
familiis ex forma statutorum et ordinamen
torum civitatis predicte Et si aliquis
de dicto castro offenderet aliquem pisanum
puniatur ea pena qua punietur pisanus
offendens pisanum per potestatem vel capitaneum

dicte civitatis ¶ Et si aliquis perusinus
offenderit aliquem de dicto castro puniatur
ea pena qua puniretur si offenderet ter
rigena alium terrigina dicti castri per po
testate dicti castri ¶ Ille autem qui erit
potestas castri plebis habeat cognitionem de cau
sis et mallefitijs prout in ipsius terre
capitulis continetur. Salvo et reservato
quod commune perusii possit semper ipsa capitula
corrigere et mutare sicut et quando ei vi
debitur expedire. Salvo etiam et reservato
quod appellationes hominum dicti castri ad peru
sinam curiam revertatur et per ipsam causas
cognosci debeat ac etiam terminari ¶ Et
volumus quod capitaneus perusii sit iudex
causarum appellationum hominum castri ple
bis tam civilium quam criminalium salvo quod
ab exequtione instrumentorum confessionatorum
et aliorum instrumentorum vim confessionum
habentium non possit appellari nec a pro
nuptiatione de exequendo et dictus capita
neus si interpretetur dicta appellatio co
gnitionem non habet et a sententia capitanei
perusii qua ferret in causis et super causis et
appellationum hominum castri plebis in casu
permisso non valeat appellari Et si potestas
castri plebis impedirit aliquem appella
tem puniatur in quinquaginta libr. den. et li
ceat appellanti appellare coram potestate et
dicti castri vel eius offitialibus aut coram
capitaneo perusii ita quod in electione appellan
tis sit eligere quem predictorum velit et ob
hoc quod coram iudice prime cause non fuerit ap
pellatum non valeat appellatio vitiari
¶ Preterea volumus firmiter statuendo
quod in castro plebis non possit nec debeat
eligi aliquis offitialis qui regimen seu of
fitium potestatis castri plebis in aliquo va
leat diminuere vel impedire et quo mi
nus possit potestas dicti castri congregare con
silia et alia facere que ad regimen et offitium

potestatis spectant sicut de sua processe
rit voluntate non obstante aliquo capitulo
vel ordinamento quod per homines vel commune
dicti castri vel per aliquos alios de dicto
castro deinceps fuerit ordinatum ¶ Et
volumus quod si aliquis perusinus fuerit in
ventus in castro plebis cum aliquibus armis
per aliquem offitialem castri plebis non pu
niatur tamquam forensis sed puniatur tamquam
puniuntur pro ipsis armis aliquis caste
llanus dicti castri et intelligatur de civibus
comitatensibus et districtualibus perusii non ob
stante aliquo capitulo castri plebis ¶ In
super volumus quod si potestas dicti castri non
obedierit preceptis dominorum priorum et potestatis
et capitanei communis perusii in hijs que obedire de
bent ex forma iuris et statutorum in presenti
volumine contentorum solvat et solvere teneatur
pro vice qualibet pene nomine communis perusii quin
quaginta libr. den. et plus et minus arbitrio
predictorum potestatis et capitanei ¶ Et si
potestas castri plebis non fecerit legi litteras
in consilio dicti castri quas potestas vel capitaneus
vel priores artium civitatis perusii ex parte
ipsius communis transmiserit infra tertiam diem
post representationem factam de ipsis litteris
potestas et capitaneus communis perusii potestatem dicti
castri in vigintiquinque libris den. debeant
condempnare ¶ Preterea volumus quod po
testas castri prefati et offitiales ipsius ca
stri perusinis petentibus in dicto castro faci
ant summarie iustitie complementum et tale
ius fiat in dicto castro civibus perusinis qu
ale fit in civitate perusii civibus perusinis
per potestatem vel capitaneum vel offitiales
alios perusinos secundum formam statutorum po
puli et communis perusii et idem ius fiat castel
lanis dicti castri in civitate perusii causa
tibus contra perusinos quod fit ex forma et
dictorum statutorum perusinis inter se Et si
potestas ipsius castri et offitiales omnibus

pusinus in dco castro litigantibus petentibus
ius no faceret sumarie iustitie coplem
tum s(e)c(undu)m q(uo)d sit inventum p(er)us ad peti
tionem cuiuslibet pusini petentis potas et
capit(aneus) cois pus si querimonia de pre
dcis fuerit proposita coram eis vel aliq(uo)
eorudem p(ro) aliquo pusinu debeant co(n)
dep(n)nare veritate recepta potate ipsius
castri in quinquaginta libr. den. comuni
pusini pro vice qualibet ¶ Dicim(us)
insuper statuentes q(uo)d potestas castri
plebis et offitiales ipius castri cosiliu(m)
et cetera dci castri vel alter eor(um) no aude
ant vel presumat dare vel concedere re
presalias alicui castellano castri ple
bis nec alij p(er)sone sine expressa licen
tia dnorum prioru(m) artiu(m) civitatis pu
sij et si contrafecerit ipi vel alter eor(um)
talis represalia no valeat nec teneat ul
lo modo Et nichilominus cetera dci castri
pro vice qualibet qua contrafactu(m) fuerit
co(n)dep(n)netur coi pusij per potatem vel ca
pitaneu(m) i quingentis libris den. ¶ Vo
lumus insuper q(uo)d potas castri plebis
finito suo offitio debeat in castro ple
bis sindicari et reddere rationem in dco
castro cuilibet postulanti et ibi mora
ri post exitu(m) sui offitij ad reddendum
rationem administrationis sui offitij cuili
bet postulanti quatuor diebus no obsta
te aliqua absolutione vel refutatione que
sibi fieret per cet(era) sive cosiliu(m) dci castri
plebis et exinde intelligatur ee absolu
tus potas cosilio dci castri pro prendi et
de absolutione alicui(us) potestatis futuri
quum stet ad ratione(m) reddendam de admi
nistratione sui offitij per dcm tempus qua
tuor dieru(m) ¶ Et potas vel capitan(eus)
aliquo ex iudicibus coru(m) intrare no pos
sint nec debeat ad examinadu(m) ante
dcm tps depositione sui offitij set vltio

die mensis finiti offitij ante kalas intra
re debeat et teneatur sub pena ducen
taru(m) libr(aru)m den. in qua tempore coru(m) sin
dicatus per coru(m) sindicatores debeat
condep(n)nari ¶ Et si dcus potas ca
stri plebis non steterit quatuor diebus
ad faciendum se sindicari et ad reddere
du(m) ratione(m) cuilibet ut dcm est centu(m)
libr. den. coi pusij solvere teneatur in q(ua)
pena per maiore(m) sindicu(m) debeat con
dep(n)nari tempore sindicatus dci potatis ca
stri plebis et hec quando datus fuerit
aliquis libellus contra ipm potatem
primo die kalar(um) predictar(um) quo die t(ame)n
porrigi possint libelli et no ultra et si
porrecti no fuerint intra tres sententia
ferri debeat per ipm sindicu(m) et recede(re)
possit postea in pune dcus potas Et
nichilominus per potatem vel p(er) capitan(eum)
cogatur stare et reddere ad dcm castru(m)
ad sindicatu(m) ut dcm est ¶ Et pote
stas dci castri teneatur et debeat inta
re ad dca statuta et no ad alia in civi
tate pus de observado et tenendo omnia
et singula supra dca Et q(uo)d potas et ca
pitaneus priores artium et quilibet
offitialis cois pusij teneatur et debeat
dare dco potati eiusque familie auxiliu(m)
subsidiu(m) et favore(m) ad dcm offitiu(m) ex
cendum ¶ Et potas castri plebis et
eor(um) offitiales eor(um) salarijs sint contenti
et ultra salariu(m) eis ordinatu(m) supra dcm
per se vel alium vel alio quesito colore
habere vel recipere no possint recipientes et
cosulentes et dantes ad ille libr. den. pe
na incurrat contra quos sindicator et
ipius potatis inquirere teneatur et au
ferre pro coi pusij et si fuerint negligen
tes quingentas libr. den. coi pusij sol
vere teneatur Et si dcus sindicator
eet neglige(n)s in predcis capitane(us) pus

ex suo offitio et ad penitentiam cuicumque
petentis contra et adversus contrafa
cientes in predictis teneatur et debeat in
quirere et eos condepnare in pena pre
dicta non obstante si diceretur absolutus
a predictis per suum sindicatorem in castro
plebis. Et si capitaneus esset negligens
simili pena privatur. ¶ Et quod que
dicta sunt de potestate et potestate cas
tri plebis et de fideiussoribus dandis
idem intelligatur in potestate et po
testate civitatis vicecomitis et eius offi
tialibus. ¶ Et quod supra dictum est de
electione predicta facienda ad brevia non
habeat locum durante sacculo dicte pote
rie facto nec etiam faciendo si in illo
sacculo reperitur ipse potestas vel sub
stitutus missus fuerit alias procedatur ad
brevia ut dictum est. Alia etiam in dicto
statuto contenta perdurent in suo ro
bore. ¶ Item volumus quod si aliquis ex
tinsimus vel comitatensis civitatis pe
rusii convenietur in dicto castro plebis
occasione alicuius contractus vel alia causa
ab aliquo de dicto castro qui conventus
ibi non habitaverit cum sua familia seu
qui ibi non invenietur quod per iudi
cem esse mictatur et mictatur debeat in
publica forma quedam scriptura in
qua contineatur nomen actoris et con
venti et causa conventionis ad potestatem
seu capitaneum civitatis perusii in qua
scriptura contineatur terminus com
petens infra quem possit dictus conven
tus comode comparere coram eo. Qui
potestas vel capitaneus sub pena centum
librarum denariorum debeat notificare dicto con
vento dictam scripturam et quid in ea
contineretur. Et si dictus iudex castri
plebis non miserit scripturam predi
ctam ut dictum est ad instantiam acto

procedere non possit et si fecerit procedere
non valeat. Possit tamen dictus iudex ca
usa missa dicta scriptura et elapso ter
mino in ea descripto et assignato pro
cedere in ea predicta comparente seu non
comparente convento predicto. ¶ Item
quod omnes condepnandi seu qui appella
re voluerint in causis criminalibus ab
offitialibus dicti castri debeant interponere
coram eis appellationes infra quindecim
dies a die late sententie vel celebrati
actus a quo appellare voluerint et hoc
locum habeat in hiis qui pro se vel procu
ratore fuerint presentes dicte sententie vel
actui. ¶ Si autem tunc fuerit absens
et fuerit habitator dicti castri sive eius
districtu tempore malefitii tunc appellatio
tenetur a die late sententie vel facti actus
a quo vel qua appellare voluerint infra
triginta dies. Si vero autem non fuerit hab
itator dicti castri vel eius districtus tempore
malefitii tunc appellare debeat infra
sexaginta dies a die late sententie vel
facti actus a quo vel qua appellare
voluerint ita quod dicti decem dies triginta
seu sexaginta currant a dicta die in antea
scienti et ignoranti et postea appellari non
possit et si appellaverit non audiatur.
¶ Et quod quilibet appellans debeat por
rigere appellationem ipsam et libellum pro
sequi ipsius infra quindecim dies a
die interpositionis appellationis quam inter
ponere possit et coram iudice a quo et etiam
coram domino capitaneo populi perusii vel eius
vicario. Et facere requiri commune dicti castri
quod per legitimum sindicum compareat
coram dicto domino capitaneo vel eius vica
rio ad defendendum dictam causam appel
lationis et ad producendum omnia acta que
facienda tam pro commune quam pro adver
sario contra dictum commune et ad faciendum et di

dum adversario copiam predictorum actorum infra terminum per iudicem eidem statuendum infra quem sindicus compareret vel comparuerit et omnia acta predicta non produxerit et facultatem adversario habendi copiam non fecerit tempus appellationi non currat quousque dicta productio et facultas facta fuerit. Et eandem cum appellatoris postmodum prosequatur infra duos menses subsequentes qua capitaneus teneatur diffinire infra dictum tempus et si eam appellans non fuerit prosecutus dicta appellatio habeatur pro deserta. ¶ Et si capitaneus vel eius vicarius ipsam non diffinierit solvat de suo salario communi perusii quingentas libras denariorum. Salvo quod si steterit per partem appellantem vel per eius negligentiam vel impedimentum quominus procedatur in ea et finiatur capitaneus et eius vicarius non teneantur et si per capitaneum et eius vicarium steterit vel impediti fuerint quominus procedatur seu finiatur non currat interim tempus appellanti. ¶ Et si contingerit per iudicem appellationis aliquam sententiam nullam pronuntiari semper eam exprimere teneatur nullitatis. Et si in aliqua sententia continuatur annullamus vel cassamus vel etiam utrumque eodem modo exprimere debeat eam sub dicta pena et si ex ea apparebit sententiam esse nullam potestas vel offitialis castriplebis qui dictam eam primam sententiam tulerit et etiam suus successor si ipse non transcripserit vel non potuerit reassumere ipsum processum et sententiam possint et teneantur et debeant reassumere et recognoscere et sententiam reformare prout iuris fuerit ac si tempore suo tale malleficium commissum fuisset non obstante lapsu temporis ex integro vel non integro prout voluerint. Et testes et probationes de novo recipere non obstante testium publicatione sive tenuerit prima publicatio sive non que possint et debeant in facere ex suo offitio et etiam ad petitionem accusatoris cuiuslibet intervenientis nolentis pena quingentarum librarum denariorum potestati vel vicario seu offitiali reassumere vel recognoscere petenti vel debenti si in predictis negligens fuerit non obstante aliquo generali vel speciali in contrarium loquente :

De electione et offitio castellani rocche castri plebis et de inventario fiendo. Rubrica.

Ordinamus et dicimus quod rocha
castriplebis manuteneatur et conservetur .ccli. 251
in bono statu et si reparatione aliqua vel fortificatione indigeret reparetur et fortificetur expensis hominum castriplebis. Et potestas dicti castri ad predicta facienda dare teneatur operam efficacem. ¶ Et quod castellanus dicte rocche semper in principio sui offitii teneatur facere inventarium publicum de omnibus rebus et massaritiis in quas invenerit in dicta rocha et in fine in offitii reassignare teneatur dictas res et massaritias successori cum dicto inventario et copiam vel originale dicti inventarii dare in teneatur vel mictere infra decem dies post initium sui offitii notario reformationum civitatis perusii et illud idem facere teneatur quilibet castellanus cuiuslibet rocche de rebus inventis et inveniendis in rocha de qua fuerit castellanus pena cuilibet castellano contrafacienti quinquaginta librarum denariorum. Electio autem castellani dicte rocche et cuiuslibet alterius rocche fiat ad brevia in maiori consilio de porta in porta salvo quod dicta electio facienda ad brevia in maiori consilio non habeat locum quousque fiat electio ad successorem. ¶ Et teneat semper dictus castellanus ad custodiam in dicte rocche sex

cum famulos ad arma bene aptos et ha
beat et habere debeat pro suo salario a com
[m]uni castri nongentas quinquaginta libras
denariorum tantum.

Quod castellani quorumdam rocharum
reddant rationem et inventarium
faciant de rebus existentibus in
eis. Rubrica.

Et nunc mantea talis modus ser
vetur videlicet quod de omnibus et sin
cclij. gulis balistis sagittamentis coraçis armi
feramentis arnesibus massantiis et cete
ris rebus aliis rocharum civitatis castelli a
ravitatis clusii et castriplebis et aliarum ro
charum que sunt vel erunt in terris comunis perusii
fiat et fieri debeat inventarium et inventaria
in publica forma. Et quod quilibet castel
lanus quando vadit seu ibit ad dictum offi
tium teneatur et debeat seu portare copia re
gistri et inquisitione facte postquam fuerit in
ipsa rocha de rebus predictis. Et si reperient ali
quid esse subtractum ablatum vel exporta
tum diminutum vel vastum significa
re per litteras domino capitaneo populi perusii
vel potestati vacante capitaneo et dominis pri
oribus artium civitatis perusii infra quin
que dies a die principii sui offitii con
putandos. Qui capitaneus vel potestas
statim mictere teneatur pro castellano
veteri proxime precedente et eum cogere
personaliter et realiter ad reficiendum seu e
mendandum totum illud quod subtrac
tum ablatum seu vastum fuerit et ad sol
vendum comuni duplum seu tantumdem quan
titate infra quinque dies post notifica
tionem et requisitionem predictam per caste
llanum novum factam seu faciendam ut
dictum est pena capitaneo seu potestati in
negligenti quingentarum librarum denariorum in qua
pena per eorum sindicatores debeat con
dempnari. Et quod domini priores artium

qui tunc temporis fuerint teneantur et debeant
dictam exequtionem fieri facere infra dictum
terminum sub pena duecentarum librarum denariorum
pro quolibet eorum si negligentes fuerint in
predictis preter etiam castellano dictum inven
tarium non portanti et non restituenti ut
dictum est duecentarum librarum denariorum pro quolibet
et refectionis et emendationis dictarum rerum
in qua pena per sindicatum dominorum prio
rum artium et aliorum offitialium ex offitio
sindicati vel ad petitionem cuiusque debeat con
dempnari. Et quod baliste dictarum rocha
rum debeant singillari seu signari in ar
cone et tenerio signo grifonis ita quod
non possit cambiari vel fraudari.

Quod omnia offitia comunis distribua
tur per portas. Rubrica.

Ad hoc ut offitia sint comunia et non
singularibus personis applicanda sta
tuimus et ordinamus presenti capitulo in ccliij.
aliquo alio non obstante. Quod omnia offitia
potestatum sindicorum et vicariorum dandi
per comune perusii ad brevia per formam ali
cuius statuti vel ordinamenti comunis perusii de
beat eligi et fieri per portas et illa por
ta in qua fuerit electus in aliquo dictorum
offitiorum vel alicuius eorum non possit
vocari nec eligi aliquis in aliquo dictorum
offitiorum donec in aliis portis non fuerint
electi et vocati et ipsi offitia exercuerint
et finitis illis portis ad primam portam
electio supradicta devolvatur et fiat in
modo et ordine supradicto et sic de porta
in porta fiat electio predictorum aliquo ca
pitulo precedente vel sequente non obstante
et sit precisum salvis semper sacchettis
et ordinibus sacchetti et per hoc capitulum
in nullo derogetur. Item statuimus
et ordinamus quod rectores quibus per comune
perusii dantur potestatie vel rectores qui
extrahuntur de sacchulis ordinatis per

Comune pus 7 per offitiales ipsius cois et quas potantias 7 que offitia electi 7 extracti de dictis sacchulis acce ptare debeat 7 renuptiare ipsas non possint secundum formam ordiamentorum co munis perusii examinentur 7 extrahi debeat more solito de dictis sacchulis quam or mensibus ante quam offitium talis rec toris incipiat. ¶ Et quod nullus in posset ducere uel duci facere in tali signoria ultra quatuor equos comi tatus pena contrafacienti ducentarum libr denariorum. pro quolibet equo que ultra modum predictum duceret. Et pre dicta ualeat 7 obseruetur non obstante aliquo statuto ordiamento uel refor matione uel aliquo alio speciali uel generali in contrarium loquente.

De uacatione quorundam offitia lium. Rubrica.

ccliiii. Presenti capitulo uolumus sta tuentes ut offitia sint comunia inter perusinos et lites non oriantur inter eos Quicumque fuerit uel erit potas castri plebis Ciuitatis ducatus castri castilionis aretini 7 castri castilionis clusini castri canarii siue gualdi in una uice non possit esse potas alicuius dictarum terrarum a die finiti of fitii usque ad quinquenium completum. ¶ Et etiam nullus existens in offitio prioratus uel eorum notarius uel aliquis qui cum eo staret in una familia possit eligi uel uocari ad aliqua potantiam uel dominationem comitatus 7 districtus pe rusii uel aliunde uel ad aliquod of fitium. Et si fuerit electus statim ista stantem dictam debeat renuntiare ele ctioni de se factam et sit ipso iure electio pro non facta 7 nulla 7 alius eligi debeat loco sui secundum formam traditam in capitulo quod incipit ad hoc ut offi tia sint coia supra positum Et si of fitium acceptauerit uel non renumptiauerit contra dictam formam priuatur in quin gentis libris denariorum Et eligentes aliquem contra dictam formam pena simili puna tur per potestatem et capitaneum perusii et in quelibet eorum 7 cuilibet eorum offitia les de facto aliquo non obstante. Et de predictis potestas 7 capitaneum teneatur in quirere ¶ Ordiamus insuper ne ali cui perusino sit licitum intrans subiec tis comuni perusii offitia ordiare 7 offitia les eligere in eisdem pro libito uolun tatis Quod deinceps nullus de comita te perusii possit recipere uel acceptare aliquod offitium consuetum castella nantie custodie uel aliquod aliud nisi fuerit electus per offitiales comunis perusii ad sacchettum prout eliguntur offitiales qui mictuntur per ipsum com perusii. Et si aliqua electio facta fuerit nulla 7 irrita sit ipso iure Et qui con tra fecerit priuatur in quingentis libr denariorum per maiorem sindicum comunis perusii de facto sine aliquo processu fatto fide quod acceptauerit Et nichilominus non debeat gaudere offitio nec bene fitio ciuium per quinque annos :

De electione potestatis Canarii. Rubrica.

Potestas castri canarii sorte in breuium in maiori consilio in eligatur per portas ut consuetum est et duret eius offitium per sex menses cclv.
et incipiat in kalendis maii 7 habeat pro suo salario suorumque notariorum quos ibi habere debet 7 tenere pro sex mensibus supradictis a comuni dicti castri centum libr de salario semper sacchulis ¶ Potestas capitaneus 7 priores artium ciuitatis perusii qui pro tempore fuerint in dicto uirtute

et pena centu libr. den. pro quolibet
teneatur et debeat omnino copellere
et copelli facere coe castri canane
ad soluendu coi pusij illaz quantitate
pecunie qua soluere deberet sine tene
retur uigore pactoz factoru inter
coe pusij et coe dci castri et scdm sub
missionem factam per eos coi pusij que
pacta et submissio per coe pusij in
uiolabilr obseruetur.

De electe et offitio potestatis Ca
stri gualdi. Rca.

256 .cclvi. Potestas castri gualdi eligatur
ad breuia in maiori co(n)silio ci
uitatis pusij per portas scriati ad
salariu co(n)suetu qui potestas eligatur
hoc modo videlicet quod fiat quinque breuia
signata silicet unu pro qualibet porta et
illis quibus dca breuia obuenerit in
co(n)silio supradco possit eligere dcm
potestatem dummodo quatuor ad minus
debeant esse concordes et illa porta que
habuit dcm potestatem no habeat dcam po
testariam debet eligatur cu effectu de
omnibus aliis portis et dicto uno ro
dine finito incipiat ab alia porta
que prius habuit et sic de porta in porta
in futuru deueniat dcm offitiu scria
tim. Volumus insuper quod ad facie
dum se sindicari post exitu et con
pletu tpus dci regis et offitij ide po
testas dci castri cum suis offitialibus
et familiaribus debeat morari in Castro
gualdi ad reddendu rationem pro se
et sua familia et offitialibus illis diebus
qui continetur in statuto dci castri et
si tempus fuerit aliquid habuisse uel
extorsisse ab aliqua psona coi uel
uniuersitate ultra suu salariu pu
niatur ea pena que in statuto castri in
gualdi nostitur contineri no obstante

ab solutione aliqua uel refutatione et si fa
cta erit nec intelligatur esse ablata po
testas co(n)silio dci castri proponendi de
absolutione alicuius potestatis futurij quin
stet ad rationem reddendam per dcm
tpus et eligi no possit per ipm coe in
ante tpus debitum adueniendum in
ad sindicandum et si ante uenerit
offitialis exercere non possit aliquod
offitium sup dco sindicatu. Et
si potestas dci castri gualdi no steterit
in dco castro Gualdi ad rationem redde
dum sui offitij cum offitialibus suis
completo suo offitio tot diebus quot
in statuto cois gualdi continetur ma
ior sindicus ipm condepnare debeat
in centu libris. den. Et nichilominus
cogantur ad predca ut supius contine
tur. Et quod sup dcm est de elec
tione faciendi ad breuia no habeat lo
cum quando dnu fiet electio ad sacchettu.

De electione et offitio potestatis
offitial castri castiglionis clusini. Ro.

257 cclvii. Cum dicatur quod per potestates
pusinos qui in clusio pusino
mictuntur homines de dco clusio per eos
et eoz notarios male tractetur et il
licita comictutur et de male comis
sis no sindicatur. Firmamus et ordi
namus quod potestas sine regim clusij pe
rusij sit et ee debeat forensis qui debe
at in hunc modum eligi et conduci
videlicet quod potestas et capitaneus ciuitatis in
pusij eligendi quilibet eoru teneatur et
debeat ducere secu unu bonu et suffi
cientem scriu qui debeat stare et sep
mora facere in castro castillionis clu
sini. Et teneatur et debeat ducere secu
duos bonos notarios duodecim familiares
et duos equos et semp eos tenere toto
tpe sui offitij cuius offitiu durer

sex mensibus quemadmodum offitium dominorum
potestatis et capitanei. ¶ Et habeat
et habere debeat dominus potestas et capitaneus
et quilibet eorum ultra salarium consuetum
quingentas libras denariorum pisinorum et medieta
tem omnium condempnationum pecuniaria
rum per dictum potestatem clusii excussa
rum et denariorum ad manus dicti potestatis in
debeat pervenire que medietas debeat in
dicto salario quingentarum librarum denariorum computa
tarum residuum vero dicti salarii per homines in
dicti castri debeat solvi. ¶ Et quod pote
stas clusii teneatur et debeat condempnatio
nes quas faciet legere et legi facere in
consilio bonorum clusii pisini. Et dictas con
dempnationes in cartis pecudinis scribi fa
cere et eas finito tempore sui offitii offitia
libus armarii comunis pisani assignare. Et te
neatur et debeat dictus potestas dare apo
dixam scriptam manu sui notarii cuili
bet solventi condempnationem de conficiam
de solutione qua faciet talis condempna
tionis sub pena centum librarum denariorum pro qualibet
libet condempnatione qua fecerit si obmi
serit ipsam non legi in consilio et eam in
armario comunis pisini in cartis pecudinis
non restituerit et assignaverit ut dictum est
et vigintiquinque librarum denariorum pro qualibet ap
podixa quam obmiserit dare solventi con
dempnationem. ¶ Et quod quilibet solvens
condempnationem teneatur et debeat sub dicta
pena vigintiquinque librarum denariorum appodixam
sue solutionis accipere et eam assignare et
dare sindico ville unde erit. ¶ Et si
forensis esset et non de clusio teneatur assi
gnare talem appodixam sindico castri
castillionis infra tres dies post solutionem
condempnationis factam. ¶ Et quod sindicus
cuiuscumque ville teneatur et debeat sub pena
centum librarum denariorum dictas appodixas accipere
et retinere et ipsas assignare offitiali scri.

bono homini qui erit electus ad inquiren
dum seu inquisitionem faciendum per in
clusium pisinum de offitio dicti potestatis
clusii si in suo offitio dolum vel fraudem
comiserit. Et dominus potestas et capitaneus et
quilibet eorum teneatur et debeat sindica
ri per eorum sindicatum de dolo et culpa et
de illicitis commissis per dictum potestatem
clusii secundum formam statutorum et ordinamen
torum comunis pisani que pena in comuni pisani debe
at devenire. ¶ Ite ut dictus potestas clu
sii predicti possit suum offitium habilius operari
et malefactores et exbapnitos capere et
reprehendere et punire portantes arma et
facientes contra formam statutorum et nec in
metus vel alia cautione dicendi et facien
di relinquat. Statuimus et ordinamus
quod potestas et capitaneus comunis pisani pena quingen
tarum librarum denariorum et omnes et singuli homines et
persone clusii sindici et offitiales eorum
pena centum librarum denariorum auferenda a qua
libet villa teneatur et debeat eidem pote
stati clusii predicti dare et prebere auxilium
consilium et favorem prestare ad sua peti
tionem habendi tenendi possidendi pro comuni
pisani domos de petregnano. Et ad capien
dum malefactores vel exbapnitos comunis
pisani et eidem potestati et suis notariis et
familie dicti sindici coram et universitates
teneantur parere et eius mandatis obedire.
¶ Ite statuimus ordinantes quod dicti rectores
cuiusque teneantur et debeant eligere et mittere
unum bonum hominem et unum notarium qui
sint boni homines ad faciendum inquisi
tionem in clusio pisino de potestate in potestate
de offitio potestatis clusii si aliquid contra
formam statutorum et ordinamentorum sibi con
cessis obmiserit vel contrafecerit quorum
offitium duret sex mensibus. Et teneatur ut
predicti offitiales in dictum clusium in dictis
sex mensibus tribus vicibus scilicet in duobus

mensibus una cum 2 reductione infrascriptis in publicam formam omne id in quo reperitur cum publicis dictis potestatis 2 omnes 2 singulas apodixas que reperiuntur apud sindicos in millariis clusii de solutionibus condepnationum factarum per dictum potestatem clusii 2 tales scripturas 2 appodixas assignare notario reformationum comunis perusii quibus scripturis per sindicatorem dicti potestatis debeat dari plena fides sine alia probatione 2 omni iuris solepnitate obmissa. Et secundum dictas scripturas de obmissis 2 per eum perpetratis in debite secundum formam statutorum 2 ordinamentorum per suum sindicatorem debeat condepnari secundum formam statutorum et ordinamentorum comunis perusii. ¶ Et debeat sindicator talis potestatis per sindicatorem qui sindicabit dictos potestatem et capitaneum comunis perusii 2 habeant et habere debeat pro eorum salario pro quolibet eorum de pecunia comunis perusii a massariis comunis perusii pro quolibet die quo iverint et steterint in dictum clusium occasione predicta cum uno equo pro quolibet trigintaquinque solidos denariorum. Et quod dicti massarii teneantur et debeant dictum salarium supradictis officialibus ad eorum petitionem eis solvere infra solutionem eorum electione. Et quod teneatur capitaneus perusii compellere bonum hominem et notarium ad eundum inclusium ad faciendum inquisitionem 2 alia que dicta sunt supra. Et quod predicta locum non habeant quando prefatus potestas fuisset electus seu eligeretur ad sacchettum 2 quando esset civis perusinus preterquam in mictendo bonum hominem et notarium ad examinationem supradictam.

De electione potestatum comitatus fienda ad brevia. Rubrica.

cclviij. Statuimus et ordinamus quod per esse perusii dentur potestates terris 2 castris infrascriptis qui eligantur in maiori consilio ad brevia 2 dividantur ipse universitates per portas ita quod in dictis electionibus omnes porte sint equales 2 in numero dictarum potestariarum et fiat electio hoc modo videlicet quod ponatur in uno brevi signatum 2 ille cui obvenerit breve signatum possit eligere que vult antequam discedat a banca incontinenti dictam primo iurit ad sancta dei evangelia eligere bonum 2 sufficientem 2 ydoneum ad dictam potestariam cui breve signatum sibi obvenerit 2 ille sit potestas que elegerit dummodo non sit electus contra vel preter formam statutorum civitatis perusii. ¶ Et duret offitium dictorum potestatum per sex mensium 2 incipiat in kalendis maii 2 eligatur de mensibus aprelis 2 octubris octo diebus ante initium offitii. Et habeant dicti potestates pro eorum salario ab ipsis universitatibus salarium infrascriptum 2 debeat pro ipso salario continue tenere notarium et habere tertiam partem omnium condepnationum quas venire fecerit in comune castri sive terre cuius esset potestas 2 nichilominus alius habere non debeat pro suo salario. ¶ Castra autem 2 universitates quibus dari debent dicti potestates 2 salaria que dari debent dictis potestatibus pro quibuslibet sex mensibus sunt infrascripta in proximo capitulo videlicet. Et quod predicta de modo electionis locum non habeat quando predicte electiones fieret ad sacchettum.

De electione offitio et salario potestatum comitatus perusii ad sacchettum fienda. Rubrica.

Statuimus et ordinamus quod per esse perusii dentur potestates terris 2 castris infrascriptis qui eligantur 2 eligi debeat ad sacchettum et eligantur 2 eligi debeat ut alii offitiales comunis perusii per illos qui sacchettum novum reficient et dividantur per portas ipse potestarie cclviiij.

ita quod in dictis electionibus omnes partes sint
equales in numero dictarum potestanarum
et offitium eorum durent per tempus .vi. mensium
et trahantur et publicantur debeat de sacchu
lo per unum mensem ante initium sui offitii
et habeant potestates predicti pro eorum sa
lario ab universitatibus que solite sunt
solvere salarium infrascriptum. Qui po
testates teneantur et debeant pro ipso sa
lario continue personaliter stare et habere
unum notarium cum familia infrascrip
ta et inde recedere non possint sine li
centia dominorum priorum artium et civi
tatis eiusdem per omnes vel saltem sep
tem ex eis in concordia de qua licentia in
apparere debeat publice scriptis manu notarii
dominorum priorum vel cancellarii ¶ Et in-
habitant materia continue residendi in
dictis terris et castris et familia retine
di Et ut custodia in dictis terris et castris
melior habeatur et fiat quod offitiales qui
nadunt super revisione monstrarum cassato-
rum teneantur et debeant dictorum pote
statum notariorum et famulie monstram
revidere et quos non invenerint puntare
et dare pro executione fienda offitiali
bus quibus tenentur dare castellanorum
et cassatorum puntaturas. Et omnia statuta
loquentia de dictis puntaturis et earum exe
cutione locum habeant in dictis puntaturis dic
torum potestatum et observentur secundum quod
observantur in castellanis predictis po
testarie ante sunt infrascripte. videlicet.
¶ Potestas castri montonis cum duo
bus famulis de eodem panno indutis
et uno notario et habeat et habere debeat pro
suo salario ducentas quinquaginta libras denariorum
¶ Potestas castri fracte cum octo famulis
de eodem panno indutis et uno notario
habeat et habere debeat pro suo salario quin
gentas libras denariorum

¶ Potestas castri plebis cum duobus
famulis et uno notario cum salario
.CC. librarum denariorum.
¶ Potestas castri pregii et villarum sibi
adiacentium cum duobus famulis de eodem
panno indutis et uno notario habeat pro
suo salario ducentas libras denariorum.
¶ Potestas castri marsciani habeat et habere
debeat unum notarium et octo famulos
de uno panno indutos et habeat pro suo sala
rio quingentas libras denariorum. Ad quod dicti castri
marsciani et aliis comitatibus comitatus perusii
que consueverunt contribuere ad solutionem
salarii potestatis dicti castri pro tempore preterito pre
ter publicationem iam dictorum presentis statuti facta
ad quod salarium contribuere teneantur
in futurum ipse comitates prout dicto pre
terito faciebant
¶ Potestas castri durIti cum uno notario
et duobus famulis cum salario ducenta
rum quinquaginta librarum denariorum. solvendo
infrascripto modo videlicet castrum durIti et
in eo et eius districtus habitantes centum
triginta libras denariorum. Villa candionis
viginti libras denariorum. Villa plani montis
viginti. lx. libras denariorum. Villa potis nonii.
xl. libras denariorum.
¶ Et dictis potestatibus non liceat tenere pro
suo familiari in dictis terris aliquem fa
hitantem de dictis terris vel castris in quibus
erunt potestates predicti. videlicet de terra in
qua dictus potestas erit in offitio ¶ Et quod
homines dictorum castrorum et terrarum non possint
elligere vel habere aliquem alium offitialem
cuiuscumque conditionis sit qui habeat aliquam
iurisdictionem vel potestatem super aliquo in
facto executione vel exactione et si contra
fecerit tam ipsi quam etiam qui eligere
tur vel nominetur puniantur in quinge
ntis libris denariorum per potestatem vel capitaneum
quos ei auferant de facto et super predictis

possit ⁊ debeat inquiri ⁊ quilibet possit
accusare salvo quod possint ipse universitates
eligere sindicum de civitate ad lites ⁊
etiam de ipsa universitate ⁊ ad negotia ip
sius universitatis non tamen quod habeat ali
quam iurisdictionem aliam ⁊ consilia
rios camerarios suos massarios ⁊ cu
stodes ¶ Et si aliqua statuta ⁊
reformationes essent vel reperiuntur in qua
vel quibus continetur quod maius sala
rium dari debeat dictis potestatibus vel
quod aliter debeat fieri electio dictorum pote
statum sint cassa et irrita ¶ Et q
cumque fuerit vel erit potestas alicuius univer
sitatis castri vel ville comitatus pisani non
possint esse potestas in eadem potestaria
usque ad quinque annos completos nec in
aliqua alia usque ad duos ⁊ per ipsum tempus
¶ Dictum modo predicta non intelligan
tur in aliis potestariis in quibus in qui
bus maius tempus esset expressum vel
alius modus et forma eligendi per
formam alicuius statuti exprimeretur
in quibus forma debeat prout in ipsis
statutis et capitulis continetur quod debe
at inviolabiliter observari ¶ Et si
aliquis elegerit contra dictam formam
eligens ⁊ electus si electionem acceptave
rit de facto puniatur in viginti quinque
libr. den. per potestatem et capitaneos pisani
vel eorum offitiales et electio nichil
omnius debeat non valere ¶ Prete
rea volumus quod potestas et capitaneus vel
eorum offitiales non debeat nec possit
mittere aliquem vel aliquos baiulos vel
licteras ad castrum fossati vel ad ca
strum sigilli vel casciabastalde vel col
lis menti vel ad castrum podii sancti
Bertilani ut veniat ad curiam pi
sanam ad faciendum sigillari tappas
et mensuras molendinorum et mensuras ta

bernariorum vinum vendentium. Et ba
iulus qui iret ad aliquod dictorum
castrorum occasionibus predictis vel
aliqua earum viginti soldos den. pro
vice qualibet pene nomine communi pisani
solvere teneatur ⁊ reddat quicquid
acceperit occasione predicta ¶ Sed et
potestas seu vicarius dictorum castrorum
teneatur mensuram facere ad men
suras communis pisani eis dandas a communi pe
tisij quas potestas ⁊ capitaneus eis dare
facere teneatur ⁊ ad iustandum mensu
ras molendinorum et omnium tabernario
rum ⁊ vinum vendentium scilicet quilibet
in suo castro ad cuius regimen erit electus
dum modo quod pro dicta adiustatione facien
da nichil accipere debeat nec accipi
faciat per eos vel alium. Et si contra
fecerit contrafaciens viginti quinque
libr. de communi pisani de facto pro vice qua
libet solvere teneatur. Et de predictis omnibus
quilibet esse possit accusator ⁊ habeat me
dietatem banni ¶ Et quod quelibet
universitates predicte teneatur et
debeat quemlibet potestatem qui eis dabitur
per commune pisanum benigne recipere et ei sa
larium ordinatum solvere atque dare
et predicta omnia observare sub pena
quingentarum librarum den. pro qualibet
universitate contrafaciente non obstan
tibus aliquibus pactis statutis vel or
dinamentis in contrarium factis ⁊ non
obstante aliquo alio ¶ Et quod potestas
et capitaneus et eorum offitiales ad penam
quingentarum libr. den. pro quolibet cogant
debeant universitates omnes contra ⁊ spe
tialiter ad faciendum ⁊ observandum
omnia supradicta ⁊ adversus contrafa
cientes possit inquiri ¶ Et quod pote
states dictorum castrorum ⁊ eorum offitiales ⁊
familiares finito eorum offitio in quatuor

dies debeant comparere cora maior
ſindico ciuitatis piſ per que deb
ant ſindicari Et prīa die qua copa
ruerit teneatur dictus dn̄s ſindicus mic
tere litteras ad dn̄m caſtri vn fue
rint potas talis ſindicandi ⁊ etiam
ad uillas que ſuint adſignate p co
tribuendo ſalaria ſi uoluit aliquid dicē
ul̄ opponere dō ſindicato quod iſta ſcdam
diem debeat comparere cora dō ſindi
co pena dō maiori ſindico ſi in hoc fu
erit negliges. cc. libr denār ſibi p ſu
os ſindicatores auferenda.

De terminatione et diffinitione terri
toriorum caſtrorum et vniuer
ſitatum comitatus ⁊ de occupante fouea
alicuius Caſtri. Rubrica.

.cclx. Cum in comitatu piſ et ei diſtric
tu a decem annis citra ſit facta
plura caſtra ⁊ cotidie fiat ⁊ quodli
bet caſtrū ⁊ vniuerſitas teneatur em
dare dāpna et inſolia denuptiare ad
hoc ut lites ceſſent ſup predis ⁊ non
ſit eis territoriū ⁊ diſtrictū ordiatū
dicimꝰ et ordiamus quod oībꝫ caſtris fa
ctis uel inceptis fieri in comitatu piſ
iuriſdictō ⁊ territoriū ordietur et detū
ſcdm magnitudiem ⁊ qualitate ipius
caſtri et diuidatur et terminetur inter
ipm ⁊ alias uniuerſitates nō obſtante
ſi dicatur quod ſūnt totū alterius caſtri ⁊
uille ⁊ hoc fiat per duos bōs hoīes ⁊
unū notariū p quolibet porta ſorte
breuium eligendos ¶ Et ad hoc ut ipſi
caſtra augmententur quilibꝫ comita
teſis de uniuerſitate talis caſtri qui
bet domū in territorio ipius caſtri ⁊
teneatur domū facere intra muros
⁊ grum ⁊ ibi facē ⁊ ſoluere oīs datas
⁊ factiones ⁊ quod libet caſtrū factū ul̄ in
ceptū fieri uel quod ordiabitur quod fiant

per eos piſ ſoluat eos piſ omes da
tas ⁊ collectas ⁊ pſt ſuiat et nō cū
alio caſtro uel uilla ¶ Volumus
etiā ad hoc ut caſtra comitatus piſ ⁊
fortiora ſint et magis acta ad de
fenſionē Quod nulla pſona cuiuſcumqꝫ
coditōis ⁊ ſtatus exiſtat audeat ul̄
preſumat occupare ul̄ impedire ſeu la
borare ſeu occupatū ul̄ impeditū de
tinere aliquod foſſum uel aliquam
carbonaria alicuius foſſi alicuius caſtri ⁊
ul̄ fortilitie comitatus piſ Et ſiquis
occupaſſet ul̄ occupatum detinet debe
at relaxare pena ducentarum librarum denāri
pro quolibet et qualibet uice Et quod ⁊
nulla uniuerſitas alicuius caſtri ul̄ uille
de comitatus piſ uel aliqua pſona ſpa
lis audeat ul̄ preſumat dcta fouea ⁊
ul̄ carbonarias alicuius uendere ul̄ quocū
modo alienare uel concedere aut dare ⁊
quocumqꝫ modo ca ul̄ titulo pena qui
gentarum librarum denāri pro quolibet cont
faciente Et ſiſi pena condepnetur ⁊ pū
atur quicumqꝫ emes uel acquires quoquo
modo aliquid de predis uice qualibꝫ
Et quod dcus potas ⁊ dn̄s capitaneus ⁊
quilibet eorum ad petitionem cuiuſcumqꝫ pete
re poſſint teneatur ⁊ debeat inquirē
et procedere contra quoſcumqꝫ culpabiles
de predis ⁊ repertos culpabiles in dcta
pena condepnare ⁊ punire pena potati
et capitaneo ſi ſuint negligetes in pre
dictis centum librarum denār pro uice qualibꝫ
et quolibet eorum :-

Quod ante quam fiat electio alicuius ⁊
offitial deputetur ſibi ſalariū. Rubrica.

Cum tractabitur de electione alicuius .cclxi.
offitialis prius ſibi ſalariū in
conſilio conſtituatur qua eius electo
celebretur Et ſalariū quod offitialibus
coſtituetur in coſilio eis abſqꝫ diminu

tione aliqua persoluatur et notarius i
artium sibi appodixam nullo modo i
aliter facere possit aliquo non obstante

Quod electio offitialium fiat ante sonum
campane que pulsatur de sero. Rubrica.

Quia sepe contingit suadente ma
litia quod cum aliqui brevia optine
res habent alios eligere ad aliquod offi
tium vel potariam in concordia cum non · cclxij.
eligunt ut tenentur ad obviandum eorum
malitiis. Ordinamus quod si contingerit
aliquem debere eligi in aliquo offitio per
aliquos in concordia vel preter electiona
riorum possit eligi per eos qui eligere de
bebunt ab hora optepte potestatis eligendi
usque ad principium pulsationis campane que
pulsatur pro duplicatione penarum con
tra malefitia commictentes apparendo de ipsa
concordia et electione per publicam scripturam
notarii ad hoc deputati alioquin electores sint i
electione privati pro illa vice et si elege
rint post dictum tempus vel alio modo electio
ipso iure sit nullius valoris et non vale
at ullo modo et etiam notarius scribere non
presumat sub pena sacramenti et pena ce
tum librarum denariorum. Et ad portas sive porta
in qua et de qua eligi debebit electio remit
tatur et ita toties quoties contingen
tum fuerit debeat observari. Et de predictis
ee possit quilibet accusare. Et supradicta
omnia et singula potestas vel capitaneus vel
alter eorum et eorum offitiales sub dicta pe
na faciant observari et etiam ipsi debeant
observare et facere per complere sub dicta
pena. Et quod predicti quibus brevia
talis electionis obvenerint breve aut vo
cem pro ipsa electione facienda iterum habere
non debeant sed ipsa electione privati esse i
telligantur pena offitialibus potestatis et ca
pitanei qui scriptis brevia darent centum
librarum denariorum pro quolibet et qualibet vice

De brevibus et offitialibus ad bre
via eligendis. Rubrica.

Omnes et singuli offitiales communis
Pisis per maius consilium civita
tis Pisis sorte brevium eligantur et cclxiij.
ipsos offitiales omnes et singulos ad
brevia et non aliter potestas et capitaneus
et priores artium eligi facere teneantur
Et si aliter eligerentur electio non va
leat nec salarium habere debeat a communi sal
vo quod non intelligatur in electione potestatis
capitanei iudicis iustitie offitialis dapno
rum datorum priorum et notariorum artium notariorum
reformationum appodixarum massariorum
qui eligerentur ad offitia pro communi et eorum
notariorum offitialium super gabella communis notariorum
correctionis stratarum ambaxiatorum spiarum
preconum et campanariorum nec aliorum offitia
lium de quibus certa forma est tradi
ta eligendi. Cax non intelliga
tur predicta in electis seu eligendis per via
sacchetti extractis seu extrahendis contra
quos et eorum electionem nichil possit obi
ci vel opponi sed talis electio habeatur et
sit pro legitime facta dummodo in insacchu
landis fuerit forma statutorum. Et omnis
sacchetti iam facti de offitialibus et pote
stariis et quibuscumque offitialibus communis Pisis
valeat et teneat et in sua firmitate per
duret et cassari corrigi vel mutari non
possint et contra predicta nichil possit
proponi ordinari vel reformari nec scribi
pena contrafacienti. C. librarum denariorum. pro
quolibet que pena auferatur de facto
per potestatem et capitaneum sub pena quinge
ntarum librarum denariorum de ipsorum salario et de hoc
expresse sindicetur. Brevia autem
fiant hoc modo et fieri debeant. scilicet
quod tot fiant brevia quot erunt con
siliarii cuilibet porte. Intereque sint tot
brevia signata litteris convenientibus

ad offitiu super quo debebunt offitia
les eligi quot erunt offiales eligendi
et postea quelibet porta uadat per se
ad breuia capienda quibus breuibus da
tis sint fratres minores uel predicatores
uel fratres de sancto Augustino uel cuilibet
alterius religionis qui de uase seu cappel
lo debeat extrahere breuia et fratres de
beat dare breuia illis qui fuerint mi
ssi ad breuia capienda. Et quando fra
tres haberi non poterunt habeantur pueri
minores xij annis ad dandum breuia
super dicta. Et ille qui habebit breue signa
tum ante quam eligat iuret ad sancta
dei euangelia facere electionem ante quam
breue eligendo habere bona fide sine fra
ude et non pretio uel precibus et postea
eligat offialem que eligere debebit bo
num et ydoneum, et illa breuia recipia
tur que per fratres siue pueros dabun
tur et non alia. ¶ Et preterea nullus
re possit consilianos ad breuia uenires
set mittere eos non possint ad breuia
capienda sed notarij potestatis et capitanei
uel alterius eorum consilianos ad capie
ndum breuia mittere teneantur. Siuero
erunt plures electionarij qui unum offia
lem habent eligere si quatuor eorum
fuerint in concordia electio eorum ualere
debeat et teneat contradictione alterius
non obstante ¶ Et nemo qui fu
erit in aliqua electione possit esse uel
eligi in eo offitio in quo habet offialem
eligere et si aliquis sic eligeretur uel cla
maretur electio ualere non debeat im
mo sit ipso iure sit cassa et alius i
eligi debeat loco sui ¶ Preterea
uolumus firmiter obseruari quod pater
non possit eligere filium nec filius
patrem uel frater carnalis fratrem car
nalem stanti in eadem familia comu

niter ad aliquod offitium comunis facie
ndum nec de aliquo consilio et qui co
trafecerit priuatur pro qualibet ui
ce in decem libris denariorum et electus si elec
tionem recepit pena simili priuatur et
nichilominus electio facta contra dictam
forma ipso iure sit nulla et eligatur
alius et eligi debeat loco sui ¶ Dica
mus insuper et ordinamus quod quicumque
habebit aliquod offitium a comuni siue ex
eo salarium siue comodum perciperit
habeat non possit habere aliud durante dicto
offitio ad quod forte breuium eligatur
si illud primum offitium acceptabit set
uno suo offitio sit contentus. Et si ali
quis offitialis acceptauerit uel optinuerit
aliud offitium sit priuatus utroque et
non ualeat quod fecerit et soluere teneatur
de suo comuni pena uigintiquinque libr. denariorum
¶ Siuero aliquis eligeretur in duo
bus offitijs uel in pluribus simul et offia
lis electus aliquod ipsorum offitiorum non
acceptauerit liceat et acceptare et recipere
unum ipsorum offitiorum quod sibi magis
libuerit exercere. Quod quidem teneatur
eligere et acceptare quod uoluerit infra
quintam diem a die electionis et ipso ac
ceptare sibi non liceat uariare et si
acceptare neglexerit infra dictum tempus et
eligere alterutrum intelligatur utrumque
renuptiasse et alius eligatur in dictis
offitijs ¶ Volumus insuper quod si ali
quis habet uel habuerit aliquod offitium
a comuni ad quod forte breuium eligatur
exceptis consilianis per aliquod tempus
in ipso offitio nec ipsum offitium infra
quatuor deinde ad sex menses habere non
ualeat ullo modo a die finiti offitij
Set aliud offitium habere ualeat et tunc
Et nullum offitium duret ultra sex menses
acceptis offitialibus supra dictis et alijs

de quibus in presenti capitulo et statutorum volumine fit mentio quibus hec capitulum nequeat preiudicium generare et in(?) de predictis omnibus et singulis in presenti capitulo contentis quilibet et valeat accusator. ¶ Debeat insuper potestas et capitaneus presentes et futuri inspectis omnes et singulos offitiales communis Perusii ut melius offitialium prevaricationum veritatem valeat invenire. ¶ Item si aliquis ad aliquod offitium eligeretur ad quod exercendum insufficiens seu impotens iudicatur de tali offitio inquisitionem facere teneatur potestas et capitaneus et maior sindicus et publice vel secrete sicud eis vel alicui eorum fuerit postulatum. Et si aliquem offitialem invenerint insufficientem seu impotentem ad illud offitium exercendum in quo esset electus ipsum offitialem potestas et capitaneus et maior sindicus debeat de offitio removere non obstante si ille offitialis exerceret offitium inceptum. ¶ Item si aliquis offitialis fuerit electus ad aliquod offitium exercendum et illud offitium noluerit acceptare ad ipsum recipiendum offitium minime compellatur salvo quod hec in ambaxiatoribus sibi locum nequeat vendicare. ¶ Si vero aliquis electorum aliquem in aliquo offitio pecunia vel alia re recepta vel spe huiusmodi recepta elegerit de inde ad decem annos omnibus electoribus privetur et centum libras denariorum nomine pene solvere teneatur. Et ille qui dederit pecuniam vel alia re vel dare promiserit vel dari fecerit similem penam debeat substinere cuius banni medietas sit communis et alia sit accusatoris et sufficiat unus testis ad hec probandum vel saltem quatuor testes de publica fama et de predictis possit et debeat per potestatem et capitaneum et maiorem sindicum inquiri et si potestas et capitaneus

et Maior sindicus essent negligentes in inquirendo tempore cuiuslibet electionis condepnentur in centum libris denariorum. ¶ Et predicta omnia et singula non intelligantur in inceptione ipsius priorum qui sit eligibilis non obstante si aliud offitium haberet a communi tempore quo eligeretur. ¶ Et predicta omnia que in superiori capitulo continentur valeat et teneant et observentur non obstante aliquo statuto speciali vel generali vel reformatione seu ordinamento que in contrarium loqueretur que omnia obviantia et contrariantia sint cassa inrita et irrita.

De brevibus dandis per clericos vel pueros. Rubrica.

Ad hec ut in offitiis que per communem Perusii dantur forte brevium non possit collusio aliqua excogitari in presenti capitulo duximus statuendum quod omnia et singula brevia danda et que dari contigerit in futurum in aliquo consilio civitatis Perusii debeat mitti in capello et exhiberi et aperiri et publicari et dari per religiosos de ordine minorum vel predicatorum vel heremitarum vel per aliquem puerum minorem .xii. annis et non per aliquos alios. Et quod iudex vel socius potestatis vel capitanei interesse debeat ad videndum et observari faciendum omnia supra dicta. Et si ultra dictam formam fieret non valeat nec teneat et ipso iure sit nulla et quidquid ex eis sequeretur nullius valoris existat statuto quod incipit omnes et singuli offitiales etc. nec aliquo alio non obstante. .ccLxiiii.

De clavigeris portarum civitatis. Rubrica.

Clavigerii portarum ad qualibet porta civitatis et burgorum consueta claudi et aperiri per portes .ccLxv.

artium eligantur qui sint guelfi et
durent in offitio per unum annum et eli
gantur de mense aprelis et eorum offitium
incipiat in kalendis maii et habeat quilibet
eorum pro eorum salario pro quolibet
anno centum soldos denariorum. Qui clavarii
statim de sero post tertium sonum
campane claudere et firmare debeant
portas Et si inter dictum sonum et so
num campane que pulsatur de mane
pro die aliqua porta aperta reperiretur
potestas vel capitaneus seu maior sindicus
accipiat tali clavario vel clavariis
non firmantibus ianuas ut dictum est. Vi
ginti soldos denariorum pro quolibet et quali
bet vice de facto Quod salarium habeant
tempore quo dictum eorum offitium exercue
rint :

Quod nullus terrigena alicuius terre
propinque civitati perusii possit eli
gi ad aliquod offitium in civitate pe
rusii Et de modo acceptandi re
gimina terrarum non subiectarum tenen
dis per perusinos. Rubrica.

Item insuper volumus precise et
observari quod nullus civis co
cclxvj. mitatensis districtualis castellanus vel
terrigena alicuius civitatis vel terre que
sit prope confinia comitatus perusii per qua
draginta miliaria vel intra dictos con
fines possit vel debeat eligi vocari vel
nominari in offitio potestarie capitania
tie iudicatus iustitie vel aliquo alio offi
tio quocumque nomine censeatur Nul
lus quoque possit vel debeat eligi voca
ri vel nominari ad offitium iudicatus seu
notariatus potestatis seu capitanei seu ma
ioris sindici seu alterius alicuius offitialis
civitatis perusii qui non sit de loco distanti a
civitate perusii per triginta quinque miliaria
ad minus Et hoc idem intelligatur et
in domicellis et familiaribus et qui con
trafecerit veniendo vel aliquem ducendo
seu tenendo predicta vel aliquod predicto
rum nec non ille qui eum nominaverit vel
elegerit contra predictam formam in cen
tum libris denariorum per potestatem vel capitaneum
debeat condempnari Et ille qui accepta
ret offitium vel veniret cum aliquo offitiali
ultra vel preter quam sit dictum non possit
dictum offitium suum in civitate perusii exercere
et si contrafecerit non valeat quod per ipsum
fieret nec teneat in aliquo dictorum offitio
rum vel in aliquo alio civitatis perusii pro com
Preterea volumus quod si aliquis fu
erit perusinus electus ad aliquod regimen
vel offitium alicuius terre non subiecte vel re
commendate comuni perusii non audeat ipsum re
cipere sine licentia maioris consilii civitatis
perusii seu dominorum priorum et camerariorum
artium dicte civitatis et qui contrafecerit in
solvat pene nomine comuni perusii quingentas li
bras denariorum. quam si solvere non poterit et non
solverit patiatur in supplicio iniquitatem per
facta de quo exire non possit nisi solverit
dictam penam Et si concessa fuerit sibi li
centia a consilio et placuerit ei dictum offitium
acceptare notarius reformationum comunis
perusii pro ipso comuni teneatur recipere ab eo no
mine et vice comunis perusii et omnium quorum
interesset bonos et ydoneos fideiussores de
mille libris denariorum ad minus de faciendo
suum offitium bene et legaliter sine fraude et
nulla fraudem in eo committere promic
tat et non recipere aliquid ultra salarium
sibi concessum de iure et potestas et capitaneus co
gant eum dare fideiussores. Et si notarius
reformationum comunis perusii dictos fideiussores
non receperit et non scripserit promissionem que
fiet per eum et dictos fideiussores in conti
nenti cum habuerit licentia a consilio civitatis perusii
solvat pene nomine decem libras denariorum Et di

fideiussores recipiantur in aliquo dictorum consiliorum civitatis Perusii vel coram prioribus artium dicte civitatis ¶ Insuper volumus quod si dictus perusinus in dicto officio commiserit aliquam falsitatem vel fraudem vel furtum vel aliquid habuit ultra salarium sibi concessum quod non habuit de iure et de hoc i fuit porrecta querimonia coram potestate vel capitaneo potestas vel capitaneus teneatur incontinenti de predictis contra dictum perusinum facere inquisitionem per quoscumque testes et placuerit tam de illa terra ubi stetit in officio quam per quoscumque alios testes ut sibi placebit. Et si repertus fuerit culpabilis puniatur et condempnetur communi Perusii in duplum rei per eum accepte et habite Et illi communi ad cuius officium steterit in restitutione rei quam habuisset indebite vel de qua fraudem vel furtum fecisset vel illi speciali persone a qua extorsisset vel habuisset ¶ Et volumus quod si aliquid habuisset vel recepisset in dicta terra ad cuius officium steterit ultra suum salarium quod non fuisset ei concessum per illos qui habent bayliam in dicta terra illud faciendi intelligatur ipsum furtum et fraudem commisisse Et de hoc i possit contra eum inquiri et puniri ut dictum est ¶ Preterea si dictus perusinus revocaretur Perusii finito suo officio vel ante completum tempus in quo debuisset sindicari vel post sine absolutione vel refutatione ei facta a communi ubi steterit in officio post completum suum regimen et officium potestas et capitaneus cogat eum redire ad dictam terram ad standum ad sindicatum et ad faciendum se sindicari secundum formam statuti illius terre Et nichilominus perusinus qui sic revocaretur condempnetur communi Perusii in C. librarum denariorum ¶ Et idem dicimus in potestate civitatis Nucerii castri plebis et castri gualdi ¶ Volumus quod nulla refutatio sive absolutio ei facta vel que fieret ipso existente in officio sibi prosit set sit cassa et nullius valoris et ipso non obstante cogatur redire ad faciendum se sindicari in illa terra Et nichilominus condempnetur communi Perusii ut supra dictum est ¶ Preterea volumus quod omnia supradicta legantur sibi publice in consilio per notarium reformationum ante quam recipiat dictum officium quando dabit fideiussores predictos Et dictus perusinus teneatur dictum capitulum et omnia supradicta secum portare ad terram ad cuius regimen et officium vadit et ea omnia legi facere in illa terra in publico consilio. Et de predictis omnibus et singulis potestas et capitaneus et quilibet eorum teneatur facere inquisitionem et punire culpabiles ut dictum est non obstante aliquo capitulo salvis electionibus factis et faciendis per sacrum tunc communis Perusii Et salva electione civitatis clusii ¶ Insuper volumus statuentes quod nullus civis vel districtualis in Perusii audeat vel presumat recipere vel acceptare vel exercere aliquod officium rectoria seu preheminentia in aliqua civitate castro vel terra romane ecclesie immediate subiecta ad quod vel quam eligeretur vocaretur vel assumeretur per quecumque dominum etc seu singularem personam quecumque et qualiscumque sub pena mille librarum denariorum sibi de facto per maiorem sindicum auferendo nisi primo et ante omnia solverit massario communis Perusii pro ipso communi recipienti medietatem integram totius salarii quod perciperet vel habere deberet ex talis officii rectorie vel preheminentie Et quod de predictis quilibet et valeat accusator et habeat medietatem dicte pene salvo quod predicta locum non habent in terris ecclesie communi Perusii subiectis et recomendatis

**De bannitis et nuptiis non di-
gnidis ad quedam offitia. R.**

cclxvii. Banitores qui sunt uel aliquo i
tempore fuerint in offitio baylie
uel erunt in futurum nec eorum filii in
uiuente patre non possint uel debeant
modo aliquo sine ea eligi uocari uel
nominari in offitio prioratus uel camo
lengatus uel rectorie modo aliquo i
sine ea et qui contrafecerit tam eli-
gens quam recipiens offitium predictum uel
aliquod eorum puniatur in uigintiquinque
libr. den. Et nichilominus cassetur per
iudicem iustitie et per dominum capit.
ab offitio predicto et alius eligi debe-
at loco sui. Et etiam uolumus
quod nullus qui erit nuptius possit in
futurum possit uel debeat eligi uel uoca-
ri in offitio prioratus. sub dicta pena ta-
lectoribus quam recipientibus offitia supra-
dicta et alius eligi debeat loco sui. In
aliis et de aliis offitiis esse possit libe-
re sine pena aliquo statuto uel ordi-
namento non obstante et de predictis om-
nibus et singulis inquiratur publice
et secrete aliquo non obstante. Et
quicumque fuerit detentus in aliquo pala-
tiorum uel in carcere comunis pisani rectione
delicti per aliquem offitialem comunis pisani
uel denuptiatus uel accusatus fuerit
aut contra eum inquiretur de ali-
quo malefitio non possit nec debeat esse
uel eligi in priorem ciuitatis pisane quo-
usque de ipso malefitio uel iniuria fuerit
condempnatus uel absolutus aut tota-
liter liberatus.

**Quod nullus qui non fuerit oriun-
dus de ciuitate et comitatu pisano
possit esse ad quedam offitia. R.**

cclxviii. Presenti capitulo duximus statuen-
dum quod nullus possit esse eligi
uocari uel assumi in offitio prioratus
camorlengatus rectorie uel in aliquo
offitio comunis nec in offitio capitaneatus par-
tis guelfe nec interesse alicui electioni
priorum camerariorum aut rectorum arti-
um nec uocem in dictis electionibus habere uel
dare. Nec ipsa offitia uel aliquod eorum
possit recipere suscipere uel habere seu
etiam exercere modo aliquo sine ea. Qui
uel cuius pater non sit oriundus de
ciuitate uel comitatu pisano Et qui libram
non habuit in ciuitate uel comitatu pisano
per tempus saltem triginta annorum com-
putato tempore quo eam habuit in ciuitate
et tempore quo eam habuit in comitatu. et com-
putato tempore suo et suorum antecessorum ita
tamen quod illi qui fuissent de comitatu et
libram habuerint ut dictum est Ipsam libram
nec non habitationem ueram habuisse et
fecisse debeat in ciuitate et inter ciues in
pisanum saltem per tempus duodecim annorum
ante quam ad ipsum offitium assumatur in
exceptis hiis qui iam fuerint priores
et in offitio prioratus Qui ad quodlibet dictorum
offitiorum assumi possit Et exceptis hiis
que supradicta sunt de exercentibus in capitulo
de electione rectorum et camerariorum artium
et exceptis hiis qui insacchulati sunt
in pisanis sacculis que habere possint offitia
ad que insacchulati sunt non obstantibus
hiis que dicta sunt supra. Et si qua ele-
ctio secus fieret non ualeat et nichilominus
si quis contrafecerit tam eligens quam
etiam recipiens uel exercens idem offitium
puniatur per dictum capitaneum seu maiorem
sindicum in centum libr. den. et inde
quilibet esse ualeat accusator et promoto
Et de predictis omnibus et singulis potestas
et capitaneus et maior sindicus ad peti-
tionem petentis teneantur facere iusti-
tiam aliquo non obstante. De

consilio autem gnāli possit esse sit
habitauit per uiginti anos ꝛ hūit
domos terras uineas et possessiões
et libra ad minus centū libr. dēn.

De offitialibꝫ non absoluēdis ante finē eorū offitij ꝛ non re firmandis. Rubrica.

Pro meliori cōis pꝰ ꝛ ppli
ꝯstatuimus et ordinamus ꝙ
non possint nec debeat dnī potās
et capit' et iudex maior iustitie ⁊
cclxviiij cōis pꝰ nec aliquis offitialis cōis
pꝰ seu eorū offitiales absolui ante
quā suum regim̄ seu offitiū finia
tur uel ante tpus sindicatiōis fie
de de eis ul aliquo eorū per eos pe
rinsij nec possit uel debeat alicui eo
rum parabole seu licentie dari ad
aliquod eundi regim̄ uel offiī suo
durante offō extra ciuitat' pꝰ an
qua sit lata sententia sup examina
tiōe sui offitij per eos sindicatiōs
Et nullus de predictis offialibꝫ
cōis pꝰ possit ī offitio refirmari
ul cōfirmari seu eligi nec in eodem
offitio uel in alio cōis pꝰ eligi ul
adsumj a die depoiti offitij ad octo
annos tūc proxie adcessuros Et hec
intelligatur et locū hēat in hijs qui
fuerūt et sūnt ꝛ erūt inposterū in a
liquo offitio expredictis ul cū aliquo
potate uel capit' seu iudice et ma
na ciuitatis pꝰ qui in ciuit' pꝰ
deiude ad octo anos ī aliquo offitio
ee nō possit Et nulli predictoꝝ offia
lium arbitriū concedatur modo ali
quo siue ca aut ingenio. Et priores
artiū qui nūc sūnt ꝛ ī posterū fuerit
nō debeat ul possint proponere nec
pmictere seu cōsentire ꝙ pponatur
et ordinetur seu reformetur ī aliquo

cōsilio cōis uel ppli uel adunantia
rectorū artiū seu artificum artiū ul
cōsilio sapientium aliquid contra ī
predicta seu incontrariū de predictis
et si contrafecerit ul pmiserit seu
cōsenserit talibꝫ propositiōibꝫ in to
to hec capitulo contentis reformatōi
et ordiatōi in .x. libr. dēn cōi pꝰ
soluendoꝝ et in ea pena per dnī m
dicem iustitie debeat cōdepnari et
si contra predicta fieret nō ualeat ul
lo modo Et quicūqꝫ fuerit ī
offialis ad aliquod offitiū dicti cōis
eodem mō in quo erit ad ipm̄ offi
tiū nō possit ee de illa terra de qua
fuīt ille offialis aliquis offitialis.
cōis pꝰ ad aliquod offitiū Et nec
de ciuitate et districtu pꝰ audeat
aliquē noiare eligere ul rogare co
tra dictam formam ad pena centū libr.
denarioꝝ

De licteris per commune pꝰ trasmictendis et de solepnitate ī ꝑnanda. Rubrica.

Lictere que mictentur ex pte ī
cōis pꝰ seu dnoꝝ prioꝝ cclxx.
artiū ꝛ ex pte dnī capitanei trans
mictantur et sigillentur sigillo cōis
et ppli pꝰ Et nisi primo dicte
lictere uideantur et legantur prio
ribꝫ artiū nō debeat sigillari Uo
lumus insuper ꝙ nulla lictera ex
parte cōis uel ppli pꝰ mictatur ad
papa ul cardiales imꝑatore uel re
gem nec ad aliquē offialem romāe
curie pro factis cōis pꝰ nisi primo
uideatur et examinetur per priores
artiū uel septe ex eis. Set pro factis ī
alijs quibuscūqꝫ nō tangentibus ī
principalit' ipm̄ cōe uel secundario
lictere nō mictūtur ad suprdictos dnōs

uel aliquē eorum nisi primo de hoc
legatur i maiori cōsilio seu cōsilio i
cami et proponatur et fiat ptitu cum
bussolis 2 fabis in quo maiori cōsilio
sint ad minus centu consiliarij 2 op
tineatur inter eos ad minus p. bz. 2
potas et capit uel priores si mitterēt
contra predictam formam quilibet eorū
incurrat libr dece cōi puš pro uice i
qualibet condepnetur et de hiis teneri
debeant registrum p notarium reforma
tionum . saluis alijs prouisionib3
reformationib3 et ordinamētis super dca
materia editis . :

Qualiter in consilijs ptita mic
tantur ad bussolas 2 fabas . R.

Pro statu meliori cōis puš et
... duximus statuendi q. qua
do potas uł capitaneus uel priores
... fecerit manus cōsiliū cuius uł
cōsilium ipsi seu alia cōsilia in delibe
cclxxj. ratoib3 2 ptitis fiendis ubi requiritur
fieri ad bussolas 2 fabas in cōsilio ta
li ordine procedatur uidelicet q. deinceps
ptita in aliquibus cōsilijs 2 adunan
tijs nō fiat nec fieri debeat cū pallo
ctis set fiat et fieri debeat cū fabis i
albis et nigris hoc modo q. pro quoli
bet ptito faciendo p notarium capit
ipsi uł dni potatis uel dnoꝝ prioꝝ
uel cancellarium dentur cuilibet de dco
cōsilio uel adunantia due fabe pro i
quolibet una alba et alia nigra 2 in
sō et sco ptito portentur per duos i
notarios bussole uniꝰ cuiusdemque colo
ris tantu 2 ille qui noluit sic 2 q. pti
tum mictatur dcet et ponat secrete in
manu notar portantis bussola una
fabam albam 2 nolentes nō sed nolen
tes q. ptitum pdatur dent et ponant se
crete in manu dci notij una fabam

nigram quas fabas dci notarij secrete i
man clausa nō respiciendo fabas mic
tat in una eademque bussola et inde
omnib3 fabis recollectis computetur i
seu inueniatur ipe fabe p notarium refor
mationum uel notarium prioꝝ cum i
ipo cōsilio in arrengo stando unum alta i
uoce et eleuata man Et si fabe albe
cent due ptes uel ultra ipm ptitum
habeatur et habeatur debeat pro victo et op
tento al habeatur et hri debeat pro per
dito 2 amisso et ualeat et teneat dca
ptita que sic fiet Et habeatur qua
tuor bussoli ferrati et facti sim q. i
positum est fieri quoꝝ bussoloꝝ duo
sint albi et duo alij nigri et fiat dca
ptita ad fabas Et in ipo cōsilio
ante q. fabe dentur inueniantur oms i
cōsiliarij de cōsilio ut tot dentur fabe
quot sint cōsiliarij et nō plures Et cō
siliarijs inuentis potas uł capit uł dni
priores cuilibet cōsiliario dari faciant
una fabam albam aliam nigram 2 cō
siliarij teneantur per sacramentu eas illas
fabas mictere i bussolo quia uoluit
pro illo ptito qui sibi placuit Et
illi qui portabunt bussoles cōsiliares
contrafacientes debeat accusare incontine
ti quod si nō fecerit debeat soluere pro
uice qualibet dece sol. den. xii. Et
si due ptes fabarum nolentium sic fuerit
in uno motione q. de auere cōis puš
detur uel expendatur uł q. fiat colla
gnalis uel alia fiat euidentia dnis
capitan et priorib3 ut supra dcm est
id q. per ipas duas ptes fabarum obte
tum fuit fiat et executioni debeat de
mandari Et nisi fabe minus duab3 ptib3
fuit non detur nec expendatur de auere
cōis puš neque colla fiat Et per nota
rium qui erit ad reformationes consilioꝝ

ſtabilatur id quod reformatum eſſet ſecundum numerum fabarum ut ſupius eſt expreſſum ¶ Et buſſoli debeat portari et fabe dari et recolligi per conſilium per notarium poteſtatis uel capitanei uel notarium priorum uel cancellarium ¶ Et maſſarius comunis Perusii fieri faciat buſſolas ſecundum modum predictum ¶ Buſſolas autem et fabas cuſtodiet notarius reformationum ¶ Siquis autem dolum uel fraudem commiſerit in predictis uel aliquo predictorum pro qualibet vice .V. libr. denariorum comuni Perusii ſoluere compellatur ¶ Et poteſtas et capitaneus et maior ſindicus teneatur facere inquiſitionem contra illum uel illos unum uel plures qui in predictis omnibus et ſingulis uel aliquo predictorum dolum uel fraudem commiſerit publica uel priuata et ipſos et quemlibet eorum in penis .L. libr. denariorum debeat condempnare et capitaneus pro comuni condempnationes exigere teneatur.

De guerra et caualcata non fienda et de non contrahendo debitum feneratitium niſi certa ſolepnitate ſeruata. Rubrica.

Pro bono et pacifico ſtatu comunis et ipſius Perusii. Statuimus et ordinamus et pro ſtatuto uolumus obſeruari quod deinceps nulla guerra ſiue caualcata fieri po
cclxxij. ſſit per commune Perusii contra aliquam ciuitatem caſtrum uel uniuerſitatem ſeu perſonam aliam. Et nulla collecta impoſitio uel preſtantia imponatur per commune Perusii modo aliquo ſine cauſa. Et quod nullum debitum feneratitium uel quod ſit ad fenus uel in aliquod aliud debitum poſſit uel debeat contrahi principaliter uel ſecundario pro commune Perusii ad quod obligetur commune Perusii uel aliquis nomine dicti comunis nec aliquid dari ualeat alicui pro commune uel dari uel deuoni aliquod fieri pro commune et ipſum Perusinum nec aliquod adiutorium alicui poſſit fieri uel mutuo aliquid dari per commune Perusii niſi prius proponatur et reformetur in conſilio camerariorum et ſapientum unius uiginti quinque, ſilicet quinque pro qualibet porta ad minus quos uoluerint priores habere in conſilio in quo interſit ad minus triginta camerarii artium et ibi exprimatur causa quare predicta proponuntur et reformatur et fiat inter eos partitum et ad ſtrictinum ad buſſolas et fabas et ſi optentum fuerit per duas partes in concordia in poſtmodum ſimilis ſeu eadem propoſito et negotium poſſit proponi et reduci in conſilio camerariorum et artificum artium ciuitatis Perusii in quo interſint .ccc. ſi haberi poterunt alioquin ducenti ad minus de quibus camerariis et artificibus due partes ſint in concordia ad buſſolas et fabas qui artifices ſint de ueris artificibus. Et ſi due partes fuerint in concordia poſtmodum ſequenti die uel poſtea tunc idem negotium et eadem propoſitio debeat reducitur et proponi poſſit ſequenti die uel poſtea in adunantia generali priorum artium et conſilio camerariorum et rectorum artium et aliorum artificum ipſius ciuitatis et burgorum Perusii in quo conſilio et adunantia interſint ad minus xxxta camerarii et ccc. artifices ueri de artificibus. Et ſi due partes in concordia fuerint facto partito diligenti inter eos de ſedendo ad leuandum tunc quod ordinatum fuerit per dicta conſilia predictis ſic ſolepniter actis ut debitum eſt executioni mandetur et fiat per commune Perusii. Preterea ſi caſus contingerit in aliquo predictorum contrarium ſecundum quod ordinatum et ſalubriter prouiſum fuerit aliquo ſtatuto in contrarium loquente non obſtante et hoc capitulum ſit preciſum et perpetuo debeat obſeruari ¶ Saluo quod predicta ſolepnitas non obſeruetur ſi caſus contingerit

quod absit quod aliqd castru seu uni
uersitas supposit iurisdict 2 pro tertioi
cois pus recusauit facere mandata i
cois pus 2 etia pro defensione coit
et district pus ul alicui castri uel
terre dei cotat ul alicui comunitate
iurdict pus dca solepnitas no suet
Et salio quod predca solepnitas no
requiratur in suitio fiendo pro sca
mat ecca et pplo romano et amicis
et beniuolis cois pus pro quibz fiei
possit cu auctte consilij dnor prior
et cancellarior artiu ciuit tantu
C Et salio qd predca solepnitas
no debeat obseruari si contingeret au
xiliu ul adiutoriu fieri in fauorem
et exaltatoem alicui ciuitatis ul ca
stri de societate ul liga cois pus seu
que eet infuturu in aliqua liga et
societate cu coi pus inquibz et super
quibz possit procedi et oms expese
dis de eius ordinari esolui facere de
quacuqz pecunia cois pus et quocuqz
modo no obstate aliquo statuto ge
nerali uel spali in contrariu loquete
prout placuerit dco cosilio prouidere i
et reformare Et hec pro honore liberta
te et statu cois et ppli ciuit cotat 2
district pus et manutenere et cosua
tione terrar subiectaru dco coi pus
C Et ad hec ut hbeatur cosilia pro pre
dcis et pro illis negotijs cois facien
dis et exequendis Volumus qd fca co
uocatoe cosilij et pulsata capana ad
cosiliu fieri debeat requisitio per unu
notariu qui ad hec deputatus fuerit
per dnos priores artiu Et qui non
uenerit ad ipa consilia si erit de ipis
uel de aliquo eor cosilio soluat pene
noie pro uice qualibet quinqz s. den
nisi hbuerit iusta causam que appat per

sacramentum et fidem et dem duor
testiu admin9 que pena a contrafa
ciente de facto exigatur pro coi pus
C Quicuqz uo uenerit ad dca co
silia uel aliquod eoru et no eet de co
silio ad quod uet soluat pene noie
pro uice qualibet uigintiquinqz libr. den
Et dca pena exigatur de fco ab oibus
contrafacientibz sine aliqua codepna
tioe per potatem et capitd ex offitio
sine aliqua accusa ul condepnatoe
C Et si priores artiu contra predca
ul aliquod predcor seu contra for
mam predcam proponeret uel refor
maret uel reformatoem faceret non
suata solepnitate predca quilibet eo
rum soluere teatur et debeat coi pus
et condepnetur quilibet eoru p maio
rem sindicu et iudice iustitie i. V.
libr den Et id et totu quod fieret ul
reforaretur contra forma predcam ua
lere no debeat nec tere ullo mo C Vo
lumus insuper qd predca non intelli
gantur in salarijs offitialiu et elemo
sinis et in expens que fieri debet p ca
pitula statut C Et cu negotium
alicui tractabr in cosilio ille cui nego
tiu in cosilio tractabr no debeat inter
esse nec ei pcuratori set de consilio i
penitus expellatur

De quibusdam offitijs spectantibz
ad artem notariorum et eor electe. R°

Ad hec ut offitia notarie i ci
uitatis pus sit coia et coiter cclxxij. 273
distribuatur Volumus statuetes qd
de oibz offitijs que inferi declarantur
et que dantur p coe pus notarijs de
ciuitat pus et que in futuru dabu
tur eisdem fiat saccheuli 2 ad ipa of
fitia notar per uiam et modu sacche
ti eligantur declarantur et publicetur

in maiori et generali consilio civit. Pis.
ad hec ut ubi notarii et experti ad bri-
evia et magna offitia ponatur ad breviares
ad mediocria et parva seu minores ad mi-
nora offitia adsumantur. Et fiant et
fieri debeat dicti sacchuli sive sacche-
tti per offitiales qui eligerentur ad re-
fectionem sacculorum omnium offitialium
civitatis et comitatus Pis. dicto modo omnes
notarii scripti et scribendi in matricula
notariorum civitatis et burgorum Pis. et con-
sortii notariorum eiusdem civitatis ponantur
et mictantur in ipsis sacchulis et scriba-
ntur ipsa offitia inter eos secundum modum
predictum. ¶ Et ad hec ut quilibet
notarius intendat melius et habilius ad
suum offitium exercendum ad quod de-
putabitur. Volumus quod talis notarius durante
illo offitio ad aliud offitium a comuni Pis.
habere vel exercere non possit nisi aliud p-
recium Pisis fuerit provisum. Contrafaci-
ens libro privatur in l. libr. den. Et
numquam in eodem offitio eligi et levari po-
sit que pena possit et debeat aufferri
per quemcumque offitialem comunis Pis. ad pe-
titionem cuiuscumque et de facto ita tamen quod in
dictis sacchulis ad notariatus armarii
non ponatur aliquis notarius contratestis.
¶ Liceat tamen cuilibet notario qui de sa-
cchulo extraxerit offitium ad quod erit electus
et extractus renuptiare et tunc alius per
dominos priores eligatur loco sui. Qui
sacchuli ponantur in armario comunis Pis.
Et si dicti offitiales fuerint negligentes in
predictis vel aliquod predictorum puniantur
in mille libr. den. comuni Pis. applicandis.
¶ Offitia vero ad que predicti et inter
debent ipsi notarii in dictis sacculis sunt
infrascripta. Videlicet.
¶ Offitium notariatus in armario comunis
Pis. et notariorum qui sunt in dicto arma-
rio ad copiandum.
¶ Offitium notariatus cum suprastantibus
capitanei vitalie.
¶ Offitium notariatus cum offitialibus
maiestatis.
¶ Offitium notariatus cum offitialibus bladi-
ferii.
¶ Offitium notariatus cum offitiali massarie et
accomanis palatiorum comunis Pis.
¶ Offitium notariatus cum offitiale vel priore de
colle.
¶ Offitium notariatus ad copiandum inquisitiones sin-
dici et iudicis iustitie.
¶ Offitium notariatus cum sindicatoribus
potestatis et capitanei et aliorum rectorum
comunis Pis. ¶ Que omnia locum
habeant et observentur in illis offitiis notariorum
qui extra stat. non debet eligi per ipsos
offitiales cum quibus esse debet in offitio
vel de modo electionis eorum aliter alibi
provisum non est.

De electione priorum notariorum. R. 274

Cum per formam statutorum et or-
dinamentorum civitatis Pis. mul- cclxxiiii.
ta comictantur prioribus notariorum
civitatis Pis. fienda que spectant ad
comodum et utilitatem singularum
personarum civit. et comitatus Pis. et ma-
xime decopiatone fienda rogationum
et protocollorum notariorum mortuorum
que non reputantur auctenticha ad quod co-
pationem faciendam requiruntur de iure
notarii legales experti et in factis exercitati.
Ordinamus quod priores notariorum sint
et esse debeant tres priores et eligantur
per consortium notariorum octo diebus ante
principium eorum offitii secundum formam ordi-
namentorum consortii notariorum civit. Pis. Et
vadat electio priorum consortii de porta
in porta et qui fuerit una vice prior co-
nsortii non possit esse prior consortii inde

ad tres annos Et illi sint priores consor
tij et prioribus consortij habeatur qui di
cto modo et forma eligent. Et durent
eorum officium per sex menses et sic de sex mensibus
in sex menses celebretur electio priorum con
sortij et non aliter ullo modo. Excepto
quod si fieret per eos electio ad sacchettum
quo casu de sacchulo publicetur. Que
omnia priores consortij observare et observa
ri facere teneantur sub pena centum libr.
den. pro quolibet non obstantibus aliquibus
alijs statutis ordinamentis vel reformationi
bus tam comunis et populi perusii quam consortij
notariorum factis vel faciendis nec aliquibus alijs
in contrarium loquentibus que quo ad predicta
sint cassa sublata et revocata.

De matricula notariorum fienda. R.

Volumus ordinantes quod priores
notariorum civitatis et burgorum
perusii una cum viginti bonis et expertis nota
rijs eligendis per ipsos priores notariorum
cclxxvi quatuor per porta premisso sacramento
teneantur examinare et investigare de co
ditione et qualitate omnium notariorum
civitatis et comitatus perusii sub pena vigin
tiquinque libr. den. pro quolibet eorum.
Et quos invenerit esse legales et sufficien
tes faciant eorum nomina prenomina et loca
unde fuerint describi in matricula de ii
bus adverbium ponatur in statuto populi
perusii scilicet post ipsum volumen per notarium
qui stat scribet. Et omnis qui in
ibidem scripti reperientur possint di
ctam artem notariorum exercere in civi
tate et comitatu et districtus perusii et con
tra tales et eorum scripturas per eos vel
aliquem eorum scriptas et factas in preteri
tum vel fiendis in futurum non possit
dici vel opponi quod non fuissent scripti vel
erant in matricula notariorum. Et si ali
quis dixerit vel opposuerit solvat viginti
quinque libr. den. et oppositio ipso iure sit
nulla et non valeat. Et si ille qui
scriptus non reperitur in dicta matricula
fuerit operatus arte notariatus in civitate
comitatus vel districtus perusii solvat .c. libr.
den. comuni perusii pro qualibet vice tamen roga
tiones eorum si notarij fuerint et omnia contracta
de quibus ipsi notarij fuerint rogati facere
publica scriptura valeant et teneant et ple
nam habeant firmitatem et efficaciam. Dum
modo predicta locum non habeant in notarijs ca
stri plebis Civitatis assisij et Civitatis
nucerij qui sive scripti fuerint in matricu
la sive non notariatus artem valeant exercere
Et hec de notarijs qui nunc sunt vel erunt per
dictum tempus intelligatur. Sed de illis qui erunt
notarii post dictum tempus talis modus servetur
Quod per dictos priores notariorum debeant
examinari et approbari et si dignus fuerit
approbatus ponatur et scribatur in dicta ma
tricula et status. Et in dicta matricula ponan
tur per se ex una parte Cives perusini notarii
et in alia parte dicte matricule ponatur comita
tenses declaratis locis unde sunt tales comi
tatenses. Possint tamen et debeant comita
tenses notarij habitantes cum eorum famulijs in
sine fraude in civitate burgis vel suburgis
perusii qui per primos quinque annos elapsos
habitaverint cum eorum familijs in civitate
burgis vel suburgis predictis quos non esset
necessarium reversuros esse ad habitandum in comi
tatu perusii poni et scribi in dicta matricula et
inter cives cum civibus notarijs et pro ci
vibus notarijs habeatur quantum ad dictam artem
et officia notariatus exercenda tamen dum in
ipsa civitate burgis vel suburgis habita
bunt ut dictum est non autem quantum ad hec
ra et datias et collectas et cavalcatas
comunis perusii in quibus ordinamenta catastri
de predictis loquentia in sua firmitate per
durent nec etiam in officio notariatus in

priorum nec notariatus armarij ad que duo
officia uocari uel elligi non possit ullo modo
¶ Salvis semper suprascriptis partibus et ordina
mentis suprascriptorum. ¶ Et quod nullus co
mitatensis seu ciuis possit habere officium prio
ratus uel camorlengatus in ciuitate pis.
a die sue receptionis uel citadinatie ad
duodecim annos deinde proxime subsequentes
Et si electus fuerit electio non valeat et si
acceptauerit priuetur in decem libr. den.

De electione doctorum et de mo
do et ordine habendo super studio in
ciuitate pis. Rubrica.

Ut studiorum in ciuitate pis. in
scipiens inchoata principia lauda
bile medium optimumque finem recipiat
dignum et necessarium est dignoscatur
quod in eadem ciuitate pis. doctorum et magi
strorum qui moribus et fama et scientia
alios antecedunt copia non desit et in modo
sufficienti nisi habetur ad hoc ut ciuitas pe
risa et dicta ciuitas decens virtutibus aug
mentetur quibus mundus illuminatur et
sit etiam dignum quod iidem doctores et magi
stri nec non singuli scolares et eorum fau
tores ad studium ad predictam ciuitatem
venientes et ibidem commorantes fauo
rabiliter aliquibus condignis prerogatiuis
et priuilegijs fauceantur hoc statuto in
perpetuo valituro Statuimus quod in ciuitate
pis. sit studium continuum in iure canonico
et ciuili et in medicina et in qualibet alia fa
cultate ¶ Et quia sine copia doc
torum doctorum et magistrorum studium in
esse non potest sint et esse debeant continue ad
legendum in dicta ciuitate pis. doctores
et magistri in numero ordinato. Qui omnes i
sint in suis scientijs et facultatibus con
venientiam et continue legant in eodem p
ut scolares et ipsorum rectores ibidem i
studentes duxerint ordinandum secundum pri

cia que seruatur in studio bononiensi ¶ Et
quod scolaribus qui sunt et pro tempore fuerint in
ciuitate pis. sit licitum uniuersitatem constitu
ere et sibi rectorem eligere qui rector habeat
illud arbitrium officium et illam potestatem
quam habent rectores in studijs generalibus
¶ Et quod iidem scolares in dicta ciuitate
pis. forenses dumtaxat in ciuilibus
causis habeant tres iudices ad eorum electionem
secundum quod continetur in autentica habita
super hoc et cetera. ¶ Et quod doctores in
actu legentes in ciuitate pis. et sco
lares eiusdem uniuersitatis in dicta ciui
tate studentes et eorumque familie habeant
a communi immunitatem ciuium et pro ciui
bus habeantur dum ibidem ad studium
morabuntur quo ad contractus et delicta
¶ Preterea si scolares venientes ad
studium ad dictam ciuitatem pis. uel rece
dentes de eadem et eorum familia derro
babuntur in dicta ciuitate uel comitatu
uel districtu pis. omnia eis dampna illa
ta commune pis. faciat emendari ¶ Item
statuimus et ordinamus quod quilibet doc
tor et scolaris forensis in iure canonico
uel ciuili uel alia facultate quacumque
possit impune et libere venire ad legen
dum et studendum in ciuitate pis.
et in ea libere stare et morari ad stu
dendum et legendum non obstantibus
aliquibus represalijs uel processibus factis
uel fiendis contra commune terre unde esset
talis doctor uel scolaris. ¶ Volumus
etiam statuentes quod domini potestas et capitaneus
et alij officiales eiusdem communis pis. te
neatur et debeat in principio sui officij
iurare conseruare et manutenere studi
um in ciuitate pis. et ipsum statutum
sicut alia statuta ipsi pis. ¶ Et
aliquis doctor communis pis. non possit nec
debeat petere habere uel recipere aliquod

salariu a scolarib9 pusin vel aliquo
coru. Item quod doctores oms civit
pus actu legetes et etia no legentes
et alij salariati dum mo salariu no
piant a coi tractur et debeat rectori
dci studij visitatis et vestis hobedie
et hic et hec intelligatur iurdictem
puniendi et muldandi predcs doctores
et alios in hobedietes in ea quatitate
et suma qua credidert fore sufficien
tem pro satisfacte talis inhobedien
tie. Et sibi modo eande iurisdictioez
poss exercere in oms scolares dci stu
dij cuiuslibet facultatis exceptis gram
aticis. Item quod ad petitione dci rec
toris potas et capit et quilibet alius
offialis cois pus teatur dare famlia
ad gravadum realiter et psonalit oms
doctores et alios salariatos et oms sco
lares eide rectori inobedietes pena
dcis potestati et capit recusates dare
dctam familia vigitiquinqz libr den.
Item quod oia statuta fca p dctam iu
versitate ante die tertia dcimam mes
febr ani dni M.cc.l.x.x.vj. approbata
p cor pus. Et etia fca a dca die citra
et fienda infuturu sint rata et fir
ma dummodo fienda et etia fca q
approbata non erint approbentur p dnos
priores et camerarios art civitatis pus
Et dummo in fcis vel fiendis nichil
sit quod disspeat aliquid contra for
mam aliciu capli statut cois pus. Quod
aut secus appareret in eis vel aliquo
coru sit nullu et nulli valoris. Item
quod potas et capit teantur si contigerit
aliquem forestem iustitiari ad petitionem
rectoris dci studij ei in ptio facere et
assignare pro natomia facienda semel
vel bis in ano sub pena centu libr den a
quolibet coru p coi pus auferenda.

Item quod scolares dom sapie teneantur
coru sumptib ordinare ad honorandum
festu beatissimi herculani una cu doc
torib et alijs scolarib. Item quod ano
quolibet celebretur in civitate pus fe
stivitas beati gregorij alinisica cofes
soris ac eximij doctoris ecce cui voca
bulo dca domus vocitur insingnita
ita quod nullu opus servile fiat i ipa
die ipi festivitatis et quod ipa die sint
ferie in civilib et criminalib et quod dni po
tes civi vel aliqui ex eis potas et
capit illa die visitet dom et ecclia
psbiterum. Item quod scolares pntes et
futuri degetes in dca domo et ipius
dom familiares gaudeat in oib et p
oia tam circa inmunitate studij pus
qua circa alia quecuqz inquib alij
scolares dci studij exepti et privilegia
ti noscuntur dummo pse se scribi fa
ciant in matricula scolaru dci studij
Item quod i causis dce dom sapie pus
et futuri iudices qui cognosceret debeat
de coru lite questioib procedit sumarie

De electione et officio conserva
torum monete et aneris comunis
perusij. Rubrica.

Cum inter alia offia cois pe
rusij offin conservatoru mo
nete cois pus ne du utile fore cessa cclxxvj.
tur imo verius necessariu cu co servia
tio aneris dci cois statu afferat paci
ficu et tranquillu. Statuum et ordina
mus pnti capitulo inppetuu valituro
quod eligatur et eligi debeat tres boni
prudetes et legales cives perusini et
de pplo perusino de porta in portam
ita quod distributio electois dcor con
servatoru per portas equaliter obser
vetur qui insaccbulentur et insac
culari debeat in conservatores et pcon

ſeruatoribȝ moneat cois puſ quorum
offitiu durare et durare debeat tantuȝ
sex mſ ad quor man' puenīat ⁊ per
uenire debeat oms et ſigli introytus
redditus et prouentus infraſcpti et put
inferius continetur qui coſuatores ſit
et ee intelligantur offiales cois puſ ad
exigendu et recipiendum infraſcptes in
troytus redditus et puentus et de ipis
noie cois puſ finiendo et refutandu
nec no ad conducendu ſtipendiarios eq̄
ſtres et pedeſtres ad ſtipendiu dci cois
et ſtipendia ſolueundum ⁊ ſolue puid
dum ſm formam caploȝ infraſcptoȝ
et prout infra latius continetur. Sint
insup et ee intelligantur offiales dci
cois sup exitibȝ et expenſis ⁊ pagam
tis pro dco coi fiendis infraſcpti offia
libȝ dctoribȝ et pſdis et ſm formam ca
pitloȝ infraſcptoȝ sup quibȝ oibus
et ſingulis hant et hre intelligantur
arbitriu auctē poteſtate plenaria et
liyliam ¶ Et pro expeditione et executione
dci offitij hant et hre debeat duos bo
nos et legales facellos vnus quoru ſu
per introytibȝ deputetur alius uo sup
exitibȝ ⁊ expenſis debeat deputari
¶ Hant insup tres expertos et ſufficien
tes notarios quoȝ vnus ad ſcribendu
introytus deputetur alter uo sup con
ducte ſtipendiarioȝ debeat deputari
alter uo ad ſcribendu exitus et expen
ſas per dcos conſuatores fiendas et
no alias varias et diuerſas ſcripturas
pro expedicōe dci offij neceſſarias debe
at deputari qui facelli et notarij no ſit
exptres nec ſotij exptoȝ aliquaȝ gabel
laru ſeu comunantiaȝ cois puſ pro
quibȝ aliquid debeatur camere ipoȝ
coſuatoru tpre offij ipoꝝ facelloȝ
ul notarioȝ Et ſi aliquis ipoȝ ext

exptor ul' ſotius exptoris ul' aliquid de
beret dare camere ipoȝ coſuatoruȝ
dcte est debitor dcte camere in facel
lum ul notarium no poſſit eligi nel
aſſumi pca tam eligetē ꝙ electo co
tra formam pntis ſtatuti. Succtaru
libȝ dcti hant insup vnu nuptiu
pro ambaxiatis neceſſario faciedis
quoȝ facelloȝ notarioȝ et nupty
ad dcos coſuatores electio ptineat
pleno iure qui coſuatores facelli no
tarij ac nuptius hant et pcipiat ſa
laria infraſcpta
¶ Infraſcpti ſunt introytus reddit'
et puentus puenendi et qui puē
re debeat ad man' conſuatoȝ pre
dcoȝ et ſint et ee intelligantur co
ceſſi et deputati camere dcoȝ con
ſuatoȝ et de ipis ſolutes et paga
meta fiat et fieri debeat conſuatori
bȝ supradcis et no alij offiali cois
puſ ⁊ ſi ſecus fieret no ualeat ullo
modo. ¶ In primis Comunatia
fructuu redditiu et puctuu aque
lacus Clusij puſ et gabella piſcau
¶ Ite gabella ſalmaru groſſarum
¶ Ite gabella paſſagij ¶ Ite gabel
la contractuu ¶ Item gabella uini
ꝙ uenditur ad minutu in ciuitate ⁊
burgis et ſuburgis puſ uſqȝ ad co
fines uillaȝ ¶ Ite gabella maca
natus ſeu buccharii ciuitatis ⁊ cont'
puſ ¶ Item gabella fructuu qui
recolliguntur in contatu puſ ¶ Ite
gabella fructuu qui recolliguntur in
ſub burgis puſ uſqȝ ad confines
uillaru ¶ Ite gabella mercatoru
contat' puſ ¶ Item introytus et
prouentus collectaȝ et preſtantiarum
impoitaȝ et impondau ¶ Ite in
troytus floreñoȝ ⁊ prīuic redigendo.

ex blado soluendorum per offitiales bladi dic
tis conservatoribus salvo quod dicti offitiales bla
di possint soluere et expensas facere secundum
forma capitulorum sequentium de offitio ipsorum
offitialium bladi. ¶ Item gabella vij
denarii pro qualibet libra retinenda per ipsos
conservatores seu ipsis conservatoribus solue
nda de omnibus et singulis solutionibus et paga
mentis fiendis per ipsos conservatores uel
in camera ipsorum conservatorum quibuscumque
personis quocumque et qualitercumque non obstante
quod caveretur quod ipsas solutiones vel aliquam ex
earum facere possent et deberent sine solutione
alicuius gabelle preterquam in casibus in presenti
volumine statutorum specialiter exceptuatis
¶ Item omnis et singule retentiones fie
nde de stipendiariis communis pisani equestribus
et pedestribus secundum formam pactorum communis
pisani et pene quas incurrerent dicti stipe
ndiarii pro inobservatia inobedientia vel aliter
vel alio modo secundum formam dictorum pactorum
¶ Item omne residuum quod restabit et sup
erit cuicumque offitiali communis pisani ab exe
cutione sui offitii exceptis massariis et of
fitialibus supra guastis ¶ Item omnis uti
litas et omne melioramentum percipiendum
per ipsos conservatores seu famulos ipsorum
de avere pecunie dicti communis pervenienda ad ma
nus ipsorum tempore eorum offitii ¶ Item co
munatia collectarum soluendarum per cives
assisii pro ce civitatis nucerii et pro ce te
re gualdi secundum formam ordinamentorum de hac
materia factorum ¶ Item comunatia
omnium et singularum camerarum sitarum
in palatio populi habitationis domini capitanei civitatis
pisane quarum fructus consueverunt uendi
¶ Item comunatia omnium et singularum
camerarum et locorum sitorum et sitarum in
domibus et iuxta domos que olim fuerunt
domini bentivoli comitis tilli et aliorum de
domo de bentivolis quorum et quarum fructus
consueverunt uendi ¶ Item comunatia
camerarum sitarum in palatio habitationis po
testatis communis pisani et iuxta et prope lectum
maiestatis iuxta dictum palatium et domorum
seu renovamenti ecclesie quarum fructus in
consueverunt uendi ¶ Item comunatia
camerarum sitarum in palatio maioris sin
dici sito in pede platee et domorum seu domus
contiguarum seu contigue dicto palatio qua
rum fructus consueverunt uendi ¶ Item
comunatia unius domus site in civitate
pisana in loco dicto treperione ¶ Item com
unatia camerarum sitarum in domibus capio
nis bladi quarum fructus consueverunt
vendi ¶ Item comunatia unius orti qui
olim fuit ecclesie sancti florentii ¶ Item
comunatia montis tetii ¶ Item comu
natia bonorum olim domini brettacois ¶ Item
comunatia faldi ¶ Item comunatia
insularum maioris minoris et pulvensis
¶ Item comunatia unius tenimenti ter
reni infracta vecchia clusi pisani ¶ Item
comunatia portus et poderis olim in
fratris pungi ¶ Item comunantia
pedatarum aque lacus ¶ Item comuna
unius tenimenti positi in clusio propterea
pium seu terre et possessionum maioris
vocatur lemacchie ¶ Item comunan
tia pedatarum montis malbe ¶ Item com
unatia unius tenimenti et domus et unius
ponti in pertinentiis limani ¶ Item com
natia pedagii quod colligitur in territorio
motrone ¶ Item comunatia bonorum
olim arrenguitii et ugolini positis in loco
camocole salticchii et puccianum ¶ Item
comunatia de casa castaldi ¶ Item co
munatia duarum bubulcanarum que
olim fuerunt ranerii gualterii ¶ Item
comunatia montis malbe ¶ Item com
natia bonorum olim nutii domini ficassi et
¶ Item comunantie sancte savine ¶ Item

comunantia collis ¶ Ite comunãtia duaꝝ bubulcariarum potꝰ in colcello ¶ Item comunãtia molendioꝝ potis nouj ¶ Item comunãtia montis alc tis ¶ Ite comunatia bubulcarie castꝰ alghesis ¶ Ite comutia castri fossati ¶ Ite comunantia quatuor bubulcariarum terciu pot in cluss inter lacuz et clanes ¶ Ite comutia colcelli. ¶ Item comunantia arboreti olim lippo li tilis ¶ Item oms qtitatꝰ floꝝ ꝛ pecunie ad qua soluendã coia terraꝝ subiectaꝝ uel subiacedꝝ coi pus tenetur seu tebuntur in futuꝝ quacuqꝫ uir et ca ¶ Ite oms quatitates floꝝ quas ꝑm forã aliꝰ reforatꝰ ul ordinamti cois pus hucusqꝫ cõti soluere debuerut uel debebunt in futuꝝ potas et castellanus ciuitatis castelli ul aliꝫ potates rectores et castellani terrarũ subiectaꝝ ¶ Ite oms ꝛ sigule alie comunatie seu gabelle uel introytus t ipaꝝ quaru redditus et prouetus ne debentur et soluntꝰ uel in futuru soluetur camere predcõꝝ consuatoꝝ uel introytus undecuqꝫ uel quacuqꝫ uenire debiet in eã preter que qui et que deputati et deputate ecnt et soliti debent massarijs cois pus uel alijs offitꝰ di cois ꝑm forma alioꝝ statutꝰ.

Qualiter soluatur stipendiarijs. R.

Statuimus et ordinamus qꝫ dõi consuatores possint teantur ꝛ debeant soluere et dent et soluat sine alia apodixa uel madato alicuꝰ offia cclxxviij lis cois pus virtute pntis statꝰ deqꝫ cuqꝫ pecuia cois pus ad eoꝝ manus pueta seu puemendã oibꝫ ꝛ singulis stipendiarijs equestribꝫ et pedestribus conductis et coducendis per ipos consuatores ad stipedui et soldu cois pus ꝑm foram infrascriptoꝝ statutorum de conducte fienda sequentium soluta prius per ipos stipendiarios seu recepta per ipos consuatores gabella xij. deñ pqualibet libra stipendia eis debita et debenda ꝑm foram pactoꝝ ipoꝝ aliquo non obstate.

De salario doctorum medicoꝝ et magrꝫ soluendo. R.

Item dent et soluat et soluere te cclxxviiij neatur et debeat sine alia apodixa uel madato rectori omibꝫ ꝛ sigulis doctoribꝫ medicis et magris in quacuqꝫ scia et facultate seu ad quacuqꝫ practicam electis conductis et conducedis ad salariu et promissioem cois pus des et sigule quatitates floꝝ et pecunie eisdem et cuilibet coꝝ debite et debende uigore electionꝫ ꝛ conductionu predcãꝝ dum modo de conductes et electes i fce fiunt et fiant in futuru ꝑm foram statutꝰ cois pus et dum mo quantitas psonis huiꝰmodi psoluedã quatitatis deputate p studio pus nuũ non excedat aliquo non obstate de quibꝫ salarijs et pecuiaꝝ qtitꝰ semp an oia soluatur seu retiatur gabell duodecim denꝰ pro qualibꝫ libr ipaꝝ qtitꝰ et salarioꝝ exceptis salarijs debitis ex coductꝰ iam factis de quibꝫ gabel predca soluuel detiri non debeat i qtum in ipaꝝ conductaꝝ contractibꝫ expssum siet ipoꝝ salar solutores fieri debere sine solutꝰ seu retetõe gabelle.

De solutioe fienda. rectoribꝫ monstrarum et coꝝ notijs. R.

Item dent et soluat et soluere tene cclxxx antur et debeat sine alia apodixa uel madato omibꝫ et sigulis offitialibꝫ et notarijs eligedis deputandis et destinadis per ipos cosuatores sup

icuisione mostrain stipendianorum cois
pus pro quolibet eorum et quolibet die
quo fuerint ad predca cu vno equo
triginta .s. den et no ultra et hec locu
hat quando icuisiones fient in terris
subiectis seu comitatus pus quando aut
fient ex territorium et districtu pus et
terrarum subiectarum haut et hre debeat
quadraginta .s. den pro quolibet eorum
et quolibet die dummo aliquis offialis
famellus notis uel marescalcus qui i
fuint incamera dcorum consuatorum tpre
ipsorum offitii ad dcas icuisiones et mon
stras fiendas no possit eligi ul mitti
nec inde salarium papere uel hre ali
quo no obstante.

Qualiter soluantur salaria Recto
rum et offitialium forensium. Rca.

Item dcnt et solviat et dare sol
uere teneantur et debeat dnis po
testati capitaneo et maiori sindico et
cclxxxi. aliis offialibus forensibus cois pus omnes
et singulas quantitates et salaria de
bitas et debita seu debendas et deben
da dcis rectoribus et offialibus et cuilibet
eorum scdm formam conductionis seu elec
tionis eorum et cuilibet eorum et scdm pac
ta inita et celebrata cu eisdem et in
terminis declaratis prout et sicud in elec
tione ipsorum et cuilibet eorum clarius ap
parebit aliquo no obstante.

De salario potestatis montecchii. R.

Item dent et soluat et dare et so
luere teneatur ipi consuatores
potati castri montecchii visponii pnti
cclxxxii. ac etia futuris successiue salarium
ipsorum p dca potaria consuetu uel al p
cer pus declarandum scilicet tertia ptem
ipi infra quidem primos dies offitii
cuilibet potatis aliam tertiam ptem intra
duos menses exitus pntis statuti. Et reliqu

tertia partem in fine ei offitii pena ipis
consuatoribus quinquaginta librarum den pro
quolibet et quod finito tempore emptoris fructi
pedagii quod colligitur in territorium
dci castri fiat p pus emptores ipsorum con
suatores predci qui pro tpre fuerint i
ipm pedagium augeat etiam summas p
eo soluendas intantum quod sufficit possit ad
salarium potatis predci. Et sup hec sunt
plenum arbitrium et bayliam.

De salario cancellarii comunis
perusii. Rca.

Item dent et soluant et soluere te
neatur et debeat sine alia appo cclxxxiii.
dixa uel mandato cancellario cois pus
pnti et qui pro tpre fuerit salarium
et prouisionem debitam promissam et co
uentam seu promictendam et conueniendam
ipi cancellario scdm formam conductionis et
electionis ipi cancellarii facte et fiende
scdm formam statuti cois pus dum modo
quantitatem .cc. flor auri pro quolibet
anno ipius cancellarii salarium no exce
dat.

De salario domicellorum priorum. R.

Item det et soluat et dare et sol 287
uere teneatur et debeat sine alia
appodissa uel mandato sex bonis et di cclxxxiiii.
sarctis domicellis deputatis seu de
putandis in palatio habitationis dnorum prio
rum artium ciuitatis pus ad seruitia
ipsorum dnorum priorum et pro honore of
fitii poratus per ipsos dnos priores
duos flor auri pro quolibet eorum et
quolibet mense uisi solum ipsorum electe
et deputate aliquo no obstante.

De salario sindicatorum et consul
torum forensium. R.

Item dent et soluat et dare et sol
uere teneantur et debeat consulto
ribus elligendis et deputandis et qui lx cclxxxv.

nerit ad ciuitate pus ad consilendum
sindicatoribus dominorum potatis et capit
ciuitatis pus salarium ipsorum et cuilibet
eorum secundum formam electionis ipsorum et
prout in ipsa electione latius appare
bit sine alio precepto uel mandato solui
uisa ipsorum electione dum modo dictum sa
larium cuilibet consultoris quantitate xl
florenorum auri non excedit aliquo non
obstante.

De salario offitialium et notariorum deputatorum ad colligendum datias et colletas. Rubrica.

Item dent et soluat et dare et
solui teneatur et debeat offia
libus et notarijs deputandis et eligendis
per ipsos conseruatores ad colligendum
cclxxxvj. et exigendum datias colletas buccas
seu gabell buccharum seu prestantias
impositas et imponendas per comune pus
et alias quascumque factas et onera t
quorum et quarum introytus debeatur t
ipsis conseruatoribus seu camerario ipsorum
conseruatorum illud salarium quod dictis
conseruatoribus uidebitur conuenire dum
modo non possint facere constituere uel
soluere salarium dictis offialibus et notarijs
ultra quinque libr denariorum pro quolibet eo
rum et quolibet mense aliquo non t
obstante. Ita tamen quod dicti conseruato
res possint et eis liceat agere et sol
uere notarijs dictorum collectorum ultra sa
larium superius ordinatum pro quolibet mense
unum floren auri dummodo quilibet dic
torum notariorum teneatur et debeat appodissas
solutionis restituere omnibus soluentibus et t
petentibus infra tertia diem gratis et si
ne salario pena contrafacientibus .x. libr
denariorum pro qualibet uice qua contra fece
rit auferenda et debeat expresse debe
ant notarij sindicari.

De salario protectorum Curie romane. Rubrica.

Cum a tempore cuius contrarium memo
ria non existit extiterit con
cclxxxvij
suetum quod comune pus pro expeditionibus ipi
cor in Curia romana coram domino nostro t
sanctissimo pontifice habet protectores Sta
tuimus et ordinamus quod in curia romana
semper sint et esse debeat protectores comunis
pus eligendi nominandi et declarandi et
mutandi semel et pluries per dominos
priores et camerarium Artium ciuitatis pus
in consilio dominorum priorum et camerarium artium
et quinquaginta sapientum popularium
videlicet .x. pro qualibet porta inter quos
semper sit et esse debeat Reuerendissimus
in christo pater et dominus dominus Nicholaus ca
pitius sancte romane ecclesie dignissimus t
cardinalis Et reuerendissimus in christo pater
et dominus dominus Raynaldus de filijs ur
si. tituli sancti adriani diaconus cardinalis
Qui domini cardinales et protectores ha
beant et habere debeat singulis annis pro
eorum prouisione a conseruatoribus monete
comunis pus id quod deliberatum fuerit per consili
um dictorum dominorum priorum et camerarium cum
dictis sapientibus soluendum distribuendum
et dandum siue mittendum eisdem secundum
prouisionem fiendam per dictum consilium
Et uisa deliberatione dicti consilij dicti con
seruatores quod deliberatum fuerit ut t
dictum est soluere teneantur ad mandatum
dominorum priorum iuxta formam huiusmodi
deliberationis fiende dequacumque pecu
nia comunis pus aliquo non obstante.

De salario conseruatorum monete comunis pus et eorum notariorum et offialium super exactoribus. Rubrica.

Item statuimus et ordinamus quod dicti
conseruatores possint et eis liceat
at sibi soluere et retinere pro eorum salario cclxxxviij.

offitij conſuarie pro ſemeſtri tpre pro
quolibet eorū .xv. flor aur̄ ¶ Item
dent et ſoluant eo͛ nōt pro quolibet
eo͛ duodecī flor aurj et eorū ſacellis
pro quolibet eo͛ .xij. flor aurj aliquo
nō obſtat͛. Et hec hāt locū in p̄ſ ⁊ fu
turis ¶ Item dent et ſoluat ⁊ ſol
uere teantur et debeat trib; offit͛ de
putatis ſup exact͛ condēpnationum
⁊ ſuper alijs contētis in caplo de eorū
offitio loqnt͛ et eo͛ not͛ ſine alio p
cepto uel mandato pro eorū ſalario i
uigintiquinqʒ flo͛ aur̄ pro quolibet i
eo͛ aliquo nō obſtāte dum mo dci
offiales et nots̄ pro poſſe integra fa
ciant exactēm et executēm eorum
offitij et aliter dcm ſalariū hēe non
poſſint.

De nūō gentis conducende per i
conſuatores. Rubrica.

Et quia ad offitiū dco͛ coſerua
torū conductio gentis armigere
pedeſtris et equeſtris pricipalr̄ dignoſ
citur ſpectare. Statuimꝰ et ordiamus
-89 ccLxxxviij. q̄ dci conſuatores poſſint et eis liceat
conducere et firmare ad ſtipendiū et
ſoldum cōis piſ gētes equeſtres et
pedeſtres in infraſcͥpto nūō ſcdm diſtic
tiōem tpo͛ prout infra͛ contietur i
uidelʒ tpre eſtiuo a kldis mſ may uſ
ad kld mſ nouēbris Trecētes equi
tes et centū baliſtarios Januēſ ⁊ a kal
nouēbris uſqʒ ad kłas mſ may ducēt͛
equites et centū baliſtarios ianueſ dū
mo in nūō dco͛ peditū conducēdorū
nō poſſ conduci nec debeat ullo modo
aliquis ciuis uel comitateſ piſin͛ Et i
quod dcm eſt q̄ dci baliſt͛ ſint ianu
enſes intelligatū ingtum ipis conſ
uat͛ uidebitur ¶ Quos baliſteuo͛
dci coſuatores poſſint conducē et tene

ad ſtipendiu cōis piſ de melioribʒ qui
repiri poſſint ¶ Non tam poſſit
dci ↄſuat͛ ↄducere aliquē ytalianum
foreſtem equeſtre ad ſtipendiū dci cōis
niſi prius notificetur per eos dnis pori
bus et caṁi. ¶ Poſſint etia dci co
ſuatores quādocūqʒ uiderit oport͛ con
ducē ad ſtipendiu dci cōis de quo eis i
uidebitur uſqʒ in quatuor caballarios cū
equabʒ et eis ſtipendiū ſoluē prut uidebit
conuenire ¶ Et q̄ ultra nūm dco͛
ſtipendiario͛ equitū et peditū uel con
tra dcam formā dci conſuatores non
poſſint nec debeat conducere aliquam
gentem in magna uel pua quatitate i
ad ſtipendiū cōis piſ ſub pena quīgen
taro͛ libro͛ dnī͛ ſi contrafecerint conduce
do maiore q̄titate que pena a quolibet
dco͛ coſuato͛ pro qualibet uice q̄
contrafecerit auferatur Et nichilominꝰ
ↄductio ſcus fca non ualeat ullo modo
et exca aliqͥ ſtipendiū dci conſuatores
ſoluere nō poſſit. Si ſoluerit de eorum
proprio ſoluiſſe intelligantur et tpre i
eo͛ ſindicatꝰ nō poſſint nec debeant
eis admitti per maiore ſindicū uel eo͛
ragionerios. q̄ ultra contra uł preter ſol
uerit ut eis pmittit͛ expmiſſis ¶ Et
q̄ nullus alius offialis cōis piſ cuiuſqʒ
conditois exiſtat poſſit audeat uł preſu
mat conducē uel firmare aliq̄ gente
equeſtre uel pedeſtre in pua uł magna
quatitate ad ſtipendiū cōis piſ ſub i
pena quīgentaro͛ libraro͛ dnī pro quali
bet uice et contrafaciet͛ quolibet eadem
per maiore ſindicū cōis piſ de facto
p cōi piſiꝫ auferendā Et nichilominus
talis conductio uel firmatio non uale
at nec teat ipo iure ſʒ pro infecta peni
tus habatur et exca conductus uel con
ducti nullum ſtipendiū conſequantur

Et ſolum dci conſeruatores et no alius
auctem arbitriu et potatem hant dcas
gētes conducendi ut ſupius dcm eſt.

De conductione ſtipendiarioꝝ
fienda per conſuatores ultra nu
merum. Rubrica.

Item propter inoppinatos et in pro
uiſos caus qui frequenter poſſunt
uerisimilr euenire propter quod eſſet
expediens prouidere de maiori nūo equi cclxxx
tum et peditu oducēdo quia ſupius in
precedenti ſtatuto proximo ſit exp̄ſſuz
Statuimus et ordinamus q̄ in dcis ca
ſibꝫ et quolibet deoꝝ caſuu ad conduc
tionem maioris nūi equitu uel peditum
infra ſcptis modo et ordie procedatur
uidelꝫ q̄ dni priores artiu Ciuitatis
puſ faciat conuocari et coadunari ad
ſonu capane uel eciā preconiu et tubarūz
i pallio habitat ipoꝝ dnoꝝ prioꝝ con
ſiliu camerar artiu ciuitat puſ cum
octo artificibꝫ pro quolibet cam̄ de quali
bet arte groſſa et cu quatuor artificibꝫ
de qualibet arte minuta quo cōſilio ſic
coadunato conuocato et cogregato in quo
ſaltim debeat ee pntes triginta cam̄ et i
ſaltim duo ex cōſuatoribꝫ mercte cois pe
ruſij et due ptes deoꝝ artificu et in ipſo
cōſilio pponatur de dca conductione fienda.
et de neceſſitate imminete et omne id et to
tum q̄ in dco oſilio fuiit optentu circha
dcam conductionem per duas ptes exiſte
tiu in dco cōſilio miſſo ptito inter eos
de ſedendo ad leuādu ualeat et teneat
et plena hat roboris firmitate et p dcos
cōſuatores executoi mādetur no obſta
te nūo ſupius taxato gentis conducēde
nec aliquo alio q̄ in cōtrariu loqretur.

De equis per ſtipendiar non pre
ſtandis et de rebꝫ eis nō uendendis
p cōſuat et eoꝝ not et facelles. Rubrica.

Nullus ſtipendiarius cois peruſij
preſtet ſeu accomodet aliquē equ cclxxxxi
uel ronenum ſcriptu et bullatu ad ſtipe
dium cois puſ aliqu quoquo modo pe
na quingentaꝝ librꝫ den. Et ſibi pene
accipientem huiuſmodi equ uel ronenum
uolumus ſubiacere ad cui pene execu
tionem ab utroqꝫ faciendam potas et cap
et maior ſindicus procedere teneantur ad
denuptiat ſeu accuſatoꝝ cuicuqꝫ et q̄ not
oſuatoꝝ ſcribentes conductas ſtipendo
faciat eos expſſe iurare q̄ contra non
faciat pena .c. libr ipi not negligenti

Conſuatores qꝫ predci et eoꝝ not
et facelli uel aliquis eoꝝ nō audeant
quoquo modo directe uel per obliqu ue
dere alicui ſtipendiario dci cois ul alij
pro eo aliquē equ uel ronenu bladum
ſeu vinum arma uel aliquid aliud ad
pena centu libr den ad quā per potatem
et capit ſeu maiore ſindicu compellan
tur de facto quilibet contrafaciēs expredcis
et de hoc expreſſe debeat ſindicari.

De preſentia duoꝝ ex conſeruato
ribꝫ ſufficiat. Rubrica.

Item q̄r deoꝝ triuum cōſuatoꝝ
nō pot continue hri pntia pro cclxxxxii
dco offio exercendo. Statuimus et ordia
mus q̄ ad dcm offm exercedum et ad
omnia et ſingla ad ipoꝝ offitiu ptinen
tia et ſpectantia quoquo modo ſint et
ee debeant ſaltem duo ex dcis cōſua
toribꝫ pntes et in concordia. Et id
q̄ factu erit per ipos duos ualeat et
teat et plenu ſortiat ſor effectu ac ſi
p omnes tres concorditer factu eet. Sal
uo q̄ in caſu quo eet neceſſe dcm offm
in aliqua ſui pte extra ciuitate puſ exe
cerj q̄ tūc et eo caſu unus ex dcis con
ſuatoribꝫ habita comiſſioe ab alijs et
ſuis colegis poſſit extra ciuitatem peruſij

ipsum offitium exercere et quod fecerit valeat
et teneat et plenam habeat roboris firmitatem
aliquo non obstante

De gabellis et comunantiis vendendis per conservatores et de fideiussoribus per eos recipiendis. Rubrica.

cclxxxxiii. Item quod dicti conservatores per se ipsos et non per alios teneantur et
debeant ad penam centum librarum denariorum pro
quolibet eorum de anno in annum duobus
mensibus ante quam gabelle vel comunantie
comunis Perusii recadant seu revertantur ad
comune Perusii incantum et subastationem facere per
publicum preconem comunis Perusii fructuum comun-
antiarum et gabellarum comunis Perusii qui debent
et deputati sunt camere ipsorum conserva-
torum et vices eorum dare promittentibus
et offerentibus in ipsis vel aliqua earum
et ipsas vices licitantibus solvere seu sol-
vi facere et ipsos fructus stabilire plus
promittentibus et offerentibus et de ipsis ven-
ditionem facere quam citius poterit et pro comuni
Perusii premissorum recipere prout crediderit
convenire. Excepta gabella ... qua
incantum faciant et vendant modo et tempore
consuetis. Fructus vero comunantie
aque lacus incantent et incantum inci-
piant per annum ante quam finiatur tempus
emptoris tunc emptorum ipsorum fructuum. Et te-
neantur etiam dicti conservatores ab em-
ptoribus dictarum comunantiarum et gabella-
rum vel alterius earum recipere bonos
ydoneos et sufficientes fideiussores qui
una et insolidum cum dictis emptoribus
vel altero eorum promittant et se obli-
gent ad solvendum quantitatem pro qua
fuerit stabilita et vendita aliqua ex
dictis comunantiis et gabellis comunis Perusii et
etiam vices eorum sibi licitantibus ipsas vices
sub pena dictis conservatoribus si contra
fecerint inpredictis pro quolibet eorum

V. librarum denariorum. Et potestas et capitaneus et qui-
libet alius offitialis forensis comunis Perusii
ad requisitionem dictorum conservatorum te-
neatur et debeat realiter et personaliter
cogere dictos emptores et quemlibet eorum
ad dandum fideiussores ydoneos et quod
pro eo quod fecerit contra dictos emptores
pro dictis fideiussoribus dandis dicti do-
mini potestas et capitaneus vel alius offitialis
vel alter eorum non possint nec debeant
sindicari pena dictis conservatoribus inmi-
nente V. librarum denariorum si comunantias et
gabellas recadentes et revertentes ad
comune Perusii ut dictum est non incantum fece-
rint et subastationem ac etiam non stabili-
verint et vendiderint cum effectu infra ter-
minum supradictum. Et quod nullus alius
offitialis possit eligi deputari vel assu-
mi ad incantum faciendum et stabiliendum
et vendendum dictas gabellas et comunan-
tias vel alteram earum per dictos priores
artium civitatis Perusii vel alium offitialem
dicti comunis pena ... eligenti quod electo con-
tra formam presentis statuti. CC. librarum denariorum.
Et quod conservatores teneantur deputare i
unum de suis notariis ad scribendum in-
cantum et stabilimenta ac venditiones dictarum co-
munantiarum et gabellarum et non alium
sub dicta pena.

Quod conservatores possint accipere pecuniam sub mutuo. Rubrica.

Item quod dicti conservatores monete 297
comunis Perusii possint et eis liceat in cclxxxxiiii.
quando evidens necessitas immineret
accipere et acquirere mutuo et ex eo
mutuum cum solvendi et satisfaciendi sti-
pendiariis offitialibus doctoribus et aliis
recipere debentibus a dictis conservatoribus
quantitatem necessariam et opportunam a qua-
cumque persona. et tali mutuanti possint
provisione dare et dare illarum quantitatem

pecunie que eis videbitur convenire et
debere non possint nec debeat modo i
aliquo sindicari.

Quod conservatores et eorum notarii
et famelli nuptii et marescal
chi sindicentur. Rubrica.

Item quod dicti conservatores et eo
295 rum famelli et nuptii et mare
ccLxxxv. scalchi sindicentur et examinari
et sindicari debeat per Maiore sindi
cum communis populi de gestis et admini
stratis per eos tempore eorum offitii secundum
formam statuti communis populi.

De excomputatione fienda sol
ventibus ante tempus per per con
servatores. Rubrica.

Item quod dicti conservatores mercatores co
munis populi possint et eis liceat i
296 cuilibet persone seu communi que et quod sol
ccLxxxvi. vere deberent aliquam pecunie quantitatem ipsa
solvere antequam solvere deberent prorogare
tempus solutionis de aliqua tanta quantitate
pecunie soluta per solventem ante tempus per
tantumdem temporis quo ante tempus debito
solverent et de eo quod in predictis fecerint non
possint nec debeat sindicari aliquo
non obstante.

De reassingnatione monete per
conservatores fienda eorum suc
cessoribus. Rubrica.

Item quod dicti conservatores teneantur
297 tur et debeat infra quindecim di
ccLxxxvii. es post finem eorum offitii immediate
sequentes dare consingnare et restituere
conservatoribus monete communis populi eorum
in dicto offitio successoribus omnem quan
titatem florenorum et pecunie que susceperint et
restabunt ipsis conservatoribus a sumptibus
expensis et pagamentis factis per eos et
sub pena quingentarum librarum denariorum pro quo
libet eorum in qua pena et in restitutione

dupli eius quantitatis que susceperint per
eorum sindicatores debeat condempnari

Quod conservatores possint cor
rigere errores buccarum. Rubrica.

Item quod dicti conservatores habeant 298
et habere intelligantur arbitrium ccLxxxviii.
auctoritatem et baylia post vel quibus
commiserint super emendandis et corri
gendis erroribus qui acciderent circa
scriptura buccarum vel aliter vel alio
modo et super reducendo ipsos errores
ad debita veritatem et quod fecerint in
predictis valeat et teneat et plenam habeat
roboris firmitatem

De consilio et doctore habendo
ad consulendum conservatoribus. Rubrica.

Item quod dicti conservatores possint 299
et eis liceat in occurrentibus casibus ccLxxxviiii.
oportunis quando eis utile videbitur ac
etiam necessarium habere colloquium et con
silium super quibuscumque factis dicti
communis ad eorum offitium spectantibus quocumque
modo et consulere doctorem vel iudicem
salariatum a communi populi qui doctor vel
doctor seu iudex salariatus ut premit
titur a quo fuerit colloquium seu consi
lium postulatum teneatur ad penam cen
tum librarum denariorum pro vice qualibet qua
contrafecerit aufferendam et retinendam
de suo salario per dictos conservatores
consulere ipsis conservatoribus verbo vel
in scriptis prout ipsis conservatoribus placu
erit sine aliquo salario vel premio petendo
vel recipiendo ab ipsis conservato
ribus aliquo non obstante

Quod nullus offitialis forensis pos
sit infra tempus sindicari. Rubrica.

Item quod nullus offitialis foren 299. 300
sis communis populi aliquo modo iure vel ccc.
causa vel vigore alicuius statuti vel
ordinamenti communis populi possit vel debeat

sindicari nec absolui infra tempus sui i
officij et durante eius officio et si sindi
caretur uel absolueretur non ualeat nec
teneat ullo modo. Et quod dicti consiliatores
tali officiali qui infra tempus sui regiminis
sindicaretur uel absolueretur non possit
nec debeat ullo modo nec aliquo colo
re quesito soluere ultimam solutionem seu
pagam sui salarij et si secus daret uel
solueret ipsi consiliatores de eorum proprio
soluisse intelligantur. Et nichilominus
ipsi consiliatores contrafacientes priuentur
et priuari debeant de officio in perpetuum
ad quod in perpetuum eligi non possint et si
eligerentur electio non ualeat ipso iure
aliquo non obstante

Quod nulli offitiali possit augeri sa
larium. Rubrica.

Item statuimus et ordinamus quod
per aliquem offitialem communis perusii i
quocumque fungatur offitio uel arbitrio
ccci. non possit augeri uel aumentari offitia
libus forensibus communis perusij uel aliarum ipsorum
aliquod salarium seu aliqua quantitas offi
tialium familiarum uel equorum ultra quan
titatem offialium familiarum et equorum
et ultra salarium prefixa et prefixum
et ordinatam et ordinatum in presenti uolumine
statutorum communis perusii de electione ipsorum
offialium sequentium sub pena quingen
tarum librarum denariorum pro quolibet contrafa
ciente. Et nichilominus tale augmen
tum siue adiunta seu ordinamentum
uel prouisio propterea fiendum uel fiendi
non ualeat nec teneat ullo modo et nullius
sit efficacie uel ualoris et quod consiliato
res mercatorum communis perusii nec massarij nec i
alius offialis dicti communis aliquo modo iure
uel ex directe uel per obliquum uel ali
quo paliato uel quesito colore possint i
audeant uel presumant dictum augmentum
seu adiuntam dare uel soluere sub pena
quingentarum librarum denariorum pro quolibet con
trafaciente in qua pena et restitutione du
pli eius quantitatis quod daretur uel sol
ueretur contra formam presentis statuti de
beant condepnari de quibus omnibus et
singulis maior sindicus communis perusii i
quirere teneatur et repertos culpabiles con
depnare in penis supradictis declaratis pena
ipi maiori sindico si negligens fuerit in
predictis trecentarum librarum denariorum tempore sui sin
dicatus per suos sindicatores auferenda.

Quod ex nunc sit imposita quedam col
lecta quibusdam terris communis perusii sub
iectis. Rubrica.

Item ad hoc ut pro stipendio et paga
gentium armigerarum communis perusii conduc cccij.
te et conducende pro statu populi perusini
ac etiam ciuitatum terrarum et locorum dicto
communi et populo subiectorum pecunia habundi
tius habeatur. Statuimus et ordina
mus quod imponatur et pro imposita ex nunc
habeatur ciuibus et comitatensibus et distric
tualibus perusij ac etiam assisinatibus et communi
ciuitatis assisij nucerinis et communi ciuitatis
nucerij. Gualdensibus et communi terre gualdi
collecta ad rationem triginta solidorum denariorum pro quoli
bet centenario persoluendorum singulis annis
bis in anno. scilicet per dictum commune in kalendis i
mensis octubris et in kalendis mensis aprilis et quoli
bet dictorum pagamentorum fiendorum pro dictis
collectis per dictum commune fieri debeat infra t
erminum instantem. Et fiat et fieri debeat
notificatio dictis communibus assisij nucerij gual
di quod infra quindecim dies dictas collectas
et qualibet earum soluisse debeat cum effectu
communi perusij que notificatio fieri debeat ex
parte consiliatorum mercatorum communis perusij per
eorum litteras uel nuntium spetialem. Et
si solutiones dictarum collectarum non fierent
in terminis supradictis ex tunc dicte collecte sol

modis et conditioib; infra scriptis
¶ Ut constabilis cois pus vigīti
equitū stipendiariorum cois pus cui'
psona in dō nūō coputata pst sī
osp heredes obligando se et omnia
eius bona mobilia et inmobilia p
sentia et futura promisit et conuēit
districtis viris cosuatorib; monete
cois pus stipulant' 2 recipient' vice
et noie dci cois pus fuire psonalit'
cū dcis uiginti equitib; cui' psona in
dō nūō computata ut supra dcm
est bonis armigeris 2 actis ad bella
dum dō cōi et ipso pusino 2 dnis
priorib; artiu ciuitat' pus videlz
ipe constabilis cū uno equo armi
gero et uno puntifreno uno milite

cum uno equo armigero p dō Bandenario

bandenario et uno trobetta seu cō
namusa per eu assignatis 2 descrip
tis 2 cextiatis per ipos cosuatores
predctis et cum aliis decē et octo
tib; et uno equo armigero pro q
libet eorum et uno rongeno inter di
es exeis assignatis et descriptis 2
cextiatis per dctos dnos consuato
res de quib; sint et ee debeat octo
caporales psona dci constabilis
in dō nūō conputata et hant et hre de
beat octo eques couertatos et octo ame
nos assignat' per eum ut dcm e. Et
pmisit eisdem dnis cosuatoribus t
stip ut supra cū dō nūō et sotijs eq
tib; bene armatis et actis ad bellan
dum bene et legalit' fuire dō cōi et
ipso pusino et dnis priorib; artium
ciuitat' pus dno capit' guerre dci
cois qui pro tpre fuit uel cui commi
ssum fuit p ipm cōe ul per ipos co
suatores uel eoru successores p tps
sex mensiu incipiendorum die tali 2 finie
ndorum die tali. ¶ Volentes 2 con

uenientes ex pacto dci dni consuatores
ex una parte et dcus .C. ex altera q
equi 2 ronzini dcti constabilis 2 suorum
militu siue equitu assignat' 2 cextiat'
stent et stare debeat ipius constabil'
2 equitu risicho 2 fortuna ¶ saluo q
si aliquis equus uel ronzin' acciperetur t
accideret uel inutilis efficietur' i bello
assaltu ul baldalucho p man' inimico
rum q tunc in dō casu 2 quolibet dcorum
casuu talis equus uel ronzinus sit t
acceptus occisus uel inutilis effctus p
manus inimicorum stet 2 stare debeat
ad risichum 2 emenda cois pus ¶ Dū
modo dca emenda petatur p milite cui
adscriptus erit dcus equus uel ronzin'
uel psum constabilem ul per dnm
ipius militis cui' eet equitator infra
octo dies a die accept' mortis uel in
utilis effectionis computandos coraz
dcis dnis cosuatorib; ul altero eorum
ul eorum successorib; uel coram dnis
priorib; artiu ciuitatis pus de qua
petitioe appare debeat man notarij
iporum cosuatorum uel notarij dnorum pō
rum artiu ciuitatis pus qui p tpre
fuit. Et si predci dni consuatores
uel alter eorum uel priores artiu infra
dcm tpus hari no possint sufficiat si
dca petitio fiat coram capitan guerre
ul cora alio offiali cois pus cui co
missum fuit p cōe pus uel p dcos
dnos consuatores uel coram offialib;
sup mostris uel notario alicui' eorūz
¶ Dum mō pbatio equi ul ronzini
mortui accepti ul inutilis effecti per
man' inimicorum cois pus fieri debe
at infra decē dies a die petitois fce
Et si accideret q aliquis dcorum mili
tum siue equitu mandato cois pus
iret ad aliquē locu 2 ibi no essz offialis

cois pus sup soldatis sufficiat si noti
ficatio et petitio emende predicte fiat cora
offitialibus ipi terre amice cois pus
in qua dictus equus uel ronginus tunc
mortuus acceptus uel inutilis effectus
esset Et nichilominus postquam reuerteretur
pus ista facta die notificare et petere
teneatur et infra decem dies probare legit
timo modo et ordine supradicto et suas proba
tiones dare coram predictis consiliatoribus
uel altero eorum successoribus. ¶ Quas
quidem probationes dicti offiales uel alter
eorum uel cui comiserint recipiat et
recipere possit summarie simpliciter et de
plano et sine strepitu et figura iudicii
et prout discretioni eorum uel alteri eorum ui
debitur conuenire quacumque tempore feriato
et non feriato et non data copia partibus
actium et in quacumque loco absentibus et non cita
to sindico cois pus uel aliqua alia
persona et omni iuris solepnitate obmi
ssa ¶ Quas probationes dictus cone
stabilis producere possit pro quolibet de
sua bandera et comitiua ualeat de
probatio et receptio ac si producta esset per
illum cui esset equus uel ronginus et
quilibet dnus possit huiusmodi probationes pro
ducere pro suo caualcatore et nomine ipius
caualcatoris et ualeat ac si producta esset
per suum caualcatorem principalem cui ad sup
tus erit equus uel ronginus ¶ Qui
consiliatores et offiales predicti et successores
eorum teneatur et debeat infra alios decem
dies solutionem et emendam dare et soluere
¶ Et quousque talis equus uel ronginus
non fuerit emendatus soldum et stipendium
perdere non debeat duratione predicta firma
¶ Et si acciderit quod dnus capitaneus guerre
uel dni priores artium uel alii offiales
quibus commissum fuerit mandaret aliquibus
militibus de dicta bandera uel dicto conesta

stabili quod equitarent ad aliquem locum et
aliquis equus uel ronginus illorum qui ob
tale mandatum factum fuerit occideretur
uel inutilis efficeretur per manus ini
micorum stet et stare debeat ad risicum
et emendam cois pus non obstante quod
ibi non esset capitaneus uel cum bandera
uel bandera dicti conestabilis dummodo
appareat et apparere debeat mandatum fac
tum ipis militibus et nomine ipsorum militum
in forma publica et emenda ipsorum equorum
et ronginorum petatur et peti debeat ut
superius scriptum est et continuatur Et
donec talis equus uel ronginus non
fuerit emendatus soldum predicto non debe
at ut supius dictum est ¶ Teneatur
tamen dnus equi uel rongini accepti uel
inutilis effecti per manus inimicorum
habita emenda quod recipiet inde a x di
es proximos subsequentes coram dictis consiliato
ribus uel offitialibus mostrare uel cui con
missum esset equum uel ronginum reuinctum Et
interim soldum et stipendium perdere non debe
at si non infra dictos x dies equum uel
ronginum non remisit ut dictum est ela
psis dictis x diebus soldum et stipendium
pro dicto equo uel rongino de quo emen
dam habuit habere non debeat donec remi
sit ¶ Et promisit dictus conesta
bilis facere mostras et assignas mili
tum et equorum et ronginorum cum armis
et sine armis quoties et ubi uidebitur et
placebit dnis prioribus artium cois pus
uel dictis dnis consiliatoribus et eorum suc
cessoribus uel offitialibus dicti cois pus super mon
stris ¶ Et si monstra in aliquo lo
co uel districtu inimicorum fieret et non
esset equus armiger uel miles pro quolibet
tunc non recepto soldum et stipendium pro uno
mense perdere debeat Et si non esset ronginus
perdat unum flor auri Et si alibi fieret

mostra armata vel assignata de dictis
militibus particulariter vel in toto perdat et
perdere debeat equus vel miles unum
florenum auri pro quolibet tunc non reperto
nisi haberet legitimam excusationem admic-
tendam per dictos conservatores vel alterum
eorum vel subcessores eorum vel cui commicte-
retur. Et si non esset rongenus vel trom-
betta seu cornamusa perdat pro quolibet
tunc non reperto .xl. solidos denariorum. ¶ Et si ali-
qua mostra fieret de dictis militibus et
equis vel rongenis eorum in civitate pisarum
vel alibi extra districtum inimicorum et fuerit
aliquis miles equus vel rongenus de-
dicta comitiva presentatus qui etiam presentatus
esset in alia mostra tunc proxime facta ita quod
idem homo equus vel rongenus in dua-
bus mostris fuerit presentatus pro uno men-
se soldum perdere debeat nisi habuerit le-
gitimam excusationem admictendam per dictos
dominos conservatores vel alterum eorum vel
eorum subcessores vel officiales super mostris
vel cui commicteretur. ¶ Et si aliquis
ex dictis militibus moreretur quod absit pro-
misit alium sufficientem ponere et substituere
loco eius coram dictis dominis conservatoribus
vel eorum subcessoribus vel officiales mostre in-
fra sex dies a die mortis computandos. Et
si infra sex dies alium non remiserit sol-
dum et stipendium pro illo non habeat ullo
modo. Et donec remiserit dummodo notifi-
care debeat de morte infra dictum tempus
¶ Et si aliquis ex dictis militibus sive
equitibus infirmaretur sive non evaderet et non
liberaretur infra xv dies a die infirmi-
tatis computandorum teneatur alium remic-
tere loco sui coram dictis dominis conservato-
ribus vel eorum subcessoribus vel cui commic-
teretur dummodo notificare debeat de
infirmitate infra sex dies a die infirmi-
tatis computandos ¶ Et si aliquis de-

torum equitum recederet a comitiva dicti
conestabilis promisit alium remictere loco
eius et si infra tertiam diem non remi-
serit soldum pro illo non habeat ullo modo dum-
modo milites et equites remictendi remicti
etiam et scribi debeat coram dictis dominis con-
servatoribus vel eorum subcessoribus et notificare
debeat officialibus super mostris ante presentati-
ones ad hoc ut remictendi a presentationibus
huiusmodi non valeat excusari ¶ Et
si aliquis equus vel rongenus vel alio
modo quam per manus inimicorum accideret
moreretur vel inutilis efficeretur in servi-
tium communis promisit alium sufficientem assigna-
re teneatur coram dictis dominis conservatori-
bus vel eorum subcessoribus vel officialibus super mo-
stris infra sex dies eius extimatione et valo-
ris prout arbitrio officialium videbitur con-
venire ¶ Et si aliquis equus vel ron-
genus venderetur vel cambiaretur promisit
alium remictere infra tres dies et assignare
coram officialibus conducte vel mostre eius
extimatione vel valore prout arbitrio officialium
coram quo assignabitur vel remiserit videbitur
convenire. Et interim donec alium non remiserit
nec assignabit soldum pro illo equo vel ron-
geno non habeat ullo modo quem vendere non
possit nec cambiare nec pignorare sine
licentia dictorum conservatorum sub pena soldi
unius mensis pro quolibet equo vel rongeno
Et si aliquis equus vel rongenus infir-
maretur teneatur dominus equi vel rongeni
facere curam suis expensis et si liberaretur
benequidem alias teneatur alium remictere infra
xv dies a die infirmitatis computandos. Et
si per marischalcos sententiabitur ipsum equum
vel rongenum invalidum a die mortis vel in-
utilis effectionis infra quatuor dies alium
remictere debeat eius extimatione et valo-
ris prout arbitrio officialium videbitur convenire
¶ Et interim pro illo equo vel rongeno

soldum non habeat dum modo equus vel
roncinus remictendi non sint nec re
plantur scripta ad soldum communis pisarum in
aliqua alia bandiera vel comitiva
durante tempore dicte firme ¶ Et si dictus
conestabilis vel aliquis ex eius mili
tibus in aliquo casu debellationis et conflic
tus cuius occasione fuerit et hec debeat pu
gnam duplam ceperit aliquem de Italia
nis inimicis communis pisarum infra quartam
diem a die captionis computandum gratis
et sine aliqua recepta vel promissione alicuius
quantitatis pecunie dominis prioribus antianorum civi
tatis pisarum pena centum librarum denariorum. ¶ Et
nichilominus talem captum assignare et
dare et tradere teneatur ut dictum est
¶ Item ex pacto ad invicem convenerunt
omni modo iure et forma quibus melius po
tuerunt quod de masnadis commictendis in
tantummodo inter equites de comitiva
dicti conestabilis et de aliis eius inter eos
tantum vacantium dictus conestabilis cognoscat
et non aliquis officialis communis pisarum et quod
dictus conestabilis et equites sui et eius
familiares qui debuerint inscriptis du
rante tempore dicte firme habeantur et tracten
tur pro civibus pisanis in civilibus
et criminalibus ¶ Item promisit dictus co
nestabilis quod ipse vel aliquis de ipsa co
mitiva non equitabit in servitium vel de
servitium alicuius principalis persone nisi
esset contra inimicos communis pisarum sine
licentia dominorum priorum antianorum Civitatis pi
sarum vel saltem septem ex eis in concordia et
vel dominorum conservatorum sub pena soldi
unius mensis ¶ Et si aliquis rum
or insurgeret quod absit in Civitate pisarum
vel alibi in aliqua civitate vel loco
subiecto communi pisarum non trahere ad aliquem
locum nisi ad dominos priores antianorum civitatis
pisarum qui pro tempore fuerint ¶ Et si po

tes non erunt in aliqua ex dictis terris tra
hat et trahere debeat cum sua comitiva
ad rectorem et ecce ipsius terre vel ad of
ficialem super monstris ¶ Et non tenere ad dictum
soldum equum vel roncinum alicuius pisani civi
tatis vel lava ad penam quinquaginta librarum
denariorum pisarum pro quolibet contrafaciente
et qualibet vice promisit etiam se non
dedisse nec promisisse alicui aliquid
occasione presentis firme ¶ Et quando
necesse (?) ipse conestabilis vel sui equites
in monstris bene et legaliter et pro vero et
suo nomine respondebit unusquisque et
sibi nomen non mutabit nec alio nomine
non respondebit nec equum alicuius scripti
aliquis pro se et suo nomine assignabit
sub pena stipendii unius mensis pro quolibet
contrafaciente et qualibet vice auffe
renda dumtaxat per dictos conservatores
vel eorum successores durante tempore eorum
firme ¶ Et quod non faciet aliquam ligam co
federationem vel dictum interesse ad inimi
cum vel facere volenti ostenderit quod esset
vel esse possit in dampnum preiudicium vel
gravamen communis pisarum vel contractorum in
presenti contractu ¶ Et non participabit conversabitur
vel favorem prestabit alicui inimico
communis pisarum vel alicui soldato inimico
rum communis pisarum ¶ Et ipsos inimicos co
munis pisarum et eorum soldatos et sequa
ces persequetur inimicos habere et tractare et
sub infrascripta pena promisit etiam dicto
tempore finito eius firmam renovare cum
dicto communi pisarum per sequentibus sex mensibus ad
similem soldum et sub similibus pactis
si placebit dicto communi pisarum ¶ Que et
omnia et singula supra et infrascripta promi
sit dictis dominis conservatoribus pro eo quod
versa vice dicti domini conservatores tantum
nomine et vice dicti communis pisarum promiserunt
et convenerunt dare et solvere cum effectu

supra dco .. stip 2 recipiet pst 2 si
is hedibus et cui ius suu cesserit si
ne alio pcepto ul madato soldu3 et
stipendiu infrascptu v3 p psona dci
constabil cum vno equo armigero
vno parafreno vno banderario et i
vno equo armigero et vno ronzino
Trigita quatuor flor auri mis quo
lib3 2 ad ratem quindecim flor auri
p quolibet mse pro quibuslibet duo
bus equis armigeris et vno ronzeo
inter duos ex eis p dci constabilis
et suor equitu puisone soldo 2 sti
pendio in hunc modum videlicet de
mese in mse in pncipio cuiuslibet i
mis dcor sex misiu prout videbit
solutoib3 paghe pdcte ¶ Et si
acciderit q equitaret madato cois
puis ex districtu puis p xl. miliaria
q tuc soluatur eis pro duobus men
sib3 salue et reseruato q pagha ul
timi mis no soluat eidem nisi p eo
nec satisdederit de bene et legaliter
suiendo per totu dcm tps 2 de pnta
tuis soluendis et si no satisdederit 2
satisdare nollet uel no poss q tuc
ei soluatur p medietate vltimi mis
2 alia medietas remaneat usq ad
fine vltimi mis ¶ Hoc pacto ex
psse apposito inter eos de uolutate
ptiu predictar videl3 q si dca paga
et stipendiu non soluatu eis ut dcm
est in dcis terinis q ipe constabil
2 equites equitare et suire coi puis
no teneantur donec no habuit et non
hebit paga ¶ Teneat etia facere
mostra ut supra dcm est et si accid
erit q si aliquis de sua comitiua effi
ceretur uel eet inutilis ul inobediens
dco constabil insuiendo coi puis s3
fcam pntis strumti liciti sit ipsi i

constabili ipm militem insufficientem
et inobedientem uel inutile de sua
comitiua 2 bandena cassare 2 ali
um sufficiente 2 hobediente i ista
tertia die remicte cora dcis cons
uatoribus uel eor successis ul com
offitial mostre ¶ Et si dcus constabi
lis uel aliquis ex dcis militibus pro
hiret aliquid de morte pderet ul
inutil effecter aliqu equi ul ron
giu falso cotra veritate q huiusmo
plitores facies uel pducens pro eo
ul ronzino coi puis pene noie sol
uere teatur .CC. libr et possit dci
cosuatores huiusmo p latores pducet
cassare de soldo 2 stipendio cois puis
ad eor petitionem 2 volutate 2 hui
modi cassandus ex ea pdcta non
possit ppetuo hre ee uel admicti ad
soldu dci cois ¶ Ite ex pacto con
venerit adinuice q si dcs constabil
ul eius equites facerint aflictum
gnale de inimicis capitalib3 cois i
puis 2 lucrab3 bandia inimicor
2 acciper seu capent aliqua ciuitate
inimicor p battaleam eo casu acoi
puis dcis constabil p illis militib3
qui aderit tantu pagam duplam
hre debeat pro vno mse copleto et
teatur dare 2 assignare coi puis oes
captiuos ytalianos ques capient i
dco casu gratis ut dcm est ¶ Et si ac
ciderit q aliqua battalia siue bellu
eet intraditu constabile cu sua co
mitiua tota ul pte 2 i inimicos cois
puis ita q excepte inimicor essent
banderia 2 gentes totidem ul plures
2 aflictu facerer de inimicis cois
puis 2 banderia ul banderias lucra
retur dum tam sint plures inimi
ci ul totide q tuc coe puis eidem i

constabilis p militib qui ad essent
tin et no aliis paga dupla dari tra
tur p uno mse opleto saluo q si ac
ciderit q expte inimicor essent cen
tum milites uel ultra tuc dca paga
detur dupla puno mse completo non
obstante q supra dicitur q expte ini
micor fuerint tot ul plures gentes ul
bandere ¶ Et q offitiales 2 pagato
res ipius paghe ipi constabili suisqz
militib pro equis uel roncinis qui mori
rentur ul inutilis efficerentur p man
inimicor ut sup dcm est emendam 2
extimat dare sine alio precepto ul ma
dato teantur suato fora et ordie pre
dcis 2 q obsuet et faciant omnia sup
dca ¶ Jtem q solutori et pagatori t
cor paghe 2 stipendii possit soluere eide
conestab p quolibet de sua bandiera et
p ipo conestabili promisiones 2 stipendia
osueta. ¶ Et q nullus eorum ibit
ad comedendu cu aliquo pusino et nu
llus cor aliquem pusinum inuitabit ad
comedendu in Ciuitate ul districtu t
pusii sub pena stipendii uni mesis p quo
libet otrafaciente et uice qualibet retinendo
p pagatores dce paghe si tpe pagam
ti ostabit per unu testem uel duos si
dedignes et q no sint sub aliquo mar
schalco uel alicuiu marescalcia nisi ali
ud deliberabit p com pusii. Unde dce
ptes interse adinuice except no fac
tar dctor pmiss 2 obligat 2 pactor
et rei sic no geste. Et omi alii legum 2
iuris auxilio osuetudini 2 statuto q
no opponent nec opponi faciet pse ul
aliu Que oia 2 singla supra 2 infra
scripta promiserunt tenere attende et
obsuare interse adinuice 2 in nullo
contrafacere uel uenire sub pena soldo
2 paghe totius conducte 2 sub ypote

cha et obligat omium bonor dci com
stabil et cois pus quia pena promi
serunt interse adinuice dare 2 soluere
si contra predca uel aliq predcor fac
rent uel uenirent et pena soluta ul non
contractus iste sit firmus Et promi
serunt interse adinuice dce ptes dapna
2 expensas et interee que et quas fac
rent uel substinuerint in curia 2 extra
pro predcis 2 infrascriptis exigendis et
de predcis omib 2 singulis tenedo et
obsuado pmiserunt sibi inuice facere
confessionem cora iudice copetenti tum
cois pus q ciuitatis florentie pisar
luche arretii cortoni Assisii spoleti fulgi
nei et cuilibet alteri Ciuitatis terre et
loci ad petitiem ptis petitis.

¶ Et ut forma pactor inendor Inter
consuatores merce cois pus 2 stipen
diarios 2 Conestabiles peditum dicti
cois clari innotescat Statuimus et
ordiamus q inter dctos consuatores 2
unu qq Conestabilem peditu dicti t
cois Jnatur celebretur et fiat otus cu
pactis modis 2 odictioib infrascriptis.
¶ A. conestabilis uiginti peditu stipen
diarior cois pus p psona sua 2 sui
ragazini in dco nuo coputata pse et
suos hedes obligando se 2 oia sua bona
pmisit 2 ouenit discretis uiris.. Con
suatorib merce cois pus suine pso
naliter cu dcis uiginti sotiis eius psona
2 sui ragazini ac psois ragazinorz
suor caporaliu admictendoru sm
discretionem dctor consuatoru in dco
nuo comput. dco com 2 pplo pusino
bene munitis 2 armatis oib 2 singu
lis armis scriptis p notariu dctor con
suatoru p tps uni mis pxe uentur be
ne solliate 2 legaliter more boni lega
lis 2 pbi uiri 2 ad mandatu dnorum

priorum artium uel dictorum conservatorum et
aut illorum uel illius cui uel quibus
commisserint ipsi domini priores uel conser
uatores ire stare et redire quo ubi et
quando et quocumque ipsis dominis prio
ribus uel conservatoribus uel quibus uel
cui commisserint placuerit et de se et su
is socijs et armis mostram et adsignam
facere toties quoties requisitus fuerit
ad petitionem cuiusque dictorum dominorum pri
orum uel dictorum conservatorum uel reui
sores mostrarum deputat per dictos conser
uatores monete comunis pisarum Et si dictus
constabilis uel aliquis de sua comitiva
fuerit apontatus pro uno soldo pro qualibet
apontatura fienda de dicto constabi
li unum flor(enum) auri et pro qualibet apon
tatura fienda de aliquo ex socijs ipsius
constabilis. xl. s. den. et pro qualibet a
pontatura fienda de quolibet equo et
armorum descriptorum ipsi constabili uel
alicui de sua comitiva. xx. s. den. Et
si duabus uicibus successiue fuerit aliquis
de sua comitiva apontatus pro illo per
dat dictus constabilis totum stipendium
unius integri mensis et tunc presumatur bis
apontatum successiue ipsum constabilem
ad sua bandiera non habere Et preda que
de apontaturis procedunt dicta sunt camerum
habent nisi talis constabilis legittimas
faceret et haberet excusationes recipiendas et ad
mittendam per conservatores predictos
prout discretioni ipsorum conservatorum uide
bitur conuenire. Et si accideret quod fieret
bellum seu prelium generale mandato comunis et
pisarum uel hominis arbitrium ab ipso comuni in
quo daretur conflictus et debellarentur
inimici comunis pisarum uel quod acquireretur
uel recuperaretur aliqua ciuitas uel ca
strum pro comuni pisarum occasione prelij uel bel
li generalis fiendi et dandi mandato dictorum
minorum priorum artium uel alterius officii comunis
pisarum audeatur hostis contra dictam ciui
tatem uel castrum quod dictus conestabilis pro
se et omnibus de sua bandiera habeat pagam
duplam pro mense completo in quolibet
casum predictorum ¶ Et hec omnia
et singula fecit et promisit dictus conestabi
lis pro eo quod vicesa vice dicti conservatores
tum nomine et vice comunis pisarum promiserunt
et conuenerunt dicto conestabili stip. et
recip. pro se et suis heredibus aut cui et
uis suum cessit dare et soluere sine
alio precepto uel mandato soldum et
stipendium infrascriptum soluta prius gab
ella forma statuti comunis pisarum. videlicet pro perso
na dicti conestabilis et sui ragazini per
natus ... et pro quolibet alio suo so
cio seu ragazino capitalem sue bandie
re hoc pacto expresse apposito dictorum pri
orum accedente consensu. videlicet quod si du
rante tempore dicte conducte in aliquo prelio
fiendo ut supra dictum est caperetur ali
quis ytalianus inimicus uel rebellis
comunis pisarum per conestabilem uel aliquem
de sua comitiva quod talem sic captum
ad penam centum florenorum dictus conestabilis
gratis et sine aliqua mercede uel pro
uisione teneatur presentare dominis priori
bus artium Ciuitatis pisarum et in eorum
fortia tradere Renuntiauerunt interest ad inuicem
dicte partes exceptioni non facte hinc in
de dictorum promissionum et obligationum
et rei non sic geste et non celebrati con
tractus et non factorum non promissorum et
non conuentorum omnium et singulorum supra
et infrascriptorum et omni alij legum iuris et iu
ris auxilio constitutis et statutis ¶ Que et
omnia et singula supra et infrascripta promi
serunt interest ad inuicem dicte partes tenere
attendere et observare et dictam penam ex parte
et interesse reficere et non contrafacere.

uel ueniret sub pena dupli dcī stipen
dij ul soldi 2 oblig° oium dicti co
nestabilis et dcī comunis bonorum
Qua pena pars nō obsuās predca
parti obsuanti dare 2 soluere solēp
ni stip pmiss̄ Et pena soluta ul nō
ꝯtus iste sit firmus Et de predcis i
omibȝ 2 singul̄ obsuadis 2 de pena
soluenda si comissa fuīt pmiserit
intercee adinuice dcē ptes facere
cofess̄ cora Judic̄ cois pis̄ 2 coram
iudic̄ cois Flor̄ 2 cois pisaꝝ senaꝝ
aretij et cuilibet alt° Ciuitatis ter
re et loci 2 corā quolibet alio iudic̄
ad pet° partis petēt°

Pro quo. T. con̄ 2 eius pcibȝ 2 ma
dato talis eius pisin° extitit fideiu
ssoꝝ qui pmisit dcīs obsuat° ut sup
recep 2 stip sit ita 2 taliter facturū
2 curaturū qd dcs conestabil̄ omia
2 singla per eū supra pmissa facī
et tenebit act° obsuabit cum effcu
qd si nō facēr 2 obsuaret ut dcm e
de suo pprio facere obsuare pmide
sub oblig° oium suoꝝ boꝝ.

De electione et offitio Capita
neoꝝ partis. Ghelfe. Rbica.

Cum inter alia que Ciuitati
pis̄ statum dedeīt prospe
rum et tranquillum fuīt ghelfe.
CCCXI. sub quo ipa ciuitas recta fuit et
p longiora tepora gubnata ob id
conuenit de offio offialium ipius
ptis ghelfe spalem facere mentio
nem igitur Statuimus et ordina
mus qd eligantur et eligi debeant t
ac etiā insacculari prout insaccula
tur alij offiales cois pis̄ Capita
nei ipius ptis ghelfe Ciues pis̄
boni 2 prudētes nūō quiqȝ videlicȝ
unus p qualibet porta quoꝝ unus
sit miles alius Judex et de collio Judi
cum ciuitatis pis̄ alius domicellus
2 de prole militari reliqui duo sint
ppulares 2 de pplo pisino 2 unus bo
nus et expttus notarius Qui capi
tanei 2 not° publicari 2 exhi debe
ant de sacchetto dcōꝝ offialium sin
gulis sex mensibȝ in publico cōsilio p
ut exhibuntur 2 publicatur alij offi
tiales cois pis̄ 2 ipis exctis 2 pub
licatis incōtinenti ante initiū eorū
offitij tenantur 2 debeat in publico co
silio corā dnīs priorībȝ artium ciuitat°
pis̄ iurare ad sca dei euāgelia cor
poralit° tactis scripturis se uere esse
ghelfes 2 zelatores et amatores dce
ptis ghelfe 2 ipam pte 2 honores
2 comoda dce ptis manutenere 2 au
gere pposse ad quoꝝ capitaneoꝝ
offim spectet coadunare et cōgregarī
et coadunari facere ciues pisinos
ghelfes et de parte ghelfa. 2 quos t
crediderit ee psteri status ipli pis̄
feruentissimos zelatores in ecclia sce
marie de mercato et ipis coaduatis
2 ꝯgregatis pparare omia 2 singula q
p magnifico statu pace 2 unitate co
munis 2 ppli pis̄ eisdem capitaneis
utilia et necessaria uidebuntur t
sup quibȝ ppositis p uniuqueqȝ poss̄
inpune et licite cōsuli arengari 2 in
adunatijs faciedis de hoibȝ dce pa
tis ptita iniuēti ordinari 2 reformari
Et per not° dcōꝝ capitaneoꝝ scribi
totiens quoties extiterit opportunū
et qd in aduniatijs predcis ul aliqua
earum prouisum optentū 2 refirma
tum fuerit p ipos capit° inscriptis re
feratur dnīs prioribȝ 2 caūī artiū
ciuitat° pis̄ qui dni priores 2 caūī
ad execut° eoꝝ que dci capitanei

iculeriint procedere possint ⁊ debeant
quatenus pro statu civitat(is) pus(ine) ⁊
ppl(ic)i pus(ini) crediderint expedire ⁊ pro ex
ecutione ⁊ expeditione eor(um) que ad offi(ciu)m
dictor(um) capitaneor(um) expectare nosc(un)tur
Habeant dicti capitanei dies nuptio(rum)
ques ipi dixerint eligendos ques eli
gere semel ⁊ pluries et toties quotie(n)s
crediderint expedire dicti capitanei po
testatem habent eligendi qui nuptij habe
beant ⁊ hec debeat singulis annis p(ro)
duabus rubbis fiendis ⁊ currendis i(n)
festo s(an)c(t)i herculani q(uo)d est de m(en)s(e) mar
tij p(er) illos ques dicti capit(anei) ad emen
dum dictas rubbias dixerit eligendos
vigintj flor(enos) auri. Teneatur in
super dicti capitanei adsimulare q(uam)
processionalit(er) accedit immediate t(amen)
post duos priores artium civitatis
pus(ine) cu(m) facul(i)s quas hec debeant i(n)
prout institutis (con)tinentib(us) delinanys
⁊ processionib(us) plenius continetur ⁊ ge
neralit(er) teneatur et debeat dicti capi
tanei omnia ⁊ singula facere ⁊ pos
sent in exercere que p(ro) statu ⁊ (con)s(er)vatione
civitatis pus(ine) et pplaris status ip(s)i(us)
civitatis ac etia(m) civitate ⁊ (con)s(er)va
tione dicte p(ar)tis guelfe quolib(et) cred
derint p(er)tinere aliquo no(n) obstante/

Ordinamenta studij. Rubrica.

Volentes conservationi ⁊ man
tentioni gn(er)alis studij pus(ine)
salubrit(er) providere p(ro) eo q(uod) pus(ine) civi
tas decorat(ur) ⁊ tam reipublice qua(m)
.cccxij. singularu(m) comoda p(ro)moventur p(re)
senti p(ro)mulgato capit(u)li duximus
statuendum Q(uod) p(er) d(omi)nos priores ⁊
cancellarios artiu(m) civitat(is) pus(ine) qui
fuerint singulis annis de mensib(us) mar
tij ⁊ ap(ri)lis eligantur et deputentur
et eligi ⁊ deputari debeat quinq(ue) bo(ni)

et prudentes homines pplares ⁊ de pplo
pus(ino) in sapientes studij ante dicti
videl(ice)t unus pro qualibet porta q(uo)r(um)
officium initium habeat in k(a)l(end)is mensis
maij p(er) unu(m) annum continue dura
turum ⁊ sic de anno in annu(m) fiat ele
ctio ut supius dictu(m) est. Qui
sapientes studij habeant ⁊ habere intelli
gantur vigore p(rese)ntis statuti arbitri
um auctoritatem ⁊ potestatem doctores ⁊
magistros in facultate ⁊ scientia qualib(et)
eligendi nominandi ⁊ deputandi ⁊ per
sindicum co(mmun)is pus(ini) conducta faciendi
cum salariis pactis modis ⁊ conditio
nibus ⁊ p(ro)ut ⁊ sicud institutis ⁊ or
dinamentis in p(rese)nti volumine contentis
clarius declaratu(m) ⁊ electos ⁊ alia
fienda per dictos sapientes vel p(er) qua
tuor ex eis p(re)d(ic)ta ⁊ in concordia valeant
et teneant et plena(m) habeant roboris fir
mitate(m) du(m) modo per eos in electionib(us)
huiusmodi (con)tra ordinamenta presentia
studij in isto volumine contenta nulla
tenus veniatur imo forma in ipsis
ordinamentis tradita p(er) ipsos sapientes
debeat inviolabilit(er) observari. Possit
etia(m) ac teneatur ⁊ debeat defectus
tollere ⁊ removere ques esse cogno
verint in studio antedicto possint etia(m)
et teneantur dicti officiales ⁊ sapientes t(amen)
studij iuvare ⁊ favere p(ro) posse do
mino rectori studij antedicti in hys
que erunt pro utilitate conservatione
⁊ augmento ip(s)i(us) studij ac pace unitate
⁊ concordia doctorum magistror(um) ⁊ lege
ntiu(m) in ipso studio nec no(n) scolarium
intrantiu(m) sub eisdem ⁊ q(uod) nullus t(amen)
alius officialis co(mmun)is pus(ini) possit vel de
beat de factis studij quolib(et) cogno
scere vel intromictere vel ingerere s(ed)
solu(m) dicti sap(ientes) congruit ⁊ arbitrium

hunc iamte studii audei et cuicumque alter(ius)
offit(ii) co(mun)is p(er)us(ini) sit adempta omnis
cognitio et arbitrium imp(e)ditus Et qui
cumque fuerit electus uel adsumptus ad
d(i)c(tu)m offitium ad idem offitium eligi uacari
uel adsumi no(n) possit inde ad quinque
anos a die depositi d(i)c(t)i offitii continu(os)
nu(m)e(r)ando(s) p(e)na tam eligenti qua accep
tanti infra d(i)c(tu)m t(em)pus ducentar(um) libr(arum)
den(ariorum) per eorum sindicatores t(em)p(o)re eor(um)
sindicatus a contrafaciente quolibet t(otiens)
aufferenda Et nichilominus talis electio
no(n) ualeat nec teneat ullo mo(do) et pro no(n)
facta penitus habeatur et loco talis sic t(amen)
electi alius subrogetur Et ad hoc ut
d(i)c(t)i offiales et sapientes studii magen
dis per eos melius instruatur statu
imus et ordinamus o(mn)ia et singula capitula
infrascripta.

In primis q(uod) in qualibet s(cienti)a et facul
tate semp(er) e(ss)e debeat doctores sufficie
tes et necessarii videlicet In iure
canonico tres doctores admittimus u(idelicet)

Doctor decretor(um)

Doctor decretalium.

Doctor sexti et clementinar(um).

In iure ciuili admittimus tres doc
tores u(idelicet)

Doctor qui legat ordinarie

Doctor qui legat extraordinarie

Doctor qui legat volumen

In medicinalibus .vii. doctores videlicet

Doctor qui legat de mane

Doctor qui legat in meridie

Doctor qui legat de sero

Et unus doctor ad praticham.

Doctor qui legat cierusiam.

Doctor qui legat loyca et ph(ilosophi)am

Doctor qui legat astrologia

Item unus qui legat arte notarie

Item quicumque qui legat et doceat gra
matica videlicet unum p(ro) qualibet porta

Et q(uod) quilibet doctor qui legit ordi
narie h(abe)at concurrente(m) si sapientibus stu
dii uidebitur expedire Item q(uod) unicuique
q(uae) s(upra)d(i)c(t)or(um) doctor(um) deputetur certum
salarium q(uod) augmentari no(n) possint nisi
p(ro) famosissimo doctore foresterio p(ro) ueniente ad
nentu d(i)c(tu)m studium postq(uam) uenisset augm
tari et h(oc) de consensu et consilio prior(um)
et camerarii artium ciuitatis p(er)us(ini) et sapientum
d(i)c(t)i studii uel maioris p(ar)tis ipsor(um) pena cont(ra)
facienti quingentar(um) libr(arum) den(ariorum) et si ali
ter fieret no(n) ualeat ullo mo(do) Saluo
q(uod) conductoribus iam factis p(er) p(re)dicta nul
lum preiuditium generetur Item q(uod)
nullus doctor possit conduci ad legendum
uel praticandum in ciuitate p(er)us(ina) p(ro)
maiori t(em)p(o)re t(em)p(o)re triu(m) anor(um) et q(uod) nulla
reconductio fiat de aliquo doctore me
dico uel magistro ante sex mēses p(ro)pe t(ermi)
fine eor(um) conductionis set fiat infra t(ermi)
dictos menses uel postea pena tam conduce(n)
ti q(uam) conducendo centum libr(arum) den(ariorum) et nichil
ominus talis conductio no(n) ualeat ipso iur(e)

Item q(uod) doctores conducendi teneantur et
debeat iurare cum conducuntur ad s(an)cta
dei euangelia corporaliter tactis scripturis
s(er)uare statuta et ordinamenta tam co(mun)is
p(er)us(ini) q(uam) uniuersitatis d(i)c(t)i studii in hiis
que spectant ad ordinem et modum legendi
et disputandi et ip(s)a ordinamenta obs(er)ua
re inuiolabiliter teneantur Item q(uod)
unusquisque doctor salariatus a co(mun)i p(er)us(ino) t(antum)
ad legendum deputatus librum ad quem
deputatus est uel deputabitur in futurum
legere debeat et p(er)sequi lectures suas ho
ris debitis et consuetis in studiis generalibus
non obstante aliqua consuetudine que d(icer)e
t(ur) hactenus in s(tudi)um obs(er)uata p(er) ali
ques doctores in studio p(er)usino u(idelicet) qui t(antum)
legit ordinarie legant de mane et qui

legunt extraordinarie legant in meridie et
qui legit volumen legat de sero et in
medianalibus horis consuetis nec alicui
scolari committere legendas ultra duas
vel tres lectiones nisi in casu necessitatis
et hoc cum consensu rectoris scolarium vel
eius locum tenentis et eius consiliariorum et
sapientum studii vel maioris partis ipsorum
pena contrafacienti pro qualibet lectione quam
legendam commiserit decem librarum denariorum.
¶ Item quod nullus doctor salariatus
a dicto communi gravetur per dominos prio
res artium ad standum ad consilia in pala
tiis communis vel per eos mictatur in amba
siatas vel ad rectorias aliarum civitatum
vel terre durante tempore sue conductionis ni
si in casu ubi expediret ab eis exquirere
consilium in puncto iuris pro factis dicti communis et
in casu in quo vellet talis conductus re
cuperare sue conductioni habito prius
loco sui sufficienti substituto. Et hoc capi
tulum locum non habeat in iam publicatis.
¶ Item quod nullus doctor salariatus ad
legendum unum librum possit alium librum
legere legendo illum ad quem salariatus
est nisi de consensu sapientum studii et re
ctoris scolarium vel maioris partis ipsorum
nec etiam subalio doctore intrare ordina
rie vel extraordinarie nisi gratia repetitionis
vel disputationis et nisi aliud per dictos sa
pientes studii et rectore aliud esset dispo
situm. ¶ Item quod nullus doctor vel sala
riatus per se vel interpositam personam in
ferat vel aliquam iniuriam faciat alicui sco
lari ex eo quod sub eo intrare noluit vel nole
ret sub eo intrare introytum contradicat
pena contrafacienti pro vice qualibet vigintiquinque
librarum denariorum. ¶ Item quod nulli medico salari
ato a dicto communi detur licentia se absentandi a
civitate et comitatu pisarum per cuius absentiam
impediret actus legendi vel infirmum qui
esset in dicta civitate sub cura eius et
possint aliqua recipere lesione. ¶ Et
nullus medicus salariatus a dicto
communi accedat vel accedere possit extra
comitatum pisarum absque licentia dominorum priorum
et camerarii qui pro tempore fuerint pena centum
librarum denariorum pro quolibet contrafaciente
et vice qualibet retinenda de salario
suo per solutores ipsius salarii si eis con
stiterit. Sed quia persone etiam condepnari pos
sint per potestatem et capitaneum civitatis pisarum etc.
¶ Item quod quantitas duorum milium
florenorum in anno sit et esse intelligatur de
putata pro salario doctorum et medicorum
in quacumque facultate legentium in stu
dio pisarum computato omni salario con
cesso et concedendo ipsis doctoribus et in
uno medico pratico conducto vel con
ducendo et magistris gramatice conductis
et conducendis ita quod dicta quantitas nul
latenus excedatur. ¶ Item quod nul
lus medicus salariatus a communi pisarum
possit se componere cum aliquo speciario
de conversando ad suam apotecham sub
certo salario anno percipiendo pena me
dico et speciario contrafacienti centum
librarum denariorum. ¶ Item quod quilibet
medicus habitans in civitate pisarum cum
dat aliquam receptam infirmo quam eam
vel alteri pro eo de aliquo sirupo confec
tione vel medicina illam dare debeat
inscriptis infirmo vel alii de familia
sua pro eo in tali forma verborum quod
unusquisque expertus speciarie ad quem di
ctus infirmus portari fecerit eam intelli
gere possit cum effectu et infirmo satisfacere
de contentis in ea. ¶ Item quod nullus
scolaris presentandus et doctorandus pos
sit presentari nisi per unum doctorem tantum.
¶ Item quod quicumque doctor de collegio doc
torum secundum registrum expertus pisarum vel qui

sit salariatus a dco coi fuit requisi
tus per dnm epm dce Civitatis
uel eius locu tenente q intrare de
beat ad examinatorem alicui doctora
di et in termino sibi assignato no
compareuerit iuxta ea cessante sol
uat noie pene pro vice qualibet ce
tum lib. dcn Item q nullus
predcor doctor intrare debeat ali
cui examinatori publice faciende de
aliquo doctorando nisi in eccla ca
tedrali et hora consueta de mane
cu titulis et solempnitate solita pe
na contrafacient quingentar librar
dcn Item q supplicetur dno
epo pusino q constitutionem faciat et
observet per qua ferat sententiaz et ex
comunicationem in oms et singulos doc
tores qui intrarent examinatori alicu
ius doctorandi qui no approbarent
eum quem secundum eorum observantiam
crederent approbandum et secundum formam
privilegiorum concessorum studio pusino
a qua excomunicatione no possit absolvi
nisi facta prius in iuriato satisfa
ctione de sua iniuria secundum qualita
tem sue persone et coi pusino p iniuria
sua p qualibet vice in centum florenorum
aurj Item q rector scolarium ha
bere debeat pro suo salario vigintiqui
que florenos aur. annuatim et no ultra
dum modo singulis duobus mensibus
eius offitij debeat inquirere contrafacies
et singulos doctores salariates a dco
coi no servantes statuta ipsorum et pac
ta inita cum dco coi Et siquid inve
nerit ita referre in scriptis offitialibus
debentibus solvere salaria dcorum doc
torum Item q offitiales qui sol
vere debent salaria dcorum doctorum p
unu mensem ad minus ante tempus

solutionis fiende dcis doctoribus de eorum
salarijs scrutari inquirere debeat a sco
laribus intrantibus ad studium cu dcis do
ctoribus si dicti doctores legerint et se
rvaverint in ipso anno in quo tunc sunt
secundum statuta ipsorum et pacta inita cum
dco coi. Et q ubi invenerit predicta se
rvasse eis solvat eorum salaria temporibus
debitis et statutis secundum pacta pacta dic
tis offitialibus predicta non servantibus
quingentarum librarum dcn de quibus sin
dicari debeat per sindicum generalem
cois pusini et q dci sapientes debeat
dcm capitulum semper in principio offitij
dci sindicatus notificare dco sindico pe
na eis negligentibus centum libr. dcn
q si invenerit predictos doctores p
dicta no servasse q tali doctori dca
non servanti de suo salario no satis
fiant sine expressa licentia dnorum
priorum artium et sapientum studij vel
maioris partis ipsorum sub dca pena
Item q scolares qui venient ad
studendum in civitate pusini sint in
munes a solutione gabellarum dcte stu
dueriut in Civitate predicta. scilicet
salmarum ipsorum sine fraude veniendo
eundo et redeundo Item q dicti sapientes
possint et debeant eligere sibi unum
notarium qui scribat omnia que in
cumbent scribenda et sibi salarium
facere secundum merita laborum suorum
dum modo non possint ei constituere
salarium ultra quantitatem trium florenorum aurj
Item q dci sapientes teneantur et
debeant eligere sibi unum de se
ipsis qui possit eis ad convenienduu
dctos sapientes quando expedirent et
ad proponendum inter eos que propterea
expedirent pro factis dci studij et si dctus
propositus eos non vellet convocare et

coadunare quod liceat dictis sapientibus vel maiori parti ipsorum se preter licentia dicti prepositi coadunare et facere omnia ad que supra deputati sunt. Et quod potestas et capitaneus populi et capitanei custodie pacis et etiam dicti priores ad requisitionem dictorum sapientum vel maioris partis ipsorum vel saltem dicti prepositi teneantur cogere et gravare quemlibet dictorum sapientum ad conveniendum simul cum expedierit aliquid ordinare vel tractare pro factis et negotiis studii supradicti

¶ Item quod quantitas deputata pro Comune pecunie supra et de facto studii penitus non possit deputari ad alium actum quia ad opus dicti studii.

¶ Et quia sedes ordinaria medicine ad qua nunc est magister Iohannes de Sancta Sophia est propter recessum ipsius de proximo vacatura ne ipsa sedes vacua remaneat set in ea doctor solempnior habeatur statuimus quod magister Franciscus de Bianellis de Bononia cuius sufficientiam experti sumus tam in theorica quam in practica eligatur si haberi poterit ad dictam sedem ordinariam de mane pro tempore quinque annorum proxime venturorum. Cum salario quod deputatum erat dicto magistro Iohanni vel cum maiori salario non transcendendo quantitatem trecentorum florenorum auri in anno. Et quod per presentes dominos priores et maius consilium civitatis pecunie ad hoc specialiter congregandos constituatur legitimus sindicus qui per ipsos dominos priores mictatur ad faciendum conductam de dicto magistro Francischo ad dictam sedem et cum salario et pro tempore supradictis. Et ipsum salarium sibi promictendo ita quod bene valeat et quod dictum salarium sibi solvatur per conservatores monete communis predicti. Ita quod dictum salarium usque ad quantitatem que deputata erat dicto magistro Iohanni intelligatur esse de summa duorum milium florenorum supra taxata a dicta nostra quantitate supra sibi solvatur et solvi possit et debeat non obstante dicta taxatione seu limitatione duorum milium florenorum auri.

¶ Quia etiam magister Gualterius medicus anglicus qui in cirusia pluriorum experientia optimum manifestat est in nostra civitate utilissimus, statuimus quod idem magister Gualterius conducatur et pro conducto habeatur et sit auctoritate presentis legis in medicina ad practica cirusie in dicta civitate pecunie pro tempore quinque annorum incepturorum in kalendis ianuarii anni presentis. scilicet anni domini millesimo ccclxvij. cum salario centum quinquaginta florenorum auri pro quolibet anno sibi solvendo et quod conservatores monete communis pecunie eidem dare et solvere teneantur viso presenti capitulo scilicet in terminis in quibus solvuntur salaria aliis salariatis medicis dicti communis ad penam V. librarum denariorum ipsis conservatoribus si fuerint negligentes. Quod salarium non intelligatur computatum in summa duorum milium florenorum superius determinata. Computatur in hac cum alia provisione sibi inde facta et cum alio salario sibi pro dicto tempore constituto. Ratificantes presentes ex conducta siqua de eo facta est pro tempore supradicto et de ante cum salario ante dicto. Ita tamen quod dictum salarium centum quinquaginta florenorum pro quolibet tempore dicti quinquennii debeatur eidem et servire teneatur per dictum tempus ad practica supra dictam sicut alii medici ad practica conducti servire tenentur.

De offitio offitialium ſuper blado campionis. Rubrica.

. cccxij. Quoniam offitium bladi et campionis bladi cõis piſ. nec d[omi]n[a]ri utile cenſetur exiſtit ymo ueri[us] neceſſarium ⁊ requiratur per Ciues bonos ⁊ legaliſſimos exerceri ¶ Statuerunt ⁊ ordinauerunt p[rese]nti capitulo p[rese]nti uolumine Q[uod] ſup[er] receptione ⁊ conſeruatione bladi cliuſij piſ[a]ni ⁊ aliarum comunantiarum cõis piſ. pro quibus d[ic]to cõi debentur granum et bladum ſint et eſſe debeant ⁊ eligantur ſemp[er] duo boni et legales homines p[o]p[u]lares qui inſacculentur in ſacculo offitialium cõis piſ. ⁊ de d[ic]to ſacculo extrahantur more ſolito de porta in portam. Jta q[uod] d[ic]ta electio inter portas fiat ⁊ equaliter obſeruetur quorum offitium duret per unum annum ⁊ habeant d[ic]ti offiales unum bonum ⁊ expertum notarium per ipſos eligendo quando d[ic]tus notarius non eet in ſacculatus qui notarius ſcribat ⁊ in ſcriptis redigat introytus ⁊ exitus d[ic]torum offitialium ⁊ alia occurrentia ⁊ expedientia circa offitium offitialium predictorum ⁊ unum famulum quem eligere uoluerint. Et pro conſeruatione d[ic]ti bladi habeant ⁊ habere debeant domos campionis poſitas in ſupra murum in quibus d[ic]tum bladum eſt ſolitum conſeruari in quantitate d[ic]tarum domorum bene ſufficienti pro d[ic]to blado conſeruando et poſſint et teneantur d[ic]ti offitiales omnem quantitatem bladi ipſi cõi debit[am] a quibuſcumque perſonis exigere ⁊ recipere infra temp[us] eorum offitij pena quingentarum libr[arum] denariorum d[ic]tis offit[ialibus] ⁊ eorum cuilibet imminente ſi in exactione predicta extiterint negligentes ¶ Et poſſint ⁊ debeant d[ic]ti offiales finire ⁊ refutare ⁊ refutationem facere omnibus ⁊ ſingulis ſoluentibus ⁊ dantibus

dictum bladum de hys que receperint tamen que refutatio ualeat ⁊ plenam habeat roboris firmitatem ¶ Et poſſint et debeant dicti offitiales dictum bladum conſeruare ⁊ de ipſo totaliter uel particulariter uendere temporibus congruis ⁊ conſuetis prout ipſis offitiales neceſſitas exiget ⁊ cõis utilitas uidebitur p[ro]c[ur]ari ¶ Et ſint et eſſe intelligantur offitiales ſup[er] infraſcriptis quantitatibus ſoluendis pro doctoribus ⁊ medicis ratione ſtudij piſani Et etiam ſup[er] pagamentis ⁊ ſolutionibus faciendis rectoribus capellanis ſancti herculani ⁊ ſup[er] pagamentis faciendis offit[ialibus] deputatis ſup[er] helemoſinis pro cõe piſ. faciendis ſecundum formam infraſcriptorum ſtatutorum ⁊ in terminis ⁊ modis ⁊ prout in infraſcriptis capitulis continetur.

¶. Et uolentes dare ordinem debitum atque modum ne d[ic]ti doctores ⁊ medici in ultra ſufficientem ⁊ neceſſarium numerum conducantur ⁊ ne inordinate cõis piſ. pecunia expendatur Statuerunt ⁊ ordinauerunt q[uod] pro ipſis doctoribus medicis uel magiſtris uel ratione uel cauſa ſtudij piſani non expendatur nec expendi poſſit ultra quantitatem duorum milium flor[enorum] auri aliquo modo ratione uel cauſa ſed d[ic]ta quantitas ſit ⁊ eſſe intelligatur limitata ⁊ deputata.

¶ Jtem q[uod] d[ic]ti duo offitiales bladi et dictus eorum notarius habeant et habere debeant pro eorum ſalario cuiuſlibet anni pro quolibet eorum ¶ Quindecim flor[enos] auri ⁊ d[ic]tus famulus habeat ⁊ habere debeat pro ſuo ſalario duodecim flor[enos] auri per d[ic]tum temp[us] unius anni ¶ Que ſalaria ⁊ quas in quantitates flor[enorum] d[ic]ti offitiales bladi poſſint retinere ⁊ tam eis quam eorum notario ⁊ famulo ſoluere ſine alia apodiſſa in uel mandato ſoluta primo gabella ad rationem .xij. denariorum pro qualibet libra maſſarijs

cois pusii.

Item statuerunt et ordinaverunt quod
offitiales cois pus qui deputabunt
et eligentur ad vendendum fructus
clusii pus de mense aprilis vel de mense
maii teneantur et debeant elligere et desti
nare unum bonum hominem inclusium pru
sinum quolibet anno ad providendum et
examinandum semetam positam et etiam
in dicto clusio et fructus recolligendos
in ipso de posta imposita. Qui bonus
homo sit mictendus facta provisione
et examinatione ut dictum est referat dic
tis offitialibus super dicta venditione deputa
tis ad hec ut ipsi offitiales in agendis circa
venditionem ipsorum fructuum sint melius
et plenius informati. Qui bonus homo in
clusium destinandus teneatur et debeat
misse in ipsum clusium et dictam provisio
nem et examinationem fecisse et de ipso
clusio ad civitatem pus redisse infra
octo dies ad plus.

Item quod dicti offitiales super blado tene
antur et debeant eligere et mictere unum
bonum hominem inclusium supra dictum quoli
bet anno de mense augusti vel septembris
ad videndum saggium grani vendendi com
pus et ipsis offitialibus per emptores clusii
supradicti quod saggium portet ad offitiales
predictos et secundum dictum saggium bladum pre
dictum per ipsos offitiales bladi ab ipsis emptoribus
fructus clusii recipi debeat et non aliter
ullo modo. Et dictus bonus homo inclusium
destinandus debeat suum offitium expedi
re infra octo dies die quo iverit in clusium
et de ipso redierit computandis et pro maiori
tempore eidem minime persolvatur. Item
habeat et habere debeant dicti offitiales mensu
sium destinandi pro quolibet eorum et die
quolibet cum uno equo triginta sol. den. sa
larii quorum offitialium mensurarum mictere

debeant et solvere teneantur dicti offitiales bladi
ipsa electione sine alio precepto vel ma
dato solvendo gabelle xij. den. pro quali
bet libra sicut supius est expressum.

Item quod dicti offitiales bladi teneantur
et debeant eligere et deputare illos offitiales
et notarios et illos mensuratores et portitores
quos et quod crediderint expedire cum mictere
di in dictum clusium ea recipiendi et mensu
randi bladum et etiam pro defectu mictendi
de ac etiam conservandi bladum quod reponitur
in domibus capionis. Item quod dicti
offitiales bladi possint et teneantur de
ceris offitialibus et notariis et mensuratoribus et
portitoribus salarium constituere et ordinare
et etiam solvere sine alio precepto vel ma
dato dummodo quantitas viginti sol. den.
pro quolibet die et quolibet mensuratore
vel portitore ipsum salarium non excedat
solvendo semper gab. duodecim. den. pro
qualibet libra ut supius dictum est.

Item teneantur et debeant offitiales pre
dicti sine alia apodissa vel madato et
sine solutione vel retentione alicuius gabelle
dare et solvere singulis annis offitialibus
deputandis per dominos priores artium civitatis
pus qui fuerint de mensibus ianuarii et
februarii pro helemosina que fit et fieri
debeat pro co(mun)e pus de quinque milibus libr
den. que fiat et fieri debeat in civitate
et in comitatu pus et in casu in quo ha
bilitas ipsa pecunia per dictos offitiales bla
di offitialibus super dicta erogandi helemo
sina deputandis solui non posset possit
et debeat ipsis offitialibus super helemosina
dare et mensurare granum pro ut et sicud de
dominorum priorum et camerariorum artium civitatis
pus qui pro tempore fuerint processerit voluntate.

Item teneantur et debeant offitiales predicti
dare et solvere et dent et solvant duobus ca
pellanis eligendis et deputandis vel

deputat(ur) p(er) d(i)c(t)os priores artiu(m) civit(atis)
p(er)us in cappellis ecclie sancti her
culani sitis in port(a) s(an)c(t)i petri. videl(icet)
uni deputando in capella superiori et
alteri deputando in capella inferiori
dicte ecclie quolibet anno sex corb(es) gra
ni et vigintiquinq(ue) libr(as) den(ariorum) pro quo
libet eorum visa eorum electe sine alio
precepto vel mand(at)o. Item dent et
solvant capellano deputat(o) seu depu
tando in capella sancti herculani i(n)
ecclie s(an)c(t)i laurentii omni anno vigin
tiquinq(ue) libr(as) den(ariorum). Item dent et so
lvant domino incole accoli p(ro)uincio
li capell(ano) deputat(o) in capella sancti
honofrii sit(e) in nostra campi bata
lie et successori suo quolibet anno sex
corb(es) grani et vigintiquinq(ue) libr(as) den(ariorum)
dum modo fiunt menimus dicte cap
pelle p(ro) t(em)p(o)re quo deputat(us) est. Ita
tamen q(uod) d(i)c(t)i cappellani eligendi seu
instituendi in capellis predictis vel
altera earum teneantur et debeant co
tinue horis debitis divina offitia
celebrare q(uod) si non facerint offitiales
predicti vinculo iuramenti et ad penam
centum libr(arum) den(ariorum) teneantur et debeant
de dictis quantitatibus grani et pecunie
retinere et non solvere totaliter vel par
ticulariter prout crediderint et iustu(m)
Item q(uod) d(i)c(t)i offitiales bladi te
neantur et debeant de blado predicto ve
dere et ex ipso pecuniam redigere in qua
tit(ate) expedit et necessaria p(ro) solvendo
doctoribus medicis et magnis condu
ctis et conducendis ad salarium co
munis perusii qua(m) pecuniam ex dicto
blado ut premictitur redigendam
teneantur et debeant dare et solvere con
ductoribus monete co(mun)is perusii per
quos dictis conductis et conducendis

est solutio facienda pena ipis offit(ialibus)
bladi si negligentes fuerint in p(re)dictis
centum libr(arum) den(ariorum) pro quolibet eorum
si contrafecerit auferendo per eorum
sindicatores t(em)p(o)re eorum sindicatus.
Item q(uod) d(i)c(t)i offitiales bladi pra
quingentarum libr(arum) den(ariorum) debeat annua
tim ante festum nativitatis d(omi)ni et
pascatis resurrectionis vendere tantum
de blado predicto q(uod) possint dare et
solvere offitialibus debentibus solvere
salaria doctorum p(re)dictorum et q(uod) dent et
solvant dictis offitialibus debentibus et
solvere salaria predicta dictis doctoribus
ad minimus quindecim diebus an(te) dicta fe
sta nativitatis et resurrectionis q(uan)titatem
ipi(us) valoris ascendit ad quantitatem
q(ua)m d(i)c(t)i doctores et rector recipere tene
buntur in festivitatibus sup(ra)dictis non
obstante contradictione prior(um) et camerario
rum qui pro t(em)p(o)re essent.
Item q(uod) d(i)c(t)i offitiales teneantur et
debeant ad penam centum libr(arum) den(ariorum) p(ro)
quolibet eorum quolibet anno in festo
nativitatis d(omi)ni nostri yh(es)u xpi et
ab inde in antea ad petit(ionem) et termi
num infrascripti offic(ialis) dare et tradere
et bene mensurare ad mensura(m) mensuram
co(mun)is perusii offitiali et clavonerio i(n)
eligendo de anno in annu(m) p(er) d(omi)nos p(ri)o
res artiu(m) qui erunt de mense novebr(is)
et decembr(is) cuilibet anni ita q(uod) eligendi
offitium semp(er) incipiat in kl(endis) januar(ii)
ad tenendum claves fontis et puteu
de platea p(ro) suo salario provisione et
mercede tres corb(es) puri grani.
Item q(uod) d(i)c(t)i offitiales teneantur et
debeant dare solvere et mensurare res
et singulas quantitates pecunie et bladi
debitas et debendas quibuscumq(ue) per
sonis p(ro)vincialibus et occasione vicini

accedendis ꝛ accedendis p promissi
onib fiendis infructib dei clusi
pisini visa accessione ipsis vicaria
de qua appareat debeat pub istrum
scpt ꝛ pub man not qui p tpe
fuit ad scribendu venditatz fienda
de fructib supdictis

¶ Item qd comitatenses pisini p de
latione dei bladi de clusio faciendi
ad domos capitis vltra modiu
debitu molestantur qd ut fecit di
stributio bladi debendi inter ipos
comitatenses fit vltra num excessiue
qd dci offitiales bladi teneantur et
debeat tepe debite fiende distributio
nis requirere offit p dco ano dpu
tat aduenientis dcis fructus et
vna cu ipis offitialib dctam dist
butione int comitatenses facere teneantur
de qua distributione appareat debeat i
pub instrum scpt man not offit
bladi pena ipis offitialib bladi si
secus fecerint centu libr den de fco
eis aufferendis p maiore sindicum
cois pisis ꝛ ult qd vl preter dctam
distributionem comitatenses predci non
debeat molestari salue qd i casu in
quo no deferent den bladu infra
terminu ad qd p dcos offiales bladi
qd ipi offit possint ꝛ debeat ipm
granum expis non deferentiu cop
tumacie et impie dcis comitatenses no
deferentis ad rationem vigint sol den p
quolibet corb ¶ Item qd quilibet ca
cellius dcorum offialiu debeat sindica
ri per maiore sindicu cois pisis
de gestis ꝛ admistratis p eu in off
fitio supradco ut sindicantur ꝛ sindi
cari debet dci offiales bladi.

¶ Item qd quicq fuit cancellius dco
rum offialiu no possit nec debeat a

die depositi dci offitij ad quinq an
nos proxie subsequentes iterum eligi
vl adsumi in cancellum dcorum offi
tialiu vl quocumq se immiscere i
offitio offitialiu predcorum in dcis do
mib campiois stando et bladu
vendendo vl recipiendo vl aliter i
dcm offitiu operando sub pena ducentarum
libr den contrafacienti aufferendi
de fco et etia de predcis quilibet i
ee valeat accusator ꝛ denuptiator i
ꝛ teneatur sibi credentia ꝛ hat
quarta ptem supra.

¶ Item qd dci offitiales bladi non
possint nec debeat ullo mo aliq
ratione vel ca uigore alicui precep
ti appodixe vl mand alicui offit i
cois pisis facere aliquas solutiones
expensas vl pagamenta vltra con
tra vl preter formam dcorum capi
tulorum ꝛ in dcis capitulis traditam
ꝛ declaratam sub pena centu libr den
p quolibet eorum in qua pena ꝛ in
restitutione dupli quantitatis qua co
tra dctam formam soluunt fienda
coi pisis per eorum sindicatore de
bean condempnari aliquo no obstante

¶ Item qd omne residuu quantitatis
ꝛ pecunie puenientis ad manus dcorum
offialiu ratione dci offitij bladi q
cumq ratione vl ca superit ꝛ resta
bit a dcis solutis ꝛ pagamentis per
eos fiendis teneantur ꝛ debeat dicti
offitiales bladi reddere ꝛ restituere
conseruatoribus mercie cois pisis infra
octo dies a die depositi ꝛ finiti ipsorum
offitij sub pena ducentarum librarum den.
pro quolibet dcorum offitialiu si con
trafecerit in pdcis tpe ipsorum sindi
cationis per maiorem sindicum i
aufferendis.

De campione carnium fiendo Et de electione et offitio offitialium ipsius campionis. Rubrica.

CCCXIIII. Cum habundantiam carnium indifferenter desideret pistorium et ipsorum inspecta temporis qualitate esse possit necessarie caristia nisi adhibeatur remedium opportunum ad hoc ut carnium habundantia non desit et ipsorum fertilitas habeatur. Ideo presentis promulgatione capituli duximus statuendum. Quod campione carnium fiat et fieri debeat per commune pistorii et ipsum campione factum conducatur et manuteneatur more et ritu solitis ac illis et modis et formis quibus actenus fieri consuevit in dicta civitate pistorii. Et quod offitiales dicti campionis carnium et super ipso campione minor in dictis duo boni et legales et fidi cives pistorii et de populo et civitatis pistorii eligantur et deputentur et nominentur de anno in annum per dominos priores et capitaneum artium civitatis pistorii qui habeant et habere intelligatur illud arbitrium et auctoritatem quod et quod actenus habuerunt et alia habere consueverint alii et offitiales ad huiusmodi tale offitium deputati ita quod omnia et singula dicti offitiales facere possint et exercere possint que eis pro dicta habundantia faciendi utilia videbuntur et que domini et priores et etiam totum commune pistorii facere possent. Et quod offitiales ipsi sic eligendi habeant et habere teneantur et debeat duos fancellos quorum fancellorum unus deputetur per eosdem offitiales ad colligendum denarium et gabellam ordinatam secundum et formam ordinamentis communis pistorii dando pecuniam dictis offitialibus convertendo per eos in campione predicto et pro ipsius campionis et carnium habundantia. Dum modo tam dicti offitiales quam eorum predicti fancelli sindicentur et inquirantur per maiore sindicum communis pistorii sicut ceteri offitiales communis predicti de gestis et administratis per eos et quod deinceps successive quolibet anno quatuor mensibus ante finem offitii dictorum offitialium eligatur et deputentur et alii similes offitiales super campione predicto per dominos priores et capitaneum qui pro tempore erunt cum auctoritate et arbitrio supradictis ita tamen quod nullus ex prioribus vel capitaneum qui pro tempore fiet electio supradicta possit eligi vel assumi ad offitium supradictum et si secus fieret dicta electio non valeat et nullum sortiatur effectum aliquo non obstante.

De arbitrio offitialium campionis carnium. Rubrica.

Quia utilis et necessaria cautela presumitur ad hoc ut civitas pistorii possit ubere macellatorum carnibus habundare. Quod bestie bovine castratine et cetera alia animalia ad macellandum acta de comitatu pistorii non trahantur. CCCXV. Ideo statuimus et ordinamus quod nulla persona que aliqua bona immobilia in civitate vel comitatu pistorii non habeat audeat vel presumat per se vel alium ducere et vel per obliquum extrahere ex civitate et comitatu pistorii aliquas bestias bovinas vaccinas porcinas castratinas montoninas vel omnas edinas vel caprinas vel bechinas vel aliqua animalia masculina vel feminina ad macellandum acta sine appodissa offitialium campionis carnium tunc predicte nec etiam ulla persona quantumcumque in civitate vel comitatu pistorii aliqua bona immobilia possideret possit per se vel alium ducere vel inducere ex comitatu pistorii ducere vel extrahere aliqua ex dictis bestiis sine apodixa et signa offitialium predictorum pena centum librarum denariorum cuilibet contrafacienti per

qualibet vice et pondere omnium bestiarum
que contra formam presentis ordinis ex civitate
vel comitatu pisano trahentur que pena
et bestie applicentur et applicari debeant
comuni pisano et perveniat ad manus dictorum of
fitialium copiositatis carnium conmittendi prout
ut dictis offitialibus utilius visum erit
Et quod quilibet possit et liceat sibi tracto
res talium bestiarum sine licentia et etiam
ipsas bestias capere et arrestare et in for
tiam comunis pisani et dictorum offitialium du
cere et habeat et habere debeat illam partem provisione que
eis per dictos offitiales credetur Et intelli
gatur extraxisse sine licentia dictorum offitia
lium quicumque venit cum dictis bestiis per
comitatum pisanum animo extrahendi de dicto co
mitatu ipsas bestias sine apodixa dictorum
offitialium et stetur probationi duorum testium
et inditio dictorum offitialium quod dictas besti
as vellent extrahere ex comitatu dicte civi
tatis aliquo generali vel speciali in contra
rium loquente non obstante.

Item ad conservationem et augumentum
copiositatis ante dicte statuimus et ordinamus
capitula infrascripta videlicet

In primis quod offitiales predicti possint
compellere et compelli facere macellatores
vel alios artes administeria prestandi et
ad dictam habundantiam faciendi realiter
et personaliter pro executione et perfectione dicte habun
dantie prout et sicud eis dictorum et cuilibet
ipsorum videbitur convenire Et pro salario et
statuendo pro dictis vel alteri eorum offitia
les et potestas et capitaneus et quilibet alius
offitialis dicti comunis sub pena centum librarum
denariorum pro quolibet eorum retinendo per eorum
sindicatores de eorum salario si contra
fecerint teneantur et debeant ad petitionem dicto
rum offitialium et cuiuslibet ipsorum compelle
re et compelli facere omnes et singulos supradi
ctos ad exercendum et exequendum predicta cum

effectu Et quod ex hiis que fecerint occa
sione predicta non possint nec debeant
per aliquem iudicem vel offitialem dicti comunis
aliquo tempore molestari vel sindicari ali
quo non obstante.

Item quia interdum contingit quod carnifices
et artifices solent suis artificibus mini
steria prestantibus inhibere quod non laborent
vel exercitia vel ministeria non prestent
nec artem exerceant quod nullus carnifex vel
artifex alicuius artis nec quis eius alius
aliquo quesito colore possit nec debeat
talibus artificibus vel opificibus inhibere
interdicere vel aliqua contradicere seu in
pedimento aliquid facere quo minus in
dicta habundantia carnium continue pro
cedatur per eos sub pena centum librarum denariorum
contrafacienti de facto per potestatem vel ca
pitaneum auferenda ad petitionem dictorum offitia
lium vel alterius ipsorum et cuiuscumque alterius
persone Et nichilominus talis inhibitio
et interdictum non valeat ipso iure nec
debeat per aliquem observari sub dicta
pena.

Item quod dicti offitiales possint eligere
sibi et cogi facere famulos et notarium
quos voluerint pro executione dicte habun
dantie Et quod potestas et capitaneus teneantur
et debeant tales compellere realiter et per
sonaliter donec ipsum offitium acceptaverint
cum effectu.

Item pro expeditione et executione omnium pre
dictorum possint dicti offitiales vel alter
eorum cogi facere baiulum quem voluerint
qui baiulus ad petitionem dictorum offitia
lium et cuiuslibet ipsorum cogatur per pote
statem vel capitaneum vel alios offitiales
dicti comunis ita quod dictis offitialibus serviat et
habeat cum effectu cum salario quod videbitur
dictis offitialibus et baiulus non possit ad alia
cogi per aliquem offitialem usque quo ad di

pleantur inpendo p dcos offitiales.
Item ad hoc ut dca habundantia
pp(ter) absentat(ionem) dcorum offitialium uel
alteri(us) ipsorum non possit reaptare intervallum
lum siue impedimentum p durante dco
offitio dci offitiales non possint nec
debeat eligi nec assumi ad aliquod
aliud offitium dci cois alio mo qp per
suecessum. Et si eligerentur non ual
eat et eligentes et accept(us) incidant in
penam .C. libr pro quolibet eorum.
Item qp dicti offitiales non pos
sint nec eis liceat dcam habundan
tiam carnium dcis macellatoribus uel
alicui persone coptumare uel copoar(e)
cum eis de campione faciendo possint
tamen dci offic campionis emere car
nes et se coponere de emptione carnium
et bestiarum cum forensibus put uolue
rint dum mo a dcis forensibus non pos
sint recipere aliquem pust infradictis
dcorum forensum pro predictis
Item qp per dnos priores et camer
arium ciuitat(is) pust prouideatur qp
dci offitiales semp imprim(i)s eorum offitij
habeant p dca habundantia faciendo
ad min(us) ciuitat(is) trium milium flor auri
comput(o) eo quod e uel eet apud
dcos offic ps et fut(ur)i que quantitas
sit et ee intelligatur ordinata statu
ta et limitata p dco campione dcoque
cumque pecunia cois pust pro ut et sicud
ipsis dnis prioribus et camerario mele
bitur utilius expedire pena dcis prior
et camerario si predicta non impleuerint cum ef
fectum quinquaginta libr den pro quoli
bet eorum. Et dci dni priores et cam
habeant arbitrium et potestatem addendi
dcam quantitatem de quacumque pecunia
cois pust usque inquantitate quinque mi
lium florenorum auri coput(o) dcis tribus
milibus flor Et qp quilibet offic cois
pust teneatur et debeat ad mandatum
dnorum priorum et camerarii dare et soluere
quicquid per eos fuit declaratum et deli
berat usque in dcam quantitatem de quacumque
pecunia dci cois ad eorum uel alterius eorum
man(us) puenta seu peruentura sub dca
pena
Item ad hoc ut dci offiales circa dic
tam habundantiam faciendam feruen
tius disponatur ipsi offiales ex hijs
que fecerit occasione dce habundan
tie p utilitate dci campionis non possit
impediri nec inquietari grauari uel
aliquo tpe molestari et statuta facta
non ualeat ipso iure aliquibus spalibus
uel gnalibus contra uel preter sepe dicti
bus non obstantibus.
Item qp credatur et habeatur plena fides
de introitu et exitu scripto siue scri
bendo manu notarij dcorum offitialium sicut
publice persone
Item credatur dco et uerbo dcorum
offitialium de dispno seu pdita que fier(et)
de carnibus uel alijs occasione dci eorum
offitij cum scriptura dci notarij
Item qp supstites palorum cois pust
uel alij offiales dci cois teneantur et de
beat dare dcis offitialibus campionis carnium
ad eorum petitionem calcina asseres uel
alia lignamina oportuna ad dcum
offitium campionis
Item quia domus dci campionis non
sint capaces ad habundantiam et mul
titudine carnium faciendam qp dci of
fitiales campionis carnium possint et eis
liceat tollere pndere et hr p dca ha
bundantia carnium tenendi et p dco ca
pione quedam domum sita iux(ta) domu
campionis carnium sicud trahit stratim
extra anteriori usque ad murum campi

postrionis dicte domus campionis.
Item quod dicti offitiales possint et eis li
citum sit expendere pro actamine
dictarum domorum et bancharum campionis
carnium illam quantitatem pecunie quod eis
videbitur et placebit occasione dicti eorum
offitij de pecunia comunis pisani ad eorum
manus pervenientis sive perveniendo pro dicto
offitio exercendo.
Item nullus civis vel comitatensis vel
forensis vel alia quecumque persona audeat
vel presumat emere vel emi facere
aliquo quesito colore aliquas bestias
quadrupedias magnas vel parvas ab
aliqua persona cives vel comitatenses
vel forenses inclusis pisanis vel bestias na
tas in dicto clusio vel conductas non
obstante quod dicte bestie nate non essent
in dicto clusis per aliquam personam absque
licentia predictorum offitialium campionis carni
um sub pena cuilibet contrafacienti
centum librarum denariorum pro qualibet vice et qua
libet bestia auferendo de facto a dicte pe
titionem dictorum offitialium habundantie
carnium vel ad petitionem quorumcumque predictorum do
minorum potestatis et capitanei et aliorum offitia
lium quingentarum librarum denariorum si neglige
ntes fuerint in predictis pro eorum sindicatum
auferendo. Et predicta non intelliga
tur in bestiis cavallinis et asininis.
Et predicta intelligatur tam in emen
tibus quam in vendentibus.
Item quod licitum sit cuilibet persone
transire per comitatum et districtum pisanum et
maxime per clusis pisanis cum bestiis quadr
upedibus cum apodixa notarii offitialium super
habundantia (Dummodo solvat et rela
ssent dampnum dictis offitialibus secundum ordinem
fiendo per ipsos offitiales et predicti
tales transeuntes per clusis pisanis etiam tea
ntur solvere emptoribus clusis vel pastu

re hoc modo videlicet
Pro quolibet centenario bestiarum
pecorinarum castratinarum montonia
rum capriarum pro passo tantum
per totum denarios clusis — sex. solidos denariorum
et non ultra.
Item pro qualibet bestia cavallina
bovina asinina pro passo tantum
xij. denarios et non ultra.
Item pro quolibet centenario porco
rum vel porcarum teneantur solvere vi
ginti solidos denariorum.
Et predicta intelligantur transeun
tibus et non restando in dicto clusis.
Et si quis voluerit pasturare vel sta
re ad pasturandum cum aliquibus de super
dictis bestiis in dicto clusis possint et eis
licitum sit cum licentia dictorum offitialium
super habundantia carnium stare et
pasturare solvendo bonis hominibus emptoribus
clusis vel emptoribus pasture hoc mo
do videlicet.
Pro quolibet centenario bestiarum
castratinarum pecorinarum montonina
rum et caprinarum — duodecim solidos denariorum
Pro quolibet centenario bestiarum
porcinarum — — Triginta solidos denariorum
Pro quolibet centenario bestiarum
cavallinarum asinarum et bovinarum
decem libras denariorum.
Et si dicte bestie non essent in numero
unius centenarii et non starent sive per
manerent per spatium unius mensis solvat
et solvere debeat pro rata temporis et pecunie
sicut contingit.
Et si supra dicti volentes transire vel
pasturare ut dictum est essent molestati
vel inquietati ab emptoribus dicti clusis
vel pasture vel a quacumque alia persona
ipsos vel aliquem eorum vel bestias ipsorum
in persona vel rebus impediendo molestando

uel arestando incurrat contrafaciens pena qualibet uice et pro qualibet persona dictarum librarum den. Et nichilominus teneantur et debeat satisfacere dapnum et interesse illi persone cui de bene esset. Que pena dapnum et interesse esse possit et debeat auferri de facto sine strepitu et figura iudicij per dominos potestatem et capitaneum uel alios quoscumque offitiales comunis pisani ad petitionem dominorum nouem seu unum super habundantia carnium uel ad petitionem cuiuscumque alterius persone. Et si dicti offitiales in predictis essent negligentes penam eis et cuilibet eorum quingentarum librarum den. per eorum sindicatores de facto auferendi. Et dicti offitiales in hijs que fecerint in predictis non possint sindicari inquietari uel molestari aliquo modo uel causa aliquo in contrarium non obstante.

Item quod predicti boni homines et offitiales super habundantia carnium possint et eis liceat sit tenere tot bestias quot uoluerint in dicto clusi et in alijs locis comunis pisani ad pasturandum et standum sine aliqua solutione alicuius gabelle in uendendo emendo uel aliquo modo faciendo. pena cuilibet contrafacienti in predictis quingentarum librarum den. et in predictis penam incurrat prout supra dictum est et predicta intelligantur tam in offitialibus supradictis quam in alijs personis.

Item quod predicta omnia et singula capitula habeant plenam roboris firmitatem in illis qui coptumarent uel coponerent cum supradictis offitialibus habundantie carnium pro dicta habundantia faciendo. Et possint dicti coptumatores uel componitores uti et agere dicta capitula prout et sicud potestas et potestatis dicti offitiales prout supra dictum est.

Item quod dicti offitiales possint et eis liceat inuenire et acquirere illam quantitatem pecunie sub mutuo et cum mutuj occasione dicte habundantie faciende et dare illam pecuniam pro dictis quantitatibus acquirendis prout dictis offitialibus uidebitur et placebit.

Et offitiales super dicto capite carnium deputati et deputandi teneantur et debeat singulis diebus in quibus comedunt carnes in domibus ubi soliti sunt uendi in macellari et uendi facere habundanter ipsas pro eo pretio quo eis conuenire indebebit pena dictis offitialibus et cuilibet eorum quingentarum librarum den. eis per potestatem et capitaneum ciuitatis pisani auferendis summarie ad petitionem cuiuscumque petentis. Si ipsi offitiales negligentes in premissis et remissi fuerint. Et nichilominus per eorum sindicum et sindicatore ipsi offitiales campionis de predictis debeat sindicari et reperti culpabiles in pena predicta condepnari aliquo non obstante. Nullus autem qui fuerit offitialis super dicto campione uel ipsorum offitialis notarius uel famellus possit ad idem offitium eligi uel assumi uel ipsum offitium exercere nisi uacauerint per integros quinque annos ab ipso offitio computandos a die depositi offitij et electio secus facta non teneat. Et tam electi quam eligentes incidant penam C. librarum den. pro quolibet.

De foro et nundinis castri Castillionis ciusinj. Rubrica.

Volentes utilitati rei publice diligenter intendere et habundantiam rerum et uictualium in Ciuitate et comitatu pisano possetenus augmentare Statuimus presenti capitulo in perpetuum ualituro quod singulis annis fiat et fieri debeat nundine et mercatum in territorio CCCXVI.

castilionis clusini comitatus perusii modis
formis et ordinibus infrascriptis.
¶ Inprimis quod dicte nundine fiant et fi
eri possint et debeant in districtu dicti
castri castilionis in loco aptiori habi
liori utiliori et magis necessario pro
personis ad dictas nundinas et mercatum
in posterum accessuris.
¶ Item quod dicte nundine et mercatum fi
ant et fieri debeant quolibet anno dura
ture octo diebus ante festum sancti ma
thei quod est de mense septembris et in die i
psius festi et octo diebus post dictum festum
ita quod dicte nundine et mercatum in totum
decem et septem diebus durent et debeant cele
brari.
¶ Item quod liceat unicuique persone ad di
ctas nundinas accedere volenti venire
libere ad easdem sine alicuius gabelle so
lutione que emptoribus gabelle dicti castri
castilionis vel alteri gabelliero cuicumque
emptori gabellarum clusii totaliter vel par
ticulariter deberetur vel veniret quolibet
persolvendi ita quod tam emptores quam vendito
res quam etiam unaquaque persona ad dictas
nundinas venientes ab omni solutione ga
belle que competeret dictis emptoribus gabelle
castillionis vel alteri emptori gabelle clu
sii vel alicuius ville ipsius clusii sint et
esse intelligantur liberi et totaliter absoluti.
¶ Item quod omnes et singuli qui venerint
ad dictum forum et nundinas ante dictas
infra terminum supradictum possint et
eis liceat eorum bestias quas duxerint
per totum clusium perusii libere pastinare
pascere et gubernare sine solutione alicu
ius rei que peteretur vel deberetur empto
ribus clusii vel pasture toto tempore quo
dicte nundine durabunt ut superius con
tinetur.
¶ Item quod omnes et singuli qui venerint

ad nundinas ante dictas non possint capi
sequestrari vel quolibet adrestari ipso
rum vel rebus durante tempore supradicto i
ratione aliquarum represaliarum concessarum
vel concedendarum nec ratione alicuius de
biti contracti vel contrahendi.
¶ Item quod nullus civis vel comitatensis
perusii possit vel debeat audeat vel presu
mat accedere ad aliquod mercatum
seu ad aliquas nundinas extra comitatum
perusii durante tempore dictarum nundinarum
et mercati de castilione sub pena quin
gentarum librarum denariorum a contrafaciente
quolibet et qualibet auferenda et
nichilominus perdere debeat omnes be
stias quas duxerit ad mercatum seu nun
dinas supradictas et liceat cuilibet per
sone posse auferre dictas bestias qua
rum bestiarum tertia pars sit ablatoris
et due partes sint comunis perusii Que pe
na auferri possit et debeat per potestatem
vel capitaneum et per quemcumque alium offitialem
comunis perusii et quod de predictis quilibet ac
cusare valeat accusator et habeat quartam partem ba
nni alias vero tres partes comunis perusii Et si
dicti offitiales ad exigendum dictam pe
nam extiterint negligentes incurrant pe
nam quingentarum librarum denariorum pro quolibet
negligente auferendam per eorum sindi
catores de facto et de predictis expresse
debeant sindicari.
¶ Item quod potestas castri castilionis pre
dicti qui pro tempore fuerit possit et sibi liceat
tempore dictarum nundinarum et mercati precipere
et cogere homines et personas villarum dicti clusii
et castrorum et villarum sitorum et sitarum
circum circa lacum et castrorum panicalis
et paciani quod veniat et venire debeant
ad dictas nundinas habundanter cum pa
ne vino et aliis victualibus ita quod suffi
cienter venientibus ad dictas nundinas

de ipis satisfiat ꝯm distribut' fiendi
per potatem ante dcm ꝛ qꝫ homines ꝛ p
psone dcoꝝ castroꝝ et uillarum tene
antur et debeat in predictis dco pote
stati effectualiter obedire sub pena t
trecentaꝝ librarum den pro quolibet ca
stro contrafaciente et ducentaꝝ libr
den p qualibet uilla auferendi et
que possit ꝛ debeat auferri de facto
per potatem et capit' cois pisi ad
petitionem dci potatis castillionis t
habita fide a dco potati cum duo
bus testibus de fama deponentibus qꝫ
dca castra uel uille uel aliqꝫ coꝝ
uel aliqua ipaꝝ dco potat' castili
onis in predictis no obediret cu effcu
Et si dictus potas castillionis in pdcis
negliges fuit incurrat pena quin
gentaꝝ libr den sibi psuos sindi
catores penitus auferendam.
Item qꝫ singulis annis dni priores
artium ciuit' pisi mictere debeant
unum ex offitialibus campionis car
nium ꝛ not' dcoꝝ offitialium ꝛ mi
litem potatis uel capit' cum decez
familiaribus in principio dcaꝝ nundinaꝝ
qui habeant ꝛ habere intelligantur illud
idem arbitrium qꝫ potati castillio
nis est sup' proxime attributum et
debeant et teneantur stare ꝛ morari
in dcis nundinis ꝛ mercato ipis duran
tibus ut res ordinate procedant ꝛ ut dce
nundine sint ppetuo duratur' qui t
bonus homo ꝛ not' debeant accede
ꝛ stare salario ꝛ expens cois pisi ita
qꝫ habeant ꝛ habere debeat pro quolibet eo
rum ꝛ quolibet die ꝛ p uno equo p
quolibet eoꝝ quadraginta ß den t
Et aliud offic qꝫ predicti ad h dicti
dni priores uel alii mictere no possint
Et qꝫ unus ex dcis offic campionis

et dctus not' ad predicta etiam sine dic
toꝝ dnoꝝ mandato psonalit' acce
dere teneantur ꝛ facere ꝛ fieri facere
omnia supra dca ad pena ducentaꝝ
libraꝝ den p qꝫlꝫ ipoꝝ offic ꝛ not'
si predicta non impleuerint cu effcu
Quod salarium dci offic sibi ꝛ not'
predicto retinere ꝛ soluere possint de pec
dci cois que erit apud eos sine aliq
mandato soluendo tantum grab duodeci
de p qualibet libra p hys tm diebus
quibus eos fuire contigerit ad pdca
Item qꝫ quecumqꝫ psona comicterit
in dictis nundinis ꝛ mercato aliqꝫ t
maleficium excessum uel delictum contra
ordinamenta ꝛ statuta cois pisi pe
na dupla puniatur qua puniri de
beret si in alio loco cont' tale malle
ficium comisisset ꝛ qꝫ ois forensis qui ue
nerit ad dctas nundinas causa mer
candi emendi uel uendendi tractetur
ꝛ tractari debeat tamqꝫ ciuis ciuitat'
pisi p tpore ꝛ durantibus nundinis su
pradictis.
Item qꝫ dni priores artium ciuitat'
pisi singulis annis octo diebus ante
initium dcaꝝ nundinaꝝ teneantur
ꝛ debeant bapniri facere omnia ꝛ sin
gula capla de dcis nundinis loquentia
quoquomodo.
Item qꝫ quecumqꝫ psona uult fa
cere ꝛ hedificare in castro castilionis
clusi aliqua domum possit ipam libere
facere ꝛ hedificare ꝛ hedificari facere
ꝛ capere ꝛ apprehendere sua auctoritate ca
salenum in ea parte ꝛ loco prout sibi pla
cuerit uias ꝛ plateas dci castri nullatenus
occupando ꝛ qꝫ dcm casalenum
no possit sibi auferri occupari uel mo
lestari p cois pisi uel p aliam qꝫcumqꝫ p
sona ꝛ sibi modo liceat apprehendere

2 occuppare cassalena distrecata sic
alia casalena in quibus nullum edi
ficiu seu murallu aliquo tpre ex
titerit fabricatu dummo appiqua
re no debeat muro dti castri per
decē pedes ut innatio p custodia i
fieri possit in opportunis casibus i
circa murus.

Item qd liceat unicuiqz ostruenti
aliqua domu in dco castro et uole
ti ibidem otinuo familiarit habita
re apphendere hrē 2 tenere tres cor
bes ad ptica cois pus de terreno
posito in districtu dti castri no labo
ratorio 2 qd p tres anos ante occupa
tionem pdcam incultu extitit 2 dic
tum terrenu possit 2 debeat colere 2
laborare per tpus quo in dco castro
familiarit habitavit 2 no ultra 2 qd
p dco tereno per tpus quinqz anorum
quolibet ano emptoribus clus pus seu
poste dti castri unu corbem grani ta
tumo debeat respondere 2 a dcis qui
decim anis in antea responde debe
ant tertia pte fructuu sicut respon
dent 2 respondere tenetur laborato
res clus pus salvo qd hec no intel
ligatur nec locum hat in illis qui
fideiussores dederint de familiarit ha
tando in castro supi noiato.

Item qd quicqz anis ul comitates
pus cui sit faber sutor cerdo barbi
tonsor pstator ul alius quicqz arti
fex vellet in dco castro familiarit
habitare ad solutionem alicui gabelle
fructuu bucharo 2 vini nullatenus
teneatur nec etia cogi possit p aliq
debito qd ante habitatione predictam 2
primitus otraxisset per potatem dti
castri castillionis.

Item qd quilibet habitans familiarit
in dco castro modo supradco hre de
beat pst 2 sua familia quolibet i
ano quo ibidem habitaverit alep
tore poste castilionis seu clus pus
tres corb grani 2 qd emptor sive i
emptores qui dcm granu dederint 2
mensuravint habitatoribus huiusmo libe
rentur 2 absolvatur usqz ad dcam
qntitatem ostendendo refutat qua
recipe debeant a dcis habitatoribus
quando solvierit granu 2 qd fiat i
quisitio per illos qui mictuntur in
clus pus ad distribuendo 2 videndo
quo recipiat granu clus si dti epto
res dcm granu de quo refut rece
pint veris habitatoribus supradcis i
mensuravint cu effectu salvo qd pdca
in exbripnitis 2 condepnatis cois
pus ipsa no vendicet sibi locu.

Item qd nulla psona clericus ul
laycus 2 cuiuscuqz status 2 conditionis
existat possit ul debeat accipere vel
auferre in comitat 2 districtu pus
aliqd passagiu vel gabellam aliqui
bus ad dcm mercatu nisi tantummo
gabellam 2 passagiu p cōe pus or
dinat sub pena quigentaru libra
dcm a contrafaciente quolibet pvice
qualibet auferendu.

Item qd in dco castro castilionis
possit 2 debeat fieri 2 fiat quolibet
die dnico foru 2 mercatu gnale i
de omnibus 2 singulis bestijs 2 rebus
quibuscuqz ad qd mercatu liceat et
accedere possit una quaqz psona fo
rensis 2 terrigia sine solutione alicui
pedagij ul gabelle seu pascuj ul pa
sture in eundo stando 2 redeundo in
debiet in tribus diebus die sabbati die
dnico 2 die lune salvo qd p pns sta
tutu ordinamentis sequentibus de offitio

cumpionis carnium nullatenus deneget.

Item quod nullus forensis possit uel debeat extrahere ex comitatu pisano aliquam bestiam cuiuscumque generis durante tempore dictarum nundinarum sine licentia et appodixa bonorum hominum in dictis nundinis pro communi pisano deputatorum et si aliquis contrafecerit quinquaginta librarum denariorum penam incurrat et amictat bestias quas duceret et extraheret et liceat unicuique ipsi auferre ipsas bestias quarum bestiarum tertia pars debeat esse accipientis alie uero tres partes ueniant in commune.

Item quod boni homines et offitiales qui deputabuntur ad uendendum gabellas predictorum uel pastura seu fructus eius pisani teneantur et debeant sub pena ducentarum librarum denariorum in suprascriptis stabilimentis et uenditionibus rerum supradictarum obseruare capitula supradicta et semper in ipsis uenditionibus deseruare ipsorum capitulorum mentio fiatur.

Item quod nullus notarius durantibus dictis nundinis durante uel pro offitio possit uel debeat aliquo modo uel causa recipere pecuniam uel aliam rem pro scriptura dictarum appodixarum seu licentiarum uel occasione dicti offitii sed tantummodo sit contentus salario ordinato sibi pro communi pisano soluendo sub pena centum librarum denariorum sibi pro quolibet qua contrafecerit auferenda.

De electione et offitio superstitum super muris ciuitatis. R.

. cccxvii. Quia constructio et edificatio murorum ciuitatis pisane quibus ipsa ciuitas defensatur est utilis ualde ac etiam necessaria et desideratur differentibus ab omnibus pisanis presenti capitulo duximus statuendum quod per quindecim dies ante finem offitii offitialium presentium ad dictam constructionem et edificationem deputatorum per dominos priores et ancianos ciuitatis pisane in consilio ipsorum eligantur et eligi debeant tres boni prudentes et legales ciues populares et de populo pisano mercatores et superstites communis pisani super constructione et edificatione predicta fieri facienda quorum offitium duret per unum annum continuum a die initii ipsorum offitii incohandi et sic de anno in annum fiat electio modo supradicto usque ad perfectionem et complementum dictorum murorum acconcimis in dicto durante ipsi sic eligendi tempore electionis ipsorum non habeant aliud offitium cum salario a dicto communi nec sint ad aliud offitium cum salario deputati quod aliud offitium ultra mensem a die principii dicti offitii minorum fuerit duraturum.

Qui tres offitiales dictorum murorum ciuitatis burgorum et subburgorum pisane ac etiam campum [illegible] et partes adiacentes et contiguas ipsi campo et sic ipsis offitialibus et superstitibus placebit et uidebitur sufficientius actari faciant ut oportet ad quorum manus perueniat et peruenire debeat occasione predicta introytus gabelle uini quod uenditur ad minutum in ciuitate burgis et subburgis pisanis usque ad confinia uillarum. Et etiam introytus gabelle salinarum grossarum et pedagii pedis platee communis pisani quas gabellas deputamus ad dictum murum immutabiliter occasione predicta. Et quod finito offitio presentium offitialium dictos introytus conseruatores monete communis pisani recipiant et ad petitionem et requisitionem ipsorum offitialium ipsis offitialibus soluere teneantur totaliter uel particulariter prout ipsis offitialibus et superstitibus uidebitur et placebit pena ipsis conseruatoribus quinquaginta librarum denariorum pro quolibet eorum per eorum sindicatorem auferenda si contrafecerint uel dederint in predictis sine alia appodixa uel mandato uirtute presentis statuti non obstante quod pecunia ad manus conseruatorum perueniendum expendi debeat in

alio usu opere ul facto nec aliquo alio qo
incontrario loquentur ¶ Qui iii offi
tiales ⁊ suprstites pecuniam ad eorum man
puenienda possint teneantur ⁊ debeat
expendere ⁊ convertere in opatem dcorum
murorum ⁊ capi predi ⁊ partium circumsta
tium et etiam in muralio domorum capio
nis fiendo ⁊ construendo immediate po
st edificationem ⁊ construct murorum civi
tatis a domibus filiorum lelli gelomie ⁊
usque ad murum qui est prope ecclesiam sci
Eraci put eis videbitur convenire videlicet in
calce lapidibus ⁊ arena muralio ⁊ omnibus
facientibus ad predicta psolutione ⁊ pa
gamentis magistrorum manualium ⁊ facello
rum et pro aliis quibuscumque rebus ⁊ causis
necessariis ⁊ oportunis pro muraliis et aco
cimine supradictis. Possint etiam fancel
los usque in numero sex facellorum ad plus
⁊ unum notarium eligere ⁊ habere ⁊ ipsis sic
eligendis salarium constituere ⁊ ordinare ⁊
eis solvere de pecunia supradicta dummodo
salarium alicui ex fancellis quantitate in
genti florenorum auri in anno non excedat ⁊ si
plus solverint de eorum pprio solvisse
censeantur ¶ Insuper dicti offitiales ⁊
suprestites possint teneantur ⁊ debeant
aptare ⁊ reparare viam qua itur ad mon
sancti galgani ab ultima porta clonche
usque ad pontem qui est in dicta via qua itur
ad dictum mon sufficienter ⁊ bene cum cal
cis ⁊ clusis ⁊ aliis opportunis ita quod ampli
dilamatur seu ruinam non faciat set per
ipsam viam omnes possint cum salmis ⁊
aliis comode pransire ¶ Item supra
dicti offitiales ⁊ suprestites possint teneantur
⁊ debeant in claustro domorum de tre pertice
in quibus habitat magister franciscus medicus
de fulginco facere edificare ordinare et
construere ⁊ fieri ordinari ⁊ construi facere
de pecunia supradicta unam cisternam magnam

⁊ magne capacitatis in qua faciant de
rivari aquam habundanter undecumque eis
comodius videbitur quam aquam deducant
derivent per aqueductus ad fontem platee
cois puß ut in ipso fonte aqua habu
dantius habeatur Et pro predictis et eorum exe
cutione expensas possint facere necessarias
put extiterit oportunum ¶ Item pos
sint teneantur ⁊ debeant in fondamento
ecclesie construere ⁊ hedificare ⁊ construi ⁊
edificari facere tres pilastros de lapidi
bus arena ⁊ calce bene muratas ⁊ co
structas super quibus faciat ⁊ hedificet
logia seu pancium contiguum domibus
maiestatis de volta in qua loggia seu
proaulo novum priores artium civit puß
ante initium eorum offitii ⁊ post publicat
ipsorum possint comode ⁊ apte convenire
⁊ Cives pusini convocare pro occurrentibus
⁊ expedientibus cois puß ⁊ quod in dictis domi
bus fiant ⁊ ordinentur per dictos suprstites
privagia oportuna expedientia pro comodi
tate ⁊ necessitate bonum ibidem statum
⁊ occurrentium de pecunia supradicta aliquo
non obstante Et generaliter omnia alia ⁊
singula facere ⁊ exercere que ipsi offitiales
pro execut ⁊ complemento omnium ⁊ singulorum
in presenti statuto content put ipsis offitialibus
⁊ suprstitibus placuerit utilia ⁊ necessaria
videbuntur ¶ Insuper pro execut pre
dictorum offitiales super massariis ⁊ camerlengis
cois puß teneantur ⁊ debeat visu presenti
ordinamento sine alia apodissa precepto
ul mandato dare ⁊ tradere dictis offitialibus ⁊
suprst de rebus ⁊ massaritiis ⁊ camerlengis que
per ipsos offitiales ab eisdem extiterit postu
late ⁊ postulata non obstante quod ad aliu
usum erit comodolibet deputata Et ad
hec acconcimen ⁊ muralium predictum plenissi
mum sortiatur effectum ¶ Volumus
quod quilibet offitialis cois puß presens vel fu

tunus teneatur ⁊ debeat ad peticionem i
dictorum offitialium uel alicuius eorum dare
⁊ concedere familiam ⁊ preſtare conſili
um auxilium ⁊ fauorem pro executione
dicti offitii totiens quotiens ab eis uel
aliquo ipsorum fuerit requiſitus ſub pe
na centum libr. denariorum in qua tempore ſui t
ſindicatus debeat condempnari aliquibus
in contrarium loquentibus non obſtantibus quibus
ad predicta ſit ⁊ eſſe intelligatur aucte
⁊ articulo predictis totaliter derogatum
Et habeant ⁊ habere debeant dicti offitiales
⁊ ſupſtites ⁊ eorum notarius pro eorum ſalario
pro dicto tempore unius anni uiginti flor. auri
pro quolibet eorum quod ſalarium eis liceat re
tinere ⁊ ſibi ipsis ſoluere de pecunia
ſupradicta aliquo non obſtante. Quod
autem dictum eſt de ſalariis dictorum offitiali
um notarii ⁊ famellorum non intelligatur
in personis offitialium ⁊ eorum notorum ⁊ famellis qui
habent ⁊ percipiat ſalarium conſuetum Et
quod dicti offitiales ⁊ eorum notarius ⁊ famelli du
rante eorum offitio non poſſint ad ali
ud offitium eligi uel aliud offitium dicti
comunis cum ſalario habere percipere uel exercere
ſub pena quingentarum libr. denariorum Et elec
tio ſecus facta non ualeat in qua pena
per eorum ſindicatorem debeat condempnari
ſi contrafecerit ſaluo quod hec non habeant
locum in offitiis que dantur per ſaccu
lum que habere poſſint ſi tamen ad id e
xtracti fuerint poſt electionem de eis factam
ad offitium ſupradictum Et qui fuerit in dicto
offitio pro offitiale noto uel famello non
poſſit ad ipsum eſſe inde ad quinque annos
a die depoſita offitii computandos Et ſecus
facta electio non ualeat ⁊ electi non ſer
uata dicta forma nullum ſalarium con
ſequantur.

De electione ⁊ offitio offitia
lium ſuper maſſaritiis et baliſtis.

Ad hec ut baliſte ⁊ alia arneſia
comunis perusii exiſtentia in palatio e
comunis perusii in domo que uocatur domus · CCCXVIII.
baliſtarum melius ⁊ utilius conſeruentur
⁊ ut comune perusii ipsis uti ualeat in occur
rentibus caſibus oportunis Et ut palatia
⁊ domus dicti comunis manuteneantur et
conſeruentur et conſeruentur ⁊ non deſtru
antur nec recipiant leſionem presenti capitulo
ſtatuimus in perpetuum ualituro Quod
eligantur ⁊ eligi et inſacculari debeant
in ſacchulo offitiorum ⁊ offitialium co
munis perusii continue quando ſacculi
refiantur. Duo boni ⁊ prudentes ac
legales ciues perusini populares ⁊ de
populo perusino ⁊ unus bonus ⁊ expertus
notarius qui boni homines ſint ⁊ eſſe in
telligantur offitiales comunis perusii ſuper con
ſeruatione ⁊ manutentione ⁊ ad conſeruandum
⁊ cuſtodiendum baliſtas bonbardas ſpi
gardas maganellas trabucchos uerre
ttones lanceas funes ferramenta apta
ad macinandum ⁊ fodendum padiglones ⁊
generaliter omnia ⁊ ſingula arneſia ⁊ res
comunis perusii exiſtentia in domo predicta
et etiam ad conſeruandum ⁊ manutenendum
ac etiam aptandum ⁊ reparandum moſe
dina ſiccha comunis perusii apta ad macina
dum granum exiſtentia in ciuitate bur
gis ⁊ ſub burgis perusii quorum offitialium
⁊ notarii offitium duret uno anno tantum
⁊ ſic de anno in annum fiat publicatio
dictorum offitialium ⁊ de ſacculo extrahan
tur ut alii offitiales comunis perusii inſac
culati ⁊ ipsorum offitialium ⁊ notariorum
diuidatur equaliter electio per portas.
Qui offitiales teneantur ⁊ debeant
dicta arneſia moſendina ⁊ res bene e
ſolliate ⁊ legaliter cuſtodire manutenere
conſeruare ⁊ reparare ⁊ reaptare cum oppor
tunum fuerit ⁊ ipsa uel ipsas uenim dare

uel tradere uel accomodare uel aliquo
modo totaliter uel particulariter alteri dare
dare sine expressa licentia et mandato do
minorum priorum artium ciuitatis perusii
de qua licentia et mandato appareat de
beat publicum instrumentum manu can
cellarii comunis perusii uel notarii ipsorum dominorum
priorum quam licentiam concedere possint
ipsi domini priores quando cuidens et utilis
necessitas imminet et non aliter ullo
modo pena ipsis dominis prioribus aliter dantibus
licentiam concedentibus et ipsis offitialibus
super balistis dicta arnesia uel res uel
aliqua earum sine dicta licentia dantibus
uel comodantibus centum librarum denariorum pro
quolibet eorum et qualibet uice in quam
penam per maiorem sindicum debeant con
depnari et de hoc expresse sindicentur
¶ Teneantur etiam dicti offitiales di
ligenter uidere palatia comunis perusii in qui
bus offitiales dicti comunis tam forenses quam
ciues habitant et morantur et cum uiderint
indigere aconcimine et reparatione sine mo
ra expensis comunis perusii faciant reaptare et
reparare et quod massarii comunis perusii tenean
tur et debeant ad mandatum dominorum
priorum artium ciuitatis perusii dare et soluere
dictis offitialibus super balistis omnem quan
titatem pecunie et florenorum necessariam propter
ratione et aconcimine supradictis nec non
pro conseruatione et reaptatione et reparatione dictorum
rerum et arnesium secundum mandatum ipsorum
dominorum priorum dum modo dicti offitiales tene
antur et debeant tempore cuiuslibet offitii ma
ssariatus iurare ad sancta dei euangelia quod
quantitates quas acceperint et ad eorum
manus peruenerint expendent et conuer
tent in dictis causis et non aliter ullo modo
et si in alia causa expenderent uel conuer
terent soluant et soluere teneantur dicti
offitiales super massariis pro qualibet

uice qua in alio exercitio expenderint
et quolibet eorum nomine pene centum librarum
denariorum que pena eis et cuilibet eorum per
maiorem sindicum comunis perusii tempore eorum
sindicatus auferatur ¶ Teneantur
tur insuper prefati offitiales per quinque
et inuenire omnes et singulos ciues et
comitatenses perusinos uel forenses ad ma
nus quorum peruenissent baliste uel alia
arnesia et res comunis perusii et ipsos cogere
et cogi facere realiter et personaliter uel
quod ad integram restitutionem rerum predic
tarum pena ipsis offitialibus si negligen
tes fuerint in predictis quingentarum librarum
denariorum pro quolibet eorum et quod dominus potestas
dominus capitaneus maior sindicus et quilibet
offitialis comunis perusii ad requisitionem dic
torum offitialium super massariis te
neantur et debeant dare offitiales et fami
liam per cogendo realiter et personaliter
debentes restituere comuni perusii aliqua arne
sia uel res predictas uel aliqua earum pena
quingentarum librarum denariorum offitialis requisito
imminente si negligens fuerit in et per executionem
dictorum offitialium dando offitiales et familia
et quod de hiis que fecerit talis offitialis
per executione predictorum non debeat sindica
ri aliquo non obstante.

Ordinamentum pro augmentatione Maiestatis de uolta. Rubrica.

Considerantes predicti statuta
condentes quod inter cetera loca
deuotionis que sint in ciuitate perusii — CCCXVIIII
uel prope Et ad que populus perusinus
magis deuotione trahatur est locus
maiestatis sub uolta palatii potestatis
Id circo ut consuetum manuteneatur
et augmentetur in bonum iustum est eis
singulariter prouidendum super eo In qua
prouisione est necesse ut effectum habeat quod
premittatur necessarium fore unum uirum

in dca gubernatore esse precipue propo
nendum 2 qp ibi psit homo qui sit bo
ne conditois 2 vite eidem 2 maiestati de
uotus 2 amatus ad conseruandum 2 man
utenendu 2 honorandum locum pfatu
in honore beate uirgis ad cui manus
peruenire debeant omis fructus redditus
2 prouentus ipius maiestatis 2 loci Ita
qp ad nullum alium qui semp scribe
debeat 2 tractatur omes dictos fructus re
dditus 2 prouentus ad manus eius pue
niendos in quodam libro qui scp uidi
2 inspicia poss de quibz fructibz redditz
2 prouentibz talis offitialis regi poss et
gubernari scdm conditione sue psone et
arbitriu auctem 2 plena potestate hur
uendendi 2 alienadi de rebz mobilibus
dce eccle seu loco maiestatis quesitis
2 infuturu querendis 2 pmutadi 2 in
aliu utilem usum conuertendi pro augm
tatoe predca auctte pntis legis Quj
tum res dispositas ad honorem dicti t
loci 2 continuu usum 2 ad diuinum
offitiu preparatas uendere non poss nec p
mutare nec aliquo titulo alienare nec
extra dcm locu trahere nec alicui acco
modare qui offitialis de dcis fructibz
2 prouentibz uiuere poss scdm conditoem
suam 2 sue familie 2 ipos in suu usuz
conuertere scdm qp sue discretioni uide
bitur 2 placebit. Residuu uo qp super
ess pauperibz erogare teneatur 2 debeat
qui offitialis ibidem debeat contiue ad
custodiam habitare 2 morarj ita qp semp
custos inueniatur itaqz p prauos homi
nes dapnum ibi dari no poss in rebz
oblatis dce maiestati 2 dco loco 2 qa
inter alios ciues prusinos magis actus
ad hec faciendum 2 fidelior uidetur p
dictis statutorum conditoribz. Tosus +
iohanelli porte sce subx 2 parrh santi

luce Et nunc custos eiusdem maiestatis
ipm ad vitam eius elegerunt cui bona
post mortem sua 2 sue dne debeant
ee ipius loci a maiestatis si 2 inquatiz
a dca custodia per aliam prouisionem
no remoueatur ul reiectus no erit
Quj tosus teneatur 2 debeat in dicto
loco habitare cu sua uxore 2 familia 2
omes 2 singulos fructus reditus 2 pro
uentus percipiendos exquibzcuqz rebus
inmobilibz que nunc sunt dci loci hur
2 hre debeat palimentis 2 gubnatioe
suj 2 sue uxoris 2 familie Et qz dci
fruct 2 prouentus 2 redditus pcipiedi
ex dcis rebz pdcis alimtis 2 gubnatoe
no sunt sufficientes. Statuimus 2 or
dinamus qp ultra dcos fructus reddi
tus 2 prouentus hur die quolibet ui
ta sua seu donec uiuit occassione pdca
quiqz soldos den puss. Et hur plenaz
2 libera potatem 2 plenu 2 liberu arbi
trium uendendi 2 alienadi de rebz mob
quesitis dco loco ul infuturu querendis
2 pretiu ipaz rerum in alium utilem
usum conuertendi ac etia pmutandi dcas
res cum alijs rebz alioz put dcus to
sus utile fore crediderit Et qp gestum
erit per dcm tosum inpredcis 2 circa p
dicta ualeat 2 teneat 2 auctte pntis sta
tuti hur plena roboris firmitate Et sit
et esse intelligatur dcus tosus legitim
administrator oium 2 singuloz bonoz
acquisitoz dco loco ul infuturo qren
doz 2 hur plenam 2 libera adminstra
tionem 2 plena 2 libera potatem admini
strandum put crediderit conuenire Et
teneatur 2 debeat oni ano facere libru
introytuu 2 exituu dci loci manu pub
notarij uel alteri psone ul etia manu
ppria dci tosi 2 scriptur dci libri steur
2 stari debeat 2 ei detur plena fides 2

dicta scriptum faciat plena fidem et pro
plena probatione habeatur Et sint et haec debe
at dictus tosus continue unam exclaui
bus fontis platee communis perusii que clauis
dicto toso auferri non possit per aliquem
offitialem communis perusii

De electione et offitio consultorum sindicatorum potestatis et capitanei Rubrica

Quia quorumcumque agendorum que fie
rint utilia experientia manifestat
hic est cum offitium consultorum forensium
qui consulere sunt sindicatoribus dominorum
cccxx. potestatis et capitanei ciuitatis perusii utile
uideatur et quam plurimum uirtuis necessa
rium presenti capitulo duximus statuendum
Quod per quindecim dies ante finem
offitii offitialium deputatorum ad eli
gendum consultores predictos post publica
tionem presentium statutorum cancellerius communis
perusii teneatur et debeat conuocare et coadu
nare secrete in loco qui sibi magis uidebitur
conuenire priorem loci fratrum predicato
rum sancti dominici guardianum loci fratrum
minorum ordinis sancti francisci et priorem loci
fratrum heremitarum ordinis sancti augustini
quibus prioribus sic adunatis et in unum con
uenientis dictus Cancellerius proponat eisdem
quod ipsi priores debent elligere tres bonos et
ydoneos et sufficientes ciues timentes de
um et habentes zelum dei qui boni homines e
ligendi sunt aliqua communi perusii expedientia
et utilia facere. Et hiis propositis idem can
cellerius una cum ipsis prioribus ad electio
nem ipsorum bonorum hominum procedant et procedere
debeant. Et ipsa electione facta dictus cancel
larius imponat ipsis prioribus super animam ipsorum
quod electionem ipsam perpetuo debeant sub cre
dentia retinere et immediate sint dicti tres
ciues electos quos statim iurare faciat
ad sancta dei euangelia eorum offitium bene et
legaliter exercere postquam dicti boni homines
immediate teneantur et debeat eligere du
os bonos et legales ciues populares et de
populo perusino qui eligat et eligere teneatur
et debeat iudices consultores dictorum sindi
catorum dominorum potestatis et capitanei Ciuitatis
perusii qui consultores sint forenses et ueniat
et morentur in ciuitate perusii et sint ipsi
consultores et quilibet eorum pro eorum salario
prout in ordinamentis sequentibus de offitio co
seruatoris latius continetur et dicti offitiales teneau
tur in secreto et ipsorum offitium durent duo
bus annis a die initii ipsorum offitii con
tinue numerandis et per quindecim dies an
te fine ipsorum offitii teneantur et debeant
eligere alios duos offitiales ad dictum offi
tium eorum successores que electio scribi
debeat manu cancellarii communis perusii et perpetuo
et secreto teneri et sic de duobus annis in duo
bus annos fiat electio supradicta Et dictus
cancellarius electione facta ipsos offitiales t
coadunare faciat et eis prestet corporaliter
iuramentum tam de eorum offitio bene et
legaliter exercendo quod etiam de credentia perpe
tuo retinenda ¶ Teneatur insuper
dictus cancellarius facta electione de consulto
ribus per ipsos offitiales mittere nuptium
secretum ad ipsos consultores expensis
communis perusii Cuius nuptii salarium massa
rii communis perusii dare teneantur eidem
cancellario uel alii de eius mandato
pro ipso nuptio recipienti ut res magis
secrete procedat Qui nuptius sub pena
centum librarum denariorum literas electionum talium
consultorum et responsiones ipsorum deferre
et referre teneantur secrete et caute et ne
mini pandere uel propalare Et dictus can
cellarius omnia et singula supradicta fa
ciat obseruari ita quod in quantum ei possibile
est in nullius notitia deducantur ali
quo non obstante

De electione et offitio offitialium ſuper moſtris offitialium Ciuitatis Rome.

Cum reuiſiones et moſtras offitialium forenſium communis peruſij conueniat per prudentes et diſcretos ciues debitis temporibus reuideri
CCCXXI ut offitiales ipſi in hys que habere et tenere debent ſecundum formam electionis ipſorum aliquid non obmictant preſenti capitulo duximus ordinandum quod fiat ſaccheptus et fieri debeat de reuiſoribus moſtrarum dictorum offitialium et eorum notarys tempore factionis ſacculi generalis offitiorum et offitialium communis peruſij in quo ſacculo ponantur et inſacculentur .iiii. dicti reuiſores et eorum notarij de porta in portam extrahantur et publicentur de dicto ſaccheulo ſilicet unus reuiſor et unus notarius quorum offitium durare per unum menſem tantum et ſic de menſe in menſem fiat publicatio et extractio de ſacchetto predicto qui reuiſor et notarius ſint offitiales ſuper moſtra fienda et fieri facienda et reuidenda dominorum poteſtatis et capitanei et aliorum offitialium communis peruſij et eorum offitialium et familie et equorum ſecundum ius et formam ſtatutorum et ordinamentorum dicti communis et non alij nec alius ullo modo quorum quilibet ſit offitialis ad predicta faciendo uno menſe tantum et non ultra. Et qui fuerit uno menſe toto dicto tempore et deinde ad duos annos ad predictum offitium eligi uel aſſumi non poſſit nec de ſacchulo extrahi. Et punitiuras et nomina et prenomina dictorum offitialium et famulorum equorum et aliorum quos dictus reuiſor inuenerit ipſos offitiales non tenere. debeant dare et aſſignare in publica forma et ſigillare teneantur infra .iii. dies conſeruatoribus monete communis peruſij a die facte moſtre predicte et aliam ſcriptam ſimiliter in formam publicam retinere et conſeruare qui conſeruatores ipſius tempore ſindicatus cuiuſlibet dictorum offitialium dare et aſſignare teneantur et debeant prima die uel ſequenti temporis eorum ſindicatus ſindicatoribus talium offitialium pena decem librarum de bono ſuo proprio et conſeruatoribus et eorum cuilibet ſi predicta non fecerint pro qualibet uice ducentarum librarum denariorum et tali ſcripture publice et ſigilate adhiberi debeat plena fides per dictos ſindicatores et habeatur pro plena probatione qui ſindicatores teneantur et debeant poteſtatem et capitaneum et alios offitiales communis peruſij quos inuenerint offitiales familias et equos non tenuiſſe nec habuiſſe ut tenentur habere condempnare uidelicet ipſorum quemlibet pro qualibet uice in quantitatibus infraſcriptis ſilicet pro quolibet iudice in decem libris denariorum pro quolibet domicello uel famulo in .xl. ſolidis denariorum et pro quolibet ſotio in centum ſolidis denariorum pro quolibet notario in tribus libris denariorum et pro quolibet equo in uno floreno auri in pecunia numerata eis et cuilibet eorum contrafacienti auferenda et retinenda per eos qui ad ſolutionem ſalarij dictorum offitialium fuerint deputati. Et dicti rectores teneantur et debeant ad requiſitionem talis offitialis moſtram facere et aſſignare de omnibus et ſingulis offitialibus famulis et equis ipſorum quoties fuerint requiſiti pena centum librarum denariorum cuilibet et qualibet uice qua dictam moſtram facere recuſaret. Et quod poteſtas uel capitaneus uel alius rector ſeu offitialis communis peruſij contra aliquem dictorum offitialium ſic extrahendorum de ſacchulo qui moſtram ipſorum poteſtatis uel capitanei ſeu alterius offitialis

reuidere et facere tempore ipsorum regis
teneantur predicte non poſſint nec de
beant per inquiſitione ex eorum offitio pro
aliquo mallio uel exceſſu toto tempore
regis talis potestatis capitaneus uel rectoris
ſeu alterius offitialis cuiuscumque nomine ce
ſtatur pena quingentarum librarum denariorum
cuilibet rectori uel offitiali qui con
trafecerit in predictis uel aliquo pre
dictorum eis et cuilibet eorum auferenda
per ſindicatores ipsorum retinenda de
eorum ſalario tempore ſindicatus ipsorum
Et nichilominus talis proceſſus et quic
quid inde fieret non ualeat nec te
neat ipso iure aliquo non obſtante.

De offitio offitialium ſuper uys fontibus et pontibus. Rubrica

Quia offitium offitialium ſuper
uys fontibus atque pontibus con
ſeruandis nec dum utile ymo uerius
cccxxij. necessarium Iudicatur et ne per offitia
les forenſes occaſione talis offitij in
debita grauatio uel moleſtia infe
ratur Et quia ſepe contigit quod occaſio
ne pontium et uiarum et ſimilium in qui
bus debitus modus excedatur in opor
tet prouidetur et ordinauerit ex ammte
et arbitrio ſupradictis Quod deinceps
eligantur quinque boni homines de populo t
uiſ. videlicet unus pro porta quorum
offitium durare debeat uno anno de qui
bus fiat ſacchetus et trahantur de anno
in annum quorum quilibet ſit pro ſua porta
qui teneantur et debeat ſaltem ſemel
ſingulis duobus menſibus ire in comitatu
et inſpicere et prouidere uias maxime
principales et publicas pontes fontes et
ſilia et ubi defectum in talibus inuenerit
quod eo cum adiacentibus locis portiones t
talis operis aſſignet per caſtra et uillas
prout incumbit et caſtra et uillas et eorum
territoria que non repiuntur termi
nata et deſignata diſtinguere termina
re et deſignare ut eis uidebitur eſſe con
ueniens Et tales adiacentes infra
tertiam diem a die talis aſſignationis
debeant facere de ſe ipſis uel aliunde
ut placuit eiſdem ſupreſtitem qui
fieri faciat tale opus expenſis adia
centium predictorum Et aſſignetur ter
minus predictis ad complendum predicta
per dictum offitium competens ut qualitas
negotij ſuadebit que omnia ſcriban
tur in publica forma et per publicum
notarium quem quilibet dictorum offitia
lium ducere et habere debeat et ad ſac
chettum eligi una cum offitialibus
ſupradictis et eo modo infra quem ter
minum ſi tale opus niſi legitima cauſa
ſubſit completum non ſit quelibet
uniuerſitatum adiacentium predictorum
Centum librarum denariorum pena incurrat de
facto per iudicem iuſtitie aufferen
dam et credatur et ſtetur relationi of
fitialis predicti et ſcripture dicti notarij
Et nichilominus elapſo tali termino
per dictum Iudicem ad perfectum talis operis t
realiter et perſonaliter compellantur ad in
ſtantiam dicti offitialis et alterius cuiuscumque
quod petentis ſub dicta pena qui offitia
les et eorum notarius dum iuerint ad pre
dicta ſtare uel morari non poſſint in
comitatu occaſione predicta ad ſala
rium ultra quinque dies in dictis duobus
menſibus et habeant pro ipsorum ſalario qua
libet die et quilibet eorum triginta ſol. denariorum
dumtaxat ſoluendos per maſſarios t
communis prius ſine alia apodiſſa uel ma
dato ſub dicta pena Et quod dicti offitia
les uel notarius uel aliquis ipsorum non poſ
ſit audeat uel preſumat a comitatibus
prius uel alia perſona tacite uel expreſſe

aliquo colore quesito percipere vel habere aliquod salarium vel aliam rem ultra salarium supradictum pena cuilibet contrafacienti pro vice qualibet centum librarum denariorum et de predictis omnibus per maiorem sindicum expresse debeant sindicari aliquo non obstante.

De electione et offitio revisorum offitialium cassarorum et recetorum etc.

327 CCCXXIIII. Quia circa custodiam cassarorum et fortilitiarum sitarum in terris subiectis et recomenditis communi Perusii et in comitatu dicti communis et civitatis Perusii est solerti cura et vigilanti studio insistendum per quam custodiam recomendatis et subiectis permanet pax tranquilla et communis Perusii iurisdictiones et dominia conservantur ad evitandum pericula que possent insurgere eveniunt propter castellanorum voraginem qui famules et familiam retinere negligunt ut tenentur et alia victualia quibus dicta cassara fulciuntur presenti capitulo perpetuo duraturo duximus ordinandum. Quod eligatur ordinetur et pro ordinato habeatur et semper sit offitium super mostris et revisionibus castellanorum et cassarorum et recetorum et eorum familie. Ad quod offitium eligatur et eligi debeant unus bonus homo popularis et de populo Perusii et unus bonus expertus notarius de quibus fiat sacchettum et insacchulentur de porta in portam quorum revisoris et notarii offitium durare debeat per sex menses et per illos qui erunt electi ad faciendum sacchettum dominorum priorum et aliorum offitialium communis Perusii fieri debeat de ipsis sacchettus. Et quod per quindecim vel decem dies ante finem offitii dicti offitialis et sui notarii extrahatur et extrahi debeat in palatio populi more solito sequens bonus homo et unus notarius et sic semper fiat de sequentibus aliis bonis hominibus et notariis donec omnes extracti fuerint. Cum quo sacculo insacculentur ponantur et mictantur meliores et legaliores homines et magis apti ad dictum offitium exercendum quos crediderint convenire. Quod iurare sic facere teneantur qui offitiales et notarii sic extracti et extrahendi statim dominis prioribus vel eorum notario iurent et iurare debeant eorum offitium et omne id ad quod tenebuntur secundum formam presentis capituli facere operari et exercere sollicite legaliter bona fide et sine fraude. Qui bonus homo et offitialis habeat arbitrium et etiam teneatur et debeat per se absque licentia alicuius offitialis communis Perusii ire ad faciendum mostras et revisiones castellanorum omnium et singulorum et eorum famulie quam tenere debent in sua castellania quilibet ipsorum castellanus massaritiarum et fulcimenti seu fornimenti quas tenent vel quod tenere debent saltim semel quolibet mense sub vinculo iuramenti et pena centum librarum denariorum eidem de facto auferenda ad petitionem cuiusque petentis si fuerint negligentes in predictis vel aliquo predictorum. Et etiam possit facere dictas mostras et revisiones quot et quando sibi placuerint et quod sub dicto iuramento et pena predicta teneatur et debeat diligentem investigationem facere de omnibus et singulis ad que quilibet castellanus facere debet ex forma ordinamentorum communis Perusii et repertum culpabilem punire et eam punitionis et ipsam punitionem scribi facere per eius notarium et eam tradere domino capitaneo ut inferius continetur qui teneatur vendicare sibi locum de hiis de quibus reperitur culpabilis tempore mostrarum et revisionum et non de alio tempore. Et quia sepe contigit et contingere potest quod dictus bonus homo et dictus notarius infirmitate vel alio legiptimo impedimento impediti fuerint

ipsi uel alter eorum ita quod dicte remissiones
fieri non possent prout supra dictum est
prouiderunt et ordinauerunt quod predictus bonus
homo quando impeditus esset uel dictus
notarius possit loco sui alium ydoneum
substituere qui accedere debeat ad di
ctas mostras remittendas quorum gesta
ualeant et eorum relationi stetur quemad
modum facta esset per dictos bonum ho
minem et notarium.

Ad que teneantur castellani cassa
rorum comunis pisani et officiales predicti.

Item ad hoc ut comodius dicte
mostre et remissiones fieri possint
et ne ulla fraus circa custodia dictorum
fortilitiarum et mictendis famulis per
cccxxiiij. dictos castellanos et aliis necessariis con
micti possint. Quod quilibet castellanus
deinceps de sacchulo extrahendus per octo
dies ante quam accedat ad suum offitium
exercendum teneatur et debeat pena cen
tum librarum denariorum eidem de facto aufferen
dam promictere se et sua bona principa
liter obligare ac etiam iurare et fideiuss
seu expromissores qui principaliter et insolidum
se obligent notario dominorum priorum artium
uel notario reformationum recipiente pro comuni pisano dare
de custodiendo solliciate per se et suos fa
miliares cassarum et fortilitiam ad quod et
ad quam erit deputatus et de manutenen
do dictum cassarum et eius munitiones et
armamenta in bono statu et detinendo
et quod tenebit ad custodiam dicti cassari et for
tilitie ipsius familiam deputatam secundum
formam statuti et ordinamenti comunis pisani
toto tempore sue castellanantie et quod massa
ritias arma et alia fulcimenta comunis pisani
custodiet manutenebit et conseruabit et
quod restituet et reassignabit dictum cassarum
cum massaritiis et armis et aliis que in

ueneant futuro successori uel comuni pisano
sub pena decem milia librarum denariorum et obliga
tionem omnium suorum bonorum et de eo tempore
quo dabit dictos fideiussores debeat dare
inscriptis et in publicam formam notario
dominorum priorum artium uel notario reforma
tionum uel notario dicti boni hominis et
officialis super mostris omnes suos fam
ulos quos secum ducere uoluerit cum nominibus
et prenominibus et locis unde sint que portari
debeant per dictos bonum hominem et notari
um pro dictis mostris faciendis et remitten
dis sub pena uigintiquinque librarum denariorum si eo
tempore steterit uel negligens fuerit in predictis

Item quod predictus bonus homo et offitia
lis tempore quo equitabit et extra ciuitatem
exercebit dictum offitium ad dictas mostras
faciendas cum duobus equis et notarius eius
cum uno equo habeant et habere debeant a ma
ssariis comunis pisani sine alio precepto uel
apodissa singulis diebus quibus steterint
in predictis et ad predicta exercenda ut con
tingerit de pecunia et auere comunis pisani uidelicet
dictus bonus homo tres libras denariorum et
notarius triginta solidos denariorum pena ipsis massa
riis et cuilibet eorum si negligentes fue
rint in predicta soluere quingentarum librarum
denariorum per suum sindicum aufferendo pro quali
bet uice qua contrafecerit in predictis

Item quod quilibet castellanus debe
at semper et continue stare et moram
trahere et etiam debeat tenere semper intus
cassarum seu murum uel barbacane seu
alias fortilitias dicti cassari omnes et
singulos suos famulos quos tenere de
bet tempore et per tempus sui offitii nec debeat
clausuram dicti cassari exire seu dictos fa
mulos extra facere seu promictere sub
pena et ad penam eidem castellano pro
qualibet uice qua repertus non fuit per

dictum offitialem et bonum hominem inter
dictum cassarum seu ipsius fortilitias
et clausuram ipsius centum libr. den.
et pro quolibet eius famulo non re
perto per dictum bonum hominem et offitialem
intus prefatum cassarum et eius forti
litias et clausuram pro quolibet fa
mulo et qualibet vice duodecim libr. den.
Et quia expedit ipsi castellano et sue
familie habere victualia et alia vite
necessaria pro quibus oportet aliquem
seu aliquos ex suis famulis mictere
extra cassarum. Statuimus quod castella
nus cassari civitatis castelli qui nunc
est vel qui pro tempore fuerit pro neces
sitatibus suis et suorum familiarium
possit et sibi liceat mictere et destinare
extra cassarum et fortilitias dicti castri du
os vel tres ad plus ex suis famulis.
Alii vero castellani aliorum locorum possint
pro necessitatibus eorum et eorum familie
mictere et destinare extra dicta cassara et
fortilitias ipsorum unum vel duos ad plus
ex dictis famulis dummodo tamen ea die qua
exiverit extra dicta cassara pro dictis
necessitatibus debeant redire et reintra
re dicta cassara et fortilitias ipsorum et
ibi moram trahere et stare sicut alii
famuli dictorum castellanorum intra
dicta cassara stare debeant et prout
supra dictum est. Et si dictus bonus
homo et offitialis tempore quo ibit ad
dictas mostras faciendas reperiet dictos
famulos secundum formam supradictam exi
visse dictum cassarum pro dictis necessita
tibus teneatur et debeat eos expectare per
dictam diem. Et si reversi fuerint ea
die eos punire non debeat et pro pu
nitis eos non habeat nec referat. Si vero
dicta die non fuerint reversi et reintrave
rint dictum cassarum prout supra dictum

est eos vel eum puniat et pro punito
referat et assignet. Et quia sepe contin
gere potest quod aliquis ex famulis
dictorum castellanorum durante offitio
ipsius castellani quos tunc debet et
quos assignavit et in scriptis dedit
notario priorum vel reformationum et notario
dicti boni hominis decedit seu moritur
vel infirmatur vel alia necessaria vel
etiam voluntaria causa a dicto castella
no recedit nec esset conveniens quod dicti
castellani propter hoc dapnum substi
nerent. Statuimus et ordinamus quod
si contingeret ex causis supradictis vel
alio quocumque modo aliquem ex dictis famu
lis decedere vel recedere a dictis cassa
ris et a dictis castellanis quod liceat et lici
tum sit ipsis castellanis et cuilibet
ipsorum ac etiam teneatur et debeat ipse
castellanus infra quintam diem a
die mortis vel recessus reimictere
alium ydoneum loco sui et de predictis et
quolibet predictorum apparere faciat
per publicam scripturam manu publici
notarii et ipsam scripturam cum nomine et pre
nomine remissi et loci unde sit remissus
tradere et adsignare debeat offitiali
et bono homini super mostris eunti ad
tale cassarum pena eidem castellano
predicta non facienti vigintiquinque libr.
den. pro qualibet vice qua scriptura
sic sibi tradita ipse bonus homo de
ferat et tradere debeat notario priorum vel
reformationum civitatis perusii qui pro tempore
erit infra tertiam diem a die sue reversio
nis qui notarius dictorum priorum vel refor
mationum habita dicta scriptura propria ma
nu ipsius scribat in illa carta seu in
scriptura in qua reperiuntur nomina famu
lorum dicti castellani et nomen et prenomen il
lius remissi secundum dictam scripturam sibi

traditam per ipm bonu hoiem pea
notio priorum ul reformat et dco boni
hoi et cuilibet ipsorum pdicta no ob
ſuant vigintiquinque libr dni coi t
pus applicandi.
Item qd quilibet castellanus teat
et teneatur debeat cassaru ad eius custo
diam deputat est ul erit fulcitum
seu fornitu ultra victualia cotidia
sibi et sue familie expedientia saltim
pro uno mse de infrascriptis fornimē
tis et victualibus videlz de farina p
se et p quolibet famulo et qualibet p
sona suorum familiarium una mina
de carnibus sallitis quinque libr p qua
libet de aceto in cassaro civitat caste
lli due legene in aliis una de oleo
p quolibet cassaro unu mediolinu
de lignis tam ad calefaciendu fur
na et ad coquendum panē qz de aliis
p quolibz cassaro tot salinas quot
quilibet castellan het famulos de
leguminibus in cassaro castelli duas co
bes et in aliis cass unu corbem de
sale in cassaro castelli una mina
et in aliis media mina pena ipi ca
stellano repto no tenēt predictas res
et qualibet predictarum et ut dcm est et
qualibz vice quindecim libr d.
Item qd dcs bonus homo et officia
lis et eius notr exerci ul exhibendi su
per dcis mostris et revisionibus facien
dis de dcis castellanis et eorum famu
lis fulcimentis que tenēt debent intra
dca cassara sm forma pntiu capi
tulorum tpre quo ibunt ad dcas mo
stras revidendas ea die qua venerint
ad civitates terras seu loca ubi sita
sunt dca cassara mostra faciat de
dcis castellanis et eorum famulis
et aliis fulcimtis et de omibus et singu
lis ad que ipi castellani tenentur sz
forma dcorum ordinamentorum supra
et ordine infrascriptis Qua statim
quo dcm cassarum intrabit clau
dere faciat dcm cassaru et claves
sibi dari faciant de omibus portis
a predco castellano et habitis clavi
bus dcm castellanu et omis suos fa
mulos quos het in dco cassaro ad
se et in sui pntia venire faciat et
statim intrroget et exquirat si aliqs
ex famulis extra cassaru est pro aliq
ambassiata ul rebus necessariis sm
forma pntiu caplorum et si eos inve
nerit exivisse eos expectare debeat
put dcm est Et etia intrroget si ali
quis famulus loco alicui mortui ul
recessi sit remissus et si invenit sic
remissum sciat si inde apparet pu
blica scriptura prout supra dcm est
quia accipere teneatur et eam defere
sm formam pntiu caplorum deinz
caute put ei visum fuit interro
gare et interrogare debeant quelibz
ex dcis famulis p se de noie et preno
mine et loco unde sit Et si invenit
ipm scriptum intra noia famulorum
que detulerit pro dcis mostris facie
ndis eum punitare no debeat Si aut
invenit respondente no concordare de
noie et prenoie et loco sm formam
dce scripture novum qua detulerit eu
puniter et p punitato habeat no obstare
habeat no obstante qd pfectu numero de
dcis famulis invenerit Et si tepore
quo dcus bonus homo et offialis et
eius notari venerit ad faciendo dcam
mostra et revisione et no invenerint
dcm castellanu intra clausura de
cassari et fortilitias ipius ul aliquē
de nuo famulorum quos tenēt debet et

quorum nomina describantur vel alium locum
sibi remissum secundum formam presentium capitulorum
putare debeat et inde faciat publicam
scripturam per dictum suum notarium et de omnibus
et singulis repertis et non repertis que scrip
tura fiat presentia plurium et eidem
stari debeat non obstante quod non haberet in
omnes solempnitates et substantialitates
secundum formam iuris. ¶ Debeat insuper
mostram et revisionem facere de omnibus et
singulis rebus quas tenere debet presentialiter
dicti cassari et ea similiter fieri faciat pu
blicam scripturam et de omnibus et singulis ad
que tenetur quilibet castellanus et si fuerint
reperti culpabiles vel negligentes faciat fi
eri per eius notarium scripturam putatoris et
etiam ipsius. Quam scripturam seu scriptu
ras ... putatoris et putaturarum de dictis no
minibus et rebus et de omnibus predictis post
omnes mostras et revisiones factas fiat
at ... infra tertiam diem a die sue re
versionis quam teneatur et debeat unicuique
... et pena centum librarum denariorum sibi de
facto auferendi putare et exhibere do
mino capitaneo ipsi ... ¶ Qui dominus
capitaneus habita dicta scriptura et relatione teneatur
et debeat infra quindecim dies a die fac
te exhibitionis et assignationis summarie
et de facto absque alia probatione vel solemp
nitate et absque alio processu et condempna
tione exigere pro com. penas datas pu
taturarum a dicto castellano et eius fide
iussoribus et pro executione predictorum fiendi po
ssit teneatur et debeat personaliter et reali
ter cogere dictum castellanum et etiam suos fi
deiussores et de hiis que fecerit occasione
predicta sindicari vel molestari non possit
ullo modo pena dicto domino capitaneo negli
genti vel non exequenti quingentarum librarum
denariorum eidem de facto per suum sindicatorem
auferendi. ¶ Et ut fervientior et au

dacior in executione predicta reddatur et sit
prefatus dominus capitaneus habere et habere debeat
quatuor solidos denariorum pro qualibet libra
eorum que venire fecerit in com. occasione
predicta
¶ Item si contigerit quod castellanus alicuius
cassari tante temeritatis existeret quod no
llet aput se copiam facere de bono homine
et eius notario cum hiis predictis mostris fac
iendis ad requisitionem dicti boni hominis de quo
stetur scripture notarii dicti boni hominis quod
tunc dictus castellanus puniatur et privatus
tanto fiatur et refertur ... ipso ... de
famulis et fulcimentis et omnibus aliis ad
que tenetur ex forma dictorum capitulorum et ad
omnia et singula supradicta privato ad
signetur et refertur.
¶ Item quod dictus bonus homo teneatur
et debeat signare per eis inde omnes
et singulas massaritias et res comunis positas que
essent in dictis cassaris ad manus dictorum
castellanorum et de ipsis et de aliis existe
ntibus relaxatis in dictis cassaris inventarium
faciat cuius copia sit apud unum quemque
castellanum et ipsam copiam teneatur qui
libet castellanus assignare successori
tempore quo assignabit cassarum et massa
ritias et res ipsius / quia copia et res dictus
bonus homo teneatur et debeat revidere et
si ipsas vel aliquam ipsarum non invenerit co
ndempnetur castellanus in viginti quinque libris
denariorum pro qualibet genere massaritiarum et rerum
et in restitutione dupli de rei et massaritie
de cuius extimatione stetur et credatur dicto et
iuramento dicti boni hominis dum modo de pre
dictis stetur districtori et punitori dicti offitia
lis et de quibus rebus et massaritiis puta
tura fieri debeat relatio
¶ Item providerunt et ordinaverunt quod novus
castellanus qui accedit ad custodiam
alicuius cassari emere debeat et teneatur omnes

et ſingulas res quas per fulcimento dicti
caſſari antiquus caſtellanus ultimo
menſe retinet in dicto caſſaro pro iuſto
et conveniente pretio videlicet per illo i
pretio quod declarabit offitialis revuſionis
et moſtre quam declaratione facere tene
atur et reſerre in publica forma dicto
menſe ianuarii vel iunii et pena centum
librarum denariorum. Et ſi dictus novus caſtellanus
recuſaverit hoc facere pro putato reſera
tur ac ſi receptus fuiſſet ex caſſaro dicti
modo de res eadem ſint bone utiles et
recentes alias novus caſtellanus res ipſas
inutiles effectas emere et reparare minime
teneatur.

Item quod dictus bonus homo poſſit te
neatur et debeat requirere et revidere et
moſtram et revuſionem facere de omnibus
et ſingulis poteſtatibus eligendis in ca
ſtris comitatus Piſarum ſecundum et prout facit i
moſtram et revuſione dictorum caſtellano
rum qui poteſtates teneatur et debeat
videlicet quilibet ipſorum in caſtro in quo pro
poteſtate electus et deputatus eſt cum ſuis
offitialibus et familiaribus perſonaliter et co
ntinue reſidere et inde non diſcedere pro
ut tenentur caſtellani predicti Et quod de
eis fiat requiſitio et moſtra prout fit
et fieri debet de caſtellanis predictis per
dictum bonum hominem et omnes pene et ordina
menta que locum habent in caſtellanis
dictorum caſſarorum intelligantur locum habere
in dictis poteſtatibus ſi ab huiuſmodi caſtris
diſcederent ſine licentia dominorum priorum artium
Civitatis Piſarum Et quicquid dicti offi
tiales moſtrarum caſtellanorum facere de
bent circa moſtras et revuſiones moſtra
rum dictorum caſtellanorum facere tenean
tur circa moſtras et revuſiones moſtra
rum dictorum poteſtatum et eorum offitialium
et familie et quod dicti poteſtates pro maiore

ſindicatum civitatis Piſarum debeant de i
eorum offitio ſindicari. Videat i
etiam et videre teneatur dictus offitialis moſtrarum
famulorum quos tenere debebit poteſtas civi
tatis caſtelli ad cuſtodiam turrionum
campanilis et turris de platea ipſius civi
tatis Et reſerre et putare teneatur prout
tenetur et debitum eſt de famulis caſtellani
caſſari dicte civitatis Et eadem pena in
telligatur poteſtati deputatis ipſorum fa
mulorum que de ſunt deputatis fa
mulis caſtellani Et idem modus per
omnia debeat obſervari de ipſis famulis quod
dictus est debere obſervari de famulis caſtel
caſſari ſupra dicti et aliorum caſſarorum et
habeant locum in futuris poteſtatibus tantum

De electione et offitio offitialium
ſuper fortificatione et reparatione ca
ſſarorum et fortilitiarum comitatus
Piſarum et terrarum communis Piſarum ſubiecta
rum. Rubrica.

Volentes quod caſſara caſtrorum et cccxxv.
fortilitie comitatus Piſarum ac etiam
terrarum ſubiectarum et recomendatarum
communis Piſarum tam facta quam fienda conſer
ventur fortificentur et muniantur mu
nimentis et fortificationibus oportunis pro
ſtatu et iurisdictione communis Piſarum. Statuimus
et ordinamus quod eligantur et eligi debe
ant perpetuo de anno in annum per dominos
priores et camerarios artium civitatis
Piſarum quinque boni homines populares et de
populo piſano videlicet unus pro qua
libet porta qui ſint et eſſe intelligantur
offitiales communis Piſarum ſuper fortificatione
reparatione munimentis et fornimentis dictorum
caſſarorum et fortilitiarum et habeant et habere in
telligantur auctoritatem poteſtatem et bay
liam ſuper predictis et eorum occaſione dum
tamen aliquas expenſas facere de avere
communis Piſarum non poſſint niſi ut inferius

continetur in eadem.
Quos dicti offitiales possint ex
pendere et convertere de pecunia et
flor. perveniendis ad manus con
servatorum comunis perusii a castellano ca
ssari civitatis castelli et a potestate
seu a potestatibus dicte civitatis castelli
quolibet anno. Quingentos flor. auri.
Quos quingentos flor. auri dicti
potestates et castellani solvere tenean
tur conservatoribus monete comunis perusii
hoc modo in eadem.
Quilibet castellanus infra quin
decim dies a die finiti sui offitii
Centum flor. auri pro semestri tempore
quo est eorum offitium duraturum
Quilibet vero qui fuerit potestas dicte
civitatis castelli teneatur et debeat
solvere cum effectu pro semestri tempore
quo eius offitium durare debet infra
quindecim dies a die finiti sui offitii
Centum quinquaginta flor. auri.
Quos florenos auri solvendos ut
premictitur et ultra ipsos flor. de pecu
nia ad manus dictorum conservatorum
perveniendi ex contributione fienda per
terras subiectas et recomendatas comunis
perusii dicti conservatores possint tene
antur et debeant dare et solvere
ipsis offitialibus sine alia apodixa
precepto vel mandato ad petitionem
ipsorum offitialium quingentos flor. auri
pena ipsis conservatoribus requisitis
ab ipsis offitialibus si negligentes
vel remissi fuerint in exactione fien
da a dictis potestatibus et castellanis et
terris subiectis et in solutione fienda
dictis offitialibus occasione predicta quin
gentarum librarum denariorum pro quolibet eorum
et supradicti potestates et castellani inter
nus supius declaratis solvisse effectua

liter teneantur quantitate supius de
clarata sub dicta pena que pena tam
dictis conservatoribus si negligentes fue
rint quam etiam dictis potestatibus et caste
llanis si non solverint tempore eorum sin
dicatus per comune perusii maiorem sindicum
auferatur. Quas quidem quantitates
singulis annis perveniendas ad manus
dictorum offitialium dicti offitiales possint te
neantur et debeant expendere distrib
uere et convertere in et pro conservatione
fortificatione reparatione et manutentione
dictorum cassarorum per se ipsos vel aliquem
vel aliquos eorum vel cui vel quibus
commiserint in concordia et non per alios
substitutos vel offitiales et habeant et habere
debeant dicti offitiales pro quolibet
eorum et quolibet die quo equitaverint
et steterint pro dictis cassaris fortificandis
et muniendis ut dictum est tres libras denariorum
cum duobus equis. Quorum salarium sibi
solvere et retinere possint vigore pre
sentis statuti sine alio precepto vel ma
dato. Et possint eis eligere unum nota
rium quem voluerint cum salario vigin
tiquinque librarum denariorum per dictos offitiales per
solvendo.
Studeant etiam pro posse dicti quinque
offitiales efficaciter operari quod castra et
terre in quibus sita sunt dicta cassara
iuxta eorum potentiam et possibilitate con
tribuant expensis fiendis occasionibus
supradictis. Et quod dicti offitiales revi
deant et revidere debeant et possint
victualia et fornimenta quas et que
dicti castellani tenentur tenere et habere in
dictis cassaris et quolibet eorum et appunta
turas facere prout possint offitiales de
putati super revisione monstrarum dictorum
castellanorum et omnia ordinamenta loqu
entia et loquentia de dictis pontatiis et

nostris in dictis territoriis nostris dic-
torum castellanorum sequantur et serven-
tur in supradictis offitiis in omnibus
et per omnia aliquo non obstante.
¶ Item ad hoc ut coptima et labore-
ria cassarorum predictorum et aliorum quorum-
cumque operum communis pisarum per conductores
ipsorum finem debitum demandentur ¶ Sta-
tuimus et ordinamus quod quicumque notarius
fuerit rogatus de aliquo instrumento ali-
cuius coptimi laborerii edificationis con-
structionis vel reparationis alicuius cassari vel
fortilitie vel muralii sive hedifitii fa-
ciendi hedificandi costruendi et reparandi
in civitate comitatu vel districtu pisarum
vel terris subiectis et recomendatis ipsi
communi pisarum ad quod faciendum aliquis obli-
gatus et astrictus esset vel obligabitur
et astringetur in futurum communi pisarum teneatur
et debeat copia talis instrumenti in publi-
cam formam scribere et in scriptis reducere
in quodam libro fiendo et ordinando in
cancellaria communis pisarum Qui liber vocetur
liber laboreriorum et coptimorum communis pisarum
infra unum mensem a die celebrati con-
tractus in antea numerandum et hoc ser-
vat in instrumentis fiendis in factis non in-
fra unum mensem a die quo nova sta-
tuta vigorem habebunt in antea computando
Et quod de omnibus et singulis solutionibus et
pagamentis fiendis coptimatoribus et con-
ductoribus supradictis per notarium eorum qui
fecerit pagamenta scriptura fieri debeat
in dicto libro in dicta cancellaria existenti
infra octo dies a die quo de dictis so-
lutionibus fuerit rogatus pena notario predicta
facere negligenti centum librarum denariorum pro vice
qualibet auferenda. Et nichilominus
tale instrumentum coptimationis et loca-
tionis non scriptum et registratum in dicto li-
bro existenti in dicta cancellaria in futuro

rum talis conductionis et coptimationis
nullum sortiatur effectum et ex eo con-
tra pisarum agi non possit Et predicta non
vendicent sibi locum in coptimis loca-
tionibus laboreriis murorum civitatis
pisarum que in libris notariorum offitia-
lium deputatorum super constructione
ipsorum murorum faciant apparere ¶ Et
ad hoc ut opera et laboreria et muralia
communis pisarum de quibus supra fit mentio
debitum sortiantur effectum Statuimus
quod cancellarius communis pisarum teneatur et de-
beat talia instrumenta supradicta facta
et celebrata et fienda et celebranda in-
super predictis notificare offitialibus communis
pisarum qui vocantur nomine directores
qui offitiales teneantur et debeant realiter
et personaliter cogere et cogi facere omnes et
singulos coptimatores et conductores
et omnes alios qui tenentur nunc et in
futurum ad faciendum seu fieri faciendum
aliquod ex operibus seu muraliis supradic-
tis ad observandum ea que tenentur
et ad solvendum cum effectu omnem penam
quam incurrissent ex eo quod ea ad que
faciendum communi pisarum tenentur non observa-
ssent cum effectu aliquo capitulo statuti non
obstante

De electione et offitio offitiali-
um ad recipiendum et vendictam
faciendum pisces pretii Rubrica.

Ad hoc ut emptores fructuum 326
aque lacus pisarum presentes et fu-
turi pro habundantia piscium facien- cccxxvj.
da Et ea ad que communi pisarum circa delatio-
nem dictorum piscium ad civitatem pisarum
faciendum observent plenarie cum ef-
fectu Statuimus et ordinamus quod singulis
annis elligantur et elligi debeat in con-
silio dominorum priorum et camerariorum artium
civitatis pisarum per ipsos dominos priores et

canum dno bonj et legales homines et unus bo
nus et expertus notarius Qui boni homines
sint et esse intelligantur offitiales communis
perusii ad recipiendum et ponderandum et po
nderari faciendum omnes et singulas qua
ntitates cuiuscumque generis piscium deferendorum
et qui deferri et exportari debent et etiam
ad signari per emptores dictorum fructuum
vendendorum in civitate perusii secundum formam
contractus initi et celebrati et ineundi et
celebrandi inter comune perusii et emptores dic
torum fructuum presentes et futuros et
temporibus congruis debitis et consuetis secundum
formam dicti contractus Qui offitiales te
neantur et debeant inspicere videre et exa
minare ipsos pisces tam de quantitate
et pondere quam etiam qualitate et bonitate
ita quod ipsos recipiat et ponderet secundum formam
dicti contractus Et dictus talis notarius teneatur et
debeat scribere et in scriptis reducere dictam
ponderationem seu adsignationem et omnia
et singula circha dictum offitium dicti offitia
lis concernentia quod boni homines et notarius
eligendi ut dictum est vel alter eorum non
possint nec debeant esse consanguinei vel
affines dictorum emptorum vel alicuius eorum
usque in tertium gradum et si electio secus
fieret non valeat ipso iure Qui offitia
les et notarius teneantur et debeant singulis
diebus quibus recipi et ponderari debent
dicti pisces horis debitis et loco debito per
sonaliter adesse ad eorum offitium bene et le
galiter exercendum pena ipsis notario et
offitialibus si negligentes fuerint pro quolibet
eorum contrafaciente et negligente et qualibet
vice quinquaginta librarum denariorum eis et cuilibet
eorum per maiorem sindicum auferendi et ha
beant et habere debeant dicti boni homines et no
tarius pro eorum salario pro dicto tempore unius
anni quo ipsorum offitium durat et durare
debet solvendo eisdem per massarios

communis perusii sine alia apodissa vel mandato
visa ipsorum electione reliquo non obstante
salarium de quo dispositum est s. inter ordi
capitula de solutionibus fiendis per massarium salariis
semper sacculis factis et fiendis de dictis
offitialibus et notariis Et si in predicto sacculo est in
sacculatus unicus offitialis seu bonus homo pro
viae alius additur sibi in sotium et eliga
tur per priores et camerarium modo et ordine superdictis

**De offitio offitialium super angui
llis mictendis in lacum perusii. Rubrica.**

Item ut lacus predictus possit anguillis
ultra habundare et ut quantitas an CCCXXVII.
guillarum in lacum predictum inmictendarum
non possit aliqualiter defraudari Statuimus
et ordinamus quod eligatur et elligi debeant
per viam sacculetti continue unus bonus
homo et unus notarius quorum offitium duret
per unum annum integrum qui bonus ho
mo sit et esse intelligatur offitialis communis perusii ad
recipiendum anguillas inmictendas in
dicti laci que sint et esse debeant numero xv milia
anguillarum vivarum quas emptores fru
ctuum aque dicti lacus quicumque milia inmic
tere teneantur reliqua vero decem milia per
piscatores dicti lacus inmicti debeant secundum
distributionem et declarationem faciendam per
dictum offitialem per postas dicti lacus ita
quod quolibet anno quindecim milia angui
llarum vivarum in dicto lacu penitus inmic
tantur omni fraude cessante quas an
guillas dictus offitialis possit teneatur et
debeat recipere tam a dictis emptoribus
dictorum fructuum aque lacus perusii quam etiam
a piscatoribus piscantibus in dicto lacu in
dicto numero et vivas et de mense aprilis vel maii
vel septembris vel octubris et ipsas in dicto
lacu vivas inmictere et inmicti facere
et de ipsis anguillis tam emptoribus dictorum
fructuum quam etiam piscatoribus finire et
refutare ita quod bene valeat de iure et

quod dicti offitialis et notarii quando uenerit initio ne eorum offitii ad dictum lacum non possit stare ad dictum offitium exercendum ultra decem dies pro quolibet eorum mensium ita quod in totum non stent ultra quadraginta dies et habeant et habere debeant inter expensas postas et piscatores pro eorum salario pro quolibet eorum et quolibet die quo ibi uenerit ad predicta quadraginta solidos denariorum et debeant stare et uiuere eorum sumptibus et expensis et non expensis dictorum parrochianorum seu emptorum lacus uel dictorum piscatorum et quod ultra dictum salarium non possint aliquid petere recipere uel habere sub quacumque quesito colore pena dictis offitialibus et notario et cuilibet aliquid contra dictam formam eis uel alteri eorum centum librarum denariorum pro quolibet eorum et qualibet uice qua contrafecerit in predictis et de hoc expresse debeant sindicari et quilibet esse ualeat accusator et habeat medietatem banni. Et quod dicti emptores ac etiam dicte uniuersitates seu comitatus secundum dicti offitialis distributionem quolibet anno dictas quantitates anguillarum mittere teneantur post dicto offitiali et ad eius requisitionem et mandatum de dictis mensibus secundum modum et formam supradictis debeant alias compellantur tam dicti emptores et eorum societas quam quelibet dictarum uniuersitatum predicta non faciens ad soluendum pene nomine dicto comuni quingentas libras denariorum et nichilominus ipsas anguillas ut dictum est mittere teneantur et ad predicta facienda cogantur per potestatem et capitaneum ad requisitionem dicti offitialis pena ipsis potestati et capitaneo negligentibus .v. librarum denariorum pro quolibet et qualibet uice.

De offitio offitialium super pignoribus conseruandis. Rubrica.

Statuimus quod eligatur per dominos priores artium de sex mensibus in sex

cccxxviij. menses unus bonus et legalis offitialis de ciuitate perusii penes quem omnia pignora imposterum accipienda pro comuni perusii quacumque de causa debeant peruenire. Qui bonus homo teneatur et debeat stare continue in una de domibus siue cameris dicti comunis existentibus super uolta capitis hatalie superamunim sibi adsignanda per dictos priores ad recipiendum pignora supradicta et teneatur et debeat scribere in quodam libro omnia pignora sibi adsignanda et excepte cum iudicis uel offitialis accepta. Et etiam super pignus scribere nomen et prenomen cuius erat in cedula scripta manita precedia. Dictus quidem offitialis habeat et soluere teneatur bayulitoribus et portitoribus pro eorum labore pro quolibet hostio duodecim denarios et pro quolibet alio pignore sex denarios. Et dictus offitialis habeat et recipiat pro quolibet dictorum pignorum ultra dictam summam videlicet pro quolibet hostio quatuor denarios et pro quolibet alio pignore tres denarios et non ultra pro suo labore et mercede et quod quilibet offitialis dicti comunis et bayulitores et portitores debeant et teneantur omnia et singula pignora accipienda per eos statim dare et adsignare dicto offitiali pena centum solidorum denariorum pro quolibet pignore soluendo comuni perusii et pena dupli ualoris et extimationis dicti pignoris si secus fieret et de hoc stetur sacramento illius cuius fuit dictum pignus et si dicta pignora steterit per quatuor menses quod non recolligantur quod dictus offitialis ipsa pignora debeat assignare massariis comunis perusii uel alteri eorum et banniri faciat quod recolligantur infra decem dies et si non recolligerentur dicto termino elapso dicti massarii uel alter eorum banniri faciat ad cameram eorum dicta pignora et plus offerenti dare et pretium in pecunia numerata recipere pro comuni et soluere teneantur dicto offitiali fructus pecuniam soluta per dictis pignoribus per cuius dictum est et quatuor denarios pro quolibet

hostio et tres den. p quolibet alio pig
re. Et q dcs offitialis teneatur et de
beat dare duos bones et ydoneos fide
iussores de salvandis et restituendis
dcis pignoribus et de retinendis finito
suo offitio pignoribus sibi restantibus
et remanentibus suo subcessori dimio
bat pecuniam p eum solutam ut dcm e
et mercede supradcam videlz quatuor
p quolibet hostio et tres den. p quoli
bet alio pignore et q restituat subces
sori suo librum quē inde fecerit ut
omnibus possit fieri copia. Et q nulla
alia psona recipiat dca pignora pe
na danti et recipienti quinquaginta libr
den. p quolibet in qua pena de facto
p potestatem et capitl debeat condepnari
Et q dcs offic nichil ultra ea q
dca sunt accipe possit et si contrafece
rit vel fraude aliqua comisit impmu
tando scambiando vel non reassigna
do pingnora pties cum consignandi vel
alio quoquo modo fraude vel deceptione
viginti quinque libras den. pnicie qualibz
solvere teneatur. Et q dcs offitialis de
predcis debeat sindicari p sindicatum
aliorum offitialium cois predci quem
admodum alij sindicantur.

De electione et offitio offitia
lium sup quadam ecclia edificanda
dca in plano sancti mariani Rubrica

Cum ratione felicis et ppetuo re
colende victorie a deo concesse
CCCXXVIIII. ppło pisino contra anglicos et angli
corum compagnia qui comitatum pisis
innumerabilia intulerunt ingentia, aduna
tia artium et artificum civitatis pis
extiterit ordinatum Quod fiat edifice
tur et fabricetur quedam ecclia in plano
sancti mariani vel bagnarie ubi dc
anglici offlictum mirabilir receperunt ad
qua ecclesiam fabricandam ppudi viri
Taurus falcanij cives pisini fuerunt
Danolus vanus instipsitus deputati
Et conveniat huiusmodi fabrica psa
te eccl ad laudem divini nois fabri
cande oportunis suffragijs confavere
Ideirco statuimus et ordinamus
q dci offitiales possint teneantur et
debeant dcam ecclesiam construere ordi
nare et fabricari et constrni et ordinari
facere et ipam dotare de bonis dci co
munis pis seu de bonis emendis p
dcos offitiales de quacumque pecunia dci
cois vel debita dco cōi et de quacumque
camera dci cois etiam de camera con
servatorum cois predci non obstante q
pecunia predca sit ad aliud usum depu
tata que pecunia solvatur et solvi debe
at p quoscumque offitiales dci cois ad ma
datum et scdm mandatum dcorum bonorum homi
num eorum mandato pena offitialibus
non solventibus ut dcm est quinquaginta
librarum den. p quolibet offitiali non obedi
enti possint et dci boni homines et offitia
les pmutare de bonis cois pis cum
bonis aliorum si eis videbitur expedire p
constituendo dote dce ecclie et alia omnia
et singula facere et effectualiter adimplere
scdm intentionem et declaratione dce adu
nantie generalis Quorum tamen et dcano
ri offitium durare et durare debeat usque
ad pfectione et complementum opis
dce ecclie construende et donec dcam
ecclesiam dotaverit non obstante ali
quo tpre lapsu et impedictis et circa p
dca et quolibet predictorum dci boni homines
et offitiales habeant plenum liberum et genera
le arbitrium et faciendi p eos valeat et
teneat et plenam habeant roboris firmi
tatem. Et q omnis et singuli cives et co
mitatenses pisini testantes vel alia

disponentis teneatur et debeat in eorum
testamentis et ultimis voluntatibus legare
et relinquere tali ecclesie construende per fa-
bricam ipsius ecclesie, siliceet cuius admi[nus]
decem solidos denariorum et contrafacientes admi[nus] quinque
solidos denariorum pena notarius scribenti aliquod testa-
mentum vel aliquam ultimam voluntatem
in qua non fierit legatum predictum decem
librarum denariorum pro qualibet vice et nichilominus
talis condens testamentum vel aliam ul-
timam voluntatem intelligatur dictum le-
gatum fecisse et perinde habeatur ac si no-
tarius fuisset rogatus de huiusmodi lega-
to et quod dicti offitiales possint teneantur
et debeant huiusmodi legata exigere
et de eis refutationem facere et ipsa in
dicto opere convertere expendere et distri-
buere prout viderit convenire. Et quod
dominus potestas capitaneus et maior sindicus
ad petitionem dictorum offitialium vel al-
terius eorum possit teneatur et debeat rea-
liter et personaliter de facto cogere heredes
vel heredum possessores talium defunctorum
testantium ad solvendum et quod solvant
ipsis offitialibus legata supradicta non ob-
stante superius declarata aliquo capitulo
non obstante.

Item ad hoc ut fabrica dicte ecclesie
celerius expeditionem habeat et fine habeat eo
capitulo statuimus et ordinamus quod dicti
offitiales possint teneantur et debeant
eligere et nominare quandocumque dictis bonis homi-
nibus videbitur et placebit etiam ante in-
ceptum dicti operis seu dicte ecclesie unum
bonum honestum et sufficientem sacerdo-
tem qui sit et esse debeat rector dicte
ecclesie in vita sua qui sacerdos gra-
tis et sine aliquo salario teneatur et
debeat ad dictum opus et laborerium dicte
ecclesie sit ministrare et operari et superstes
sit et esse intelligatur. Et finito dicto
opere dicte ecclesie continue serviat in
divinis et in ipsa ecclesia continua te-
neatur et debeat facere residentiam.
Et post mortem dicti sacerdotis eli-
gendi electio et institutio dicti subcesso-
ris fiat et fieri debeat per dominos priores
et camerarium artium civitatis Pisarum.

Item ut dicta ecclesia a civibus et co-
mitatensibus Pisanis reverentius frequen-
tius visitetur quod prope ipsam ecclesiam
in loco declarando per dictos offitiales [in]
fiat et fieri debeat qualibet ebdoma-
da in die iovis generale mercatum de
omnibus et singulis victualibus et rebus
et animalibus et de omnibus et singulis rebus
in dicto mercato emendis et vendendis
nulla solvatur gabella.

Item quod dicti offitiales possint et eis
liceat cogere et cogi facere homines et per-
sonas castrorum et villarum adiacentium
et circumstantium realiter et personaliter
ut ad dicta opera facienda personaliter
et cum bestiis dent et prestent auxilium
consilium et favorem pena universitati ca-
stri vel ville que fuerit inobediens vel
contrafaciens imponendis pro qualibet vi-
ce vigintiquinque librarum denariorum ab hominibus
dicte universitatis exigendo et auferendo
de facto per ipsos offitiales et convertendo
et distribuendo in opere supradicto.

Et quod dominus potestas dominus capitaneus et
maior sindicus communis Pisarum teneatur
et debeat ad petitionem et requisitionem dictorum
offitialium vel alterius eorum teneatur
et debeat dare offitiales et familiares
suos pro cogendo personaliter et realiter in-
obedientes et obedire recusantes man-
datis dictorum offitialium et pro exequendo et
executioni mandando opus et laborer-
ium supradictum sub pena quingentarum librarum
denariorum pro quolibet offitiali negligente vel

contradicere sibi de facto auferendo per
suos sindicatus tempore sui sindicatus concedendo
in opere et laborerio supradicto

De ordinatione consiliorum
civitatis Perusii. Rubrica.

Ad hoc ut nostra res publica bea
te et recte regatur et gubernetur. Sta
CCCXXX. tuimus quod consilia civitatis Perusii et no
stre rei publice sint ista videlicet Con
silium dominorum priorum artium civitatis Perusii et
sit primum qui debet esse decem. Consilium
dominorum priorum et camerariorum artium ipsius
civitatis quorum camerariorum numerus totus est
quadraginta octo sit secundum. Consilium
ipsorum camerariorum et triginta duorum ar
tificum de arte mercantie et sedecim artificum
de arte cambii et octo artificum de qualibet
alia arte magna. Qui artifices scripti
sint in matricula ipsius artis et quatuor
artificum de qualibet arte parva de artibus
parvis ipsius civitatis qui etiam quatuor
artifices sint et esse debeant scripti in ma
tricula ipsius artis sit tertium consilium.
Item consilium adunanCe generalis quin
gentorum seu trecentorum artificum de artibus
dicte civitatis qui etiam scripti sint in ma
triculis ipsarum artium sit quartum consilium.
Item consilium maximum arenghe seu a
renghi et parlamenti sit quintum. Item
consilium generale sit sextum. Item consi
lium maius sit septimum. Item consi
lium populi sit octavum. Que quidem oc
to consilia fiant et fieri debeant modis
formis et solempnitatibus infrascriptis et
que consilia habeant et habere debeant potestatem
auctoritatem et baylia prout infra singulariter
denotatur.

De consilio dominorum priorum
et eorum auctoritate. Rubrica.

CCCXXXI. Consilium dominorum priorum septem ex
eis in singulis in concordia existe
ntes habeant auctoritatem et arbitrium proponendi
et propositas faciendi nec non providendi
et ordinandi quicquid eis videbitur et pla
cebit super custodia civitatis et comitatus
et super habundantia habendi in civitate
et comitatu Perusii. Dummodo per hoc ar
bitrium non possint facere vel ordinare ali
quid contra formam statutorum in hoc
volumine contentorum et super omnibus aliis que
commissa eis erunt ex forma statutorum in
hoc volumine expressorum.

De consilio camerariorum
et eorum arbitrio atque auctoritate. Rubrica. 332

Consilium camerariorum artium tantum CCCXXXII.
convocetur et congregetur et convocari
et congregari debeat facta super hoc prius
deliberatione per dominos priores artium ipsius
civitatis septem ex dictis decem ad
minus in concordia ut premictitur exi
stentibus et etiam facta deliberatione inter
eos de omnibus et singulis que in dicto
consilio proponere voluerint uno die
ante vel saltim in necessitatis casu
ante quam campana sonet vel pulset
et sonare vel pulsare incipiat ad
tempus consilium de quo fiat et fieri debeat
publica scriptura manu cancellarii communis
Perusii sive manu notarii dominorum priorum
quam tam in negotiis mercantie communis Perusii de
cum opportunius locum habere volumus in qui
bus omni tempore volumus providere posse
et congregari debeat in palatio ipsorum do
minorum priorum pulsata campana secundum
formam statutorum in quo consilio adesse
et presentes esse debeant ad minus triginta
camerarii ex omnibus camerariis. Et consilio
congregato super propositis et super omnibus
et singulis que in ipso consilio proponentur
per aliquem ex dictis dominis prioribus artium
septem ex eis ad minus presentes in eodem
consilio et in concordia existentes debeat

ipi camerarii bonum et utile quantum pote
runt consilium exibere et de consilio predicto con
silium unius vel plurium ex ipsis came
rariis quod utilius redditum fuerit electum per
ipsos dominos priores inter omnia consilia
reddita fieri debeat inter ipsos omnes ca
merarios presentes scruptinium et partitum
hinc fora videlicet si erit tractatum de fac
tis et negotiis communis pisani vel ad ipsum com
pertinentibus et spectantibus quoquomodo fieri
debeat scruptinium et partitum cum bussolis
et fabis et ad bussulas et fabas ut moris
est vel desedendo et surgendo seu ad le
vandum prout ipsis dominis prioribus magis
convenientius videbitur. ¶ Si vero tractatum
fuerit de factis et negotiis singularium et
privatarum personarum fiat et fieri debeat tam
inter dominos priores quam inter dominos priores
et camerarios scruptinium et partitum dumtaxat
cum bussolis et fabis et ad bussulas et
fabas et non aliter pena priori proponenti et
partitum mittenti et notario scribenti aliter
et alio modo quam dictum sit centum librarum denariorum
pro vice qualibet. Et quod obtentum fuerit in
scruttinio et partito per viginti ad minus ex
omnibus dictis triginta camerariis presentibus qui vi
ginti concordes sint de eo quod positum fuerit
in scruttinio et partito vel si in consilio plu
res fuerint camerarii presentes quam triginta
et obtentum fuerit per duas partes de tribus
partibus totalibus omnium camerariorum presen
tium in scruttinio. Pro tanto firmari et
liberari statui et provideri debeat et quod sta
tum firmatum deliberatum et provisum fuerit
plenam et efficaciam et habeat firmitatem. Et
dictum consilium habeat et habere debeat potestatem
auctoritatem arbitrium et bayliam in casibus
infra descriptis et non in aliquibus aliis ca
sibus. ¶ Primo debeat habere et habeat et
habere intelligatur arbitrium potestatem et auc
toritatem et bayliam tractandi et ordinandi de
convocando et congregando suprascriptum
consilium ipsorum camerariorum et artificum
silicet octo artificum pro qualibet camerario de
qualibet arte magna et quatuor arti
ficum de qualibet arte parva ut in ipso
consilio camerariorum et artificum tractetur
et ordinetur aliquid quod possit in ipso con
silio tractari et ordinari. ¶ Item habeat
et habere intelligatur dictum consilium came
rariorum tantum arbitrium potestatem et auc
toritatem super novis casibus occurrentibus
de quibus vel super quibus provisum non
esset ex forma alicuius statuti in presenti vo
lumine positi dummodo optineri debe
at per viginti camerarios de numero triginta.
Et si plures fuerint triginta in consilio ob
tineri debeat ad minus per duas partes
presentium ipsi consilio ad bussolas et fa
bas misso partito. ¶ Habeant etiam arbi
trium et auctoritatem providendi ordinandi et
reformandi pro persequtione rebellium et prodi
torum communis pisani quicquid eis videbitur
expedire salvo et excepto quod nichil
possint providere proponere vel deliberare
in favorem rebellium vel confinatorum dicti co
munis. ¶ Item habeant et habere intel
ligantur plenum et generalem arbitrium pro
videndi et ordinandi unde et quomodo
pecunia veniat in communi dummodo quod per ta
le arbitrium non possint rescripturi ali
que exbapnitum et condempnatum communis pi
sani. ¶ Item arbitrium habeant pro conserva
tione et manutentione in bono et pacifi
co statu civitatis et comitatus pisani et ter
rarum recommendatarum et subiectarum dicto
communi pisano. ¶ Habeant etiam arbitrium pro
videndi ordinandi et reformandi quod i
us et iustitia omnibus observetur dum
modo de aliquo processu pendenti vel
super eo non possint aliquid providere vel
ordinare. Sed omnis eis potestas ad provi

dendum sup aliquo processu pendente
auctē pntis legis intelligatur esse
ablata ⁊ totaliter irritata si et inq̄
tum uirtute alicu' legis in pnti uo
lumine posite uideret' ee cessā di
recte uel p obliquu. Item ar
bitriu habent disponendi quando adu
nantia gnālis congregari debeat du
mo primo ⁊ ante omia q̄ cōgrega
retur oppricatur inter eos ad bussu
las ⁊ fabas si tractatu fuit de fac
⁊ negotijs singularu ⁊ priuato pso
nao tractaretur de factis et negotijs
cois priusq sufficiat mitti pntum de
scdendo ad leuandu ⁊ ad ipm con
gregandum procedi debeat scdm modu
⁊ forma tradita in pnti volumine statu
torum ⁊ alr arbitriu hec no intelli
gantur in faciendo dictam adunantia
cōgregari uel in disponendo q̄ dicta adu
nantia congregetur Et si alr fieret
quicquid factu eet uel dispositu in
eadem adunantia gnali nichil ualeat
no obstante aliqua absolutione seu p
posita absolutionis fiendi in eadem ad
unantia gnali et facientes seu dispone
tes aliter tractatur ad pena tam priores
q̄ camerarij centu libr den p quoli
bet auferendo ab eis p maiore sin
dicum tpe sindicatus eorum
Item q̄ in fine offitij cuilibet priora
tus cōgregari solent dci camer in
palatio capitā ppli ad reuidendum
gesta per ipos dnos priores tpre eoru
offitij Et ea que uident p ipos cam
non recte gesta solent facere punī
de quibus punitionis nunq aliquis bon'
brutus fuit effectus ymo potiū est quod
dam quod truffatoriu q̄ no est con
ueniens prouidemt ⁊ statuerit q̄ nobis
qui erit ad dictam punitionis faciendo

una cum collateralī dnj capitā tene
antur ⁊ debeant in publicam forma
redigere quicquid punitu erit ⁊ illud
infra tres dies a die dicte punitionis
fce dare ⁊ assignare dnis prioribus ar
tium in offitio psidentib Qui dnj
priores teneantur ⁊ debeat ad pena cen
tum libr den p quolibet eorum infra
pdictam diem ul tertiam facere cōgregari
cōsiliu camerariorum punitionu ⁊ dis
cutere dictas punitiones ⁊ tangere ⁊ dis
perare de ipis punitionibus antequam rece
dat a palatio postq fuerit cōgregati
quicquid disponendu ⁊ determinandu
eis uidebr ⁊ potatem habeant tam incas
sando q̄ inaffirmando q̄ etia incorri
gendo Et quicquid per dictos
dnos priores ⁊ cam dispositu correc
tum uel approbatu fuit habeat plenam
roboris firmitate ⁊ executioni mandetur
Que etiam fieri debeat et executioni
mandari per eosdem ad pena quin
gentorum libro den auferenda p maio
rem sindicum tpre sindicatus eorum
sup quib pfati dnj priores etia auc
toritate habeant ⁊ arbitriu ac potatez
plenaria
Item pfatu cōsiliu dnorum priorum ⁊
camerariorum auctem habeant ⁊ arbi
triu in alijs in hoc volumine contentis de
ipsorum offitio tractantib

**De consilio camerariorum cum
quibusdam artificib artiu ⁊ eius auctē Ro**

Consiliu camerariorum ⁊ in
gita duorum artificu de arte
mercantie et sedecim artificu de arte 333
cambij ⁊ octo artifica. de qualibet cccxxxiij.
alia arte magna et quatuor arti
ficu de qualibet arte pua quos octo
artifices p quolibet camer de quali
bet arte grossa siue magna et quatu

de qualibet arte tercia qualibet came
rarius et qualibet ex consulibus mer
catorum et qualibet ex auditoribus cam
bii eligere debeat meliores et magis
ydoneos de sua arte et collegio sive ar
tis et ipsos ad dictum consilium sive dicte
fieri convocari et congregari possit et debeat
si tractatum fuerit et ordinatum in consilio
camerariorum tantum ad minus per unam diem
ante de faciendo ipsum consilium camera
riorum et artificum ut in ipso consilio came
rarii et artifices tractetur et ordinetur aliquid quod
tractari et ordinari possit in ipso consilio

Et si primo optentum et firmatum
fuerit in dicto consilio camerariorum quicquid
tractandum et ordinandum et firmandum
erit in ipso consilio camerariorum et artifi
cum et non aliter possit ipsum consilium
camer et artificum convocari nec congre
gari nec in eo aliquid fieri vel proponi
Et convocetur ipsum consilium camer et ar
tificum in palatio dominorum priorum artium
servata forma predicta In quo consilio
debeat esse presentes ad minus triginta
camerarii et artifices singularum artium
in numero suprascripto vel saltem due par
tes ipsorum hominum et artificum Et in pro
ponendo consulendo et statuendo et par
titu ponendo servari debeat quod dictum est
de consilio camerariorum tantum Et id quod
obtentum fuerit instituendo et partito per
duas partes de tribus totalibus omnium
camerariorum et artificum presentium in con
silio ad bussulas et fabas albas et
nigras si tractatum fuerit de factis et
negotiis singularum et privatarum per
sonarum tractaretur de factis et negotiis
communis pisani ad bussulas et fabas sive
ad sedendum et levandum firmari debeat sta
tui et ordinari mentibus dumtaxat
quibus auctoritatem et arbitrium habere intelligere

legum in presenti volumine expressarum et ali
vel alio modo optentum nulli sit valo
ris et efficacie vel momenti ipsiusque con
silii camerariorum et artificum habeat et habere
debeat potestatem auctoritatem et baylium in
casibus infra descriptis et non in aliqui
bus aliis

Habeat dictum consilium
potestatem auctoritatem et arbitrium tractandi et or
dinandi de faciendo convocando et congrega
do adunantiam generalem que congregari
non possit sine deliberatione dicti consilii

Item habeat et habere intelligatur arbi
trium et potestatem super conducere ge
tis armigere tam pedestris quam eque
stris ultra numerum consuetum et determi
natum per formam statutorum communis pisani
tempore necessitatis et opportunitatis dicto
communi incumbentis

Item auctoritatem
habeat et arbitrium super ambaxiatoribus
ad romanam curiam destinandis et super
salario eisdem ambaxiatoribus statuen
do dummodo non possit destinare ultra
numerum trium ambaxiatorum laycorum tan
ad curiam supradictam.

Item auctoritatem
habeat et arbitrium expendendi de quacumque
pecunia dicti communis usque in quantitatem duorum
milium florenorum auri in diversis vicibus dum
taxat dicto communi necessariis et opportunis
pro tempore occurrentibus facta prius delibe
ratione de dicta pecunia expendenda et de
numero quantitatis abinde infra vel usque
in dictam quantitatem inclusive per consilium
dominorum priorum et capitaneorum artium dicte civitatis
ad bussulas et fabas albas et nigras
vel de sedendo ad levandum et aliter pro
ut sibi seu dispositum videbitur sortia
tur effectum

Item auctoritatem habeat
et arbitrium providendi et ordinandi in
quicquid necesse vel opportunum occur
rerit in et super facto campionis carnium
et tam de habendi pecunia et quod etiam

ſtanda et mutuanda de quacumque pecunia dicti comunis et aliis accidentibus circa predicta et quolibet predictorum. Item auctoritatem habeat et arbitrium providendi super accomunitatem civitatis Pistorii et comitatus quicquid sibi videbitur convenire et esse opportunum fore cum occasione possint expendere et expendi facere de quacumque pecunia dicti comunis. Item in aliis ſilicet in hoc volumine contentis de eorum offitio tractatibus

Consilium generalis adunantie etc.

cccxxxiiii. Consilium adunantie generalis seu adunantia generalis sit et esse debeat de quingentis seu trecentis artificibus civitatis Pistorii sceptis et qui scripti sint inmatriculis ipsarum artium et non de pauperioribus seu de minori numero supradicto et ipsum consilium seu ipsa adunantia fieri convocari et congregari possit et debeat si et quatenus tractatum ordinatum et deliberatum fuerit in dicto consilio camerariorum merce. Et etiam si tractatum ordinatum et deliberatum fuerit in dicto secundo consilio camerariorum et artificum ſilicet cum artifici pro quolibet camer et qualibet arte mag et quatuor artificum de qualibet arte minori ad ipsam adunantiam generalem faciendam convocandam et congregandam. Et si et quatenus tractatum ordinatum et deliberatum fuerit in dictis consiliis et utroque ipsorum quicquid tractandum ordinandum et deliberandum veniret in ipsa adunantia generali et non aliter possit ipsum consilium adunantie generalis seu ipsa adunantia generalis convocari nec congregari nec in ipsa adunantia generali aliquid fieri. Et si aliter congregaretur quicquid in ea fieret ut opinerit seu reformaretur nullius sit valoris vel momenti. Congregantes vero vel adunantes alter pena mandat mille librarum denariorum pro quolibet auferenda de facto pro ma iorem sindicum comunis Pistorii non obstante aliqua absolutione proponendi seu licentia absolvendi in eadem adunatione facienda. Et convocetur et congregetur et convocari et congregari debeat ipsa adunantia generalis in palatio dominorum priorum in die et sole lucente dum sit super terram non autem in nocte et tenebris noctis ipsa superiori die precedenti ipsum convocantem de adunantie et campana pulsata. Et in proponendo et consulendo in dicta adunantia seu consilio dicte adunantie fiunt forma et solepnitas que scripta est supra de in aliis precedentibus consiliis. Scruttinium et partitum fiat et fieri debeat dicta electe consiliariis et hominibus dicte adunantie de sedendo vel surgendo et stando et id quod obtentum fuerit instrumento et partito per duas partes de tribus totalibus omnium bonorum qui erunt in dicta adunantia sedentium et qui sedere debeat dicta electe et reliqua tertia parte bonorum surgente vel stante debeat firmari et statui et ordinari. Et habeatque dictum consilium seu dicta adunantia potestatem auctoritatem et bayliam et arbitrium in omnibus et quibuscumque casibus et de quibuscumque factis et rebus de quibus et in quibus potest disponere et providere esse Pistorii quod et quanta et quantum licet et hoc potest esse Pistorii et populus Pistorinus ut possit ipsum consilium seu ipsa adunantia quecumque pura mag et maxima et ardua et inquibuscumque casibus et de quibuscumque factis disponere statuere ordinare et facere prout et sicud possit et potest ipsum esse Pistorii et totus populus Pistorinus. Et quecumque iam disposita statuta ordinata et facta tollere et revocare mutare eo excepto solum quod non possit dicta adunantia tollere nec revocare mutare vel infringere ea que iam facta disposita statuta et ordinata essent vel fuissent pro con

ſiliu͂m aricnghe ſeu aricnghy & parlam
ti vł contra vł pter ea que ſcã eſſent
vł fuiſſent in dc̃o conſilio aricnghe ſeu
aricnghi facere vł diſponē directo uel
indirecto vł de faciendo vł diſponendo
contra vł pret͛ aliquo modo temptare et
in nulla adunatia de p̃dcĩs fieri uel i
mitti poſſint ultra quinqꝫ ppoſitas ad
plus Et ſi plures quinque mitterentur
non ualeat qcq̃d ſup illis fieret que
eent ultra quinta Et nichilomiꝰ ꝑor vł
tiri proponentes mandet pen̄ v. libr de p
qualibet ultra quinqꝫ

De cōſilio maſſimo & ſūmo aric
ghe ſeu parlamenti et eorꝫ nūo
& auctoritate . Rubrica

CONſilium maximu͂ & ſummum
aricnghe ſeu aricnghi & parlame
ti ſit & eſſe poſſ uniuſalr̃ de omnibus
cccxxxv. ciuib3 ciuitatis piſtorij Et in ipo conſi
lio & aricngha ſeu aricngho ad minus i
ee debeat a dille ciues piſtorij de ciuitat͛
piſt oriundi vł pciuib3 habiti cuiuſcuqꝫ
conditionis & qualitatis exiſtat ſaluatim
Et ipm conſiliu͂ aricnghi ſeu ipm
aricnghum conuocari & cogregari poſſ et
debeat ſi et quatenus tractatu ordina
tum & deliberatu fuit in oib3 alijs qua
tuor precedentib3 conſilijs ſcilicet in co
ſilio dnorꝫ priorꝫ artiu͂ ciuitatis piſtorij
tantu & deinde camerariorꝫ ſubceſſiue
in coſilio dnorꝫ priorꝫ & camerariorꝫ et
deinde iporꝫ dnorꝫ priorꝫ & camerariorꝫ
& artificu͂ nūo ſupius declato Et i
ſucceſſiue in coſilio ſeu adunatia gñali
quīgetorꝫ ſeu trecetorꝫ artificu͂ de fa
ciendo conuocando & cogregando ipm co
ſiliu aricnghi ſeu ipm aricnghum & par
lamentu. Et ſi & quatenus ordinatum
& deliberatu fuit in dc̃is conſilijs & quo
libet iporꝫ ſucceſſiue quicquid tractan

dum ordinandum & deliberandu erit in
ipo coſilio aricnghi & parlamti ſeu in ipo
aricngho & parlamento & non aliter i
poſſ ipm aricnghum ſeu coſiliu & par
lamentu conuocari & cogregari nec in
ipo aliquid tractari vł fieri vł determi
nando uel faciendo temptari Et ſi dni p̃o
res vł aliqui ex camerarijs vł aliqui i
alij contra p̃dca vł aliquid de predictis i
fecerit uel temptauerit capite punatur et
in amputatione capitis a ſpatulis corꝑ
netur puniantur ita q͛ moriantur &
de hoc dns poteſtas & dns capitꝰ & quilib3
eorꝫ ſtatim debeant de predictis inquiſi
tionem facere & hitis indicijs vł fama i
publica hita procedere ad tormenta pena
quīgentarꝫ librꝫ denariorū eis & cuilibet eorꝫ
ſi negligentes fuerint in aliquo de predictis
& conuocetur & cogregetur & conuocari & co
gregari debeat ipm coſiliu aricnghi & par
lamti & ipm aricnghum & parlamentu3 in
platea cois piſt ante campanile eccleſie i
ſancti laurentij maioris eccleſie piſtorij ſede
tib3 dnis priorib3 in ſcalis lapideis que
ſunt ad ptem infima ipius campanil͛
pulſato prius ipo conſilio ſeu ipo aric
gho & parlamento die predicte conuocatio
nem & cogregationem ipius & campana pul
ſata & in proponendo coſulendo & ſcruti
niu & partitu faciendo in dc̃o coſilio i
aricnghi & parlamenti ſeruet forma & ſo
lepnitas que ſcripta eſt ſup̃ de conſilio
ſeu adunatia gñali quīgetorꝫ ſeu tre
cetorꝫ artificu Et id q͛ optentu fuerit
in ſcrutinio & partito per duas ptes de tri
b3 totalib3 omni hoium qui erunt in dc̃o
coſilio & aricngho & parlamento debeat fir
mari ſtatui & ordinari Et hat & hre de
beat & hre intelligatur dc̃m conſiliu et
aricnghum & parlamentum poteſtatem auc
toritate & bayliam & arbitriu diſponendi i

statuendi et deliberandi in omnibus et quibuscumque casibus et de quibuscumque factis et rebus de quibus et in quibus potest disponere et providere comune perusii et totus populus perusii quia et quod et quantum habet ipsum comune perusii et ipse populus totus, ut possit ipsum consilium seu arenghum et parlamentum omnia et quecumque et in quibuscumque casibus et de quibuscumque factis disponere statuere ordinare et facere prout et sicud possit et potest ipsum comune perusii et ipse totus populus perusinus et quecumque iam disposita statuta ordinata et facta tollere et revocare. Et nichil possit statutum fieri vel ordinari contra ea que facta erunt in consilio arenghi et parlamenti seu in arengho et parlamento per aliquod expedientibus tribus consiliis vel etiam per omnia dicta consilia vel aliquod aliud consilium set tantum fieri et tolli possit etiam per aliud simile consilium arenghi et parlamenti seu arenghum et parlamentum factum et celebratum cum sollepnitate et forma predictis et non aliter.

De consilio generali et eius numero et auctoritate. Rubrica.

CCCXXXVI Consilium generale sit et esse debeat de civibus perusinis cuiuscumque conditionis et de quocumque numero. Et civium perusinorum sive sint artifices sive non artifices sive populares sive magnates sive artifices et non artifices simul et sive populares et magnates simul. Et ipsum consilium conveniatur et congregari possit et debeat in palatio domini potestatis in sala inferiori ubi iura redduntur et tempore quo congregabitur magnates possint intrare sine pena premisso sono tube et voce preconis ipso consilio et campana pulsata ipsa die qua ipsum consilium congregatur et convocatur. Et ipsius consilii potestas ea sit quod in ipso consilio legantur dentur et promulgentur et legi possint et debeant dari et promulgari sententie criminales et que in causis criminalibus erunt ferende dande et promulgande per dominum potestatem vel capitaneum vel dominum maiorem sindicum et sindicatorem offitialium comunis perusii vel alium offitialem comunis perusii vel alium offitialem forensem vel civem qui fuerit ad sindicandum et examinandum dominum potestatem vel dominum capitaneum vel dominum maiorem sindicum et sindicatorem vel alium offitialem forensem et quecumque alie criminales sive. Et etiam in ipso consilio fiat et celebretur omnis et quecumque sindicatus et sindicatorum comunis perusii constitutio. Et etiam in ipso consilio appareat per dominos priores artium consulatum per consiliarios et ordinetur et firmetur in ipso consilio facto et misso partito et scruptinio de licteris sigillandis et transmittendis ad curiam romanam vel ad aliquem locum vel dominum ad que mitti non possint nisi legantur in consilio secundum formam statuti de hac materia loquentium. De quibus quidem licteris sigillandis possit etiam ipsi consilio et reformari in consilio dominorum priorum et camerariorum artium dicte civitatis prout de ipsorum dominorum priorum processerit voluntate.

De consilio maiori eius numero et auctoritate. Rubrica.

Consilium maius sit et esse debeat de quingentis consiliariis civibus artificibus et aliis scriptis in matriculis artium et collegiorum civitatis perusii qui sint numero centum pro qualibet porta civitatis de quibus CCCXXXVII

consiliarijs et de quorum numero sint et esse
debeant domini priores artium qui fiunt
in toto tempore sex mensium proxime pre
cedentium celebrationem ipsius consilij ca
merarij et rectores omnes artium ciuitatis
perusij ac etiam priores collegij aduoca
torum de Ciuitate perusij et eorum uices
tenentes et omnes et singuli aduocati
scripti in matricula ipsius collegij ac
etiam omnes priores et rectores ac no
tarij consortij notariorum de dicta ci
uitate scripti in matricula dicti consortij
Qui camerarij et rectores artium et pri
ores et rectores collegij aduocatorum
et consortij notariorum fiunt in toto
dicto tempore sex mensium proxime preceden
tium ante celebrationem ipsius ma
ioris consilij Et conuocetur et congrege
tur et conuocari et congregari debeat in
palatio seu auditorio palatij domini pote
potatis dicte ciuitatis Jussu dominorum
priorum artium et domini potestatis ciuitatis
perusij uoce preconis et campana pulsata
ipsumque consilium congregari fieri et
celebrari debeat singulis annis dua
bus uicibus uidelicet Una uice in me
nse aprilis et alia uice in mense octu
bris ¶ Et dicti consilij auctoritas et
potestas ea sola sit ut in ipso consilio
sorte breuium eligantur consiliarij qui
dicuntur consiliarij maioris consilij
qui esse debent futuris sex mensibus
uidelicet electi mense aprilis sex men
sibus proxime futuris Jnitiandis in ka
lendis mensis madij proxime sequentis
Et electi mense octubris sex mensibus
proxime futuris Jnitiandis in kalendis mensis
nouembris proxime sequentis Et fiant
breuia alba et nigra videlicet alba in
eo numero in quo fiunt consiliarij pre
sentes in consilio Set nigra seu signa
ta aliquo singno fiendo manu can
cellarij communis esse debeant numero quo esse
debent offitiales eligendi per qualibet
porta ex quinque portis ciuitatis et
ponantur ipsa breuia in quodam
capello et misceantur et singulariter
trahantur et extrahantur de cappello
per manum et ad manum alicuius pueri
Et ille cui forte deuenerit hoc breue
signatum possit et debeat eligere offiti
alem illum prout breue signatum
sibi obuenerit ut moris est de ciuibus
perusinis que uoluerit. Fiant etiam et
fieri debeat in dicto consilio electores
iudicum communis perusij Judicijs et causis
cognoscendis et diffiniendis seu finiendis
et sindicandis et super dandis tu
tores et curatores more solito et no
tarij palatiorum et qui scribere debent
acta iudicialia in causis ciuilibus
iuxta consuetudinem actenus obseruatam ni
si aliter per sacculum eligerentur/

De consilio populi ciuitatis perusij et auctoritate eius

CONsilium populi sit et esse 338 CCCXXXVIII.
debeat de ducentis consiliarijs
ciuibus perusinis de populo perusino
silicet quadraginta consiliariorum
per quamlibet portam. Jn quo consilio sit
et esse possint dumtaxat priores cam
erarij et rectores artium qui fiunt in
ante celebrationem dicti consilij toto
tempore sex mensium proxime precedenti
et conuocetur et congregetur duabus uicibus
anno quolibet uidelicet una uice mense
iunij circa finem ipsius mensis et alia
uice in mense decembris circa finem
ipsius mensis et conuocari et congregari de
beat in palatio domini capitanei populi
perusini in sala inferiori ubi ius red
ditur per ipsum dominum capitaneum iussu

et precepto dci dni capit. 2 dnor. pro
arcium uoce preconia 2 campana pulsa
ta Et dicti consilii cu sit ascitus 2 potas
solium ul in ipo consilio sorte breuium
eligant consiliarii dci consilii ul alit
more solito qui ee debet futuris sex 1
mensib. in debiat electi mense iunii qui ee
debent consiliarii futuris sex mensibus
inchoandis in kls mensis iulii proxime 1
sequtis Et electi in mense decembris qui
esse debeat consiliarii futuris sex mensib.
inchoandis in kls mense ianuarii proxie
sequtis Et fiant 2 fieri debeant tot 1
breuia qui ad breuia contigerit talis
fieri electio quot erunt consiliarii pre
sentes in consilio alba 2 nigra seu si
gnata et no signata de quib. sint q
dragita breuia ad minus signata pro
qualibet porta que signata sint de
signo de quo uidebitur cancellario com
munis qui ipa breuia facere debeat et
electores consiliarios scribere Et mis
sis dcis breuib. in uno cappello 2 sin
gulariter extractis de cappello manu unius
pueri ille ad que sorte ueniet breue
signatum seu cui sorte 2 fortuna da
bitur breue signatum possit 2 debeat
eligere unum consiliarium one uelit
de quo consilio non possint ee milites
nec domicelli nec descendentes ex mi
lite uel ex parte militari ex paterna li
nea nec etia iudices et notarii de ciui
tate ul comitatu pus Et siquis ele
gerit aliquem ex istis qui esse no possit
de consilio condepnet 2 puniatur p do
minum potestatem uel dnm capitaneum 1
pena decem libr. den. 2 electio non
ualeat ipo iure ·